

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów

w radzie państwa reprezentowanych.

Rok 1870.

W Wiedniu.

Drukiem cesarsko-królewskiej drukarni nadwornej i rządowej.

1870.

UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

THE STATE

CHICAGO, ILL.

Pierwsze repertoryum.

Spis chronologiczny

ustaw i rozporządzeń ogłoszonych w Dzienniku ustaw państwa w roku 1870.

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień wyjścia Dziennika ustaw państwa	T r e ś ć	Numer zeszytu	Nu- mer usta- wy itd.	Strona
1866 3 15 grudnia 1868 25 paźd.	1870 1 maja	Układ względem żeglugi na Prucie	XXVI	69	133
1869 18 maja	9 kwiet.	Traktat telegrafowy pomiędzy monarchią austriacko-węgierską i Węgrami, Prusami za związek północno-niemiecki, Bawaryą Wirtembergią, Badenem i Holandya	XIV	39	67
7 wrześ.	12 marca	Traktat państwowy między ces. i król. austriacko-węgierskim a ces. rosyjskim rządem względem zetknięcia się kolei żelaznej Kijowsko-Odeskiej z Lwowsko-Wiedeńską linią kolejową koło Wołoczysk	VII	20	29
6 grudn.	31 „	Dokument koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Salzburga do Hallein, łączącej się z koleją Cesarzowej Elżbiety	XI	31	53
9 „	17 lutego	Dokument koncesyi na budowę i utrzymanie w ruchu lokomotywowej kolei żelaznej z Hohenstadt na Morawski-Schönberg do Zöptau	IV	11	13
30 „	8 lutego	Dokument koncesyi na budowę i utrzymanie ruchu lokomotywowej kolei żelaznej z Ebensee na Ischl aż do Stegg nad jeziorem Halsztadzkiem, wraz z koleją żelazną konną od dworca kolejowego w Ischl do salin skarbowych	III	6	5
30 „	1 stycz.	Rozporządzenie ministerstwa skarbu dotyczące traktowania wychodzących we Węgrzech czasopism pod względem stempla	I	1	1
1870 1 stycz.	1 marca	Konwencya między austriacko-węgierską monarchią i Wielką Brytanią w miejsce stypulowanej w artykule V traktatu handlowego z Wielką Brytanią z dnia 16 grudnia 1865 konwencyi dodatkowej	V	13	21
7 „	21 stycz.	Reskrypt ministerstwa skarbu względem urzędowych okręgów inspektorów pogranicznych w Czechach	II	2	3
14 „	21 „	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem zmiany mark stemplowych	II	3	3
18 „	21 „	Rozporządzenie ministerstwa skarbu względem urządzenia stacyi puncerunkowej w Ischl	II	4	4
18 „	21 „	Rozporządzenie ministerstwa obrony krajowej i bezpieczeństwa publicznego, tudzież ministerstwa skarbu i ministerstwa handlu o zniesieniu zakazu co do wywozu broni, części broni, amunicyi i przedmiotów amunicyjnych z portów morza adryatyckiego	II	5	4
18 „	8 lutego	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem zwinięcia urzędu do wymiaru należytości w Pisino i poruczenia tychże czynności urzędowych dla Istrii i wysp kwarneryjskich głównemu urzędowi poborowemu w Tryeście	III	7	11

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień wyjścia Dziennika ustaw państwa	T r e ś ć	Numer zeszytu	Numer ustawy itd.	Strona
1870	1870				
23 stycz.	8 lutego	Obwieszczenie ministerstwa skarbu o zmianie w rozgraniczeniu powiatowych dyrekcji finansowych w Insbruku i Briksen . . .	III	8	11
24 „	8 „	Obwieszczenie ministerstwa skarbu o przeistoczeniu pobocznego urzędu cłowego II klasy w Heinersdorf w Czechach na poboczny urząd cłowy I klasy	III	9	12
25 „	8 „	Obwieszczenie ministerstwa skarbu o przeniesieniu pobocznego urzędu cłowego I klasy w Nowych Ickanach na Bukowinie do tamtejszego dworca kolei lwowsko - czerniowiecko - jasskiej z dniem 1 stycznia tudzież o upoważnieniu tegoż urzędu do zastosowania skróconego postępowania cłowego	III	10	12
25 „	12 marc.	Ugoda która na podstawie najwyższego postanowienia z dnia 21 stycznia 1870 między ministerstwem handlu z jednej strony a kilkoma towarzystwami kolei żelaznych jako nabywcami łączącej kolei wiedeńskiej z drugiej strony, co do warunków pod którymi rzeczonym towarzystwom udzieloną ma być koncesya na utrzymanie ruchu tejże kolei, zawartą została	VIII	21	37
2 lutego	22 „	Dokument koncesyi na budowę i utrzymanie w ruchu lokomotywowej kolei żelaznej z Gradeu do styryjsko-węgierskiej granicy krajowej koło św. Gottharda	IX	25	43
6 „	8 „	Obwieszczenie ministerstwa skarbu o upoważnieniu pobocznego urzędu cłowego I klasy w Hangendenstein w księstwie salzburskiem do ekspedycyi wywozowej piwa	VI	15	27
15 „	17 lutego	Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych względem przeniesienia spraw bezpieczeństwa publicznego do zakresu działania ministerstwa spraw wewnętrznych	IV	12	19
17 „	8 marca	Obwieszczenie ministerstwa skarbu o upoważnieniu pobocznego urzędu cłowego I klasy w Liebau w Prusach do ekspedycyi wywozowej piwa	VI	16	27
21 „	8 „	Rozporządzenie ministerstw sprawiedliwości i skarbu z dnia 21 lutego 1870 dotyczące się wspólnego przechowywania gotówek depozycyjnych	VI	17	27
26 „	1 „	Rozporządzenie ministerstwa skarbu i handlu tyczące się prawomocności konwencji z dnia 30 grudnia 1869 wstępującej w miejsce dodatkowej konwencji, stypulowanej w artykule V zawartego między Austryją a Wielką Brytanią traktatu handlowego z dnia 16 grudnia 1865	V	14	26
26 „	8 „	Rozporządzenie ministerstwa rolnictwa tyczące się odstawiania-kłaczy krajowych przezogier państwowe w królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie państwa	VI	18	28
7 marca	8 „	Rozporządzenie ogółu ministerstwa, mocą którego znoszą się zaprowadzone dla obszaru starostwa powiatowego Cattaro rozporządzenia wyjątkowe	VI	19	28
9 „	12 „	Ustawa względem zaprowadzenia nowych monet złotych	VIII	22	40
9 „	12 „	Ustawa pozwalająca pobór potrzebnego kontyngensu rekrutów w roku 1870 dla utrzymania wojska stałego (marynarki wojennej) i rezerwy zastępczej	VIII	24	42
9 „	12 „	Ustawa dotycząca ściągania procentów zwłoki od bezpośrednich podatków w naznaczonym terminie niezapłaconych, jakoteż ściągania rzeczonych podatków w ogólności	VIII	23	41
10 „	22 „	Ustawa o dotacyi dla utrzymania dworu cesarskiego	X	26	51
11 „	22 „	Rozporządzenie ministerstwa handlu względem zniżenia wewnętrznej taryfy telegrafowej	X	27	51
13 „	22 „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości względem rozpoczęcia działalności sądu powiatowego Putilla (Storonec) tudzież względem zmian w rozgraniczeniu kilku sądów powiatowych w księstwie bukowińskiem	X	28	52

Data ustawy, patentów lub rozporządzenia	Dzień wyjścia Dziennika ustaw państwa	T r e ś ć	Numer zeszytu	Numer ustawy itd.	Strona
1870	1870				
14 mar.	31 marca	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia względem egzaminów przy przyjmowaniu do najniższej klasy szkół średnich . . .	XI	32	60
14 „	31 „	Ustawa o lokowaniu kapitałów w kolejowych obligacjach pierwszorzędnych	XII	33	61
16 „	22 „	Rozporządzenie ministerstwa skarbu względem uwolnienia od stempla i należności aktów pojawiających się z powodu wydzierlenia majątku parafialnych zakładów ubogich na rzecz gmin . .	X	29	52
18 „	22 „	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych względem terminu przeprowadzenia zmian zarządzonych w terytoryalnym rozgraniczeniu starostw powiatowych w księstwie bukowińskim	X	30	52
19 „	9 kwiet.	Rozporządzenie względem przyłączenia gminy Meggenhofen do okręgu sądu powiatowego Grieskirehen w Wyższej Austrii . .	XIV	40	70
19 „	1 maja	Ustawa którą zniesiona zostaje istniejąca pod nazwą „Diritto d'alboraggio“ opłata od drzewa debowego wywożonego morzem z portów morskich zagranicę	XXIV	66	123
24 „	6 kwiet.	Ustawa względem postanowień co do wykonania ustawy z dnia 20 czerwca 1868 (Dz. u. p. Nr. 66) o zamianie rozmaitych tytułów dotychczasowego ogólnego długu państwa	XIII	37	63
25 „	31 marca	Rozporządzenie ministerstwa skarbu względem stemplowania czasopism wychodzących w Pograniczu wojskowem	XII	34	61
25 „	16 kwiet.	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości względem przyłączenia gminy Damüls do okręgu sądu powiatowego Bezau (Bregenzerwald) w Vorarlbergu	XVII	48	79
29 „	31 marca	Ustawa względem dalszego poboru podatków i należności, tudzież względem opędzania wydatków państwowych w przeciągu czasu od dnia 1 kwietnia do końca czerwca 1870	XII	35	62
29 „	31 „	Ustawa względem pozwolenia na losowanie premii, tudzież względem uwolnienia od podatku i opłat pożyczki zaciągniętej się mającej przez komisję do uregulowania Dunaju	XII	36	62
2 kwiet.	6 kwiet.	Obwieszczenie ministerstwa skarbu ustanawiające ostateczny termin wypłaty procentów dla kilku gatunków ogólnego długu państwa przeznaczonych do konwersyi	XIII	38	64
2 „	26 „	Rozporządzenie ministerstwa handlu względem rozszerzenia czynności przesyłania pieniędzy za pomocą przekazów aż do kwoty 100 złr. na wszystkie urzędy pocztowe monarchii i względem uregulowania opłat od wszelkich przekazów pocztowych . .	XXI	58	111
2 „	26 „	Rozporządzenie ministerstwa handlu zawierające postanowienia względem oddawania, opakowania, opieczętowania i deklarowania wartości przesyłek pocztowych w obrębie monarchii	XXI	59	112
3 „	9 „	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem założenia punce-rowni w Kottarze	IV	41	71
6 „	9 „	Ustawa względem ochrony tajemnicy listów i pism	XIV	42	71
6 „	16 „	Rozporządzenie ministerstwa handlu w porozumieniu z ministerstwami skarbu i spraw wewnętrznych względem wydania regulaminu portowego dla c. k. portu jeziora Bodeńskiego w Bre-gencyi	XVII	49	79
6 „	16 „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia względem kursów dalszego kształcenia dla nauczycieli szkół ludowych	XVII	50	82
7 „	9 „	Ustawa mocą której przy zniesieniu §§. 479, 480 i 481 powszechnej ustawy karnej wydają się osobne postanowienia względem zmw pomiędzy dawcami pracy lub przyjmującymi pracę dla wymuszania warunków pracy i pomiędzy przemysłowcami dla podwyższenia ceny towaru ze szkodą publiczności	XIV	43	72
8 „	10 „	Ustawa względem otwarcia kredytów dodatkowych na rok 1869 . .	XV	44	73

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień wyjścia Dziennika ustaw państwa	T r e ś ć	Numer zeszytu	Nu- mer usta- wy itd.	Strona
1870 8 kwiet.	1870 20 kwiet.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia względem ustano- wienia klasy dyet dla ciała nauczycielskiego przy zakładach państwowych do kształcenia nauczycieli.	XX	55	109
9 „	12 „	Ustawa względem płac profesorów na świeckich wydziałach uni- wersytetów i względem relutum na pomieszkaniu dla profeso- rów wydziałowych w Wiedniu	XVI	45	75
9 „	12 „	Ustawa względem płac profesorów w szkołach średnich utrzymy- wanych przez państwo	XVI	46	76
9 „	12 „	Ustawa względem postępowania co do emerytury ciała nauczy- cielskiego w zakładach naukowych utrzymywanych przez pań- stwo	XVI	47	78
9 „	16 „	Ustawa o małżeństwie osób nie należących do żadnego prawnie uznanego kościoła lub społeczności religijnej i o prowadzeniu metryk urodzenia i zejścia dla tychże	XVII	51	83
12 „	16 „	Ustawa finansowa na rok 1870	XVIII	52	85
12 „	17 „	Ustawa względem sprzedaży nieruchomości państwa	XIX	53	107
12 „	17 „	Ustawa względem przedłużenia terminu, do którego trwać miało upoważnienie nadane ministrowi sprawiedliwości ustawą z dnia 18 maja 1869 Dz. u. p. Nr. 70	XIX	54	108
13 „	20 „	Ustawa względem uwolnienia nowych linii kolei żelaznych od po- datków	XX	56	109
13 „	20 „	Ustawa o zawiadywaniu i kontroli skonsolidowanego długu pań- stwa	XX	57	110
14 „	26 „	Rozporządzenie kierownika ministerstwa wyznań i oświecenia względem rozszerzenia także na Górną Austrią rozporządzenia z dnia 8 sierpnia 1869 o uzdolnieniu nauczycieli języka włoskiego, francuskiego i angielskiego w szkołach realnych	XXI	60	117
18 „	26 „	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem upoważnienia po- bocznego urzędu cłowego II klasy w Zduniowie w Czechach do postępowania wywozowego z piwem	XXI	61	113
19 „	29 „	Rozporządzenie kierownika ministerstwa wyznań i oświecenia względem wykonania ustawy z dnia 9 kwietnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 46) regulującej płace profesorów szkół średnich utrzymywanych przez państwo	XXII	63	119
20 „	20 maja	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości względem przy- dzielenia gminy Długa-Bortuica do okręgu sądu delegowanego miejskiego w Iglawie w Morawii	XXVII	70	141
21 „	26 kwiet.	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem przedłużenia ter- minu do przyjmowania w kasach państwa papierowej monety zdawkowej i szóstaków z roku 1848 i 1849	XXI	62	118
21 „	1 czerw.	Dokument koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Ołomuńca wzdłuż doliny bystrzyckiej na Bruntal i Karau do granicy krajowej austriacko-pruskiej, ewentualnie dla po- łączenia z siecią kolei pruskiej w kierunku Głabezye, wraz z kolejami bocznymi: a) z Karnowa do Opawy; b) z Karnowa na Albrecheicie do granicykrajowej austriacko-pruskiej, ewen- tualnie dla połączenia z siecią kolei pruskiej w kierunku Nisy; c) z pewnego punktu linii głównej, Ołomuńiec-Dolina Bystrzy- cka-Karnów-granica krajowa do Wrbnia; d) z Kriegsdorfu do Rymarzowa	XXX	77	165
21 „	13 wrześ.	Dokument koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Pilzny (Pilsen) do Brzezna (Priesen) [Chomutów, (Komo- tau)] wraz z liniami bocznymi na Zatec (Saaz) do Mostu (Brüx) i Duchcowa (Dux)	XLVII	111	249

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień wyjścia Dziennika ustaw państwa	T r e ś ć	Numer zeszytu	Nu- mer usta- wy itd.	Strona
1870 25kwiet.	1870 29kwiet.	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem przeistoczenia kilku czożytur cłowych w Czechach na samodzielne poboczne urzędy cłowe II klasy	XXII	64	120
28 „	12 maja	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości względem ustanowienia sądu powiatowego w Starymgorodzie (Cittavecchia) w Dalnacyi	XXV	67	125
29 „	30kwiet.	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem objęcia zarządu skonsolidowanego długu państwa	XXIII	65	121
30 „	12 maja	Ustawa względem organizacyi publicznej służby zdrowia	XXV	68	125
4 maja	20 „	Obwieszczenie ministerstwa obrony krajowej o zniesieniu istniejącego między monarchią austriacko-węgierską a Rosją kartelu względem wzajemnego wydawania zbiegów wojskowych i odnoszących się do tego przedmiotu artykułów dodatkowych	XXVII	71	141
8 „	20 „	Rozporządzenie cesarskie którem na podstawie §. 14 ustawy zasadniczej państwa z dnia 21 grudnia 1867, Dz. u. p. Nr. 141, reguluje się wykonywanie władzy sądowej nad obroną krajową	XXVII	72	142
8 „	20 „	Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych prostujące kilka omyłek w osnowie traktatu z dnia 9 lutego 1869 względem ustanowienia linii granicznej pomiędzy monarchią austriacko-węgierską a królestwem pruskim wzdłuż królestwa czeskiego i Śląska pruskiego	XXVII	73	144
14 „	18czerw.	Rozporządzenie pełniącego obowiązki ministerstwa wyznań i oświecenia w porozumieniu z pełniącym obowiązki ministra handlu względem egzaminu kandydatów na nauczycieli umiejętności handlowych	XXXI	79	173
18 „	1 „	Rozporządzenie ministerstwa skarbu względem wyjawiania majątku ruchomego i nieruchomego podlegającego ekwiwalentowi należności na trzecie dziesięciolecie (1871 do 1880)	XXIX	76	147
19 „	18 „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości względem przydzielenia gmin Nowe dwory i Norowice do okręgu sądu powiatowego w Daczeach w Morawii	XXXI	80	176
20 „	1 „	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem upoważnienia pobocznego urzędu cłowego II klasy w Alberciech górnych w Czechach do postępowania wywozowego z piwem	XXV	78	172
21 „	22 maja	Patent cesarski względem rozwiązania Izby deputowanych Rady państwa i przedsięwzięcia nowych wyborów	XXVIII	74	145
21 „	22 „	Patent cesarski względem rozwiązania sejmów krajowych Dalnacyi, Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, Austrii poniżej i powyżej Anizy, Saleburga Styrii, Karyntyi, Krainy, Bukowiny, Morawii, Śląska, Tyrolu, Vorarlbergu, Istrii, Gorycyi i Gradyjski tudzież rady miejskiej Tryestu i zarządzenia nowych wyborów	XXVIII	75	146
31 „	18czerw.	Rozporządzenie ministerstwa skarbu i handlu względem zniesienia wogowego od towarów przekazanych, pobieranego dotychczas w głównym urzędzie cłowym w Tryescie	XXXI	81	177
5czerw.	18 „	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem upoważnienia pobocznych urzędów cłowych I klasy w Nowosielicy, Żurnie i Bajaszestie na Bukowinie do postępowania wywozowego z gorącymi płynami wyskokowemi	XXXI	82	177
18 „	26 „	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem ustanowienia pobocznego urzędu cłowego II klasy w Friedrichsthal	XXXII	83	179
22 „	13sierp.	Uгода między rządem ces. i król. a rządem związku północnoniemieckiego względem zniesienia cła na Elbie	XL	99	207
23 „	26czerw.	Obwieszczenie ministerstwa skarbu którem ustanawia się ostateczny termin wypłaty odsetków od obligacyi i kuponów pożyczki narodowej z dnia 26 czerwca 1854 przeznaczonej do konwersyi	XXXII	84	179

Data ustawy, patent lub rozporządzenia	Dzień wyjścia Dziennika ustaw państwa	T r e ś ć	Numer zeszytu	Nu- mer usta- wy itd.	Strona
1870 24 czer.	1870 13 sierp.	Dokument koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Heitzendorfu do brzegu Dunaju pod Albern. łączącej się z koleją cesarskiej Elzbiety	XL	100	209
25 „	9 „	Dokument koncesyi na kolej żelazną z Pragi do Duchcowa (Dux) z linią boczną do Morawii (Brüx)	XXXIX	97	193
25 „	9 „	Dokument koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Bielina przez dolinę Bielską do Uścieia nad Łabą (Aussig)	XXXIX	98	206
25 „	3 wrześ.	Dokument koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej: a) z Nimburga do granicy państwa pod Deczynem (Tetschen) z linią boczną do Pragi; b) od granicy państwa pod Dolną Lipką (Niederlipka) do stósownego punktu kolei berneńsko-pragskiej pod Uściem nad Orlicą (Wildenschwerth); c) z pewnego punktu linii wymienionej pod b) do północno-zachodniej kolei austriackiej pod Chlumeem; nakoniec d) z pewnego punktu linii wymienionej pod b) do stósownego punktu ramienia Pardubice-Niemiecko-Brodzkiego północno-zachodniej kolei austriackiej	XLV	109	239
26 „	3 lipca	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem urządzenia ekspozytury głównego urzędu cłowego w dworcu kolei w Dziedzicach w Szląsku	XXXIII	85	181
29 „	3 „	Rozporządzenie ministerstwa handlu względem znizienia związkowej taryfy telegrafowej	XXXIII	86	181
30 „	20 „	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem upoważnienia ces. król. pobocznego urzędu cłowego II klasy w Thomasdorf w Czechach do postępowania wywozowego z piwem	XXXIV	88	183
15 lipca	20 „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości względem przydzielenia gminy Mierotynek do okręgu sądu powiatowego w Rymarzowie w Morawii	XXXIV	89	183
19 „	20 „	Rozporządzenie ministerstwa skarbu zabraniające wywozu koni	XXXIV	90	184
21 „	23 „	Rozporządzenie ministerstwa skarbu zabraniające wywozu i przewozu broni, części składowych broni, amunicyi i przedmiotów amunicyi jakiegokolwiek rodzaju	XXXV	91	185
24 „	29 „	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem ustanowienia ekspozytury głównego urzędu cłowego w dworcu kolei w Karłowarach i upoważnienia urzędów cłowych w Karłowarach, Chebie (Eger) i Voitersreith do zaprowadzenia w obrocie na kolejach żelaznych krótszego postępowania cłowego	XXXVI	92	187
28 „	29 „	Rozporządzenie cesarskie którem odnośnie do §. 14 ustawy zasadniczej o reprezentacji państwa z dnia 21 grudnia 1867 Dz. u. p. 141, zmienia się §. 14 statutów uprzyw. austr. banku narodowego	XXXVI	93	188
29 „	3 „	Rozporządzenie ministerstwa handlu względem znizienia krajowej taryfy telegrafowej	XXXVIII	87	182
29 „	30 „	Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i handlu którem podają się do wiadomości zasady, zachowywać się mające przez władze i przynależących do państwa pod względem handlu i żeglugi na morzu podczas wojny wybuchłej pomiędzy związkiem północno-niemieckim i państwami południowo-niemieckimi z jednej a Francją z drugiej strony	XXXVII	94	189
29 „	31 „	Patent cesarski względem rozwiązania sejmiku krajowego czeskiego i zarządzenia nowych wyborów	XXXVIII	95	191
30 „	31 „	Patent cesarski względem zwołania sejmów krajowych Czech, Dalmacyi, Galicyi i Łodomeryi z Krakowem, Austrii poniżej i powyżej Anizy, Saleburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny, Morawii, Szląska, Tyrolu, Vorarlbergu, Istrii, Gorycyi i Gradyjski, Tryestu z obwodem, tudzież względem zwołania Rady państwa	XXXVIII	96	192

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień wyjścia Dziennika ustaw państwa	T r e ś ć	Numer zeszytu	Numer ustawy itd.	Strona
1870 3 sierp.	1870 13 sierp.	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości względem przydziału gmin Pittin, Hostetin, Szanów i Petrówka do okręgu sądu powiatowego w Brodzie węgierskim w Morawii	XL	101	215
3 "	13 "	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości względem przydziału gmin Hausdorf i Kunewald do okręgu sądu delegowanego miejskiego w Nowym Jiczynie a gmin i miasteczka Pasków, tudzież Oppersdorf do okręgu sądu powiatowego w Mistku w Morawii	XL	102	216
3 "	13 "	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości względem przydziału gmin Górny Dubian, Tulerzyce i Czermakowice do okręgu sądu powiatowego w Krumłowie w Morawii	XL	103	216
19 "	20 "	Patent cesarski względem zwołania sejmu krajowego Dalmacyi na dzień 25 sierpnia 1870	XLI	104	217
20 "	13 wrześ.	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem upoważnienia pomocznego urzędu cłowego II klasy w Schönbach do postępowania wywozowego z piwem	XLVII	112	255
20 "	21 sierp.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia mocą którego wydaje się regulamin szkolny i naukowy dla ogólnych szkół ludowych, obowiązujący w krajach reprezentowanych w Radzie państwa z wyjątkiem królestwa Galicyi i Lodomerji, tudzież Wielkiego księstwa Krakowskiego i margrabstwa istryjskiego	XLII	105	219
26 "	27 "	Patent cesarski względem zwołania sejmu krajowego czeskiego na dzień 30 sierpnia 1870	XLIII	106	235
27 "	30 "	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem wymiany papierowej monety zdawkowej i szóstaków z lat 1848 i 1849	XLIV	107	237
27 "	13 wrześ.	Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych w porozumieniu z pełniącym obowiązki ministra handlu skracające termin do wnoszenia rekursów przeciwko wyrokom władz krajowych względem wyłączenia z powodu budowy kolei żelaznych	XLVII	113	256
29 "	30 sierp.	Rozporządzenie cesarskie którym odnośnie do § 14 ustawy zasadniczej o reprezentacji państwa z dnia 21 grudnia 1867 (Dz. u. p. Nr. 141) ustanawia się ustawiczny termin wymiany monety zdawkowej papierowej i monety zdawkowej srebrnej po 6 krajczarów mon. kon.	XLIV	108	237
30 "	13 wrześ.	Rozporządzenie ministerstwa handlu dotyczące względów bezpieczeństwa zachowywać się mających przy budowaniu mostów żelaznych na kolejach żelaznych	XLVII	114	256
31 "	13 "	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości względem zmian terytorjalnych okręgu niektórych sądów powiatowych w Arcyksięstwie austriackiem poniżej Anizy	XLVII	115	259
2 wrześ.	3 "	Patent cesarski względem zwołania Rady państwa na dzień 15 września 1870	XLVI	110	217
5 "	3 grudn.	Dokument koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Chyrowa, w połączeniu z pierwszą węgiersko-galicyjską koleją łączącą, na Drohobycz do Stryja, z linią boczną z Drohobycza do Borysławia	LVI	135	287
10 "	27 "	Rozporządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia podające do wiadomości przepisy względem egzaminów z kandydatami na nauczycieli gymnastyki w szkołach średnich i zakładach do kształcenia nauczycieli	XLVIII	116	261
11 "	27 "	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia mocą którego rozporządzenie z dnia 12 lipca 1869 względem zakładów do kształcenia nauczycieli i nauczycielek bez zmiany, rozporządzenia zaś z dnia 15 listopada 1869 względem egzaminów nauczycielskich do szkół ludowych i miejskich z kilku zmianami na margrabstwo Istrię rozciągniętem zostaje	XLVIII	117	264

Data ustawy, patent lub rozporządzenia	Dzień wyjścia Dziennika ustaw państwa	T r e ś ć	Numer zeszytu	Numer usta- wy itd.	Strona
1870	1870				
13 wrześ.	27 paźdz.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia zaprowadzające od początku roku szkolnego 1871/72 w uniwersytetach w Wiedniu, Pradze, Krakowie, Lwowie, Graeu i Insbruku opłatę czesnego z góry	XLVIII	118	265
25 "	7 "	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem dochodzenia ze strony c. k. jeneralnego urzędu probierzczego zamożności rud i kruszców tudzież przedsiębrania rozbiorów chemicznych dla stron	L	120	269
5 paźdz.	7 "	Patent cesarski względem zarządzenia bezpośredniego wyboru członków izby deputowanych w liczbie przypadającej na królestwo czeskie	XLIX	119	267
5 "	13 "	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem wypłaty odsetków od obligacyi pożyczki loteryjnej z roku 1854 i 1860 po za obrebem Wiednia za kwitami wypłacać się mających	LI	121	271
6 "	13 "	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia zmieniające niektóre postanowienia przepisu o egzaminach kandydatów na nauczycieli przy zupełnych szkołach realnych	LI	122	271
13 "	25 "	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia którem wydaje się regulamin szkolny i naukowy dla ogólnych szkół ludowych w margrabstwie istryjskiem	LII	123	275
14 "	25 "	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem upoważnienia ekspozytury głównego urzędu cłowego w dworcu kolei w Dziedziach w Szląsku do postępowania wywozowego z piwem	LII	124	276
14 "	25 "	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem przeniesienia pun-cerowni z Ybbs do Scheibbs	LII	125	276
16 "	25 "	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem przeniesienia kró-lewsko-węgierskiego pobocznego urzędu cłowego w Starej Moldowie do Bielhreska	LII	126	276
16 "	11 listop.	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem wydania nowych blankietów wekslowych stompłowanych	LIII	130	281
17 "	25 paźdz.	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości względem rozpo-częcia czynności urzędowych sądu powiatowego w Starym grodzie (Citta-vecchia) w Dalmaeyi	LII	127	277
20 "	25 "	Rozporządzenie ministrów spraw wewnętrznych, wyznań i spra-wiedliwości względem wewnętrznego urzędzenia i prowadzenia metryk urodzenia, zaślubin i zejścia dla osób nie należą-cych do żadnego prawnie uznanego kościoła lub społeczności religijnej	LII	128	277
20 "	25 "	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia względem egzaminu kandydatów na nauczycieli rysunku z wolnej ręki w szkołach średnich	LII	129	278
27 "	11 listop.	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem skupienia urzędów cłowych królewsko-włoskiego w Zorzoi i c. k. austriackiego w Monte-Croce, w tem ostatniem miejscu	LIII	131	282
7 listop.	11 "	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem nadania poboczne-mu urzędowi cłowemu II klasy w Obernbergu praw przysługuj-ących pobocznemu urzędowi cłowemu I klasy	LIII	132	282
14 "	15 "	Rozporządzenie cesarskie względem zniesienia rozporządzenia cesarskiego z dnia 25 października 1869, Dz. u. p. Nr. 162	LIV	133	283
22 "	24 "	Obwieszczenie c. k. ministerstwa skarbu względem ustanowienia wartości wymiennej w pieniądzach papierowych monety zdawkowej srebrnej po sześć krajearów mon. kon. z lat 1848 i 1849 wywołanej z obiegu	LV	134	285

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień wyjścia Dziennika ustaw państwa	T r e ś ć	Numer zeszytu	Nu- mer usta- wy itd.	Strona
1870 25 list.	3 grud.	Obwieszczenie ministerstwa skarbu względem założenia ekspozycji głównego urzędu cłowego wiedeńskiego w dworcu centralnym e. k. uprzyw. austr. spółki kolei państwa	LVI	136	294
28 „	10 „	Ustawa względem dalszego poboru podatków i opłat, tudzież opędzenia wydatków rządowych w czasie od dnia 1 stycznia do końca lutego 1871	LVIII	138	303
1 grud.	3 „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem wydają się postanowienia tymczasowe względem nadzoru miejscowego i powiatowego nad szkołami w królestwie Galicji i Lodomerji wraz z Wielkim księstwem Krakowskiem	LVII	137	295
3 „	15 „	Ustawa względem użycia kredytu pozwolonego dla wzięcia udziału ze strony skarbu państwa w trzeciej części kosztów projektowanej regulacji Dunaju na zbudowanie mostu na przekopie Dunaju w kierunku ulicy Taborstrasse	LIX	140	313
5 „	10 „	Rozporządzenie ministerstwa skarbu względem postępowania przy wywozie gorących napojów spirytusowych za zwrotem podatku konsumcyjnego	LVIII	139	304
6 „	15 „	Ustawa o zastosowaniu ustawy z dnia 27 marca 1869 (Dz. u. p. Nr. 42) w razie przedłużenia wspomnianego tamże terminu zgłoszenia	LIX	141	314
20 „	31 „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości względem wykonania wyroków sądowo-cywilnych zapadłych w sądach królewsko-bawarskich, tudzież dokumentów wystawionych w królestwie bawarskiem	LX	142	315
22 „	31 „	Rozporządzenie ministerstwa skarbu którem kawę w powiecie pogranicznym krajny Vorarlberg i księstwie Liechtenstein poddaje się kontroli	LX	143	310

Drugie repertoryum.

Spis alfabetyczny

ustaw i rozporządzeń od dnia 1 grudnia do 31 stycznia 1870 w Dzienniku ustaw państwa (rocznik XXII, zeszyt I do LX) ogłoszonych *).

A.

Ad—Al

Administracya polityczna i policyjna w powiecie kotarskim, zniesienie rozporządzenia cesarskiego z dnia 25 października 1869. 133, 283.

Albern, kolej z Hetzendorf do brzegu Dunaju pod Albern łącząca się z koleją cesarskiej Elżbiety, ob. Koleje żelazne.

Albrechtice górne, upoważnienie urzędu cłowego do postępowania wywozowego z piwem, ob. Postępowanie wywozowe.

Amu—Au

Amunicya i broń, wywóz ich zakazany, ob. Wywóz. **Angielski język** w szkołach realnych Austrii Górnej, ob. Austriya Górna.

Aussig, ob. Uście nad Łabą.

Austriya Górna, rozszerzenie na nią rozporządzenia o uzdolnieniu na nauczycieli języków włoskiego, francuskiego i angielskiego w szkołach realnych. 60, 117.

— zmiany terytorjalne niektórych sądów powiatowych. 115, 257.

B.

Ba—Bo

Bajaszestie na Bukowinie, postępowanie wywozowe z gorącymi plynami wysokowemi. 82, 177.

Bank narodowy austr. uprzyw.; zmiana §. 14 jego statutów. 93, 188.

Bawarya, wykonanie wyroków sądowych cywilnych tamże zapadłych. 142, 315.

Bezpieczeństwo publiczne, przeniesienia tegoż do zakresu działania ministerstwa spraw wewnętrznych. 12, 19.

Bezau, przyłączenie gminy Damüls do okręgu sądu powiatowego w Bezau. 48, 79.

Bezpośrednie wybory, ob. Wybory bezpośrednie.

Bielin, kolej żelazna z Bielina przez dolinę Bielską do Uścia nad Łabą (Aussig) ob. Kolej żelazna.

Bielobreska, urząd cłowy tutaj z Starej Moldowy przeniesiony. 126, 276.

Blankiety wekslowe stemplowane, nowe wydanie tychże. ob. Weksle.

Bodeńskie jezioro, regulamin portowy dla c. k. portu w Bregencyi. 49, 79.

Bo—By

Borysław, ob. Koleje żelazne.

Bregencya, regulamin portowy dla c. k. portu jeziora Bodeńskiego w Bregencyi, ob. Bodeńskie jezioro.

Briksen; zmiana w rozgraniczeniu dyrekcji skarbowej. 8, 11.

Broń i amunicya, wywóz ich zakazany. 91, 185.

Bród węgierski, sąd powiatowy; przydzielenie gmin Pittin, Hostetin, Szanow i Petrówka. 101, 215.

Brüx, ob. Most.

Brzezno, ob. kolej żelazna.

Budowa mostów żelaznych na kolejach żelaznych. 114, 256.

Bukowina, sąd powiatowy w Putilla i zmiany w rozgraniczeniu kilka sądów powiatowych, ob. Sądy powiatowe.

— termin rozgraniczenia starostw powiatowych, ob. Starostwa powiatowe.

Bystrzycka dolina, ob. Kolej żelazna z Ołomuńca do granicy austriacko-pruskiej.

*) Z dwóch cyfr przy każdej pozycji podanych, pierwsza oznacza numer ustawy, druga zaś, grubszemi czcionkami wydrukowana, stronice Dziennika ustaw państwa, na której tę ustawę umieszczono.

C.

Ce—Cto

- Ceny towaru.** zmiany dla ich podwyższenia, obacz Zmowy.
- Cheb (Eger),** zaprowadzenie krótszego postępowania cłowego, ob. Postępowanie cłowe krótsze.
- Chlumec,** ob. Kolej żelazna.
- Chyrów,** ob. Kolej żelazna.
- Citta-vecchia,** ob. Starygród.
- Cto** na Elbie zniesione, ob. Elba.
- Cłowe urzędy poboczne** II klasy w Czechach, z expozytur utworzone, ob. Przeistoczenie.
- w Zorzoi i w Montecroce; skupienie tychże w Montecroce. 131, 282.
- — II klasy w Friedrichsthal ustanowiony. 83, 179.
- Cłowy urząd poboczny** II klasy w Obernbergu, nadanie temuż praw przysługujących pobocznemu urzędowi cłowemu I klasy, ob. Obernberg.
- — — z Starej Moldowy do Bielobreska przeniesiony. 126, 276.

Cto—Cze

- Cłowy urząd poboczny** w Schönbach do postępowania wywozowego z piwem upoważniony. 112, 255.
- Czasopisma** wychodzące w Węgrzech; rozporządzenie o ich traktowaniu pod względem stempla, obacz Stempel.
- wychodzące w Pograniczu wojskowem, ich stemplowanie, ob. Stempel.
- Czechy;** przeistoczenie kilku expozytur na samodzielne poboczne urzędy cłowe, ob. Przeistoczenie.
- sejm krajowy rozwiązany, ob. Patent cesarski.
- — — zwołany, ob. Patent cesarski.
- rozpisanie wyborów bezpośrednich do izby deputowanych, ob. Patent cesarski.
- Czernakowice,** ob. Krumłow.
- Czesne,** jego opłata z góry na uniwersytetach w Wiedniu, Pradze, Krakowie, Lwowie, Graeu i Insbruku zaprowadzona. 118, 265.

D.

Da—Dol

- Daczyce,** sąd powiatowy, przydzielenie gmin Nowe Dwory i Norowice. 8), 176.
- Dalmacya,** sejm krajowy zwołany, ob. Patent cesarski.
- Damüls,** przyłączenie do sądu powiatowego w Bezau ob. Bezau.
- Deczyn,** ob. Kolej żelazna.
- Deklarowanie** wartości przesyłek pocztowych, ob. Poczta wozowa.
- Depozytowa gotowizna,** ob. Gotowizna depozytowa.
- Dębowe drzewo,** zniesienie opłaty od niego, obacz diritto d'alboraggio.
- Diritto d'alboraggio,** opłata od drzewa dębowego, zniesiona. 66, 133.
- Dług państwa,** wykonanie ustawy z dnia 20 czerwca 1868 o zamianie rozmaitych tytułów ogólnego długu państwa. 37, 63.
- — ostateczny termin wypłaty procentów dla kilku gatunków ogólnego długu państwa przeznaczonych do konwersyi. 33, 64.
- — skonsolidowany, jego zawiadywanie i kontrola. 57, 110.
- — — objęcie jego zarządu. 63, 121.
- Długa Boronica,** przydzielona do sądu delegowanego miejskiego w Iglawie, ob. Iglawa.
- Dochodzenie** zamożności rud i kruszców tudzież przedsiębioranie rozbiórów chemicznych w e. k. jeneralnym urzędzie probierzym. 120, 269.
- Dolna Lipka,** ob. Kolej żelazna.

Do—Dzie

- Dotacya** na utrzymanie dworu cesarskiego. 26, 51.
- Dowódca** sił zbrojnych w powiecie kotarskim, zniesienie jego władzy w zakresie administracyi politycznej i policyjnej, ob. Kotarski powiat.
- Drohobycz,** ob. Kolej żelazna.
- Dubian,** ob. Krumłow.
- Duchow (Dux),** kolej żelazna z Pragi do Duchow a z linią boczną do Mostu, ob. Kolej żelazna.
- ob. Kolej żelazna z Pilzny do Brzezna.
- Dunaj,** losowanie premii i uwolnienie od podatku pożyczki na uregulowanie Dunaju, 36, 62.
- ustawa względem użycia kredytu pozwołonego dla wzięcia udziału w trzeciej części kosztów regulacyi Dunaju na zbudowanie mostu na przekopie Dunaju w kierunku aliey Taborstrasse.
- Dux,** ob. Duchów.
- Dwór** cesarski, dotacya na utrzymanie, ob. Dotacya.
- Dycty,** ich klasa dla nauczycieli przy zakładach państwowych do kształcenia nauczycieli. 53, 109.
- Dyrekcye skarbowe** w Insbruku i Briksen; zmiana w ich rozgraniczeniu. 8, 11.
- Dziedzice,** expozytura cłowa w dworcu kolei ustanowiona. 83, 181.
- expozytura cłowa w dworcu kolei, do postępowania wywozowego z piwem upoważniona, ob. Postępowanie wywozowe.

E.

E—E1

Ebensee, ob. Koleje żelazne.

Egzamina przy przyjmowaniu do najniższej klasy szkół średnich. 32, 60.

— kandydatów na nauczycieli umiejętności handlowych. 79, 173.

— — — — — gymnastyki. 116, 261.

— — — — — szkół realnych. 122, 271.

— — — — — rysunku z wolnej ręki w szkołach średnich. 129, 278.

— nauczycielskie w Istrii, ob. Istria.

Ekwiwalent należności, wyjawienie majątku temuż podlegającego, ob. Wyjawianie.

Elba, ugoda z rządem związku północno-niemieckiego względem zniesienia cła na Elbie. 99, 207.

E—Ex

Emerytura, ustawa o postępowaniu co do emerytury ciała nauczycielskiego w zakładach naukowych utrzymywanych przez państwo. 47, 78.

Expozytura cłowa w dworcu kolei w Dziedzicach ustanowiona, ob. Dziedzice.

— — w wiedeńskim dworcu centralnym c. k. uprzyw. austr. spółki kolei państwa ustanowiona, obacz Wiedeń.

Expozytura cłowa w dworcu kolei w Dziedzicach do postępowania wywozowego z piwem upoważniona, ob. Postępowanie wywozowe.

— w Karłowarach w dworcu kolei ustanowiona. 92, 187.

— — w wiedeńskim dworcu centralnym c. k. uprzyw. austr. spółki kolei państwa ustanowiona, ob. Wiedeń

Expozytury cłowe w Czechach, na samodzielne urzędy cłowe przeistoczone, ob. Przeistoczenie.

F.

Fi—Fra

Finansowa ustawa, 52, 85.

Francuski język w szkołach realnych A = stry Górnjej, ob. Austria Górna.

Frie

Friedrichsthal, ustanowienie pobocznego urzędu cłowego II klasy. 83 179.

Got—Grae

Gotthardt St., kolej żelazna z Gradcu do granicy styryjsko-węgierskiej, ob. Koleje żelazne.

Gotowizna depozytowa, wspólne przechowywanie takowej. 17, 27.

Górna Austria, ob. Austria Górna.

Górnay Dubian, ob. Dubian górny.

Grae, kolej żelazna do granicy styryjsko-węgierskiej koło St. Gotthardt, ob. Koleje żelazne.

Grae—Gym

Grae uniwersytet, opłata czesnego, góry 118, 265.

Granica między Austrią a Prusami, omyłki w osnowie traktatu z d. 9 lutego 1869 sprostowane, ob. Sprostowanie.

Grieskirchen, przyłączenie gminy Meggenhofen do okręgu sądu powiatowego w Grieskirchen. 40, 79.

Gymnastyka, egzamina z kandydatami na nauczycieli tego przedmiotu. 116, 261.

H.

Hal—Han

Hallein; kolej z Salzburga do Hallein, ob. koleje żelazne.

Handel i żegluga podczas wojny między związkiem północno-niemieckim a Francją, ob. Wojna.

Handlowe umiejętności, egzamina nauczycieli tychże, ob. Nauczyciele.

Hangendenstein, upoważnienie tamtejszego urzędu cłowego do postępowania wywozowego z piwem. 15, 27.

Haus—Ho

Hausdorf, ob. Jiczyn Nowy.

Heinersdorf, przeistoczenie pobocznego urzędu cłowego II klasy na takiż urząd I klasy. 9, 12.

Heizendorf, kolej do brzegu Dunaju pod Albern, łącząca się z koleją cesarskiej Elzbiety, ob. Kolej żelazna.

Hohenstadt, kolej żelazna z Hohenstadt na Morawski Schönberg do Zöptau, ob. Kolej żelazna.

Hostetin, ob. Bród węgierski.

H.

H—In

Hława, przydzielenie Długiej Borfnicy do okręgu sądu delegowanego miejskiego w Hławie. 70, 141.

Innsbruck, zmiana w rozgraniczeniu dyrekcji skarbowej. 8, 11.

In—In

Innsbruck uniwersytet, opłata czesnego z góry. 118, 265.

Inspektorowie pograniczni w Czechach: reskrypt względem ich okręgów urzędowych. 2, 3.

I—I

Isehl, ob. Kolej żelazna.

— urządzenie pancerowni, ob. Pancerownia.

Istrya, rozprządzenie względem zakładów do kształcenia nauczycieli i względem egzaminów nauczycielskich do szkół ludowych i miejskich. 117, 264.

I—Iz

Istrya, regulamin dla tamtejszych szkół ludowych, 123, 275.

Izba deputowanych Rady państwa, rozwiązanie tejże. 74, 145.

J.

Je

Jezioro Bodeńskie, obacz Bodeńskie jezioro.

Ji

Jiczyn nowy, sąd delegowany miejski; przydzielenie gmin Hausdorf i Kunewald. 102, 216.

K.

Kar—Ko

Karłowary, zaprowadzenie krótszego postępowania cłowego, ob. Postępowanie cłowe krótsze.

-- expozytura cłowa w dworeu kolei ustanowiona. 92, 187.

Kartel z Rosją względem wzajemnego wydawania zbiegów wojskowych, ob. Zbiegowie.

Kawa, poddanie tejże pod kontrolę w powiecie pogranicznym krainy Vorarlberg i w księstwie Liechtenstein. 143, 316.

Klasa dyet nauczycieli przy zakładach państwowych do kształcenia nauczycieli, ob. Dyety.

Kolej żelazna, koncesya na kolej z Bielina przez dolinę Bielską do Uścia (Aussig) nad Łabą, 98, 200.

— — — — koncesya na kolej z Chyrowa w połączeniu z pierwszą węgiersko-galicyską koleją łączącą na Drohobycz do Stryja, z linią boczną z Drohobyczy do Borystawia. 135, 287.

— — — — z Pilzny do Brzezna z liniami bocznymi na Żatec do Mostu i Duchcowa. 111, 249.

— — — — z Ebensee na Isehl do Stegg nad jeziorem halsztadzkiem, wraz z koleją żelazną konną od dworca w Isehl do Salin skarbowych. 6, 5.

— — — — z Graczu do styryjsko-węgierskiej granicy krajowej koło St. Gotthardt. 25, 43.

— — — — z Hetzendorfu do brzegu Dunaju pod Albern łączącej się z koleją Cesarzowej Elżbiety. 100, 209.

— — — — z Hohenstadt na Morawski Schönberg do Zöptau. 11, 13.

— — — — Nimbürg-Deezyn-Praga, Dolna Lipka-Uście nad Orlicą, z liniami bocznymi do Chlumca i do ramienia Pardubice-Niemiecko-Brodzkiego północno-zachodniej kolei austriackiej. 109, 239.

— — — — z Ołomuńca wzdłuż doliny bystrzyckiej na Bruntal i Karnów do granicy austriacko-pruskiej wraz z czterema kolejami bocznymi. 77, 165.

— — — — z Pragi do Duchcowa (Dux) z linią boczną do Mostu (Brüx). 97, 193.

— — — — z Saleburga do Hallein łączącej się z koleją Cesarzowej Elżbiety. 31, 53.

Ko—Kur

Kolej żelazna, koncesya na kolej Wiedeńska łącząca, ugoda względem warunków do udzielenia na nią koncesyi. 21, 37.

Koleje żelazne, uwolnienie nowych linii od podatków, ob. Podatki.

Kontyngens rekrutów na rok 1870, dla utrzymania wojska stałego (marynarki wojennej) i rezerwy zastępczej. 24, 42.

Konwencya między monarchią austriacko-węgierską a Wielką Brytanią w sprawie konwencji dodatkowej, stypulowanej w artykule V traktatu handlowego z Wielką Brytanią z dnia 16 grudnia 1865. 13, 21.

Konwersya długu państwa, ob. Zamiana.

Kościół lub społeczność religijna prawnie nie uznana, metryki dla osób do tychże należących. 128, 277.

Kottar założenie pancerowni, ob. Pancerownia.

Kottarski powiat, zniesienie rozporządzenia cesarskiego z dnia 25 października 1869. 133, 283.

Kottarskie starostwo, zniesienie rozporządzeń wyjątkowych. 19, 28.

Kraków, uniwersytet, opłata czesnego z góry. 118, 265.

Kredyt pozwolony dla wzięcia udziału w trzeciej części kosztów regulacji Dunaju, ustawa względem użycia takiego na zbudowanie mostu na przekopie Dunaju w kierunku ulicy Taborstrasse. 140, 313.

Kredyta dodatkowe na rok 1869, ustawa względem takich. 44, 73.

Krótsze postępowanie cłowe, ob. Postępowanie cłowe krótsze.

Krumłow, sąd powiatowy; przydzielenie gmin Górny Dubian, Tuleszyce i Czermakowice. 103, 216.

Kształcenie dalsze nauczycieli, ob. Kursa dalszego kształcenia.

— nauczycieli szkół ludowych w Istrii, ob. Istrya.

Kunewald, ob. Jiczyn Nowy.

Kursa dalszego kształcenia nauczycieli szkół ludowych, ob. Szkoły ludowe.

L.

Lie—Li

- Liebau**, upoważnienie tamtejszego urzędu cłowego do postępowania wywozowego z piwem, 16, 27.
- Listy**, ustawa względem ochrony tajemnicy listów i pism, 42, 71.

Lo—Lwów

- Lokowanie** kapitałów w obligacyach kolejowych, ob. Obligacye kolejowe.
- Lwów**, uniwersytet, opłata czesnego z góry, 118, 265.

M.

Mai—Mi

- Małżeństwo** osób nie należących do żadnego prawnie uznanego kościoła lub społeczności religijnej i prowadzenie metryk urodzenia, zaślubin i zejścia dla tychże, ob. Metryki.
- Marki stemplowe**: obwieszczenie względem ich zmiany, 3, 3.
- Meggenhofen**, ob. Grieskirchen.
- Metryki** urodzenia, zaślubin i zejścia dla osób nie należących do żadnego prawnie uznanego kościoła lub społeczności religijnej, 51, 83.
- urodzenia, zaślubin i zejścia dla osób nie należących do żadnego prawnie uznanego kościoła lub społeczności religijnej, ich wewnętrzne urządzenie, 128, 277.
- Mierotynek**, do okręgu sądu powiatowego w Rymarzowie przydzielony, ob. Rymarzew.
- Mistek**, sąd powiatowy; przydzielenie gmin Pasków i Oppersdorf, 102, 216.

Mo—Mio

- Moneta** zdawkowa papierowa i szóstaki z roku 1843 1849, przedłużenie terminu ich przyjmowania w kasach państwa, 62, 118.
- papierowa i szóstaki z lat 1845 i 1849, wymiana tychże, 107, 237.
- — i srebrna po 6 krajearów m. k.; ostateczny termin wymiany, 108, 237.
- zdawkowa srebrna po 6 krajearów m. k., jej wartość wymienna w pieniądzach papierowych, 134, 285.
- Monety złote**, ustawa względem zapowiadania nowych, 22, 40.
- Monte-Croce**, urząd cłowy, skupienie z nim włoskiego urzędu cłowego w Zorzoi, 131, 282.
- Most** (Brüx); kolej żelazna z Pragi do Duebcowa z linią boczną do Mostu, ob. Kolej żelazna.
- ob. Kolej żelazna z Płazny do Brzezna.
- Mosty** żelazne na kolejach żelaznych, przepis względem budowy tychże, 114, 256.

N.

Nad—Nau

- Nadzór** miejscowy i powiatowy nad szkołami ludowymi w Galicyi i Lodomerji z Wielkiem księstwem krakowskim, rozporządzenia tymczasowe względem takowego, 137, 295.
- Nauczyciele** gymnastyki, ich egzamina, 116, 261.
- języka włoskiego, francuskiego i angielskiego w szkołach; rozszerzenie na Górną Austryę rozporządzenia o ich uzdolnieniu, 60, 117.
- rysunku z wolnej ręki w szkołach średnich, ich egzamina, 120, 278.
- przy zakładach do kształcenia nauczycieli, ich klasa dyet, ob. Dyety.
- szkół ludowych; Kursa dalszego kształcenia; obacz Szkoły ludowe.
- w Istrii, ob. Istria.
- — realnych ich egzamina, 122, 271.
- umiejętności handlowych, ich egzamina, 79, 173.
- zakładów naukowych utrzymywanych przez państwo, postępowanie co do ich emerytury, ob. Emerytura.

Nie—No

- Niederlipka**, ob. Doina Lipka.
- Nieruchoma** własność państwa, sprzedaż tejże, obacz Sprzedaż.
- Nimburg**, ob. Kolej żelazna.
- Notaryusze**, przedłużenie terminu do którego trwać miało upoważnienie nadane ministrowi sprawiedliwości ustawą z dnia 18 maja 1869, Dz. u. p. Nr. 70, 54, 108.
- Nowe Iekany**, przeniesienie pobocznego urzędu cłowego I klasy do tamtejszego dworca kolei lwowsko-czerniowieko-jaskiej i upoważnienie tegoż urzędu do skróconego postępowania cłowego, 10, 12.
- Norowice**, ich przydzielenie do sądu powiatowego w Daczycach, ob. Daczyce.
- Nowe Dwory**, ich przydzielenie do sądu powiatowego w Daczycach, ob. Daczyce.
- Nowosielica** na Bukowinie, postępowanie wywozowe z gorącymi płynami wyskokowymi, 82, 177.
- Nowy Jeczyn**, ob. Jeczyn nowy.

O.

O—Od

- Obernberg**, urząd cłowy II klasy, nadanie temuż praw przysługujących pobocznemu urzędowi cłowemu I klasy. 132, 282.
- Obligacje kolejowe** z prawem pierwszeństwa, lokowanie w nich kapitałów. 33, 61.
- Obrona krajowa**; rozporządzenie cesarskie o uregulowaniu nad nią władzy sądowej. 72, 142.
- Oddawanie** przesyłek pocztowych, ob. Poczta wozowa.
- Odsetki** od obligacji pożyczki loteryjnej z roku 1854 i 1860, ich wypłata za kwitami po za obrębem Wiednia. 121, 271.

Od—Op

- Odstanawianie** kłaczy krajowych przez ogiery skarbowe. 18, 28.
- Ogiery skarbowe**; ob. Odstanawianie.
- Ołomuńce**, ob. Kolej żelazna z Ołomuńca do granicy austriacko-pruskiej.
- Omyłki** w osnowie traktatu z 9 lutego 1869 względem linii granicznej między Austrią a Prusami, ob. Sprowadzenie.
- Oppersdorf**, ob. Mistek.

P.

Pa—Po

- Pakowanie** przesyłek pocztowych, obacz Poczta wozowa.
- Papierowa moneta**, ob. Moneta papierowa.
- Pasków**, ob. Mistek.
- Patent cesarski** rozwiązujący izbę deputowanych Rady państwa. 74, 145.
- — względem rozwiązania sejmów krajowych wszystkich krajów w koronnych z wyjątkiem Czech, 75, 146.
- — rozwiązujący sejm krajowy czeski. 95, 191.
- — zwołujący sejmy krajowe i Radę państwa. 96, 192.
- — zwołujący sejm krajowy Dalmacji, 104, 217.
- — zwołujący sejm krajowy czeski na dzień 30 sierpnia 1870. 106, 235.
- — względem zwołania rady państwa na dzień 15 września 1870. 110, 247.
- — zarządzający w Czechach bezpośrednio wybory do izby deputowanych. 119, 267.
- Petrówka**, ob. Bród węgierski.
- Pieczątowanie** przesyłek pocztowych, ob. Poczta wozowa.
- Pieniądze**, ich przesyłanie za pomocą przekazów pocztowych, ob. Poczta.
- Pilsen**, ob. Pilzna.
- Pilzna**, ob. Kolej żelazna.
- Pisino**; zwinięcie urzędu do wymiaru należyłości tamże i poruczenie jego czynności urzędowi poborowemu w Tryeście. 7, 11.
- Pittin**, ob. Bród węgierski.
- Piwo**, ob. Postępowanie wywozowe.
- Płace** profesorów szkół średnich utrzymywanych przez państwo, ob. Szkoły średnie.
- — szkół średnich; wykonanie ustawy o płacach. 63, 119.
- — uniwersyteckich, ob. Uniwersytety.
- Pobór** podatków i opędzenie wydatków państwa w czasie od 1 kwietnia do końca czerwca 1870, ob. Podatki.
- Poborowy urząd** w Tryeście, ob. Zwinięcie.

Po—Po

- Poczta**; rozszerzenie czynności przesyłania pieniędzy za pomocą przekazów aż do kwoty 100 zł. na wszystkie urzędy pocztowe monarchii i uregulowanie opłat od wszystkich przekazów pocztowych. 58, 111.
- **wozowa**; postanowienia względem oddawania, opakowania, opieczątowania i deklarowania wartości przesyłek pocztowych w obrębie monarchii 59, 112.
- Podatki bezpośrednie**; ściąganie procentów za zwłokę od podatków w terminie nie zapłaconych i ściąganie tych podatków w ogólności. 23, 41.
- dalszy pobór i opędzanie wydatków państwa w czasie od dnia 1 kwietnia do końca czerwca 1870. 35, 62.
- uwolnienie nowych linii kolei żelaznych od podatków. 56, 109.
- Podatki i opłaty**, ustawa względem dalszego ich poboru, tudzież opędzenia wydatków rządowych w czasie od dnia 1 stycznia do końca lutego 1871. 138, 303.
- Portowy regulamin** dla c. k. portu jeziora Bodeńskiego w Bregencyi, ob. Bodeńskie jezioro.
- Postępowanie cłowe krótsze** zaprowadzone w urzędach cłowych w Karłowarach, Chebie i Voitsreith. 92, 187.
- przy wywozie gorących napojów spirytusowych za zwrotem podatku konsumcyjnego. 139, 304.
- **wywozowe** z gorącymi płynami wyskokoweni w Nowosielicy, Żurynie i Bajaszestie na Bukowinie. 82, 177.
- — z piwem; w urzędzie cłowym w Hangendenstein. 15, 27.
- — — — — w Liebau. 16, 27.
- — — — — w Zduniowie. 61, 117.
- — — — — z piwem w urzędzie cłowym w Albrechticach górnych. 78, 172.
- — — — — w Thomasdorf. 88, 183.
- — — — — w Schönbach. 112, 255.
- — — — — w expozyturze głównego urzędu cłowego w dworcu kolei w Dziedzicach. 124, 276.
- Powiat kotarski**, ob. Kotarski powiat.

Po—Prut

- Pożyczka loteryjna** z roku 1814 i 1860, wypłata odsetków za kwitami po za obrębem Wiednia. 121, **271**.
- narodowa z roku 1854, ostateczny termin wypłaty odsetków. 84, **170**.
- Praga**, kolej żelazna do Duchowca z linią boczną do Mostu, ob. Kolej żelazna.
- — — Nimburg-Deeczyn, ob. kolej żelazna.
- uniwersytet, opłata czesnego z góry. 118, **265**.
- Prawa hipoteczne** w Tyrolu, ustawa o zastosowaniu ustawy z dnia 27 marca 1869 w razie przedłużenia wspomnianego tamże terminu zgłoszenia. 141, **314**.
- Prawomocność** konwencji z dnia 30 grudnia 1869 między monarchią austriacko-węgierską a Wielką Brytanią. 14, **26**.
- Priesen**, ob. Brzezno.
- Procenta** za zwłokę, od podatków w terminie nie zapłaconych, ob. podatki bezpośrednie.
- Profesorowie szkół średnich**, ich płace, ob. Szkoły średnie.
- — — wykonanie ustawy o ich płacach. 63, **119**.
- uniwersyteccy, ich płace, ob. Uniwersytety.
- ustawy o postępowaniu co do ich emerytury, obacz Emerytura.
- Prut**, układ względem żeglugi. 69, **133**.

Prze—Pu

- Przedłużenie** terminu upoważnienia nadanego ministrowi sprawiedliwości ustawą z dnia 18 maja 1869, ob. Notaryusze.
- Przeistoczenie** pobocznego urzędu cłowego II klasy w Heinersdorf w Czechach, na takiż urząd I klasy. 9, **12**.
- kilku expozytur cłowych w Czechach na samodzielne poboczne urzędy cłowe II klasy. 64, **120**.
- Przekazy pocztowe**; rozszerzenie czynności przesyłania pieniędzy za pomocą przekazów aż do 100 zł. na wszystkie urzędy pocztowe i uregulowanie opłat od przekazów, ob. Poczta.
- Przeniesienie** pobocznego urzędu cłowego w Nowych Iekanych, ob. Nowe Iekany.
- spraw bezpieczeństwa publicznego do zakresu działania ministerstwa spraw wewnętrznych. 12, **19**.
- Przesyłki pocztowe**, ich oddawanie, pakowanie, pieczętowanie i deklarowanie wartości, ob. Poczta wozowa.
- Publiczna służba zdrowia**, ob. Zdrowie.
- Puncerownia**; rozporządzenie względem urzędników puncerowni w Ischl. 4, **4**.
- w Kottarze. 41, **71**.
- z Ybbs do Scheibbs przeniesiona. 125, **276**.
- Putilla** (Storonec), ob. Sądy powiatowe.

R.

Ra—Re

- Rada państwa**, ob. Patent cesarski.
- Regulamin pocztowy**, ob. Poczty regulamin.
- szkolny i naukowy dla szkół ludowych, ob. Szkoły ludowe.
- — — — — w Istrii. 123, **275**.
- Rekruci**, pobór kontyngensu na rok 1870, ob. Kontyngens.
- Rekurs** przeciwko wywłaszczeniu pod kolej żelazną, termin tychże skrócony, 113, **256**.
- Religijne społeczności**, ob. Społeczność religijna.

Re—Ry

- Rezerwa zastępcza**, ob. Kontyngens.
- Rosya**; kartel względem wzajemnego wydawania zbiegów wojskowych, zniesiony, ob. Zbiegowie.
- Rozbiory chemiczne**, ob. Dochodzenie.
- Rozporządzenia wyjątkowe** dla starostwa kottarskiego. 19, **28**.
- Rudy i kruszce** dochodzenie ich zamożności, obacz Dochodzenie.
- Rymarzów**, sąd powiatowy; przydzielenie gminy Mirotynek do jego okręgu. 89, **183**.
- Rysunek z wolnej ręki**, egzamina kandydatów na nauczycieli tegoż w szkołach średnich. 129, **278**.

S.

Saaz—Sąd

- Saaz**, ob. Żatec.
- Saleburg**; kolej do Hallein, ob. Koleje żelazne.
- Sąd delegowany** miejski w Igławie, przydzielenie gminy Długa Bortnica, ob. Igława.
- — — w Nowym Jiczynie przydzielenie gmin Hausdorf i Kunewald, ob. Jiczyn Nowy.
- **powiatowy**, w Bezaui, przydzielenie gminy Dams, ob. Bezaui.

Sąd

- Sąd powiatowy** w Brodzie węgierskim, przydzielenie gmin Pittin, Hostetin, Szanów i Petrówka, ob. Bród węgierski.
- — w Daczycach, przydzielenie Nowych Dworów i Norowic, ob. Daczycy.
- — w Grieskirchen, przydzielenie gminy Meggenhofen, ob. Grieskirchen.
- — w Krumłowie, przydzielenie gmin Górny Dubian, Tuleszyce i Czermakowice, ob. Krumłów.

Sąd—Sta

- Sąd powiatowy** w Mistku, przydzielenie gmin Pasków i Oppersdorf, ob. Mistek.
- — w Rymarzowie, przydzielenie gminy Mierotynek do jego okręgu, ob. Rymarzów.
- — w Starymgorodzie, w Dalmacji, ustanowiony. 67, 125.
- — — — — rozpoczęcie czynności urzędowych. 127, 277.
- Sądowa władza**; rozporządzenie cesarskie o wykonywaniu teje nad obroną krajową, ob. Obrona krajowa.
- Sądowo cywilny** wyroki zapadłe w sądach królewsko-bawarskich, tudzież dokumenta wystawione w królestwie bawarskiem, ich wykonanie. 142, 315.
- Sądy powiatowe** w Austrii Górnej, zmiany terytorjalne w okręgu niektórych. 115, 257.
- — — — — rozpoczęcie działalności sądu powiatowego w Putilli (Storonec), tudzież zmiany w rozgraniczeniu sądów powiatowych bukowińskich. 28, 52.
- Schönbach**, urząd cłowy, do postępowania wywozowego z piwem upoważniony, ob. Postępowanie wywozowe.
- Scheibbs**; przeniesienie puncerowni z Ybbs. 125, 276.
- Scönberg-Morawski**; kolej żelazna z Hohenstadt na Morawski-Schönberg do Zöptau, ob. Kolej żelazna.
- Sejmy krajowe** i Rada państwa, ob. Patent cesarski.
- Skarbowe dyrekeye**, ob. Dyrekeye skarbowe.
- Skonsolidowany dług państwa**, jego zawiadywanie i kontrola, ob. Dług państwa.
- Służba zdrowia publicznego**, jej organizacya, obacz Zdrowie.
- Spółeczność religijna** prawnie nie uznana, obacz Metryki.
- — — — — metryki dla osób do teje należących, ob. Metryki.
- Sprostowanie omyłek** w osnowie traktatu z dnia 9 lutego 1869 względem ustanowienia granicy między Austryą a Prusami. 73, 144.
- Sprzedaż nieruchomości państwa**. 53, 107.
- Stara Moldowa**, pobożny urząd cłowy do Biłobreska przeniesiony. 126, 276.

Sta—Szó

- Starostwa powiatowe**; termin przeprowadzenia zmian w terytorjalnem rozgraniczeniu starostw powiatowych na Bukowinie. 30, 52.
- Starygród**, sąd powiatowy ustanowiony. 67, 125.
- — — — — rozpoczęcie jego czynności. 127, 277.
- Statuta** uprzyw. austr. banku narodowego, zmiana §. 14 tychże, ob. Bank.
- Stegg**, ob. Koleje żelazne.
- Stempel**; stemplowanie czasopism wychodzących w Pograniczu wojskowem. 34, 61.
- traktowanie czasopism wychodzących w Węgrzech pod względem stempla. 1, 1.
- uwolnienie od stempla aktów odnoszących się do wydzielenia majątku parafialnych zakładów ubogich na rzecz gmin. 20, 52.
- Stemplowane** blankiety wekslowe; nowe wydanie tychże, ob. Weksle.
- Stryj**, ob. Kolej żelazna.
- Szanów**, ob. Bród węgierski.
- Szkoły ludowe**, kursa dalszego kształcenia nauczycieli. 50, 82.
- — regulamin dla tychże. 105, 219.
- — w Istrii, ob. Istria.
- — — — — regulamin dla tychże. 123, 275.
- — w Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem krakowskiem, postanowienia tymczasowe względem nadzoru miejscowego i powiatowego nad niemi. 137, 295.
- **realne**; egzamina kandydatów na nauczycieli tychże szkół. 122, 271.
- — rozszerzenie na Górna Austryą rozporządzenia o uzdolnieniu na nauczycieli języka włoskiego-francuskiego i angielskiego. 60, 117.
- **średnie**; egzamina przy przyjmowaniu do najniższej klasy, ob. Egzamina.
- — egzamina nauczycieli rysunku z wolnej ręki przy tychże. 129, 278.
- — ustawa względem płac profesorów. 46, 76.
- — wykonanie ustawy o płacach profesorów. 63, 119.
- Szóstaki** z roku 1848 i 1849, obacz Moneta zdawkowa.

T.

Taj—Tar

- Tajemnica** listów i pism, ustawa względem teje. 42, 71.
- Telegrafy**; traktat telegraficzny z Prusami, Wirtembergią, Badenem i Hollandyą. 39, 67.
- — — — — zniżenie taryfy wewnętrznej. 27, 51.
- — — — — krajowej. 87, 182.
- — — — — związkowej. 86, 181.
- Taryfa telegrafowa**, ob. Telegrafy.

(Polnisch.)

Ter

- Termin** upoważnienia nadanego ministrowi sprawiedliwości ustawą z dnia 18 maja 1869, ob. Notaryusze.
- — — — — przyjmowania monety zdawkowej papierowej i szóstaków z roku 1848 i 1849 przedłużony. 62, 118.
- — — — — ostateczny wymiany monety zdawkowej papierowej i monety zdawkowej srebrnej po 6 krajearów m. k. 108, 237.

c

Ter—Tho

- Termin** wypłaty procentów dla kilku gatunków ogólnego długu państwa przeznaczonych do konwersyi. 38, 64.
- — — odsetków od pożyczki narodowej z roku 1854. 84, 139.
- wnoszenia rekursów z powodu wyłączenia pod kolej żelazną, skrócony. 113, 256.
- **zgłoszenia**: ustawa o zastosowaniu ustawy z dnia 27 marca 1869 w razie przedłużenia takowego. 141, 314.
- Tetschen**, ob. De czyn.
- Thomasdorf**, upoważnienie urzędu cłowego do postępowania wywozowego z piwem, ob. Postępowanie wywozowe.

Tra—Ty

- Traktat** z Rosją względem zetknięcia się kolei kijowsko-odesskiej z koleją lwowsko-wiedeńską koło Wołoczysk. 20, 29.
- telegrafowy z Prusami, Bawaryą, Wirtembergią, Bawarią i Holandją. 39, 67.
- Tryest**, zniesienie wagowego od towarów przekazanych, ob. Wagowe.
- Tuleszyce**, ob. Krumłow.
- Tyrol**, ustawa o zastosowaniu ustawy z dnia 27 marca 1869 w razie przedłużenia wspomnianego także terminu zgłoszenia. 141, 314.

U.

Ug—Uni

- Ugoda** między ministerstwem handlu a kilkoma towarzystwami kolejowymi jako nabywcami kolej łączącej wiedeńskiej, względem warunków pod którymi rzezonym towarzystwom ma być udzielona koncesya na ruch teje kolei. 21, 37.
- Układ** względem żeglugi na Prucie, ob. Prut.
- Uniwersytety**; płace profesorów na świeckich wydziałach i rełutum na pomieszkanie dla profesorów wydziałowych w Wiedniu. 45, 75.
- opłata czesnego z góry. 118, 265.

Ur—Uw

- Uregulowanie Dunaju**, ob. Dunaj.
- Urzędy cłowe poboczne**, obacz Cłowe urzędy poboczne.
- Uście nad Łabą**; kolej z Bielina przez dolinę Bielską do Uścia nad Łabą, ob. Kolej żelazna.
- — **Orlica**, ob. Kolej żelazna.
- Ustawa finansowa**, ob. Finansowa ustawa.
- Uwolnienie** nowych linii kolei żelaznych od podatków, ob. Podatki.
- od stempla, ob. Stempel.

V.

Voi

- Voitersreith**, zaprowadzenie krótszego postępowanie cłowego, ob. Postępowanie cłowe krótsze.

Vor

- Vorarberg** i Lichtenstein kontrola nad kawą. 143, 316.

W.

Wa—Wła

- Wagowe** od towarów przekazanych, jego zniesienie w Tryeście. 81, 177.
- Wartość** wymienna w pieniądzech papierowych monety zdawkowej srebrnej po 6 krajcarów m. k. wywołanej z obiegu. 134, 285.
- Weksle**, nowe blankiety stemplowane. 130, 281.
- Wiedeń**, uniwersytet, opłata czesnego z góry. 118, 265.
- ekspozytura tamtejszego głównego urzędu cłowego w dworcu centralnym c. k. uprzyw. austr. spółki kolei państwa ustanowiona. 136, 294.
- Wiedeńska kolej łącząca**, ob. Ugoda względem warunków do udzielenia koncesyi na tę kolej.
- Wielka Brytania**, obacz Konwencya i prawomocność.
- Wildenschwert**, ob. Uście nad Orlicą.
- Władza sądowa**, wykonywanie teje nad obroną krajową, ob. Obrona krajowa.

Włas—Wy

- Własność** państwa nieruchoma, sprzedaż teje, obacz Sprzedaż.
- Włoski** język w szkołach realnych Austrii górnej, ob. Austriya Górna.
- Wojna** pomiędzy związkiem północno-niemieckim a Francją; zachowanie się władz i poddanych pod względem handlu i żeglugi na morzu w czasie teje. 94, 189.
- Wojsko stałe**, ob. Kontyngens.
- Wołoczyska**; ob. Traktat z Rosją względem zetknięcia się także kolei kijowsko-odesskiej z Lwowsko-Wiedeńską.
- Wybory bezpośrednie** do izby deputowanych zarządzane w Czechach. 119, 267.
- Wyjawianie** majątku ruchomego i nieruchomego podlegającego ekwiwalentowi należności. 76, 147.

Wym—Wyr

Wymiana monety zdawkowej papierowej i szóstaków z lat 1848 i 1849. 107, **237**.

— — — srebrnej po 6 krajcarów, wywołanej z obiegu. 134, **285**.

Wyroki sądowo-cywilne zapadłe w sądach królewsko-bawarskich, tudzież dokumenta wystawione w królestwie bawarskiem, ich wykonanie. 142, **315**.

Wyw

Wywłaszczenie pod kolej żelazną; termin wnoszenia rekursów skrócony. 113, **256**.

Wywóz broni z portów morza adryatyckiego; zakaz wywozu zniesiony. 5, **4**.

— — i amunicji zakazany. 91, **185**.

— gorących napojów spirytusowych za zwrotem podatku konsumcyjnego. 139, **304**.

Y.**Ybs**

Ybbs. puncirownia ztąd do Scheibbs przeniesiona. 125, **276**.

Z.**Za—Zdu**

Zakaz wywozu broni z portów morza adryatyckiego, zniesiony. 5, **4**.

Zakłady ubogich. uwolnienie od stempla aktów przy wydzielaniu majątku ubogich na rzecz gmin, ob. Stempel.

Zamiana rozmaitych tytułów długu państwa, obacz Dług państwa.

Zamożność rud i kruszców, jej dochodzenie i przedsięwzięcie rozbiórów chemicznych w c. k. jeneralnym urzędzie probierczym. 120, **269**.

Zarząd skonsolidowanego długu państwa, obacz Dług państwa.

Zbiegowie wojskowi; zniesienie kartelu z Rosyą, względem ich wzajemnego wydawania. 71, **141**.

Zdawkowa moneta, ob. Moneta zdawkowa.

Zdrowie publiczne, organizacya służby. 68, **125**.

Zduniów; upoważnienie urzędu cłowego do postępowania wywozowego z piwem, ob. Postępowanie wywozowe.

Zmo—Zwrót

Zmowy pomiędzy dawcami pracy lub przyjmującymi pracę dla wymuszenia warunków pracy i pomiędzy przemysłowcami dla podwyższenia ceny towaru; ustawa względem takowych. 43, **72**.

Zöptau; kolej żelazna z Hohenstadt na Morawski-Schönberg do Zöptau, ob. Kolej żelazna.

Zniesienie cła na Elbie, ob. Elba.

— rozporządzenia cesarskiego z dnia 23 października 1869, ob. Kotarski powiat.

Zorzój, urząd cłowy włoski, skupienie tegoż z austriackim urzędem cłowym w Montecroce. 131, **282**.

Zwinięcie urzędu do wymiaru należitości w Pisino i poruczenie jego czynności urzędowi poborowemu w Tryescie. 7, **11**.

Zwrót podatku konsumcyjnego przy wywozie gorących napojów spirytusowych. 139, **304**.

Z.**Za—Zc**

Zatec, ob. Kolej żelazna.

Żegluga i handel podczas wojny między związkiem północno-niemieckim a Francją, ob. Wojna.

Zc—Zu

Żegluga na Prucie, układ względem tejże, ob. Prut.

Żuryn na Bukowinie, postępowanie wywozowe z gorącymi płynami wyskokowymi. 82, **177**.

Dziennik ustaw Państwa

dla

reprezentowanych w Radzie Państwa królestw i krajów.

Zeszyt I. — Wydany i rozesłany dnia 1. Stycznia 1870.

II.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z d. 30. Grudnia 1869, dotyczące traktowania wychodzących we Węgrzech czasopism pod względem stępla.

Ponieważ podług odezwy królewsko-węgierskiego ministerstwa skarbu poczynszy dnia 1. Stycznia 1870 prawnie zniesiono stęplowanie gazet na obszarze krajów korony węgierskiej, obowiązkowe zaś stęplowanie gazet zagranicznych zachowano, przeto na podstawie §. 41. ugody, ogłoszonej mocą rozporządzenia ministerstwa skarbu z dnia 2. Października 1868, (Dz. ust. p. nr. 135.) a zatwierdzonej ustawą z dnia 26. Marca 1869, (Dz. ust. p. nr. 36.), uznaje się za stosowne, wydać w porozumieniu z ministerstwem handlu następujące rozporządzenia, które z dniem ich ogłoszenia w życie wejść mają.

§. 1.

Czasopisma, dzienniki z ogłoszeniami lub uwiadomieniami, wychodzące w krajach korony węgierskiej a sprowadzane do użytku w obrębie królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa, podlegają na podstawie ustawy z dnia 6. Września 1850 (Dz. ust. p. nr. 345), cesarskiego rozporządzenia z dnia 23. Października 1857 (Dz. ust. p. nr. 207) i cesarskiego rozporządzenia z dnia 23. Listopada 1858 (Dz. ust. p. nr. 217) opłacie stęplowej w równej mierze, jak i czasopisma, dzienniki z ogłoszeniami i uwiadomieniami, wychodzące poza obrębem monarchii austryacko-węgierskiej.

§. 2.

Należytość stęplowa od każdego egzemplarza wynosi jeden cent.

§. 3.

Przy węgierskich gazetach, dziennikach z ogłoszeniami i uwiadomieniami (§. 1), sprowadzanych e. k. pocztą, ma ten e. k. urząd pocztowy, do którego takowe przez jeden z pocztowych urzędów węgierskich będą bezpośrednio kartowane, przykleić na pierwszej stronie czasopisma marki gazetowe, odpowiadające przepisanej kwocie, na markach wycisnąć pieczęć pocztową, a przypadającą należytość należy ściągnąć od odbierającego (adresata) przy wręczeniu mu dziennika.

§. 4.

Gazety węgierskie (§. 1), przesyłane w sposób odmienny od wskazanego w §. 3, ma wydawać zakład przesyłkowy urzędowi stęplowemu lub podatkowemu miejsca przeznaczenia; urząd ten spowoduje odstępowanie lub przyklepianie mark gazetowych za ściąganiem należności od odbierającego (adresata).

§. 5.

Odbieracz dziennika podlegającego opłacie stęplowej (§. 1), jest w wypadkach, §§. 3 i 4 wskazanych, odpowiedzialnym za wypełnienie obowiązku stęplowania w każdym razie, i to najdalej w przeciągu 24 godzin po nadejściu czasopisma, a w razie, jeśli takowe bywa sprzedawane lub trzeciemu wydawane, nawet i przed upływem tegoż czasu, a to nim nastąpi sprzedaż lub wydanie trzeciej osobie.

§. 6.

Pod innym względem znajdują do wskazanych w §. 1. gazet węgierskich zastosowanie te przepisy, które wydano dla gazet zagranicznych, mianowicie zaś §§. 28 do 30, ustawy z dnia 6. Września 1850 (Dz. ust. p. nr. 345).

Brestel w. r.

Dziennik ustaw Państwa

dla

reprezentowanych w Radzie Państwa królestw i krajów.

Zeszyt II. — Wydany i rozesłany dnia 21. Stycznia 1870.

2.

Reskrypt Ministerstwa Skarbu z dnia 1. Stycznia 1870,

względem urzędowych okręgów inspektorów pogranicznych w Czechach.

W dodatku do zmiany obwieszczonej w Dzienniku ustaw Państwa z roku 1869 Nr. 173 co do siedziby urzędowej inspektorów pogranicznych w Czechach, tudzież względem przekazanych tymże okręgów, ogłasza się, że do okręgu urzędowego Reichenberg (pozycja Nr. 10) także okrąg sądowy Haida (okrąg pograniczny) i do okręgu urzędowego Grulich (pozycja Nr. 13) okrąg sądowy Rokitnic (okrąg pograniczny) należą.

Brestel w. r.

3.

Obwieszczenie Ministerstwa Skarbu z d. 7. Stycznia 1870,

względem zmiany mark stemplowych.

Ważne dla reprezentowanych w radzie Państwa królestw i krajów.

Począwszy z dniem 1. Marca 1870 puszczone będą na sprzedaż zmienione marki stemplowe wszelkich kategorii z jedywym wyjątkiem gazetowych mark stemplowych na 1 i 2 centy, mianowicie

- a) marki stemplowe na $\frac{1}{2}$ c., 1 c., 2 c., 3 c., 4 c., 5 c., 7 c., 10 c., 12 c., 15 c., 25 c., 36 c., 50 c., 60 c., 75 c., i 90 c., dalej na 1 zł., 2 zł., 2 zł. 50 c., 3 zł., 4 zł., 5 zł., 6 zł., 7 zł., 10 zł., 12 zł., 15 zł. i 20 zł.
- b) marki anonsowe na 1 i 2 c.; nareszeie
- c) marki kalendarne na 6 c.

Drukowane tło w około czarno wybitego wizerunku stemplowego, przedstawiające skład żyłek liścia drzewowego, wykonane jest na nowych markach, wszystkich pod a) wyliczonych kategorii w kolorze zielonkowanym, innych zaś pod b) i c) wyliczonych kategorii w kolorze czerwonym.

Wszystkie pod a), b) i c) wyliczone marki nowe mieszczą w dolnej części rocznicę wydania 1870 w kolorze niebieskawym.

W tym to samym kolorze wydrukowaną jest także na wyszczególnionych pod *a)* nowych markach stemplowych poniżej jednego złotego, kwota stemplowa literami w półkole na dolnym brzegu wizerunku stemplowego.

Obecnie sprzedawane marki stemplowe wszystkich powyższych kategorii mają z dniem 31. Marca 1870 z używania być zupełnie usunięte. Używanie zatem takowych z obiegu usuniętych mark stemplowych po dniu 31. Marca 1870 należy stawiać na równi z niedopełnieniem prawnej powinności stemplowej, które też na podstawie ustawy o należytościach połączone skutki niekorzystne za sobą pociąga.

Z obiegu uchylone nieużyte marki stemplowe wymieniane będą począwszy od dnia 1. Kwietnia aż włącznie do dnia 30. Czerwca 1870 w rządowych składach stemplowych bezpłatnie na nowe marki stemplowe z zachowaniem ustawami wydanych warunków i przepisów.

Sprzedający marki stemplowe winni zapasy mark stemplowych z obiegu usuniętych, któreby potrzebę aż do początku Marca 1870 przewyższały, zawczasu na marki nowe wymienić.

Z upływem dnia 30. Czerwca 1870 ani wymiana ani bonifkacya miejsca nie ma pod względem usuniętych z obiegu mark stemplowych.

Księgi przemysłowe i handlowe, blankiety wekslowe, listy frachtowe, rachunki i t. p., na których dawniejsze marki stemplowe za pomocą przepisanego, przed 31. Marca 1870 skutecznego urzędowego obliterowania weszły w używanie, mogą także i po upływie 31. Marca 1870, niezaprzeczenie w używaniu pozostać.

Brestel w. r.

4.

Rozporządzenie Ministerstwa Skarbu z d. 14. Stycznia 1870, względem urządzenia stacyi puncerunkowej w Ischl.

Odnośnie do reskryptu z dnia 30. Listopada 1866 (Dz. u. P. Nr. 149) ogłasza się, że w Ischl urządza się stacya puncerunkowa, która z dniem 1. Lutego 1870 czynność swą rozpocznie.

Taż stacya puncerunkowa połączy się z zarządem salinowym w Ischl, podporządkowaną będzie e. k. urzędowi puncerunkowemu w Linc i ma prowadzić cechę urzędową B₃.

Brestel w. r.

5.

Rozporządzenie Ministerstwa obrony krajowej i bezpieczeństwa publicznego, tudzież Ministerstwa skarbu i Ministerstwa handlu z dnia 18. Stycznia 1870,

o zniesieniu zakazu co do wywozu broni, części broni, amunicyi i przedmiotów amunicyjnych z portów morza adryatyckiego.

Zakaz wydany pod dniem 9. Grudnia 1869 (Dz. u. P. Nr. 175), co do wywozu broni, części broni, amunicyi i przedmiotów amunicyjnych wszelkiego rodzaju z portów morza adryatyckiego w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych znosi się niniejszem.

Rozporządzenie to staje się prawomocnem z dniem ogłoszenia.

Plener w. r.

Brestel w. r.

Dziennik ustaw Państwa

dla

reprezentowanych w Radzie Państwa królestw i krajów.

Zeszyt III. — Wydany i rozesłany dnia 8. Lutego 1870.

6.

Dokument koncesyi z dnia 9. Grudnia 1869.

na budowę i utrzymanie w ruchu lokomotywowej kolei żelaznej z Ebensee na Ischl aż do Steg nad jeziorem Halsztadzkiem, wraz z koleją żelazną konną od dworca kolejowego w Ischl do salin skarbowych.

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej Łaski Cesarz Austryacki,

Apostolski Król Węgierski, Król Czech, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiążę Austryacki; Wielki Książę Krakowa, Książę Lotaryngii, Salcburga. Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny, Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawy; uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu i t. d., i t. d., i t. d.

Ponieważ Józef Brenner-Felsach, Hrabia Juliusz Falkenhayn i Ferdynand Lidl podali prośbę o udzielenie koncesyi na budowę i utrzymanie w ruchu lokomotywowej kolei żelaznej z Ebensee na Ischl aż do Steg nad jeziorem Halsztadzkiem wraz z koleją żelazną konną od dworca kolejowego w Ischl do skarbowych salin, przeto uznając pożyteczność tego przedsięwzięcia dla ogółu, widzimy się spowodowanymi nadać rzeczonym petentom tę koncesyę na podstawie ustawy z dnia 20. Maja 1869 (Dz. ust. P. nr. 82 z r. 1869) względem uwolnienia od podatku nowych linii kolei żelaznych, jak następuje:

Art. 1. Nadajemy koncesyonaryuszom prawo do budowy i utrzymywania w ruchu lokomotywowej kolei żelaznej z Ebensee na Ischl aż do Steg nad jeziorem Halsztadzkiem, z koleją konną od dworca kolejowego w Ischl aż do salin skarbowych.

Art. 2. Wykonanie budowy i urządzeń do ruchu na kolei potrzebnych ma nastąpić podług szczegółowego projektu budowy, zatwierdzonego przez ministerstwo handlu.

W szczególności należy przy budowie zastosować się także do żądań ministerstwa handlu tudzież do istniejących ogólnych przepisów budowniczych i policyjnych.

Administracya państwa zastrzega sobie zatwierdzenie zmian w projektach budowy, o ile takowe w miarę wyniku rewizyj technicznej i politycznego obejścia trasy, które ma być przedsięwzięciem podług przepisu §. 6. ustawy o koncesjach na koleje żelazne *), w interesie publicznych stosunków i dla zapewnienia trwałości kolei, tudzież w celu wykonania prawnych przepisów, potrzebnymi się okażą.

Gdyby się przy wykonaniu budowy ze względów budowniczo-ekonomicznych lub ze względu na ruch, zmiana tras kolejowych albo planów szczegółowych potrzebną lub pożądaną okazać miała, przez co jednak oznaczony w §. 1. kierunek kolei się nie zmieni, ani też w porównaniu z uchwaloną trasą w ogólności stosunki poziomu i kierunku pogorszyć się nie mogą, natenczas do takiej zmiany potrzebną będzie uchwała ze strony administracyi państwa.

Roboty ziemne kolei ograniczyć się mogą na założeniu jednego toru szynowego. Zarząd państwa jest uprawniony zażądać wykonania robót ziemnych dla drugiego toru szynowego, tudzież położenia tegoż toru na owych przestrzeniach, gdzie to uzna za potrzebne, a to w tym razie, jeśli czysty dochód roczny podczas dwu po sobie następujących lat, przewyższa na milę sumę 140.000 zł. w srebrze.

Koncesjonaryusze obowiązują się zawrzeć ugodę z interesowanemi zarządami kolei żelaznych względem użytkowania dworców kolei już istniejących lub koncesyonowanych na łącznych punktach własnej kolei, tudzież względem urządzenia służby ruchu w obrocie przechodowym.

Koszta rozszerzenia budowli potrzebnych na cudzych dworcach kolejowych mają ponosić koncesjonaryusze.

W braku porozumienia pozostawia się administracyi państwa prawo oznaczać warunki co do wzajemnego użytkowania wagonów kolei sąsiednich krajowych i co do wejścia kolei górniczych i innych kolei na własną potrzebę.

Art. 3. Koncesjonaryusze obowiązują się budowę ukoncesyonowanej kolei żelaznej w przeciągu trzech miesięcy rachując od dnia nadania koncesyi rozpocząć, a przestrzeń między Ebensee i Ischl w przeciągu dwu lat, rachując od tegoż samego dnia, dalszą zaś przestrzeń między Ischl i Steg, w przeciągu dalszych trzech lat ukończyć i gotową kolej oddać na użytek publiczny.

Art. 4. W celu wykonania budowy kolei ukoncesyonowanej udziela się koncesjonaryuszom prawo wywłaszczenia według postanowień odnośnych prawnych przepisów.

Toż samo prawo przyznaném być ma koncesjonaryuszom także względem owych kolei bocznych, któreby w przyszłości do poszczególnych zakładów przemysłowych wybudować miano, a których wybudowanie administracya państwa uzna za służące dobru publicznemu.

Art. 5. Przy budowie i utrzymywaniu ruchu na ukoncesyonowanych kolejach winni koncesjonaryusze zastosować się do osnowy niniejszego dokumentu koncesyi, tudzież do istniejących w tym względzie ustaw i rozporządzeń [mianowicie do ustawy o koncesjach na koleje żelazne z dnia 14. Września 1854 i do regulaminu ruchu na kolejach żelaznych z dnia 16. Listopada 1851 *)], tudzież do ustaw i rozporządzeń w przyszłości wydać się mających.

Art. 6. Koncesjonaryusze mają zatem też w szczególności pocztę i służbę pocztową, wedle osnowy §. 68. wspomnionego regulaminu dla ruchu na kolejach żelaznych, bezpłatnie przewozić, przyczém administracya poczt ma prawo oznaczyć tak godzinę odjazdu jak i szybkość jazdy w każdym kierunku dla jednego z każdej końcowej stacyi codziennie odchodzącego pociągu.

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1854., nr. 238.

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1852, nr. 1.

Ilekróć służba pocztowa wymaga więcej niż jednego wozu ośmiokołowego lub więcej niż dwu czterookołowych, koncesyonaryusze za każdy wóz nadto dostawiony otrzymają, stosownie do późniejszej umowy, odpowiednie wynagrodzenie od mili.

Gdyby administracya poczt zechciała na ukoncesyonowanej kolei zaprowadzić pocztę ruchomą, jaka już na innych kolejach austryackich istnieje, to zamiast ośmio- lub cztero-kołowych wagonów zwykłych, mają być potrzebne do tego ośmio- lub cztero-kołowe, według wymagań zarządu pocztowego dla poczty ruchomej przysposobione wagony, od koncesyonaryuszów bezpłatnie dostarczane i utrzymywane.

Dla pełnienia służby pocztowej na stacyach oddania i doręczania listów ma być stosowne biuro pocztowe w budynku kolei żelaznej bezpłatnie odstąpione, względem zaspokojenia zaś jakich dalszych potrzeb na ten cel ma się zawrzeć osobna ugoda.

Koncesyonaryusze oprócz tego są obowiązani, przesyłki pocztowe, odchodzące bez konwoju pocztowych urzędników lub sług, z wykluczeniem przesyłek wartościowych — na dotyczące stacye, bez osobnej za to zapłaty przewozić i oddawać.

Korespondencye, prowadzone w sprawach zawiadowstwa kolei żelaznej między dyrekcją kolei żelaznej (Radą zawiadowczą) a podwładnymi jej organami lub między temiż organami, mogą na dotyczących przestrzeniach kolejowych być przesyłane przez służbę zakładu kolejowego.

Art. 7. Koncesyonaryusze mają obowiązek, dozwoić zarządowi telegrafów państwa przeprowadzenia ciągów telegraficznych wzdłuż kolei na swoim gruncie i ziemi bez szczególnego za to wynagrodzenia.

Zarząd telegrafów ma się atoli porozumieć z koncesyonaryuszami względem miejsca do ustawiania takowych.

Nadto mają koncesyonaryusze podjąć się pilnowania przeprowadzonego ciągu telegraficznego przez swoją służbę kolejową bez wynagrodzenia osobnego.

Natomiast służy koncesyonaryuszom prawo przymocowywania swoich drutów dla telegrafu kolejowego do słupów telegrafów rządowych.

Jeśli administracya państwa względem depesz rządowych nie wyda osobnego rozporządzenia, tudzież jeśli względem depesz prywatnych nie zostanie zawartą ugoda, ograniczy się użytkowanie telegrafu dla ruchu kolejowego wyłącznie tylko do doniesień ruchu dotyczących, i zostawać będzie zatem to użytkowanie pod wpływem i nadzorem administracyi państwa.

Art. 8. Wysokość cen jazdy osób i przewozu frachtów podlega następującym ograniczeniom:

Taryfa maksymalna od mili austryackiej, mianowicie dla podróżnych, a to od osoby	
w klasie I.	36 ct. wal. austr.
" " II.	27 " " "
" " III.	18 " " "

Gdyby się miała okazać potrzeba dalszych zniżeń w przewozie osób, i gdyby koncesyonaryusze nie mogli przystać na odpowiednie zniżenia dla podróżujących klasą trzecią, wtedy mają oni obowiązek, na wezwanie ministerstwa handlu zaprowadzić wagony IV. klasy (do stania) z pozącyą taryfową dziesięciu centów od mili.

Taryfa maksymalna dla towarów przy zwykłej szybkości jazdy od cetnara cłowego i mili: 3 ct. w. a.

Na linii kolejowej Ebensee-Ischl-Steg, tudzież przy transportach na trajekcie, ewentualnie przez koncesyonaryuszów między Ebensee i Gmunden urządzić się mającym, wyjątkowo dla następujących przedmiotów w ładunkach całowozowych istnieć mają następujące pozyce frachtowe:

A. Dla zboża, ziarn strączkowych i płodów mełtych, tudzież żelaza, rud, brył żelaza, prasowanego torfu, kamieni wapiennych i budulcowych: 2.5 ct. w. a.

B. Dla soli, węgla mineralnego i drzewa 1½ kr. a. w.

Jako należytość ekspedycyjną pobierać się będzie od jednego cetnara cłowego wszelkich przesyłek, 2 centy, do których są policzone należytości za naładowanie i wyładowanie, oraz ogólna assekuracja.

Jeżeli naładowanie i wyładowanie załatwia się przez stronę, natenczas należytość ekspedycyjna wynosi tylko 1.5 centa od każdego cetnara cłowego.

Względem cen frachtowych innych przedmiotów, wyznaczenia opłaty od składu, klasyfikowania towarów i reszty przepisów komunikacyjnych w ten sposób zachować się należy, aby dotyczące ceny i przepisy w żadnym razie nie były wyższe ani uciążliwsze, jak na kolei żelaznej państwowej.

Koncesyonaryuszom wolno uregulować ceny jazdy i frachtów w obrębie powyżej oznaczonych granic.

Przytém osobiste uwzględnienie miejsca mieć nie może. Jeżeli zatem jakiemu spedytorowi albo przedsiębiorcy frachtowemu pod pewnemi warunkami przyznaném zostanie zniżenie cen frachtowych lub inne jakie ulżenie, natenczas zniżenie takie lub uwzględnienie musi być przyznane wszystkim spedytorom lub przedsiębiorcom frachtowym, którzy na te same warunki przystają.

Wszystkie taryfy specjalne winny być publicznie ogłoszone.

Zresztą uregulowanie postanowień w taryfie jazdy i frachtów zastrzega się każdego czasu ustawodawstwu; takiej regulacji poddać się mają koncesyonaryusze.

Administracyi państwa służy w każdym razie prawo zarządzenia odpowiedniego zniżenia cen jazdy osób i przewozu frachtów z należytościami pobocznemi, skoro tylko czysty dochód z dwu lat ostatnich przenosi dziesiąty procent.

Art. 9. Dozwala się, ażeby ceny jazdy i frachtów w krajowej monecie srebrnej wymierzane i pobierane były, jednakowoż tak, że z uwzględnieniem wartości kursowej przypadająca należytość także i w walucie krajowej przyjmowaną być musi.

Redukowanie taryfy na walutę krajową ma nastąpić od miesiąca do miesiąca na żądanie koncesyonaryuszów, jakotóż za rozporządzeniem administracyi państwa, wedle przeciętnego kursu srebra w ostatnim miesiącu upłynionym, przyczém bez zezwolenia koncesyonaryuszów niżej 5 od sta kursu przeciętnego zejść nie wolno.

Art. 10. Transporta wojskowe załatwiane być muszą podług zniżonych cen taryfowych, mianowicie podług ugody, w tym względzie między ministerstwem wojny a Dyrekcyą północnej kolei Cesarza Ferdynanda na dniu 18. czerwca 1868 *) zawartój, której postanowienia integralną część dokumentu koncesyjnego stanowią.

Jednakowoż w razie, gdyby ze wszystkimi temi kolejami lub z większością tychże, co do transportów wojskowych korzystniejsze dla państwa postanowienia umówione być miały, natenczas takowe i ukoncesyonowaną kolej obowiązująć mają.

Postanowienia te także i do wojskowo-uorganizowanój straży finansowój i straży bezpieczeństwa zastosowane będą.

Koncesyonaryusze obowiązują się przystąpić do ugody zawartej między austriackimi towarzystwami kolei żelaznych względem wzajemnego dopomagania sobie środkami ruchu w przeprowadzeniu większych transportów wojskowych, tudzież do prawideł zasadniczych przyjętych w drodze ugody przez państwowe ministerstwo wojny i przez istniejące towarzystwa kolei żelaznych względem ewentualnego ustawienia oddziałów polowo-kolejowych.

*) Normalne rozporządzenia c. k. dziennika rozporządzeń wojskowych z roku 1868, część 21. nr. 97.

Art. 11. Rządowi urzędnicy, ustanowieni i sędzy, którzy z polecenia władzy sprawującej nadzór nad zawiadownstwem i ruchem kolei żelaznych, lub dla pilnowania interesów państwa wypływających z tej koncesyi albo ze względów na dochody niestałe, koleją żelazną podróżują i poleceniem téjże władzy się wykażą, muszą być wraz z pakunkiem swoim przewożeni bezpłatnie.

Art. 12. Administracya państwa ma prawo w przypadkach nadzwyczajnej drożyzny wiktuałów w Cesarstwie austriackim ceny frachtowe takowych zniżyć aż na pół ceny maksymalnej.

Art. 13. Koncesyonaryuszom przyznaje się także prawo utworzenia Towarzystwa akcyjnego i prawo wydawania — celem zebrania potrzebnych środków pieniężnych — akcyj, opiekujących na okaziciela lub osobę i obligów pierwszeństwa, które na giełdach austriackich w obieg puszczone i urzędownie notowane być mogą.

Kwota zebrana za pomocą obligów pierwszeństwa nie może przenosić trzy piąte części kapitału zakładowego.

Jeżeli obligi pierwszeństwa wydane będą w walucie zagranicznej, to kwota musi być wyszczególnioną także w monecie austriackiej.

Umorzenie obligów pierwszeństwa ma nastąpić przed umorzeniem akcyj.

Towarzystwo obejmuje wszystkie prawa i obowiązki koncesyonaryuszów; statuta Towarzystwa muszą być potwierdzone przez administracyę państwa.

Art. 14. Koncesyonaryusze są upoważnieni do utworzenia ajencyj w kraju i za granicą, tudzież do urządzania środków transportowych na wodach i na lądzie, z zachowywaniem istniejących przepisów.

Art. 15. Dla kolei ukoncesyonowanej przyznaje państwo następujące uwzględnienia:

A. Uwolnienie od podatku dochodowego, od opłaty należytości stęplowych od kuponów, jakoteż uwolnienie od każdego podatku, któryby mocą późniejszych ustaw miał być zaprowadzonym, a to na lat dwadzieścia pięć.

B. Uwolnienie od stęplów i opłat przy wszelkich kontraktach, podaniach i innych dokumentach wystosowanych w celu dostarczenia kapitału, jakoteż budowy i urzędzenia kolei, aż do chwili, w której ruch otwartym zostanie.

C. Uwolnienie od stęplów i opłat przy pierwszym wydaniu akcyj i obligów pierwszeństwa wraz z kwitami tymczasowemi, tudzież od należytości za przeniesienie, którą przy wykupie gruntów opłacaćby wypadało.

Art. 16. Konto budowy zamknięte zostanie po otwarciu ruchu na kolei i po całkowitem wybudowaniu tejsze wedle planów zatwierdzonych przez administracyę państwa, lecz z zastrzeżeniem późniejszych nzupełnień.

W stan bierny rachunków budowy zapiszą się:

- a) koszta robót przedwstępnych i ułożenia projektu;
- b) koszta ostatecznego wybudowania i urzędzenia kolei, procenta interkalarnie od kapitału budowy, tudzież inne wydatki, które z powodu wystawienia i wprowadzenia w ruch tej kolei koniecznie opędzić potrzeba;
- c) koszta dostarczenia pieniędzy, a względnie kwota przeciętnej utraty kursowej przy zebraniu potrzebnej gotowizny za pomocą wydania akcyj i obligów pierwszeństwa.

Art. 17. Administracyi państwa służy prawo przekonywania się, ażali budowa kolei, jakoteż urzędzenie ruchu we wszystkich częściach odpowiada celowi i czy takowe trwale bywają wykonywane, tudzież prawo zarządzania, ażeby zachodzące w téj mierze wady były powstrzymane, a względnie usunięte.

Administracya państwa ma oprócz tego prawo wglądania w cały tok czynności przez organ ze swego ramienia delegowany.

Komisarz przez administracyę państwa ustanowiony ma także prawo znajdowania się na posiedzeniach Wydziału zawiadowczego, jakoteż na zgromadzeniach walnych, ile razy uzna to za stosowne; tożsamo ma on prawo zawieszania rozporządzeń szkodliwych interesowi państwa.

Za oznaczone tu czuwanie nad przedsiębiorstwem kolejowém mają koncesyonaryusze ze względu na połączony z niem nawał czynności płacić skarbowi państwa roczne wynagrodzenie ryczałtowe w tój kwocie, jaką administracya państwa oznaczy.

Art. 18. Czas trwania koncesyi z ochroną przeciw założeniu nowych kolei, wypowiedzianą w §. 9. lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ustanawia się na lat dziewięćdziesiąt od dnia otwarcia ruchu na całej ukoncesyonowanej kolei, a ustaje takowa po upływie tego terminu.

Koncesya przestaje być ważną i wtedy, jeżeli ustanowiony w artykule trzecim termin na ukończenie budowy i otwarcie ruchu nie będzie dotrzymanym, a przekroczenie terminu ani w myśl §. 11. lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ani też przez polityczne lub finansowe przesilenia usprawiedliwić się nie da.

Art. 19. Administracya państwa zastrzega sobie prawo odkupna koncesyonowanej kolei w każdój chwili po upływie lat trzydziestu od dnia wydania dokumentu koncesyi.

Na oznaczenie ceny odkupna oblicza się czyste dochody roczne przedsiębiorstwa z siedmiu lat ostatnich, upłynionych przed rzeczywistém odkupnem, od tego odciągnie się dochód czysty z dwóch lat najniekorzystniejszych i obliczy się przeciętny dochód czysty z pozostających lat pięciu na rzecz przedsiębiorstwa.

Kwota ta przeciętna wypłacać się ma koncesyonaryuszom jako renta roczna w ratach półrocznych aż do upływu trwania koncesyi.

Art. 20. Przy ustaniu koncesyi i z dniem ustania nabywa państwo bezpłatnie prawo wolnej od wszelkich ciężarów własności i wchodzi w używanie koncesyonowanej kolei, mianowicie gruntu i ziemi, robót ziemnych i sztucznych, całej spodniej i wierzchniej budowy kolei i całkowitego nieruchomego inwentarza, jakoto: dworców kolejowych, miejsce ładowania i wyładowania, wszystkich do ruchu na kolei potrzebnych budynków na placach odjazdu i przyjazdu, domów strażniczych i budek wraz z całym urządzeniem składającym się z maszyn stojących i wszystkich rzeczy nieruchomych.

Co się tyczy rzeczy ruchomych, jakoto: lokomotyw, wagonów, maszyn ruchomych, narzędzi i innych urządzeń i materyałów, o ile takowe są potrzebne i sposobne do dalszego utrzymywania ruchu, to z tych przedmiotów ma na państwo przejść taka ilość, a względnie kwota wartości bezpłatnie, jaka odpowiada pierwszemu urządzeniu ruchu zawartemu w kapitale zakładowym.

Przez odkupno kolei i z dniem tegoż odkupna nabywa państwo prawo własności za roczną wypłatą renty obliczonej, bez dalszego wynagrodzenia i wchodzi w używanie koncesyonowanej obecnie przestrzeni kolejowej ze wszystkimi wyżej wspomnionemi, do niej należąciami ruchomościami i nieruchomościami.

Tak przy ustaniu tój koncesyi, jakoteż przy odkupnie kolei pozostają koncesyonaryusze właścicielami funduszu rezerwowego, który z własnych przychodów przedsiębiorstwa utworzony zostanie i zaległych pretensyj czynnych, tudzież także owych z własnego majątku wystawionych, a względnie nabytych, osobnych budowli i zakładów, jakoto: pieców kokosowych i wapiennych, giserń, fabryk maszyn lub innych sprzętów, spichrzów, doków, magazynów węgla i innych składów, do których postawienia lub nabycia upoważniła ich administracya państwa z tym wyraźnym dodatkiem, ażeby w skład inwentarza kolei nie wchodziły.

Art. 21. W razie jeśliby mimo poprzedniego ostrzeżenia zdarzać się miały kilkakrotne naruszenia lub zaniechania zobowiązań, przez dokument koncesyjny lub przez ustawy nałożonych, zastrzega sobie administracya państwa prawo przedsiębrania środków ustawom

odpowiednych, a według okoliczności orzeczenia jeszcze przed upływem terminu trwania koncesyi, iż takowa ustaje.

Art. 22. Koncesyonaryusze obowiązują się przy obsadzeniu posad służbowych uwzględnić szczególnie wysłużonych podoficerów c. k. armii z dobrą konduityą.

Ostrzegając każdego, aby nie naruszył przepisów niniejszej koncesyi i nadając koncesyonaryuszom prawo domagania się wynagrodzenia wobec Naszych sądów w razie udowodnionej szkody, dajemy wszystkim władzom, których dotyczy, wyraźny rozkaz, ażeby surowo i starannie czuwały nad koncesyą i nad wszystkimi w niej zawartymi postanowieniami.

W dowód czego wydajemy niniejszy dokument, zaopatrzony w Naszą większą pieczęć, w Naszej stolicy i rezydencyi Wiedniu dnia dziewiątego miesiąca Grudnia w roku zbawienia tysiąc ośmset sześćdziesiątym dziewiątym, Naszego panowania dwudziestym drugim.

Franciszek Józef w. r.

Taaffe w. r.

Plener w. r.

Brestel w. r.

7.

Obwieszczenie Ministerstwa Skarbu z d. 18. Stycznia 1870,

względem zwinięcia urzędu do wymiaru należitości w Pisino i poruczenia tychże czynności urzędowych dla Istrii i wysp kwarneryjskich głównemu urzędowi poborowemu w Tryeście.

Ustanowiony w Pisino dla margrabstwa Istrii włącznie z wyspami kwarneryjskimi główny urząd poborowy, który obecnie li tylko wymiarem należitości się jeszcze zajmuje, znosi się całkowicie z końcem Stycznia 1870.

Począwszy od dnia 1. Lutego 1870 czynności wymiaru należitości dla Istrii i wysp kwarneryjskich załatwiać ma tymczasowo główny urząd poborowy (urząd do wymiaru należitości) w Tryeście.

To ogłasza się odnośnie do reskryptów Ministerstwa Skarbu z dnia 15. Września 1864, Dz. u. P. Nr. 77 i z dnia 10. Września 1868, Dz. u. P. Nr. 129.

Brestel w. r.

8.

Obwieszczenie Ministerstwa Skarbu z d. 23. Stycznia 1870,

o zmianie w rozgraniczeniu powiatowych dyrekcji finansowych w Insbruk i Briksen.

Okrąg sądowy Glurns wyłącza się pod względem finansowym z okręgu finansowego Insbruk i zostaje na nowo wcielonym do obszaru urzędowego powiatowej dyrekcji finansowej Briksen.

To ogłasza się odnośnie do obwieszczenia z dnia 29. Września 1854 (Dz. u. P. Nr. 257).

Brestel w. r.

9.**Obwieszczenie Ministerstwa Skarbu z d. 24. Stycznia 1870,**

o przeistoczeniu pobocznego urzędu cłowego II. klasy Heinersdorf w Czechach na poboczny urząd cłowy I. klasy.

Poboczny urząd cłowy II. klasy Heinersdorf, w powiecie urzędowym Reichenberg w Czechach, prowizorycznie urzędujący jako poboczny urząd cłowy I. klasy, stale przeistoczony został na poboczny urząd cłowy I. klasy.

Brestel w. r.

10.**Obwieszczenie Ministerstwa Skarbu z d. 25. Stycznia 1870,**

o przeniesieniu pobocznego urzędu cłowego I. klasy w Nowych-Ickanach na Bukowinie do tamtejszego dworca kolei lwowsko-czerniowiecko-jasskiej z dniem 1. Stycznia, tudzież o upoważnieniu tegoż urzędu do zastósowania skróconego postępowania cłowego.

Poboczny urząd cłowy I. klasy w Nowych-Ickanach na Bukowinie przeniesiony został z dniem 1. Stycznia 1870 do tamtejszego dworca kolei lwowsko-czerniowiecko-jasskiej, oraz upoważniony do zastósowania skróconego postępowania cłowego za pomocą biletów meldunkowych, jak to przepisem z dnia 18. Września 1857 (Dz. u. P. Nr. 175) dla obrotu kolejowego nakazano.

Brestel w. r.

Dziennik ustaw Państwa

dla

reprezentowanych w Radzie Państwa królestw i krajów.

Zeszyt IV. — Wydany i rozesłany dnia 17. Lutego 1870.

11.

Dokument koncesyi z dnia 6. Grudnia 1869,

na budowę i utrzymanie w ruchu lokomotywowej kolei żelaznej z Hohenstadt na Morawsko-Schönberg aż do Zöptau.

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej Łaski Cesarz Austryacki,

Apostolski Król Węgierski, Król Czech, Dalmaeyi, Kroaeyi, Sławonii, Galieyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiążę Austryacki; Wielki Książę Krakowa, Książę Lotaryngii, Saleburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny, Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawy; uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu; itd., itd., itd.

Ponieważ Przedsiębiorcy budowy Bracia Klein podali prośbę o udzielenie koncesyi na budowę i utrzymanie w ruchu lokomotywowej kolei żelaznej z Hohenstadt na Morawsko-Schönberg aż do Zöptau, przeto uznając pożyteczność tego przedsięwzięcia dla ogółu, widzimy się spowodowanymi nadać rzeczonym petentom tę koncesyę na podstawie ustawy z dnia 20. Maja 1869 (Dz. ust. P. nr. 82 z r. 1869) względem uwolnienia od podatku nowych linii kolei żelaznych, jak następuje:

Art. 1. Nadajemy koncesyonaryuszom prawo do budowy i utrzymywania w ruchu lokomotywowej kolei żelaznej z Hohenstadt w przyłączeniu do odgałęzienia Ołomuńiec-Trübau austr. kolei państwowej na Morawsko-Schönberg aż do Zöptau do tamtejszych zakładów żelaznych.

Art. 2. Wykonanie budowy i urządzeń do ruchu na kolei potrzebnych ma nastąpić podług szczegółowego projektu budowy, zatwierdzonego przez ministerstwo handlu.

W szczególności należy przy budowie zastosować się także do żądań ministerstwa handlu tudzież do istniejących ogólnych przepisów budowniczych i policyjnych.

Administracya państwa zastrzega sobie zatwierdzenie zmian w projektach budowy, o ile takowe w miarę wyniku rewizyi technicznej i politycznego obejścia trasy, które ma być przedsięwziętém podług przepisu §. 6. ustawy o koncesyach na koleje żelazne *), w interesie publicznych stosunków i dla zapewnienia trwałości kolei, tudzież w celu wykonania prawnych przepisów, potrzebnemi się okażą.

Gdyby się przy wykonaniu budowy ze względów budowniczo-ekonomicznych lub ze względu na ruch, zmiana tras kolejowych albo planów szczegółowych potrzebną lub pożądaną okazać miała, przez co jednak oznaczony w Art. 1. kierunek kolei się nie zmieni, ani też w porównaniu z uchwaloną trasą w ogólności stosunki poziomu i kierunku pogorszyć się nie mogą, natenczas do takiej zmiany potrzebną będzie uchwała ze strony administracyi państwa.

Roboty ziemne kolei ograniczyć się mogą na założeniu jednego toru szynowego. Zarząd państwa jest uprawniony zażądać wykonania robót ziemnych dla drugiego toru szynowego, tudzież położenia tegoż toru na owych przestrzeniach, gdzie to uzna za potrzebne, a to w tym razie, jeśli czysty dochód roczny podczas dwu po sobie następujących lat, przewyższa na milę sumę 140.000 zł. w srebrze.

Koncesyonaryusze obowiązują się zawrzeć ugodę z interesowanemi zarządami kolei żelaznych względem użytkowania dworców kolei już istniejących lub koncesyonowanych na łącznych punktach własnej kolei, tudzież względem urządzenia służby ruchu w obrocie przechoowym. Koszta rozszerzenia budowli potrzebnych na cudzych dworcach kolejowych mają ponosić koncesyonaryusze.

W braku porozumienia pozostawia się administracyi państwa prawo oznaczać warunki co do wzajemnego użytkowania wagonów kolei sąsiednich krajowych i co do wejścia kolei górniczych i innych kolei na własną potrzebę.

Art. 3. Koncesyonaryusze obowiązują się budowę ukoncesyonowanej kolei żelaznej w przeciągu trzech miesięcy rachując od dnia nadania koncesyi rozpocząć, a w przeciągu dalszych dwu lat ukończyć i gotową kolej oddać na użytek publiczny.

Na żądanie Administracyi państwa winni koncesyonaryusze poręczyć dotrzymanie powyższego zobowiązania przez złożenie kaucyi wynoszącej 50.000 zł. waluty austr.

Rzeczoną kwotę kaucyjną złożyć należy w gotówce lub w papierach giełdowych po wartości kursowej albo też w wexlach bankowych, zwróconą onaż być ma skoro wydatek kwoty 200.000 zł. na cele budowy tejże kolei wykazany będzie.

Wynikającym z tego powodu aktom i dokumentom przysłuży uwolnienie od należytości i stempla.

Art. 4. W celu wykonania budowy kolei ukoncesyonowanej udziela się koncesyonaryuszom prawo wywłaszczenia według postanowień odnośnych prawnych przepisów.

Toż samo prawo przyznaném być ma koncesyonaryuszom także względem owych kolei bocznych, któreby w przyszłości do poszczególnych zakładów przemysłowych wybudować miano, a których wybudowanie administracya państwa uzna za służące dobru publicznemu.

Art. 5. Przy budowie i utrzymywaniu ruchu na ukoncesyonowanych kolejach winni koncesyonaryusze zastósować się do osnowy niniejszego dokumentu koncesyi, tudzież do istniejących w tym względzie ustaw i rozporządzeń [mianowicie do ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14. Września 1854 i do regulaminu ruchu na kolejach żelaznych z dnia 16. Listopada 1851 *)], tudzież do ustaw i rozporządzeń w przyszłości wydać się mających.

Art. 6. Koncesyonaryusze mają zatém też w szczególności pocztę i służbę pocztową, wedle osnowy §. 68. wspomnianego regulaminu dla ruchu na kolejach żelaznych, bezpłatnie

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1854., nr. 238.

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1852., nr. 1.

przewozić, przyczém administracya poczt ma prawo oznaczyć tak godzinę odjazdu jak i szybkość jazdy w każdym kierunku dla jednego z każdój końcowej stacyi codziennie odchodzącego pociągu.

Ilekroć służba pocztowa wymaga więcej niż jednego wozu ośmiokołowego lub więcej niż dwu czterokołowych, koncesyonaryusze za każdy wóz nadto dostawiony otrzymają, stosownie do późniejszej umowy, odpowiednie wynagrodzenie od mili.

Gdyby administracya poczt zechciała na ukoncesyonowanej kolei zaprowadzić pocztę ruchomą, jaka już na innych kolejach austryackich istnieje, to zamiast ośmio- lub czterokołowych wagonów zwykłych, mają być potrzebne do tego ośmio- lub czterokołowe, według wymagań zarządu pocztowego dla poczty ruchomej przysposobione wagony, od koncesyonaryuszów bezpłatnie dostarczane i utrzymywane.

Dla pełnienia służby pocztowej na stacyach oddawania i wydawania listów ma być stosowne biuro pocztowe w budynku kolei żelaznej bezpłatnie odstąpione, względem zaspokojenia zaś jakich dalszych potrzeb na ten cel ma się zawrzeć osobna ugoda.

Koncesyonaryusze oprócz tego są obowiązani, przesyłki pocztowe, odchodzące bez konwoju pocztowych urzędników lub sług — z wykluczeniem przesyłek wartościowych — na dotyczące stacye, bez osobnej za to zapłaty przewozić i oddawać.

Korespondencye, prowadzone w sprawach zawiadostwa kolei żelaznej między dyrekcją kolei żelaznej (Radą zawiadowczą) a podwładnymi jej organami lub między temiż organami, mogą na dotyczących przestrzeniach kolejowych być przesyłane przez służbę zakładu kolejowego.

Art. 7. Koncesyonaryusze mają obowiązek, dozwoić zarządowi telegrafów państwa przeprowadzenia ciągów telegraficznych wzdłuż kolei na swoim gruncie i ziemi bez szczególnego za to wynagrodzenia.

Zarząd telegrafów ma się atoli porozumieć z koncesyonaryuszami względem miejsca do ustawiania takowych. Nadto mają koncesyonaryusze podjąć się pilnowania przeprowadzonego ciągu telegraficznego przez swoją służbę kolejową bez wynagrodzenia osobnego.

Natomiast służy koncesyonaryuszom prawo przymocowywania swoich drutów dla telegrafu kolejowego do słupów telegrafów rządowych.

Jeśli administracya państwa względem depesz rządowych nie wyda osobnego rozporządzenia, tudzież jeśli względem depesz prywatnych nie zostanie zawartą ugoda, ograniczy się użytkowanie telegrafu dla ruchu kolejowego wyłącznie tylko do doniesień ruchu dotyczących, i zostawać będzie zatem to użytkowanie pod wpływem i nadzorem administracyi państwa.

Art. 8. Wysokość cen jazdy osób i przewozu frachtów podlega następującym ograniczeniom :

Taryfa maksymalna od mili austryackiej, mianowicie dla podróżnych, a to od osoby	
w klasie I.	36 ct. wal. austr.
" " II.	27 " " "
" " III.	18 " " "

Gdyby się miała okazać potrzeba dalszych zniżeń w przewozie osób, i gdyby koncesyonaryusze nie mogli przystać na odpowiednie zniżenia dla podróżujących klasą trzecią, wtedy mają oni obowiązek, na wezwanie ministerstwa handlu zaprowadzić wagony IV. klasy (do stania) z pozycją taryfową dziesięciu centów od mili.

Przy pociągach pospiesznych mających się składać przynajmniej z wagonów I. i II. klasy, taryfy te mogą być podwyższone o 20ty procent, pod warunkiem, ażeby szybkość jazdy w tych pociągach pospiesznych zachować się mająca nie była mniejszą od przeciętnej szybkości jazdy pociągów pospiesznych reszty kolei austryackich.

Taryfa maksymalna dla towarów przy zwykłej szybkości jazdy od cennara cłowego i mili: 3 ct. w. a.

Wyjątkowo dla następujących przedmiotów w ładunkach całowozowych istnieć mają następujące pozycje frachtowe:

A. Dla zboża i ziarn strączkowych, soli, żelaza i fabrykatów żelaznych, drzewa opałowego i tartego: 2·5 ct. w. a.

B. Dla węgla mineralnego, koksu, prasowanego torfu, rud, brył żelaza, kamieni wapiennych i budulecowych 2 ct. w. a.

Jako należytość ekspedycyjną pobierać się będzie od jednego cennara cłowego wszelkich przesyłek, 2 centy, do których są policzone należytości za naładowanie i wyładowanie, oraz ogólna assekuracja. Jeżeli naładowanie i wyładowanie załatwia się przez stronę, natenczas należytość ekspedycyjna wynosi tylko 1·5 centa od każdego cennara cłowego.

Względem cen frachtowych innych przedmiotów, wyznaczenia opłaty od składu, klasyfikowania towarów i reszty przepisów komunikacyjnych w ten sposób zachować się należy, aby dotyczące ceny i przepisy w żadnym razie nie były wyższe ani uciążliwsze, jak na kolei żelaznej państwowej.

Koncesjonaryuszom wolno uregulować ceny jazdy i frachtów w obrębie powyżej oznaczonych granic.

Przycém osobiste odszczególnienie miejsca mieć nie może. Jeżeli zatem jakiemu spedytorowi albo przedsiębiorcy frachtowemu pod pewnemi warunkami przyznaném zostanie zniżenie cen frachtowych lub inne jakie ulżenie, natenczas zniżenie takie lub uwzględnienie musi być przyznane wszystkim spedytorom lub przedsiębiorcom frachtowym, którzy na te same warunki przystają.

Wszystkie taryfy specjalne winny być publicznie ogłoszone.

Zresztą uregulowanie postanowień w taryfie jazdy i frachtów zastrzega się każdego czasu ustawodawstwu; takiej regulacji poddać się mają koncesjonaryusze.

Administracyi państwa służy w każdym razie prawo zarządzenia odpowiedniego zniżenia cen jazdy osób i przewozu frachtów z należytościami pobocznymi, skoro tylko czysty dochód z dwu lat ostatnich przenosi dziesiąty procent.

Art. 9. Dozwala się, ażeby ceny jazdy i frachtów w krajowej monecie srebrnej wymierzane i pobierane były, jednakowoż tak, że z uwzględnieniem wartości kursowej przypadająca należytość także i w walucie krajowej przyjmowaną być musi.

Redukowanie taryfy na walutę krajową ma nastąpić od miesiąca do miesiąca na żądanie koncesjonaryuszów, jakoteż za rozporządzeniem administracyi państwa, wedle przeciętnego kursu srebra w ostatnim miesiącu upłynionym, przyczém bez zezwolenia koncesjonaryuszów, niżej 5 od sta kursu przeciętnego zejść nie wolno.

Art. 10. Transporta wojskowe załatwiane być muszą podług zniżonych cen taryfowych mianowicie podług ugody, w tym względzie między ministerstwem wojny a Dyrekcją północnej kolei Cesarza Ferdynanda na dniu 18. czerwca 1868 *) zawartej, której postanowienia integralną część dokumentu koncesyjnego stanowią.

Jednakowoż w razie, gdyby ze wszystkimi temi kolejami lub z większością tychże, co do transportów wojskowych korzystniejsze dla państwa postanowienia unówione być miały natenczas takowe i ukoncesjonowaną koleją obowiązywać mają.

Postanowienia te także i do wojskowo-uorganizowanej straży finansowej i straży bezpieczeństwa zastosowane będą.

Koncesjonaryusze obowiązują się przystąpić do ugody zawartej między austriackimi towarzystwami kolei żelaznych względem wzajemnego dopomagania sobie środkami ruchu

*) Normalne rozporządzenia c. l. dziennika rozporządzeń wojskowych z roku 1868, część 21. nr. 97.

w przeprowadzeniu większych transportów wojskowych, tudzież do prawideł zasadniczych przyjętych w drodze ugody przez państwowe ministerstwo wojny i przez istniejące towarzystwa kolei żelaznych względem ewentualnego ustawienia oddziałów połowo-kolejowych.

Art. 11. Rządowi urzędnicy, ustanowieni i sędzy, którzy z polecenia władzy sprawującej nadzór nad zawiadowstwem i ruchem kolei żelaznych, lub dla pilnowania interesów państwa wypływających z tej koncesyi albo ze względów na dochody niestałe, koleją żelazną podróżują i poleceniem téjże władzy się wykażą, muszą być wraz z pakunkiem swoim przewożeni bezpłatnie.

Art. 12. Administracya państwa ma prawo w przypadkach nadzwyczajnej drożyzny wiktuałów w Cesarstwie austriackiem ceny frachtowe takowych zniżyć aż na pół ceny maksymalnej.

Art. 13. Koncesyonaryuszom przyznaje się także prawo utworzenia Towarzystwa akcyjnego i prawo wydawania — celem zebrania potrzebnych środków pieniężnych — akcyj, opiewających na okaziciela lub osobę i obligów pierwszeństwa, które na giełdach austriackich w obieg puszczone i urzędownie notowane być mogą.

Kwota zebrana za pomocą obligów pierwszeństwa nie może przenosić trzy piąte części kapitału zakładowego.

Jeżeli obligi pierwszeństwa wydane będą w walucie zagranicznej, to kwota musi być wyszczególnioną także w monecie austriackiej.

Umorzenie obligów pierwszeństwa ma nastąpić przed umorzeniem akcyj.

Towarzystwo obejmuje wszystkie prawa i obowiązki koncesyonaryuszów. Statuta-Towarzystwa muszą być potwierdzone przez administracyę państwa.

Art. 14. Koncesyonaryusze są upoważnieni do utworzenia ajencyj w kraju i za granicą, tudzież do urządzania środków transportowych na wodach i na lądzie, z zachowywaniem istniejących przepisów.

Art. 15. Dla kolei ukoncesyonowanej przyznaje państwo następujące uwzględnienia:

A. Uwolnienie od podatku dochodowego, od opłaty należytości stęplowych od kuponów, jakoteż uwolnienie od każdego podatku, któryby mocą późniejszych ustaw miał być wprowadzonym, a to na lat dwadzieścia.

B. Uwolnienie od stęplów i opłat przy wszelkich kontraktach, podaniach i innych dokumentach wystósowanych w celu dostarczenia kapitału, jakoteż budowy i urządzenia kolei, aż do chwili, w której ruch otwartym zostanie.

C. Uwolnienie od stęplów i opłat przy pierwszym wydaniu akcyj i obligów pierwszeństwa wraz z kwitami tymczasowemi, tudzież od należytości za przeniesienie, którą przy wykupie gruntów opłacaćby wypadało.

Art. 16. Konto budowy zamknięte zostanie po otwarciu ruchu na kolei i po całkowitem wybudowaniu tejez wedle planów zatwierdzonych przez administracyę państwa.

W stan bierny rachunków budowy zapiszą się:

- a) koszta robót przedwstępnych i ułożenia projektu;
- b) koszta ostatecznego wybudowania i urządzenia kolei, procenta interkalarne od kapitału budowy, tudzież inne wydatki, które z powodu wystawienia i wprowadzenia w ruch tej kolei koniecznie opędzić potrzeba;
- c) koszta dostarczenia pieniędzy, a względnie kwota przeciętnej utraty kursowej przy zebraniu potrzebnej gotowizny za pomocą wydania akcyj i obligów pierwszeństwa.

Art. 17. Administracyi państwa służy prawo przekonywania się, ażali budowa kolei, jakoteż urządzenie ruchu we wszystkich częściach odpowiada celowi i czy takowe trwale bywają wykonywane, tudzież prawo zarządzania, ażeby zachodzące w téj mierze wady były powstrzymane, a względnie usunięte.

Administracya państwa ma oprócz tego prawo wglądania w cały tok czynności przez organ ze swego ramienia delegowany.

Komisarz przez administracyę państwa ustanowiony ma także prawo znajdowania się na posiedzeniach Wydziału zawiadowczego, jakoteż na zgromadzeniach walnych, ile razy uzna to za stosowne; tożsamo ma on prawo zawieszania rozporządzeń szkodliwych interesowi państwa.

Za oznaczone tu czuwanie nad przedsiębiorstwem kolejowém mają koncesyonaryusze ze względu na połączony z niem nawał czynności płacić skarbowi państwa roczne wynagrodzenie ryczałtowe w téj kwocie, jaką administracya państwa oznaczy.

Art. 18. Czas trwania koncesyi z ochroną przeciw założeniu nowych kolei, wypowiedzianą w §. 9. lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ustanawia się na lat dziewięćdziesiąt od dnia otwarcia ruchu na całej ukoncesyonowanej kolei, a ustaje takowa po upływie tego terminu.

Koncesya przestaje być ważną i wtedy, jeżeli ustanowiony w artykule trzecim termin na ukończenie budowy i otwarcie ruchu nie będzie dotrzymanym, a przekroczenie terminu ani w myśl §. 11. lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ani też przez polityczne ub finansowe przesilenia usprawiedliwić się nie da.

Art. 19. Administracya państwa zastrzega sobie prawo odkupna koncesyonowanej kolei w każdéj chwili po upływie lat trzydziestu od dnia wydania dokumentu koncesyi.

Na oznaczenie ceny odkupna oblicza się czyste dochody roczne przedsiębiorstwa z siedmiu lat ostatnich, upłynionych przed rzeczywistém odkupnem, od tego odciągnie się dochód czysty z dwóch lat najniekorzystniejszych i obliczy się przeciętny dochód czysty z pozostających lat pięciu na rzecz przedsiębiorstwa.

Kwota ta przeciętna wypłacać się ma koncesyonaryuszom jako renta roczna w ratach półrocznych aż do upływu trwania koncesyi.

Art. 20. Przy ustaniu koncesyi i z dniem ustania nabywa państwo bezpłatnie prawo wolnej od wszelkich ciężarów własności i wchodzi w używanie koncesyonowanej kolei, mianowicie gruntu i ziemi, robót ziemnych i sztucznych, całej spodniej i wierzchniej budowy kolei i całkowitego nieruchomego inwentarza, jakoto: dworców kolejowych, miejsce ładowania i wyładowania, wszystkich do ruchu na kolei potrzebnych budynków na placach odjazdu i przyjazdu, domów strażniczych i budek wraz z całym urządzeniem składającym się z maszyn stojących i wszystkich rzeczy nieruchomych.

Co się tyczy rzeczy ruchomych, jakoto: lokomotyw, wagonów, maszyn ruchomych, narzędzi i innych urządzeń i materiałów, o ile takowe są potrzebne i sposobne do dalszego utrzymywania ruchu, to z tych przedmiotów ma na państwo przejść taka ilość, a względnie kwota wartości bezpłatnie, jaka odpowiada pierwszemu urządzeniu ruchu zawartemu w kapitale zakładowym.

Przez odkupno kolei i z dniem tegoż odkupna nabywa państwo prawo własności za roczną wypłatą renty obliczonej, bez dalszego wynagrodzenia i wchodzi w używanie koncesyonowanej obecnie przestrzeni kolejowej ze wszystkimi wyżej wspomnionemi, do niej należąciami ruchomościami i nieruchomościami.

Tak przy ustaniu téj koncesyi, jakoteż przy odkupnie kolei pozostają koncesyonaryusze właścicielami funduszu rezerwowego, który z własnych przychodów przedsiębiorstwa utworzony zostanie i zaległych pretensyj czynnych, tudzież także owych z własnego majątku wystawionych, a względnie nabytych, osobnych budowli i zakładów, jakoto: pieców kokosowych i wapiennych, giserni, fabryk maszyn lub innych sprzętów, spichrzów, doków, magazynów węgla i innych składów, do których postawienia lub nabycia upoważniła ich administracya państwa z tym wyraźnym dodatkiem, ażeby w skład inwentarza kolei nie wchodziły.

Art. 21. W razie jeśliby mimo poprzedniego ostrzeżenia zdarzać się miały kilkakrotne naruszenia lub zaniechania zobowiązań, przez dokument koncesyjny lub przez ustawy nałożonych, zastrzega sobie administracya państwa prawo przedsiębrania środków ustawom odpowiednich, a według okoliczności orzeczenia jeszcze przed upływem terminu trwania koncesyi, iż takowa ustaje.

Art. 22. Koncesyonaryusze obowiązują się przy obsadzeniu posad służbowych uwzględnić szczególnie wysłużonych podoficerów c. k. armii z dobrą konduitą.

Ostrzegając każdego, aby nie naruszył przepisów niniejszej koncesyi i nadając koncesyonaryuszom prawo domagania się wynagrodzenia wobec Naszych sądów w razie udowodnionej szkody, dajemy wszystkim władzom, których dotyczy, wyraźny rozkaz, ażeby surowo i starannie czuwały nad koncesyą i nad wszystkimi w niej zawartymi postanowieniami.

W dowód czego wydajemy niniejszy dokument, zaopatrzony w Naszą większą pieczęć, w Naszej stolicy i rezydencyi Wiedniu dnia szóstego miesiąca Grudnia w roku zbawienia tysiąc ośmset sześćdziesiątym dziewiątym, Naszego panowania dwudziestym drugim.

Franciszek Józef w. r.

Taaffe w. r.

Plener w. r.

Brestel w. r.

12.

Rozporządzenie Ministra spraw wewnętrznych z dnia 15. Lutego 1870,

względem przeniesienia spraw bezpieczeństwa publicznego do zakresu działania ministerstwa spraw wewnętrznych.

W skutek najwyższego postanowienia Jego c. i k. apost. Mości z dnia 11. Lutego b. r. działalność ministerstwa obrony krajowej i bezpieczeństwa publicznego we wszystkich gałęziach służby odnoszących się do bezpieczeństwa publicznego przejść ma do ministerstwa spraw wewnętrznych.

Ten najwyższy rozkaz ogłasza się z dodatkiem, że z dniem dzisiejszym staje się prawomocnym.

Giskra w. r.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

1. Introduction

Text block following the first section header, containing several lines of faint text.

2. Methodology

Text block following the second section header, containing several lines of faint text.

3. Results

Text block following the third section header, containing several lines of faint text.

Dziennik ustaw Państwa

dla

reprezentowanych w Radzie Państwa królestw i krajów.

Zeszyt V. — Wydany i rozesłany dnia 1. Marca 1870.

13.

Konwencya między austryacko - węgierską Monarchią i Wielką Brytanią z dnia 30. Grudnia 1870,

w miejsce stypulowanej w Artykule V traktatu handlowego z Wielką Brytanią z dnia
16. Grudnia 1865 *) konwencyi dodatkowej.

(Zawarta w Wiedniu dnia 30. Grudnia 1869. Ratyfikowana przez Jego ces. i król. Apostolską Mość w Wiedniu na dniu
9. Lutego 1870, gdzie także obustronne ratyfikacje wymienione zostały dnia 23. Lutego 1870.)

Nos Franciscus Josephus Primus,
divina favente clementia Austriae Imperator;
Apostolicus Rex Hungariae, Rex Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sla-
voniae, Galiciae, Lodomeriae et Illyriae; Archidux Austriae; Magnus
Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae,
Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps
Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore prae-
sentium facimus:

Posteaquam a Plenipotentiaro Nostro et a Plenipotentiaro Serenissimae
ac Potentissimae Reginae Magnae Britanniae Hiberniaeque ad exequendum
articulum V tractatus die 16 Decembris 1865 conclusi suppletoria conventio
die 30 Decembris anni praeteriti iuncta et signata fuit tenoris sequentis:

Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich, König von Böhmen u. s. w. und Apostolischer König von Ungarn auf der einen Seite, und	Jego Najj. Mość Cesarz Austryacki, Król Czeski itd. i Apostolski Król Węgierski z jednej strony, i
--	--

*) Dziennik ustaw Państwa z roku 1866 Nr. 2.

(Polnisch.)

Ihre Majestät die Königin des vereinigten Königreiches von Großbritannien und Irland auf der anderen Seite, sind übereingekommen, an Stelle der im Artikel V des Handelsvertrages vom 16. December 1865 stipulirten Nachtrags-Convention, die folgende Convention abzuschließen, und haben zu diesem Ende zu Ihren Bevollmächtigten ernannt, nämlich:

Seine k. und k. Apostolische Majestät:

den Herrn Friedrich Ferdinand Grafen von Beust, Allerhöchst Ihren geheimen Rath, Reichskanzler und Minister des Hauses und der auswärtigen Angelegenheiten, Großkreuz des St. Stephan- und des Leopold-Ordens;

und Ihre Majestät die Königin des vereinigten Königreiches von Großbritannien und Irland:

den sehr ehrenwerthen Johann Arthur Douglas, Baron Bloomfield von Dalhampton und Redwood, Pair von Irland, Mitglied Ihrer britischen Majestät höchst ehrenwerthen Geheimrathes, Großkreuz des höchst ehrenwerthen Bath-Ordens, Allerhöchst Ihren außerordentlichen und bevollmächtigten Botschafter bei Seiner kaiserlichen und königlich Apostolischen Majestät,

welche nach gegenseitiger Mittheilung ihrer in guter und gehöriger Form befundenen Vollmachten die nachstehenden Artikel vereinbart und abgeschlossen haben:

Artikel I.

Die Artikel britischer Erzeugung und Manufactur sollen während der Dauer der gegenwärtigen Convention zur Einfuhr in die beiden Staatsgebiete Seiner k. und k. Apostolischen Majestät gegen Entrichtung der Eingangszölle zugelassen werden, welche in dem Tarif zum Handelsvertrage zwischen Seiner k. und k. Apostolischen Majestät und Seiner Majestät dem Könige von Preußen in Vertretung der dem preussischen Steuer- und Zollsystem beigetretenen souveränen Staaten und Territorien vom 9. März 1868 angeführt sind.

Artikel II.

Seine k. und k. Apostolische Majestät versprechen ferner, daß von und nach dem

Jej Najj. Mość Królowa połączonego królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandyi z drugiej strony zgodzili się, w miejsce stypulowanej w Artykule V traktatu handlowego z dnia 16. Grudnia 1865 konwencyi dodatkowej, zawrzeć następującą konwencyę i mianowali w tym celu swych pełnomocników, a to:

Jego c. i k. Apostolska Mość:

Pana Frydryka Ferdynanda Hrabiego de Beust, Swego tajnego Radeę, Kanclerza Państwa i Ministra Domu tudzież spraw zagranicznych, Kawalera wielkiej wstęgi Orderów św. Szczepana i Leopolda itd.

a Jej Najj. Mość Królowa połączonego królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandyi:

wielce szanownego Jana Arthura Douglas, Barona Blomfield de Oakhampton i Redwood, Para Irlandzkiego, Członka Jej Najj. Mości najszanowniejszej rady tajnej, Kawalera wielkiej wstęgi orderu Bath, Swego nadzwyczajnego i uppełnomocwanego ambasadora przy Jego cesarskiej i królesko-Apostolskiej Mości,

którzy udzieliwszy sobie obustronnie swe w dobrej i należytej formie uznane pełnomocnictwa, ułożyli i zawarli następujące artykuły:

Artykuł I.

W ciągu trwania niniejszej konwencyi przypuszczane być mają artykuły angielskiego wyrobu i rękodzielnictwa do ohydwoch obszarów państwowych Jego c. i k. Apostolskiej Mości za opłatą owych ceł wstępnych, które w taryfie dołączonej do traktatu handlowego między Jego c. i k. Apostolską Mością i Jego Najj. Mością Królem Pruskim w zastępstwie przyłączonych do pruskiego systemu podatkowego i cłowego udzielnych Państw i terytoryów z dnia 9. Marca 1868, są wyliczone.

Artykuł II.

Jego c. i k. Apostolska Mość przyrzeka nadto, że od i po 1. Stycznia 1870 nastę-

1. Säuner 1870 die folgenden Artikel britischer Manufactur bei der Einfuhr in die beiden Staatsgebiete Seiner K. und K. Apostolischen Majestät zu den nachfolgend verzeichneten Eingangszöllen zugelassen werden.

pujące artykuły angielskiego wyrobu w przywozie do obydwóch obszarów Jego c. i k. Apostolskiej Mości za następnie oznaczonemi cłami wchodowemi przypuszczone będą.

	per Centner		od cefnara	
	fl.	kr.	zl.	kr.
Baumwollwaaren, d. i.:				
Webe- und Wickwaaren aus Baumwolle oder aus Baumwolle und Leinen; auch in Verbindung mit Metallfäden oder gesponnenem Glase, jedoch ohne Beimischung von Seide, Wolle oder anderen Thierhaaren.				
a) Gemeinste, d. i.:				
Dochte, gewebte, Bitter (marly), Gurten, Reze (Fisch-, Pferde-, Vogel- und ähnliche grobe Reze), auch gestricke Futterreze (stiff nets)	12		12	
b) Gemeine, d. i.:				
1. Glatte (nicht gemusterte), rohe (aus rohem Garn verfertigte), dicke Webwaaren, auch geköpert, creisirt, gerauht oder appretirt, gebleicht	16		16	
dann				
2. Gemusterte, rohe, dicke Webwaaren				
Alle diese unter 3. 1 und 2 genannten Waaren mit Ausnahme der sammtartigen (mit aufgeschnittenem oder nicht aufgeschnittenem Flor) und der unter f) begriffenen				
c) Mittelfeine, d. i.:				
1. Glatte, dicke Webwaaren, gefärbt	20		20	
2. Gemusterte, dicke Webwaaren, gebleicht oder gefärbt				
d) 1. Unbichte Webwaaren, roh	30		30	
2. Alle mehrfarbigen und alle rothgefärbten bichten Webwaaren				
3. Alle Samtte und sammtartigen Webwaaren (mit aufgeschnittenem oder nicht aufgeschnittenem Flor)				
4. Band-, Knopfmacher-, Pofamentier- und Strumpfwaaren, auch Möbelreze und bobbinetartige Vorhängestoffe				
5. Alle bedruckten bichten Webwaaren				
Alle diese unter 3. 2, 3, 4 und 5 genannten, in soweit sie nicht unter e) und f) begriffen sind				
e) Feine, d. i. alle unbichten Webwaaren ausgenommen die unter d) und f) genannten	45		45	
f) Feinste, d. i. Tulle englischer Façon (bobbinets, petinets), mit Ausnahme der unter d) 4 genannten Vorhängestoffe, Spitzen und gestricke Webwaaren, und alle Waaren in Verbindung mit Metallfäden oder gesponnenem Glase	60		60	
Towary bawełniane, t. j.:				
Towary tkackie i warsztatikowe z bawełny lub z bawełny i lnu; tozsamo w połączeniu z nitkami metalowemi lub szkłem przedzonym atoliż bez dodatku jedwabiu, wełny lub innego włosia zwierzęcego.				
a) Najordynarniejsze t. j.:				
Knoty tkane, siatki (marly), popręgi, sieci (na ryby, konie, ptaki i podobne sieci ordynaryjne), także sztywne sieci obrokowe (stiff nets)	12		12	
b) Ordynaryjne, t. j.:				
1. Gładkie (niedeseniowane), surowe (z przędzy surowej wyrabiane), dychtowane towary tkackie, także kiprowane, krzyżowane, kosnaczone lub apretowane, blichowane	16		16	
dalej				
2. Deseniowane, surowe, dychtowane towary tkackie				
Wszystkie te pod L. 1 i 2 wymienione towary z wyjątkiem aksamitowo robionych (o felbie strzyżonej lub niestrzyżonej) tudzież pod f) objętych.				
c) Jakości średniej t. j.:				
1. Gładkie, dychtowane towary tkackie, farbowane	20		20	
2. Deseniowane, dychtowane towary tkackie, blichowane lub farbowane				
d) 1. Niedychtowane towary tkackie, surowe	30		30	
2. Wszystkie pstre i wszystkie czerwono farbowane dychtowane towary tkackie				
3. Wszystkie aksamity i aksamitowo robione towary tkackie (o felbie strzyżonej lub niestrzyżonej)				
4. Towary wstęgowe, guzikarskie, pasamonicze i pończoszkowe, także siatki do mebli i bobinetowo robione materje na firanki				
5. Wszystkie drukowane dychtowane towary tkackie				
Wszystkie te pod L. 2, 3, 4 i 5 wymienione, o ileby pod e) i f) nie były objęte				
e) Przednie, t. j. wszystkie niedychtowane towary tkackie wyjąwszy pod d) i f) wymienionych	45		45	
f) Najprzedniejsze t. j. tiule fasouu angielskiego (bobbinets, petinets) z wyjątkiem wymienionych pod d) 4 materjy frankowych, koronek i haftowanych towarów tkackich, tudzież wszystkie towary w połączeniu z nitkami metalowemi lub szkłem przedzonym	60		60	

Wollenwaaren, d. i. :	per Centner		Towary wełniane. t. j.	od cetnara	
	fl.	kr.		zl.	kr.
Alle Webe- und Wufwaaren aus Wolle oder anderen Thierhaaren, auch in Verbindung mit Metallfäden oder gesponnenem Glase oder mit anderen nicht seidenen Webe- und Wufmaterialien.			Wszystkie tkackie i warsztatikowe towary z wełny lub innego włosa zwierzecego także w połączeniu z nitkami metalowemi lub szkłem przedzonem albo też z innymi niejedwabnymi materiałami tkackiem i pończoszkiem.		
a) Gemeinste, d. i. Regen, Halinatus, Matrosentuch (Sigona), Boden, Deltücher, Preßtücher (Miltrirtücher), Siebböden und Geflechte (Seile, Tane) aus Pferdehaaren ohne Verbindung mit anderen Materialien, Gulabschnitte, Tuschenden, Fußteppiche aus Hund-, Raib- oder Rindhaar, Filze (auch getheert und lackirt), unbedruckt, Walzenüberzüge (endlose Filze), Gitter und geknüpste Netze, beide ungefärbt, Haarföhnen (für Stiefel und Schuhe aus Filz, auch auf einer Seite lackirt), dann Gurten	4	50	a) Najordynarniejsze, t. j. koece, sukno halina, sukno majtkowskie (sigona), baja, płachty olejowe, płachty do prasowania (filtrowania), denka do sil i pletnie (prowozy, liny) z włosa końskiego bez połączenia z innymi materiałami, okrawki kapeluszone, krajki, kobiece pod nogi z sierci psiej, ciolęcej lub krowiej, pilśń (także mazłona i lakierowana) niedrukowana, pokrowy na walce (pilśń bez końca), kratki i siecie ręką robione, niefarbowane, podeszwy z włosa (w buty i trzewiki z pilśni, także lakierowane po jednej stronie), dalej popregi	4	50
b) Gemeine, d. i. gewalkte, nicht bedruckte und nicht sammtartige Webwaaren, nicht bedruckte Filzwaaren; auch Fußteppiche mit Ausnahme der unter a) genannten . . . . . Und vom 1. Jänner 1871 an	18	15	b) Ordynaryjne, t. j. wadkowane niedrukowane i nieaksamitowe towary tkackie, niedrukowane towary pilśniowe; także kobiece pod nogi z wyjątkiem pod a) wymienionych . . . . . A od 1. Stycznia 1871 począwszy	18	15
c) Mittelfeine, d. i. : 1. Alle sammtartigen, alle ungewalkten, dichten und alle bedruckten Wollwaaren, ausgenommen die unter d) und e) genannten . . . . . 2. Bosamentier-, Knopfmacher- u. Strumpfwaaren	33		c) Jakości średniej, t. j. : 1. Wszystkie do aksamitu podobne, wszystkie niewadkowane, dychtowne i wszystkie drukowane towary wełniane, wyższy pod d) i c) wymienionych . . . . . 2. Towary pasamonieze, guziciarskie i pończoszki	33	
d) feine, d. i. Tülle und andere undichte Webe- waaren, ausgenommen die unter e) genannten; auch Shawls und Shawltücher (ohne Beimischung von Seide)	30		d) przednie t. j. tiule i inne niedychtowne towary tkackie, wyższy pod e) wymienionych; tozsamo szale i chustki szalowe (bez przymieszanego jedwabiu)	30	
e) feinste, d. i. : Spitzen (auch Spizentücher), gestifte Webwaaren und alle Waaren in Verbindung mit Metallfäden oder gesponnenem Glase	60		e) najprzedniejsze, t. j. koronki (tozsamo chustki koronkowe), haftowane towary tkackie i wszystkie towary w połączeniu z nitkami metalowemi lub szkłem przedzonym	60	

Artikel III.

Die Artikel III, IV und V des Handelsvertrages zwischen Seiner k. und k. Apostolischen Majestät und Ihrer Majestät der Königin von Großbritannien vom 16. December 1865, sowie die Artikel II und III des Schlußprotokollses zu jenem Vertrage werden hiemit aufgehoben.

Artikel IV.

Die gegenwärtige Convention soll dieselbe Dauer haben, wie der Vertrag vom 16. December 1865.

Artikel V.

Die gegenwärtige Uebereinkunft soll ratificirt und es sollen die Ratifications-Urkunden

Artykuł III.

Artykuły III, IV i V traktatu handlowego między Jego c. k. Apostolską Mością i Jej Najj. Mością Królową Wielkiej Brytanii z dnia 16. Grudnia 1865, jako też artykuły II i III końcowego protokołu należącego do tegoż traktatu, nieniejszem się znoszą.

Artykuł IV.

Niniejsza konwencya mieć ma ten sam przeciąg trwania, jak traktat z dnia 16. Grudnia 1865.

Artykuł V.

Niniejszy układ ma być ratyfikowany a dokumenta ratyfikacyjne wymienione być mają

in Wien binnen sechs Wochen, oder wenn möglich früher, ausgetauscht werden.

Zu Urkund dessen haben die beiderseitigen Bevollmächtigten dieselbe unterzeichnet und ihre Siegel beigedruckt.

So geschehen zu Wien, am dreißigsten Tage des Monates December im Jahre des Heils Ahtzehnhundert sechzig und neun.

w Wiedniu w przeciągu sześciu tygodni, lub jeżeli można i wcześniej.

W dowód czego obustronni pełnomocnicy takową podpisali i w swe pieczęcie zaopatrzyli.

Tak się działo w Wiedniu, dnia trzydziestego miesiąca Grudnia w roku zbawienia tysiąc ośmset sześćdziesiątym dziewiątym.

Beust m. p.

Bloomfield w. r.

Nos visis et perpensis conventionis hujus articulis illos omnes et singulos ratos hisce gratosque habere declaramus, verbo Nostro Caesareo-Regio spondentes, Nos ea omnia, quae in illis continentur, fideliter executioni mandaturos esse.

In quorum fidem majusque robur praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro appenso muniri jussimus.

Dabantur in Imperiali urbe Nostra Vienna die nono mensis Februarii, anno Domini millesimo octingentesimo septuagesimo, Regnorum Nostrorum vigesimo secundo.

Franciscus Josephus m. p.

Ferdinandus Comes a Beust m. p.

Ad mandatum Sacrae Caes. et Reg. Apost. Majestatis proprium:

Maximilianus Liber Baro a Gagern m. p.

C. R. Consiliarius aulicus et ministerialis.

Powyzsza konwencya, po zgodnej z nią uchwale obydwu Izb Rady państwa, podaje się niniejszem do wiadomości powszechniej z mocą obowiązującą od dnia ogłoszenia.

Wiedeń, dnia 26. Lutego 1870.

Hasner w. r.

Plener w. r.

Brestel w. r.

14.**Rozporządzenie Ministerstwa skarbu i handlu z dnia
26. Lutego 1870,**

tyczące się prawomocności konwencji z dnia 30. Grudnia 1869, wstępującej w miejsce dodatkowej konwencji, stypulowanej w artykule V zawartego między Austryą i Wielką Brytanią traktatu handlowego z dnia 16. Grudnia 1865 r.

Postanowienia konwencji z dnia 30. Grudnia 1869 (D. u. P. z r. 1870 Nr. 13), wstępującej w miejsce dodatkowej konwencji, stypulowanej w Artykule V. zawartego między Austryą i Wielką Brytanią traktatu handlowego z dnia 16. Grudnia 1865 (D. u. P. z r. 1866 Nr. 2) w używanie wejść mają począwszy od dnia ogłoszenia rzeczony konwencji w dzienniku ustaw Państwa.

Plener w. r.**Brestel** w. r.

Dziennik ustaw Państwa

— dla

reprezentowanych w Radzie Państwa królestw i krajów.

Zeszyt VI. — Wydany i rozesłany dnia 8. Marca 1870.

15.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 6. Lutego 1870,
o upoważnieniu pobocznego urzędu cłowego I. klasy w Hangendenstein w księstwie salcburskiem
do ekspedycyi wywozowej piwa.

Poboczny urząd cłowy I. klasy w Hangendenstein w księstwie salcburskiem w myśl reskryptów ministerstwa skarbu z dnia 14. Lipca 1858, 30. Listopada 1859, 23. Sierpnia 1863 i 28. Kwietnia 1869 (Dz. u. P. 1858, Nr. 114, 1859, Nr. 219, 1863, Nr. 73 i 1869, Nr. 54) upoważniony zostaje do ekspedycyi wywozowej piwa, wychodzącego po za linię cłową z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego.

Brestel w. r.

16.

Ogłoszenie Ministerstwa skarbu z dnia 17. Lutego 1870,
o upoważnieniu pobocznego urzędu cłowego klasy I. w Liebau w Prusiech do ekspedycyi wywozowej piwa.

C. k. poboczny urząd I. klasy w Liebau w Prusiech upoważnionym zostaje do ekspedycyi wywozowej piwa, wychodzącego za linię cłową z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego, w myśl reskryptów ministerstwa skarbu z dnia 14. Lipca 1858, 30. Listopada 1859, 23. Sierpnia 1863 i 28. Kwietnia 1869 (D. u. P. z r. 1858 Nr. 114; z r. 1859, Nr. 219; z r. 1863 Nr. 73 a z r. 1869 Nr. 54).

Brestel w. r.

17.

Rozporządzenie Ministerstw sprawiedliwości i skarbu z d.
21. Lutego 1870,

tyczące się wspólnego przechowywania gotówek depozycyjnych.

Ważne dla wszystkich w Radzie Państwa reprezentowanych królestw i krajów z wyjątkiem Dalmacyi.

W zamiarze ułatwienia czynności urzędów podatkowych jako sądowych urzędów depozycyjnych, uważają Ministerstwa sprawiedliwości i skarbu w porozumieniu z Najwyższą Izbą

obrachunkową za stósowne, zmodyfikować §. 39 rozporządzenia ministeryalnego z dnia 16. Listopada 1850, D. u. P. Nr. 448 i względnie ustęp końcowy rozporządzenia ministeryalnego z dnia 21. Marca 1858, D. u. P. Nr. 45, tudzież pierwszy ustęp §fu 6 in-srukeyi z dnia 28. Lipca 1856, D. u. P. Nr. 137 w ten sposób, że pod względem cywilno-sądowych depozytów, o ileby takowe się nie składały z obligów publicznych i prywatnych, monet złotych i srebrnych, kosztowności i klejnotów, i o ileby takowe przez sądy same do osobnego przechowania wyraźnie nie były naznaczone, dalej z wyjątkiem wszystkich depozytów sądowo-karanych, odstąpić się ma od poszczególnego przechowywania podług mas, a zatem że do depozycyjno-urzędowego traktowania nadechodzące cywilno-sądowe, z pieniędzy papierowych lub monety zdawkowej składające się gotowizny w ten sposób wspólnie przechowywać należy, jak to pod względem percepty gotowych pieniędzy dla pojedynczych pupilów jest przepisane.

Herbst w. r.

Brestel w. r.

18.

Rozporządzenie Ministerstwa rolnictwa z dnia 26. Lutego 1870.

tyczące się odstanawiania kłaczy krajowych przez ogiery państwowe w królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie Państwa.

Odstanawianie kłaczy krajowych przez ogiery państwowe, odbywać się ma w roku 1870 podług przepisów i taks, ogłoszonych na rok 1868 w rozporządzeniu ministerstwa rolnictwa, dalej państwowego ministerstwa wojny, ministerstwa spraw wewnętrznych i ministerstwa skarbu z dnia 7. Marca 1868 (D. u. P. Nr. 23).

Za importowane z Francyi ogiery Normandzkie rozstawione w okręgu Gradeckiej stacyi stadników państwowych, pobierać się ma taksa od skoku w wysokości czterech złotych od kłaczy.

Banhans w. r.

19.

Rozporządzenie ogółu ministerstwa z dnia 7. Marca 1870, mocą którego znoszą się zaprowadzone dla obszaru starostwa powiatowego Cattaro rozporządzenia wyjątkowe.

Rozporządzenie ogółu ministerstwa z dnia 9. Października 1869 (D. u. P. Nr. 156) mocą którego na podstawie ustawy z dnia 5. Maja 1869 (D. u. P. Nr. 66) czasowo prawomocność odjęto postanowieniem paragrafów 8, 9, 10, 12 i 13 ustawy zasadniczej Państwa o ogólnych prawach obywateli w obszarze starostwa powiatowego Cattaro, znosi się przy zastosowaniu §. 10 ustawy z dnia 5. Maja 1869 (D. u. P. Nr. 66) w skutek uchwały ogółu ministerstwa z dnia 25. Lutego 1870 i po zasięgnięciu Najwyższego zatwierdzenia. Moc obowiązująca onegoż ustaje z dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

Hasner w. r.

Plener w. r.

Giskra w. r.

Herbst w. r.

Brestel w. r.

Wagner w. r.

Banhans w. r.

Stremayr w. r.

Dziennik ustaw Państwa

dla

reprezentowanych w Radzie Państwa królestw i krajów.

Zeszyt VII. — Wydany i rozesłany dnia 12. Marca 1870.

20.

Traktat państwowy z dnia 18. Maja 1869,

między ces. i król. austriacko-węgierskim a ces. rosyjskim rządem, względem zetknięcia się żelaznej kolei Kiowsko-Odesskiej z Lwowsko-Wiedeńską linią kolejową koło Wołoczysk.

(Zawarty w Wiedniu dnia 18. Maja 1869. Wymiana obopólnych ratyfikacyj odbyła się również tam na dniu 25. Stycznia 1870 r.)

Nos Franciscus Josephus Primus,
divina favente clementia Austriae Imperator;
 Apostolicus Rex Hungariae, Rex Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illyriae; Archidux Austriae; Magnus Dux Craevoniae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam a Nostro cum Suae Majestatis Russiarum Imperatoris Plenipotentiario ad amplificandas et rite construendas vias ferreas, Imperia Nostra conjungentes Viennae die 18. Maji, anni praeteriti conventio decem et octo articulis consistens inita et signata fuit tenoris ad verbum sequentis:

Tekst pierwotny.

Au nom de Dieu Tout-Puissant!

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohême etc. et Roi apostolique de Hongrie et

Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies animés du désir d'étendre les relations commerciales entre Leurs États respectifs, et

(Polnisch.)

Przekład.

W Imię Boga Wszechmogącego!

Jego Najj. Mość Cesarz Austriacki, Król Czeski etc. i Apostolski Król Węgierski, a

Jego Najj. Mość Cesarz wszech Rosyjski, przejęci życzeniem rozszerzenia stosunków handlowych istniejących między obopólnymi

d'effectuer à cette fin une jonction entre le chemin de fer de Kiew-Odessa à celui de Leopold-Vienne ont résolu de conclure dans ce but une Convention et ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires :

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi apostolique de Hongrie :

le Sieur Frédéric Ferdinand Comte de Beust, Son Conseiller intime, Chancelier de l'Empire, Ministre de Sa Maison et des affaires étrangères, Grand-Croix des ordres de St. Etienne et de Léopold, de St. Alexandre Newski etc. etc.

Sa Majesté l'Empereur de Russie :

le Sieur Charles Baron de Uxkull-Gyllenband, Son Chambellan, Conseiller d'Etat actuel et Chargé d'affaires près la Cour Impériale et Royale,

lesquels après avoir échangé leurs pleins-pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants :

Article I.

Le Gouvernement russe s'engage à construire un embranchement du chemin de fer de Kiew-Odessa, allant du village de Zmierynski à la petite ville de Wołoczyska vers la frontière autrichienne, par contre, le Gouvernement autrichien s'engage à construire sur son territoire un chemin de fer, allant de la frontière russe près de Wołoczyska à Léopold en passant par Tarnopol.

Article II.

Le raccordement des chemins de fer russes et autrichiens, conformément au protocole ci-joint daté de Leopold le 8/20 Août 1867 et formant partie intégrante de la présente Convention, s'effectuera près de Wołoczyska d'après le plan arrêté d'un commun accord par des commissaires des deux Gouvernements. Toutes les autres dispositions concernant la direction du chemin et la désignation des stations sur les territoires respectifs restent réservées au libre arbitre et à la décision du Gouvernement auquel appartient le pouvoir territorial.

Swemi Państwami i przeprowadzenia w tym celu związku między żelazną koleją Kiowsko-Odeską a Lwowsko-Wiedeńską, postanowili zawrzeć w tym celu konwencyę i mianowali swymi pełnomocnikami, a to :

Jego Najj. Mość Cesarz Austriacki, Apostolski Król Węgierski :

Pana Frydryka Ferdynanda hrabiego de Beust, Swego tajnego Radcę, Kancelerza Państwa i Ministra Domu i spraw zagranicznych, Kawalera wielkiej wstęgi orderów Sw. Szczepana, Leopolda, Aleksandra Newskiego itd. itd. a

Jego Najj. Mość Cesarz Rossyi :

Pana Karola Barona de Uxküll-Gyllenband, Swego Podkomorzego, rzeczywistego Radcę stanu i sprawującego interesa przy ces. i krol. dworze,

którzy, po wzajenmej wymianie swych w dobrej i należytej formie znalezionych pełnomocnictw, zgodzili się co do następujących artykułów :

Artykuł I.

Rząd rossyjski obowiązuje się do wybudowania odgałężenia kolei żelaznej Kiowsko-Odesskiej od wsi Zmierynskiej aż do miasteczka Wołoczysk ku granicy austriackiej, rząd austriacki zaś do wybudowania kolei żelaznej na swem terytoryum od granicy rossyjskiej koło Wołoczysk przez Tarnopol do Lwowa.

Artykuł II.

Zetknięcie się rossyjskiej i austriackiej kolei żelaznej, w myśl dołączonego tu protokółu ddo. Lwów dnia 8./20. Sierpnia 1867, stanowiącego część integralną niniejszej konwencyi, wykonać się ma koło Wołoczysk podług planu zgodnie ułożonego przez komisarzy obydwóch rządów. Wszystkie inne zarządzenia pod względem kierunku kolei i oznaczenia stacyj na obustronnych obszarach, zastrzeżone zostają rozwadze i rozstrzygnięciu onego rządu, któremu przynależy terytoryalne zwierzchnictwo.

Article III.

Le chemin de fer et le matériel seront disposés de part et d'autre de manière à assurer le service du chemin de fer moyennant des locomotives.

Article IV.

La largeur des voies entre les arêtes intérieures des rails est finée à cinq pieds anglais pour le chemin russe, et à quatre pieds huit pouces et demie, mesure anglaise, pour le chemin autrichien.

Article V.

Les travaux de terrassements et les ouvrages d'art seront immédiatement exécutés pour une voie de Zmierynski à Wołoczyska. La construction d'une seconde voie dépendra de la décision de chacun des deux Gouvernements.

Article VI.

Les travaux de chemin de fer seront conduits, si faire se peut, de manière, que les deux tronçons soient achevés et livrés à l'exercice autant que possible à la même époque et pas plus tard que le 1/13 Août 1870.

Article VII.

Le passage d'un chemin de fer à l'autre aura lieu sur la frontière des deux États.

Par conséquent, les administrations de chemin de fer tant autrichienne que russe établiront chacune sur son territoire une station près de la frontière, de manière que les convois russes, exigeant une voie plus large, puissent entrer dans la station autrichienne, et que les convois autrichiens, exigeant une voie plus étroite, puissent entrer dans la station russe.

Article VIII.

La construction et l'entretien de la voie plus étroite sur le territoire russe entre la station russe et la frontière, ainsi que la surveillance de la dite voie incomberont au Gouvernement Impérial russe. Par contre, la construction et l'entretien de la voie plus large sur le territoire autrichien entre la station autrichienne et la frontière, ainsi que la surveillance de cette voie seront à la charge du Gouvernement autrichien.

Artykuł III.

Kolej żelazna i materiał ruchu urządzone być mają po tej i po tamtej stronie tym trybem, ażeby ruch kolejowy za pomocą parochodów był zabezpieczony.

Artykuł IV.

Szerokość torów pomiędzy wewnętrznymi kantami szyn ustanawia się dla kolei rossyjskiej na pięć stóp angielskich a dla austriackiej na cztery stopy ośm cali i pół, miary angielskiej.

Artykuł V.

Budowy nasypowe i sztuczne wykonane być mają bezzwłocznie na jeden tor od Zmieryńskiej do Wołoczysk. Wykonanie drugiego toru szynowego zależy ma od decyzji każdego Rządu z osobna.

Artykuł VI.

Roboty około kolei żelaznej prowadzić się mają o ile możności tym trybem, ażeby wykończenie i wprowadzenie w ruch obudwu odgałęzień ile można równocześnie, a nie później jak 1./13. Sierpnia 1870, nastąpiło.

Artykuł VII.

Przechód z jednej kolei na drugą odbywać się ma na granicy Państw obydwóch.

Każdy zatem z zarządów kolejowych tak austriacki jako też rossyjski, urządzi na swym terytoryum w pobliżu granicy stacyę w ten sposób, ażeby pociągi rossyjskie wymagające szerszego toru do austriackiej stacyi, a pociągi austriackie wymagające węższego toru, do rossyjskiej stacyi wjeżdżać mogły.

Artykuł VIII.

Urządzenie i utrzymanie węższego toru na terytoryum rossyjskiem między rossyjską stacyą i granicą, jako też dozorowanie tegoż toru, należyć ma do cesarskiego Rządu rossyjskiego. Natomiast urządzenie i utrzymanie szerszego toru na terytoryum austriackiem między austriacką stacyą i granicą jako też dozorowanie "onegoż, będzie rzeczą Rządu austriackiego.

Les Gouvernemens autrichien et russe ne paieront l'un à l'autre aucun dédommagement pour l'usage de deux susdites parties du chemin de fer ni pour leur détérioration.

La construction et l'entretien d'un pont à voie double sur la rivière frontière Sbrutsch s'effectueront à frais égaux par les administrations de chemin de fer russe et autrichienne. Le devis et l'exécution de travaux mêmes se feront à la suite d'une entente entre les administrations des chemins de fer respectives.

Article IX.

Les hautes Parties Contractantes prendront, sur les stations frontières, toutes les mesures nécessaires pour opérer avec les moins de temps et de frais possible le déchargement et le rechargement des wagons à marchandises rendus inévitables par la largeur inégale des voies.

Article X.

Concernant les signaux ainsi que tous les autres détails de service spécialement pour la station de Woloczyska, des dispositions uniformes seront arrêtées moyennant un commun accord des administrations des deux chemins de fer contigus et confirmées par les autorités compétentes des deux parties.

Article XI.

Les deux administrations de chemin de fer, après s'être mises d'accord et avoir obtenu le consentement des autorités respectives, établiront une répartition convenable des trains de voyageurs qui doivent faire le service sur tout le parcours dans les deux directions entre Vienne et Odessa et Kiew en passant par Léopol et Woloczyska.

Article XII.

Le tarif d'exploitation et le prix du transport des passagers et des marchandises seront fixés par chacune des administrations pour le tronçon de chemin de fer respectif pour être communiqués à l'autre.

Article XIII.

Il ne sera fait aucune différence entre les habitans des deux États sous le rapport tant du prix de transport, que des heures d'expédition.

Za jazdę na obydwóch częściach kolejowych ani też za ich zużycie Rządy Austrii i Rosyi nie będą sobie płaciły żadnego odszkodowania.

Budowę i utrzymanie mostu o podwójnym torze na granicznej rzece Zbrucz, opędnąć mają zarządy kolejowe, rossyjski i austriacki w równym dziale. Ułożenie kosztorysów i wykonanie robót samych, nastąpić ma podług ugody obustronnych zarządów kolejowych.

Artykuł IX.

Wysokie strony kontraktujące obmyślą na stacyach granicznych wszelkie środki, ażeby dla nierównej szerokości torów niezbędne wyładowanie i ładowanie wagonów, z jak najmniejszą utratą czasu się odbywało.

Artykuł X.

Pod względem sygnałów i wszystkich innych szczegółów służby ruchu, mianowicie dla stacyi Wołoczyskiej, ustanowione być mają równomierne rozporządzenia za pomocą wzajemnej ugody zarządów obojga stykających się kolei a potwierdzone przez kompetentne wyższe władze strón obydwóch.

Artykuł XI.

Obadwa zarządy kolejowe za wspólnem porozumieniem się i po zatwierdzeniu przez obopólne dotyczące władze wyższe ustanowią odpowiedni rozkład pociągów osobowych, które tam i nazad na całej linii z Wiednia przez Lwów i Wołoczyska do Odessy i Kijowa kursować mają.

Artykuł XII.

Taryfa odnosząca się do ruchu i ceny przewozu osób i towarów, ustanowione być mają przez każdą administracyę dla własnej przestrzeni kolejowej i obopólnie sobie udzielane.

Artykuł XIII.

Nie ma się czynić żadnej różnicy między mieszkańcami Państw obydwóch, ani pod względem cen przewozowych ani też pod względem godzin ekspedycyjnych.

Article XIV.

En cas que l'un des deux Gouvernements ne fût pas disposé à se charger lui-même de la construction et de l'entretien du chemin de fer, et qu'il préférât l'abandonner à des entrepreneurs particuliers, le dit Gouvernement prendra les mesures nécessaires pour assurer l'exécution exacte des conditions de la présente Convention et pour se réserver une influence suffisante sur le régleme[n]t du service du chemin de fer.

Article XV.

Toutes les dispositions de police et de douane que l'ouverture du chemin de fer, objet de la présente Convention, rendrait nécessaires, seront abandonnées à la décision des deux Gouvernements et prises d'un commun accord, si faire se peut.

Quant au visa des passeports et à la visite en douane des articles d'importation et d'exportation et des effets des voyageurs, les deux Gouvernements s'engagent à favoriser le chemin de fer en question, et ils accorderont, dans l'intérêt du commerce, toutes les facilités compatibles avec la législation des deux États.

Article XVI.

Jusqu'à l'ouverture des deux chemins de fer, les deux Gouvernements se mettront d'accord sur les changemens à introduire, à cause de ce nouveau moyen de communication dans les réglemens du service de poste et de télégraphe existants.

Article XVII.

Dans tous les cas où les administrations des chemins de fer des deux États ne sauraient tomber d'accord sur les différens points de la présente Convention et spécialement sur les moyens d'assurer la régularité de l'exploitation et les relations commerciales, les deux Gouvernements décideront d'office sur l'objet en litige et prendront d'un commun accord les mesures nécessaires.

Artykuł XIV.

Gdyby który z obydwóch rządów nie miał chęci zajęcia się samemu budową i utrzymaniem kolei żelaznej, tylko je oddał w ręce jakiego przedsiębiorstwa, w takim razie ów Rząd zarządzi wszelkie środki potrzebne do punktualnego wykonania warunków niniejszej konwencji i do zastrzeżenia sobie należytego wpływu na regulamin ruchu kolejowego.

Artykuł XV.

Wszystkie policyjne i cłowo-urzędowe rozporządzenia, któreby z powodu otwarcia kolei, przedmiotu niniejszej konwencji, stały się potrzebnymi, zostawiają się decyzji każdego z obudwu Rządów, i mają ile możności, za wspólnem porozumieniem się być wydawane.

Pod względem wizy paszportów jako też cłowo-urzędowej rewizji i ekspedycji towarów przywożonych i wywożonych, tudzież pakunku podróżnych, obowiązują się obydwaj Rządy uwzględniać kolej w mowie będącą i przyznają jej w interesie handlu wszystkie podług ustawodawstwa obydwu Państw dopuszczalne ułatwienia.

Artykuł XVI.

Aż do otwarcia obydwóch dróg żelaznych porozumieją się obadwa Rządy co do zmian, któreby z przyczyny tego nowego środka komunikacji w istniejących regulaminach ruchu pocztowego i telegrafowego zaprowadzić wypadało.

Artykuł XVII.

We wszystkich wypadkach w których zarządy kolejowe obudwu Państw pod względem różnych punktów niniejszej konwencji a mianowicie pod względem środków do zapewnienia regularności ruchu i stosunków handlowych się nie zgadzały, rozstrzygać będą z urzędu przedmiot sporu obadwa Rządy i wydadzą w spólnem porozumieniu odpowiednie rozporządzenia.

Article XVIII.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications seront échangées à Vienne dans l'espace d'une année à dater du jour de la signature ou plus-tôt si faire se peut.

En foi de quoi les Plénipotentiaires ont signé la présente Convention et y ont apposé le cachet de leurs armes.

Fait à Vienne en double expédition, le 18 Mai de l'an de grâce 1869.

Beust m. p.

Uxkull m. p.

Artykuł XVIII.

Niniejsza konwencya będzie ratyfikowaną, a ratyfikacye wymienione być mają w Wiedniu w terminie roku jednego, licząc od daty podpisu, a jeżeli można i wcześniej.

W dowód czego pełnomocnicy niniejszą konwencyę z wyciśnieniem swych pieczęci podpisali.

Działo się w Wiedniu, w podwójnych egzemplarzach, dnia 18. Maja roku zbawienia 1869.

Beust w. r.

Üxküll w. r.

Nos visis et perpensis conventionis hujus articulis illos omnes et singulos ratos hisee gratosque habere declaramus, verbo Nostro Caesareo-Regio spondentes, Nos ea omnia, quae in illis continentur, fideliter executioni mandatueros esse.

In quorum fidem majusque robur praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro appenso muniri jussimus.

Dabantur in Imperiali urbe Nostra Vienna die vigesima secunda mensis Januarii, anno Domini millesimo octingentesimo septuagesimo, Regnorum Nostrorum vigesimo secundo.

Franciscus Josephus m. p.

Comes a **Beust** m. p.

Ad mandatum Sacrae Caes. et Reg. Apost. Majestatis proprium:

Maximilianus Liber Baro a **Gagern** m. p.

Powyższy traktat państwowy ogłasza się w dodatku do Najwyższego dokumentu koncesyjnego na tę kolej żelazną z dnia 15. Marca 1867, z prawomoenością dla reprezentowanych w Radzie Państwa królestw i krajów.

Wiedeń dnia 15. Lutego 1870.

Hasner w. r.

Plener w. r.

Uгода protokolarna,

ddo. Lwów dnia 8./20. Sierpnia 1867.

względem

zestknięcia się austriacko-rossyjskich linii kolejowych koło Wołoczysk.

Au nom de Dieu tout puissant!

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche et

Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies désirant que les voies ferrées de Russie soient réunies à celles d'Autriche, ont nommé des plénipotentiaires à l'effet de fixer le point de réunion aux environs de Woloczyska, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche:

le Sieur Louis comte Cavriani, son conseiller aulique et chambellan,

le Sieur Martin Riener, son conseiller impérial et inspecteur supérieur de l'inspection générale des chemins de fer,

le Sieur Marc de Czerlien, son capitain de l'état major-général,

le Sieur M. Wallner, ingénieur supérieur du chemin de fer Charles-Louis;

Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies:

le Sieur Michel Fanton de Verrayon, son lieutenant-général de l'état major général,

le Sieur Serge Bobristcheff-Pouschkin, son général-major du corps des ingénieurs des voies de communication,

le Sieur Bogdane-Kreiter, son général-major d'infanterie, attaché au ministère des finances;

lesquels plénipotentiaires, après avoir examiné le terrain aux environs de Woloczyska, ainsi que les études qui ont été faites dans le but de raccordement, sont convenus, sous réserve de la ratification:

W Imię Boga Wszchemogącego!

Jego Najj. Mość Cesarz Austriacki i

Jego Najj. Mość Cesarz wszech Rossyj przejęci życzeniem połączenia żelaznych dróg austriackich z rossyjskimi, mianowali pełnomocników w celu oznaczenia punktu zetknięcia się tych kolei w pobliżu Wołoczysk, a to:

Jego Najj. Mość Cesarz austriacki:

Pana Ludwiga Hrabiego Cavriani, c. k. Radcę dworu i podkomornego,

Pana Marcina Riener, ces. Radcę i Nad-Inspektora Generalnej Inspeckyi kolei żelaznych,

Pana Marka de Czerlien, c. k. Kapitana sztabu jeneralnego,

Pana M. Wallner, Nad-Inżyniera c. k. uprzyw. kolei Karola Ludwika;

Jego Najj. Mość Cesarz wszech Rossyj:

Pana Michała Fanton de Verrayon, Jenerała-Porucznika sztabu Generalnego,

Pana Sergiusza Bobriszczew-Puszkina, Jenerała korpusu inżynierów dla komunikacyj,

Pana Bogdana-Kreiter, Jenerała piechoty, przydzielonego ministerstwu skarbu;

którzy pełnomocnicy, po zbadaniu terenu w około Wołoczysk, jako też przygotowawczych robót w celu przyłączenia poczynionych, zgodzili się z zastrzeżeniem ratyfikacyi:

1. que les deux voies ferrées se réuniront au sud de Wołoczyska à une distance de 3678 pieds anglais de la digue, servant de route entre les deux pays, et à 33·6 . . pieds anglais du point fixe sur la rive gauche du Zbrucz, marqué sur un tronc d'arbre,

2. la hauteur du remblai au point susmentionné de raccordement sera de 55·02 pieds anglais au-dessus du point fixe marqué sur le tronc d'arbre.

En fois de quoi les plénipotentiaires ont signé la présente convention et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Lemberg le 8/20 Août 1867.

(L. S.) Comte **Cavriani**, conseiller aulique m. p.

(L. S.) **Martin Riener**, kais. Rath und Ober-Inspector m. p.

(L. S.) **Mare de Czerlien**, Capitaine d'état major m. p.

(L. S.) **Anton Wallner**, Ober-Jug. der Carl Ludwigsbahn m. p.

(L. S.) Lieutenant - général **Fanton de Verrayon** m. p.

(L. S.) Général - Major **Bobristcheff-Pouschkin** m. p.

(L. S.) Général-Major **Kreiter** m. p.

Vu et approuvé par le Gouvernement I. et R. d'Autriche.

Vienne le 20 Decembre 1867.

Le Chancelier de l'Empire Ministre de la Maison Imp. et des Affaires Étrangères de S. M. I. R. Ap.:

(L. S.) **Beust** m. p.

Vu et approuvé par le Gouvernement Impérial de Russie.

St. Pétersbourg le $\frac{29. \text{Décembre}}{10. \text{Janvier}}$ 1867/8.

Le Chancelier de l'Empire:

(L. S.) **Gortschacow** m. p.

1. że obiedwie drogi żelazne w południowej stronie Wołoczysk łączyć się mają, w odległości 3678 stóp ang. od grobli służącej za gościniec między obydwoma krajami, a w odległości 33·6 . . ang. stóp od fixpunktu na lewym brzegu Zbrucza, zamarkowanego na pniu drzewa;

2. że wysokość nasypu ziemnego na wyżej podanym punkcie zetknięcia się 55·02 stóp ang. ponad ów na pniu zamarkowany fixpunkt wynosić ma.

W dowód czego pełnomocnicy niniejszą konwencyę podpisali i w swe pieczęcie opatrzyli.

Działo się we Lwowie dnia 8./20. Sierpnia 1867.

(L. S.) Hrabia **Cavriani**, Radca dworu w. r.

(L. S.) **Marcin Riener**, cesar. Radca i Nad-Inspektor w. r.

(L. S.) **Marek de Czerlien**, Kapitan sztabu jeneralnego w. r.

(L. S.) **Antoni Wallner**, Nad-Inżynier kolei Karola Ludwika w. r.

(L. S.) Jenerał-Porucznik **Fanton de Verrayon** w. r.

(L. S.) Jenerał brygady **Bobriszczew-Puszkina** w. r.

(L. S.) Jenerał brygady **Kreiter** w. r.

Widziano i zatwierdzono przez ces. i król. Rząd austriacki.

Wiedeń dnia 20. Grudnia 1867.

Kancelarz Państwa i Minister Domu ces. i spraw zagranicznych Jego c. i k. Apostolskiej Mości:

(L. S.) **Beust** w. r.

Widziano i zatwierdzono przez ces. Rząd rossyjski.

St. Petersburg dnia $\frac{20. \text{Grudnia}}{10. \text{Stycznia}}$ 1867/8.

Kancelarz Państwa:

(L. S.) **Gorzakow** w. r.

Dziennik ustaw Państwa

dla

reprezentowanych w Radzie Państwa królestw i krajów.

Zeszyt VIII. — Wydany i rozesłany dnia 12. Marca 1870.

21.

Ugoda z dnia 25. Stycznia 1870,

która na podstawie najwyższego postanowienia z dnia 21. Stycznia 1870 między ministerstwem handlu z jednej strony a kilkoma towarzystwami kolei żelaznych jako nabywcami łączącej kolei Wiedeńskiej z drugiej strony, co do warunków pod którymi rzeczonym towarzystwom udzieloną ma być koncessya na utrzymanie ruchu tejże kolei, zawartą została.

U g o d a,

która na podstawie najwyższego postanowienia z dnia 21. Stycznia 1870 r. między c. k. ministerstwem handlu z jednej strony, a niżej oznaczonymi towarzystwami kolejowymi, mianowicie: Towarzystwem c. k. uprzyw. kolei południowej, c. k. uprzyw. austr. kolei państwowej, wyłączn. uprzyw. kolei północnej cesarza Ferdynanda, c. k. uprzyw. kolei cesarskiej Elżbiety, c. k. uprzyw. austr. kolei północno-zachodniej i c. k. uprzyw. kolei Franciszka Józefa, jako nabywcami Wiedeńskiej kolei łączącej z drugiej strony, co do warunków, pod którymi rzeczonym towarzystwom udzieloną ma być koncessya na utrzymanie ruchu tejże kolei, zawartą została, jak następuje:

§. 1. Niżej wymienionym sześć towarzystwom kolejowym, mianowicie:

- e. k. uprzyw. kolei południowej,
- c. k. uprzyw. austr. kolei państwowej,
- wyłączn. uprzyw. kolei północnej cesarza Ferdynanda,
- c. k. uprzyw. kolei cesarskiej Elżbiety,
- e. k. uprzyw. austr. kolei północno-zachodniej,
- c. k. uprzyw. kolei cesarza Franciszka Józefa,

na które w myśl zawartego równocześnie między temiż i c. k. ministerstwem skarbu kontraktu kupna i sprzedaży własność Wiedeńskiej kolei łączącej z c. k. skarbu przechodzi i które według postanowień owego kontraktu kupna i sprzedaży z dniem 20. Stycznia 1870 r. wejść mają w fizyczne posiadanie rzeczonyj kolei, udziela się wspólnie koncessya na utrzymanie ruchu Wiedeńskiej kolei łączącej na czas lat dziewięćdziesięciu, licząc od dnia 30. Stycznia 1870 r.

Podług II. klasy: artykuły wyliczone w klasie pierwszej, jeżeli w mniejszych ilościach jak 200 cet. cłow. na przewóz się oddają, atoliż niema się pobierać za nie nigdy wyższych należytości nad ową, któraby przy oddaniu 200 cet. cłow. według pozycyi taryfy I. klasy przypadała. — dalej drzewo budulcowe, warsztatowe, rżnięte, łupane, tudzież tarcice, bawełna w belach, piwo w beczkach, dębica garbarska, kora dębowa, maszyny i wozy kolejowe na własnych kołach bieżące, stearyna i gliceryna, tożsamo wszelkie wyroby z tłuszczu wyjąwszy świece i mydła, farbiarskie drzewo w kłocach, sól, maszyny (rozebrane) i części maszynowe, olej w beczkach, potaż, salitra, sól, soda, spiritus w beczkach, wino w beczkach, siarka.

Podług III. klasy wszystkie inne w I. i II. klasie niewymienione artykuły.

Od transportów wojskowych za całą przestrzeń kolei łączącej:

od osoby	złr. 0·05
od pakunków wojskowych i frachtów wojskowych wszelkiego rodzaju za każdy cetnar cłowy	złr. 0·02
od pojedynczego konia wojskowego	„ 0·24
„ więcej koni na sztukę	„ 0·12
„ furgonów wojskowych na sztukę	„ 1·20

Oprócz powyższych cen taryfy nie wolno pobierać żadnych jakiegokolwiek rodzaju należytości ubocznych.

Do każdej przesyłki zwierząt dodany być musi dozorca, któremu na Wiedeńskiej kolei łączącej wolny przejazd przysłuży. W razie gdyby transport bydła składał się z więcej jak jednego wagonu, przysłuży to uwzględnienie na każde 3 wagony dla jednego dozorczy.

Na wypadek gdyby obrót na Wiedeńskiej kolei łączącej znacznie się zwiększył, koncessyonaryusze mają względem możliwego obniżenia rzeczonych taryf dla pojedynczych gatunków towarów, wejść w układy z c. k. ministerstwem handlu.

§. 4. Prócz tego mają koncessyonaryusze co do owych artykułów, dla których w ogólnych taryfach kolejowych waga normalna jest ustanowioną, przyjąć takową także i dla łączącej kolei Wiedeńskiej.

§. 5. W przewozie towarów przez łączącą kolej Wiedeńską w ogólności, mianowicie zaś towarów przybywających kolejami w Wiedniu się schodzącymi, nie może zachodzić żadne odszczególnienie i należy ściśle przestrzegać pierwszorzędności w oddawaniu towarów.

Przewóz rażno odhywać się musi i obowiązuja się koncessyonaryusze pod względem ustanowienia jak najkrótszego terminu dostawy, między sobą zawrzeć ugodę.

§. 6. Koncessyonaryusze obowiązują się wspierać wszelkimi siłami urządzenie komunikacyi pomiędzy wszystkimi dworcami kolejowymi w Wiedniu.

§. 7. W skutek przebudowania dworców c. k. uprzyw. kolei państwowej i c. k. uprzyw. kolei południowej jako konieczne okazujące się przełożenie części łączącej kolei wiedeńskiej, winni koncessyonaryusze w sposób lokalnym stosunkom odpowiadający, na własne koszta uskutecznić.

§. 8. Podczas całego w §. 1. oznaczonego czasu trwania koncessyi należy łączącą kolej wiedeńską w zupełnie dobrym stanie utrzymywać i odpowiednio każdorazowym stosunkom obrotowym ruch na niej wykonywać.

§. 9. Gdyby które w niniejszym dokumencie koncessyjnym ustanowione, na koncessyonaryuszach ciążące zobowiązanie dopełnione nie zostało, natenczas administracya państwa ma prawo do wydania należytych w tym względzie rozporządzeń w myśl istniejącej ustawy o koncessyach na koleje żelazne z dnia 14. Września 1854, D. u. P. Nr. 238, a nadto na koszta koncessyonaryuszów złemu odpowiednio zaradzić.

§. 10. Po upływie oznaczonego w §. 1. czasu trwania koncesyji wstępuje Państwo natychmiast i bez wynagrodzenia w wolne od wszelkich ciężarów posiadanie i użytkowanie kolei na mocy §. 1. oddanej, tudzież części kolejowej w myśl §. 7. na koszt koncesyjonaryszów przełożyć się mającej, oraz gruntu i ziemi, wszystkich robót sztucznych i ziemnych, całej spodniej i wierzchniej budowy i wszystkich nieruchomości jój należności.

To samo odnosi się do ruchomych należności w ilościach inwentarzem odbiorczym oznaczonych.

W dowód czego następujące podpisy:

Wiedeń, dnia 25. Stycznia 1870.

Plener w. r.,
c. k. minister handlu.

C. k. uprzyw. tow. kolei południowej:
p. p. dyrektor służby finansowej:

E. Wiener w. r.   **L. Cavallier w. r.**

C. k. uprzyw. towarz. austr. kolei państwowej:
hrabia **Pergen w. r.**   **Bresson w. r.**

W. uprzyw. kolej północna Cesarza Ferdynanda:
Józef kawaler Stummer w. r.,
Prezes.

Richler w. r.
Generálny Inspektor.

C. k. uprzyw. kolej cesarzowej Elżbiety:
Schey w. r.   **Józef Neumaun w. r.**

C. k. uprzyw. austr. kolej północno-zachodnia:
Gross w. r.   **Rittershausen w. r.**

C. k. uprzyw. kolej cesarza Franciszka Józefa:
Suttner w. r.   **Schönerer w. r.**

22.

Ustawa z dnia 9. Marca 1870,

względem zaprowadzenia nowych monet złotych.

Za zgodą obu Izb Rady Państwa uznaje za stosowne rozporządzić co następuje:

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, artykuły 13, 14, 15, 16, 17, 18 i ostatni ustęp art. 1. cesarskiego patentu z dnia 19. Września 1857 (D. u. P. Nr. 169) tudzież §. 7. §. 20. i §. 21. cesarskiego patentu z dnia 27. Kwietnia 1858 (D. u. P. Nr. 63) tracą moc obowiązującą.

W miejsce zaprowadzonych wspomnianemi postanowieniami monet złotych (koron i półkoron) będą bite monety złote po ośm złotych czyli 20 franków w złocie i po cztery złote, czyli 10 franków w złocie.

Monety złote po ośm złotych będą miały 21 milimetrów średnicy, będą ważyły 6.45161 gramów i będą zawierały dziewięć dziesiątych części czystego złota a jedną dziesiątą część miedzi; monety złote po cztery złote będą miały 19 milimetrów średnicy, będą

ważyć 3·22580 gramów i będą zawierały dziewięć dziesiątych części czystego złota a jedną dziesiątą część miedzi.

Zatem na funt menniczy czyli pół kilograma składający się z dziewięciu dziesiątych części złota i jednej dziesiątej części miedzi, idzie $77\frac{1}{2}$ sztuk po ośm złotych, 155 sztuk po cztery złote.

Na przedniej stronie tych monet złotych będzie się znajdowało Moje popiersie z napisem:

FRANCISCUS . JOSEPHUS . I . D . G . IMPEPATOR . ET . REX.

Na odwrotnej stronie orzeł cesarski z napisem:

IMPERIUM AUSTRIACUM.

Po obu stronach orła wyrażona będzie wartość, mianowicie:

po lewej stronie 8 FL.

po prawej stronie 20 FR.

względnie 4 FL. — 10 FR.

a pod orłem cesarskim liczba roku wybicia.

Na gładkim brzegu wyryte będą w zagłębieniu słowa:

VIRIBUS UNITIS.

Różnica przy wybiciu ani w wadze ani w stopniu czystego złota nie może przenosić dwóch tysięcznych części.

Aż do zaprowadzenia waluty złotej zapowiedzianej art. XII. ustawy z dnia 24. Grudnia 1867 (D. u. P. z r. 1868 Nr. 4) wartość kursowa tych monet złotych zależeć będzie od dowolnej umowy.

Wykonanie tej ustawy porucza się ministrowi skarbu.

Wiedeń, dnia 9. Marca 1870.

Franciszek Józef w. r.

Masner w. r.

Brestel w. r.

23.

Ustawa z dnia 9. Marca 1870,

dotycząca ściągania procentów zwłoki od bezpośrednich podatków w naznaczonym terminie niezapłaconych, jako też ściągania rzeczonych podatków w ogólności.

Za zgodą obudwu Izb Mojej Rady Państwa, rozporządzam co następuje:

§. 1. Jeżeliby bezpośrednie podatki, jakoto: gruntowe, domowo-klasowe i domowo-czynszowe, zarobkowe i dochodowe wraz z dodatkami państwowemi, najdalej 14 dni po upływie terminu wpłaty, przepisanego w pojedynczych krajach dla każdego rodzaju tychże podatków, zapłacone nie zostały, natenczas płacić należy od nich procenta zwłoki, skoro zwyczajna należność podatkowa wraz z dodatkami państwowemi na cały rok więcej niż 50 zfr. wynosi.

§. 2. Termina wpłaty istniejące dla każdego rodzaju podatków należy w każdym kraju ponownie ogłosić za pomocą dziennika ustaw krajowych. Prócz tego z początkiem każdego roku, należy w każdej gminie w zwykły tamże sposób wydać plakaty, w których terminu wpłaty oraz i skutki wynikające z niedotrzymania terminów wykazane być mają.

§. 3. Procenta zwłoki, a to za każde sto złotych dziennie po $1\frac{1}{2}$ cent. należy liczyć od dnia, bezpośrednio po ustanowionym terminie w płaty następującego aż do zwrotu zapadłej należności, a pobierać je razem z tą należnością.

§. 4. Jeżeli należność podatkowa nie zostanie zapłaconą w przeciągu czterech tygodni od terminu wpłaty, to ściągniętą być winna wraz z procentami po dzień zapłaty się należącemi, zaraz według przepisane go postępowania przymusowego, chyba by podanie zrobiono o uwolnienie od podatku lub o zwłokę, a władza polityczna podanie to wedle ustaw uznała za uzasadnione.

§. 5. Jeżeli z początkiem nowego roku podatkowego, należność podatkowa poszczególnym kontrybuentom na rok tenże stanowczo jeszcze przepisana być nie mogła, natenczas podatki według normy bezpośrednio upłynionego roku podatkowego na przeciąg konstytucyjnego pozwolenia tak długo uiszczac należy, dopóki nowe należności rozpisane nie zostaną, w które następnie uiszczona zapłata wliczoną będzie.

§. 6. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia 1. Lipca 1870.

§. 7. Ministrowi skarbu poleca się przeprowadzenie niniejszej ustawy.

Wiedeń, dnia 9. Marca 1870.

Franciszek Józef w. r.

Hasner w. r.

Brestel w. r.

24.

Ustawa z dnia 9. Marca 1870,

dozwalająca pobór potrzebnego kontyngensu rekrutów w roku 1870, dla utrzymania wojska stałego (marynarki wojennej) i rezerwy zastępczej.

Za zgodą obu Izb Mojej Rady państwa uznaję za stosowne rozporządzić co następuje:

Artykuł 1. Na rok 1870 dozwala się rzeczywiste dostawienie kontyngensów rocznych ustanowionych art. 1. ustawy z dnia 22. Maja 1869 r. w sile 56,041 ludzi do wojska stałego i marynarki wojennej, tudzież w sile 5604 ludzi dla rezerwy zastępczej z pomiędzy zdolnych do broni powołanych prawnie klas wieku.

Artykuł 2. Wykonanie tej ustawy poleca się ministrowi obrony krajowej, który w tym względzie ma porozumieć się z Moim ministrem wojny dla całego państwa.

Wiedeń, dnia 9. Marca 1870.

Franciszek Józef w. r.

Hasner w. r.

Wagner w. r.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

Zeszyt IX. — Wydany i rozesłany dnia 22. Marca 1870.

25.

Dokument koncesyi z dnia 2. Lutego 1870,

na budowę i utrzymanie w ruchu lokomotywowej kolei żelaznej z Gradca do styryjsko-węgierskiej granicy krajowej około św. Gottharda.

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej Łaski Cesarz Austryacki,

Apostolski Król Węgierski, Król Czech, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Areyksiążę Austryacki; Wielki Książę Krakowa, Książę Lotaryngii, Salcburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny, Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawy; uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu; itd., itd., itd.

Ponieważ węgierski powszechny bank kredytowy i dom hurtowny M. H. Weikersheim i spółka, podali prośbę o udzielenie koncesyi na budowę i utrzymanie w ruchu lokomotywowej kolei żelaznej z Gradca do styryjsko-węgierskiej granicy krajowej koło St. Gotthardt, przeto uznając pożyteczność tego przedsięwzięcia dla ogółu, widzimy się spowodowanymi nadać rzeczonym petentom tę koncesyę na podstawie ustawy z dnia 20. Maja 1869 (Dz. ust. P. nr. 84 z r. 1869) względem nadanych temuż przedsięwzięciu szczególnych uwzględnień, jak następuje:

Art. 1. Nadajemy koncesyonaryuszom prawo do budowy i utrzymywania w ruchu lokomotywowej kolei żelaznej wychodzącej z kolei południowej koło Gradca na Gleisdorf przez dolinę Raaby do styryjsko-węgierskiej granicy krajowej w celu połączenia się z siecią węgierskich dróg żelaznych.

Art. 2. Wykonanie budowy i urządzeń do ruchu na kolei potrzebnych ma nastąpić podług szczegółowego projektu budowy, zatwierdzonego przez ministerstwo handlu.

W szczególności należy przy budowie zastosować się także do żądań ministerstwa handlu tudzież do istniejących ogólnych przepisów budowniczych i policyjnych.

Administraacya państwa zastrzega sobie zatwierdzenie zmian w projektach budowy, o ile takowe w miarę wyniku rewizyi technicznej i politycznego obejścia trasy, które ma być przedsięwzięciem podług przepisu §. 6. ustawy o koncesyach na koleje żelazne *), w interesie publicznych stosunków i dla zapewnienia trwałości kolei, tudzież w celu wykonania prawnych przepisów, potrzebnymi się okażą.

Gdyby się przy wykonaniu budowy ze względów budowniczo-ekonomicznych lub ze względu na ruch, zmiana tras kolejowych albo planów szczegółowych potrzebną lub pożądaną okazać miała, przez co jednak oznaczony w Art. 1. kierunek kolei się nie zmieni, ani też w porównaniu z uchwaloną trasą w ogólności stosunki poziomu i kierunku pogorszyć się nie mogą, natenczas do takiej zmiany potrzebną będzie uchwała ze strony administraeyi państwa.

Roboty ziemne kolei ograniczyć się mogą na założeniu jednego toru szynowego. Zarząd państwa jest uprawniony zażądać wykonania robót ziemnych dla drugiego toru szynowego, tudzież położenia tegoż toru na owych przestrzeniach, gdzie to uzna za potrzebne, a to w tym razie, jeśli czysty dochód roczny podczas dwu po sobie następujących lat, przewyższa na milę sumę 120.000 zł. w srebrze.

Koncesyonaryusze obowiązują się zawrzeć ugodę z zarządem c. k. uprz. kolei południowej względem użytkowania dworca kolejowego w Graczu, tudzież względem urządzenia służby ruchu w obrocie przechodowym. Koszta rozszerzenia budowli potrzebnych na rzezonym dworcu kolejowym mają ponosić koncesyonaryusze.

Gdyby względem współużytkowania dworca kolejowego w Graczu przyszła do skutku uгода, to rentę za to płacić się mającą zaciągnąć będzie można w rachunku ruchu do wydatków na utrzymanie ruchu. Dotyczącą ugodę przedłożyć należy Administraeyi Państwa do zatwierdzenia.

W braku porozumienia pozostawia się administraeyi państwa prawo oznaczać warunki co do wzajemnego użytkowania wagonów kolei sąsiednich krajowych i co do wejścia kolei górniczych i innych kolei na własną potrzebę.

Wartość obstalunkowa potrzebnych na każdą milę kolei środków ruchu, reprezentować ma kwotę w gotowiznie 50.000 zł. waluty austr.

Art. 3. Koncesyonaryusze obowiązują się budowę ukoncesyonowanej kolei żelaznej w przeciągu trzech miesięcy rachując od dnia wydania koncesyjnego dokumentu rozpocząć, a w przeciągu dalszych dwu lat i sześciu miesięcy ukończyć i gotową kolej oddać na użytek publiczny, równocześnie ze stykającymi się liniami węgierskimi.

Koncesyonaryusze winni Administraeyi Państwa dać odpowiednią porękę na dotrzymanie rzeczonych zobowiązań, a to w sposób, jaki Administraacya Państwa ustanowi.

Wynikającym z tego powodu aktom i dokumentom przysłuża uwolnienie od należności stempla.

Art. 4. W celu wykonania budowy kolei ukoncesyonowanej udziela się koncesyonaryuszom prawo wyłączenia według postanowień odnośnych prawnych przepisów.

Toż samo prawo przyznaném być ma koncesyonaryuszom także względem owych kolei bocznych, któreby w przyszłości do poszczególnych zakładów przemysłowych wybudować miano, a których wybudowanie Administraacya Państwa uzna za służące dobru publicznemu.

Art. 5. Przy budowie i utrzymywaniu ruchu na ukoncesyonowanych kolejach winni koncesyonaryusze zastosować się do osnowy niniejszego dokumentu koncesyi, tudzież do istniejących w tym względzie ustaw i rozporządzeń [mianowicie do ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14. Września 1854 i do regulaminu ruchu na kolejach żelaznych z dnia 16. Listopada 1851 **)], tudzież do ustaw i rozporządzeń w przyszłości wydać się mających.

*) Dziennik ustaw Państwa z roku 1854., nr. 238.

**) Dziennik ustaw Państwa z roku 1852., nr. 1.

Art. 6. Koncesyonaryusze mają zatém téż w szczególności pocztę i służbę pocztową, wedle osnowy §. 68. wspomnionego regulaminu dla ruchu na kolejach żelaznych, bezpłatnie przewozić, przyczém administracya poczt ma prawo oznaczyć tak godzinę odjazdu jak i szybkość jazdy w każdym kierunku dla jednego z każdój końcówój stacyi codziennie odchodzącego pociągu.

Helekróć służba pocztowa wymaga więcéj niż jednego wozu ósmiokołowego lub więcéj niż dwu czétero-kołowych, koncesyonaryusze za każdy wóz nadto dostawiony otrzymają, stósonownie do późniejszej umowy, odpowiednie wynagrodzenie od mili.

Gdyby administracya poczt zechciała na ukoncesyonowanój kolei zaprowadzić pocztę ruchomą, jaka już na innych kolejach austryackich istnieje, to zamiast ósmio- lub czétero-kołowych wagonów zwykłych, mają być potrzebne do tego ósmio- lub czétero-kołowe, według wymagań zarządu pocztowego dla poczty ruchomój przysposobione wagony, od koncesyonaryuszów bezpłatnie dostarczane i utrzymywane.

Dla pełnienia służby pocztowój na stacyach oddawania i wydawania listów ma być stósonowne biuro pocztowe w budynku kolei żelaznój bezpłatnie odstąpione, względem zaspokojenia zaś jakich dalszych potrzeb na ten cel ma się zawrzeć osobna ugoda.

Koncesyonaryusze oprócz tego są obowiązani, przesyłki pocztowe, odchodzące bez konwoju pocztowych urzędników lub sług — z wykluczeniem przesyłek wartościowych — na dotyczące stacye, bez osobnej za to zapłaty przewozić i oddawać.

Korespondencye, prowadzone w sprawach zawiadowstwa kolei żelaznój między dyrekcją kolei żelaznój (Radą zawiadowczą) a podwładnemi jój organami lub między temiż organami, mogą na dotyczących przestrzeniach kolejowych być przesyłane przez służbę zakładu kolejowego.

Art. 7. Koncesyonaryusze mają obowiązek, dozwoić zarządowi telegrafów Państwa przeprowadzenia ciągów telegraficznych wzdłuż kolei na swoim gruncie i ziemi bez szczególnego za to wynagrodzenia.

Zarząd telegrafów ma się atoli porozumieć z koncesyonaryuszami względem miejsca do ustawiania takowych. Nadto mają koncesyonaryusze podjąć się pilnowania przeprowadzonego ciągu telegraficznego przez swoję służbę kolejową bez wynagrodzenia osobnego.

Natomiast służy koncesyonaryuszom prawo przymocowywania swoich drutów dla telegrafu kolejowego do słupów telegrafów rządowych.

Jeśli Administracya Państwa względem depesz rządowych nie wyda osobnego rozporządzenia, tudzież jeśli względem depesz prywatnych nie zostanie zawartą ugoda, ograniczy się użytkowanie telegrafu dla ruchu kolejowego wyłącznie tylko do doniesień ruchu dotyczących, i zostawać będzie zatém to użytkowanie pod wpływem i nadzorem Administracyi Państwa.

Art. 8. Wysokość cen jazdy osób i przewozu frachtów podlega następującym ograniczeniom:

Taryfa maksymalna od mili austryackiej, mianowicie dla podróżnych, a to od osoby	
w klasie I.	36 ct. wal. austr.
„ „ II.	27 „ „ „
„ „ III.	18 „ „ „
„ „ IV. (w wagonie do stania)	9 „ „ „

Przy pociągach pospiesznych mających się składać przynajmniej z wagonów I. i II. klasy, taryfy te mogą być podwyższone o 20ty procent, pod warunkiem, ażeby szybkość jazdy w tych pociągach pospiesznych zachować się mająca nie była mniejszą od przeciętnej szybkości jazdy pociągów pospiesznych reszty kolei austryackich.

Taryfa maksymalna dla towarów przy zwykłej szybkości jazdy od cetnara cłowego i mili:

I. klasa	2	ct. wal. austr.
II. „	2·25	„ „ „
III. „	3·50	„ „ „

Wyjątkowo dla następujących przedmiotów w ładunkach całowozowych istnieć mają następujące pozycje frachtowe:

dla zboża i soli	1·5	ct. wal. austr.
„ drzewa opałowego i rżniętego	1·2	„ „ „
„ węgla mineralnego, koksu, prasowanego torfu, rud, brył żelaza, kamieni wapiennych i budulcowych, cementu, cegieł, żwiru drogowego, materiału pastewnego i nawozowego (w stanie prasowanym) tudzież gwana	1·0	„ „ „

Jako należność ekspedycyjną pobierać się będzie od jednego cetnara cłowego wszelkich przesyłek, 2 centy, do których są policzone należności za naładowanie i wyładowanie, oraz ogólna assekuracja.

Jeżeli naładowanie i wyładowanie załatwia się przez stronę, natenczas należność ekspedycyjna wynosi tylko 1·5 centa od każdego cetnara cłowego.

Względem cen frachtowych innych przedmiotów, wyznaczenia opłaty od składu, klasyfikowania towarów i reszty przepisów komunikacyjnych w ten sposób zachować się należy, aby dotyczące ceny i przepisy w żadnym razie nie były wyższe ani uciążliwsze, jak na kolei południowej.

Koncesyonaryuszom wolno uregulować ceny jazdy i frachtów w obrębie powyżej oznaczonych granic.

Przycém osobiste odszczególnienie miejsca mieć nie może. Jeżeli zaś jakimu spedytorowi albo przedsiębiorcy frachtowemu pod pewnymi warunkami przyznaném zostanie zniżenie cen frachtowych lub inne jakie ulżenie, natenczas zniżenie takie lub uwzględnienie musi być przyznane wszystkim spedytorom lub przedsiębiorcom frachtowym, którzy na te same warunki przystają.

Wszystkie taryfy specjalne winny być publicznie ogłoszone.

Zresztą uregulowanie postanowień w taryfie jazdy i frachtów zastrzega się każdego czasu ustawodawstwu; takiej regulacyi poddać się mają koncesyonaryusze.

Administracyi Państwa służy w każdym razie prawo zarządzenia odpowiedniego zniżenia cen jazdy osób i przewozu frachtów z należnościami pobocznymi, skoro tylko czysty dochód z dwu lat ostatnich summę gwarantowaną o pięćdziesiąt procentów przewyższa.

Art. 9. Dozwala się, ażeby ceny jazdy i frachtów w krajowej monecie srebrnej wymierzane i pobierane były, jednakowoż tak, że z uwzględnieniem wartości kursowej przypadająca należność także i w walucie krajowej przyjmowaną być musi.

Redukowanie taryfy na walutę krajową ma nastąpić od miesiąca do miesiąca na żądanie koncesyonaryuszów, jakoteż za rozporządzeniem Administracyi Państwa, wedle przeciętnego kursu srebra w ostatnim miesiącu upłynionym.

Art. 10. Transporta wojskowe załatwiane być muszą podług zniżonych cen taryfowych mianowicie podług ugody, w tym względzie między Ministerstwem wojny a Dyrekcją północnej kolei Cesarza Ferdynanda na dniu 18. Czerwca 1868 *) zawartej, której postanowienia integralną część dokumentu koncesyjnego stanowią.

*) Normalne rozporządzenia c. k. dziennika rozporządzeń wojskowych z roku 1868, część 21. nr. 97.

Jednakowoż w razie, gdyby ze wszystkimi temi kolejami lub z większością tychże, co do transportów wojskowych korzystniejsze dla Państwa postanowienia umówione być miały natenczas takowe i ukoncesyonowaną kolej obowiązywać mają.

Postanowienia te także i do wojskowo-uorganizowanej straży finansowój i straży bezpieczeństwa zastosowane będą.

Koncesyonaryusze obowiązują się przystąpić do ugody zawartej między austryackimi towarzystwami kolei żelaznych względem wzajemnego dopomagania sobie środkami ruchu w przeprowadzeniu większych transportów wojskowych, tudzież do prawideł zasadniczych przyjętych w drodze ugody przez Państwowe Ministerstwo wojny i przez istniejące towarzystwa kolei żelaznych względem ewentualnego ustawienia oddziałów połowo-kolejowych.

Art. 11. Rządowi urzędnicy, ustanowieni i sędzy, którzy z polecenia władzy sprawującej nadzór nad zawiadownstwem i ruchem kolei żelaznych, lub dla pilnowania interesów Państwa wypływających z tej koncesyi albo ze względów na dochody niestałe, koleją żelazną podróżują i poleceniem téjże władzy się wykażą, muszą być wraz z pakunkiem swoim przewożeni bezpłatnie.

Art. 12. Administracya Państwa ma prawo w przypadkach nadwyzyczajnej drożyzny wiktuałów w Cesarstwie austryackim ceny frachtowe takowych zniżyć aż na pół ceny maksymalnej.

Art. 13. Koncesyonaryuszom przyznaje się także prawo utworzenia Towarzystwa akcyjnego i prawo wydawania — celem zebrania potrzebnych środków pieniężnych — akcji, opiekujących na okaziciela lub osobę i obligów pierwszeństwa, które na giełdach austryackich w obieg puszczone i urzędownie notowane być mogą.

Wolno emitować tylko taką kwotę w obligach pierwszeństwa, którejby oprocentowanie najwięcej trzy piątych części gwarantowanego dochodu czystego wymagało.

Jeżeli obligi pierwszeństwa wydane będą w walucie zagranicznej, to kwota musi być wyszczególnioną także w monecie austryackiej.

Umorzenie obligów pierwszeństwa ma nastąpić przed umorzeniem akcji.

Na żądanie koncesyonaryuszów przyznane być może zagwarantowanie procentów ze strony Administracyi Państwa dla obligów pierwszorzędnych już z dniem ich wydania pod warunkiem, że dane będzie stósowne zabezpieczenie co do uiszczenia procentów.

O stosowności zabezpieczenia orzekać ma jedynie Administracya Państwa, w którym to względzie koncesyonaryuszom żadne kwestyonowanie nie przysłuża; towarzystwo obejmuje wszystkie prawa i obowiązki koncesyonaryuszów; statuta Towarzystwa muszą być potwierdzone przez Administracyę Państwa.

Przypadające pensye rady zawiadowczej do wydatków ruchu zaciągać nie wolno.

Art. 14. Koncesyonaryusze są upoważnieni do utworzenia agencyj w kraju i za granicą, tudzież do urządzania środków transportowych na wodach i na lądzie, z zachowywaniem istniejących przepisów.

Art. 15. Dla kolei ukoncesyonowanej zapewnia Państwo gwarancję rocznego 5 procentowego dochodu czystego w srebrze od kapitału nominalnego 719.800 złr. wal. austr. na milę, oraz kwoty na umorzenie potrzebnej.

Gwarancya wejść ma w życie z dniem otworzenia ruchu na całej przestrzeni kolejowej.

Art. 16. Z zagwarantowanego rocznego dochodu czystego ową kwotę na umorzenie obrócić należy, którą Administracya Państwa ustanowi według zatwierdzonego przez nią planu amortyzacyi, mocą którego emitowany kapitał podczas trwania koncesyi umorzyć się ma.

Art. 17. Dodatek w danym razie płacić się mający ze strony Administracyi Państwa z powodu przyjętej na się gwarancyi, likwidowany będzie za uprzedniem zbadaniem przedłożonego, instruowanego rachunku rocznego w trzy miesiące po przedłożeniu onegoż.

Skarb Państwa atoliż, celem wykupna zapadłych kuponów od akeyj i obligacyj i w miarę potrzeby należycie sprawdzonej ma podstawie preliminarza dochodowego, uiszczać będzie częściowe spłaty z zastrzeżeniem rozrachowania opierającego się na rachunku rocznym, skoroby koncesyonaryusze sześć tygodni przed terminem zapadłości dotyczące podanie wniosli.

Gdyby po ostatecznem ustanowieniu rachunku rocznego, który najdalej w ciągu trzech miesięcy po upływie roku eksploatacyi przedłożyć się ma, wynikło, że zaliczki były za wysoko wymierzone, natenczas koncesyonaryusze winni bezzwłocznie zwrócić otrzymaną przewyżkę z doliczeniem sześcioprocentowej prowizyi.

Żądanie uiszczenia dodatku ze strony Państwa, postawić atoliż należy najdalej w przeciągu roku jednego, inaczej traci się doń prawo.

Art. 18. Kwotę, którą Administracya Państwa z powodu przyjętej na się gwarancyi płaci, uważać należy jedynie jako zaliczkę na prowizycę po cztery od sta rocznie.

Skoro dochód czysty kolei zagwarantowaną sumę roczną przewyższa, należy połowę wypadającej nadwyżki odstawić natychmiast na rzecz Administracyi Państwa celem zwrotu udzielonej zaliczki, aż do zupełnego umorzenia tejże.

Z pozostającej drugiej połowy część przez Administracyę Państwa ustanowić się mającą złożyć należy do funduszu rezerwowego.

Wypłata zapadłych procentów stać się ma przed zwrotem zaliczek.

Pretensye Państwa do takich zaliczek lub procentów, któreby aż do chwili ustania koncesyi albo odkupna kolei zapłacone nie były, z pozostającego jeszcze majątku przedsiębiorstwa zaspokoić należy.

Art. 19. Konto budowy zamknięte zostanie po otwarciu ruchu na kolei i po całkowitem wybudowaniu tejże wedle planów zatwierdzonych przez Administracyę Państwa.

W stan bierny rachunków budowy zapiszą się :

- a) koszta robót przedwstępnych i ułożenia projektu;
- b) koszta ostatecznego wybudowania i urządzenia kolei, procenta interkalarne od kapitału budowy, tudzież inne wydatki, które z powodu wystawienia i wprowadzenia w ruch tej kolei koniecznie opędzić potrzeba;
- c) koszta dostarczenia pieniędzy, a względnie kwota przeciętnej utraty kursowej przy zebraniu potrzebnej gotowizny za pomocą wydania akeyj i obligów pierwszeństwa.

Art. 20. Dla przestrzegania interesu wynikającego z przyjętej na się gwarancyi Państwa Administracyi służy prawo przekonywania się, ażali budowa kolei, jakoteż urządzenie ruchu we wszystkich częściach odpowiada celowi i czy takowe trwale bywają wykonywane, tudzież prawo zarządzania, ażeby zachodzące w tej mierze wady były powstrzymane, a względnie usunięte.

Administracya państwa ma prawo wglądania w cały tok czynności przez organ ze swego ramienia delegowany.

Komisarz przez Administracyę Państwa ustanowiony ma także prawo znajdowania się na posiedzeniach Wydziału zawiadowczego, jakoteż na zgromadzeniach walnych, ile razy uzna to za stosowne; tożsamo ma on prawo zawieszania rozporządzeń szkodliwych interesowi państwa.

Administracya państwa dołoży starania, ażeby dozоровanie toku czynności pod względem ekonomicznym tak się odbywało, żeby przy przedłożeniu rocznego rachunku tylko ostatecznego zbadania co do cyfry jeszcze potrzeba było.

Art. 21. Koncesyonaryusze obowiązują się, za przepisane ustawą dozоровanie przedsiębiorstwa kolejowego, ze względu na połączony z niem nawał czynności płacić skarbowi Państwa roczne wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie, jaką Administracya Państwa w stosunku do prestacyj innych kolei austriackich w tym względzie ustanowi.

Tozsamo obejmują koncesyonaryusze obowiązek uwzględniać przed wszystkimi innymi ubiegających się o służbę przy przedsiębiorstwie kolejowém zdolnych w tym względzie wysłużonych wojskowych, szczególnie zaś podoficerów z dobrą konduita, a co się tyczy nadawania posad służbowych podoficerom, bezwarunkowo przystąpić do postanowień ustawy oczekiwanej w tym względzie dla kolei subwencyonowanych.

Nadto obowiązują się koncesyonaryusze dołożyć starania, ażeby niniejsze zobowiązanie swego czasu w statutach, które Ministerstwu spraw wewnętrznych przedłożyć się mają, umieszczone było.

Art. 22. Dla kolei w art. 1. wzmiankowanej, przyznaje się uwolnienie od podatku dochodowego i od opłaty należności stęplowych od kuponów, jakoteż uwolnienie od każdego nowego podatku, któryby mocą późniejszych ustaw miał być zaprowadzonym, a to podczas budowy i na lat dziewięć, rachując od dnia otwarcia ruchu na linii w art. 1. przytoczonej.

Przypadające koszta za notowanie efektów na giełdach krajowych i zagranicznych, tudzież podatki po upływie lat dziewięciu ze strony przedsiębiorstwa płacić się mające, mogą w rachunku ruchu jako pozycya wydatkowa być zaciągnięte; pod względem zaś stęplowych należności od kuponów tego się nie dozwala.

Od dodatków państwowych przedsiębiorstwo nie ma płacić żadnego podatku dochodowego.

Nadto się dozwala, ażeby pierwsze wydanie akcyj i obligacyj pierwszorzędnych włącznie okazów interymalnych, odbyło się wolne od stępla i należności.

Tozsamo przyznaje się uwolnienie od należności przenośnych wynikających z zakupna gruntów.

Dla uiszczenia stęplów i opłat od wszystkich kontraktów, podań i innych dokumentów wystosowanych w celu dostarczania kapitału, jakoteż budowy i urządzenia kolei koncesyonowanej, dozwala się termin aż do chwili otwarcia ruchu na dotyczącej przestrzeni kolejowej.

Zarazem dozwala się powzięcie połowy rzeczonych należności do najbliższego rachunku ruchu.

Art. 23. Czas trwania koncesyi z ochroną przeciw założeniu nowych kolei, wypowiedzianą w §. 9. lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ustanawia się na lat dziewięćdziesiąt od dnia otwarcia ruchu na całej ukoncesyonowanej kolei, a ustaje takowa po upływie tego terminu.

Koncesya przestaje być ważną i wtedy, jeżeli ustanowiony w artykule trzecim termin na ukończenie budowy i otwarcie ruchu nie będzie dotrzymanym, a przekroczenie terminu ani w myśl §. 11. lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ani też przez polityczne lub finansowe przesilenia usprawiedliwić się nie da.

Art. 24. Administracya Państwa zastrzega sobie prawo odkupna koncesyonowanej kolei w każddej chwili po upływie lat trzydziestu od dnia wydania dokumentu koncesyi.

Na oznaczenie ceny odkupna oblicza się czyste dochody roczne przedsiębiorstwa z siedmiu lat ostatnich, upłynionych przed rzeczywistém odkupnem, od tego odciągnie się dochód czysty z dwóch lat najniekorzystniejszych i obliczy się przeciętny dochód czysty z pozostających lat pięciu na rzecz przedsiębiorstwa.

Kwota ta przeciętna, która atoliż nie może być niższą od zagwarantowanego czystego dochodu, wypłacać się ma koncesyonaryuszom jako renta roczna w ratach półrocznych aż do upływu trwania koncesyi.

Art. 25. Przy ustaniu koncesyi i z dniem ustania nabywa Państwo bezpłatnie prawo wolnej od wszelkich ciężarów własności i wchodzi w używanie koncesyonowanej kolei, mianowicie gruntu i ziemi, robót ziemnych i sztucznych, całej spodniej i wierzchniej budowy kolei i całkowitego nieruchomego inwentarza, jakoto: dworców kolejowych, miejsce łado-

wania i wyładowania, wszystkich do ruchu na kolei potrzebnych budynków na placach odjazdu i przyjazdu, domów strażniczych i budek wraz z całym urządzeniem składającym się z maszyn stojących i wszystkich rzeczy nieruchomych.

Co się tyczy rzeczy ruchomych, jakoto: lokomotyw, wagonów, maszyn ruchomych, narzędzi i innych urządzeń i materiałów, o ile takowe są potrzebne i sposobne do dalszego utrzymywania ruchu, to z tych przedmiotów ma na Państwo przejść taka ilość, a względnie kwota wartości bezpłatnie, jaka odpowiada pierwszemu urządzeniu ruchu zawartemu w kapitale zakładowym.

Przez odkupno kolei i z dniem tegoż odkupna nabywa Państwo prawo własności za roczną wypłatą renty obliczonej, bez dalszego wynagrodzenia i wchodzi w używanie koncesyonowanej obecnie przestrzeni kolejowej ze wszystkimi wyżej wspomnianymi, do niej należąciami ruchomościami i nieruchomościami.

Tak przy ustaniu tej koncesyi, jakoteż przy odkupnie kolei pozostają koncesyonarysze właścicielami funduszu rezerwowego, który z własnych przychodów przedsiębiorstwa utworzony zostanie i zaległych pretensyj czynnych, tudzież także owych z własnego majątku wystawionych, a względnie nabytych, osobnych budowli i zakładów, jakoto: pieców kokosowych i wapiennych, gisierń, fabryk maszyn lub innych sprzętów, spichrzów, doków, magazynów węgla i innych składów, do których postawienia lub nabycia upoważniła ich Administracya Państwa z tym wyraźnym dodatkiem, ażeby w skład inwentarza kolei nie wchodziły.

Art. 26. W razie jeśli by mimo poprzedniego ostrzeżenia zdarzać się miały kilkakrotne naruszenia lub zaniechania zobowiązań, przez dokument koncesyjny lub przez ustawy nałożonych, zastrzega sobie Administracya Państwa prawo przedsiębrania środków ustawom odpowiednich, a według okoliczności orzeczenia jeszcze przed upływem terminu trwania koncesyi, iż takowa ustaje.

Ostrzegając każdego, aby nie naruszył przepisów niniejszej koncesyi i nadając koncesyonaryszom prawo domagania się wynagrodzenia wobec Naszych sądów w razie udowodnionej szkody, dajemy wszystkim władzom, których dotyczy, wyraźny rozkaz, ażeby surowo i starannie czuwały nad koncesyą i nad wszystkimi w niej zawartymi postanowieniami.

W dowód czego wydajemy niniejszy dokument, zaopatrzony w Naszą większą pieczęć, w Naszej stolicy i rezydencyi Wiedniu dnia drugiego miesiąca Lutego w roku zbawienia tysiąc ośmset siedmdziesiątym, Naszego panowania dwudziestym drugim.

Franciszek Józef w. r.

Hasner w. r.

Plener w. r.

Brestel w. r.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

Zeszyt X. — Wydany i rozesłany dnia 22. Marca 1870.

26.

Ustawa z dnia 10. Marca 1870,

o dotacyi dla utrzymania dworu cesarskiego.

Za zgodą obu Izb Rady Państwa rozporządzam co następuje :

§. 1. Dotacya dla utrzymania Dworu Jego c. i k. apost. Mości Franciszka Józefa I., którą w Radzie państwa reprezentowane królestwa i kraje ponosić mają, ustanawia się począwszy od 1. Stycznia 1870 aż do 31. Grudnia 1879 w kwocie rocznej 3,650.000 złr.

Taż kwota każdą razą ma być wstawianą w przeciągu całego tego okresu w roczny budżet.

§. 2. Wykonanie tejże ustawy poleca się Memu ministrowi skarbu.

Wiedeń dnia 10. Marca 1870.

Franciszek Józef w. r.

Hasner w. r.

Brestel w. r.

27.

Rozporządzenie Ministerstwa handlu z dnia 11. Marca 1870,

względem znizienia wewnętrznej taryfy telegrafowej.

W skutek Najwyższego postanowienia z dnia 2. Marca 1870 i w porozumieniu z król. węgierskiem ministerstwem rolnictwa, przemysłu i handlu zniżą się wewnętrzna taryfa telegrafowa austriacko-węgierskiej monarchii począwszy z dniem 1. Kwietnia 1870 dla odległości aż do 10 mil na 40 centów, a dla większych odległości na 60 centów za pojedynczą depeszę od 1 do 20 słów, dalej na połowę rzeczonych kwot za każde dalsze 10 słów.

Plener w. r.

28.**Rozporządzenie Ministerstwa sprawiedliwości z dnia
13. Marca 1870,**

względem rozpoczęcia działalności sądu powiatowego Putilla (Storonec) tudzież względem zmian w rozgraniczeniu kilku sądów powiatowych w księstwie bukowińskim.

W skutek rozporządzenia ministeryalnego z dnia 29. Października 1869 (Dz. u P. Nr. 165), ponownie ustanowiony sąd powiatowy Putilla (Storonec) ma rozpocząć swą czynność urzędową z dniem 28. Marca 1870 i mają w tym samym czasie wejść w życie owe zmiany w rozgraniczeniu niektórych sądów powiatowych księstwa bukowińskiego, które wzmiankowanem rozporządzeniem ogłoszone zostały.

Herbst w. r.

29.**Rozporządzenie Ministerstwa skarbu z dnia 16. Marca 1870,**

względem uwolnienia od stempla i należytości aktów pojawiających się z powodu wydzielenia majątku parafialnych zakładów ubogich na rzecz gmin.

Celem równomiernego postępowania oświadcza się na podstawie istniejących ustaw o należytościach, jako że w wypadku, gdyby w skutek szczególnej ustawy oddanie majątku parafialnych zakładów ubogich w „zarząd“ gmin nastąpić miało, potrzebne w tym celu dokumenta prawnicze, wypisy urzędowe, podania i zaciągania w księgi, jako wolne od stempla i należytości uważać należy.

Jednakowoż na właściwych dokumentach prawniczych, świadectwach i wypisach urzędowych, a to wedle przepisu ustępu 5 w przedmowie do taryfy wydanej ustawą z dnia 9. Lutego 1850 (D. u. P. Nr. 50), oznaczyć należy cel dokumentu i osobę, dla której dokument w wymienionym celu ma służyć.

Brestel w. r.

30.**Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych
z dnia 18. Marca 1870.**

względem terminu przeprowadzenia zmian zarządzonych w terytoryalnym rozgraniczeniu starostw powiatowych w księstwie bukowińskim.

Ogłoszone w rozporządzeniu ministeryalnym z dnia 12. Grudnia 1869 (D. u. P. Nr. 179) zmiany w terytoryalnym rozgraniczeniu starostw powiatowych w księstwie bukowińskim mają wejść w życie z dniem 28. Marca 1870.

Giskra w. r.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XI. — Wydany i rozesłany dnia 31 marca 1870.

31.

Dokument koncesyi z dnia 7 września 1869,

na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Salzburga do Hallein, łączącej się z koleją Cesarzowej Elżbiety.

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austrii,

Apostolski król Węgier, król Czech, Dalmaeyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiążę Austrii; Wielki książę Krakowa, książę Lotaryngii, Saleburga, Styryi, Karyntyi, Krainy Bukowiny, Górnego i Dolnego Szląska; Wielki książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu; itd., itd., itd.

Gdy Karol Sch warz podał prośbę o udzielenie mu koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Salzburga do Hallein, łączącej się z koleją Cesarzowej Elżbiety, widzimy się spowodowani ze względu na pożyteczność tego przedsięwzięcia, udzielić wspomnianemu petentowi niniejszą koncesyę, na zasadzie ustawy z dnia 20 maja 1869 (Dz. u p. Nr. 82 z r. 1869) o uwolnieniu nowych linii kolejowych od podatków, jak następuje:

§. 1. Nadajemy koncesyonaryuszowi prawo budowy i ruchu parowej kolei żelaznej z Salzburga do Hallein łączącej się z koleją Cesarzowej Elżbiety.

§. 2. Budowa i urządzenia ruchu tej kolei mają być wykonane według szczegółowych planów zatwierdzonych przez ministerium handlu.

W szczególności należy także przy budowie stósować się do wymagań jakie postawi ministerium handlu, jakoteż do istniejących ogólnych przepisów budowniczych i policyjnych.

Pozwolenie na zmiany w planach budowy zastrzega się na rzecz administracyi państwa, jeżeli takowe w skutek rezultatu rewizyi technicznej, tudzież obejścia śladu przez komisję

polityczną w myśl przepisu §. 6 ustawy o koncesyach na koleje żelazne *) okażą się potrzebnymi w interesie publicznego obrotu, i dla zabezpieczenia trwałości kolei, tudzież dla założeńczynienia postanowieniom prawnym.

Gdyby przy wykonaniu budowy okazało się, że ze względów ekonomicznych lub ze względu na ruch, potrzebną lub pożądaną jest zmiana śladu kolei lub planów szczegółowych, która jednak nie zmienia kierunku kolei oznaczonego w §. 1. i w ogólności w obec śladu zatwierdzonego, nie może istotnie pogorszyć stosunków poziomu i kierunku, do zmiany takiej potrzeby pozyskać pozwolenie administracyi państwa.

Budowa podziemna całej linii może być ograniczona na pokład tylko pod jedną kolej.

Administracya państwa ma prawo domagać się wzniesienia budowy podziemnej pod drugą kolej, tudzież położenia tejże w miejscach, w których uzna tego potrzebę, jeżeli w ciągu dwóch po sobie następujących lat roczny dochód surowy z jednej mili przewyższy sumę 140.000 złr. srebrem.

Co do użytkowania dworców kolei już istniejących, lub koncesyonowanych w miejscach zetknięcia się kolei, jakoteż co do urządzenia służby ruchu w miejscach komunikacyi przejściowej, koncesyonaryusz zobowiązuje się zawrzeć ugodę z interesowanymi administracyami kolei. Koszta budowy w razie potrzeby rozszerzenia dworców obcych kolei ponosi koncesyonaryusz.

W braku umowy zastrzega się na rzecz administracyi państwa prawo ustanowienia warunków co do wzajemnego używania wagonów sąsiednich kolei krajowych i co do punktów połączenia kolei prowadzących z kopalni i innych na własną potrzebę.

§. 3. Koncesyonaryusz zobowiązuje się rozpocząć budowę koncesyonowanej kolei w przeciągu trzech miesięcy, licząc od dnia dzisiejszego a ukończyć w przeciągu dalszych ośmiu miesięcy i gotową kolej oddać na użytek publiczny.

Dopełnienie tego zobowiązania koncesyonaryusz winien zabezpieczyć na żądanie administracyi państwa złożeniem kaucyi w sumie 100.000 złr. w. a.

Ta kwota kaucyjna winna być złożona w gotowiznie albo w papierach giełdowych według wartości obiegowej lub w wexlach wypłacalnych przez bank.

Akta i dokumenta z tego powodu spisać się mające, wolne są od opłat i stempli.

§. 4. W celu doprowadzenia do skutku kolei koncesyonowanej nadaje się koncesyonaryuszowi prawo wywłaszczenia według postanowień odnośnych przepisów prawnych.

Ma być także przyznane koncesyonaryuszowi podobne prawo co do budowy kolei bocznych prowadzonych do poszczególnych zakładów przemysłowych, jeżeliby administracya państwa ze względu na interes publiczny uznała potrzebę budowy takich kolei.

§. 5. Przy budowie i ruchu kolei koncesyonowanej, winien koncesyonaryusz trzymać się osnowy niniejszego dokumentu koncesyi, jakoteż istniejących w tym względzie ustaw i rozporządzeń (mianowicie ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854 i regulaminu ruchu kolei żelaznych z dnia 16 listopada 1851 **), tudzież ustaw i rozporządzeń jakie w przyszłości mogą być wydane.

§. 6. W szczególności zaś, według przepisu §. 68 rzezonego regulaminu ruchu kolei żelaznych, koncesyonaryusz winien przewozić bezpłatnie pocztę i służbę pocztową, przyzem administracya pocztowa ma prawo oznaczać dla pociągów odchodzących codziennie ze stacyi końcowych godzinę odjazdu i szybkość w każdym kierunku.

Jeżeli do służby pocztowej potrzeba więcej jak jednego ośmiokołowego, lub dwóch czterokołowych wagonów, koncesyonaryusz otrzyma za każdy następny wagon wynagrodzenie od mili według słusności ułożyć się mające.

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1854, Nr. 238.

**) Dziennik ustaw państwa z roku 1852, Nr. 1.

Jeżeli administracya pocztowa uzna potrzebę zaprowadzenia na kolei koncesyonowanej poczty przenośnej, jaka istnieje już na innych kolejach austryackich, natenczas koncesyonaryusz winien bezpłatnie dostarczyć i utrzymywać zamiast zwykłych ośmio- lub czterokołowych wagonów, potrzebne do tego celu wagony ośmio- lub czterokołowe, urządzone dla poczty przenośnej według wymagania administracyi pocztowej.

Do pełnienia służby pocztowej w stacyach odbioru i wydawania listów ma być wyznaczone bezpłatnie stosowne biuro w gmachu kolei żelaznej, a co się tyczy zaspokojenia innych potrzeb, jakieby się w tym celu okazały, będzie zawarta osobna umowa.

Koncesyonaryusz jest nadto obowiązany przewozić i oddawać we właściwych stacyach, bez osobnego wynagrodzenia, przesyłki pocztowe, odebodzące bez asystencyi urzędników pocztowych lub sług, z wyjątkiem przesyłek wartościowych.

Korespondencye odnoszące się do zarządu kolei, prowadzone między dyrekeyą kolei (radą zawiadowczą) a jej podrządnemi organami, lub korespondencye tych ostatnich między sobą, mają być przewożone na właściwej linii kolei przez sług kolejowych.

§. 7. Koncesyonaryusz zobowiązuje się pozwolić administracyi telegrafów państwowych prowadzić linie telegraficzne wzdłuż kolei na jego gruncie bez osobnego wynagrodzenia.

Administracya telegrafów winna jednak porozumieć się z koncesyonaryuszem co do miejsca na prowadzenie linii.

Nadto koncesyonaryusz winien wziąć na siebie bez osobnego wynagrodzenia czuwanie nad zbudowaną linią telegraficzną i polecić to służbie kolejowej.

Natomiast koncesyonaryusz ma prawo przymocować do pali telegrafów państwa, druty telegrafów ruchu.

Używanie telegrafów ruchu ogranicza się wyłącznie na korespondencye odnoszące się do ruchu kolei, jeżeli administracya państwa nie wyda osobnego rozporządzenia, dotyczącego depeszy państwowych, tudzież jeżeli nie zostanie zawarta umowa odnosząca się do depeszy prywatnych; używanie telegrafów ruchu, zostaje przeto pod wpływem i nadzorem administracyi państwa.

§. 8. Wysokość cen jazdy i przewozu towarów poddaje się następującym ograniczeniom:

Taryfa maksymalna od mili austryackiej a mianowicie dla podróżnych, od osoby:

w pierwszej klasie	33 ct. wal. austr.
„ drugiej „	27 „ „ „
„ trzeciej „	18 „ „ „
„ czwartej „ (miejsca stojące) 12	„ „ „

Dla pociągów pospiesznych które składać się winny przynajmniej z wagonów I i II klasy mogą być taryfy te podwyższone o 20 proc. pod warunkiem, że szybkość zachowywać się mająca przy tych pociągach pospiesznych, nie będzie mniejszą niż przeciętna szybkość jazdy pociągów pospiesznych na innych kolejach austryackich.

Taryfa maksymalna dla towarów przy zwykłej szybkości od cetnara celnego i mili 3 ct. wal. austr.

Wyjątkowo wyznaczają się następujące ceny frachtu dla przedmiotów poniżej wymienionych, jeżeli wagony będą niemi zupełnie napełnione:

- Od zboża, soli, drzewa budowniczego i do rznięcia, żelaza i wyrobów żelaznych w ogólności 2¹/₂ ct. wal. austr.
- Od węgla kamiennego, koksu, torfu prasowanego, żywicy i spławów żelaznych, kamieci wapiennych i budulecowych 2 ct. wal. austr., od cetnara i mili.

Jako opłata za ekspedycję pobierane będą przy wszelkich towarach 2 ct. od cetnara celnego, w którą to kwotę jest już wliczona należytość za naładowanie i wyładowanie, tudzież asekuracja powszechna.

Jeżeli strona załatwia naładowanie i wyładowanie natenczas tytułem opłaty na ekspedycję pobierane będzie tylko 1·5 ct. od cetnara celnego.

Co się tyczy cen frachtu od innych przedmiotów, ustanowienia opłaty od składu, i innych postanowień względem ruchu, tak postąpić należy, aby odnośne ceny i postanowienia w żadnym razie nie były wyższe i uciążliwsze niż na kolei Cesarzowej Elżbiety.

Uregulowanie cen jazdy i frachtu w granicach powyżej ustanowionych, zostawia się koncesyonaryuszowi.

Osobiste przekładanie jednych nad drugich nie może tu jednak mieć miejsca. Jeżeli zatem któremu z odsyłających lub przedsiębiorców przewozu przyzwala się pod pewnymi warunkami zniżenie cen przewozu lub inne ulgi, natenczas zniżenie to lub ulga winno być przyzwolone wszystkim odsyłającym lub przedsiębiorcom przewozu, którzy zgodzą się na te same warunki.

Wszelkie taryfy specjalne muszą być obwieszczane publicznie.

Zresztą zastrzega się prawodawstwu moc uregulowania w każdym czasie postanowień taryfy jazdy i przewozu towarów; koncesyonaryusz winien się poddać temu uregulowaniu.

Administracyi państwa, zawsze wolno będzie zarządzić odpowiednie zniżenie cen jazdy i przewozu towarów, gdy czysty dochód ostatnich dwóch lat wynosić będzie więcej niż dziesiąty procent.

§. 9. Pozwala się aby ceny jazdy i przewozu towarów, były obliczone i pobierane w krajowej monecie srebrnej, jednak w ten sposób, że należytość przypadająca ze względu na wartość obiegową, winna być przyjmowaną także w walucie krajowej.

Redukcyja taryfy na walutę krajową ma się odbywać co miesiąc, na żądanie koncesyonaryusza jakoteż z rozporządzenia administracyi państwa, przyczem jednak bez zezwolenia koncesyonaryusza nie może nastąpić zniżenie poniżej 5 pre. kursu przeciętnego.

§. 10. Transporta wojskowe winny być przewożone według taryfy zniżonej, a mianowicie według ugody zawartej w tym względzie, jakoteż co do ulg przy przewozie wojska, między ministerstwem wojny a dyrekcją kolei północnej Cesarza Ferdynanda pod dniem 18 czerwca 1868 *), której postanowienia mają stanowić integralną część składową niniejszego dokumentu koncesyi.

Gdyby jednak ze wszystkimi lub z większą częścią kolei austriackich ułożone zostały, co do transportów wojskowych korzystniejsze dla państwa postanowienia, takowe mają obowiązywać także na kolei koncesyonowanej.

Postanowienia te winny być zastosowane także do straży skarbowej i straży bezpieczeństwa uorganizowanej na sposób wojskowy.

Koncesyonaryusz zobowiązuje się przystąpić do zawartej przez spółki austriackich kolei żelaznych, ugody względem niesienia wzajemnej pomocy, dostarczeniem środków przewozowych, przy przewozie większych transportów wojskowych, jakoteż do zasad umówionych między ministerstwem wojny dla całego państwa, a istniejącymi administracyami kolei względem zakładania oddziałów kolei polowych.

§. 11. Urzędnicy państwa, oficyaliści i słudzy, którzy z polecenia władzy mającej nadzór nad administracją i ruchem kolei żelaznych, lub dla zabezpieczenia interesów państwa na zasadzie tej koncesyi w sprawach dochodów, używają kolei żelaznej i wykażą się poleceniem tej władzy, winni być przewożeni bezpłatnie wraz z pakunkiem podróжным.

*) Rozporządzenia normalne c. k. dziennika rozporządzeń dla armii z roku 1868, zeszyt 21, Nr. 97.

§. 12. W wypadkach nadzwyczajnej drożyzny żywności w cesarstwie austryackiem, administracya państwa ma prawo zniżyć ceny przewozu tychże do połowy ceny maksymalnej.

§. 13. Koncesyonaryuszowi nadaje się prawo zawiązania spółki akcyjnej i celem pozyskania potrzebnych funduszków, pozwala się mu wydawać akcyje i obligacye z prawem pierwszeństwa, opiewające na okaziciela lub na imię, które na giełdach austryackich mogą być przedawane i urzędownie notowane.

Jeżeli obligacye z prawem pierwszeństwa będą wydawane w walucie zagranicznej, natenczas należy także uwidocznnić kwotę w walucie austryackiej.

Umorzenie obligacyi z prawem pierwszeństwa, winno nastąpić przed umorzeniem akcyi.

Spółka wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki koncesyonaryusza; statuta spółki wymagają zatwierdzenia ze strony administracyi państwa.

§. 14. Koncesyonaryusz ma prawo ustanawiać ajencye w kraju i za granicą, tudzież urządzić środki przewozowe dla osób i towarów wodą i lądem z zachowaniem istniejących przepisów.

§. 15. Państwo przyzwala kolei koncesyonowanej następujące ulgi:

- a) Uwolnienie od podatku dochodowego i uiszczenie opłat stempłowych od kuponów, tudzież od wszelkiego podatku, jaki mocą przyszłych ustaw może być zaprowadzony, na przeciąg lat piętnastu;
- b) uwolnienie od stempli i opłat przy wszystkich kontraktach, podaniach i innych dokumentach w celu pozyskania kapitału, tudzież budowy i urządzenia kolei, aż do chwili otwarcia ruchu;
- c) uwolnienie od stempli i opłat pierwszej emisji akcyi i obligacyi z prawem pierwszeństwa, jakoteż kwitów tymczasowych, tudzież od opłat za przeniesienie własności przy zakupnie gruntów.

§. 16. Administracya państwa ma prawo przekonywać się, czy budowa kolei, tudzież urządzenie ruchu są wykonane we wszystkich częściach odpowiednio celowi i trwale, i zarządzić, aby błędy w tym względzie były powstrzymane, a względnie usunięte.

Administracya państwa, ma także prawo wglądać w działanie za pośrednictwem wydelegowanego przez siebie organu.

Komisarz przez administracyę państwa ustanowiony ma także prawo znajdować się na posiedzeniach wydziału zawiadowczego, tudzież na walnych zgromadzeniach ile razy uzna to za stosowne i zawieszać wszelkie rozporządzenia szkodliwe interesowi państwa.

Za ustanowione niniejszem nadzorowanie przedsiębiorstwa budowy, koncesyonaryusz winien ze względu na połączony z temże ciężar czynności uiszczać do skarbu państwa, roczne wynagrodzenie pauszalne, którego wysokość oznaczy administracya państwa.

§. 17. Czas trwania koncesyi, z wyrzeczoną w §. 9 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ochroną przeciwko zakładaniu nowych kolei, ustanawia się na lat pięćdziesiąt, licząc od dnia otwarcia ruchu na całej koncesyonowanej kolei i gaśnie po upływie tego czasu.

Koncesya gaśnie także, jeżeli ustanowiony w §. 3 termin ukończenia budowy i otwarcia ruchu nie będzie dotrzymany, a przekroczenie terminu nie może być usprawiedliwione w myśl §. 11 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, mianowicie przesileniami politycznymi, lub finansowemi.

§. 18. Administracya państwa zastrzega sobie prawo, że po upływie trzydziestu lat od dnia otwarcia ruchu na całej koncesyonowanej kolei, może w każdym czasie odkupić niniejszą koncesyę, a względnie kolej koncesyonowaną za wynagrodzeniem w gotówiznie koncesyonaryuszowi złożyć się mającem.

Dla oznaczenia ceny odkupu, obliczony będzie roczny dochód czysty przedsiębiorstwa w ciągu siedmiu lat rzeczywiście odkup poprzedzających, z tego strącony będzie dochód

czysty dwóch lat najniepomyślniejszych, i policzony będzie przeciętny czysty dochód pozostałych lat pięciu.

Gdyby jednak obliczony w ten sposób przeciętny czysty dochód nie wynosił przynajmniej $5\frac{2}{10}$ pre. srebrem nominalnego kapitału zakładowego przez administrację państwa przyzwolonego, natenczas ta kwota minimalna uważana będzie, jako czysty dochód, służący mający z podstawę do wymierzenia ceny odkupu.

Kwota czystego dochodu według tych zasad oznaczyć się mająca, dwadzieścia razy wzięta, stanowi cenę odkupu.

Cyfra nominalnego kapitału zakładowego podlega przyzwoleniu ze strony administracji państwa, do niej należą :

- a) koszta robót przygotowawczych i sporządzenia planów;
- b) koszta budowy i pierwszego urządzenia ruchu (t. j. aż do końca pierwszego roku ruchu po otwarciu ruchu na całej koncesyonowanej kolei), jakoteż wszelkie inne wydatki, jakie trzeba będzie ponieść koniecznie z powodu urządzenia i wprowadzenia w ruch kolei koncesyonowanej, oprócz kwoty wspomnianej już w punkcie a);
- c) pięćprocentowe odsetki od kwot kapitału w ciągu czasu budowy aż do otwarcia ruchu na całej koncesyonowanej kolei wpłacanych w miarę postępu budowy i urządzenia ruchu, po straceniu czystego dochodu osiągniętego z częściowych przestrzeni kolei, jeżeliby ruch na tychże rozpoczął się pierwiej, i odsetków od pieniędzy wpłaconych a nie zaraz użytych;
- d) koszta pozyskania funduszów, a względnie kwota przyzwolonej przez administrację państwa, przeciętnej straty na kursie, przy ściąganiu funduszów w gotowiźnie przy wydawaniu akcyj i obligacyj z prawem pierwszeństwa.

Jeżeli po upływie pierwszego roku ruchu, będą wzniesione nowe budowle, lub urządzenia ruchu będą pomnożone, natenczas koszta ztąd powstałe mogą być doliczone do kapitału zakładowego, jeżeli administracja państwa dała pozwolenie na wzniesienie tych nowych budowli, lub pomnożenie urządzeń ruchu, i jeżeli koszta będą należycie wykazane.

§. 19. Koncesyonaryusz jest nadto obowiązany, kolej niniejszem koncesyonowaną, po ukończeniu tejże, w razie gdyby później miała być udzielona koncesya na inną kolej żelazną ze Styryi lub Tyrolu przez Hallein do Salzburga prowadzącą, odstąpić na żądanie państwa, koncesyonaryuszowi tej ostatniej, za wynagrodzeniem przez tegoż złożyć się mającemu.

Rodzaj i wysokość tego wynagrodzenia zostawia się wprost umowie obu stron.

Gdyby jednak umowa taka nie mogła przyjść do skutku, natenczas jako wynagrodzenie ma być zapłacony kapitał w gotowiźnie, którego wysokość oznaczona będzie według zasad ustanowionych powyżej w §. 18 dla odkupu kolei przez administrację państwa.

Tylko w razie gdyby kolej nie była jeszcze w ruchu lat 7, lecz zaledwie 5, za podstawę do wymierzenia ceny odkupu służyć będzie czysty dochód przeciętny najpomyślniejszych 3 lat, a jeżeliby kolej nie była jeszcze w ruchu lat 5, czysty dochód roku najpomyślniejszego.

Gdyby odstąpienia zażądano przed upływem pierwszego roku ruchu, natenczas, jak w ogóle we wszystkich wypadkach, cena odkupu winna być ustanowiona nie niżej tej kwoty minimalnej, jaką według §. 18 administracja państwa powinna za odkup tej kolei zapłacić.

§. 20. Przy wygaśnięciu koncesyi i z dniem wygaśnięcia, państwo wchodzi bez wynagrodzenia w wolne od ciężarów posiadanie i w używanie kolei koncesyonowanej mianowicie gruntu, robót ziemnych i sztucznych, całej nadziemnej i podziemnej budowy kolei i wszystkich nieruchomych przynależności, jakoto: dworców, miejsc do ładowania i wyładowania, wszystkich budynków do ruchu kolei potrzebnych w miejscach odjazdu i przyjazdu,

domów strażniczych wraz ze wszystkimi urządzeniami przy maszynach stałych, i wszystkimi nieruchomościami.

Co się tyczy ruchomości, jako to: lokomotyw, wagonów, maszyn ruchomych, narzędzi i innych urządzeń i materyałów o ile są potrzebne do utrzymania ruchu i do tego stósowne, z przedmiotów tych taka ilość, a względnie wartość ma przejść bezpłatnie na rzecz państwa, jaka odpowiada pierwszemu urządzeniu ruchu zawartemu w kapitale zakładowym.

Na mocy odkupu kolei i z dniem tego odkupu, wchodzi państwo za wypłatą ceny odkupu ustanowionej w §. 18 bez dalszego wynagrodzenia w posiadanie i używanie kolei obecnie koncesyonowanej ze wszystkimi powyżej wymienionemi, a tu należącemi przedmiotami, tak ruchomemi jak i nieruchomemi.

Tak przy wygaśnięciu tej koncesyi, jakoteż przy odkupieniu kolei koncesyonaryusz zatrzymuje własność utworzonego z własnych dochodów przedsiębiorstwa funduszu rezerwowego, należących się mu aktywów, tudzież tych osobnych zakładów i budynków z własnego majątku wzniesionych lub nabytych, jakoto pieców do koksu i wapna, odlewni, fabryk maszyn i innych narzędzi, spichlerzy, doków, składów węgla i innych, do zbudowania lub nabycia których administracya państwa upoważniła go z tym wyraźnym dodatkiem, lub nie stanowią części składowej kolei żelaznej.

§. 21. Gdyby pomimo poprzedniczego ostrzeżenia, miało się powtarzać naruszanie lub niedopełnianie zobowiązań wskazanych dokumentem koncesyi lub ustawami, administracyi państwa przysługiwać będzie prawo, zarządzić odpowiednie ustawom środki zaradcze, a według okoliczności uznać koncesyę, nawet przed upływem trwania koncesyi, jako nieobowiązującą.

§. 22. Koncesyonaryusz przyjmuje na siebie zobowiązanie, że przy obsadzeniu opróżnionych posad służbowych, będzie szczególnie uwzględniał podoficerów c. k. armii którzy dobrze służyli.

Ostrzegając surowo aby nikt nie ważył się działać przeciwko postanowieniom tej koncesyi i nadając koncesyonaryuszowi prawo domagania się u Naszych sądów wynagrodzenia udowodnionej szkody, udzielamy wszystkim władzom, do których to należy, wyraźny rozkaz, aby ściśle i troskliwie czuwały nad koncesyą i wszystkimi w niej zawartemi postanowieniami.

W dowód czego wydajemy niniejszy list, opatrzony Naszą większą pieczęcią, w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu, dnia siódmego miesiąca września w roku zbawienia tysięcznym ósmsetnym sześćdziesiątym dziewiątym, Naszego panowania dwudziestym pierwszym.

Franciszek Józef w. r.

Taaffe w. r.

Plener w. r.

Brestel w. r.

32.**Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia
14 marca 1870,**

względem egzaminów przy przyjmowaniu do najniższej klasy szkół średnich.

§. 1. Od początku roku szkolnego 1870/71 uczniowie którzy chcą być przyjęci do pierwszej klasy, jednej ze szkół średnich (gimnazjum, gimnazjum realnego, lub szkoły realnej) nie będą obowiązani przedkładać świadectwo szkoły ludowej, lecz natomiast winni się poddać egzaminowi.

§. 2. Egzamin ten będzie się odbywał pod nadzorem dyrektora, tudzież nauczycieli, których tenże do tego celu wyznaczy.

§. 3. Przy egzaminie ma być wymagane co następuje: Tyle wiadomości z religii ile można ich nabyć w pierwszych czterech kursach rocznych szkoły ludowej, biegłość w czytaniu i pisaniu językiem wykładowym a w razie potrzeby pisma łacińskiego, znajomość pierwszych zasad nauki o formach języka wykładowego, biegłość w rozbiórce zdań pojedynczych, rozszerzonych, znajomość prawideł ortografii i interpunkcyj i właściwe zastosowanie tychże, przy pisaniu dyktando, wprawa w czterech głównych działaniach arytmetycznych liczbami całkowitemi.

Stremayr w. r.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

Zeszyt XII. — Wydany i rozesłany dnia 31. Marca 1870.

33.

Ustawa z dnia 14. Marca 1870,

o lokowaniu kapitałów w kolejowych obligacjach pierwszorzędnych.

Za zgodą obu Izb Mojej Rady Państwa postanawiam co następuje:

§. 1. Obligacji pierwszorzędne żelaznych kolei w Radzie Państwa reprezentowanych królestw i krajów, jeżeli pod względem oprocentowania i zwrotu kapitału, gwarancya Państwa im przysłużyła, używane być mogą do ulokowania na prowizye kapitałów fundacyj i instytucyj pod nadzorem Państwa stojących, dalej pieniędzy pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych, tudzież po kursie giełdowym jako kaucyje w służbie i stosunkach sprawunkowych.

§. 2. Wykonanie tej ustawy polecone mają właścivi Ministrowie.

Wiedeń, dnia 14. Marca 1870.

Franciszek Józef w. r.

Hasner w. r.

Herbst w. r.

Brestel w. r.

34.

Rozporządzenie Ministerstwa skarbu z dnia 25. Marca 1870,

względem stemplowania czasopism wychodzących w Pograniczu wojskowym.

Gdy Jego c. i k. Apostolska Mość najwyższem postanowieniem z dnia 15. Lutego 1870 raczył najmiłościwiej pozwolić, aby obowiązek stemplowania gazet i pism peryodycznych, wychodzących w Pograniczu wojskowym, został od dnia 1. Kwietnia 1870 zniesiony, Ministerswo skarbu w porozumieniu z Ministerstwem handlu uznało za stosowne rozporządzić, aby od dnia 1. Kwietnia 1870 do gazet i pism peryodycznych wychodzących w Pograniczu wojskowym, w skutku powyższego najwyższego postanowienia od stempla uwolnione, wprowadzanych dla użytku do królestw i krajów w Radzie Państwa reprezentowanych, zastosowane było rozporządzenie z dnia 30. Grudnia 1869 (D. u. P. z r 1870 Nr. 1).

Brestel w. r.

35.

Ustawa z dnia 29. 1870,

względem dalszego poboru podatków i należności, tudzież względem opędzania wydatków państwowych w przeciągu czasu od 1. Kwietnia do końca Czerwca 1870.

Za zgodą obu izb Mojej Rady Państwa postanawiam co następuje:

Artykuł I. Udzielone Ministerstwu na mocy ustawy z dnia 24. Grudnia 1869 (D. u. P. Nr. 187), upoważnienie do dalszego poboru istniejących bezpośrednich i pośrednich podatków i należności wraz z dodatkami w miarę obecnie istniejącej ustawy opodatkowania na czas od 1. Stycznia do końca Marca 1870 i do opędzania w rzeczonym czasie zachodzących wydatków administracyjnych według potrzeby na rachunek kredytów, które finansowa ustawa na rok 1870 co do właściwych rozdziałów i tytułów ustanowi, przedłuży się w równej mierze na miesiąc Kwiecień, Maj i Czerwiec 1870.

Artykuł II. Wykonanie niniejszej ustawy polecone ma Minister skarbu.

Wiedeń dnia, 29. Marca 1870.

Franciszek Józef w. r.

Hasner w. r. Plener w. r. Giskra w. r. Herbst w. r.

Brestel w. r. Wagner w. r. Banhans w. r. Stremayr w. r.

36.

Ustawa z dnia 29. Marca 1870,

względem pozwolenia na losowanie premii, tudzież względem uwolnienia od podatku i opłat pożyczki zaciągnąć się mającej przez komisję do uregulowania Dunaju.

Za zgodą obu izb Rady Państwa uznaję za stosowne rozporządzić co następuje:

§. 1. W wykonaniu ustawy z dnia 8. Lutego 1869 (D. u. P. Nr. 20) pozwala się komisji do uregulowania Dunaju w Wiedniu, celem zaciągnięcia pożyczki w rzeczywistej kwocie 24 miliony złotych, wydawać obligacye udziałowe, opiewające na okaziciela, jednak nie niżej 100 złr., połączone przy wypłacie z losowaniem premii.

§. 2. Kwity tymczasowe, obligacye udziałowe i kupony obligacyi udziałowych tej pożyczki wolne są od opłaty stemplowej, a procenta tej pożyczki od opłaty podatku dochodowego, tudzież od wszelkich podatków, które na mocy przyszłych ustaw mogą być w jego miejsce zaprowadzone.

§. 3. Obligacye udziałowe tej pożyczki mogą być używane do lokowania w nich na procent kapitałów fundacyi, zakładów zostających pod nadzorem publicznym, tudzież pomiędzy pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych, a po kursie giełdowym na kaucyje służbowe i w innych czynnościach.

§. 4. Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Franciszek Józef w. r.

Hasner w. r. Giskra w. r. Brestel w. r.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XIII. — Wydany i rozesłany dnia 6 kwietnia, 1870.

37.

Ustawa z dnia 24 marca 1870,

względem postanowień co do wykonania ustawy z dnia 20 czerwca 1868, Dz. u. p. Nr. 66.
o zamianie rozmaitych tytułów dotychczasowego ogólnego długu państwa.

Za zgodą obu izb Rady państwa, uznając za stosowne rozporządzić co następuje :

§. 1. W wykonaniu ustawy z dnia 20 czerwca 1868, Dz. u. p. Nr. 66, upoważnia się ministra skarbu, aby dla poszczególnych gatunków długu do konwersyi przeznaczonych, ustanowił termin wypłaty procentów, jako ostateczny, w którym procenta będą wypłacone jeszcze na zasadzie dotychczasowych dawnych tytułów długu, i to w taki sposób, że kasa państwa nie będzie już wypłacać przypadających po tym terminie procentów od dawnych tytułów długu, za przedłożeniem jej kuponów lub odnośnych kwitów, i że wspomniane kupony nie będą już przyjmowane przy uiszczaniu monarszych podatków i opłat.

Dalsze procenta wypłacane będą tylko na podstawie nowych tytułów długu; oprocentowanie jednak nowych tytułów długu ma następować bez przerwy po ostatniem podniesieniu procentów od dawnych tytułów długu, przyczem wszakże postanowienia prawne co do przedawnienia procentów od długu państwa, Dz. u. p. z r. 1860, Nr. 21 pozostają w mocy obowiązującej.

Ustanowienie ostatecznego terminu wypłaty procentów od każdego gatunku długu, winien minister skarbu ogłosić w dzienniku ustaw państwa na sześć miesięcy przed nadejściem tego terminu; winien także zarządzić ogłoszenie w krajowych gazetach urzędowych, a według okoliczności także w gazetach zagranicznych

§. 2. Gdy dla jednego lub kilku gatunków długu ustanowiony zostanie w myśl §. 1. ostateczny termin wypłaty na podstawie dawnych obligacyi, natenczas co się tyczy postępowania amortyzacyjnego we wszystkich wypadkach, w których według istniejących przepisów o amortyzacyi, termin zapadnięcia ostatniego kuponu do obligacyi należącego, miał stanowić o nadejściu czasu umorzenia, już nie ta chwila, lecz dzień zapadnięcia kuponu, który minister skarbu oznaczy jako ostatni z wypłacić się mających, stanowić będzie o czasie rozpoczęcia amortyzacyi, jeżeli według okoliczności termin ten w danym wypadku nie nastąpił pierwiej; od wspomnionego też dnia zapadnięcia liczyć się ma czas umorzenia tak dla obligacyi jakoteż dla wszystkich do niej należących kuponów, które na mocy deklaracyi ministra skarbu, stały się już niewypłacalnemi.

Jeżeli postępowanie amortyzacyjne odnosi się tylko do kuponów tytułu długu wymienionego w poprzednim ustępie, natenczas umorzenie wszystkich kuponów przypadających po ustanowionym terminie wypłaty procentów, ma nastąpić w przeciągu jednego roku, sześciu tygodni i trzech dni, licząc od wspomnianego terminu.

Jeżeli postępowanie amortyzacyjne ma się rozpocząć po nadejściu ustanowionego ostatecznego terminu wypłaty procentów, natenczas tak dla tytułów długu, jakoteż dla kuponów, czas umorzenia liczyć się ma od dnia wystosowania edyktu.

§. 3. Obligacye udziałowe na 2¹/₂ złr. i na 10 złr. waluty austriackiej, które wydane zostały z powodu unifikacyi długu państwa, nie stanowią przedmiotu umorzenia sądowego.

§. 4. Do tytułów długu, które strony przedkładają do koncesyi, winny być dołączone wszystkie kupony procentowe jeszcze do nich należące, a w danym razie dekreta amortyzacyi, które je zastępują.

Za kupony zaginione, nie umorzone, strony winny złożyć wynagrodzenie w gotowiznie w stosunku oznaczonym §. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1868.

Zapłata będzie stronom poświadczona kwitem.

Za przedłożeniem tego kwitu zwrócona będzie stronie odnośna zapłata w gotowiznie odpowiednia kuponom które kwit reprezentuje albo dekretem umorzenia, które się stały prawomocnymi.

§. 5. Prośby i potwierdzenia stron z powodu koncesyi obligacyi długu państwa złożonych w kasach sierocińskich, urzędach podatkowych i publicznych urzędach depozytowych są wolne od stempla i za podniesienie ich dla konwersyi z warunkiem złożenia napowrót, nie opłaca się żadnej należności.

§. 6. Wykonanie tej ustawy porucza się ministrom skarbu i sprawiedliwości.

Buda, dnia 24 marca 1870.

Franciszek Józef w. r.

Hasner w. r.

Herbst w. r.

Brestel w. r.

38.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z d. 2 kwietnia 1870,

ustanawiające ostateczny termin wypłaty procentów, dla kilku gatunków ogólnego długu państwa przeznaczonych do konwersyi.

Na mocy upoważnienia udzielonego ustawą z dnia 24 marca 1870 (Dz. u. P. Nr. 37) ustanawia się dla następujących gatunków długu państwa, jako ostateczny termin wypłaty procentów, w którym procenta będą wypłacone jeszcze na podstawie dotychczasowych dawnych tytułów długu do konwersyi przeznaczonych:

1. Dla pożyczki w srebrze z dnia 11 maja 1864 dzień 1 listopada 1870;
  2. dla pożyczki w srebrze z dnia 23 listopada 1865 dzień 1 grudnia 1870;
  3. dla pożyczki konwersyjnej z dnia 1 lipca 1849, dla procentów skapitalizowanych i wygranych pożyczki loteryjnej państwa;
- dla pożyczki z dnia 30 września 1851, serya B;
- dla pożyczki z dnia 1 lipca 1852 zaciągniętej w Anglii;
- dla pożyczki w srebrze z dnia 1 lipca 1854 zaciągniętej w Frankfurcie i Amsterdamie, i dla pożyczki z roku 1859 zaciągniętej w Anglii dzień 1 stycznia 1871;

4. dla obligacyi pożyczki w monecie konwencyjnej oprocentowanej po 1 od sta dzień 1 stycznia, a względnie dzień 1 lutego 1871;

5. dla obligacyi pożyczki w monecie konwencyjnej oprocentowanej po $2\frac{1}{2}$ od sta dzień 1 listopada 1870, a względnie dzień 1 stycznia, 1 lutego, 1 marca i 1 kwietnia 1871;

6. dla obligacyi pożyczki w monecie konwencyjnej oprocentowanej po 3 od sta dzień 1 grudnia 1870;

7. dla obligacyi pożyczki w monecie konwencyjnej oprocentowanej po 4 od sta dzień 1 grudnia 1870, a względnie 1 lutego, 1 marca i 1 kwietnia 1871;

8. dla pożyczki $4\frac{1}{2}$ procentowej z roku 1849 dzień 15 października, a względnie dzień 15 grudnia 1870;

9. dla pożyczki na zasadzieu stawy z dnia 25 sierpnia 1866 dzień 1 listopada 1870.

Procentów przypadających po tych terminach, kasa państwa nie będzie już wypłacać na podstawie dawnych tytułów długu pochodzących z wymienionych pożyczek, i przypadające po tych terminach kupony, nie będą już przyjmowane przy uiszczaniu podatków monarszych i opłat, dalsze zaś oprocentowanie będzie wypłacane tylko na podstawie nowych tytułów długu (po konwersyi).

Ostateczny termin wypłaty procentów od dawnych tytułów długu, w powyższem obwieszczeniu niewymienionych gatunków długu państwa, będzie później ustanowiony.

LBrestel w. r.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

Zeszyt XIV. — Wydany i rozesłany dnia 9 kwietnia 1870.

39.

Traktat telegrafowy z dnia 25 października 1868,

między monarchią austriacko-węgierską i Węgrami, Prusami za związek północno-niemiecki, Bawaryą, Wirtembergią, Badenem i Holandją.

(Podpisany w Baden-Baden dnia 25 października 1868; wymieniony także w pięciu równobrzmiących dokumentach ratyfikacyjnych dnia 25 stycznia 1870.)

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austrii,

Apostolski Król Węgier, Król Czech, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiążę Austrii; Wielki Książę Krakowa, książę Lotaryngii, Saleburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny, Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; książę zięcony Hrabia Habsburga i Tyrolu; itd., itd., itd.

wiadomo czynimy:

Gdy pomiędzy Naszymi pełnomocnikami z jednej strony a mianowanym do tego celu przez Najjaśniejszego króla Pruskiego za związek północno-niemiecki pełnomocnikiem z drugiej strony (takież cesarsko królewskie dokumenta ratyfikacyjne wystawione także zostały co do innych stron traktat zawierających: Bawaryi, Wirtembergii, Badenu i Holandyi), w celu nowego uregulowania stosunków telegraficznych pomiędzy obustronnemi terytorjami, zawarty i podpisany został na dniu 25 października z. r. w Baden-Baden traktat składający się z 14 artykułów, który tak opiewa:

Gdy wysokie rządy należące do niemiecko-austriackiego związku telegraficznego zgodziły się uporządkować nowemi traktatami swoje wzajemne stosunki telegraficzne,

Najjaśniejszy Cesarz Austriacki, król Czech itd. i Apostolski Król Węgier,

Najjaśniejszy Król Pruski, w imieniu północno-niemieckiego związku,

Najjaśniejszy Król Bawarski,

Najjaśniejszy Król Wirtemberki,

(Północni)

Jego królewska wysokość Wielki Książę Badeński, i
 Najjaśniejszy Król Holenderski,
 mianowali Swoimi do wspomnionego celu pełnomocnikami:
 Najjaśniejszy Cesarz Austriacki i apostolski Król Węgier:
 radcę ministeryalnego i dyrektora c. k. telegrafów państwa, Karola Brunner Wattenwyl, i
 szefa królewsko węgierskiego zarządu telegrafów, radcę sekyi Jana Takacs,
 Najjaśniejszy król Pruski:
 jeneralnego dyrektora telegrafów północno niemieckiego związku, pułkownika Franciszka Chauvin,
 Najjaśniejszy król bawarski:
 naczelnika oddziału telegrafów w dyrekyi jeneralnej królewsko bawarskich zakładów komunikacyjnych, Henryka Gumbart,
 Najjaśniejszy Król Wirtemberski:
 królewskiego dyrektora budowy kolei żelaznych i telegrafów, Ludwika Klein,
 Jego królewska wysokość Wielki Książę Badeński:
 dyrektora wielkoksiążęcych zakładów komunikacyjnych, radcę tajnego Hermana Zimmer,
 Najjaśniejszy Król Holenderski:
 referendarza mającego sobie poruczony zarząd telegrafów państwa, Wilhelma Konstantego Arnolda Staring,
 którzy z zastrzeżeniem zatwierdzenia ze strony swoich wysokich mocodawców zgodzili się na następujące artykuły:

Artykuł 1. Postanowieniom niniejszego traktatu podlegają wszystkie linie telegraficzne i stacye, które wysokie strony traktat zawierające utrzymują dla powszechnej komunikacyi, czy to na własnych terytoryach, czyli też na terytoryach innych państw.

Artykuł 2. Każdej z wysokich stron traktat zawierających zastrzega się prawo, że linie telegraficzne i stacye które założy dla komunikacyi podmorskiej z innymi państwami, może albo oddzielić od innych swoich linii telegraficznych i stacyi, albo zaproponować dla linii podmorskich odmienne taryfy.

Artykuł 3. Ta korespondencya telegraficzna, która przechodzi linijami dwóch albo więcej stron traktat zawierających, będzie podlegała postanowieniom niniejszego traktatu i będzie się nazywała korespondencyą związkową.

Postanowienia względem korespondencyi, która przechodzi tylko linijami jednego zarządu telegraficznego, pozostają zastrzeżone każdej ze stron traktat zawierających.

Artykuł 4. Postanowienia międzynarodowego traktatu telegraficznego odnoszące się do służby korespondencyjnej przy telegrafach, rewidowane w Wiedniu dnia 21 lipca 1868, tudzież należące do tegoż regulamina dla międzynarodowej służby telegraficznej, będą w zupełności zastosowane do korespondencyi związkowej, jeżeliby mocą niniejszego traktatu inne układy nie były zaprowadzone.

Artykuł 5. Dla obliczenia opłat za przesyłanie korespondencyi związkowej całe terytoryum telegraficzne wysokich stron traktat zawierających podzielone będzie na czworoboczne płaszczyzny. Płaszczyzny te utworzone będą w taki sposób, że każdy stopień szerokości zostanie podzielony na 5, a każdy stopień długości na 3 równe części, i przez punkta podziału poprowadzone będą koła południkowe i równoleżnikowe, przez co powstanie po 15 czworoboków, zwanych kwadratami taxy.

Artykuł 6. Należytości od depeszy pojedynczych o dwudziestu słowach, wynoszą:

- a) 8 sr. gr. = 28 kr. południowo-niemieckich = 40 ct. wal. aust. = 0.50 zł. holenderskich przy przesyłaniu między stacyami jednego i tego samego kwadratu taxy między sobą, jakoteż pomiędzy temi stacyami a takimi które leżą wewnątrz najbliższych 8

szeregów kwadratów (czworoboku taxy) otaczających kwadrat taxy, z pominięciem tych 40 kwadratów, które padają po za okrąg koła wpisanego w ten czworobok taxy;

b) 16 sr. gr. = 56 kr. południowo-niemieckich = 80 ct. wal. austr. = 1 zł. holenderskiemu przy przesyłaniu pomiędzy stacyami jednego kwadratu taxy a wszystkimi stacyami leżącymi po za obrębem ad a).

Należytości te za każde następne dziesięć słów albo część dziesięciu słów, wynosić będą o połowę więcej.

Artykuł 7. Zastrzega się peryodyczną rewizyę powyższej taryfy, tudzież tax terminalnych i tranzytowych za korespondencyę związkową wymienianą z zagranicą na drodze umowy pomiędzy zarządami telegraficznymi wysokich stron traktat zawierających.

Artykuł 8. Należytości pobierane według taryfy za przesyłanie telegraficznej korespondencyi związkowej, stanowią wspólną własność i będą dzielone między interesowane zarządy telegraficzne w stosunku liczb, powstałych z liczby depesz związkowych przesłanych w okręgu każdego zarządu, pomnożonej przez cyfrę, przedstawiającą względną wartość depesz związkowej w odnośnym okręgu.

Interesowane zarządy ustanowią te cyfry wartościowe za wspólnem porozumieniem.

Artykuł 9. W regularnych odstępach czasu odbywać się będą rachunki dla obliczenia i zaspokojenia wzajemnych wypłat i żądań poszczególnych zarządów telegraficznych co do należytości i wydatków za korespondencyę związkową.

Zarząd telegraficzny związku północno-niemieckiego podejmuje się załatwiania czynności obrachunkowych na zasadzie instruceyi umówionej pomiędzy interesowanymi zarządami telegraficznymi.

Wydatki na załatwienie tych czynności ponosić będą wspólnie wszystkie zarządy telegraficzne w stosunku udziału swego w dochodach z należytości.

Artykuł 10. W celu dalszego rozwoju stosunków, pomiędzy zarządami telegraficznymi wysokich stron traktat zawierających, odbywać się będą od czasu do czasu w miarę potrzeby zgromadzenia delegatów.

Artykuł 11. Traktat niniejszy wchodzi w moc obowiązującą z dniem 1 lipca 1869 jednak z wyjątkiem nowych postanowień taryfowych zawartych w artykułach 5 i 6, które wejdą w zastosowanie najpóźniej z dniem 1 lipca 1870.

Taryfa ustanowiona traktatem związku telegraficznego, dedato Szweryn 30 września 1865 pozostaje w mocy obowiązującej aż do zaprowadzenia nowej taryfy.

Artykuł 12. Traktat ten może być wypowiedany od roku do roku. Wypowiedzenie jednak może nastąpić tylko do 1 stycznia każdego roku, w ten sposób, że traktat obowiązywać będzie potem jeszcze do 31 grudnia tego samego roku.

Artykuł 13. Związkowy traktat telegraficzny niemiecko-austryacki z dnia 30 września 1865 gaśnie, gdy niniejszy traktat wejdzie w życie.

Artykuł 14. Ratyfikacye niniejszego traktatu mają być wymienione w jak najkrótszym czasie w Karlsruhe.

W dowód czego pełnomocnicy traktat niniejszy podpisali i opatrzyli w pieczęcie.

Działo się w Baden-Baden, dwudziestego piątego października tysiąc ośmset sześćdziesiątego ósmego roku.

(L. S.) Karol **Brunner** w. r.

(L. S.) Jan **Takacs** w. r.

(L. S.) Franciszek **Chauvin** w. r.

(L. S.) Henryk **Gumbart** w. r.

(L. S.) Ludvig **Klein** w. r.

(L. S.) Hermann **Zimmer** w. r.

(L. S.) Wilhelm Konstanty Arnold **Staring** w. r.

Tedy po zbadaniu wszystkich postanowień tego traktatu przyzwoliliśmy na nie i takowe zatwierdzili, i przyrzekamy też Naszem cesarskim i królewskim słowem za Siebie i Naszych następców że go w całej osnowie wiernie zachowywać będziemy i zachowywać każemy.

W dowód czego niniejszy dokument własnoręcznie podpisaliśmy i Naszą cesarską i królewską pieczęć na nim wycisnąć rozkazaliśmy.

Działo się w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu dnia trzydziestego miesiąca grudnia, w roku zbawienia tysiąc ośmset sześćdziesiątym dziesiątym, Naszego panowania dwudziestym drugim.

Franciszek Józef r. w.

Beust r. w.

Z najwyższego Jego ces. i król. Apostolskiej Mości polecenia:

Maxymilian Baron Gagern r. w.

e. i k. rada dworu i rada ministeryalny.

Powyższy traktat państwa ogłasza się jako obowiązujący w królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie państwa.

Wiedeń, dnia 31 marca 1870.

Hasner r. w.

Plener r. w.

40.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 19 marca 1870,

względem przyłączenia gminy Meggenhofen do okręgu sądu powiatowego Grieskirchen w Wyższej Austrii.

Na podstawie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868, Dz. u. p. Nr. 59, wyłącza się gminę Meggenhofen z okręgu sądu powiatowego i śledczego Lambach i przyłącza do okręgu sądu powiatowego Grieskirchen, a względnie do okręgu sądu obwodowego Wels jako sądu śledczego.

Rozporządzenie to ma wejść w moc obowiązującą z dniem 1 czerwca 1870.

Herbst r. w.

41.**Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 3 kwietnia 1870,
względem założenia pancerowni w Kottarze.**

Oдноśnie do rozporządzenia z dnia 30 listopada 1866 (Dz. u. p. Nr. 149) podaje się do wiadomości że w Kottarze będzie ustanowiona pancerownia, która wejdzie w życie z dniem 1 czerwca 1870.

Do pancerowni w Kottarze należeć będą z okręgu finansowego Dubrownika, okręgi urzędów podatkowych: Kottar, Budua, Castelluovo i Risano, podczas gdy okręgi urzędów podatkowych: Dubrownik, Curzola, Orebic, Ragusa vecchia i Stagno zostają przydzielone do pancerowni w Dubrowniku.

Pancerownia ta będzie połączona z urzędem podatkowym w Kottarze, będzie używać znaku urzędowego M. 7 i podlegać urzędowi pancerunkowemu w Tryeście.

Brestel r. w.

42.**Ustawa z dnia 6 kwietnia 1870,
względem ochrony tajemnicy listów i pism.**

Za zgodą obu Izby Rady państwa uznają za stosowne rozporządzić co następuje:

§. 1. Umyślne naruszenie tajemnicy listów i innych pism pieczęcią opatrzonych przez nieprawne otwarcie lub przejęcie tychże, o ile naruszenie to nie podpada pod surowsze postanowienie powszechnej ustawy karnej, ma być karane jako przestępstwo. Przestępstwo to, jeżeli popełnione zostało przy sprawowaniu urzędu lub służby przez urzędnika lub służbę, albo inną w służbie publicznej zostającą osobę, ma być karane aresztem do sześciu miesięcy w innym zaś razie karą pieniężną do 500 złr. wal. austr. lub aresztem do trzech miesięcy.

W tym ostatnim razie ściganie sądowo karne następuje tylko na żądanie pokrzywdzonego w swoim prawie.

§. 2. Urzędowa konfiskata lub otwarcie listów albo innych pism opieczętowanych oprócz wypadków rewizji domowej i aresztowania, może nastąpić tylko na podstawie rozkazu wydanego przez sędziego. Rozkaz ma być bezzwłocznie doręczony interesowanemu z wyłączeniem pobudek.

§. 3. Konfiskata lub otwarcie przedsięwzięte w sposób sprzeciwiający się postanowieniom §. 2 tej ustawy, mają być karane jako przestępstwo aresztem do trzech miesięcy.

§. 4. Skutkiem wyrzeczonego na zasadzie ustawy z dnia 5 maja 1869, Dz. u. p. Nr. 66 zawieszenia artykułu 10 ustawy zasadniczej państwa z dnia 21 grudnia 1867, Dz. u. p. Nr. 142, nie będą obowiązywać §§. 2 i 3 niniejszej ustawy w czasie tegoż zawieszenia.

§. 5. Ustawa niniejsza nie narusza w niczem postanowień procedury karnej względem konfiskaty i otwarcia listów osób obwinionych, tudzież przepisów regulaminu dla poczty listowej względem postępowania z listami które nie mogą być doręczone i postanowień ustawy o upadłościach odnoszących się do ostrożności przy otwarciu konkursu.

§. 6. Wykonanie ustawy tej, wchodzącej w moc obowiązującą z dniem ogłoszenia, porucza się ministrom sprawiedliwości i handlu.

Wiedeń, dnia 6 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Hasner r. w.

Plener r. w.

Herbst r. w.

43.

Ustawa z dnia 7 kwietnia 1870,

mocą której przy zniesieniu §§. 479, 480 i 481 powszechnej ustawy karnej wydają się osobne postanowienia względem zmów pomiędzy dawcami pracy lub przyjmującymi pracę dla wymuszania warunków pracy i pomiędzy przemysłowcami dla podwyższenia ceny towaru ze szkodą publiczności.

Za zgodą obu Izb Rady państwa uznaję za stosowne rozporządzić co następuje :

§. 1. Postanowienia §§. 479, 480 i 481 powszechnej ustawy karnej z dnia 27 maja 1852, Dz. u. p. Nr. 117 wyjmują się z mocy obowiązującej.

§. 2. Zmowy pomiędzy dawcami pracy (przemysłowcami, służbodawcami, zawiadowcami przedsiębiorstw fabrycznych, górniczych, hutniczych, rolniczych i innych, pracy wymagających), mające na celu przez wstrzymanie robót lub rozpuszczenie robotników przymusić ich do przyjęcia mniejszej płacy lub w ogóle niekorzystniejszych warunków pracy; tudzież zmowy pomiędzy przyjmującymi pracę (czeladnikami, pomocnikami, sługami i wszystkimi innymi za zapłatę pracującymi) mające na celu, przez wspólne wstrzymanie pracy wymusić na dawcach pracy wyższą zapłatę lub w ogóle korzystniejsze warunki pracy; nakoniec wszelkie układy dla wspierania tych, którzy w wspomnianych znowach trwają, lub na szkodę tych, którzy w nich niebiorą udziału, nie mają wcale skutków prawnych.

§. 3. Kto dla przywiedzenia do skutku, rozszerzenia lub przymusowego przeprowadzenia jednej ze zmów wspomnianych w §. 2, dawcom pracy lub przyjmującym pracę w wykonaniu ich wolnego postanowienia dania lub przyjęcia pracy, nastraszeniem lub przymocą przeszkadza, lub przeszkodzić usiłuje, jeżeli czyn jego nie podpada pod surowsze postanowienie ustawy karnej, staje się winnym przestępstwa i będzie przez sąd karany aresztem od ośmiu dni do trzech miesięcy.

§. 4. Postanowienia zawarte w §§. 2 i 3 mają być zastosowane także do zmów pomiędzy przemysłowcami w celu podwyższenia ceny towaru na szkodę publiczności.

§. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Wykonanie tejże porucza się ministrom sprawiedliwości, handlu i spraw wewnętrznych.

Wiedeń, dnia 7 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Hasner r. w.

Plener r. w.

Giskra r. w.

Herbst r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XV. — Wydany i rozesłany dnia 10 kwietnia 1870.

44.

Ustawa z dnia 8 kwietnia 1870, względem otwarcia kredytów dodatkowych na rok 1869.

Za zgodą obu Izb Rady państwa uznaję za stosowne rozporządzić co następuje:

Artykuł 1. Na pokrycie powstałych w obec ustawy finansowej z dnia 23 marca 1869 nadwyżek w wydatkach przy kilku etatach, przyzwalają się oprócz kredytów dodatkowych dozwolonych już ustawami z dnia 13 i 20 maja 1869 (Dz. u. p. Nr. 69 i 74) jeszcze następujące dalsze kredyty dodatkowe:

Dla dworu:

Rozdział 1 . . . . . 210.000 złr.

Dla ministerstwa wyznań i oświecenia:

Rozdział 7, tytuł 10: Dodatek państwowy dla funduszków naukowych:

Niższa Austria.

Na budowę w lokalnościach niższego gimnazjum i wyższej szkoły realnej w Wiedniu,
3 dzielnica . . . . . 23.700 złr.

Na budowę w polytechnice w Wiedniu . . . . . 19.800 „

Styrya.

Na urządzenie lokalności nowo zbudowanego stanowego domu przedpo-
grzebnego w Gracu odstąpionego na cele szkolne . . . . . 7.137 „

Galicya wschodnia.

Na pokrycie reszty kupna wraz z procentami i należnościami wpisowemi
za realność nabytą na pomieszczenie drugiego gimnazjum lwowskiego . . . 11.050 „
jakoteż podwyższonego czynszu najmu dla akademii technicznej we Lwowie za
lata 1869 do 1872 po strąceniu przewidzianej w preliminarzu na rok 1869
mniejszej raty rocznej . . . . . 16.336 „

razem . 27.386 złr.

ogółem . 78.023 złr.

Dla ministerstwa skarbu :

Do rozdziału 9 i 10: Subwencji i dotacje;

A. Funduszom krajowym.

Galicyjskiemu funduszowi krajowemu na zaspokojenie pożyczki w ogólnej kwocie 145.700 zł. polskich czyli 36.425 złr. wal. austr. którą senat byłej rzeczypospolitej krakowskiej zaciągnął był od tamtejszego szpitalu Św. Łazarza i Sióstr Miłosierdzia na budowę mostu na Wiśle przy Podgórzu.

B. Przedsiębiorstwom przemysłowym.

Kolei żelaznej Franciszka Józefa jako gwarancya odsetków 4-procentowa zaliczka w kwocie . . . . . 16.285 złr.
srebrem i zaliczka na budowę . . . . . 2,250.000 złr. w walucie bankowej.

Kolei żelaznej następcy tronu Arcyks. Rudolfa jako gwarancya odsetków 4-procentowa zaliczka w kwocie . . . . . 34.524 złr.
srebrem.

Południowo-północno niemieckiej kolei łączącej jako gwarancya odsetków 4-procentowa zaliczka w kwocie . . . . . 445.380 złr.
w walucie bankowej i w kwocie . . . . . 334.504 „
srebrem.

Kolei żelaznej buschthiehradzkiej zaliczka na budowę w kwocie . . 1,500.000 złr.
w walucie bankowej.

Do rozdziału 14, tytuł 3: Koszta na exekucję podatków.

Wynagrodzenie skarbowi wojskowemu za udzieloną asystencję wojskową 94.300 złr.

Do rozdziału 24, tytuł 2: Gmachy dykasteryalne.

Austria poniżej Anizy: Wyłączenie dyrekcji gmachów dykasteryalnych 10.300 złr.

Austria powyżej Anizy: Na urządzenie gmachu pojezuickiego

w Lincu . . . . . 28.000 „

Czechy: Restauracya zamku Karlstein . . . . . 2.452 „

Wybrzeże . . . . . 1.428 „

Razem . 42.180 złr.

Dla ministerstwa handlu :

Dla zakładu telegrafów państwa . . . . . 310.000 złr.

Dla ministerstwa obrony krajowej i bezpieczeństwa publicznego :

Na pokrycie powstałego w skutek wykonania ustawy z dnia 13 maja 1869 (Dz. u. p. Nr. 68) o obronie krajowej nie prelimitowanego wydatku w kwocie . . . 67.691 złr.
jakoteż żądania dodatkowego do tytułu 4: „Obrona krajowa“ w kwocie . . 12.335 „

Dla pokrycia tych wydatków oszczędnościami przy innych tytułach wydatków tego ministerstwa, rozszerza się pozwolenie przenoszenia, ustawą finansową z dnia 23 marca 1869, Artykuł II udzielone dla tytułów 1, 2, 3, na wszystkie tytuły.

Artykuł II. Wykonanie tej ustawy porucza się ministrom wyznań i oświecenia, obrony krajowej i bezpieczeństwa publicznego, tudzież ministrom handlu i skarbu.

Wiedeń, 8 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.**Hasner** r. w.**Plener** r. w.**Brestel** r. w.**Wagner** r. w. FML.**Stremayr** r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XVI. — Wydany i rozesłany dnia 12 kwietnia 1870.

45.

Ustawa z dnia 9 kwietnia 1870,

względem płac profesorów na świeckich wydziałach uniwersytetów i względem relatum na pomieszkanie dla profesorów wydziałowych w Wiedniu.

Za zgodą obu Izb Rady państwa uznaję za stosowne rozporządzić eo następuje:

§. 1. Systemizowany pierwszy stopień płac dla zwyczajnych profesorów na wydziałach świeckich ustanawia się dla Wiednia na 2.200 złr. dla Pragi na 2.000 złr., dla wszystkich innych miejsc na 1.800 złr.

§. 2. Systemizowana płaca ta każdego z profesorów wspomnianych w §. 1 podwyższana będzie co pięć lat, które tenże przeprowadzi jako profesor zwyczajny na uniwersytetach austriackich, włącznie aż do dwudziestego piątego roku tej służby, o 200 złr. (dotatki pięcioletnie).

Czas służby, tym warunkom nieodpowiadający, tylko wtedy może tu być uwzględnionym, jeżeli na mocy wyraźnego oświadczenia uznany został jako policzyć się mający w celu posunięcia na wyższe stopnie płacy.

§. 3. Według stanu i wymagania stosunków, poszczególnym profesorom mogą być także przyzwolone płace wyższe od systemizowanych i inne uwzględnienia.

§. 4. Profesorowie wspomnieni w §. 1 wchodzi w używanie płacy z dniem 1 maja 1870, a w używanie pierwszych dodatków pięcioletnich w §. 2 wspomnianych, z dniem 1 maja 1875. Ci, którzy dziesięcioletni czas służby w przynioście wskazanym w §. 2 już z dniem 1 maja 1870 odbyli, lub w ciągu najbliższych lat pięciu ukończą, wchodzi w używanie pierwszych dodatków pięcioletnich w pierwszym razie od tego dnia, w drugim, po ukończeniu dziesiątego roku służby. Ci, którzy takż dwudziestoletni czas służby odbędą przed 1 maja 1875, wchodzi w używanie drugiego dodatku pięcioletniego z ukończonym dwudziestym rokiem służby.

§. 5. Jeżeli profesor jeszcze przed wejściem w życie niniejszej ustawy ma pretensye, aby go w jakimkolwiek względzie korzystniej traktowano, niż to jest przepisane w §§. 1, 2 i 4, natenczas postanowienia te, o tyle tylko będą do niego zastosowane, o ile on sam zażąda, aby go w każdym względzie według nich traktowano.

Żądanie takie może postawić w każdym czasie, dopóki się jeszcze znajduje w czynnej służbie.

§. 6. Przy przeprowadzeniu pertraktacji wynikających z §§. 4 i 5, w razie zaasyguowania wyższej płacy, lub posunięcia na wyższy stopień płacy, dodatki osobiste będą stosownie do istniejących norm stosunkowo zredukowane, lub całkiem wstrzymane.

Ograniczenie to nie dotyka jednak remuneracyi lub dodatków do płacy, które profesor zwyczajny pobiera za inne poruczone sobie czynności po za obrębem swoich pierwotnych obowiązków nauczycielskich.

§. 7. Profesorowie nadzwyczajni będą umieszczani na posadach albo bez płacy, albo z płacami stałemi, mającemi się ustanowić w każdym z osobna wypadku.

Profesorowie nadzwyczajni jako tacy nie mają prawa posunięcia się na wyższe stopnie płacy.

§. 8. Relutum na pomieszkanie dla profesorów zwyczajnych wszystkich wydziałów w Wiedniu, którzy już na mocy swego urzędu nie używają pomieszkania w naturze, będzie podwyższone od dnia 1 kwietnia 1870 na 400 złr. W podobny sposób dla profesorów nadzwyczajnych uniwersytetu wiedeńskiego, pobierających płacę, wyznacza się relutum na pomieszkanie w kwocie 300 złr. Takowe od dnia 1 kwietnia 1870 na dal pobierać będą także profesorowie nadzwyczajni, umieszczeni na posadach z płacą, ale bez relutum na pomieszkanie, lub też z mniejszem relutum na pomieszkanie.

§. 9. Zwyczajni profesorowie uniwersytetu należą do VI a nadzwyczajni do VII klasy dyet.

§. 10. Wykonanie tej ustawy porucza się ministrowi oświecenia.

Wiedeń, dnia 9 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Hasner r. w.

Stremayr r. w.

46.

Ustawa z dnia 9 kwietnia 1870,

względem płac profesorów w szkołach średnich utrzymywanych przez państwo.

Za zgodą obu Izb Rady państwa uznaję za stosowne rozporządzić co następuje:

§. 1. Systemizowana płaca rzeczywistych nauczycieli w szkołach średnich (gymnazyach, gymnazyach realnych i szkołach realnych), utrzymywanych przez państwo (a względnie z funduszu naukowego) ustanawia się dla Wiednia na 1.000 złr., dla innych szkół średnich na 800 złr.

Oprócz tego profesorowie szkół średnich pierwszej klasy po za obrębem Wiednia otrzymają dodatek miejscowy po 150 złr. doliczać się mający do pensyi w stanie spoeczynku.

§. 2. Szkoły średnie państwowe znajdujące się w tem samym miejscu mają być uważane co do systemizowanych płac swoich profesorów jako równe.

§. 3. Płaca profesora podwyższana będzie o 200 złr. co pięć lat, które tenże, czy to przed, czy po wejściu tej ustawy w moc obowiązującą, wysłuży w sposób zadowalający jako profesor przy szkole średniej państwowej, aż włącznie do dwudziestego piątego roku tej służby.

§. 4. Za zastępowanie nauczycieli na opróżnionych posadach, lub za wyręczenie w takiej mierze, że to wyrównywa obowiązkom rzeczywistego nauczyciela, ustanawia się płacę za zastępstwo na 600 złr., w wypadkach, jeżeli zastępca jest uzdolniony do umieszczenia jako rzeczywisty nauczyciel, a nie pobiera żadnej innej płacy.

Zresztą postanowienia przepisów o zastępstwie zostawiają się w mocy obowiązującej.

§. 5. W wypadkach godnych uwzględnienia czas służby odbyty w przymocie zastępcy może być policzony przy wymierzaniu emertyury.

§. 6. Dochody dyrektora składają się z systemizowanej płacy profesorskiej odnośnej szkoły średniej, połączonej z prawem do dodatków pięcioletnich i dodatku podobnego tym, które przy wymierzaniu emerytury policzone być mają, a który wynosi 400 złr. w szkołach średnich w Wiedniu, 300 złr. we wszystkich innych zupełnych gymnazyach i szkołach realnych, 200 złr. zaś w szkołach średnich czteroklasowych.

Profesorowie, którym zostaje tymczasowo poruczone sterownictwo gymnasium lub szkoły realnej, pobierają remunerację w kwocie równej wspomnianemu dodatkowi.

§. 7. Dyrektorowie szkół średnich mają prawo do pomieszczenia w naturze w gmachu urzędowym albo też do relutum na pomieszczenie mającego się wymierzyć według stosunków miejscowych.

Profesorowie szkół średnich w Wiedniu i Tryeście pobierają jako relutum na pomieszczenie po 300 złr.

§. 8. Minister wyznań i oświecenia zostaje upoważniony do udzielania tym dyrektorom i nauczycielom szkół średnich, którzy odznaczyli się znakomitemi czynnościami na polu naukowym lub dydaktyczno pedagogicznym, dodatków za zasługi w kwocie do 500 złr. rocznie na czas służby czynnej, w którym to celu kwota w drodze preliminarza żądać się mająca będzie mu corocznie oddana do rozporządzenia.

§. 9. Opłata szkolna uiszczać się mająca w szkołach średnich, wymienionych w §. 1 tej ustawy, a której ustanowienie pozostawia się ministrowi wyznań i oświecenia, ma być odstawiana w całości do skarbu państwa a odnośnie do funduszu naukowego bez nadwężenia pretensyi które korporacye lub inne osoby mogłyby mieć do niej.

§. 10. Jeżeli przy wykonaniu powyższych postanowień dochód poszczególnych profesorów miałby wpaść mniejszy od tego, który pobierali w roku dopiero ubiegłym, natenczas to, co im niedostaje, będzie uzupełnione zapomocą dodatków osobistych, które w miarę posunięcia na wyższą płacę znowu wstrzymane być mają.

§. 11. Dyrektorowie i profesorowie szkół średnich gminnych i krajowych, którym nadane zostały prawa zakładów publicznych, przy przenoszeniu się do szkoły średniej państwowej tak traktowani będą, jakby ciągle przy takowej służyli, jeżeli wzajemność jest zachowywaną w zakładzie, z którego przeszli, i jeżeli utrzymujący ten zakład już naprzód wyraźnie to oświadczyli.

§. 12. Ustawa niniejsza nie będzie zastosowaną do tych nauczycieli religii, którzy nie udzielają religii we wszystkich klasach zupełnej szkoły średniej państwowej, lub nie nabyli oraz prawnego uzdolnienia do urzędu nauczycielskiego w innych (świeckich) przedmiotach naukowych odnośnych szkół średnich, jakoteż do nauczycieli pomocniczych.

§. 13. Dyrektorowie szkół średnich należą do VIII a profesorowie do IX klasy dyet.

§. 14. Postanowienia zawarte w tej ustawie mają obowiązywać także co do nauczycieli zatrudnionych w szkołach średnich w ciągu trzechlecia.

§. 15. Ustawa ta o ile się odnosi do relutum za pomieszczenie wspomnionego w §. 7, wchodzi w moc obowiązującą z dniem 1 kwietnia 1870, wszystkie zaś inne postanowienia obowiązują z dniem 1 maja 1870. Postanowienie §. 9 obowiązuje już w półroczu letnim 1870.

§. 16. Wykonanie tej ustawy poruczam ministrowi oświecenia.

Franciszek Józef r. w.

Hasner r. w.

Stremayr r. w.

47.

Ustawa z dnia 9 kwietnia 1870,

względem postępowania co do emerytury ciała nauczycielskiego w zakładach naukowych utrzymywanych przez państwo.

Za zgodą obu Izb Rady państwa uznają za stosowne rozporządzić co następuje:

§. 1. Przy postępowaniu co do emerytury ciała nauczycielskiego zakładów naukowych utrzymywanych przez państwo, nie wyłączając zakonników mających posady przy takowych, a z wyłączeniem profesorów wydziału teologicznego w Krakowie, stosować się należy do przepisu z dnia 9 grudnia 1866, Dz. u. p. Nr. 157.

Czas jednak przepędzony przy zakładach naukowych państwa, z wyjątkiem szkół do ćwiczeń połączonych z zakładami dla kształcenia nauczycieli lub innych szkół ludowych, ma być przy tem liczony w ten sposób, że każde trzy lata, spędzone całkowicie w tej czynności służbowej, liczone będą za cztery, i to nawet wtedy, jeżeli miało miejsce przejście z innej posady państwowej do takiego urzędu nauczycielskiego, lub odwrotnie.

§. 2. Dla wdów po zwyczajnych profesorach uniwersyteckich i wydziałowych, po zwyczajnych profesorach instytutów technicznych nowo uorganizowanych, pod bezpośrednim sterownictwem rządu zostających, i c. k. akademii sztuk plastycznych w Wiedniu, ustanawia się niniejszem w przypuszczeniu dopełnienia innych do pobierania pensji normalniami przepisanych warunków, pensya odpowiednia charakterowi w kwocie 500 złr.

Pensyę odpowiednią charakterowi otrzymają dalej także wdowy po nadzwyczajnych profesorach wymienionych zakładów naukowych i po dyrektorach szkół średnich państwa w kwocie 400 złr. tudzież po profesorach szkół średnich państwa w kwocie 350 złr.

§. 3. Każdy profesor który ukończył 70 rok życia ma być z urzędu przeniesiony w stan spoczynku z całkowitą płacą którą w ostatnim czasie pobierał i z zatrzymaniem dodatków osobistych jeżeli mu takowe przypadają.

Aczkolwiek jednak przestaje być członkiem odnośnego kolegium profesorów, zatrzymuje nie tylko bierne prawo wyboru do godności akademickich, lecz oraz i prawo zapowiadania i odbywania odczytów na uniwersytecie w przedmiotach swego zawodu jako profesor honorowy z zachowaniem norm ustanowić się mających przez ministerstwo oświecenia.

O ile tego wymaga interes postępu nauki zastrzega się ministrowi oświecenia moc przeprowadzić stanowcze przeniesienie takiego profesora w stan spoczynku dopiero wtedy, gdy jego następcą rozpocznie urzędowanie, najpóźniej z końcem najbliższego roku szkolnego.

§. 4. Wszysey profesorowie skoro ukończą 65 rok życia mogą być podobnie przeniesieni w stan spoczynku w sposób wskazany w §. 3.

§. 5. Wykonanie tej ustawy porucza się ministrowi oświecenia.

Wiedeń, dnia 9 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Hasner r. w.

Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XVII. — Wydany i rozesłany dnia 16 kwietnia 1870.

48.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 28 marca 1870,

względem przyłączenia gminy Damüls do okręgu sądu powiatowego Bezau (Bregenzerwald) w Vorarlbergu.

Na podstawie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868, Dz. u. p. Nr. 59 wyłącza się gminę Demüls z okręgu sądu powiatowego i śledczego Bludenz i przyłącza do okręgu sądu powiatowego Bezau (Bregenzerwald), a względnie do okręgu sądu śledczego Bregencyi.

Rozporządzenie to ma wejść w moc obowiązującą z dniem 1 czerwca 1870.

Herbst r. w.

49.

Rozporządzenie ministerstwa handlu w porozumieniu z ministerstwami skarbu i spraw wewnętrznych z dnia 6 kwietnia 1870,

względem wydania regulaminu portowego dla c. k. portu jeziora Bodeńskiego w Bregencyi.

W wykonaniu postanowienia §. 9 protokołu końcowego z dnia 22 września 1867 do międzynarodowego regulaminu żeglarskiego i portowego dla jeziora Bodeńskiego (Dz. u. p. 1868, Nr. 19) rozporządza się:

§. 1. Zawijanie okrętów do c. k. austriackiego portu jeziora Bodeńskiego w Bregencyi dozwolone jest codziennie a nawet podczas nocy.

Czynność celna z ładunkiem odbywa się jednak tylko w czasie od wschodu do zachodu słońca, zatem wyładowanie lub naładowanie towarów zawsze tylko w tym czasie przedsiębrane być może.

Od tego ostatniego postanowienia wyjęte są: towary nadechodzące statkami parowymi, których wyładowanie i naładowanie ze względu na porządek jazdy statków parowych, przepisany planem ruchu, może odbywać się także po za obrębem godzin manipulacyjnych

urzędu celnego, tudzież towary przesyłane pocztą i rzeczy które podróżni wiozą z sobą dla własnego użytku.

§. 2. Okręty mogą spokojnie stać zwyczajnie tylko w miejscach wyznaczonych do lądowania i ładowania.

O ile ze względów bezpieczeństwa publicznego lub z powodu większego natłoku statków będzie to potrzebnem, dozorca portowy wyznaczy stanowisko każdemu okrętowi do portu zawijającemu, i bez jego pozwolenia nie wolno wyznaczonego miejsca wylądowania zamienić za inne.

Miejsca wylądowania przeznaczone dla statków parowych mają być ile możności wolne od innych okrętów.

Pośród wszelkich okoliczności należy mieć na pieczy aby statki przybijające do lądu ile możności jak najmniej przeszkadzały żegludze.

Szczegółowe przepisy względem przewozu niektórych artykułów towarowych zawarte w Art. 14 międzynarodowego regulaminu żeglarskiego i portowego dla jeziora Bodeńskiego, winny być ściśle zachowywane.

§. 3. Gdy zawijające okręty przybiją do lądu, dowódcy ich są obowiązani zgłosić się natychmiast do głównego urzędu celnego, i stosownie do przepisów celnych deklarować, czy i jakim ładunkiem okręt jest napełniony.

Dozwolone dotychczas dowódcom okrętów parowych szczególne uwzględnienie co do deklarowania towarów wylądować się mających, pozostaje nadal w mocy obowiązującej.

§. 4. Po skutecznym zgłoszeniu się dowódca okrętu otrzyma od głównego urzędu celnego cedułę z numerem odpowiednim numerowi bieżącego rejestru; numer ten wskazuje kolej w jakiej odbywać się będzie wylądowanie tych okrętów, które od głównego urzędu celnego otrzymały do tego pozwolenie.

Przy nagłych stosunkach naczelnik głównego urzędu celnego po udzieleniu pozwolenia w urzędzie celnym może przychylić się do zrobienia wyjątku od tej kolei.

§. 5. Przy ogłaszanej publicznie kolei przewozu, statkom parowym ma być dane pierwszeństwo przed innymi okrętami a między kilku statkami parowymi rozstrzyga czas odpłynięcia przepisany planem ruchu.

Okręty na linwach ciągnięone mają być co do kolei wylądowania tak samo traktowane jak okręty żaglowe i okręty wiosłami poruszane.

§. 6. Dowódcy okrętowi winni mieć pieczę, aby ich okręty w porcie stojące były starannie przymocowane do pali lub pierścieni do tego wyznaczonych.

§. 7. Miejsce ograniczone drogą pomiędzy miejską wagą mostową, gospodą pod dworem austriackim i starą szopą solną aż do latarni wieżowych po obu stronach portu, może być używane tylko do złożenia przedmiotów, które albo przyszły na okrętach, albo mają być wysłane okrętem.

Lecz złożenie i tych także przedmiotów w przestrzeni portowej dozwolone jest tylko w miejscach, które dozorca portowy do tego wyznaczy i w taki sposób, jaki on sam wskaże.

Składanie innych przedmiotów w obrębie tego miejsca jest zabronione.

§. 8. Okręty winny przybijać do lądu zwyczajnie wewnątrz portu, wjazd zaś powinien być wolnym.

Statkom parowym nie zatrzymującym się dłużej nad jedną godzinę najwięcej, dozwala się wyjątkowo przy spokojnym stanie wody zawijać do portu wzdłuż murów wjazdowych przy zachodniej wieży latarniowej, wylądować i naładować.

Towary jednak mające się tam wylądować lub naładować, nie mogą leżeć tam dłużej nad 24 godzin.

Jeżeli stan wody dojdzie do takiej wysokości, że wewnątrz portu wylądować nie można, natenczas dozorca portowy wyznaczy w którym miejscu zewnętrznego muru portowego można przybić do lądu.

W innych miejscach, oprócz tych, które władza portowa w ogólności wyznaczy do wyładowania, dowódca okrętowy wtedy tylko może bez osobnego pozwolenia naładować lub wyładować, gdy wypadki elementarne lub nieszczęśliwe wydarzenia nie pozwalają mu odbywać dalszej podróży, albo czynią takową możebną tylko z wielkiem niebezpieczeństwem dla okrętu lub ładunku.

We wszystkich jednak tych wypadkach obowiązany jest przesłać jak najspieszniej zawiadomienie naczelnikowi głównego urzędu celnego (dyrektorowi urzędu) działającemu jako komisarz portowy, a dopóki mu polecenia co do postępowania udzielone nie będą, wstrzymać się od wszelkich nie naglących czynności dla zabezpieczenia okrętu i ładunku.

§. 9. Przestrzeń od żelaznej poręczy na brzegu wyłożonym płytami kamiennymi aż do krzywizny północno zachodniego muru portowego, w szerokości aż do znajdującej się obok drogi wozowej, dopóki nie będzie użyta na potrzeby portu, zostawia się publiczności.

§. 10. Materyały, jak: drzewo, kamienie itd., chociażby przybyły na okrętach i miały być okrętami wywiezione, nie mogą być nigdy składane w przestrzeni portowej dla dalszego obrobienia, względnie dla niepewnej sprzedaży.

Wprowadzanie traw do portu jest niedozwolone.

§. 11. Każdy dowódca okrętowy ma prawo załatwiać naładowanie i wyładowanie swoimi własnymi ludźmi.

W przeciwnym razie ma używać parobków postanowionych z urzędu, którzy za to mają prawo do zapłaty według taryfy urzędownie ustanowionej.

§. 12. Podczas ciemnych poranków, wieczorów i nocy wjazd do portu będzie oświetlony dwoma latarniami wieżowymi, i latarnie portowe będą w razie potrzeby zapalone, przy mglistem powietrzu będzie się także uderzać w dzwon w krótkich odstępach czasu.

§. 13. Wszelkie uszkodzenie budowli portowych i brzegów, wystawionych znaków, pali do przymocowania i pierścieni, latarni wieżowych, poręczy, schodów, dróg, drzew, ławek i innych przedmiotów należących do zakładu portowego jest zabronione i pociąga za sobą oprócz każdorazowego ukarania także obowiązek wynagrodzenia szkody.

W kotłnię portową nie wolno wrzucać ani pływających, ani spadających na dno przedmiotów.

Jeżeli przy wyładowaniu lub naładowaniu, albo jakimkolwiek przypadkiem wpadną do wody jakie przedmioty, mogące utrudniać żeglugę, winny ma niezwłocznie pod odpowiedzialnością dowódcy okrętu usunąć te przedmioty z portowego łożyska. Jeżeli to nie stanie się przynajmniej w czasie przez dozorcę portowego wyznaczony mającym, usunięcie ma nastąpić na koszt winnego, oprócz kary, według przepisów na niego spadającej.

§. 14. Niedopełnienie przepisów podanych w niniejszym regulaminie portowym, i przestępstwo wyrzeczonych w nim zakazów karane będzie oprócz całkowitego odszkodowania, które winny ma skutecznie, karą pieniężną, wymierzyć się mającą według większej lub mniejszej rozmyślności, szkodliwości i niebezpieczności występku, albo, gdyby ta ściągnąć się nie dała, lub gdyby się w obec zachodzących okoliczności miała okazać nie odpowiednią, stosunkowym aresztem.

§. 15. Kary pieniężne mają być wymierzane z uwzględnieniem wielkości, rozmyślności i niebezpieczności przestępstwa, tudzież według wielkości statku w kwocie 1 do 20 złr.; przy statkach parowych w kwocie 10 do 100 złr. wal. austr.

Jeżeli zamiast kary pieniężnej ma być wymierzona kara aresztu, takowa ma wynosić jeden dzień aresztu za każde 5 złr.; najmniejsza kara aresztu ma wynosić jeden dzień.

W razie powtórnego schwywania na tym samym występkę, kara za pierwszym razem wymierzona, ma być podwojona, w granicach maximum 20, względnie 100 złr.

Dalsze wypadki przestępstw będą surowiej karane w granicach wspomnianego wyżej maximum.

§. 16. Kary pieniężne ściągane na zasadzie tego rozporządzenia mają wpływać do funduszu ubogich miejscowych Bregencyi.

§. 17. Żaden dowódcą okrętu nie ma doznawać przeszkody w odbywaniu dalszej podróży w skutek wytoczonego przeciw niemu lub jego załodze śledztwa, jeżeli idzie tylko o przestępstwo policyjnie karygodne.

§. 18. Żeglarz zostaje uwolniony od winy i kary, jeżeli udowodni że nadzwyczajne wypadki elementarne lub inne nieprzewidziane i niedozwalczania wydarzenie uczyniło niemożebnem dopełnienie obowiązku nałożonego regulaminem portowym.

§. 19. Śledztwo w zachodzących wypadkach przestępstw ma być prowadzone ile możności jak najkrócej i sumarycznie według ustaw krajowych.

Przy postępowaniu tem wymaganie stempli i tax nie ma miejsca.

Interesowani nie mają ponosić żadnych innych kosztów prócz tych, które będą spowodowane przez świadków lub znawców i ich wezwanie, przez doręczenie, porto itp. i które będą ściągnięte według ustaw krajowych.

§. 20. Przestrzeganie regulaminu portowego, o ile takowy odnosi się do ruchu wewnątrz portu, i nadzór nad ruchem towarowym w tymże, ma wykonywać główny urząd celny. Karanie przestępstw przeciwko regulaminowi portowemu, wydarzających się w tych stosunkach w przestrzeni portowej należy do naczelnika głównego urzędu celnego.

Co do prawa urzędników dochodów niestałych i oficyalistów zakładów strażniczych we względzie nadzorowania statków zawijających do portu, obowiązują postanowienia §. 43 ustawy o cłach i monopoliach z dnia 11 lipca 1835.

Naczelnik głównego urzędu celnego wyrokuje także w sporach o zapłatę należności uiszczać się mających za użytkowanie zakładów portowych, o przyjmowanie i zapłatę rotmanów, o nagrodę za ratowanie towarów i inne wynagrodzenia za niesioną pomoc, w sporach o uszkodzenie budowli portowych i w wybrykach popełnionych przez osoby należące do osady statków przeciwko organom nadzorem, zajętem wykonaniem swego urzędu, o ile wybryki takie nie należą do kompetencji powszechnej władzy karnej.

Odwwołanie się przeciwko wyrokom karzącym naczelnika głównego urzędu celnego, działającego jako komisarz portowy, wnosić należy do c. k. starostwa powiatowego w Bregencyi, o ile te wyroki karzące mają za przedmiot przestępstwo regulaminu portowego a nie przestępstwo defraudacyjne.

Czy starostwo powiatowe zatwierdzi, czy złagodzi wyrok komisarza portowego, dalsze odwołanie się jest niedopuszczalne.

Plener r. w.

50.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 6 kwietnia 1870,

względem kursów dalszego kształcenia dla nauczycieli szkół ludowych.

W wykonaniu §. 47 ustawy z dnia 14 maja 1869 (Dz. u. p. Nr. 62) rozporządzam co następuje:

§. 1. Kursa dalszego kształcenia odbywać się będą corocznie w miesiącach wakacji. Trwają one 4 do 8 tygodni.

§. 2. Nauka obejmuje te przedmioty naukowe, które są wykładane w zakładach do kształcenia nauczycieli; w pierwszych jednak latach przedmioty realne do szkoły ludowej należące mają być głównie uwzględniane.

§. 3. Corocznie z końcem pierwszego półrocza inspektorowie szkół powiatowych mają udzielić krajowej władzy szkolnej spis tych nauczycieli szkół ludowych, których udział w kursie dalszego kształcenia jest pożądanym.

§. 4. Krajowa władza szkolna mając wzgląd na sumę na ten cel w budżecie preliminowaną oznacza liczbę nauczycieli, zobowiązać się mających do wzięcia udziału i wyznacza, zarazem zakłady kształcenia nauczycieli, w których kursa dalszego kształcenia w odnośnym roku odbywać się mają.

Pzy wyborze nauczycieli powołać się mających, krajowa władza szkolna na to wzgląd mieć powinna, aby ile możności tylko ci nauczyciele jednocześnie powoływani bywali, którzy mogą pobierać naukę w tych samych przedmiotach.

§. 5. Liczba nauczycieli powołać się mających nie powinna zwyczajnie przewyższać dwudziestu w każdej grupie przedmiotów naukowych.

§. 6. Krajowa władza szkolna, po zasięgnięciu opinii ciała nauczycielskiego w zakładzie do kształcenia nauczycieli, ustanawia corocznie wążek nauki i specjalną organizacją poszczególnych kursów.

§. 7. Nauczyciele których krajowa władza szkolna wyznaczy do udzielania nauki w kursie dalszego kształcenia, otrzymają od krajowej władzy szkolnej remunerację z funduszów oddanych jej do rozporządzenia w tym celu.

§. 8. Nauczyciele obowiązani do brania udziału w kursach dalszego kształcenia, otrzymają oprócz zwrotu kosztów podróży, kwotę ryczałtową za koszta wyżywienia.

§. 9. Oprócz tych, których krajowa władza szkolna zobowiąże do brania udziału, każdemu nauczycielowi wolno uczestniczyć jako słuchacz na kursach dalszego kształcenia, o ile to jest dopuszczalnem bez szkody w nauce dalszego kształcenia dla tych, którzy do udziału w niej są obowiązani.

§. 10. Z końcem kursu dalszego kształcenia uczestnicy którzy regularnie brali w nim udział, otrzymają w tym względzie poświadczenie.

§. 11. Oprócz kursów dalszego kształcenia w miesiącach wakacyi odbywać się mających, krajowa władza szkolna może urządzić w ciągu roku szkolnego osobne kursa, mianowicie w miastach, gdzie przebywa większa liczba nauczycieli, w tych jednak mogą brać udział tylko nauczyciele miasta, nie odrywając się od właściwego powołania.

Stremayr r. w.

51.

Ustawa z dnia 9 kwietnia 1870,

o małżeństwie osób nie należących do żadnego prawnie uznanego kościoła lub społeczności religijnej i o prowadzeniu metryk urodzenia, zaślubin i zejścia dla tychże.

Za zgodą obu Izb Rady państwa uznają za stosowne rozporządzić eo następuje:

§. 1. Czynności urzędowe, które ustawy we względzie małżeństw i prowadzenia metryk małżeńskich przydzielają duszpasterzom, jeżeli odnoszą się do osoby, która nie należy do żadnego prawnie uznanego kościoła lub społeczności religijnej, mają być przedsiębrane przez starostwo powiatowe, a w gminach posiadających własne statuta, przez władzę gminną mającą sobie poruczonem urządowanie w sprawach politycznych.

Siedziba odnośnych osób rozstrzega o przynależności starostwa powiatowego (władzy gminnej).

Co do zapowiedzi, zawierania małżeństw i przeszkód temu stawianych, dalej eo do zaciągania w metrykę małżeńską, wystawiania świadectw urzędowych na mocy tej metryki

i usiłowań pojednania przed rozdziałem małżonków, stósować się należy do ducha artykułu II ustawy z dnia 25 maja 1868, Dz. u. p. Nr. 47 i ustawy z dnia 31 grudnia 1868, Dz. u. p. z roku 1869, Nr. 4.

§. 2. Co do rozwiązalności małżeństw osoby wymienione w §. 1 mają być uważane na równi z wyznawcami niekatolickich religii chrześcijańskich.

§. 3. Metryki urodzenia i zejścia co do osób wspomnianych w §. 1 prowadzi to starostwo powiatowe (władza gminna), w którego okręgu zaszedł wypadek urodzenia lub zejścia.

Władza ta nawet wtedy, gdy jej kompetencya zdaje się być wątpliwą, ma przedsięwziąć tymczasowe zaciągnięcie do rejestru, zarazem jednak winna zarządzić dalsze traktowanie.

Świadectwa urzędowe które władze polityczne wystawiają na podstawie tych rejestrów mają moc dowodu jak dokumenta publiczne.

§. 4. O wszelkim wypadku urodzenia lub zejścia, zapisać się mającym w metrykach (§. 3.) prowadzonych przez władzę polityczną, oznajmić ma władzy zwyczajnie osobiście ten, kto jest do doniesienia obowiązany, w przeciągu najbliższych dni ośmiu, a w wypadkach urodzenia wymienić oraz imię dziecka nadane lub nadać się mające.

Przy oznajmieniu wypadków śmierci należy przedłożyć świadectwo oględzin pośmiertnych.

§. 5. Obowiązany do oznajmienia o urodzeniu jest najprzód ślubny ojciec nowonarodzonego. Jeżeli ojciec jest nieobecny, lub nie może zrobić doniesienia, lub jeżeli idzie o dziecko nieślubne, natenczas doniesienie ma zrobić akuszer lub akuszerka a w braku tychże ten, w czyjem mieszkaniu dziecko się urodziło. Jeżeli nie zachodzi żaden z tych wypadków, natenczas matka jest obowiązana spowodować doniesienie.

Doniesienie o zejściu robi to z małżonków które zostaje przy życiu, w braku tegoż najbliższy krewny, a gdy ten jest nieobecny, osoba w której mieszkaniu lub domu nastąpił wypadek śmierci.

O wypadkach urodzenia lub zejścia, które nastąpiły w zakładach położniczych, domach podrzutków, szpitalach, zakładach karnych, domach pracy przymusowej i innych zakładach publicznych, winien zrobić doniesienie przełożony zakładu.

§. 6. Zaniedbanie doniesienia, jakoteż przekroczenie wyznaczonego terminu, karane będzie na winnym (§. 5) grzywną do 50 złr. a w razie niemożności zapłacenia aresztem do pięciu dni.

Starostwo powiatowe i przełożeni gminy winni czuwać aby doniesienia były robione w swoim czasie i w razie wydarzającego się zaniedbania zarządzić z urzędu co potrzeba.

§. 7. Wykonanie tej ustawy porucza się ministrom sprawiedliwości, wyznań i spraw wewnętrznych, którzy wydadzą potrzebne rozporządzenia wykonawcze a w szczególności przepisy względem wewnętrznego urządzenia i prowadzenia metryk.

Wiedeń, dnia 9 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Hasner r. w. Giskra r. w. Herbst r. w. Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XVIII. — Wydany i rozesłany dnia 16 kwietnia 1870.

52.

Ustawa finansowa z dnia 12 kwietnia 1870, na rok 1870.

Za zgodą obu Izb Rady państwa uznaję za stosowne rozporządzić co następuje :

Artykuł I.

Ogół wydatków państwa na rok 1870 ustanawia się w sumie 320,739.254 złr. waluty austriackiej.

Artykuł II.

Użycie szczegółowe i sumy etatowe przyzwolone dla poszczególnych gałęzi administracji zawarte są w pierwszej części preliminarza państwa.

Kredyty dozwolone według poszczególnych rozdziałów, tytułów i paragrafów tego preliminarza państwa mogą być użyte tylko na cele wskazane w odnośnych rozdziałach, tytułach i paragrafach a mianowicie oddzielnie na potrzeby zwyczajne i nadzwyczajne.

Wyjątkowo dozwala się na rok 1870, aby przy następujących rozdziałach a mianowicie przy tytułach wymienionych i w sposób tamże bliżej oznaczony, ustało wszelkie ograniczenie przy użyciu przyzwolonych wydatków zwyczajnych, a tem samem aby miało miejsce swobodne przenoszenie, jako to :

Roździał VI. 6. Ministerstwo spraw wewnętrznych przy tytułach 8, 9 w obrębie potrzeb zwyczajnych tych tytułów.

Roździał VIII. 8. Ministerstwo wyznań i oświecenia w obrębie wszystkich tytułów tego roździału.

Roździał IX. 15. Ministerstwo skarbu, dochody z tytoniu, przy tytułach 1, 3 pomiędzy obu temi tytułami między sobą.

Roździał XII. 28. Ministerstwo sprawiedliwości przy tytułach 1, 2, 3 tak w obrębie każdego z tych tytułów w szczególności, jakoteż pomiędzy temi tytułami w ogólności.

Minister spraw wewnętrznych i minister obrony krajowej mogą używać kredytów pozwolonych ministerstwu obrony krajowej i bezpieczeństwa publicznego stosownie do przydzielonych im spraw tego ministerstwa.

Artykuł III.

Na opędzenie wydatków państwa przyzwolonych w artykule I. przeznaczają się dochody z podatków stałych, z podatków niestałych i wszystkich innych gałęzi dochodów państwa, ustanowione w drugiej części następującego preliminarza państwa w sumie 317,195.040 złr. waluty austriackiej.

Artykuł IV.

Dla otrzymania sumy dochodów państwa ustanowionej w artykule III. podatki stałe i niestałe pobierane będą w ogólności według norm istniejących.

Co się zaś tyczy wymiaru dodatków do podatków stałych obowiązywać mają następujące postanowienia:

- a) przy podatku gruntowym i podatku domowo-czynszowym prócz podatku zwyczajnego i dodatku trzeciej części zastępującego podatek dochodowy, pobierany będzie dodatek nadzwyczajny wynoszący trzecią część podatku zwyczajnego;
- b) przy podatku domowo-klasowym prócz podatku zwyczajnego i dodatku trzeciej części zastępującego podatek dochodowy, pobierany będzie dodatek nadzwyczajny w kwocie równej podatkowi zwyczajnemu;
- c) przy podatku zarobkowym i przy podatku dochodowym pobierany będzie prócz podatku zwyczajnego dodatek nadzwyczajny podobnie w kwocie równej podatkowi zwyczajnemu.

Tylko od osób do podatku obowiązanych, których całkowita należytość podatku zwyczajnego, mianowicie podatku zarobkowego i dochodowego pierwszej klasy, lub podatku dochodowego drugiej klasy nie przenosi kwoty 30 złr. wal. austr., pobierany będzie dodatek nadzwyczajny, wynoszący tylko siedm dziesiątych części podatku zwyczajnego.

Od budynków, które całkiem lub częściowo doznają czasowego uwolnienia od podatku domowo-czynszowego, niszczać należy jako podatek dochodowy za rok 1870 piąty procent od czystego dochodu rocznego otrzymanego z tychże budynków wolnych od podatku, to jest od tej kwoty, która pozostanie z całkowitego dochodu ryczałtowego z czynszów, po strąceniu odsetków, prawnie przyzwolonych na utrzymanie budynków, a przy budynkach całkiem wolnych od podatku, po strąceniu także odsetków, przypadających dowodnie w roku 1870 od kapitałów, zabezpieczonych na budynku wolnym od podatku.

Artykuł V.

Przy podatkach niestałych ekwiwalent należytości od majątku nieruchomego i ruchomego za miesiące listopad i grudzień 1870 ma być przepisana i pobierana w kwocie przypadającej stosunkowo za czas dwóch miesięcy według wymiaru jaki istniał w roku przeszłym.

Artykuł VI.

Za wszystkie oprocentowane kapitały ogólnego długu państwa, przypadające do wypłaty w ciągu roku 1870 mogą być wydawane w wykonaniu §. 2 ustawy z dnia 24 grudnia 1867 obligacye utworzonego mocą ustawy z dnia 20 czerwca 1868 nie zwrotnego jednolitego długu państwa, i to w takiej kwocie, że kwota procentowa, przypadająca na nowe

obligacye po strąceniu 16 procentowego podatku, wyrównywa zupełnie kwocie procentowej, która rzeczywiście ma się uiścić od wypłaconych obligacyi, t. j. po strąceniu przypadającego podatku.

Oprocentowanie tych obligacyi, nowo wydać się mających, rozpoczyna się z dniem w którym ustaje oprocentowanie odnośnego dawnego długu.

Artykuł VII.

Kwoty dozwolone na wydatki roku 1870, z końcem tegoż albo weale nie, albo nie zupełnie użyte, jednak z wyjątkiem kredytów na dochody z cła i tytoniu (rozdział 12 i 15), mogą także być jeszcze użytymi w pierwszej połowie 1871 na cele przewidziane w niniejszej ustawie finansowej i w granicach pozycyi takową ustanowionych; odnośne wypłaty, ednak mają być zapisane w rachunku rocznym na karb zarządu ubiegłego roku.

Pozwolenie jednak co do kwot nieużytych nawet i w pierwszej połowie 1871 roku, gaśnie z dniem ostatnim czerwca 1871.

Wyjętymi od tego postanowienia są kwoty przeznaczone na pokrycie stałych płac, jakimi są pensye, emerytury itd. albo na uiszczenie tych wypłat, które opierają się na obowiązującym tytule prawnym, jak odsetki od długu państwa itd.; i kwoty te mogą być używane aż do upływu terminu przedawnienia.

Kredyta pozwolone na pewne oznaczone budowle lub inne cele wyłączne, jakoteż odnośne kredyta dochodów z tytoniu, które w roku 1870 albo weale nie, albo nie zupełnie były użyte, mogą być używane także w ciągu całego roku 1871, tak jednak uważane będą, jak gdyby były pozwolone w preliminarzu tego ostatniego roku i dla tego mają być policzone na jego zarząd.

Artykuł VIII.

Na pokrycie nieodboru, który

jeżeli ogół wydatków państwa w sumie	320,739.254 złr.
porówna się z ogółem dochodów państwa w sumie	317,195.040 „
wynosi	<u>3,544.214 złr.</u>

należy zaciągnąć dług nieustalony w takiejże kwocie.

Artykuł IX.

Wykonanie tej ustawy porucza się ministrowi skarbu.

Wiedeń, dnia 12 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Hasner r. w. Plener r. w. Giskra r. w. Herbst r. w. Brestel r. w.
Wagner r. w. FML. Banhans r. w. Stremayr r. w.

Preliminarz państwa

na rok 1870 dla królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Część pierwsza. — Potrzeby.

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa	W y d a t k i		
				Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
				złr. w walucie austriackiej		
1			I. Dwór cesarski	3,650.000	120.000	3,770.000
2			II. Kancelarya gabinetowa Najjaśn. Pana 50% .	60.234		60.234
3			III. Rada państwa.			
	1		Izba panów	27.904		27.904
	2		Izba deputowanych	400.780		400.780
	3		Delegacya	8.000		8.000
	4		Komisyja kontroli długu państwa	7.874		7.874
	5		Na budowę nowego domu dla parlamentu		150.000	150.000
			Suma (Rozdział 3, tytuły 1—5) .	444.558	150.000	594.558
4			IV. Trybunał państwa	26.670		26.670
5			V. Rada ministrów.			
	1		Prezydyum Rady ministrów	66.407	11.000	77.407
	2		Koszta gazet urzędowych	348.630		348.630
	3		Fundusz dyspozycyjny	50.000		50.000
			Suma (Rozdział 5, tytuły 1—3) .	465.037	11.000	476.037
6			VI. Ministerstwo spraw wewnętrznych.			
	1		Zarząd centralny	355.965	3.600	359.565
	2		Koszta dziennika ustaw państwa	63.300	1.000	64.300
	3		Akademia umiejętności	63.000		63.000
	4		Instytut geologiczny państwa	40.918		40.918
	5		Administracya polityczna w poszczególnych krajach . .	4,327.773	290.000	4,617.773
	6		Dopłata zakładom podrzutek	265.716	12.949	278.665
	7		Publiczna służba budownicza	874.414	57.559	931.973
	8		Budowa dróg:			
	1		Austria poniżej Anizy	592.158		592.158
			Wybrukowanie gościńców skarbowych w Wiedniu i koło Wiednia, odbudowanie mostów na go- ścińcu tryestyńskim i oedenburgskim, odbudo- wanie mostu na Litawie w Bruck		86.000	86.000
	2		Austria powyżej Anizy	184.878		184.878
			Budowa nowego mostu na Dunaju w Lincu		150.000	150.000
			Zniesienie .	777.036	236.000	1,013.036

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa	Wydatki		
				Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
				złr. w walucie austriackiej		
			Przeniesienie .	777.036	236.000	1,013.036
6	8	3	Saleburg	97.062		97.062
			Wypłata reszty za budowę gościńca pinzgau- skiego, odbudowanie mostu na Niederalm na tracie karyntyjskim między Salzburgiem a Hal- lein, utrzymanie i poprawienie traktu gastein- skiego w wąwozie Klampass		13.200	13.200
		4	Styrya	325.175		325.175
			Dodatek konkurencyjny na uregulowanie Anizy i zmiana drogi solnej na Kummersbergu pod Obersdorfem		14.203	14.203
		5	Karyntya	182.972		182.972
			Budowa gościńca Tarvis-Arnoldsteinskiego, bu- dowa koło potoków w dolinie Drawy, budowe ubezpieczające na gościńcu kapplerskim i zmiana traktu goryckiego		42.887	42.887
		6	Kraina	146.301		146.301
			Dodatek konkurencyjny na ukończenie osuszania bagniska lublańskiego, dalsze prowadzenie bu- dowli ubezpieczających na gościńcu kanker- skim na górze Leobelza i dokończenie zmiany gościńca rieckiego		25.500	25.500
		7	Wybrzeże	98.929		98.929
			Dalszy ciąg budowy gościńców w Istrii, rektyfika- cja gościńca karyntyjskiego i połowa dodatku rządowego na budowę mostu na Isonzo pod Pietri		60.000	60.000
		8	Tyrol i Vorarlberg	334.060		334.060
			Dalszy ciąg budowy gościńca pomiędzy Predazzo a Primiero, budowa gościńca tonalskiego, zmiana gościńca pomiędzy mostem na Inn w Martins- bruck a Nauders		142.352	142.352
		9	Czechy	1,011.860		1,011.860
			Gmina Pragi za ulepszenia które przedsięwzięła na gościńcu skarbowym w Bubnie, nadwyżki w wydatkach przy zasklepieniu mostu na Egierze w Karlsbadzie (reszta należności), rekonstruk- cja gościńca pod Podiebradem		29.200	29.200
		10	Morawia	273.788		273.788
		11	Szląsk	82.443		82.443
		12	Galicja z Krakowem	836.190		836.190
			Odbudowanie mostu Nr. 5 pod Wojniezem, odbudo- wanie mostu Nr. 277 pod Szlarkową, odbudo- wanie mostu Nr. 85 na Wisłoce (dalszy ciąg), odbudowanie mostu Nr. 20 na Łomniey, budowa gościńca Spytkowice-myślenickiego (dalszy ciąg), budowa gościńca Gdów-gorlickiego (dal- szy ciąg), odbudowanie mostu Nr. 81 na Wi- słoce pod Zmigrodem, odbudowanie mostu Nr. 46 na Wisłoce pod Jaworzem (dalszy ciąg), rekonstrukcja i budowa gościńca lwowsko- brodzkiego aż do Radziwiłłowa (dalszy ciąg), budowa mostu Nr. 69 na Dniestrze pod Niżnio- wem (dalszy ciąg), budowa gościńca delatyń- sko-jabłonickiego (dalszy ciąg), budowa go- ścińca pod Smolnicą, rekonstrukcja drogi pod Koniuszkami, budowa mostów Nr. 32, 82 i 99 na gościńcu delatyńskim		181.734	181.734
			Zniesienie .	4,165.816	745.076	4,910.892

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa	Wydatki		
				Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
				z r. w walucie austriackiej		
			Przeniesienie .	4,165.816	745.076	4,910.892
6	8	13	Bukowina	79.330		79.330
			Budowa mostu na Prucie pod Czerniowcami i odbudowanie mostu na Mołdawie w okręgu drogowym kimpolungskim		105.055	105.055
		14	Dalmacya	61.440		61.440
			Budowa drogi nadbrzeżnej przez most na Riecc aż do Ragusa vecchia (dalszy ciąg), dokończenie gościńca z Dubrownika (Dobac) do granicy tureckiej, zapłata reszty należności za budowę gościńca billibrighskiego, budowlę drogowe w okręgu kottarskim		143.000	143.000
			Suma (Tytuł 8, §§. 1—14) .	4,306.586	993.131	5,299.717
	9		Budownictwo wodne:			
		1	Austria poniżej Anizy	195.804	122.000	317.804
		2	Austria powyżej Anizy	136.737	86.000	222.737
		3	Salzburg	32.357	28.670	61.027
		4	Styrya	27.050	12.504	39.554
		5	Karyntya	1.000	10.000	11.000
		6	Kraina	11.042		11.042
		7	Wybrzeże	5.277	10.000	15.277
		8	Tyrol i Vorarlberg	74.240	163.500	237.740
		9	Czechy	142.326	379.800	522.126
		10	Morawia	400		400
		11	Szląsk	200		200
		12	Galicya z Krakowem	58.398	210.900	269.298
		13	Bukowina	1.162		1.162
		14	Dalmacya	2.800		2.800
			Suma (Tytuł 9, §§. 1—14) .	688.793	1,023.374	1,712.167
	10		Nowe budowle administracyi politycznej		25.000	25.000
	11		Za wytepienie bezprawców w Dalmacyi		20.000	20.000
	12		Wydatki na obliczenie ludności	215.000		215.000
	13		Koszta telegrafów	30.000		30.000
	14		Do tego kosztu zarządu krajowych i powiatowych władz szkolnych, które ma opędzić administracya polityczna	40.000		40.000
	15		Na ulżenie nędzy w Dalmacyi		30.000	30.000
			Razem (Rozdział 6, tytuły 1—15) .	11,056.465	2,671.613	13,728.078
	7		VII. Ministerstwo obrony krajowej i bezpieczeństwa publicznego.			
		1	Zarząd centralny	215.000		215.000
		2	Landwera:			
		1	Wyższa komenda landwery	17.130		17.130
		2	Adjutantury przy komendzie landwery	29.372		29.372
		3	Utrzymanie ewidencyi w landwerze	350.322	26.912	377.234
		4	Wojska landwery	205.653	1,699.940	1,905.593
		5	Strzelcy krajowi w Tyrolu	335.520	4.480	340.000
				937.997	1,731.332	2,669.329
		3	Koszta poboru do wojska i dodatki na utrzymanie sztelców krajowych	40.487		40.487
		4	Fundacye wojskowe	33.321		33.321
		5	Bezpieczeństwo publiczne	1,978.000		1,978.000
		6	Wojskowa straż policyjna	95.516	11.715	107.231
		7	Inspektor żandarmeryi	9.415		9.415
		8	Żandarmerya krajowa	2,200.000		2,200.000
			Suma (Rozdział 7, tytuły 1—8) .	5,509.736	1,743.047	7,252.783

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa			
			W y d a t k i			
			Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma	
			złr. w walucie austriackiej			
8			VIII. Ministerstwo wyznań i oświecenia.			
	1		Zarząd centralny	176.000	1.938	177.938
			Wyznania.			
	2		Zaliczka państwowa dla funduszów religijnych kato- lickich:			
		1	Salzburg	74.507		74.507
		2	Tyrol	23.154		23.154
		3	Vorarlberg	12.159		12.159
		4	Styrya	64.652	4.291	68.943
		5	Karyntya	33.202		33.202
		6	Kraina	51.067	7.600	58.667
		7	Tryest	42.366		42.366
		8	Gorycya	51.164	11.031	62.195
		9	Istrya	59.288	6.000	65.288
		10	Dalmacya	143.893	46.310	190.203
		11	Czechy	21.151	70.000	91.151
		12	Galicya	567.640	25.000	592.640
		13	Kraków	21.680		21.680
		14	Bukowina	42.807	4.012	46.819
		15	Dla wszystkich królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa	810		810
			Suma (Tytuł 2, §§. 1—15) .	1,209.540	174.244	1,383.784
	3		Fundacye i dodatki na cele wyznaniowe:			
			Wyznanie katolickie.			
		1	Austria poniżej Anizy	5.561	130.000	135.561
		2	Austria powyżej Anizy	195		195
		3	Salzburg	20.274		20.274
		4	Tyrol i Vorariberg	35.562		35.562
		5	Styrya	5.084		5.084
		6	Karyntya	52		52
		7	Kraina	712		712
		8	Wybrzeże	1.229		1.229
		9	Czechy	12.315	10.000	22.315
		10	Galicya z Krakowem	26.897		26.897
			Suma (Tytuł 3, §§. 1—10) .	107.881	140.000	247.881
	4		Wyznanie ewangelickie.			
		1	Austria poniżej Anizy	30.073		30.073
		2	Austria powyżej Anizy	3.338		3.338
		3	Styrya	400		400
		4	Karyntya	800		800
		5	Wybrzeże	400		400
		6	Czechy	7.179		7.179
		7	Morawia	3.700		3.700
		8	Szlask	2.500		2.500
		9	Galicya z Krakowem	5.436		5.436
		10	Bukowina	663		663
		11	Cały okrąg urzędowy ewangelickiej rady kościelnej wyższej	23.200		23.200
			Suma (Tytuł 4, §§. 1—11) .	77.689		77.689

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa	W y d a t k i		
				Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
				złr. w walucie austriackiej		
8	5	1	Wyznanie grecko-orientalne: Dalmacya	47.790	16.500	64.290
	6		Ekwiwalenta i wypłata na cele wyznaniowe na mocy układów piśmiennych:			
		1	Austria poniżej Anizy	1.536		1.536
		2	Tyrol	17.277		17.277
		3	Vorarlberg		6.300	6.300
		4	Styrya	281		281
		5	Karyntya	2.848		2.848
		6	Wybrzeże	45.549		45.549
		7	Dalmacya	74.057		74.057
		8	Czechy	19.719		19.719
		9	Galicya z Krakowem	5.442		5.442
			Suma (Tytuł 6, §§. 1—9)	166.709	6.300	173.009
	7		Wydatki na cele wyznaniowe z tytułu patronatu:			
		1	Austria poniżej Anizy	12.000		12.000
		2	Austria powyżej Anizy	17.718		17.718
		3	Tyrol i Vorarlberg	6.209		6.209
		4	Styrya	2.613		2.613
		5	Karyntya	2.000		2.000
		6	Kraina	100		100
		7	Wybrzeże	5.319		5.319
		8	Dalmacya	3.294		3.294
		9	Czechy	800		800
		10	Galicya z Krakowem	6.127		6.127
			Suma (Tytuł 7, §§. 1—10)	56.180		56.180
			Ogółem (Rozdział 8, tytuł 2—7)	1,665.789	337.044	2,002.833
			Oświecenie.			
	8		Krajowe i powiatowe Rady szkolne:			
		1	Austria poniżej Anizy	26.421		26.421
		2	Austria powyżej Anizy	10.114		10.114
		3	Salzburg	4.800		4.800
		4	Tyrol	15.854		15.854
		5	Vorarlberg	3.264		3.264
		6	Styrya	18.674		18.674
		7	Karyntya	8.272		8.272
		8	Kraina	8.318		8.318
		9	Tryest	3.001		3.001
		10	Gorycja i Gradyska	3.714		3.714
		11	Istrya	4.014		4.014
		12	Dalmacya	9.341		9.341
		13	Czechy	54.710	840	55.550
		14	Morawia	25.174		25.174
		15	Szlask	7.757		7.757
		16	Galicya z Krakowem	40.798		40.798
		17	Bukowina	6.972		6.972
		18	Na korespondencye telegraficzne	550		550
		19	Koszta podróży powiatowych inspektorów szkolnych	30.000		30.000
			Suma (Tytuł 8, §§. 1—19)	281.748	840	282.588

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa		
			Wydatki		
			Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
złr. w walucie austriackiej					
8	9		Zakłady do kształcenia nauczycieli:		
	1	Austria poniżej Anizy	55.545		55.545
	2	Austria powyżej Anizy	13.180		13.180
	3	Salzburg	10.575		10.575
	4	Tyrol i Vorarlberg	28.498		28.498
	5	Styrya	23.712		23.712
	6	Karyntya	12.245		12.245
	7	Kraina	8.644		8.644
	8	Tryest	18.092		18.092
	9	Gorycya i Gradyska	11.746		11.746
	10	Istrya	7.106		7.106
	11	Dalmacya	15.318		15.318
	12	Czechy	63.731		63.731
	13	Morawia	25.264		25.264
	14	Szląsk	20.919		20.919
	15	Galicya z Krakowem	56.300		56.300
	16	Bukowina	5.339		5.339
	17	Dla wszystkich królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa	610		610
	18	Dla komisji egzaminacyjnej do egzaminów z kandy- datami na nauczycieli	10.000		10.000
		Suma (Tytuł 9, §§. 1—18) .	386.824		386.824
	10		Dodatek państwowy do funduszów szkół normalnych:		
	1	Salzburg	2.501		2.501
	2	Tyrol	4.968		4.968
	3	Vorarlberg	265		265
	4	Karyntya	4.880		4.880
	5	Kraina	2.172		2.172
	6	Gorycya	3.231		3.231
	7	Istrya	23.856		23.856
	8	Dalmacya	41.654	8.346	50.000
	9	Szląsk	6.738		6.738
	10	Galicya	30.553	20.000	50.553
	11	Kraków	24.390		24.390
	12	Bukowina	4.416		4.416
		Suma (Tytuł 10, §§. 1—12) .	149.624	28.346	177.970
	11		Dodatek państwowy do funduszów naukowych:		
	1	(Fundusz naukowy . . . . .)	430.592	271.200	701.792
	2	Austria poniżej Anizy (Ewangelicki wydział teologiczny . . . . .)	23.633		23.633
	3	(Instytut politechniczny w Wiedniu . . . . .)	178.331	6.287	184.618
	4	Austria powyżej Anizy	13.993	120.000	133.993
	5	Salzburg	37.024		37.024
	6	Tyrol	147.164	4.308	151.472
	7	Vorarlberg	13.897		13.897
	8	Styrya	111.930	9.000	120.930
	9	Karyntya	19.074	375	19.449
	10	Kraina	34.950	2.000	36.950
	11	Tryest-Istrya	20.984		20.984
	12	Gorycya	26.790		26.790
	13	Akademia handlowa i nawigacyjna w Tryeście	29.266	800	30.066
	14	Dalmacya	96.662		96.662
	15	Czechy	264.569	120.000	384.569
	16	Morawia	96.896		96.896
	17	Instytut techniczny w Bernie	37.438	1.500	38.938
	18	Szląsk	28.040	46.928	74.968
	19	Drugie gimnazjum w Cieszynie	13.820		13.820
		Zniesienie .	1,625.053	582.398	2,207.451

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa	Wydatki		
				Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
				złr. w walucie austriackiej		
			Przeniesienie	1,625.053	582.398	2,207.451
8	11	20	Galicya	269.981	48.526	318.507
		21	Akademia techniczna we Lwowie	29.985		29.985
		22	Kraków	159.835	7.224	167.059
		23	Instytut techniczny w Krakowie	21.348		21.348
		24	Bukowina	20.293		20.293
		25	Dla wszystkich królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa	680		680
			Suma (Tytuł 11, §§. 1—25)	2,127.175	638.148	2,765.323
	12		Akademia sztuk pięknych w Wiedniu	56.927		56.927
	13		Komisyja centralna do rozpoznania i utrzymania pomni- ków budownictwa	7.568		7.568
	14		Utrzymanie dawnych zabytków budownictwa i wzno- szenie pomników publicznych	5.738		5.738
	15		Muzeum austriackie dla sztuki i przemysłu i szkoła artystyczno-przemysłowa:			
		1	Muzeum dzieł sztuki i przemysłu	46.574	250.000	296.574
		2	Szkoła artystyczno-przemysłowa	12.950		12.950
			Suma (Tytuł 15, §§. 1 i 2)	59.524	250.000	309.524
	16		Instytut dla kandydatów na rabinów	1.800		1.800
	17		Fundacya i dopłaty na cele naukowe:			
		1	Austria poniżej Anizy	114.007	7.000	121.007
		2	Austria powyżej Anizy	945		945
		3	Salzburg	4.424		4.424
		4	Tyrol i Vorarlberg	6.881		6.881
		5	Stycya	1.100		1.100
		6	Karyntya	147		147
		7	Kraina	1.417		1.417
		8	Wybrzeże	3.272		3.272
		9	Dalmacya	50		50
		10	Czechy	1.772		1.772
		11	Szląsk	1.103		1.103
		12	Galicya z Krakowem	190		190
			Suma (Tytuł 17, §§. 1—12)	135.308	7.000	142.308
	18		Ekwiwalenta i wypłaty na cele naukowe w skutek ukła- dów piśmiennych:			
		1	Austria powyżej Anizy	175		175
		2	Tyrol i Vorarlberg	7.719		7.719
			Suma (Tytuł 18, §§. 1 i 2)	7.894		7.894
	19		Wydatki na cele naukowe z tytułu patronatu:			
		1	Austria poniżej Anizy	500		500
		2	Austria powyżej Anizy	341		341
		3	Salzburg	3.064		3.064
		4	Tyrol i Vorarlberg	1.100		1.100
		5	Kraina	1.500		1.500
		6	Wybrzeże	1.378		1.378
		7	Czechy	340		340
		8	Galicya z Krakowem	245		245
			Suma (Tytuł 19, §§. 1—8)	8.468		8.468
			Razem (Rozdział 8, Tytuły 8—19)	3,228.598	924.334	4,152.932
			Ogółem (Rozdział 8, Tytuły 1—19)	5,070.387	1,263.316	6,333.703

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa		
			W y d a t k i		
			Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
			zr. w walucie austriackiej		
IX. Ministerstwo skarbu.					
A. Właściwe wydatki państwa.					
9		Zarząd finansów:			
	1	Zarząd centralny (wraz z departamentem rachunkowym i departamentem rachunków specjalnych)	815.979		815.979
	2	Krajowe dyrekcje skarbowe, dyrekcje skarbowe i powiatowe dyrekcje skarbowe, inspektorowie finansowi i urzęda do wymiaru opłat	2,215.687		2,215.687
	3	Nowe budowle		23.000	23.000
	4	Administracje podatkowe, służba podatkowa przy starostwach powiatowych i lokalne komisje podatkowe	588.527		588.527
	5	Centralna kasa państwa, ministerjalny urząd płatniczy, urząd wyższy dochodów niestałych i urząd zbiorowy w Wiedniu, tudzież krajowe kasy główne	311.835	8.490	320.325
	6	Straż skarbowa	3,416.000		3,416.000
	7	Urzęda podatkowe	2,603.789	11.960	2,615.749
	8	Nowe budowle i zakupienie budowli		3.000	3.000
	9	Prokuratorie skarbowe	260.000		260.000
	10	Zarząd celi	1,097.865	280	1,098.145
	11	Nowe budowle i zakupienie budowli		100.538	100.538
	12	Etal regulacyi podatku gruntowego	2,100.000		2,100.000
		Suma (Rozdział 9, tytuły 1—9) .	13,409.682	147.268	13,556.950
10		Ogólna administracja kasowa.			
	1	Odsetki od specjalnego długu nieustalonego krajów reprezentowanych w Radzie państwa		150.000	150.000
	2	Strafa na monecie	80.000		80.000
	3	Przedpłata wexli i rat za objekta kupione, uiszczona przed terminem płatności		400.000	400.000
	4	Wynagrodzenia stronom	20.000		20.000
	5	Remuneracye za załatwianie spraw funduszów sierocińskich łącznych		2.800	2.800
	6	Wydatki rozmaite	91.900	11.200	103.100
		Suma (Rozdział 10 tytuły 1—6) .	111.900	644.000	755.900
		B. Koszta obrotu, poboru i zarządu dochodów państwa.			
11		Podatki stałe.			
	1	Wynagrodzenia osobom prywatnym i organom publicznym z powodu pomocy ich przy oznaczaniu i ustanawianiu podstaw podatku, tudzież przy ściąganiu podatków	24.850		24.850
	2	Wynagrodzenie stronom dawniej wolnym od podatku w Dalmacyi i Czechach z powodu zaprowadzenia podatku gruntowego	32.020		32.020
	3	Koszta egzekucyi podatków		132.400	132.400
		Suma (Rozdział 11, tytuły 1—3) .	56.870	132.400	189.270

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa			W y d a t k i					
				Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma	zr. w walucie austriackiej				
12			Cło.								
	1		Zwroty złożonych rękojmi na opłaty	948.000		948.000					
	2		Zwroty opłat	43.000		43.000					
	3		Ryczałtowe koszty zarządu	1,400.000		1,400.000					
	4		Zwroty podatku konsumcyjnego	3,000.000		3,000.000					
			Suma (Rozdział 12, tytuły 1—4) .	5,391.000		5,391.000					
13			Podatki niestałe.								
	1		Podatek konsumcyjny	174.306	2,733.200	2,907.506					
			Nowe budowle		18.302	18.302					
14			Sól:								
	1		Koszta produkeyi i wykupna	2,863.418	159.496	3,022.914					
			Nowe budowle i kupno realności		172.594	172.594					
	2		Wydatki przy sprzedaży	281.520	3.000	284.520					
			Nowe budowle		15.000	15.000					
			Suma (Rozdział 14, tytuły 1 i 2) .	3,144.938	350.090	3,495.028					
15			Tytoń:								
	1		Wydatki administracyjne	366.682		366.682					
	2		Koszta produkeyi i kupna	16,300.580		16,300.580					
			Nowe budowle		251.000	251.000					
	3		Wydatki przy sprzedaży	1,438.889	941.120	2,380.009					
			Suma (Rozdział 15, tytuły 1—3) .	18,106.151	1,192.120	19,298.271					
16			Stemple	257.246		257.246					
17			Taxy i opłaty od spraw prawnych	377.280		377.280					
18			Loterya	8,563.956		8,563.956					
19			Myta	33.036	238	33.274					
20			Cechowanie	50.091	950	51.041					
			Budowle dla manipulacyi		3.000	3.000					
			Suma (Rozdziały 13—20) .	30,707.004	4,297.900	35,004.904					
			Własność państwa.								
21			Dobra rządowe:								
	1		Dobra ziemskie	2,515.529		2,515.529					
			Nowe budowle i kupno realności		83.013	83.013					
			Koszta pomiarów, wykupno służebnictw itd.		83.523	83.523					
	2		Gmachy dykasteryalne	89.428		89.428					
			Naprawa budowli		23.600	23.600					
	3		Skarbowe kołaje żelazne	200	3.667	3.867					
			Suma (Rozdział 21, tytuły 1—3) .	2,605.157	193.803	2,798.960					
22			Fiskalności i opuściaości	15.130		15.130					
23			Fabryki skarbowe.								
	1		Drukarnia nadworna i rządowa w Wiedniu	705.806		705.806					
	2		Filialna drukarnia rządowa we Lwowie	51.400		51.400					
			Suma (Rozdział 23, tytuły 1 i 2) .	757.206		757.206					

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa	Wydatki		
				Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
				zr. w walucie austriackiej		
24			Górnictwo.			
	1		Ogólny zarząd górnictwa	104.461	20.000	124.461
			Nowe budowle		4.000	4.000
	2		Kopalnie węgla kamiennego	212.443		212.443
			Nowe budowle		112.032	112.032
	3		Fabryki żelaza	127.984		127.984
			Nowe budowle		6.000	6.000
	4		Inne kopalnie	2.659.046		2,659.046
			Nowe budowle i kupno realności		258.918	258.918
			Suma (Rozdział 24, tytuły 1—4)	3,103.934	400.950	3,504.884
25			Mennictwo	191.623		191.623
			Budowle dla manipulacyi		3.750	3.750
			Ogółem (Rozdziały 9—25)	56,349.506	5,820.071	62,169.577
26			X. Ministerstwo handlu.			
			A. Właściwe wydatki państwa.			
	1		Zarząd centralny	317.552	230.000	547.552
	2		Komisya centralna i dyrekcya statystyki administra- cyjnej	48.000	8.500	56.500
	3		Służba portowa i służba zdrowia morska	600.000	1,650.000	2,250.000
			Suma (Rozdział 26, tytuły 1—3)	965.552	1,888.500	2,854.052
			B. Wydatki na komunikacye.			
	4	1	Służba pocztowa	9,125.250	19.246	9,144.496
		2	Za urządzenie gmachu pocztowego w Pradze		100.000	100.000
		3	Za zaprowadzenie poczt wiejskich		50.000	50.000
	5	1	Zakład telegrafów	2,640.000	380.000	3,020.000
		2	Na urządzenie budynku w Pradze		20.000	20.000
			Suma (Rozdział 26, tytuły 4—5)	11,765.250	569.246	12,334.496
			Razem (Rozdział 26, tytuły 1—5)	12,730.802	2,457.746	15,188.548
27			XI. Ministerstwo rolnictwa.			
	1		Zarząd centralny	125.000	7.000	132.000
	2		Akademia rolnicza w Wiedniu		50.000	50.000
	3		Akademia leśnictwa w Mariabrunn	26.300	26.000	52.300
	4		Kultura krajowa		543.000	543.000
	5		Organa do nadzorowania i podniesienia kultury lasów	109.600		109.600
	6		Starostwa górnicze	112.500	1.500	114.000
	7		Zakłady naukowe górnicze	35.200		35.200
	8		Rządowe zakłady chowu koni	1,398.800		1,398.800
			Suma (Rozdział 27, tytuły 1—8)	1,807.400	627.500	2,434.900

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa		
			Wydatki		
			Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
			złr. w walucie austriackiej		
28			XII. Ministerstwo sprawiedliwości.		
	1		Zarząd centralny	148.000	148.000
	2		Sąd najwyższy	299.000	307.000
	3		Zarząd sprawiedliwości w krajach koronnych	11,845.310	20.000
	4		Zakłady karne	1,682.860	447.164
	5		Nowe budowle dla zarządu sprawiedliwości		488.534
	6		Nadwyżki w wydatkach na kancelistów i aktuaryszów przydzielonych do sądów powiatowych		36.000
			Suma (Rozdział 28, tytuły 1—6)	13,975.170	999.698
					14,974.868
29			XIII. Kontrola rachunkowa.		
	1		Najwyższa izba obrachunkowa	119.000	1.000
	2		Sekcja zaległości w głównej buchalterii kameralnej		20.000
			Suma (Rozdział 29, tytuły 1 i 2)	119.000	21.000
					140.000
30			XIV. Etat emerytalny.		
	1		Ogólny etat emerytalny administracji cywilnej	10,468.727	8.877
	2		Wspólne emerytury cywilne (77%)	849.205	849.205
			Suma (Rozdział 30, tytuły 1 i 2)	11,317.932	8.877
					11,326.809
31			XV. Zapomogi i uposażenia.		
			A. Dla niektórych funduszów krajowych:		
	1		Karyntya	10.000	10.000
	2		Galicya	18.750	18.750
			Suma (Rozdział 31, tytuły 1 i 2)	28.750	
					28.750
32			B. Z powodu regulacyi Dunaju:		
	1		Kwota na odsetki od części na skarb przypadłej		233.000
					233.000
33			C. Przedsiębiorstwom przemysłowym:		
	1		Południowo-północno-niemieckiej kolei łączącej jako 4% zaliczka		350.000
	2		Kolei lwowsko-czerniowiecko-jasyjskiej jako 4% zaliczka	1,150.000	1,150.000
	3		Kolei Franciszka Józefa jako 4% zaliczka	1,300.000	1,300.000
	4		Kolei następcy tronu Rudolfa jako 4% zaliczka	2,750.000	2,750.000
	5		Kolei koszycko-bogumińskiej jako 4% zaliczka	300.000	300.000
	6		Kolei Karola Ludwika (nowa przestrzeń) jako 4% zaliczka	400.000	400.000
	7		Północnej kolei morawskiej jako 4% zaliczka		200.000
	8		Kolei Zwittau-reichenberskiej jako subwencya	70.000	70.000
	9		Kolei południowej odsetki od objętej przez rząd pięćprocentowej kwoty kapitału na budowę linii Villach-Franzensfeste i St. Peter-Rieka	250.000	250.000
	10		Kolei Franciszka Józefa jako zaliczka na budowę		2,000.000
	11		Spółce kolei żelaznej buschtelradzkiej jako zaliczka na budowę	1,500.000	1,500.000
			Suma (Rozdział 33, tytuły 1—12)	320.000	9,950.000
					10,270.000
	12		Strata na monecie przy kwotach powyższych w srebrze wypłać się mających, w sumie 6,620.000 złr.		1,324.000
			Suma (Rozdział 33, tytuły 1—12)	320.000	11,274.000
					11,594.000

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa			
			W y d a t k i			
			Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma	
			złr. w walucie austriackiej			
34			D. Kilku funduszom indemnizacyjnym :			
			Zaliczki bezprocentowe :			
	1		Dla Galicyi wschodniej	1,457.073	1,457.073	
	2		Dla Galicyi zachodniej	1,167.927	1,167.927	
	3		Dla Bukowiny	426.559	426.559	
	4		Dla Krainy	64.669	64.669	
			Suma (Rozdział 34, tytuły 1—4) .	2,625.000	491.228	3,116.228
			Razem (Rozdziały 31—34) .	2,973.750	11,998.228	14,971.978
35			XVI. Dług państwa.			
	1		A. Procenta od długu państwa . . .	107,864.109	107,864.109	
			Straciwszy z tego kwotę roczną przypadającą na kraje korony węgierskiej	29,188.000	29,188.000	
			Zostaje .	78,676.109	78,676.109	
	2		Przy wydatku tym dotyczącym kraje eislitawskie a w srebrze wypłacić się mającym powstaje strata na monecie w kwocie	6,460.312	6,460.312	
			Suma .	78,676.109	6,460.312	85,136.421
	3		B. Umorzenie długow	15,855.418	15,855.418	
			Straciwszy z tego kwotę roczną przypadającą na kraje korony węgierskiej w kwocie 1 milion złr. bankno- tami i 150.000 złr. w monecie brzęczącej, razem . .	1,150.000	1,150.000	
			Zostaje .	14,705.418	14,705.418	
	4		Przy wydatku tym dotyczącym kraje eislitawskie a w srebrze wypłacić się mającym powstaje strata na monecie w kwocie	35.563	35.563	
			Suma .	14,740.981	14,740.981	
			Razem (Rozdział 35, tytuły 1—4) .	78,676.109	21,201.293	99,877.402
36			XVII. Zarząd długu państwa.			
	1		Wydatki na zarząd nieustalone godługu wspólnego (70%)	234.850	234.850	
	2		Wydatki na zarząd nieustalonego długu niewspólnego .	6.000	6.000	
	3		Wydatki na zarząd długu ustalonego	700.473	700.473	
			Suma (Rozdział 36, tytuły 1—3) .	941.323	941.323	
37			XVIII. Summa wypłacić się mająca na wy- datki w sprawach wspólnych.			
	1		Zwyżki w dochodach z cła	10,850.000	10,850.000	
	2		Kwota wypłacić się mająca na opędzenie wydatków wspólnych stosownie do uchwał delegacji zatwier- dzonych przez Najjaśniejszego Pana	55,621.786	55,621.786	
			Suma (Rozdział 37, tytuły 1 i 2) .	66,471.786	66,471.786	

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Wydatki państwa			
			W y d a t k i			
			Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma	
			złr. w walucie austriackiej			
Zestawienie.						
1			I. Dwór cesarski	3,650.000	120.000	3,770.000
2			II. Kancelarya gabinetowa Najjaśniejszego Pana	60.234		60.234
3			III. Rada państwa	444.558	150.000	594.558
4			IV. Trybunał państwa	26.670		26.670
5			V. Rada ministrów	465.037	11.000	476.037
6			VI. Ministerstwo spraw wewnętrznych	11,056.465	2,671.613	13,728.078
7			VII. Ministerstwo obrony krajowej i bezpieczeństwa pu- blicznego	5,509.736	1,743.047	7,252.783
8			VIII. Ministerstwo wyznań i oświecenia	5,070.387	1,263.316	6,333.703
9-25			IX. Ministerstwo skarbu	56,349.506	5,820.071	62,169.577
26			X. Ministerstwo handlu	12,730.802	2,457.746	15,188.548
27			XI. Ministerstwo rolnictwa	1,807.400	627.500	2,434.900
28			XII. Ministerstwo sprawiedliwości	13,975.170	999.698	14,974.868
29			XIII. Kontrola rachunkowa	119.000	21.000	140.000
30			XIV. Etat emerytalny	11,317.932	8.877	11,326.809
31-34			XV. Zpomogi i uposażenia	2,973.750	11,998.228	14,971.978
35			XVI. Dług państwa	78,676.109	21,201.293	99,877.402
36			XVII. Zarząd długu państwa	941.323		941.323
37			XVIII. Suma wypłacić się mająca na wydatki w sprawach wspólnych	66,471.786		66,471.786
			Ogólna suma potrzeb .	271,645.865	49.093.389	320,739.254

Preliminarz państwa

na rok 1870 dla królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Część druga. — Pokrycie.

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Dochody państwa	Dochody		
				Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
				złr. w walucie austriackiej		
1			I. Dwór cesarski	. . . . .	. . . . .	. . . . .
2			II. Kancelarya gabinetowa Najjaśn. Pana	. . . . .	. . . . .	. . . . .
3			III. Rada państwa	. . . . .	. . . . .	. . . . .
4			IV. Trybunał państwa	. . . . .	. . . . .	. . . . .
5			V. Rada ministrów	348.630	. . . . .	348.630
6			VI. Ministerstwo spraw wewnętrznych.			
	1		Dochód z dziennika ustaw państwa	40.000	. . . . .	40.000
	2		Administracya polityczna w poszczególnych krajach	50.508	. . . . .	50.508
	3		Budowa dróg	17.539	. . . . .	17.539
	4		Budownictwo wodne	14.109	. . . . .	14.109
			Suma (Rozdział 6, tytuły 1—4)	122.156	. . . . .	122.156
7			VII. Ministerstwo obrony krajowej i bezpieczeństwa publicznego.			
	1		Zarząd centralny	1.000	. . . . .	1.000
	2		Bezpieczeństwo publiczne	351.857	2.121	353.978
	3		Wojskowa straż policyjna	49.461	. . . . .	49.461
			Suma (Rozdział 7, tytuły 1—3)	402.318	2.121	404.439
8			VIII. Ministerstwo wyznań i oświecenia.			
	1		Zwyzki katolickich funduszów religijnych:			
	1		Austria poniżej Anizy	23.830	. . . . .	23.830
	2		Austria powyżej Anizy	33	. . . . .	33
	3		Morawia	2.240	. . . . .	2.240
	4		Szlask	66	. . . . .	66
			Suma (Tytuł 1, §§. 1—4)	26.169	. . . . .	26.169
	2		Dochody zakładów do kształcenia nauczycieli	26.246	. . . . .	26.246
			Suma (Rozdział 8, tytuły 1 i 2)	52.415	. . . . .	52.415

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Dochody państwa			
			Dochody			
			Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma	
			złr. w walucie austriackiej			
9			IX. Ministerstwo skarbu.			
			Zarząd finansów.			
	1		Krajowe dyrekcje skarbowe, dyrekcje skarbowe i po- wiatowe, dyrekcje skarbowe, inspektorowie finan- sowi i urzęda do wymiaru opłat	56.565		56.565
	2		Krajowe kasy główne	22.010		22.010
	3		Straż skarbowa	33.328		33.328
	4		Urzęda podatkowe	1.877		1.877
	5		Prokuratorye skarbowe	17.150		17.150
	6		Zarząd celi	1.461.000		1.461.000
			Suma (Rozdział 9, tytuły 1—6)	1.591.930		1.591.930
10			Ogólna administracja kasowa.			
	1		Dodatki z funduszków na koszt zarządu	124.100		124.100
	2		Zwyżki funduszków sierocińskich łącznych i dochody z tych zwyzek		542.560	542.560
	3		Odsetki od objętych przez skarbkę i obligacyi z pra- wem pierwszeństwa niektórych przedsiębiorstw ko- lejowych		260.560	260.560
	4		Zysk na monecie z wybicia i przetopienia monety zdaw- kowej srebrnej		1.500.000	1.500.000
	5		Wpływy rozmaite	53.300		53.300
			Suma (Rozdział 10, tytuły 1—5)	179.400	2.303.120	2.482.520
			Podatki stałe.			
	11		Podatek gruntowy	36,476.785		36,476.785
	12		Podatek od budynków	17,962.414		17,962.414
	13		Podatek zarobkowy	7,639.709		7,639.709
	14		Podatek dochodowy	13,305.771		13,305.771
	15		Podatek spadkowy	7.970		7.970
	16		Dochody z egzekucyi podatków		68.900	68.900
	17		Odsetki za zwłokę od podatków zaległych		200.000	200.000
			Suma (Rozdział 11—17)	77,412.649	268.900	77,681.549
18			Cło	16,241.000	2,226.000	18,467.000
			Podatki niestałe.			
19			Podatek konsumcyjny:			
	1		Podatek od wódki	7,284.300		7,284.300
	2		Podatek od wina i moszczu	3,105.574		3,105.574
	3		Podatek od piwa	16,000.000		16,000.000
	4		Podatek od mięsa i bydła rzeźnego	3,460.286		3,460.286
	5		Podatek od cukru	7,810.050		7,810.050
	6		Podatek konsumcyjny od innych spożywanych przed- miotów	2,000.000		2,000.000
	7		Dzierżawy	3,100.137		3,100.137
	8		Inne wpływy	20.061		20.061
	9		Dacio consumo w Dalmacyi	90.000		90.000
	10		Rękojmie składane na dochody niestałe		1,640.000	1,640.000
			Suma (Rozdział 19, tytuły 1—10)	42,870.408	1,640.000	44,510.408
20			Sól:			
	1		Dochody urzędów produkcji	144.887		144.887
	2		Dochody urzędów sprzedaży	17,085.229		17,085.229
			Suma (Rozdział 20, tytuły 1 i 2)	17,230.116		17,230.116

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Dochody		
			Dochody państwa		
			Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
			złr. w walucie austriackiej		
21	1		Tyton:		
	2		Dochody urzędów produkcji	2,129.022	2,129.022
	3		Dochody z sprzedaży za granicą	100.000	100.000
			Dochody z sprzedaży w kraju	42,123.254	43,006.254
			Suma (Rozdział 21, tytuły 1—3) .	44,352.276	45,235.276
22			Stemple	11,840.000	11,840.000
23			Taxy i opłaty od spraw prawnych	20,185.555	20,185.555
24			Loterya	13,657.998	13,657.998
25			Myta	2,665.063	2,665.063
26			Cechowanie	180.000	180.000
			Suma (Rozdziały 19—26) .	152,981.416	155,504.416
			Dochody z własności państwa.		
27			Dobra rządowe.		
	1		Dobra rządowe ziemskie	3,867.292	3,890.748
	2		Gmachy dykasteryalne	69.070	69.070
	3		Skarbowe koleje żelazne	38.029	38.029
			Suma (Rozdział 27, tytuły 1—3) .	3,974.391	3,997.847
28			Fiskalności i opuszciałości	193.730	193.730
29			Fabryki skarbowe.		
	1		Drukarnia nadworna i rządowa w Wiedniu	780.500	780.500
	2		Filialna drukarnia rządowa we Lwowie	53.800	53.800
			Suma (Rozdział 29, tytuły 1 i 2) .	834.300	834.300
30			Górnictwo.		
	1		Ogólny zarząd górnictwa	1,194.878	1,194.878
	2		Kopalnie węgla kamiennego	297.845	297.845
	3		Fabryki żelaza	139.248	139.248
	4		Inne kopalnie	2,363.402	2,363.402
			Suma (Rozdział 30, tytuły 1—4) .	3,995.373	3,995.373
31			Mennictwo	313.800	313.800
			Razem (Rozdziały 9—31) .	257,717.989	265,062.465
32			X. Ministerstwo handlu.		
	1		Zarząd centralny	1.000	1.000
	2		Dochody z sprzedaży dzieł statystycznych	1.000	1.000
	3		Służba portowa i służba zdrowia morską	364.210	364.210
	4		Dochody pocztowe	10,500.000	10,500.000
	5		Zakład telegrafów	2,681.000	2,681.000
			Suma (Rozdział 32, tytuły 1—5) .	13,547.210	13,547.210

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Dochody państwa		
			Dochody		
			Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
			złr. w walucie austriackiej		
33			XI. Ministerstwo rolnictwa.		
	1		Akademia leśnictwa w Mariahrunn	3.400	3.400
	2		Kultura krajowa	2.700	2.700
	3		Starostwa górnicze	1.200	1.200
	4		Górnicze zakłady naukowe	300	300
	5		Opłaty miarowe i za pozwolenie kopania w górnictwie	130.200	130.200
	6		Rządowe zakłady hodowli koni	548.600	548.600
			Suma (Rozdział 33, tytuły 1—6)	686.400	686.400
34			XII. Ministerstwo sprawiedliwości.		
	1		Zarząd sprawiedliwości w krajach koronnych	1.070	1.070
	2		Zakłady karne	190.625	190.625
			Suma (Rozdział 34, tytuły 1 i 2)	191.695	191.695
35			XIII. Kontrola rachunkowa		
36			XIV. Etat emerytalny		
37			XV. Zapomogi i uposażenia.		
	1		Zwrot zaliczki głodowej udzielonej galicyjskiemu funduszowi krajowemu wraz z odsetkami od niej	127.361	127.361
	2		Dochód z sprzedaży należących do skarbu akeji niektórych przedsiębiorstw kolejowych i ich obligacyi z prawem pierwszeństwa	8.612.940	8.612.940
	3		Odsetki od funduszu indemnizacyjnego istryjskiego	7.529	7.529
			Suma (Rozdział 37, tytuły 1—3)	8.747.830	8.747.830
38			XVI. Dług państwa.		
	1		Dochód z sprzedaży obligacyi jednolitego długu państwa	5.967.800	5.967.800
	2		Wpłaty kaucyi i depozytów	60.000	60.000
			Suma (Rozdział 38, tytuły 1 i 2)	6.027.800	6.027.800
39			XVII. Zarząd długu państwa.		
	1		Dochody z należytości za blankiety jednolitego długu państwa	4.000	4.000
40			XVIII. Dochody z sprzedaży własności państwa		
41			XIX. Dochody z likwidacyi pozostałych aktywów byłej centralnej kasy państwa		
42			XX. Pozostałości kasowe będące do rozporządzenia z końcem roku 1869		
				3.000.000	3.000.000

Rozdział	Tytuł	Paragraf	Dochody		
			Dochody państwa		
			Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Suma
			złr. w walucie austryackiej		
Zestawienie.					
1		I. Dwór cesarski			
2		II. Kancelarya gabinetowa Najjaśniejszego Pana			
3		III. Rada państwa			
4		IV. Trybunał państwa			
5		V. Rada ministrów	348 630		348.630
6		VI. Ministerstwo spraw wewnętrznych	122.156		122.156
7		VII. Ministerstwo obrony krajowej i bezpieczeństwa pu- blicznego	402.318	2.121	404.439
8		VIII. Ministerstwo wyznań i oświecenia	52.415		52.415
9-31		IX. Ministerstwo skarbu	257,717.989	7,344.476	265,062.465
32		X. Ministerstwo handlu	13,547.210		13,547.210
33		XI. Ministerstwo rolnictwa	686.400		686.400
34		XII. Ministerstwo sprawiedliwości	191.695		191.695
35		XIII. Kontrola rachunkowa			
36		XIV. Etat emerytalny			
37		XV. Zpomogi i uposażenia		8,747.830	8,747.830
38		XVI. Dług państwa		6,027.800	6,027.800
39		XVII. Zarząd długu państwa	4.000		4.000
40		XVIII. Dochody z sprzedaży własności państwa		17,000.000	17,000.000
41		XIX. Dochody z likwidacji pozostałych aktywów byłej centralnej kasy państwa		2,000.000	2,000.000
42		XX. Pozostałości kasowe będące do rozporządzenia z koń- cem roku 1869		3,000.000	3,000.000
Ogólna suma pokrycia			273,072.813	44,122.227	317,195.040

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XIX. — Wydany i rozesłany dnia 17 kwietnia 1870.

53.

Ustawa z dnia 12 kwietnia 1870,

względem sprzedaży nieruchomości państwa.

1. Mój minister skarbu zostaje upoważniony sprzedać:

- a) w niższej Austrii odosobnione części lasu wiedeńskiego, jako to: las offenbachski, kaltenberski i anningski, obręby Wielki Buchberg i Mały Buchberg, Schieferwald, Sonnberg, Arzgrub, Hirschgarten, Groissau i Kleinmantel, dalej okrążone prywatnemi gruntami Vorderbonna i Hinterbonna, Heuberg, Wolfsberg i Kolbeterberg, nakoniec łąkę Kreuzerwiese ogółem około 5409 morgów powierzchni;
- b) w wyższej Austrii odosobnione parcele lasowe Ehrenfeld i Grünau, tudzież las Mondsee ogółem około 7857 morgów powierzchni, nakoniec
- c) w Dalmacyi przypadłe państwu dobra lenne Kombur mające około 144 morgów powierzchni wraz z przynależnościami.

2. Mój minister skarbu otrzymuje nadto upoważnienie, aby w ciągu lat 1870 i 1871 mógł sprzedać także inne, prócz wymienionych powyżej, przedmioty nieruchomości państwa, których wartość szacunkowa każdego z osobna nie przewyższa sumy 25.000 złr. aż do ogólnej sumy pół miliona złr., bez poprzedniczego zasięgnięcia osobnego pozwolenia Rady państwa do sprzedaży każdego w szczególności z tych przedmiotów i tylko z warunkiem późniejszego usprawiedliwienia.

3. Postanowienia artykułu 3 i 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1868 (Dz. u. p. Nr. 68) są obowiązującemi także przy sprzedażach dóbr państwa skutecznici się mających na zasadzie niniejszej ustawy.

4. Wykonanie tej ustawy porucza się Mojemu ministrowi skarbu.

Wiedeń, dnia 12 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Hasner r. w.

Brestel r. w.

54.**Ustawa z dnia 12 kwietnia 1870,**

względem przedłużenia terminu, do którego trwać miało upoważnienie nadane ministrowi sprawiedliwości ustawą z dnia 18 maja 1869, Dz. u. p. Nr. 70.

Za zgodą obu Izb Rady państwa uznaję za stosowne rozporządzić co następuje:

Artykuł I. Upoważnienie względem nadawania posad notaryalnych, udzielone ministrowi sprawiedliwości ustawą z dnia 18 maja 1869, Dz. u. p. Nr. 70, przedłuża się pod zastrzeżeniami w tym artykule wymienionemi na czas jednego roku, od dnia wejścia tej ustawy w moc obowiązującą.

Artykuł II. Ustawa niniejsza wchodzi w moc obowiązującą z dniem jej ogłoszenia, i to w tych królestwach i krajach, w których obowiązuje ustawa o notaryacie z dnia 21 maja 1855, Dz. u. p. Nr. 94, a względnie patent cesarski z dnia 7 lutego 1858, Dz. u. p. Nr. 23.

Artykuł III. Wykonanie tej ustawy porucza się ministrowi sprawiedliwości.

Wiedeń, dnia 12 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Hasner r. w.

Herbst r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XX. — Wydany i rozesłany dnia 20 kwietnia 1870.

55.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 8 kwietnia 1870,

względem ustanowienia klasy dyet dla ciała nauczycielskiego przy zakładach państwowych do kształcenia nauczycieli.

Obowiązujące dla królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

W wykonaniu §§. 35 i 36 ustawy państwa z dnia 14 maja 1869 (Dz. u. p. Nr. 62) uznaję za stosowne na zasadzie §. 78 tej ustawy i artykułu II-go normalistów o dyetach z dnia 21 maja 1812, w porozumieniu z ministrem skarbu, wcielić dyrektorów zakładów państwa do kształcenia nauczycieli do VIII klasy dyet, głównych nauczycieli przy tych zakładach do IX, z funduszków państwa płatnych nauczycieli szkół do ćwiczenia, połączonych z zakładami do kształcenia nauczycieli, do X, nakoniec nauczycieli niższych przy tychże szkołach ćwiczeń, płatnych z tych samych funduszków, do XI klasy dyet.

Toż samo ściąga się do ogółu nauczycielek przy tych zakładach.

Stremayr r. w.

56.

Ustawa z dnia 13 kwietnia 1870,

względem uwolnienia nowych linii kolei żelaznych od podatków.

Za zgodą obu Izb Rady państwa uznaję za stosowne rozporządzić co następuje:

Artykuł. 1. Upoważnia się administracyę państwa udzielać przy nadawaniu koncesyi na nowe koleje żelazne, jeżeli co do takowych ani gwarancya państwa miejsca nie ma, ani skarb państwa nie bierze udziału w dostarczeniu kapitału, następujące ulgi:

- a) uwolnienie od podatku dochodowego i uiszczania opłat stemplowych od kuponów, tudzież od wszelkich podatków które mocą przyszłych ustaw mogą być zaprowadzone, maximum do lat trzydziestu;

- b) uwolnienie od stempli i opłat wszystkich uгод, podań i innych dokumentów mających na celu dostarczenie kapitału, tudzież odnoszących się do budowy i urządzenia kolei aż do chwili otwarcia ruchu;
- c) uwolnienie od stempli i opłat pierwszej emisji akcyi i obligacyi z prawem pierwszeństwa, jakoteż kwitów tymczasowych, tudzież od opłat za przeniesienie własności przy wykupnie gruntów;
- d) prawo wywłaszczenia według postanowień odnośnych przepisów prawnych.

Artykuł II. Jeżeli administracya państwa przy nadawaniu koncesyi robi użytek z upoważnienia udzielonego jej w artykule I, należy co do wszystkich innych postanowień koncesyi mieć ile możności wzgląd na rozporządzenia ustawy z dnia 1 czerwca 1868 (Dz. u. p. Nr. 56).

Artykuł III. Ustawa niniejsza wchodzi w moc obowiązującą z dniem ogłoszenia, a gaśnie z dniem najbliższego zebrania się Rady państwa.

Artykuł IV. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się ministrowi handlu i ministrowi skarbu.

Wiedeń, dnia 13 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Potecki r. w.

Pretis r. w.

Distler r. w.

57.

Ustawa z dnia 13 kwietnia 1870,

o zawiadywaniu i kontroli skonsolidowanego długu państwa.

Za zgodą obu Izb Rady państwa uznaję za stosowne rozporządzić co następuje:

Gdy przewidziana ustawą z dnia 10 czerwca 1868 Dz. u. p. Nr. 54 ugodą z ministerstwem krajów korony węgierskiej względem zawiadywania skonsolidowanego długu państwa, tudzież względem opędzenia odnośnych kosztów zarządu, nie przysłała do skutku, przeto powołaną ustawę częściowo zmieniając, postanawia się co następuje:

§. 1. Zawiadywanie i administracyą skonsolidowanego długu państwa obejmuje i prowadzi będzie ministerstwo skarbu królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

§. 2. Krajom korony węgierskiej wolno jest przekonywać się czy kwoty roczne które te kraje za pośrednictwem ministerstwa skarbu dla całego państwa odstawiają do c. k. administracyi finansów, zostają obracane na cele ustawami przepisane.

§. 3. Ustawa niniejsza nie zmienia w niczem ani charakteru długu państwa, ani zobowiązań ciężących na krajach eislitawskich.

§. 4. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się ministrowi skarbu.

Wiedeń, dnia 13 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Distler r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXI. — Wydany i rozesłany dnia 26 kwietnia 1870.

58.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z d. 2 kwietnia 1870,

względem rozszerzenia czynności przesyłania pieniędzy za pomocą przekazów aż do kwoty 100 złr. na wszystkie urzędy pocztowe monarchii i względem uregulowania opłat od wszelkich przekazów pocztowych.

Stósownie do ugody z król. węgierskiem ministerstwem handlu zaprowadzają się, zaczawszy od dnia 1 maja 1870 następujące zmiany w przesyłaniu pieniędzy zapomocą przekazów pocztowych:

1. Od dnia wspomnionego kwoty pieniężne do stu (100) złr. włącznie, mogą być we wszystkich miejscach monarchii, gdzie się znajdują zakłady pocztowe, cesarsko-królewskie, lub królewsko-węgierskie, przekazywane do wypłaty we wszystkich innych wyżej rzeczonych siedzibach poczty, i to, tak w zwykłej drodze, jakoteż, gdzie się znajdują stacye telegraficzne, w drodze telegraficznej.

2. Kwoty wyżej 100 do 1000 złr. wynoszące, mogą być przekazywane tylko w kasach pocztowych i do kas pocztowych osobno do tego umocowanych, kwoty zaś wyżej 1000 do 5000 złr. przez te kasy pocztowe, tylko do Wiednia i Pesztu.

Przekazywanie w drodze telegraficznej ogranicza się na kwoty do 500 złr.

3. Opłaty zniżają się, i od dnia 1 maja 1870 opłacać się będzie bez różnicy odległości od zwykłych przekazów, a mianowicie od kwot:

	włącznie do	10 złr.	. . . . .	—	złr.	5 ct.
nad	10 złr.	50	”	—	”	10 ”
”	50	100	”	—	”	15 ”
”	100	500	”	—	”	30 ”
”	500	1000	”	—	”	60 ”
”	1000	2000	”	—	”	90 ”
”	2000	3000	”	1	”	20 ”
”	3000	4000	”	1	”	50 ”
”	4000	5000	”	1	”	80 ”

Opłatę uiszcza oddawca, mianowicie od kwot do 10 złr. zapomocą blankietu przekazowego, opatrzonego w stempel na 5 ct., od większych kwot, częścią za pomocą blankietów stemplowanych, częścią zapomocą uzupełniających znaczków listowych, które przyklepać należy na przekazie w miejscu, które jest uwidocznione drukiem.

W tym celu w miejsce dotychczasowych, wydawane będą nowe blankiety przekazów pocztowych, które, zaopatrzone w stempel na 5 centów, nabywać można po tej cenie we wszystkich urzędach pocztowych i we wszystkich miejscach sprzedaży znaczków listowych.

Blankiety pocztowe, które przed oddaniem stały się przez nieostrożność lub przypadek nieużytecznymi, mogą być za złożeniem kwoty 1 centa wymienione w taki sam sposób, jak to się dzieje z zepsutymi kopertami listowymi.

4. W razie przekazywania pieniędzy w drodze telegraficznej uiszcza się opłaty za przekazanie w sposób powyższy, opłaty zaś osobno ustanowione za odniesienie telegramu do stacji telegraficznej, za telegrafowanie i doręczenie telegramu umyślnym posłańcem, składa się jak dotychczas w gotowiznie.

Plener r. w.

59.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z d. 2 kwietnia 1870, zawierające postanowienia względem oddawania, opakowania, opieczętowania i deklarowania wartości przesyłek poczty wozowej w obrębie monarchii.

W miejsce przepisów zawartych w §§. 8—13 regulaminu poczty wozowej i odnośnych rozporządzeń dodatkowych co do oddawania, opakowania i opieczętowania przesyłek poczty wozowej w obrębie monarchii i co do deklarowania wartości tychże, wchodzi w moc obowiązującą zaczawszy od dnia 1 maja 1870 następujące postanowienia.

1. Przyjmowanie prywatnych przesyłek pieniężnych, otwartych, ogranicza się w ten sposób, że na przyszłość tylko pieniądze papierowe i banknoty w kwotach wyżej 100 złr. i do wagi 15 łutów w listach otwartych wtedy przyjmowane będą, jeżeli oddawca, prócz zwykłego portoryum od wagi, uiszczy przy oddaniu portoryum od wartości w kwocie półtora razy wziętej, a więc jeżeli przesyłkę frankuje.

Do odnośnych przesyłek nie można jednak dołączać ani pieniędzy w gotowiznie, z wyjątkiem kwot do wyrównania niżej 1 złr., ani papierów wartościowych, które nie są uważane w obiegu jako pieniądze.

Przy obliczaniu portoryum od wartości półtora razy wziętego, ułamki centów mają być uważane jako całe centy.

2. Wszystkie inne przesyłki prywatne jakoteż przesyłki władz publicznych i urzędów bez wyjątku, winny być przy oddaniu na pocztę należycie zamknięte i opatrzone potrzebną liczbą odcisków jednej i tej samej pieczęci a ze strony odbierającego urzędu pocztowego nie będzie już wyciskana pieczęć urzędowa lub pieczęć kontroli.

W adresie jednak i w recepisie oddawczym przesyłki te powinny być opatrzone jak dotychczas dopiskiem: „podług podania“.

3. Co się tyczy opakowania i opieczętowania przesyłek poczty wozowej w obrębie monarchii i deklarowania wartości tychże, obowiązywać będą na przyszłość postanowienia zawarte w dodatku.

4. Rozporządzenia dotychczasowe co do odpowiedzialności poczty za oddane przesyłki pieniężne, otwarte i zamknięte, pozostają w mocy obowiązującej.

Za kwoty pieniężne znajdujące się w przesyłkach, których jednak nie deklarowano należycie, i jeżeli przesyłka nie jest opakowana i opieczętowana w sposób przepisany dla przesyłek pieniężnych, zakład pocztowy nie bierze na siebie żadnej odpowiedzialności.

Plener r. w.

Dodatek.

Postanowienia,

względem

opakowania i opieczętowania przesyłek poczty wozowej w obrębie monarchii i
względem deklarowania wartości tychże.

A. Względem przesyłek z pieniędzmi i papierami wartościowymi.

a) Opakowanie i opieczętowanie.

1. Przesyłki z pieniędzmi papierowymi i banknotami, z gotowizną (srebrem, złotem i mniejszemi kwotami miedzią), tudzież z papierami wartościowymi aż do wagi 15 łutów mają być oddawane na pocztę w formie listów z kopertą krzyżową i to zwyczajnie opieczętowane.

Monety przesyłane w listach należy obwinąć w papier lub coś podobnego i tak wewnątrz listu umocować ażeby podczas transportu nie mogły zmienić swego położenia.

Listy z pieniędzmi które oddają się zamknięte, winny być opieczętowane pięciu jednakowymi pieczęciami, jak to widać na wzorze 1. znajdującym się obok; pieczęć urzędu pocztowego nie będzie na nich wyciskana.

Oddawanie przesyłek otwartych dozwolone jest tylko dla przesyłek prywatnych z pieniędzmi papierowymi i banknotami w kształcie listu aż do wagi 15 łutów, jeżeli wartość tychże przewyższa kwotę 100 złr. i jeżeli odsyłający uiszcza od przesyłki prócz zwykłego portoryum od wagi także portoryum od wartości w kwocie półtora razy wziętej, a więc przesyłkę frankuje.

Do odnośnych przesyłek nie można jednak dołączać ani pieniędzy w gotowiznie, z wyjątkiem kwot do wyrównania niżej 1 złr., ani papierów wartościowych, które nie są uważane w obiegu jako pieniądze.

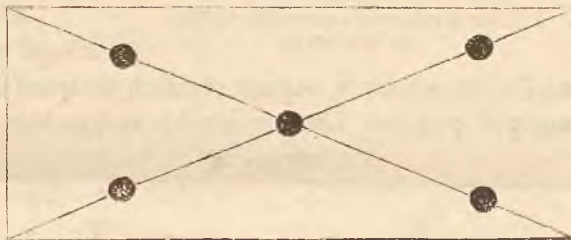
Pieniądże zawarte w listach które się oddają otwarte, przeliczy odbierający je urzędnik pocztowy w obecności oddawcy a następnie opieczętuje przesyłki pieczęcią prywatną którą oddawca ze sobą przyniesie, tudzież urzędową pieczęcią kontroli.

Opieczętowanie uskutecznia się w taki sposób, że na kopercie krzyżowej umieszcza się w środku pieczęć urzędową a na około cztery odciski pieczęci prywatnej tak, jak to przedstawia znajdujący się obok wzór 2.

Władzom publicznym i urzędom w żadnym razie nie jest dozwolone oddawać przesyłki pieniężne w listach otwartych.

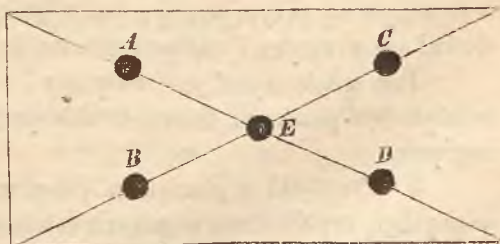
Przesyłki z pieniędzmi i papierami wartościowymi do 15 łutów (listy z pieniędzmi).
a) Oddawanie opieczętowanych przesyłek.

Wzór 1.

b) Oddawanie otwartych przesyłek.

Wzór 2.

A B C D pieczęcie odsyłającego.
E pieczęć odbierającego urzędu pocztowego.

Przesyłki z pieniędzmi i papierami wartościowymi nad 15 łutów do 3 funtów (pakiety z pieniędzmi).

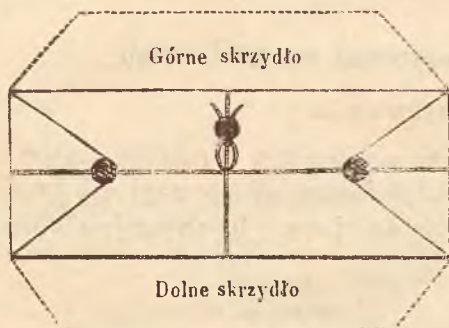
2. Przesyłki z pieniędzmi papierowymi, banknotami, gotowizną i papierami wartościowymi ważące przeszło 15 łutów do 3 funtów, należy oddawać opakowane w kopercie ze skrzydłami i bez wyjątku zamknięte.

Samą gotowizną, aż do wagi wyżej wymienionej, można oddawać także w sposób wskazany poniżej w punkcie 3.

Gotowizna zawarta w pakiecie powinna być zwinięta w rulon, pieniądze papierowe zaś należy umieścić w osobnej okładce.

Koperta samego pakietu ma być zrobiona z grubego, w kilkoro złożonego papieru, i opieczętowana jak to przedstawiają dwa narysy obok (wzór 3 i 4).

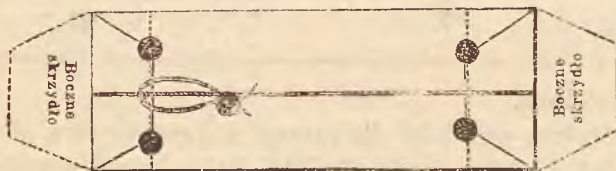
Wzór 3. 1

Linie kreskowane oznaczają szpagat do obwiązania.

Węzeł na czterech rogach wązkich skrzydeł bocznych, na szpagacie, piątą zaś utwierdzić szpagat poziomo idący w środku na kopercie.

Wzór 4.

Linie kreskowane oznaczają szpagat do obwiązania.

Przesyłki z pieniędzmi i papierami wartościowymi ważące nad 3 do 40 funtów.

3. Przesyłki z pieniędzmi i papierami wartościowymi ważące przeszło 3 funty aż do wagi najwięcej 40 funtów winny być opakowane przynajmniej w ceratę, której stronę chropowatą należy zwrócić na zewnątrz, albo też w mocne płótno lub skórę, dobrze zaszyte i obwiązane, końce zaś lub szwy, tudzież obwiązanie winno być dostatecznie opieczętowane, mianowicie obwiązanie tak, aby bez uszkodzenia pieczęci nie mogło być ściągnięciem lub otwartem. I przy tym sposobie opakowania pieniądze papierowe powinny być wewnątrz złożone w osobnej okładce a gotowizna zwinięta w rulon.

Ten ostatni warunek tylko wtedy pominiętym być może, jeżeli się posyła w workach a te uszyte są przynajmniej z podwójnego płótna. Szew takich worków nie powinien znajdować się zewnątrz i zagięcie nie ma być zbyt krótkie.

Tam gdzie węzeł jest związany i nadto po obu końcach sznura pieczęć wyraźnie wyciśnięta być powinna. Sznurek obwiązujący zagięcie, powinien być pociągnięty przez toż zagięcie.

4. Przesyłki z pieniędzmi i papierami wartościowymi ważące przeszło 40 funtów, winny być zapakowane w pakach lub beczkach, ten sposób opakowania jednak może być użyty także dla przesyłek mniejszej wagi.

Natomiast waga jednej skrzyni lub beczki nie powinna przewyższać 125 funtów.

Znajdujące się w nich pieniądze mają być zapakowane w worki lub pakiety.

Przesyłki z pieniędzmi i papierami wartościowymi ważące przeszło 40 funtów.

Szpagat do obwiązania powinien składać się tylko z jednego kawałka, węzeł zaś powinien znajdować się w pośrodku tej strony koperty, na której są pieczęcie.

Według pierwszego sposobu (wzór 3), odsyłający winien umieścić od zewnątrz przynajmniej trzy jednakowe pieczęcie tak, aby dwie pieczęcie wyciśnięte były na szpagacie, w miejscach gdzie obadwa szerokie skrzydła koperty, pionowo nad sobą stojące, ze sobą się stykają, trzecia zaś pieczęć utwierdzać ma szpagat środkiem pionowo idący obok węzła na kopercie.

Według drugiego sposobu (wzór 4), należy wycisnąć od zewnątrz najmniej cztery jednakowe pieczęcie na czterech rogach wązkich skrzydeł bocznych, na szpagacie, piątą zaś utwierdzić szpagat poziomo idący w środku na kopercie.

Wolne końce węzła przypieczętować należy jedną z tych pieczęci.

Sposób umieszczenia pieczęci wewnętrznej w pakietach z pieniędzmi pozostawia się oddawcy.

Paki na pieniądze powinny być zrobione z twardego drzewa, dobrze spojone i mocno zbite gwoździami, lub zaopatrzone w dobre zamki; wieka niepowinny wystawać, okucia żelazne powinny być mocne i w ten sposób przybite, aby nie mogły uszkodzić innych przedmiotów.

Paki ważące przeszło 50 funtów powinny być obite obręczami i zaopatrzone w rękojeści. Na spojeniach należy wycisnąć dostateczną liczbę pieczęci.

Beczki na pieniądze powinny być obite dobrymi obręczami, z których ostatnie mają być przybite gwoździami, obydwie dna należy obwiązać sznurem i opieczętować w ten sposób, aby otwarcie beczki bez uszkodzenia sznura lub pieczęci było niemożliwym.

5. Pieniądze i papiery wartościowe mogą być oddawane na pocztę razem z pismami i innymi przedmiotami pod warunkiem że odnośna przesyłka będzie opakowana i opieczętowana w sposób podany w poprzedzających punktach 1—4. Przesyłki mieszane.

6. Adresy na przesyłkach z pieniędzmi papierowymi i papierami wartościowymi nie mogą być przyklepane lecz należy napisać adres na samem opakowaniu (płótnie, skórze, pace). Zakaz adresów przyklepanych.

7. Na stemplowanych listach frachtowych, mających dołączyć się do przesyłek wspomnianych pod 2, 3 i 4 powinien być umieszczony wyraźny odcisk pieczęci, użytej do opieczętowania przesyłki. Wyciśnięcie pieczęci na liście frachtowym.

8. Urzęda pocztowe winny bezwarunkowo odrzucić wszelkie przesyłki pieniężne które nie są opakowane i opieczętowane w sposób przepisany. Odrzucenie przesyłek pieniężnych niedostatecznie opakowanych.

b) Deklarowanie wartości.

Na adresie (liście frachtowym) należy wyrazić w sumie ryczałtowej wartość banknotów i pieniędzy papierowych, tudzież gotowizny a zarazem wyszczególnić gatunek i liczbę sztuk pieniędzy każdego rodzaju, zgodnie z rzeczywistą wartością przesyłki.

Przy posyłaniu papierów wartościowych, które nie mają obiegu jako pieniądze (obligacje państwowe i prywatne, wexle, kupony, losy na loteryę itd.), należy podać na adresie (liście frachtowym) gatunek i liczbę sztuk, wartość zaś samą wymienić tylko ryczałtowo. Przy posyłaniu pieniędzy mających kurs, należy obliczyć wartość w przybliżeniu podług kursu, przy wexlach zaś, dokumentach prywatnych itp. wymienić kwotę, której w razie zaginięcia potrzebaby użyć dla odwrócenia szkodliwych skutków, ztąd wyniknąć mogących, a odnośnie dla wystawienia nowego prawomocnego dokumentu.

W celu przeprowadzenia w danym razie amortyzacji, odsyłający jest obowiązany zanotować sobie w sposób należyty papiery które odesłał i ich główne znamiona.

Przy przesyłkach mieszanych wartości kwot pieniężnych i papierów wartościowych w powyższy sposób oddzielnie uwidocznić należy.

Jeżeli kto papiery bez wartości, lub małą rzeczywistą wartość mające deklaruje fałszywie, nadając im zmyśloną, wyższą wartość, natenczas zakład pocztowy przestaje ręczyć za taką przesyłkę.

B. Względem innych przesyłek poczty wozowej.

a) Opakowanie.

Opakowanie przesyłek powinno być trwałem i ubezpieczającym takowe odpowiednio przestrzeni którą przebyć mają, objętości przesyłki i własnościom tego co się w nich znajduje.

Przedmioty mniejszej wartości, którym ciśnienie nie szkodzi, i które nie wydzielają tłuściości lub wilgoci, tudzież przesyłki z pismami nie więcej niż 6 funtów ważące i jeżeli transport stósunkowo ma trwać krótko, mogą w ogólności być opakowane tylko w mocny papier do pakowania i odpowiednio sznurkiem związane.

Przesyłki do odleglejszych miejsc przeznaczone, tudzież wszelkie cięższe przedmioty, o ile rodzaj ich i objętość niewymagają mocniejszego opakowania, powinny być przynajmniej kilka razy w twardej papier zawinięte.

Przesyłki znaczniejszej wartości, zwłaszcza takie, którym wilgoć, tarcie lub ciśnienie łatwo szkodzić mogą, np. koronki, towary jedwabne itp. powinny być opakowane odpowiednio do swojej wartości, objętości i wagi w sposób dostatecznie ochraniający, w ceratę, tekturę, w dobrze zrobione a w razie potrzeby płótnem powleczone paki itp.

Adresy na przesyłkach z monetami, drogiemi kamieniami i klejnotami i w ogólności z przedmiotami wielkiej wartości, nie mogą być przyklejone.

Przesyłki zawierające przedmioty, od których inne przesyłki pocztowe mogłyby być uszkodzonymi, jeżeli i tak już nie są wykluczone od przyjmowania na pocztę, tak opakowane być winny, aby uszkodzenie takie miejsca mieć nie mogło.

Pijawki należy przysyłać w workach wilgotnych bez dodania płynów, albo też w pudełkach lub pakach.

Dzieczyznę z której krew już nie ciecze, można posyłać po jednej sztuce nawet bez opakowania.

Pszczoły żywe powinny być posyłane w skrzynkach drewnianych dobrze zamkniętych, z otworami dla przystępu powietrza tak urządzonymi lub zabezpieczonymi, aby pszczoły ujść nie mogły.

Aby zapobiedz uszkodzeniu i ucieczce pszczoł należy przymocować na kontach skrzynki sprzączki blaszane i pozalepiać wszystkie sęki papierem mocno nagumowanym.

Pomniejsze naczynia napełnione płynami (flaszki, dzbanki itd.) należy umieścić jeszcze w mocnych pakach, naczyniach drewnianych lub koszach.

Beczki napełnione płynami powinny być obite mocnemi obręczami a obręcze należyście przymocowane.

Przesyłki ze świeżemi winogronami lub innemi owocami, jeżeli oddawca nie woli użyć mocnego opakowania, mianowicie w pakach i pudłach itd., mogą być odsyłane także w koszach, plecionych z wierzbiny, zamkniętych taką samą nakrywką, o ile ze względu na stan winogron już przy oddaniu, albo ze względu na znaczną odległość miejsca przeznaczenia, nie powstaje obawa że wilgoć w znaczniejszej ilości wydzielać się będzie.

Jeżeli przesyłka zawiera przedmioty płynne lub łatwo połamać się dające, należy uwidocznic to na zewnętrznej stronie osobnym znakiem (narysowaniem flaszki) wyjąwszy gdy przedmioty posyłane są w beczkach.

Jeżeli przedmioty podlegają prędkiemu zepsuciu, požądanem jest aby na opakowaniu (liście frachtowym) przydany był dopisek: „Podlega zepsuciu“.

Jeżeli skutkiem złego opakowania przesyłki okaże się podczas transportu potrzeba nowego opakowania, zakład pocztowy ściągnie kosztą tego opakowania od odbiorcy przesyłki.

b) Zamknięcie.

Zamknięcie każdej przesyłki poczty wozowej powinno być trwałe i tak urządzone, aby z wewnątrz nie można było nic wyjąć bez uszkodzenia lub otwarcia tejże. Po końcach opakowania (na szwach, spojeniach) pieczęć odsyłającego wyciśniętą być powinna w wystarczającej do tego celu ilości odcisków.

Jeżeli przesyłka jest obwiązana sznurkiem, tenże powinien być tak umieszczony i opieczętowany aby go nie można było ściągnąć lub rozwiązać bez uszkodzenia pieczęci.

Na listach frachtowych, ostemplowanych, które do przesyłek ważących przeszło 3 funty dołączane być winny, umieścić należy wyraźny odcisk pieczęci, którą przesyłka jest zamkniętą.

c) Przesyłki niedostatecznie opakowane.

Jeżeli przesyłki nie należące do kategorii przesyłek pieniężnych, są niedostatecznie opakowane, należy zwrócić na to uwagę oddawcy, i skłonić go do zaradzenia temu; jeżeli jednak obstaje przytem, aby przesyłkę pomimo niedostatecznego opakowania, przyjęto, można uczynić zadość jego żądaniu, jeżeli z powodu złego opakowania nie należy obawiać się jakiego uszkodzenia dla innych przesyłek lub przeszkody w służbie i jeżeli oddawca zrzeknie się pretensyi do wynagrodzenia szkody a zrzeczenie to słowami „Na moje ryzyko“ na adresie (liście frachtowym) wyrazi i podpisze.

Zrzeczenie to zanotuje odbierający przesyłkę urzędnik pocztowy, na czele adresu odbiorczego, słowami: „Na własne ryzyko“.

d) Deklaracja wartości.

Deklarowanie wartości zostawia się odsyłającemu do woli. Wartość tę jednak podać należy w złotych reńskich i centach w walucie austriackiej.

Jeżeli kto z umysłu deklaruje rzeczy bez wartości, lub małą wartość mające, jako przedmioty większej wartości, lub w ogóle przez podanie wyższej wartości przesyłki usiłuje wyrządzić szkodę zakładowi pocztowemu, natenczas poczta zupełnie przestaje być odpowiedzialną za tę przesyłkę.

60.**Rozporządzenie kierownika ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 14 kwietnia 1870.**

względem rozszerzenia także na wyższą Austryą rozporządzenia z dnia 8 sierpnia 1869 o uzdolnieniu na nauczycieli języka włoskiego, francuskiego i angielskiego w szkołach realnych.

Jego c. i k. Apostolska Mość najwyższem postanowieniem z dnia 4 kwietnia 1870 raczył udzielić najmiłosiwsze upoważnienie, aby rozporządzenie ministeryalne z dnia 8 sierpnia 1869 (Dz. u. p. Nr. 141), o uzdolnieniu na nauczycieli języka włoskiego, francuskiego i angielskiego w szkołach realnych, rozszerzone zostało także na Wyższą Austryą.

Tschabuschnigg r. w.

61.**Obwieszczenie ministerstwa skarbu z d. 18 kwietnia 1870,**

względem upoważnienia pobocznego urzędu celnego II klasy w Zduniowie (Merkelsdorf) w Czechach do postępowania wywozowego z piwem.

Upoważnia się poboczny urząd celny II klasy w Zduniowie (Merkelsdorf) w Czechach, w myśl rozporządzeń ministeryalnych z dnia 14 lipca 1858, 30 listopada 1859, 23 sierpnia 1863 i 28 kwietnia 1869 (Dz. u. p. 1858, Nr. 114; 1859, Nr. 219; 1863, Nr. 73 i 1869, Nr. 54) do postępowania wywozowego z piwem, wywożonem za linią celną z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego.

Distler r. w.

62.**Obwieszczenie ministerstwa skarbu z d. 21 kwietnia 1870,**

względem przedłużenia terminu do przyjmowania w kasach państwa papierowej monety zdawkowej i szóstaków z roku 1848 i 1849.

Termina, ustanowione obwieszczeniem ministerstwa skarbu z dnia 5 września 1869 (Dz. u. p. Nr. 146), dotyczącem przyjmowania w kasach państwa papierowej monety zdawkowej i szóstaków z roku 1848 i 1849, przedłużają się w ten sposób, że papierowa moneta zdawkowa po 10 centów i wspomniane szóstki przyjmowane będą przy zapłatach i w drodze wymiany we wszystkich publicznych kasach i urzędach poborczych jeszcze do końca lipca 1870, a w c. k. krajowych kasach głównych, tudzież w urzędzie podatkowym i zbiorowym w Krakowie, jeszcze do końca sierpnia 1870.

Distler r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXII. — Wydany i rozesłany dnia 29 kwietnia 1870.

63.

Rozporządzenie kierownika ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 19 kwietnia 1870,

względem wykonania ustawy z dnia 9 kwietnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 46) regulującej płace profesorów szkół średnich utrzymywanych przez państwo.

Obowiązujące dla wszystkich krajów reprezentowanych w Radzie państwa z wyjątkiem królestw Galicyi i Lodomerji z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

W wykonaniu postanowień §§. 3 i 9 ustawy z dnia 9 kwietnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 46) wydają się następujące rozporządzenia :

§. 1. Dodatki pięcioletnie przyzwała minister oświecenia po wysłuchaniu zdania krajowej Rady szkolnej.

§. 2. Pierwsze pięciolecie zaczyna się liczyć od tego dnia, w którym interesowany zaczął pobierać płacę przywiązaną do swojej pierwszej, §. 3 ustawy z dnia 9 kwietnia 1870 odpowiadającej posady. Tym profesorom, którzy już pobierają dodatki dziesięcioletnie, najbliższe pięciolecie zaczyna się liczyć od tego dnia, w którym zaczęli pobierać ostatni dodatek dziesięcioletni.

§. 3. Liczenie każdego następnego pięciolecia ma się uregulować według pięciolecia bezpośrednio poprzedzającego.

Zatem interkalare pomiędzy jednym a drugim pięcioleciem tylko wtedy miejsce mieć może, jeżeli odmówionem zostało pozwolenie dodatku pięcioletniego, w którym to razie, przy późniejszym zezwoleniu na takowy, wyraźnie oznaczonym być powinien także termin, od którego nowa płaca zaasynnowaną i dalsze pięciolecie liczonem być ma.

§. 4. Opłata szkolna w szkołach średnich państwa od początku roku szkolnego 1870/71 pobierana będzie w następujących kwotach za cały rok obliczonych: w Wiedniu, w czterech klasach niższych 24 złr. w wyższych 30 złr., w tych miejscach, gdzie dotychczas opłata szkolna choćby tylko w jednej szkole średniej wynosiła przeszło 18 złr. rocznie, 20 złr. w niższych, 24 złr. w wyższych klasach, wszędzie gdzieindziej 16 złr. we wszystkich klasach.

§. 5. Za te przedmioty nadobowiązkowe, które w szkołach realnych wykładane są w skutek ustaw krajowych a w innych szkołach średnich za zezwoleniem ministeryalnym, od początku roku szkolnego 1870/71 uczniowie biorący udział w uczeniu się tych przedmiotów nie będą uiszczać osobnej opłaty.

§. 6. We względzie wynagrodzenia nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych krajowe władze szkolne mają corocznie przedłożyć ministrowi oświecenia wnioski co do remuneracyi z funduszu naukowego i dostarczyć zarazem potrzebnych wykazów co do liczby uczniów biorących udział w każdym z osobna przedmiocie, co do czasu na ten przedmiot poświęcanego, jakoteż co do rezultatów nauki.

Tschabuschnigg r. w.

64.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z d. 25 kwietnia 1870, względem przeistoczenia kilku expozytur celnych w Czechach na samodzielne poboczne urzędy celne II klasy.

Expozytury celne w Voitersreith na gościńcu, w Markhausen, Reizenhain, Ulmbach (w Satzung w Saksonii), w Dolnym gruncie, Grzeńsku, Piotrowicach (pod Jabłonnem), Ullersdorfie i Gródku w okręgu administracyjnym c. k. krajowej dyrekcji skarbowej w Pradze, zostają przeistoczone na samodzielne poboczne urzędy celne II klasy, w którym to przy-
mocie rozpoczną swoje czynności z dniem 30 kwietnia 1870.

Distler r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXIII. — Wydany i rozesłany dnia 30 kwietnia 1870.

65.

**Obwieszczenie ministerstwa skarbu z d. 29 kwietnia 1870,
względem objęcia zarządu skonsolidowanego długu państwa.**

W wykonaniu ustawy z dnia 13 kwietnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 37), podaje się do wiadomości, że zawiadywanie i zarząd skonsolidowanego długu państwa przechodzi z dniem 1 maja 1870 do ministerstwa skarbu królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Distler r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

Zeszyt XXIV. — Wydany i rozesłany dnia 1 maja 1870.

66.

Ustawa z dnia 19 marca 1870,

którą zniesiona zostaje istniejąca pod nazwą „Diritto d'alboraggio“ opłata od drzewa dębowego wywożonego morzem z portów morskich zagranicę.

Za zgodą obu izb Rady państwa rozporządzam co następuje:

Artykuł I.

Istniejąca pod nazwą „Diritto d'alboraggio“ opłata od drzewa dębowego wywożonego morzem z portów morskich zagranicę zostaje zniesiona.

Artykuł II.

Postanowienia rozporządzeń ministerstwa skarbu z dnia 11 listopada 1851 (Dz. u. p. Nr. 242) i z dnia 25 września 1853 (Dz. u. p. Nr. 189) przestają obowiązywać z dniem ogłoszenia niniejszej ustawy.

Artykuł III.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się ministrom handlu i skarbu.

Wiedeń, dnia 19 marca 1870.

Franciszek Józef r. w.

Hasner r. w.

Plener r. w.

Brestel r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXV. — Wydany i rozesłany dnia 12 maja 1870.

67.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 28 kwietnia 1870,

względem ustanowienia sądu powiatowego w Starymgradzie (Cittavecchia) w Dalmacyi.

Na podstawie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868, Dz. u. p. Nr. 59 ustanawia się w okręgu sądu obwodowego w Splicie (Spalato) i sądu śledczego w Gwarze (Lesina) sąd powiatowy z siedzibą w Starymgradzie (Cittavecchia) dla gmin politycznych Starygród, Gjelsa, St. Jerzy i Verboska, które niniejszem wyłączają się z dotychczasowego okręgu sądu powiatowego w Gwarze.

Rozpoczęcie czynności urzędowych tego sądu powiatowego będzie później podane do wiadomości.

Tschabuschnigg r. w.

68.

Ustawa z dnia 30 kwietnia 1870,

względem organizacyi publicznej służby zdrowia.

Za zgodą obu izb Rady państwa uznają za stosowne rozporządzić co następuje:

§. 1. Nadzór zwierzchni nad całą służbą zdrowia i najwyższe sterownictwo spraw lekarskich należy do administracyi państwa.

Do bezpośredniego jej zakresu działania należą wszelkie sprawy, które, jako szczególnie ważne ze względu na powszechny stan zdrowia, są jej wyraźnie do załatwienia zastrzeżone.

§. 2. Do administracyi państwa należy w szczególności:

- a) utrzymywanie w naoczności osób służbę zdrowia pełniących i ich nadzorowanie pod względem lekarskim, jakoteż przestrzeganie ustaw odnoszących się do wykonywania praktyki ze strony tych osób;
- b) nadzór zwierzchni nad wszystkimi szpitalami, domami obłąkanych, zakładami położniczymi, domami podrzutek i zakładami mamek, nad zakładami szczepienia ospy,

domami kalek i innymi tego rodzaju zakładami, tudzież nad kąpielami leczniczymi i zdrojowiskami a następnie pozwalanie na wznoszenie takich zakładów prywatnych ;

- e) przestrzeganie ustaw odnoszących się do chorób zaraźliwych, endemii, epidemii i zarazy na bydło, tudzież względem kwarantany i zakładów kontumacyjnych dla bydła jakoteż względem handlu truciznami i lekami ;
- d) zawiadywanie szczepieniem ospy ;
- e) uregulowanie wszystkich stosunków aptekarskich i nadzór nad niemi ;
- f) zarządzanie i przedsięwzięcie obdukcji sanitarno-policyjnych ;
- g) czuwanie nad oględzinami zwłok i przestrzeganie ustaw względem pogrzebów, ementarzów, wykopywania i przenoszenia zwłok, tudzież czuwanie nad miejscami przeznaczonemi na skład padliny i nad warsztatami oprawców.

§. 3. Policya zdrowia na mocy ustaw gminnych przydzielona do zakresu samoistnego działania gmin obejmuje w szczególności :

- a) Przestrzeganie przepisów sanitarno-policyjnych względem gościńców, dróg i placów, miejsc zgromadzeń publicznych, pomieszczeń, kanałów do ścieku nieczystości i zlewów, wód płynących i stojących, tudzież względem wody do picia i do użytku, względem żywności (ogłędziny bydła i mięsa itp.) i naczyń, nakoniec względem publicznych zakładów do kąpania ;
- b) piecza o łatwość znalezienia pomocy w chorobie i połoгу tudzież o środki ratunku w nagłym niebezpieczeństwie życia ;
- c) utrzymywanie w naoczności podrzutków, głuchoniemych, obłąkanych i kretynów umieszczonych po za obrębem zakładów publicznych ;
- d) zakładanie i utrzymywanie izb przedpogrzebowych i ementarzów, tudzież czuwanie nad niemi ;
- e) sanitarno-policyjne czuwanie nad targowicami bydła i transportami bydła ;
- f) urządzenie i utrzymywanie składów padliny.

§. 4. W poruczonym zakresie działania :

- a) Wykonywanie środków miejscowych dla zapobieżenia chorobom zaraźliwym i ich rozszerzaniu się ;
- b) przestrzeganie rozporządzeń i przepisów sanitarno-policyjnych względem pogrzebów ;
- c) oględziny zwłok ;
- d) współdziałanie przy wszelkich w obrębie gminy przez władzę polityczną przedsięwzięć mających sanitarno-policyjnych oględzinach i komisjach, w szczególności zaś przy publicznem szczepieniu ospy, przy wydobywaniu zwłok i obdukcjach, jakoteż przy środkach zapobiegających przywleczeniu, lub służących do wyłączenia zarazy na bydło ;
- e) bezpośredni nadzór sanitarno-policyjny nad prywatnymi zakładami leczniczymi i położniczymi ;
- f) bezpośredni nadzór nad składami padliny i warsztatami oprawców ;
- g) peryodyczne składanie władzy politycznej sprawozdań o stanie zdrowia.

Zastrzega się prawodawstwu wyznaczenie jeszcze innych przedmiotów służby zdrowia które gminy winny załatwiać w poruczonym zakresie działania.

§. 5. Zastrzega się prawodawstwu krajowemu oznaczenie w jaki sposób każda gmina dla siebie lub wspólnie z innymi gminami zaprowadzić ma urządzenia potrzebne do wykonywania policyi zdrowia a zastosowane do położenia i rozległości obszaru, jakoteż do liczby i zatrudnienia mieszkańców.

§. 6. Wykonywanie państwowego zakresu działania w sprawach zdrowia należy do władz politycznych. W tym względzie władze powinny zwyczajnie przedsięwzięć kroki po poprzedniczym wysłuchaniu znawców.

Do tego celu istnieją przy władzach politycznych:

- a) w miastach mających własne statuta gminne, urzędnicy zdrowia ustanowieni przez reprezentacye gminne;
- b) rządowi lekarze powiatowi a w razie potrzeby także weterynarze powiatowi przy starostwach powiatowych;
- c) krajowe rady zdrowia, krajowi referenci zdrowia i weterynarze krajowi przy krajowych władzach politycznych;
- d) najwyższa rada zdrowia z referentem do spraw zdrowia w ministerstwie spraw wewnętrznych;

W miarę potrzeby i w każdym wypadku z osobna można powoływać do publicznej służby zdrowia i inne osoby.

§. 7. Rządowi lekarze powiatowi są stałymi organami zdrowia odnośnych starostw powiatowych.

Okręgi i siedziby urzędowania rządowych lekarzy powiatowych ustanawiane będą w drodze rozporządzenia za porozumieniem się z wydziałami krajowemi.

Każdy urzędowy lekarz powiatowy podlega bezpośrednio staroście powiatowemu swojej siedziby urzędowej i winien także czynić zadość wezwaniom służbowym innych starostów powiatowych okręgu swego urzędowania.

§. 8. Rządowemu lekarzowi powiatowemu są przydzielone w okręgu jego urzędowania następujące sprawy:

- a) Będzie używany przez starostę powiatowego do wykonywania nadzoru nad sanitarno-policyjną działalnością gmin, nad osobami pełniącymi służbę zdrowia w jego okręgu, nad przedstrzeganiem przepisów przeciwko leczeniu nieupoważnionemu i bezprawnemu wykonywaniu praktyki lekarskiej, tudzież przepisów względem handlu truciznami i lekami, dalej do nadzoru nad zakładami leczniczymi, dobroczynnymi i wszystkimi innemi podlegającymi nadzorowi we względzie sanitarno-policyjnym, nad łaźniami i zdrojowiskami, nad aptekami publicznymi i domowemi, nakoniec nad prowadzeniem rzemiosł szkodliwych zdrowiu.
- b) Winien brać udział w bezpośredniem ze strony starostw powiatowych załatwianiu spraw zdrowia, a mianowicie stawiać wnioski co do kierowania sprawami zdrowia powiatu w ogólności, w szczególności zaś podczas epidemii, a w braku weterynarza także podczas epizootii, w razie zaś niebezpieczeństwa niecierpiącego zwłoki działać bezpośrednio pod własną odpowiedzialnością; stawiać wnioski względem przedsięwzięcia i koncesjonowania zatrudnień lekarskich, i względem uregulowania odnośnych stosunków, przedsiębrać poruczone mu dochodzenia sanitarno-policyjne i dawać w tym względzie swoją opinię; podczas rekrutacyi pośredniczyć na każdorazowe wezwanie odnośnych organów: wywiadywać się w swoim powiecie o ogólnym stanie zdrowia ludzi i zwierząt domowych służących do użytku, tudzież o wpływach szkodliwych tutaj działających, mianowicie o rozmaitych szkodliwych przesądach odnoszących się do chorób i ich leczenia, i stawiać wnioski względem zarządzenia temu; nakoniec o tem wszystkim co pod względem sanitarno-policyjnym zasługuje w jego okręgu na uwagę, przedkładać peryodycznie naukowo traktowane sprawozdanie główne, czerpane z odnośnych raportów i własnych spostrzeżeń.

Jeżeli istnieje osobny rządowy weterynarz powiatowy, tenże ma załatwiać sprawy do jego zawodu należące.

- c) Winien objeżdżać swój powiat peryodycznie a oprócz tego, ile razy potrzeba, w każdym wypadku z osobna.

d) Rządowi lekarze powiatowi jako tacy są także obowiązani pełnić obowiązki lekarzy sądowych za pobraniem przepisanych należności.

§. 9. W siedzibie każdej krajowej władzy politycznej będzie ustanowiona krajowa rada zdrowia i systemizowane będą posady krajowego referenta zdrowia tudzież weterynarza krajowego. Oprócz tego w miarę potrzeby przydzielony będzie poczet pomocników lekarskich.

§. 10. Krajowa rada zdrowia jest organem doradczym i wydającym opinią w sprawach zdrowia w kraju; w szczególności jej zdania zaciągać należy co do wszystkich przedmiotów które odnoszą się w ogólności do stosunków zdrowia w kraju, lub są pod względem zdrowia szczególnie ważnymi chociażby tylko jako przedmioty specjalne lub lokalne, tudzież przy obsadzaniu posad publicznej służby zdrowia w kraju; jest obowiązana badać gromadzone materiały statystyczne, zestawiać takowe corocznie w sprawozdaniu ogólnem co do całego kraju i na wezwanie lub z własnej inicjatywy stawiać wnioski co do polepszenia stosunków zdrowia i co do wykonania odnośnych środków.

Protokoły posiedzeń winny być ogłaszane w gazecie urzędowej o ile to nie będzie szkodliwym dla stosunków publicznych, służbowych lub prywatnych.

§. 11. Krajowa rada zdrowia podlega naczelnikowi krajowemu, i znosi się za pośrednictwem swego prezydującego tylko z nim lub jego zastępcą.

Składa się z krajowego referenta zdrowia, z trzech do sześciu członków zwyczajnych których rząd mianuje i którzy mają reprezentować wszystkie sprawy zdrowia, tudzież z członków nadzwyczajnych którzy na zarządzenie, lub za zezwoleniem naczelnika krajowego do każdego z osobna wypadku powoływani być mają.

Nadto wydział krajowy może wydelegować do krajowej rady zdrowia dwóch członków zwyczajnych.

Liczba członków zwyczajnych, jakoteż sposób ich mianowania będą ustanowione dla każdego okręgu administracyjnego w drodze rozporządzenia.

§. 12. Czas urzędowania członków zwyczajnych trwa trzy lata. Występujący mogą być znowu zamianowani.

Krajowa rada zdrowia wybiera sobie prezydującego i jego zastępcę z pomiędzy siebie.

Bieg czynności krajowej rady zdrowia będzie uregulowany osobnym przepisem postępowania.

Urząd członka krajowej rady zdrowia jest honorowym i zwyczajnie będzie wykonywanym bezpłatnie. Za większe prace jednak mają być udzielane wynagrodzenia.

Członkowie zwyczajni mają prawo podczas urzędowania używać tytułu „c. k. radaea zdrowia“.

§. 13. Naczelnik krajowy używa krajowego referenta zdrowia:

- a) do czuwania nad wykonywaniem ustaw sanitarnych i rozporządzeń ze strony powołanych do tego organów, do nadzorowania wszystkich osób służbę zdrowia pełniących, odnośnych gremiów a w szczególności publicznych organów zdrowia, nakoniec wszystkich zakładów zdrowia licząc do nich łaźnie i zdrojowiska lecznicze;
- b) do stałych objazdów peryodycznych i potrzebnych wypadkowo;
- c) do opracowywania aktów władzy krajowej należących do zakresu policyi zdrowia i do brania udziału w odnośnych komisjach.

§. 14. Weterynarza krajowego używa naczelnik krajowy w szczególności do następujących spraw:

- a) do czuwania nad wykonywaniem ustaw i rozporządzeń policyjno-weterynarskich;

- b) do stałych objazdów peryodycznych i potrzebnych wypadkowo;
- c) do opracowywania aktów policyjno-weterynarskich władzy krajowej i do zasiadania w odnośnych komisjach; nadto prowadzi
- d) referat co do spraw weterynarskich w krajowej radzie zdrowia.

§. 15. Przy ministerstwie spraw wewnętrznych będzie ustanowiona najwyższa rada zdrowia i będzie systemizowana posada lekarza jako referenta do wszystkich spraw zdrowia. Temu ostatniemu w miarę potrzeby przydany będzie poczet pomocników lekarskich.

§. 16. Najwyższa rada zdrowia jest organem doradczym i wydającym opinią w sprawach sanitarnych królestw i krajów reprezentowanych w radzie państwa.

W szczególności jej zdania zasięgać należy co do wszystkich przedmiotów które odnoszą się do stosunków zdrowia w ogólności lub są pod względem zdrowia szczególnie ważnymi; obowiązana jest badać gromadzone materiały statystyczne i zestawiać z nich przeznaczone do ogłoszenia sprawozdania roczne i na wezwanie lub z własnej inicjatywy stawiać wnioski co do polepszenia stosunków zdrowia. Ma także dawać opinią przy obsadzeniu posad publicznej służby zdrowia.

Protokoły posiedzeń winny być ogłaszane w gazecie urzędowej o ile to nie będzie szkodliwym dla stosunków publicznych, służbowych lub prywatnych.

§. 17. Najwyższa rada zdrowia podlega ministrowi spraw wewnętrznych i znosi się za pośrednictwem swego prezydującego tylko z nim lub jego zastępcą.

Składa się z referenta do spraw zdrowia w ministerstwie spraw wewnętrznych i przynajmniej z sześciu członków zwyczajnych których rząd mianuje i którzy mają reprezentować wszystkie sprawy zdrowia, tudzież z członków nadzwyczajnych, którzy na zarządzenie lub za zezwoleniem ministra do obrad jako znawcy specyjalni w każdym z osobna wypadku powoływani być mają.

Sposób mianowania członków zwyczajnych będzie ustanowiony w drodze rozporządzenia.

Ministrowi zastrzega się prawo zwoływania także innych komisji znawców do obrady nad poszczególnymi kwestyami publicznej pieczy nad zdrowiem.

§. 18. Czas urzędowania członków zwyczajnych najwyższej rady zdrowia trwa trzy lata.

Występujący mogą być znowu zamianowani.

Najwyższa rada zdrowia wybiera sobie prezydującego i jego zastępcę z pomiędzy siebie.

Bieg czynności najwyższej rady zdrowia będzie uregulowany osobnym przepisem postępowania.

Urząd członka najwyższej rady zdrowia jest honorowym i zwyczajnie będzie wykonywanym bezpłatnie. Za większe prace jednak mają być udzielane wynagrodzenia.

Członkowie zwyczajni mają prawo podczas urzędowania używać tytułu „c. k. nadradca zdrowia“.

§. 19. Minister spraw wewnętrznych używa referenta spraw zdrowia:

- a) do opracowywania aktów ministerstwa należących do zakresu polieji zdrowia;
- b) do nadzorowania wszystkich osób służbę zdrowia pełniących i wszystkich zakładów zdrowia, tudzież do nadzoru nad wykonywaniem ustaw sanitarnych i rozporządzeń ze strony powołanych do tego organów;
- c) do objazdów inspekcyjnych od czasu do czasu.

§. 20. Mianowanie referenta swraw zdrowia w ministerstwie spraw wewnętrzných i krajowego referenta zdrowia zastrzega się cesarzowi.

Weterynarzy krajowych mianuje minister spraw wewnętrzných, a rządowych lekarzy powiatowych i weterynarzy powiatowych naczelnik krajowy.

Członków zwyczajnych (§§. 11 i 17) powołać się mających ze strony rządu do krajowych rad zdrowia i do najwyższej rady zdrowia mianuje minister spraw wewnętrzných.

Kategorie i płace wszystkich osób ustanowionych przy państwowej administracyi zdrowia uwidocznione są w szemacie etatu i płac tudzież dodatku do niego.

§. 21. Wykonanie tej ustawy porucza się ministrowi spraw wewnętrzných.

Schönbrunn dnia 30 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Taaffe r. w.

Dodatek.

Referent spraw zdrowia w ministerstwie spraw wewnętrznych należy do etatu radców ministeryalnych, krajowi referenci zdrowia do etatu radców namiestnictwa II klasy, a względnie do etatu radców rządowych swego kraju, lekarski sekretarz ministeryalny do etatu sekretarzy ministeryalnych, koncypisci lekarscy przy władzach krajowych do etatu konkretnego koncypistów tychże władz.

Weterynarzy krajowych umieszcza w kategorii płac minister spraw wewnętrznych z uwzględnieniem zakresu ich czynności.

Płace lekarzy powiatowych podwyższone będą co pięć lat w tym przymiocie wysłużonych o 100 złr. (dodatki pięcioletnie) aż do ogólnej kwoty 1200 złr.

Naczelnikowi krajowemu przysługuje prawo przenoszenia rządowych lekarzy powiatowych i rządowych weterynarzy powiatowych z przyznaniem według przepisów należytości za przesiedlenie.

Krajowi referenci zdrowia, z wyjątkiem krajowych referentów zdrowia w Wiedniu i Tryeście otrzymują dodatek miejscowy w kwocie 300 złr. rocznie, który wypłacany będzie tak jak płaca w ratach miesięcznych.

Lekarze i weterynarze umieszczeni na posadach przy namiestnictwach w Wiedniu i Tryeście pobierać będą relutum na mieszkanie w ratach kwartalnych.

Na podróże służbowe rządowych lekarzy powiatowych i rządowych weterynarzy powiatowych do których nie należy jednak liczyć podróży z powodu epidemii i epizootii, wyznaczona będzie kwota ryczałtowa.

Co do należytości innych lekarzy i weterynarzy rządowych podczas podróży służbowych i komisji, czy takowe mają być zaspokojone ze skarbu państwa czy z funduszu publicznego czyli też ze strony prywatnej, dalej co do podróży służbowych rządowych lekarzy powiatowych i weterynarzy powiatowych podczas epidemii i epizootii, jakoteż co do wynagrodzeń i zapomóg dla wszystkich rządowych organów zdrowia, zastosowane będą przepisy obowiązujące we władzach politycznych.

Sprostowanie.

W zeszycie V. Dz. u. p. z roku 1870, a mianowicie w tytule umieszczonej tam konwencji, zaszła omyłka druku, tytuł ten bowiem opiewać powinien: Konwencya między austriacko-węgierską monarchią i Wielką Brytanią z dnia 30 grudnia 1869, a nie 1870, co się niniejszem prostuje.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXVI. — Wydany i rozesłany dnia 12 maja 1870.

69.

Układ z dnia 3/15 grudnia 1866,

względem żeglugi na Prucie.

(Ratyfikowany przez rząd cesar. i król. dnia 22 stycznia 1867, przez rząd cesar. rosyjski dnia 16 lutego 1867 a przez rząd księstw zjednoczonych dnia 12/24 grudnia 1869.)

Osnowa pierwotna.

Stipulations

concernant la navigation du Pruth.

Le Gouvernement de Sa Majesté Imperiale et Royale Apostolique, le Gouvernement de Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies et le Gouvernement de S. a. S. le Prince régnant des Principautés Unies, dans leur désir de régler d'un commun accord, en leur qualité d'Etats co-riverains, la navigation du Pruth, sont convenus à cet effet des stipulations qui suivent:

1. La navigation dans tout le parcours du Pruth, en tant qu'il traverse ou sépare les Etats des hautes parties contractantes, sera entièrement libre et ne pourra, sous le rapport du commerce, être interdite à aucun pavillon. Les bâtimens et leurs équipages seront toutefois tenus de se conformer strictement aux réglemens de navigation à arrêter, ainsi qu'aux dispositions spéciales, contenues dans les articles du présent acte.

2. Dans le but exclusif de couvrir les frais des travaux d'amélioration du fleuve et ceux de

Przekład.

Układ

względem żeglugi na Prucie.

Rząd Jego cesar. i król. Apostolskiej Mości, rząd Najjaśniejszego Cesarza wszech Rosyi i rząd Jego Wysokości panującego księcia księstw zjednoczonych, pragnąc uregulować za wspólnem porozumieniem, w przymocie swoim jako państwa nadbrzeżne, żeglugę na Prucie, zgodziły się w tym celu na następujące postanowienia:

1. Żegluga na całej długości Prutu, o ile przerzyna lub rozgranicza państwa wysokich stron układ zawierających, będzie zupełnie wolną, i pod względem handlowym żadnej banderze zabronioną być nie może. Okręty jednak i ich załogi, obowiązane będą stosować się ściśle do wydać się mających regulaminów żeglugi, jakoteż do postanowień szczegółowych, zawartych w artykułach aktu niniejszego.

2. Wyłącznie tylko na pokrycie kosztu robót w celu poprawienia koryta rzeki i

l'entretien de la navigabilité en général, une taxe d'un taux convenable sera imposée à la navigation et perçue à l'embouchure du Pruth dans le Danube. Outre cette taxe unique, aucun autre droit, quelque soit son nom et son origine, ne pourra être prélevé sur la navigation, sauf les cas prévus à l'article 18.

3. Les produits et les marchandises transportées par le Pruth seront entièrement libres de tout droit de passage ou de transit.

4. Les lignes douanières suivront partout les rives du fleuve sans jamais les traverser. Il s'ensuit que les bâtimens, radeaux, etc., tant qu'ils sont en voie de navigation ou à l'ancre dans le lit du fleuve, seront entièrement en dehors de toute action des douanes; ils seront au contraire soumis aux règles en vigueur dans chacun des Etats riverains pour le commerce extérieur dès qu'ils auront accosté l'une ou l'autre des deux rives.

5. Afin de favoriser autant que possible le développement du commerce et de la navigation, on introduira dans le règlement de police fluviale des dispositions spéciales, ayant pour but d'empêcher que les fonctions des douaniers ne deviennent une entrave ou un empêchement pour l'exercice de la navigation. Ou aura surtout en vue de faciliter autant que faire se pourra le hâlage des bâtimens le long des rives.

6. En vue de faciliter les opérations du commerce et de la navigation, les Gouvernemens augmenteront aussi, autant que les circonstances locales le permettront, le nombre des échelles ou stations douanières pour l'exportation et l'importation des marchandises.

7. Une commission mixte permanente, composée des délégués d'Autriche, de Russie et des Principautés-Unies, sera instituée pour mettre le Pruth dans les meilleures conditions possibles de navigation et pour élaborer un acte de navigation, contenant les réglemens de police fluviale et le tarif du péage. La mission de cette autorité internationale consistera:

wydatków na utrzymanie spławności w ogóle nałożona będzie na żeglugę taksa w odpowiedniej kwocie i pobierana przy ujściu Prutu do Dunaju. Oprócz tej taksy jedynej żadna inna należność jakiegokolwiek nazwy lub pochodzenia nie może być pobieraną od statków z wyjątkiem wypadków przewidzianych w artykule 18.

3. Płody i towary prowadzone Prutem będą zupełnie wolne od wszelkich opłat przewozowych.

4. Linie celne poprowadzone będą wszędzie wzdłuż brzegów rzeki nigdzie ich nie przecinając. Ztąd wynika że okręty, tratwy itd. dopóki są w drodze lub stoją w łozysku rzeki na kotwicy, będą zupełnie wolne od wszelkiego postępowania celnego; natomiast winny poddać się przepisom obowiązującym w każdym z państw nadbrzeżnych dla handlu zewnętrznego, jak skoro zawiną do jednego lub drugiego z dwóch brzegów.

5. Aby ile możności dopomódz do rozwoju handlu i żeglugi umieszczone będą w regulaminie policyi rzecznej szczegółowe postanowienia, mające na celu zapobiedz, aby czynności urzędników celnych nie stały się tamą lub przeszkodą w odbywaniu żeglugi. Przedewszystkiem mieć się będzie ile możności staranie o ułatwienie halowania statków wzdłuż brzegów.

6. Dla ułatwienia przedsiębiorstw handlowych i żeglarskich, rządy pomnożą także, o ile na to stosunki miejscowe pozwolą, liczbę miejsc do lądowania lub stacyi celnych dla wywozu i przywozu towarów.

7. W celu doprowadzenia spławności Prutu do jak najlepszego stanu, i wypracowania aktu żeglugi, zawierającego regulamina policyi rzecznej i taryfę opłat, ustanowiona będzie nieustająca komisya mieszana, złożona z delegatów Austrii, Rosyi i księstw zjednoczonych.

Zadaniem tej władzy międzynarodowej będzie:

- a) à désigner et à faire exécuter les travaux indispensables pour améliorer le lit du fleuve;
- b) à arrêter et à mettre en application le tarif des droits de navigation, destinés au remboursement des frais d'amélioration du fleuve et de ceux de l'entretien des travaux;
- c) à élaborer les réglemens de police fluviale;
- d) à veiller à l'entretien des ouvrages et à la stricte observation des dispositions des réglemens.

8. La commission mixte pour le Pruth nommera, d'un commun accord des trois membres qui la composent, un inspecteur qui aura pour tâche:

- a) de surveiller l'exécution des travaux d'amélioration, en vue de leur conformité avec les projets, plans et devis approuvés par les trois Gouvernemens;
- b) d'exercer un contrôle exact sur l'encaissement des taxes suivant le tarif arrêté par la commission;
- c) d'assurer la stricte application de toutes les dispositions des réglemens pour la police fluviale;
- d) de veiller à l'entretien en bon état des ouvrages d'amélioration et de faire exécuter à cet effet les travaux nécessaires.

9. L'inspecteur fonctionnera comme organe de la commission permanente et sous sa direction. Il aura un caractère international et son autorité s'exercera indistinctement à l'égard de tous les pavillons.

10. L'entretien de l'inspecteur sera porté annuellement sur le budget des dépenses générales pour la navigabilité du fleuve.

11. Les travaux de correction du Pruth seront exécutés d'après un projet général pour tout son parcours navigable. Ce projet général, ainsi que les plans spéciaux et les devis qui s'y rattachent, seront soumis à l'approbation des trois Gouvernemens.

12. En considération des changements fréquents et imprévus auxquels sont générale-

- a) wyznaczać i kazać wykonywać roboty niezbędne do poprawienia łożyska rzeki;
- b) ustanawiać i wprowadzać w zastosowanie taryfę taks żeglarskich przeznaczonych na pokrycie kosztu robót w celu poprawienia łożyska rzeki, i wydatków na utrzymanie spławności;
- c) wypracować regulamin policyi rzecznej;
- d) czuwać nad postępem robót i przestrzegać ściśle postanowień regulaminu.

8. Komisya mieszana dla Prutu zamianuje za wspólnem porozumieniem wszystkich trzech członków ją składających, inspektora, którego zadaniem będzie:

- a) czuwać nad wykonaniem robót amelioracyjnych ażeby odpowiadały projektom, planom i kosztorysom zatwierdzonym przez trzy rządy;
- b) wykonywać ściśle kontrolę nad poborem taks według taryfy ustanowionej przez komisję;
- c) ubezpieczyć ściśle wykonywanie wszelkich postanowień regulaminów policyi rzecznej;
- d) czuwać nad utrzymaniem w dobrym stanie robót amelioracyjnych i kazać wykonywać roboty w tym celu potrzebne.

9. Inspektor działać będzie jako organ komisji niustającej i pod jej sterownictwem. Będzie miał charakter międzynarodowy i władza jego będzie się rozciągać na wszystkie bandery bez różnicy.

10. Płaca inspektora będzie umieszczana corocznie w budżecie powszechnych wydatków na utrzymanie spławności rzeki.

11. Roboty mające na celu uregulowanie Prutu będą wykonywane według ogólnego projektu dla całej przestrzeni spławnej. Ogólny ten projekt, jakoteż plany szczegółowe i odnoszące się do nich preliminarze, będą przekładane trzem rządóm do zatwierdzenia.

12. Ze względu na częste i nieprzewidziane zmiany którym rzeki powszechnie

ment sujets les fleuves, il sera réservé à la commission mixte la faculté d'introduire dans le projet des travaux lors de l'exécution, et si le besoin s'en présente, des modifications d'une importance secondaire. Il est entendu toutefois que la commission ne pourra ni supprimer entièrement une partie des ouvrages, ni dépasser les limites des devis sans une autorisation expresse des Gouvernements.

13. Tous les ouvrages créés conformément aux articles précédens par la commission mixte avec leurs accessoires et dépendances devront toujours rester affectés exclusivement à l'usage de la navigation du Pruth et ne pourront être détournés de cette destination pour quelque motif que ce soit, et sous ce rapport ils seront placés sous la garantie et la sauvegarde du droit international. La commission permanente à instituer en vertu de l'article 7, sera chargée, à l'exclusion de toute autre ingérence quelconque, d'administrer ces ouvrages au profit de la navigation, de veiller à leur manien et conservation et de leur donner tout le développement que les besoins de la navigation pourront réclamer.

14. Les Gouvernements signataires du présent acte s'engagent à prêter à la commission mixte et à ses organes toute l'assistance et tout le concours dont ils pourront avoir besoin pour l'exécution des travaux d'art et généralement pour tout ce qui concerne l'accomplissement de leur tâche.

15. Des chemins pour le hâlage des bâtimens devront être établis sur les deux rives du fleuve.

16. Il ne sera pas permis d'établir dans le fleuve et près de ses rives des moulins, des dignes, des rones d'irrigation et autres constructions qui obstruent le lit du fleuve ou entravent la communication par le chemin de hâlage.

17. Il ne sera construit sur l'une ou sur l'autre des rives du fleuve, soit par des compagnies de commerce ou de navigation, soit enfin par des particuliers, aucun pont, débarcadère, quais, échelles ou autres établissemens de même nature dont les plans n'auraient pas été communiqués à la commission mixte et

podlegają, zastrzega się komisji mieszanej prawo przedsiębrać w projekcie budowy przy jego wykonaniu i jeżeli potrzeba tego wymaga, zmiany drugorzędne. Rozumie się jednak samo przez się że komisya nie będzie mogła ani wypuścić całkiem pewnej części robót, ani przekraczać granic kosztorysów bez wyraźnego zezwolenia rządów.

13. Wszelkie roboty wykonane stósownie do powyższych artykułów przez komisję mieszaną, wraz ze wszystkimi przynależnościami, winny służyć zawsze wyłącznie tylko na użytek żeglugi na Prucie i z żadnych powodów nie mogą być użyte do czego innego; w tym względzie zostawać będą pod gwarancją i opieką prawa międzynarodowego.

Obowiązkiem komisji nieustającej, ustanowionej w myśl artykułu 7 będzie, z wykluczeniem wszelkiego pośrednictwa, zawiadywać temi budowlami na użytek żeglugi, czuwać nad ich utrzymaniem i zachowaniem, i starać się o ich dalsze dokonywanie stósownie do potrzeb żeglugi.

14. Rządy podpisujące akt niniejszy zobowiązują się udzielać komisji mieszanej i jej organom wszelką pomoc i wszelkie poparcie jakiegoby mogły potrzebować przy wykonaniu robót sztucznych i w ogóle we wszystkim, co się odnosi do skutecznienia ich zadania.

15. Drogi do halowania statków winny być założone po obu brzegach rzeki.

16. Nie będzie wolno stawiać w rzece lub w pobliżu jej brzegów młyny, groble, koła wodne i inne budowle zamykające łożysko rzeki lub tamujące komunikacją na drogach do halowania.

17. Ani spółki handlowe lub żeglarskie ani też osoby prywatne nie będą wznosić na żadnym z dwóch brzegów rzeki, mostów, pomostów do wyładowania, grobli nadbrzeżnych, mostów łyżwowych lub innych budowli tego rodzaju, których plany nie byłyby pierwiej przedłożone komisji mieszanej i uznane jako

reconnus comme ne pouvant compromettre en rien les effets des travaux d'amélioration.

18. Les communes urbaines et rurales riveraines qui voudraient construire à leurs frais des travaux d'une utilité reconnue pour les navires, tels que des ouvrages d'accès ect., seront autorisés à prélever une taxe correspondante, qui dans tous les cas ne pourra être que l'équivalent exact du service rendu, et dont le prélèvement ne pourra s'effectuer qu'exclusivement à charge des navires qui voudraient en profiter.

Le montant des taxes à prélever à ce titre devra être soumis à l'approbation préalable de la commission mixte.

19. Les conditions spéciales sous lesquelles les communications d'une rive à l'autre pourront s'effectuer à l'aide de ponts et de bacs seront réglées par la commission mixte d'une manière convenable pour la navigation.

20. Conformément aux articles 2 et 7 du présent acte, la commission mixte pour le Pruth arrêtera un tarif des taxes de navigation qui doivent être prélevées à son embouchure pour le remboursement des frais d'amélioration. Ce tarif, après avoir reçu l'approbation des Gouvernements, sera joint à cet acte pour avoir même force et valeur que s'il en faisait parti intégrante.

21. Le produit du péage sera affecté :

- a) par priorité et préférence, à couvrir les frais d'administration et d'entretien des ouvrages de correction après leur achèvement;
- b) au paiement des intérêts des sommes employées pour les travaux d'amélioration;
- c) à l'amortissement successif de ce capital.

22. Après le remboursement des fonds, primitivement employés pour les travaux de correction et en vue de diminuer les charges imposées à la navigation, il sera procédé par les délégués des Gouvernements signataires à une révision de ces dispositions et le montant des taxes réduit autant que faire se pourra tout en conservant le revenu moyen jugé nécessaire pour l'entretien en bon état de la

niesprzeciwiające się w niczem celom robót amelioracyjnych.

18. Gminy nadbrzeżne, miejskie i wiejskie, które zechcą skutecznie swoim kosztem roboty uznanej użyteczności dla okrętów, jak np. urządzenie przystępu itp. będą upoważnione pobierać odpowiednią taxę, która jednak w każdym razie może być tylko ściśle wynagrodzeniem za uczynioną dogodność i pobieraną wyłącznie tylko od tych okrętów, które z dogodności korzystają.

Wysokość taks z tego tytułu pobierających się mających winna być przedłożoną komisji mieszanej do poprzedniego zatwierdzenia.

19. Warunki szczegółowe pod którymi komunikacja między jednym brzegiem a drugim może być uskuteczniiona zapomocą mostów i promów, ureguje komisja mieszana w sposób dający się pogodzić z żeglugą.

20. Stósownie do artykułów 2 i 7 niniejszego aktu komisja mieszana dla Prutu ustanowi taryfę taks żeglarskich, które mają być przy ujściu rzeki pobierane na pokrycie kosztów amelioracji. Taryfa ta, uzyskawszy sankcyę rządów dołączona będzie do tego aktu i będzie miała taką samą moc i skuteczność jak gdyby jego integralną część stanowiła.

21. Dochód z cełł będzie przeznaczony :

- a) najprzód i przedewszystkiem na pokrycie kosztów zarządu i utrzymania budowli amelioracyjnych po ich ukończeniu;
- b) na opłatę odsetków od sum użytych na roboty amelioracyjne;
- c) na stopniowe umorzenie tego kapitału.

22. Po spłaceniu funduszów użytych pierwotnie na roboty amelioracyjne i w celu znizienia opłat nałożonych na żeglugę, delegaci podpisanych rządów przystąpią do rewizji tych postanowień i znizienia taks ile możności, pozostawiając jednak dochód przeciętny, uznany jako potrzebny do utrzymania żeglugi w dobrym stanie.

23. En même temps que le tarif des taxes, il sera élaboré par la commission mixte un règlement spécial pour la perception des péages et l'administration de la caisse de navigation.

24. Les opérations de cette caisse seront placées sous le contrôle de l'inspecteur, qui, conformément à l'art. 9 ci-dessus, doit fonctionner comme organe de la commission permanente.

25. Un bilan détaillé des opérations de la caisse de navigation, ainsi qu'un état faisant connaître la répartition et l'emploi des produits du tarif, seront présentés annuellement par la commission mixte aux Gouvernements contractants.

26. La navigation du Pruth sera régie par un règlement de navigation et de police élaboré par la commission mixte et approuvé par les trois Gouvernements signataires; après avoir reçu la sanction des Gouvernements, le règlement sera joint au présent acte, pour avoir même force et valeur que s'il en faisait partie intégrante.

27. Il est entendu que ce règlement fera loi non seulement en ce qui concerne la police fluviale, mais encore pour les jugements des contestations civiles qui pourront naître par suite de l'exercice de la navigation.

28. Afin d'assurer l'exécution du règlement de police dans tout le parcours du Pruth, les Gouvernements signataires s'obligent à prêter aide et assistance à l'inspecteur et en général à tous les organes de la commission mixte, qui seront chargés de veiller au maintien de l'ordre et de la régularité sur la voie fluviale.

29. Si une épidémie vient à éclater, des lignes quaranténaires sur le Pruth pourront être établies. On tâchera toutefois de concilier autant que faire se pourra les garanties sanitaires avec les besoins du commerce et de la navigation.

30. Les bâtiments descendant le Pruth seront affranchis de tout contrôle sanitaire; il en sera de même pour les bâtiments venant du Danube, aussi longtemps qu'une épidémie ne régnera pas dans les provinces riveraines du fleuve; les bâtiments seront tenus simple-

23. Jednocześnie z taryfą tax komisya mieszana wypracuje szczegółowy regulamin poboru należytości i zarządu kasy żeglarskiej.

24. Zarząd tej kasy oddany będzie pod kontrolę inspektora, który stosownie do powyższego artykułu 9, ma działać jako organ komisji nieustającej.

25. Bilans szczegółowy zarządu kasy żeglarskiej jakoteż wykaz uwidoczniający rozdział i użycie dochodów z taryfy, przedkładać będzie komisya mieszana corocznie rządowi traktat zawierającym.

26. Żegluga na Prucie będzie urządzona regulaminem żeglugi i policyi wypracowanym przez komisję mieszaną i zatwierdzonym przez trzy rządy podpisane; regulamin ten uzyskawszy sankcję rządów, będzie dołączony do niniejszego aktu, i będzie miał taką moc i skuteczność jak gdyby stanowił jego część integralną.

27. Rozumie się że regulamin ten będzie miał moc prawa nie tylko pod względem policyi rzecznej, lecz także dla wyroków w sporach sądowo-cywilnych, mogących powstać skutkiem wykonywania żeglugi.

28. Aby zabezpieczyć wykonywanie regulaminu policyi na całej długości Prutu, rządy podpisane zobowiązują się udzielać pomoc i wspierać inspektora i w ogólności wszystkie organa komisji mieszanej którym poruczone będzie utrzymanie porządku i legalności na drodze wodnej.

29. W razie wybuchu epidemii linie kwarantanowe mogą być poprowadzone na Prucie. Będzie jednak staraniem pogodzić ile możności środki sanitarne z potrzebami handlu i żeglugi.

30. Statki w dół Prutu płynące będą wolne od wszelkiej kontroli zdrowia; toż samo odnosić się będzie i do statków przybywających z Dunaju, dopóki w prowincjach nad brzegami rzeki leżących nie będzie panowała epidemia; statki będą tylko obowiązane przed-

ment de présenter leur patente de santé aux autorités des échelles où ils mouilleront.

31. La perception des droits ne pourra s'effectuer qu'à l'embouchure du Pruth dans le Danube et elle ne devra gêner en rien le mouvement de la navigation.

32. Un poste roumain sera placé à l'embouchure du Pruth et prêtera mainforte en cas d'opposition aux commissaires, à l'inspecteur de la navigation ainsi qu'aux agents chargés de la perception.

La commission mixte demandera au besoin le concours de l'autorité consulaire compétente.

33. La commission mixte aura son siège à Bucharest ou à Galatz.

Fait à Bucharest le 3/15 Décembre 1866.

Charles Baron **Eder** m. p. d'**Offenberg** m. p.
Agent et Consul général d'Autriche. Consul Général de Russie.

Prince George **Stirbey** m. p.

Ministre des affaires Etrangères des Principautés-Unies.

łożyć paszport zdrowia władzom w miejscach do wyładowania w których staną na kotwicy.

31. Pobór należitości może mieć miejsce tylko przy ujściu Prutu do Dunaju i nie powinien w żadnym względzie być uciążliwym dla ruchu żeglugi.

32. Przy ujściu Prutu będzie postanowiony posterunek rumuński który w wypadkach oporu przeciwko komisji ma udzielać zbrojnej pomocy inspektorowi żeglugi jakoteż organom mającym sobie pobór poruczonym.

W razie potrzeby komisya zawezwie pomocy właściwej władzy konsularnej.

33. Komisya mieszana będzie miała siedzibę w Bukareszcie lub Galaczu.

Działo się w Bukareszcie dnia 3/15 grudnia 1866.

Karol Baron **Eder** r. w. **Offenberg** r. w.
Agent i konsul jeneralny austriacki. Konsul jeneralny rosyjski.

Książę Jerzy **Stirbey** r. w.

Minister spraw zewnętrnych księstw zjednoczonych.

Układy powyższe uzyskały przyzwolenie obu Izb Rady państwa przeto niniejszem ogłaszają się.

Wiedeń, dnia 25 kwietnia 1870.

Potocki r. w.

Pretis r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXVII. — Wydany i rozesłany dnia 20 maja 1870.

70.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 20 kwietnia 1870,

względem przydzielenia gminy Długa Bortnica (Lang Pírnitz) do okręgu sądu delegowanego miejskiego w Iglawie w Morawii.

Na podstawie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868, Dz. u. p. Nr. 59, wyłącza się gminę Długa Bortnica (Lang Pírnitz) z okręgu sądu powiatowego w Telezy i sądu śledczego w Daczycach i przydziela do okręgu sądu delegowanego miejskiego, a względnie sądu obwodowego w Iglawie jako sądu śledczego.

Rozporządzenie to ma wejść w moc obowiązującą z dniem 1 czerwca 1870.

Tschabuschnigg r. w.

71.

Obwieszczenie ministerstwa obrony krajowej z dnia 4 maja 1870,

o zniesieniu istniejącego między monarchią austriacko-węgierską a Rosją kartelu względem wzajemnego wydawania zbiegów wojskowych i odnoszących się do tego przedmiotu artykułów dodatkowych.

Według oznajmienia ces. i kr. ministerstwa spraw zewnętrznych z dnia 28 kwietnia 1870 Jego ces. i kr. Apostolska Mość najwyższem postanowieniem z dnia 24 kwietnia 1870 raczył zezwolić, aby w skutek wypowiedzenia ze strony rządu ces. rosyjskiego, kartel pomiędzy monarchią austriacko-węgierską a Rosją, względem wzajemnego wydawania zbiegów wojskowych, z dnia 24 maja, względnie z dnia 17 czerwca 1815 (Zbiór ustaw politycznych Nr. 52), tudzież odnośne artykuły dodatkowe z dnia 26 lipca 1822 (Zbiór ustaw politycznych Nr. 108), wyszły z dniem 27 czerwca 1870 z mocy obowiązującej.

Taaffe r. w.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 8 maja 1870,

którem na podstawie §. 14 ustawy zasadniczej państwa z dnia 21 grudnia 1867, Dz. u. p. Nr. 141, reguluje się wykonywanie władzy sądowej nad obroną krajową.

Na podstawie §. 14 ustawy zasadniczej państwa z dnia 21 grudnia 1867, Dz. u. p. Nr. 141 uznaje za stosowne rozporządzić co następuje:

§. 1. Osoby przynależące do obrony krajowej a w skutku powołania i uruchomienia zarządzonego na rozkaz cesarza (§. 2 ustawy o obronie kraj. z dnia 13 maja 1869, Dz. u. p. Nr. 68) w czynnej służbie pozostające, mają być traktowane w sprawach karnych według ustaw wojskowych.

Ustawy te mają być stosowane także do tych osób do obrony krajowej przynależących, które pozostają w czynnej służbie w celu utrzymania naoczności, lub stale pełnią obowiązki przy komendach obrony krajowej, przy nadkomendach obrony krajowej i przy ministerstwie obrony krajowej; do tych zaś osób, które powołane zostały dla wykształcenia się pod względem wojskowym, dla odbywania peryodycznych ćwiczeń wojskowych, lub do zgromadzenia się dla kontroli (§§. 10, 14—16 ustawy o obronie krajowej) tylko o tyle, o ile odnoszą się do zbrodni i występków wojskowych.

Osoby przynależące do obrony krajowej dopóki podlegają wojskowej władzy sądowej, dopóty podlegają także wojskowym przepisom porządkowo-karnym.

§. 2. Zastosowanie ustaw wojskowych zaczyna się w razie powołania i uruchomienia zarządzonego na rozkaz cesarza, z dniem doręczenia rozkazu powołania, lub prawnego ogłoszenia tegoż; we wszystkich innych wypadkach, z dniem wyznaczonym do stawienia się osoby powołanej.

Osoby przynależące do obrony krajowej mają być traktowane od odnośnego terminu według ustaw wojskowych także za zbrodnię wojskową zbiegostwa lub umyślnego okaleczenia się, popełnioną przed tym terminem.

§. 3. Oprócz wypadków wspomnianych w §. 1 i 2 tego rozporządzenia, oficerowie obrony krajowej, pod względem zbrodni i przestępstw wojskowych podlegają także wojskowej władzy sądowej, jeżeli w czasie popełnienia czynu karygodnego tego rodzaju nosili mundur wojskowy.

Podobnie dopóki noszą mundur wojskowy, podlegają wojskowym przepisom porządkowo-karnym.

§. 4. Wojskową władzę sądową w sprawach karnych nad osobami przynależącymi do obrony krajowej, w razie powołania i uruchomienia skutecznego na rozkaz cesarza (§. 2 ustawy o obronie krajowej) wykonują sądy wojskowe, utworzone według postanowień obowiązujących dla wojska stałego i złożone z członków obrony krajowej.

§. 5. W innych wypadkach prócz wymienionego w §. 4, wojskową władzę sądową w sprawach karnych (§. 1. ustęp 2) nad osobami przynależącymi do obrony krajowej wykonują w pierwszej instancji sądy wojskowe, ustanowione z osób do obrony krajowej należących, z zastosowaniem ducha postanowień, obowiązujących dla wojska stałego.

Sądom tym przysługuje ukaranie nieposłuszeństwa rozkazowi powołania, uważać się mającego jako przestępstwo wojskowe, nawet wtedy, gdy z nieposłuszeństwem tem nie ma się postępować według prawa wojennego (§. 25 ustawy o obronie krajowej).

Czynności audytorów mają być poruczone oficerom obrony krajowej uzdolnionym do pełnienia urzędu sędziowskiego, o ile to da się wykonać; w przeciwnym zaś razie audytorom najbliższego sądu wojskowego.

W drugiej i trzeciej instancji rozstrzygają sądy wojskowe drugiej i trzeciej instancji, istniejące dla stałego wojska i marynarki wojennej.

Kara więzienia ma być wykonywana w zakładach karnych istniejących dla stanu cywilnego.

§. 6. Jeżeli osoba przynależąca do obrony krajowej w czasie gdy podlegała wojskowej władzy sądowej, popełniła zbrodnię lub przestępstwo wojskowe, ale czyn ten karygodny odkryty został dopiero po jej wyjściu z pod wojskowej władzy sądowej, natenczas przeciwko osobie tej, dopiero gdy powróci pod wojskową władzę sądową (§. 2), sądy wojskowe (§§. 4 i 5) wytoczyć mają postępowanie.

§. 7. Z powodu czynów karygodnych, nie należących do rzędu zbrodni i przestępstw wojskowych, a popełnionych przez osobę przynależącą do obrony krajowej w czasie, gdy osoba ta, pod względem tych czynów, podlegała wojskowej władzy sądowej, odkrytych zaś dopiero wtedy, gdy przynależność wojskowej władzy sądowej pod względem tych czynów już ustała, postępowanie wytaczać mają zawsze sądy cywilne.

Sądy cywilne mają w tych wypadkach trzymać się powszechnych ustaw karnych, jeżeli te nie są surowsze niż wojskowe ustawy karne, w przeciwnym zaś razie według tychże ustaw.

§. 8. Jeżeli osoba przynależąca do obrony krajowej popełni czyn karygodny przed terminem, w którym wchodzi pod wojskową władzę sądową, natenczas postępowanie karne przysługuje właściwemu sądowi cywilnemu, z wyjątkiem wypadku wspomnianego w §. 2.

Gdy czyn karygodny należący do właściwości sądów cywilnych, zejdzie się z czynem karygodnym, który należy do właściwości sądów wojskowych, natenczas śledstwo, które sądy wojskowe z powodu ostatniego czynu przeprowadzić mają, winno nastąpić przed śledstwem należącym do właściwości sądu cywilnego, jeżeli czyn karygodny spełniony pod jurysdykcyą cywilno-sądową nie jest zagrożony karą śmierci lub dożywotniego więzienia, podczas gdy czyn karygodny popełniony pod jurysdykcyą wojskową mniejszą karą jest zagrożony.

Jeżeli w tym wypadku sądy karne, tak cywilny jak wojskowy, uznają kogo winnym czynu karygodnego, natenczas ten z tych z dwu sądów karnych, który później wyrok wydaje, winien przy wymiarze kary uwzględnić odpowiednio karę, na którą winny był poprzednim wyrokiem zasądzony.

§. 9. W wypadkach powołanych w §. 8 dla przeprowadzenia śledztwa należącego do właściwości sądu cywilnego, może być wydelegowanym inny sąd cywilny, według przepisu powszechnej ustawy o postępowaniu karnem.

Obwiniony którego tak sąd cywilny jak i wojskowy skazą na karę, ma odbyć najprzód karę, wymierzoną przez sąd, który pierwiej wyrokował.

§. 10. Jeżeli wykonanie wojskowej władzy sądowej nad osobami przynależącemi do obrony krajowej ma przejść do sądów wojskowych, ustanowionych w myśl §. 4, natenczas śledztwa rozpoczęte w sądach wojskowych, ustanowionych stósownie do §. 5, mają być dokończone przez te ostatnie.

Śledztwa przeciwko osobom przynależącym do obrony krajowej, rozpoczęte w sądach wojskowych, ustanowionych według §. 4, w czasie, gdy właściwość tych sądów ustaje, mają przejść do właściwych sądów cywilnych, lub wojskowych.

§. 11. Rozporządzenie to nie narusza postanowień prawnych względem rozciągnięcia, na osoby wojskowe postępowania doraźnego, mającego miejsce w sądzie cywilnym.

§. 12. Osoby przynależące do obrony krajowej podlegają w sprawach cywilnych ustawom powszechnym i sądom cywilnym.

Szczególne rozporządzenia prawne względem oznaczenia właściwości sądów cywilnych do spraw cywilnych, wytaczanych przez osoby wojskowe, stósują się także do osób przynależących do obrony krajowej, jeżeli powołanie i uruchomienie nastąpiło na rozkaz cesarza (§. 2 ustawy o obronie krajowej), dopóki osoby te, w skutek takowego powołania znajdują się w czynnej służbie.

§. 13. Wykonanie tego rozporządzenia porucza się ministrom sprawiedliwości i obrony krajowej, którzy co do postanowień zawartych w §. 5 winni porozumieć się z ministerstwem wojny dla całej monarchii.

Schönbrunn, dnia 8 maja 1870.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w. Taaffe r. w. Tschabusehnigg r. w.
Holzgethan r. w. Petrinó r. w. Widmann r. w.

73.

Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z dnia 8 maja 1870,

prostujące kilka omyłek w osnowie traktatu z dnia 9 lutego 1869 względem ustanowienia linii granicznej pomiędzy monarchią austriacko-węgierską a królestwem pruskim wzdłuż królestwa czeskiego i Szląska pruskiego.

W osnowie niemieckiej ogłoszonego w XLIII zeszycie Dziennika ustaw państwa z roku 1869 pod L. 97 traktatu z dnia 9 lutego 1869 względem ustanowienia linii granicznej między monarchią austriacko-węgierską a królestwem pruskim wzdłuż królestwa czeskiego i Szląska pruskiego, powinno stać:

Strona 389	wiersz 5	od dołu:	Tschihak (Čihak), zamiast Tschiak.
„ 389	„ 7	„ „	in der Bezirkshauptmannschaft Senftenberg, zamiast: in den zur Bezirkshauptmannschaft Senftenberg.
„ 389	„ 8	„ „	Bobischau, zamiast: Lobischau.
„ 392	„ 2	„ góry:	Dlouhey (Dlouha), zamiast: Dlachey.
„ 395	„ 11	„ dołu:	Spindelmühle, Krausebauden, zamiast: Schuidelmühle, Krausebaude.
„ 396	„ 6	„ góry:	Dittersbächel, Bernsdorf, Bullendorf, zamiast: Dittersbüchel, Berensdorf, Bellendorf.
„ 397	„ 5	„ dołu:	Artikel 2, zamiast: §. 2.
„ 402	„ 6	„ „	oder den nach dem Vertrage, zamiast: oder zu den nach dem Vertrage.
„ 403	„ 11	„ góry:	für Preussen den königlichen Regierungen, zamiast: für Preussen die königlichen Regierungen.

Taaffe r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajow reprezentowanych w Radzie państwa.

Zestzyt XXVIII. — Wydany i rozesłany dnia 22 Maja 1870.

74.

Patent cesarski z dnia 21 maja 1870,

względem rozwiązania Izby deputowanych Rady państwa i przedsięwzięcia nowych wyborów.

**My Franciszek Józef Pierwszy,
z Bożej łaski Cesarz Austriacki;**

król Węgier i Czech, Dalmaacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi, Król Jerozolimy itd.; Arcyksiążę Austrii; Wielki Książę Toskany i Krakowa; książę Lotaryngii, Saleburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książę Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświęcimia i Zatora, Cieszyna, Friulu, Dubrownika i Zadru; uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia Górnej i Dolnej Luzacyi i na Istrii; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencyi, Sonnenbergu itd.; Pan Tryestu, Kottaru i na Marchii Windyjskiej; Wielki Wojewoda Województwa Serbskiego itd. itd. itd.

wiadomo czynimy:

Izba deputowanych Rady państwa jest rozwiązana i w myśl §§. 7 i 19 ustawy zasadniczej o reprezentacyi państwa z dnia 21 grudnia 1867 (Dz. u. p. Nr. 141) nowe wybory do tejże przedsięwzięte być mają.

Dano w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu dnia 21 maja tysiąc ósmset siedmdziesiątego, Naszego panowania dwudziestego drugiego roku.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.   Taaffe r. w.   Tschabuschnigg r. w.
Holzgethan r. w.   Petrino r. w.   Widmann r. w.

(Polskich.)

Patent cesarski z dnia 21 maja 1870,

względem rozwiązania sejmów krajowych Dalmacyi, Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, Austryi poniżej i powyżej Anizy, Salcburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny, Morawii, Szlązka, Tyrolu, Vorarlbergu, Istrii, Gorycyi i Gradyski, tudzież Rady miejskiej Tryestu i zarządzenia nowych wyborów.

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austriacki;

Król Węgier i Czech, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy itd.; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Salcburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii: Książę Górnego i Dolnego Szlązka, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświęcimia i Zatora, Cieszyna, Friulu, Dubrownika i Zadru; książęceony Hrabia Habsburga i Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia Górnej i Dolnej Łużacyi i na Istrii; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Brengencyi, Sonnenbergu itd.; Pan Tryestu, Kottaru i na Marchii Windyjskiej; Wielki Wojewoda Województwa Serbskiego itd. itd. itd.

wiadomo czynimy:

Artykuł I.

Sejmy krajowe Dalmacyi, Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, Austryi poniżej i powyżej Anizy, Salcburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny, Morawii, Szlązka, Tyrolu, Vorarlbergu, Istrii, Gorycyi i Gradyski, tudzież Rada miejska Tryestu są rozwiązane.

Artykuł II.

Nowe wybory do tych sejmów krajowych a względnie do rady miejskiej Tryestu mają być natychmiast zarządzane.

Artykuł III.

Wyznaczenie terminu zwołania nowych sejmów krajowych a względnie rady miejskiej Tryestu zastrzegamy Sobie.

Dan w Naszem stołecznem i rezydencyonalnym mieście Wiedniu dnia dwudziestego pierwszego maja tysiąc ośmset siedmdziesiątego, Naszego panowania dwudziestego drugiego roku.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.   **Taaffe** r. w.   **Tschabuschnigg** r. w.
Holzgethan r. w.   **Petrino** r. w.   **Widmann** r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajow reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXIX. — Wydany i rozesłany dnia 1 czerwca 1870.

76.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 18 maja 1870,

względem wyjawiania majątku ruchomego i nieruchomego podlegającego ekwiwalentowi należności na trzecie dziesięciolecie (lata 1871 do 1880).

W celu wymiaru ekwiwalentu należności od majątku ruchomego i nieruchomego na trzecie dziesięciolecie (1 stycznia 1871 do ostatniego grudnia 1880) według postanowień ustawy z dnia 9 lutego 1850 najwyższego postanowienia z dnia 1 maja 1850, Dz. u. p. Nr. 181, tudzież ustaw z dnia 13 grudnia 1862, Dz. u. p. Nr. 89 i z dnia 29 lutego 1864 Dz. u. p. Nr. 20. (§. 22) rozporządza się, dla osiągnięcia jednostajnego postępowania, co następuje:

1. Majątek nieruchomy wyjawiać należy według załączonego wzoru *A*, majątek ruchomy według wzoru *B*, podanego przepisem z dnia 20 grudnia 1862, Dz. u. p. Nr. 102, a prawa użytkowania podlegające ekwiwalentowi należności (jako to prawo polowania, rybołówstwa, mlewa i szynkowania, prawo targowe, prawo myta i przewozu itp.) według załączonego wzoru *C*, oddzielnie i to według stanu majątku jaki był w dniu 1 stycznia 1871, najpóźniej do 15 lutego 1871.

Krajowe władze skarbowe zarządzą wydrukowanie tych wzorów i będą je wydawać stronom interesowanym za wynagrodzeniem kosztów sporządzenia uwidocznionych na fasyi.

2. Dla każdego okręgu podatkowego ułożyć należy oddzielną fasyę posiadłości nieruchomych w nim się znajdujących, i każdy z osobna okrąg podatkowy zsumować. Oddzielne te fasye winny być na stronicy tytułowej w porządku arytmetycznym ponumerowane.

Poszczególne zamknięcia zestawieć należy w tym samym porządku albo na ostatniej fasyi, jeżeli miejsce pozwala, lub w razie przeciwnym, w osobnym przeglądzie, na drukowanym formularzu fasyi a następnie położyć rezultat ogólny.

3. Każdy do opłaty należności obowiązany winien fasyę, jakoteż oddzielne zestawienie zamknąć podpisać, z wyrażeniem miejsca i położeniem daty.

Jeżeli obowiązany do opłaty należności nie może z powodu swego zamieszkania udzielić ustnie potrzebnych wyjaśnień względem fasyi, natenczas winien wymienić do tego celu osobę w powiecie zamieszkałą, ze stosunkami obeznaną, i tę upoważnić także do zawarcia w razie potrzeby z organami administracyi podatków obowiązującej ugody, co do podstaw wymiaru należności.

4. Jeżeli na pomieszczenie budynków i przynależności miejsce nie wystarcza, natenczas trzeba zrobić fasję na osobnych dodatkach, a rezultaty końcowe tychże wpisać w miejscu na to wyznaczonem.

Wartość ogólną wpisywać należy tylko według sum ryczałtowych całego okręgu podatkowego.

5. Rozporządzenie niniejsze nie odnosi się do nieruchomości położonych po za obrębem królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa, ani do połączonych z temi nieruchomościami praw użytkowania, wymienionych w punkcie 1.

Natomiast tutaj fasjonować należy wszelki majątek nieruchomy położony w królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie państwa, bez różnicy prawnego przymiotu posiadania, z wymienionymi prawami użytkowania, przywiązanymi do posiadłości nieruchomych, położonych w tych krajach, bez względu czy obowiązany do opłaty ekwiwalentu mieszka w kraju lub zagranicą i czy obowiązek opłaty ekwiwalentu należyłości nastąpi już z początkiem trzeciego dziesięciolecia, czyli też dopiero później.

6. W fasji wymienić także należy posiadłości nieruchome prawnie uwolnione od ekwiwalentu należyłości, i wykazać powód uwolnienia.

Okoliczność że ktoś obowiązany do opłaty należyłości przekazał trzeciej osobie używanie lub użytkowanie przedmiotu, albo też że podlega czasowemu uwolnieniu od podatku gruntowego i domowego, nie uwalnia od obowiązku opłaty ekwiwalentu należyłości.

W zupełności i dokładnie fasjonować zatem należy majątki duchowne wcielone do gminy i nieruchomości trzecim osobom do użytkowania przekazane, tudzież wszelkie prawa z nieruchomościami w taki sposób połączone, że przysługują każdorazowemu posiadaczowi z tytułu posiadania nieruchomości.

7. Tylko majątku, co do którego według postanowień §. 16 i p. t. 106 B e), uwaga 3 ustawy z dnia 13 grudnia 1862, tudzież według ustępu 10 przepisu z dnia 20 grudnia 1862, Dz. u. p. Nr. 102, obowiązek opłaty ekwiwalentu należyłości następuje dopiero po dniu 1 stycznia 1871, nie należy podawać w fasji, lecz przedstawić go w dołączyć się mającym do niej przeglądzie, z wymienieniem przedmiotu, czasu i prawnego tytułu nabycia (przy budynkach przestrzeni zabudowanej), tudzież urzędu, który przepisał należyłość za nabycie, jakoteż jednoosobnego nakazu zapłaty.

Majątek taki potrzeba fasjonować należyście na przepisany wzorze w przeciągu ośmiu dni po terminie w którym zaczyna się obowiązek opłaty ekwiwalentu należyłości a to pod karą poboru podwójnej należyłości, przewidzianą §. 80 ustawy o należyściach z dnia 9 lutego 1850.

8. Przegląd wspomniany w poprzedzającym punkcie mają także przedłożyć zamiast formalnej fasji osoby jurydyczne, które ze względu na czas swego istnienia nie podlegają jeszcze obowiązkowi opłaty ekwiwalentu należyłości na początku roku 1871, jak nie mniej pod temi samymi warunkami nowe linie dawniejszych przedsiębiorstw kolei żelaznych.

9. Przedsiębiorstwa kolei żelaznych, które wykazują kapitał wyłożony na zakupno gruntów, na roboty ziemne i sztuczne, na budowę ziemną i podziemną, i na wszystkie przynależności nieruchome, jakoto: dworce kolei, miejsca do ładowania i wyładowania, budynki przy wjazdach i wyjazdach potrzebne do ruchu kolei, jakoteż budki strażnicze i wszelkie urządzenia maszyn stałych, jako nieruchomości uważać się mające i wszelkie ruchomości, mogą proponować dla tych przedmiotów odpowiednią wartość ryczałtową a wtedy winny fasjonować tylko oddzielną, nie wyszczególnioną posiadłość według okręgów podatkowych.

10. Majątek fasonować należy według wartości pospolitej stósownie do §. 50 ustawy o należytościach z dnia 9 lutego 1850.

Wartość gruntów fasonować należy w ogólności z uwzględnieniem cen jakie w ostatnim czasie były w tej gminie, w której leżą: budynki i inwentarz gruntowy według tego, ileby kosztowało w tym czasie postawienie, lub nabycie.

11. Jeżeli obowiązany do opłaty należytości oświadczy, że w braku podstaw do dokładnego oznaczenia wartości majątku nieruchomego, gotów jest uznać wartość realności podlegających podatkowi gruntowemu w kwocie równej podatkowi zwyczajnemu 150 razy wziętemu, wartość budynków podlegających podatkowi domowo klasowemu w kwocie równej podatkowi zwyczajnemu 250 razy wziętemu, a wartość budynków podlegających podatkowi domowo czynszowemu w kwocie równej podatkowi zwyczajnemu 100 razy wziętemu, w tym ostatnim wypadku bez odliczenia podatku domowo klasowego, natenczas może nastąpić wzięcie na przepis na podstawie tej wartości, nawet bez załączenia alegatów, mających służyć za dowód co do takich nieruchomości.

Taż sama skala służyć ma za podstawę tymczasowego wymiaru należytości z warunkiem sprawdzenia później, jeżeli fasyę podano nie we właściwym czasie, lub niedokładnie, albo jeżeli fasya wywoła potrzebę dochodzenia, które potrwa czas dłuższy.

12. We wzorze C wpisać należy najprzód te prawa, które zaliczają się do nieruchomości, jak zazwyczaj prawo polowania, rybołówstwa, mlewa i szynkowania itd., po nich nastąpić winny te prawa, które zaliczają się do ruchomości, jak zazwyczaj prawo targowe, prawo myta i przewozu itd. Każdy rodzaj osobno zsumować należy.

Co do prawa polowania gmina winna wyjawić, czy jej to przysługuje z tytułu własnej posiadłości gruntowej, lub czyli właściciele gruntów odstąpili jej prawo do dochodów z prawa polowania, całkiem lub częściowo, formalnie i stale, lub nie stale.

13. Wyjaw majątku *ruchomego* zrobić trzeba według stanu majątku jaki był w dniu 1 stycznia 1871, do którego to terminu ma się odnosić także oznaczenie wartości; trzeba go rozgałunkować na sposób inwentarza spadkowego i tak sporządzić, aby stósowność wartości podanych z uwzględnieniem §§. 51 i 52 ustawy z dnia 9 lutego 1850 i §. 8 ustawy z dnia 13 grudnia 1862 dała się według tego osądzić.

Fasonując obligacye publiczne i papiery wartościowe podlegające kursowi giełdowemu, wykazać potrzeba rodzaj, czas wystawienia, kwotę nominalną na którą opiewają, seryę i numer, tudzież, jeżeli mają, stopę procentową i wartość obiegową; jeżeli zaś liczba takich papierów jest wielka, dołączyć trzeba do fasyi specyfikacyą, sporządzoną podług wzoru B.

Do fasyi wpisać należy oraz remanent kasowy w gotowiznie z dnia 1 stycznia 1871 bez względu na cel jego i przeznaczenie.

Odsetki w ogólności tylko w tym razie wpisać należy, jeżeli zalegają z czasu przed dniem 1 stycznia 1871.

14. Osoby zamieszkałe w królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie państwa, winny wyjawiać tutaj cały swój ekwiwalentowi podlegający majątek ruchomy, gdziekolwiekby się znajdował, według stanu z dnia 1 stycznia 1871.

15. Wartość przedmiotów od których należytość ma się dopiero później opłacać (pozycya 12° stanu czynnego, wzór B), fasonować potrzeba najpóźniej w ośm dni po nastąpieniu obowiązku opłaty należytości według stósunków dnia, w którym ten obowiązek nastąpił.

16. Do fasy całego majątku ruchomego dołączyć należy wykaz stanu biernego, ciężącego w czasie do którego się fasya odnosi na majątku ruchomym, tudzież nieruchomości, w kraju się znajdującym, i podać w końcu resztę majątku podlegającą ekwiwalentowi należności.

Jeżeli jednak długi ciężą oraz na majątku nieruchomości osoby do opłaty ekwiwalentu obowiązanej, znajdującym się zagranicą lub w krajach korony węgierskiej, natenczas tylko taka kwota ma być strącona z majątku ruchomego, jaka według przepisu §. 57 ustawy o należnościach z dnia 9 lutego 1850, przypada stosunkowo na majątek nieruchomy, położony w tej części monarchii.

Długi zatem ciężące na majątku nieruchomości położonym za granicą lub w krajach korony węgierskiej, nie kwalifikują się do potrącenia z majątku ruchomego.

17. Kapitały tak bierne jak czynne wykazać należy w wartości nominalnej i rzeczywistej. Umorzenie długów w ciągu okresu wzięcia na przepis nie sprawia żadnej zmiany w wymiarze należności.

18. Przy fundacyach nie należy potrącać zobowiązań, którym z fundacyi ma się czynić zadość, lecz potrzeba je wykazać, aby można było osądzić czy fundacya podlega uwolnieniu od należności, czy nie. Przy fundacyach na msze, zobowiązania którym z fundacyi zadosyć czynić należy, nie będą uwzględniane.

Majątek ruchomy seminariów duchownych i tak zwanych mniejszych seminariów (dla chłopców), podlega podobnie ekwiwalentowi należności, o ile nie jest nadany na cele naukowe. Utrzymanie zaś nowicuszów nie może być uważane jako cel naukowy.

Przy ruchomościach nabytych nie skutkiem darowizny, fundacyi, lub przeniesienia własności z powodu śmierci, czas posiadania nie wywiera żadnego wpływu, i uwaga 3 do p. t. 106 B e) ustawy z dnia 13 grudnia 1862 nie może być zastosowaną.

Kapitały fundacyjne szkół, o ile nie będzie udowodnione dokumentami, że odsetki od nich są nadane na cele naukowe lub szkolne, t. j. przeznaczone na wieczne czasy, dalej biblioteki fundacyjne, jeżeli są własnością korporacyi a nie stanowią majątku samoistnego, oddzielonego od własności korporacyi, która go na cele naukowe stale ofiarowała, podlegają ekwiwalentowi należności; natomiast są wolne od niego opłaty kościelne jura stolarie, ofiary i inne dochody proboszcza, będące czy to jakimś wynagrodzeniem czy darami dobrowolnymi, ponieważ nie pochodzą z majątku probostwa, tudzież to, co należy się proboszczowi z osobnych fundacyi, a od których ekwiwalent należności osobno wymierzony został.

19. Jeżeli ma miejsce prawne uwolnienie, potrzeba dochodzić tego prawa i wyjednać uznanie władzy.

20. Obowiązani do ekwiwalentu w Wiedniu i Pradze, w Górnej Austrii, Karyntyi, Krainie, Szląsku, w Wybrzeżu i Bukowinie winni podawać swoje fasy do urzędów wymiaru należności (głównych urzędów podatkowych), ustanowionych w rzeczonych miastach i krajach; obowiązani do ekwiwalentu w Salzburgu, w mieście stołecznem, do tamtejszej lokalnej komisji podatkowej, a wszędzie gdzieindziej do tamtejszych starostw powiatowych, podczas gdy wszyscy inni obowiązani do opłaty należności w królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie państwa winni przekładać fasy swoje powiatowym dyrekeyom skarbowym do których według swego zamieszkania przynależą.

Osoby zamieszkałe poza obrębem terytorjum w którym rozporządzenie niniejsze obowiązuje, winny podawać fasy względem nieruchomości swoich, położonych w tem teryto-

ryum a opłacie należności podlegających, do centralnego urzędu wymiaru taks i należności w Wiedniu.

Toż samo odnosi się do nieruchomości osób jurydycznych mających siedzibę w krajach korony węgierskiej, jeżeli nieruchomości te z tytułu przeznaczenia swego na pewien oznaczony cel znajdują się w innej części państwa pod zarządem lub nadzorem publicznym.

21. Zaniedbanie fasyonowania, względnie oznajmienia, pociągnie za sobą zastosowanie §. 80 ustawy o należnościach, w ten sposób, że w ciągu całego dziesięcioletniego okresu, na który ekwiwalent należności ma być wymierzony, pobierana będzie podwójna należność, wyjąwszy gdyby obowiązany do opłaty należności wyszedł pierwiej z posiadania użytków które zaniedbał fasyonować.

Zatajenie lub fałszywe wyszczególnienie przedmiotów fasyonować się mających podlega stosownie do §. 84 D. 3 ustawy z dnia 9 lutego 1850 postępowaniu według ustawy karnej dla wykroczeń przeciw dochodom skarbowym.

22. Fasye będą porównane z dotychczasowymi rejestrami a następnie odesłane właściwym urzędowi podatkowym, które porównają je ze swymi rejestrami katastralnymi i będą obowiązane tak co do rezultatu, jak co do dokładności i prawdziwości podań, tudzież co do miejscowych cen kupna, wydać opinię i postawić wnioski, jak przy każdym innym akcie wymiaru należności.

23. Urząd wymiaru należności wymierza należność, rozstrzyga co do uwolnienia poszczególnych przedmiotów od należności, zawiadamia obowiązane do opłaty należności jaką wartość przyjęto, w jakiej kwocie należność wymierzono, to ostatnie zapomocą arkusza płatniczego, według załączonego wzoru *D*, tudzież, którym przedmiotom nie przyznano prawa uwolnienia od należności.

24. Razem z ekwiwalentem należności potrzeba wziąć na przepis 25 procentowy dodatek na całe dziesięciolecie z zastrzeżeniem możebnych zmian.

25. Ażeby jednak z powodu przeszkód w wymiarze, pobór ekwiwalentu należności zwłoki nie doznał, należy pobierać go tymczasowo, dopóki wymiar na trzecie dziesięciolecie nie nastąpi, według wymiaru drugiego dziesięciolecia, z warunkiem sprostowania później, i potwierdzać odbiór na dotychczasowym arkuszu płatniczym.

Dopiero gdy będzie ustanowiona cała należność którą każdy z obowiązanych do opłaty ekwiwalentu ma uiszczać w trzecim dziesięcioleciu ze swego nieruchomego lub oraz i ruchomego majątku, należy odebrać od niego terażniejszy przepis należności (arkusz płatniczy) i doręczyć mu nowy arkusz płatniczy z potrzebnem obliczeniem.

Holzgethan r. w.

Wzór A.

Kraj koronny:

Okrąg skarbowy:

F a s y a

celem wymiaru ekwiwalentu należyci według wartości jego (jej) majątku nieruchomego wraz z inwentarzem gruntowym za czas od dnia 1 stycznia 1871, do ostatniego grudnia 1880.

e Okrąg podatkowy

Uwaga. Rubryki „przeciętna cena kupna“, „Wartość uznana lub sprostowana“ i „Strona arkusza katastru“ zostawiają się do wypełnienia w urzędzie.

Strona arkusza katastru:

d y n k i										Podatek zwyczajny bez dodatku przypadający w czasie fasyonowania				Inwentarz gruntowy według §§. 296 i 297 pow. kod. cyw.				Fasyonowana		Uznana lub sproszowana		Uwaga
Z tego wynajęte			Na podstawie dochodu lub jeżeli takowego nie było według innej skali				Podatek		Podatek		Podatek		(Liczba bydła gospodarskiego, zapasy, wozy, urządzenia rolnicze, maszynowe, fabryczne przyrządy browarowe i gorzelniczne beczki, maszyny, środki ruchu itd.)				kwota ogólna					
części składowe	rocznie za	fasyonowana		uznana lub sproszowana		grun- towy	domowo- klasowy	czyn- szowy	gatunek, liczba, ilość	fasyo- nowana	uznana lub sproszowana		gruntów, budynków i przy- należności									
		wartość									wartość		złr. ct.		złr. ct.		złr. ct.		złr. ct.			
złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.			

Wzór C.

Kraj koronny: _____

Okrąg skarbowy: _____

F a s y a

celem wymiaru ekwiwalentu należności od wartości jego (jej) prawa polowania, rybołówstwa, mlewa i szynkowania, należących zazwyczaj do majątku nieruchomego, tudzież prawa targu, myta i przewozu które zazwyczaj do majątku ruchomego należą, za czas od 1 stycznia 1871 do końca grudnia 1880.

Uwaga: Rubryki: „Wartości uznana lub sprostowana.“ i „Strona arkusza katastru zostawiają się do wypełnienia w urzędzie.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXX. — Wydany i rozesłany dnia 1 czerwca 1870.

77.

Dokument koncesyi z dnia 21 kwietnia 1870,

na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Ołomuńca wzdłuż doliny bystrzyckiej na Bruntal i Karnów do granicy krajowej austriacko-pruskiej, ewentualnie dla połączenia z siecią kolei pruskiej w kierunku Głębzcyc, wraz z kolejami bocznymi: a) z Karnowa do Opawy; b) z Karnowa na Albrechtice do granicy krajowej austriacko-pruskiej, ewentualnie dla połączenia z siecią kolei pruskiej w kierunku Nisy; c) z pewnego punktu linii głównej Ołomuniec-Dolina Bystrzycka-Karnów-granica krajowa do Wrzna; d) z Kriegsdorfu do Rymarzowa.

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austriacki;

Apostolski król Węgier, król Czech, Dalmaeyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiążę Austrii; Wielki Książę Krakowa, Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny; Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, uksiążęony Hrabia Habsburga i Tyrolu, itd. itd. itd.

Gdy Robert hrabia Liechnowsky, Maxymilian Machanek, Bracia Klein, Maurycy Primavesi, Emanuel Proskowetz, Edward Böhm, Dr. Innocenty Zaiilner, Dr. Karol Wilhelm Dietrich, Dr. Karol Schrötter, Antoni Luft, Alojzy Larisch, Edward Förster, C. R. O. Schüler i Leopold Tuschla, podali prośbę o udzielenie im koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Ołomuńca wzdłuż doliny bystrzyckiej na Bruntal i Karnów do granicy krajowej austriacko-pruskiej, ewentualnie dla połączenia z siecią kolei pruskiej w kierunku Głębzcyc, wraz z kolejami bocznymi: z Karnowa do Opawy; z Karnowa na Albrechtice do granicy krajowej austriacko-pruskiej, ewentualnie dla połączenia z siecią kolei pruskiej w kierunku Nisy, tudzież z pewnego punktu linii głównej Ołomuniec-Bruntal-Karnów-granica krajowa do Wrzna i z Kriegsdorfu do Rymarzowa, widziny się spowodowani ze względu na pożyteczność tego przedsięwzięcia dla ogółu, udzielić wspomnianym petentom niniejszą koncesyą na zasadzie ustawy z dnia

13 kwietnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 56) o uwolnieniu nowych linii kolei żelaznych od podatków, jak następuje:

§. 1. Nadajemy koncesyonaryuszom prawo budowy i ruchu parowej kolei żelaznej z Ołomuńca wzdłuż doliny bystrzyckiej na Bruntal i Karnów do granicy krajowej austriacko-pruskiej, ewentualnie dla połączenia z siecią kolei pruskiej w kierunku Głębzcyc, wraz z kolejami bocznymi:

- a) z Karnowa do Opawy;
- b) z Karnowa na Albrechcice do granicy krajowej austriacko-pruskiej, ewentualnie dla połączenia z siecią kolei pruskiej w kierunku Nisy;
- c) z pewnego punktu linii głównej Ołomuniec-Bruntal-Karnów-granica krajowa do Wrabna;
- d) z Kriegsdorfu do Rymarzowa.

§. 2. Budowa i urządzenia ruchu tych kolei mają być wykonane według planów szczegółowych, przez ministerjum handlu zatwierdzonych.

W szczególności należy także przy budowie stosować się do wymagań jakie postawi ministerjum handlu, jakoteż do istniejących ogólnych przepisów budowniczych i policyjnych.

Pozwolenie na zmiany w planach budowy zastrzega się administracyi państwa, jeżeli takowe w skutek rezultatu rewizyi technicznej, tudzież w skutek oględzin śladu, przedsięwziąć się mających przez komisję polityczną w myśl przepisu §. 6 ustawy o koncesyach na koleje żelazne *) okazażą się potrzebnymi tak w interesie obrotu publicznego, jak dla zabezpieczenia trwałości kolei, tudzież dla zadość uczynienia postanowieniom prawnym.

Gdyby przy wykonaniu budowy okazało się że ze względów budowniczo-ekonomicznych lub ze względu na ruch, potrzebną lub pożądaną jest zmiana śladów kolei lub planów szczegółowych, która jednak nie zmienia kierunku kolei oznaczonego w §. 1. i w obec śladu zatwierdzonego nie może w ogólności pogorszyć stosunków poziomu i kierunku, do zmiany takiej potrzeba uzyskać pozwolenie administracyi państwa.

Budowa ziemna sieci kolei może być ograniczona na pokład pod jedną kolej.

Administracya państwa ma prawo domagać się wzniesienia budowy ziemnej pod drugą kolej, tudzież położenia tejże w miejscach, w których uzna tego potrzebę, jeżeli w ciągu dwóch po sobie następujących lat, roczny przychód bruto z jednej mili przewyższy sumę 180.000 złr. srebrem.

Wszystkie mosty mogą być zbudowane z drzewa, wyjąwszy filary wspierające lub kobylice.

Względem użytkowania dworców kolei już istniejących, jakoteż względem urządzenia służby ruchu w miejscach przejścia z jednej kolei na drugą, koncesyonaryusze zobowiązują się zawrzeć ugodę z interesowanymi administracyami kolei. Koszta budowy w razie potrzeby rozszerzenia dworców obcych kolei winni ponieść koncesyonaryusze.

Co do przedłużenia kolei ku Głębzcycom i Nisie a względnie co do połączenia obu kolei i służby ruchu zastrzega się układ odnośnych postanowień aż do zawarcia traktatu państwa z rządem król. pruskim a koncesyonaryusze zobowiązują się poddać tym postanowieniom i wynikającym z nich obowiązkom. Zresztą przy zawieraniu i wykonaniu traktatu państwa będzie się miało ile możności wzgląd na interes koncesyonaryuszów.

W braku porozumienia zastrzega się administracyi państwa prawo ustanowienia warunków co do wzajemnego używania wagonów sąsiednich kolei krajowych i co do łączenia linii z kolejami prowadzącymi z kopalni i innymi na własną potrzebę.

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1854, Nr. 238.

§. 3. Co do budowy koncesyonowanej kolei żelaznej koncesyonaryusze zobowiązują się :

- a) linią główną Ołomuniec-Bruntal-Karnów, tudzież
- b) linie boczne Karnów-Opawa i Karnów-Albrechcice rozpocząć w ciągu trzech miesięcy po stanowczem wydaniu koncesyi, a najpóźniej w ciągu trzech lat, licząc od tego terminu, linie te ukończyć i oddać na użytek publiczny.
- c) Koncesyonaryusze są nadto obowiązani wybudować koleje boczne z pewnego punktu linii głównej Ołomuniec-Karnów do Wrbná i z Kriegsdorfu do Rymarzowa, jednak dopiero w tedy, gdy kapitał akcyjny będzie przynosił 6 pre. czystego dochodu.

W każdym jednak razie budowa tych kolei bocznych winna być rozpoczętą najpóźniej po upływie trzech lat licząc od dnia otwarcia ruchu na linii głównej z Ołomuńca do Karnowa, i ukończoną w ciągu następnego roku.

Przedłużenie kolei z Karnowa ku Głębczycom i z Albrechcic ku Nisie, tudzież termina w których budowa tych przedłużeń ma być rozpoczęta i ukończona, zależeć będą od odnośnej ugody z rządem król. pruskim.

W żadnym razie jednak budowa takowego przedłużenia nie będzie zażądaną pierwej, dopóki linia główna Ołomuniec-Bruntal-Karnów nie zostanie ukończona.

Dopełnienie tego zobowiązania koncesyonaryusz winien zabezpieczyć złożeniem kaucyi w kwocie 100.000 złr. w walucie austryackiej.

Ta kwota kaucyjna winna być złożona w gotowiznie albo w papierach giełdowych według wartości obiegowej, lub w wexlach wypłacalnych przez bank.

Akta i dokumenta z tego powodu spisać się mające, wolne są od opłat i stempli.

§. 4. W celu doprowadzenia do skutku kolei koncesyonowanej nadaje się koncesyonaryuszom prawo wywłaszczenia według postanowień odnośnych przepisów prawnych.

Ma być także przyznane koncesyonaryuszom podobne prawo w razie budowy kolei bocznych prowadzących do poszczególnych zakładów przemysłowych, jeżeli administracya państwa ze względu na interes publiczny uzna potrzebę budowy takich kolei.

§. 5. Przy budowie i ruchu kolei koncesyonowanej, winni koncesyonaryusze trzymać się osnowy niniejszego dokumentu koncesyi, jakoteż istniejących w tym względzie ustaw i rozporządzeń (mianowicie ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854 i regulaminu ruchu kolei żelaznych z dnia 16 listopada 1851 *), tudzież ustaw i rozporządzeń jakie w przyszłości mogą być wydane.

§. 6. W szczególności zaś, według przepisu §. 68 rzonego regulaminu ruchu kolei żelaznych, koncesyonaryusze winni przewozić bezpłatnie pocztę i służbę pocztową, przyczem administracya pocztowa ma prawo oznaczać dla pociągów odchodzących codziennie ze stacyi końcowych godzinę odjazdu i szybkość w każdym kierunku.

Ile razy do służby pocztowej potrzeba będzie więcej jak jednego ośmiokołowego, lub dwóch czterokołowych wagonów, koncesyonaryusze otrzymają za każdy następny wagon wynagrodzenie od mili według słuszności ułożyć się mające.

Jeżeli administracya pocztowa uzna potrzebę zaprowadzenia na kolei koncesyonowanej kolei poczty ruchomej, jaka istnieje już na innych kolejach austryackich, natenczas koncesyonaryusze winni dostarczyć bezpłatnie i utrzymywać zamiast zwykłych ośmio- lub czterokołowych wagonów, potrzebne do tego celu wagony ośmio- lub czterokołowe, urządzone dla poczty ruchomej według wymagania administracyi pocztowej.

Do pełnienia służby pocztowej w stacyach odbioru i wydawania listów ma być wyznaczone bezpłatnie stósowne biuro w gmachu kolei żelaznej, a co się tyczy zaspokojenia innych potrzeb, jakieby się w tym celu okazały, będzie zawarta osobna umowa.

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1852, Nr. 1.

Koncesyonaryusze są nadto obowiązani przewozić i oddawać we właściwych stacjach, bez osobnego wynagrodzenia, przesyłki pocztowe, odchodzące bez asystencyi urzędników pocztowych lub sług, z wyjątkiem przesyłek wartościowych.

Korespondencye odnoszące się do zarządu kolei, prowadzone między dyrekcją kolei (radą zawiadowczą) a jej podrzędnymi organami, lub korespondencye tych ostatnich między sobą, mają być przewożone na odnośnych liniach kolei przez sług kolejowych.

§. 7. Koncesyonaryusze zobowiązują się pozwolić administracyi telegrafów państwowych prowadzić linie telegraficzne wzdłuż kolei na swoim gruncie bez osobnego wynagrodzenia.

Administracya telegrafów winna jednak porozumieć się z koncesyonaryuszami co do miejsca na prowadzenie linii.

Nadto koncesyonaryusze winni wziąć na siebie bez osobnego wynagrodzenia czuwanie nad zbudowaną linią telegraficzną i polecić to służbie kolejowej.

Natomiast koncesyonaryusze mają prawo przymocować do pali telegrafów państwa, druty telegrafów ruchu.

Używanie telegrafów ruchu ogranicza się wyłącznie na korespondencye odnoszące się do ruchu kolei, jeżeli administracya państwa nie wyda osobnego rozporządzenia, dotyczącego depeszy państwowych, tudzież jeżeli nie zostanie zawarta umowa odnosząca się do depeszy prywatnych; używanie telegrafów ruchu zostaje przeto pod wpływem i nadzorem administracyi państwa.

§. 8. Wysokość cen jazdy i przewozu towarów poddaje się następującym ograniczeniom:

Taryfa maksymalna od mili austriackiej a mianowicie dla podróżnych, od osoby:

w pierwszej klasie	36 ct. wal. austr.
„ drugiej „	25 „ „ „
„ trzeciej „	15 „ „ „
„ czwartej „ (dla stojących)	9 „ „ „

Taryfa maksymalna dla towarów przy zwykłej szybkości od cetnara cłowego i mili:

I klasa	2 ct. wal. austr.
II „	2·25 „ „ „
III „	3 „ „ „

Wyjątkowo wyznaczają się następujące ceny frachtu dla przedmiotów poniżej wymienionych, przesyłanych na odległość przeszło 5 mil i jeżeli wagony będą niemi zupełnie napełnione, które za odległość przeszło 5 mil mają być doliczone do cen normalnych przypadających za pierwsze 5 mil:

A. Od zboża i ziarn strączkowych, soli, żelaza i wyrobów żelaznych, drzewa opałowego i do rznięcia, 1·5 ct. wal. austr.

B. Od węgla kamiennych, koksu, torfu prasowanego, żywicy, brył żelaznych, kamieni wapiennych i budulcowych, tudzież szyfru 1 ct. wal. austr.

Jako opłata za ekspedycję pobierane będą przy wszelkich towarach 2 ct. od cetnara cłowego, w którą to kwotę jest już wliczona należytość za naładowanie i wyładowanie, tudzież asekuracya powszechna.

Jeżeli strona załatwia naładowanie i wyładowanie natenczas tytułem opłaty za ekspedycję pobierane będzie tylko 1·5 ct. od cetnara cłowego.

Co się tyczy cen frachtu od innych przedmiotów, ustanowienia opłaty od składu, klasyfikacyi towarów i innych postanowień względem ruchu, tak postępować należy, aby odnośne ceny i postanowienia w żadnym względzie nie były wyższe i uciążliwsze niż na północnej kolei państwa.

Przy wymiarze cen frachtu na liniach ze spadkiem 1·70 i wyżej, pozwala się liczyć te linie jako długość $1\frac{1}{2}$ razy wziętą.

Uregulowanie cen jazdy i frachtu w granicach powyżej ustanowionych, zostawia się koncesyonaryuszom.

Nie może tu jednak mieć miejsca osobiste przekładanie jednych nad drugich. Jeżeli zatem któremu z odsyłających lub przedsiębiorców przewozu przyzwala się pod pewnemi warunkami zniżenie cen przewozu lub inne ulgi, natenczas zniżenie to lub ulga winny być przyzwolone wszystkim odsyłającym lub przedsiębiorcom przewozu, którzy zgodzą się na te same warunki.

Wszelkie taryfy specjalne muszą być obwieszczane publicznie.

Zresztą zastrzega się prawodawstwu moc uregulowania w każdym czasie postanowien taryfy jazdy i przewozu towarów; koncesyonaryusze winni poddać się takiemu uregulowaniu.

Administracyi państwa w każdym razie wolno będzie zarządzić odpowiednie zniżenie cen jazdy i frachtu wraz z należytościami pobocznemi, jak tylko dochód czysty ostatnich dwóch lat wynosić będzie więcej niż dziesiąty procent kapitału zakładowego.

§. 9. Pozwala się aby ceny jazdy i przewozu towarów były obliczane i pobierane w krajowej monecie srebrnej, jednak w ten sposób, że należytość przypadająca z uwzględnieniem wartości obiegowej, winna być przyjmowaną także w walucie krajowej.

Redukcya taryfy na walutę krajową ma się odbywać co miesiąc, na żądanie koncesyonaryuszów, jakoteż z rozporządzenia administracyi państwa według przeciętnego kursu srebra w ostatnim miesiącu, przyczem jednak bez zezwolenia koncesyonaryuszów nie może nastąpić zniżenie poniżej 5 proc. kursu przeciętnego.

§. 10. Transporta wojskowe winny być przewożone według taryfy zniżonej, a mianowicie według ugody zawartej w tym względzie, jakoteż co do ulg dla wojskowych, między ministerstwem wojny a dyrekcją kolei północnej Cesarza Ferdynanda pod dniem 18 czerwca 1868 *), której postanowienia mają stanowić integralną część składową niniejszego dokumentu konecsyzi.

Gdyby jednak ze wszystkimi lub z większą częścią kolei austriackich ułożone zostały, co do transportów wojskowych korzystniejsze dla państwa postanowienia, takowe mają obowiązywać także na kolei koncesyonowanej.

Postanowienia te winny być zastósowane także do straży skarbowej i straży bezpieczeństwa uorganizowanych na sposób wojskowy.

Koncesyonaryusze zobowiązują się przystąpić do zawartej przez spółki austriackich kolei żelaznych ugody względem niesienia wzajemnej pomocy dostarczeniem środków przewozowych, przy przewozie większych transportów wojskowych.

§. 11. Urzędnicy państwa, oficyaliści i słudzy, którzy z polecenia władzy mającej nadzór nad administracją i ruchem kolei żelaznych, lub dla zabezpieczenia interesów państwa na zasadzie tej konecsyzi lub w sprawach dochodów, używają kolei żelaznej i wykażą się poleceniem tej władzy, winni być przewożeni bezpłatnie wraz z pakunkiem podróźnym.

§. 12. W wypadkach nadzwyczajnej drożyzny żywności w cesarstwie austriackiem, administracya państwa ma prawo zniżyć ceny przewozu tychże do połowy ceny maksymalnej.

§. 13. Koncesyonaryuszom nadaje się prawo zawiązania spółki akcyjnej i celem pozyskania potrzebnych funduszów, pozwala się im wydawać akcye i obligacye z prawem pierwszeństwa, opiekujące na okaziciela lub na imię, które na giełdach austriackich mogą być sprzedawane i urzędownie notowane.

Suma uzyskana za pomocą obligacyi z prawem pierwszeństwa nie może przewyższać trzech piątych części kapitału zakładowego.

*) Rozporządzenia normalne c. k. dziennika rozporządzeń dla armii z roku 1868, zeszyt 21, Nr. 97.

Jeżeli obligacye z prawem pierwszeństwa będą wydawane w walucie zagranicznej, natenczas należy także uwidocznic kwotę w walucie austriackiej.

Umorzenie obligacyi z prawem pierwszeństwa, winno nastąpić przed umorzeniem akcji. Spółka wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki koncesyonaryuszów; statuta spółki wymagają zatwierdzenia ze strony administracyi państwa.

§. 14. Koncesyonaryusze mają prawo ustanawiać ajencye w kraju i za granicą, tudzież urządzić środki przewozowe dla osób i towarów wodą i lądem z zachowaniem istniejących przepisów.

§. 15. Państwo przyzwala kolei koncesyonowanej następujące ulgi:

1. Uwolnienie od podatku dochodowego i uiszczania opłat stemplowych od kuponów, tudzież od wszelkiego podatku, jaki mocą przyszłych ustaw może być zaprowadzony, na przeciąg lat trzydziestu;

2. uwolnienie od stempli i opłat przy wszystkich kontraktach, podaniach i innych dokumentach w celu pozyskania kapitału, tudzież w przedmiocie budowy i urządzenia kolei, aż do chwili otwarcia ruchu;

3. uwolnienie od stempli i opłat pierwszej emisji akcji i obligacyi z prawem pierwszeństwa, jakoteż kwitów tymczasowych, tudzież od opłat za przeniesienie własności przy zakupnie gruntów.

§. 16. Administracya państwa ma prawo przekonywać się, czy budowa kolei, tudzież urządzenie ruchu są wykonane we wszystkich częściach odpowiednio celowi i trwale, i zarządzić, aby błędy w tym względzie były powstrzymane, a względnie usunięte.

Administracya państwa, ma także prawo wglądać w administracyą za pośrednictwem wydelegowanego przez siebie organu.

Komisarz przez administracyą państwa ustanowiony ma także prawo znajdować się na posiedzeniach wydziału zawiadowczego, tudzież na walnych zgromadzeniach ile razy uzna to za stosowne i zawieszać wszelkie rozporządzenia szkodliwe interesowi państwa.

Za ustanowione niniejszem nadzorowanie przedsiębiorstwa budowy, koncesyonaryusze winni ze względu na połączone z temże ciężar czynności uiszczać do skarbu państwa, roczne wynagrodzenie pauszalne, którego wysokość oznaczy administracya państwa.

§. 17. Czas trwania koncesyi, z wyrzeczoną w §. 9 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ochroną przeciwko zakładaniu nowych kolei, ustanawia się na lat pięćdziesiąt, licząc od dnia otwarcia ruchu na wszystkich koncesyonowanych w §. 3 ad a) i b) wymienionych liniach kolei i gaśnię po upływie tego czasu.

Koncesya gaśnie także, jeżeli ustanowiony w §. 3 termin ukończenia budowy i otwarcia ruchu nie będzie dotrzymany, a przekroczenie terminu nie może być usprawiedliwione w myśl §. 11 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, mianowicie przesileniami politycznymi, lub finansowemi.

§. 18. Administracya państwa zastrzega sobie prawo, że po upływie trzydziestu lat od dnia wystawienia dokumentu koncesyi, może w każdym czasie odkupić kolej koncesyonowaną.

Dla oznaczenia ceny odkupu, obliczone będą roczne dochody czyste przedsiębiorstwa w ciągu siedmiu lat rzeczywiście odkup poprzedzających, z tego strącony będzie dochód czysty dwóch lat najniepomyślniejszych, i policzony będzie przeciętny czysty dochód pozostałych lat pięciu.

Ta kwota przeciętna będzie wypłacana koncesyonaryuszom jako renta roczna w ratach półrocznych aż do upływu trwania koncesyi.

§. 19. Przy wygaśnięciu koncesyi i z dniem wygaśnięcia, państwo wchodzi bez wynagrodzenia w wolne od ciężarów posiadanie i w używanie kolei koncesyonowanej mianowicie gruntu, robót ziemnych i sztucznych, całejziemnej i nadziemnej budowy kolei i

wszystkich nieruchomości, jakoto: dworców, miejsc do ładowania i wyładowania, wszystkich budynków do ruchu kolei potrzebnych w miejscach odjazdu i przyjazdu, domów strażniczych wraz ze wszystkimi urządzeniami przy maszynach stałych, i wszystkimi nieruchomościami.

Co się tyczy ruchomości, jako to: lokomotyw, wagonów, maszyn ruchomych, narzędzi i innych urządzeń i materiałów o ile są potrzebne do utrzymania ruchu i do tego stósowne, z przedmiotów tych taka ilość, a względnie wartość ma przejść bezpłatnie na rzecz państwa, jaka odpowiada pierwszemu urządzeniu ruchu zawartemu w kapitale zakładowym.

Na mocy odkupu kolei i z dniem tego odkupu, wchodzi państwo za wypłatą roczną obliczonej renty bez dalszego wynagrodzenia w posiadanie i używanie kolei obecnie koncesyonowanej ze wszystkimi powyżej wymienionemi, a tu należącemi przedmiotami, tak ruchomemi jak i nieruchomemi.

Tak przy wygaśnięciu tej koncesyi, jakoteż przy odkupieniu kolei koncesyonaryusze zatrzymują własność utworzonego z własnych dochodów przedsiębiorstwa funduszu rezerwowego, należących się mu aktywów, tudzież tych osobnych zakładów i budynków z własnego majątku wzniesionych lub nabytych, jakoto pieców do koksu i wapna, odlewni, fabryk maszyn i innych narzędzi, spichlerzy, doków, składów węgla i innych, do zbudowania lub nabycia których administracya państwa upoważniła go z tym wyraźnym dodatkiem, że nie stanowią części składowej kolei żelaznej.

§. 20. Gdyby pomimo poprzedniego ostrzeżenia, miało się powtarzać naruszanie lub niedopełnianie zobowiązań wskazanych dokumentem koncesyi lub ustawami, administracyi państwa przysługiwać będzie prawo, zarządzić odpowiednie ustawom środki zaradcze, a według okoliczności uznać koncesyę, nawet przed upływem trwania koncesyi, jako nieobowiązującą.

§. 21. Koncesyonaryusze przyjmują na siebie zobowiązanie, że przy obsadzeniu opróżnionych posad służbowych, będą szczególnie uwzględniać podoficerów c. k. armii którzy dobrze służyli.

Ostrzegając surowo aby nikt nie ważył się działać przeciwko postanowieniom tej koncesyi i nadając koncesyonaryuszom prawo domagania się u Naszych sądów wynagrodzenia udowodnionej szkody, udzielamy wszystkim władzom, do których to należy, wyraźny rozkaz, aby ściśle i troskliwie ezuwały nad koncesyą i wszystkimi w niej zawartemi postanowieniami.

W dowód czego wydajemy niniejszy list, opatrzony Naszą większą pieczęcią, w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu, dnia dwudziestego pierwszego miesiąca kwietnia w roku zbawienia tysiąc ósmset siedmdziesiątym, Naszego panowania dwudziestym drugim.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Pretis r. w.

Distler r. w.

78.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 20 maja 1870,**względem upoważnienia pobocznego urzędu celnego II klasy w Albcicach górnych w Czechach do postępowania wywozowego z piwem.**

Upoważnia się poboczny urząd celny II klasy w Albcicach górnych w Czechach w myśl rozporządzeń ministeryalnych z dnia 14 lipca 1858, 30 listopada 1859, 23 sierpnia 1863 i 28 kwietnia 1869 (Dz. u. p. 1858, Nr. 114; 1859, Nr. 219; 1863, Nr. 73 i 1869, Nr. 54) do postępowania wywozowego z piwem, wywożonem za linią celną z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego.

Holzgethan r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXXI. — Wydany i rozesłany dnia 18 czerwca 1870.

79.

Rozporządzenie pełniącego obowiązki ministra wyznań i oświecenia w porozumieniu z pełniącym obowiązki ministra handlu z dnia 14 maja 1870,

względem egzaminu kandydatów na nauczycieli umiejętności handlowych.

Obowiązujące w królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie państwa z wyjątkiem królestwa Galicyi i Lodomeryi, tudzież Wielkiego Księstwa Krakowskiego

Ażeby osobom potrzebującym urzędowego dowodu co do swego uzdolnienia do urzędu nauczycielskiego umiejętności handlowych, nastroczyć sposobność uzyskania takowego dowodu, wydają się w skutku najwyższego upoważnienia następujące przepisy:

Komisya egzaminacyjna.

§. 1.

1. Uzdolnienie naukowe do urzędu nauczycielskiego udowodnia się zapomocą egzaminu, do przedsiębrania którego powołaną jest komisya egzaminacyjna dla stanu nauczycielskiego przy samoistnych szkołach realnych.

2. W miarę potrzeby przydawani będą do komisyi jako egzaminatorowie odnośnych przedmiotów członkowie, których minister wyznań i oświecenia zamianuje na taki sam przeciąg czasu jak innych członków komisyi egzaminacyjnej szkół realnych.

3. Egzaminatorowie kandydatów do tego zawodu nauczycielskiego stanowią samoistny oddział komisyi egzaminacyjnej pod prezydencją dyrektora komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół realnych, a ci z pomiędzy nich, którzy nie są oraz członkami tej ostatniej komisyi, winni zasiadać tylko na tych posiedzeniach na których mają być traktowane sprawy odnoszące się do egzaminów z przedmiotów handlowych.

4. Organa którym poruczony jest nadzór nad szkołami handlowymi, jakoteż członkowie izb handlowych i przemysłowych w miastach w których komisye egzaminacyjne mają siedziby, posiadają prawo znajdowania się na egzaminie ustnym, jakoteż na wykładzie popisowym.

Dyrekcya komisji egzaminacyjnej winna w krótkiej drodze zawiadomić wcześniej pierwszych, jakoteż prezesa izby handlowo-przemysłowej, o dniu i godzinie odbyć się mających egzaminów.

5. Co do kierownictwa tej komisji egzaminacyjnej obowiązują postanowienia istniejące dla komisji egzaminacyjnej szkół realnych.

Zgłaszanie się do egzaminu.

§. 2.

1. Aby być przypuszczonym do egzaminu, kandydat winien podać prośbę do dyrektora tej komisji egzaminacyjnej, przed którą zamierza złożyć egzamin. Do prośby winien załączyć:

- a) świadectwo, jako ukończył z dobrym skutkiem, albo
  - a) gymnasium wyższe, lub szkołę realną wyższą; albo
  - β) ukończywszy z dobrym skutkiem gymnasium niższe, lub szkołę realną niższą, odbył cały i to przynajmniej dwuletni kurs w jednej ze szkół handlowych;
- b) jeżeli od ukończenia nauk, upłynęło więcej niż rok, kandydat winien wykazać się w sposób wiarogodny, czem się zajmował w ciągu tego czasu;
- c) opis swego życia, w którym głównie przedstawić należy bieg swego wykształcenia, tudzież kierunek i przedmioty swoich studyów specjalnych, a zarazem oświadczyć do którego języka wykładowego poczytuje się być uzdolnionym na nauczyciela.

2. Jeżeli świadectwa wspomniane pod a) nie mogą być załączone, lub jeżeli komisji egzaminacyjnej zdają się być niedostatecznymi, a z drugiej strony zachodzą okoliczności, które każą wnioskować, że kandydat otrzymał gruntowne i prawidłowe wykształcenie, natenczas co do przypuszczenia do egzaminu rozstrzygnie minister wyznań i oświecenia na wniosek lub po wysłuchaniu komisji egzaminacyjnej.

Przedmiot egzaminu i miara wymagań.

§. 3.

1. Za pomocą egzaminu ma być udowodnionem że kandydat posiada potrzebne wykształcenie ogólne i że jest zupełnie biegłym w umiejętnościach handlowych.

2. Pod względem wykształcenia ogólnego wymaga się:

- a) dostatecznej znajomości języka wykładowego;
- b) geografii i historii z szczególniejszym względem na najznacześniejsze punkta handlowe, na stosunki handlowe rozmaitych krajów i główne przyczyny rozwoju handlu, przy czem należy zwrócić także uwagę na najważniejsze zasady nauki gospodarstwa narodowego.

3. Aby udowodnić wykształcenie w swoim zawodzie kandydat winien złożyć egzamin: z arytmetyki kupieckiej, prowadzenia ksiąg, korespondencji handlowej, tudzież z nauki o handlu i wexlach.

Przytem wymagać się będzie:

- a) z arytmetyki, biegłości i wprawy w rachowaniu tak liczbami całkowitemi, jakoteż ułamkami zwyczajnymi i dziesiętnymi z zastosowaniem używanych ułatwień i skrótów, wprawy i biegłości w rachowaniu wielkościami algebraicznymi i w rozwiązywaniu równań pierwszego stopnia, znajomości logarytmów i biegłości w ich używaniu, znajomości

proporcji, reguły trzech, reguły łańcuchowej, obliczania procentów, tudzież obliczania procentów od procentów i rent, wprawy w używaniu tablic do wyrachowania procentów od procentów, nakoniec znajomości obrachunku wexłów, monet i rachunków giełdowych;

- b) z buchalterji, świadomości pojęcia, celu i prawidłowego urządzenia ksiąg, rozmaitych metod prowadzenia ksiąg i ich znaczenia, używanych przy tem ksiąg i ich urządzenia, wprawy w spisywaniu inwentarza, zaciąganiu do ksiąg i w przeprowadzeniu zmyślnego interesu według buchalterji pojedynczej i podwójnej, w wystawianiu i obliczaniu conti correnti według rozmaitych metod;
- c) z nauki o handlu i wexlach, znajomości rodzaju i form handlu i najważniejszych środków handlowo-komunikacyjnych, tudzież pierwszych zasad prawa handlowego i wexlowego, jakoteż gruntownej znajomości spraw pieniężnych i bankowych.

Forma egzaminu.

§. 4.

Każdy egzamin składa się z czterech części; te są: wypracowanie domowe, wypracowanie klauzurowe, egzamin ustny i wykład popisowy.

I. Wypracowanie domowe.

Jeżeli warunkom postanowionym w §. 2 zostanie zadość uczynione, komisya egzaminacyjna wyznaczy kandydatowi do wypracowania w domu dwa zadania, z których jedno przeznaczone do okazania rozległości i gruntowności jego nauki, ma być wzięte z zakresu arytmetyki kupieckiej lub buchalterji. Do drugiego, wybrać trzeba przedmiot treści ogólnej, aby z jednej strony poznać wprawę stylistyczną, z drugiej ogólne wykształcenie kandydata.

Do wypracowania wspomnianych zadań pozwoli się składającemu egzamin przeciąg czterech miesięcy.

Kandydat winien wymienić sumiennie środki pomocnicze, których użył do opracowania zadań.

Jeżeli kandydat prosząc o przypuszczenie do egzaminu przedłoży wydaną przez siebie rozprawę drukowaną, pozostawia się zdaniu komisji egzaminacyjnej przyjęcie takowej w miejsce pisemnego wypracowania domowego. W świadectwie należy wspomnieć wyraźnie o tej okoliczności i przydać zdanie o wartości rozprawy.

II. Wypracowanie klauzurowe.

Jeżeli wypracowania domowe nie dały powodu do odsunięcia kandydata, natenczas wzywa się go do wypracowania klauzurowego i egzaminu ustnego i wyznacza mu przedmiot wykładu popisowego.

Kandydaci którzy bez dostatecznego powodu nie stanęli na wezwanie do złożenia egzaminu klauzurowego i ustnego, mają być tak uważani jak gdyby się usunęli od egzaminu. W razie ponownego przypuszczenia do egzaminu winni wypracować nowe zadania domowe.

Z dwóch wypracowań klauzurowych jedno ma się odnosić do arytmetyki handlowej i buchalterji, drugie do nauki o handlu i wexlach, tudzież do korespondencji handlowej. Wypracowania te służą do ocenienia o ile kandydat posiada pewnych i gotowych wiadomości iakże bez źródeł pomocniczych.

Do wypracowania każdego z dwu zadań klauzurowych wyznaczyć należy kandydatowi 12 godzin.

III. Egzamin ustny.

Egzamin ustny obejmuje wszystkie przedmioty wymienione w §. 3.

Kandydaci mogą poddać się także egzaminowi z korespondencji handlowej w obcych językach a biegłość ich w tym względzie ma być następnie osobno wyszczególniona w świadectwie.

Na ten wypadek komisya jest upoważniona przybrać do swego grona examinatorów do korespondencji w obcych językach.

IV. Wykład popisowy.

Koniec egzaminu stanowi wykład popisowy kandydata, na którym dyrektor i przynajmniej dwaj członkowie komisji powinni być obecni.

Sąd o wykładzie ma być wydany pisemnie i dołączony do aktów egzaminacyjnych.

Należytości.

§. 5.

Za odbycie egzaminu kandydat winien uiścić taxę w kwocie 20 złr. wal. austr. którą ma zapłacić w kasie wskazanej przez komisję egzaminacyjną przy otrzymaniu zadań do wypracowania domowego.

Taxę tę uiścić należy za każdy egzamin uzupełniający lub poprawczy.

Porządek czynności.

§. 6.

Zresztą co do postępowania przy sądzeniu wypracowań pisemnych i przy nadzorowaniu kandydatów podczas egzaminu klauzurowego, co do wpływu tych obu prac na dalszy ciąg egzaminu, co do przedsięwzięcia egzaminu ustnego i osądzenia jego, tudzież co do rozstrzygnięcia o skutku ogólnym, jakoteż względem egzaminów poprawczych i uzupełniających, dalej względem prowadzenia protokołów i wystawiania świadectw, nakoniec względem porządku czynności, obowiązują postanowienia przepisane dla egzaminów z kandydatami na nauczycieli samoistnych szkół realnych.

Tschabuschnigg r. w.

80.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 19 maja 1870,

względem przydzielenia gmin Nowe-Dwory i Norowice do okręgu sądu powiatowego w Daczycach w Morawii.

Na podstawie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868, Dz. u. p. Nr. 59 wyłączają się gminy Nowe-Dwory i Norowice z okręgu sądu powiatowego w Jamnicach i sądu obwodo-

wego w Znoimie i przydzielają się do okręgu sądu powiatowego i śledczego w Daczycach w obrębie sądu obwodowego w Igławie.

Rozporządzenie to ma wejść w moc obowiązującą z dniem 1 czerwca 1870.

Tschabuschnigg r. w.

81.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu i handlu z dnia 31 maja 1870,

względem zniesienia wagowego od towarów przekazanych, pobieranego dotychczas w głównym urzędzie cłowym w Tryeście.

W porozumieniu z królewsko-węgierskimi ministerstwami skarbu i handlu uchwalono wyjąć z mocy obowiązującej postanowienie dekretu kamery nadwornej z dnia 9 kwietnia 1818 na mocy którego w głównym urzędzie celnym w Tryeście, niezgodnie z postanowieniem uwag wstępnych do powszechnej taryfy cłowej z dnia 5 grudnia 1853 §. 26 pobierano wagowe także od towarów, przekazywanych za pomocą karty konwojowej innemu urzędowi cłowemu do ocenia przychodowego, i to na karcie konwojowej uwidoczniano, aby przy oceniu przychodowym pobór powtórny tej należitości miejsca nie miał. Ztąd wypada że także od towarów przychodowych, przez główny urząd celny w Tryeście jednemu z urzędów w obrębie terytorium celnego za pomocą karty konwojowej przekazywanych, od których dotąd w tym ostatnim urzędzie wagowe tylko wtedy pobierane było, gdy prócz odważenia urzędowego przy oceniu, jeszcze raz strona takowego zażądała, wagowe ma być pobierane przy oceniu przychodowym, jak to działo się już dotychczas z towarami przekazywanymi przez inne urzędy wehodu towarów.

Holzgethan r. w.

Pretis r. w.

82.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 5 czerwca 1870,

względem upoważnienia pobocznych urzędów cłowych I klasy w Nowosielicy, Żurynie i Bajaszestie w Bukowinie do postępowania wywozowego z gorącymi płynami wyskokowemi.

W myśl istniejących postanowień prawnych upoważnia się poboczne urzędy celne I klasy w Nowosielicy, Żurynie i Bajaszestie w Bukowinie do postępowania wywozowego z gorącymi płynami spirytusowemi wywożonemi za linią celną z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego.

Holzgethan r. w.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or title.

Second block of faint, illegible text, appearing to be a paragraph.

Third block of faint, illegible text, appearing to be a paragraph.

Fourth block of faint, illegible text, appearing to be a paragraph.

Fifth block of faint, illegible text, appearing to be a paragraph.

Sixth block of faint, illegible text, appearing to be a paragraph.

Seventh block of faint, illegible text, appearing to be a paragraph.

Eighth block of faint, illegible text, appearing to be a paragraph.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXXII. — Wydany i rozesłany dnia 26 czerwca 1870.

83.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z d. 18 czerwca 1870,
względem ustanowienia pobocznego urzędu celnego II klasy w Friedrichsthal.

W Friedrichsthal w Czechach ustanowiony został poboczny urząd celny II klasy, który rozpocznie czynności swoje z dniem 1 lipca 1870.

Holzgethan r. w.

84.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z d. 23 czerwca 1870,
którem ustanawia się ostateczny termin wypłaty odsetków od obligacyi z kuponami pożyczki narodowej z dnia 26 czerwca 1854, przeznaczonej do konwersyi.

Na mocy upoważnienia udzielonego ustawą z dnia 24 marca 1870 (Dz. u. p. Nr. 37) i w dodatku do obwieszczenia ministerstwa skarbu z dnia 2 kwietnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 38) ustanawia się dla opiekujących na okaziciela obligacyi z kuponami pożyczki narodowej z dnia 26 czerwca 1854, jako ostateczny termin wypłaty odsetków, w którym odsetki będą wypłacone jeszcze na podstawie dotychczasowych, przeznaczonych do konwersyi dawnych tytułów długu, dzień 1 stycznia a względnie 1 kwietnia 1871.

Odsetków przypadających po tym terminie kasa państwa nie będzie więc już wypłacać na podstawie dawnych tytułów długu, dalsze zaś oprocentowanie będzie uskuteczniane tylko na podstawie nowych (pochodzących z konwersyi) tytułów długu.

Ostateczny termin wypłaty odsetków od tych obligacyi pożyczki narodowej, od których odsetki pobierane są za kwitem, będzie dopiero później ustanowiony i ogłoszony.

Holzgethan r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXXIII. — Wydany i rozesłany dnia 3 czerwca 1870.

85.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z d. 26 czerwca 1870, względem urządzenia ekspozytury głównego urzędu cłowego w dworcu kolei w Dziedzicach w Szląsku.

Z powodu otwarcia ruchu kolei żelaznej na prawym brzegu Odry przez granicę krajową do Dziedzie, w okręgu urzędowym bogumińskim w Szląsku, gdzie się kolej ta łączy z c. k. uprzyw. koleją północną Cesarza Ferdynanda, urządzono w Dziedzicach ekspozyturę głównego urzędu cłowego II klasy w Bielsku, której prócz praw przysługujących głównemu urzędowi cłowemu, nadano także upoważnienie trzymania się przepisanego dla obrotu na kolejach żelaznych skróconego postępowania celnego (w drodze opowiedzenia) według przepisu z dnia 18 września 1857 (Dz. ust. państ. Nr. 175, strona 494) i poruczono wykonywanie nadzoru nad przyjezdnymi. Ekspozytura ta rozpoczęła czynności swoje z dniem 22 czerwca 1870.

Holzgethan r. w.

86.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z d. 29 czerwca 1870, względemniżenia związkowej taryfy telegrafowej.

W wykonaniu traktatu związku telegrafowego ddo. Baden-Baden, z dnia 25 października 1868, art. 5 i 6 (Dz. u. p. r. 1870 Nr. 39) i w porozumieniu z królewsko-węgierskim ministerstwem rolnictwa, przemysłu i handlu, podaje się do wiadomości, że przy obliczaniu należitości za depesze oddawane w stacyach telegraficznych austriacko-węgierskich a przeznaczone do stacyi w państwach należących do związku telegrafowego, t. j. do Baden, Bawaryi, Holandyi, związku północno-niemieckiego i Wirtembergii, tudzież do Luksenburga, następujące zasady wchodzą w zastosowanie od dnia 1 lipca 1870.

Do obliczenia należitości za telegrafowanie służyć będzie zawsze za podstawę depesza pojedyncza, t. j. depesza, zawierająca najwięcej 20 słów.

Taxa stósować się mająca do depeszy pojedynczej podwyższa się o połowę za każdym następnym dziesiątkiem słów.

Dla obliczenia należitości za przesyłanie dzieli się całe terytoryum związkowe na płaszczyzny czworoboczne.

Płaszczyzny te tworzą się w taki sposób że każdy stopień szerokości dzieli się na pięć a każdy stopień długości na trzy równe części i przez punkta podziału prowadzi się koła południkowe i równoleżnikowe, przez co powstanie po 15 czworoboków, zwanych kwadratami taxy.

Należitości od depeszy pojedynczych o dwudziestu słowach wynoszą:

- a) 40 cn. w. a. przy przesyłaniu między stacyami jednego i tego samego kwadratu taxy między sobą, jakoteż pomiędzy temi stacyami a takimi, które leżą wewnątrz najbliższych ośmiu szeregów kwadratów (czworoboków taxy), otaczających kwadrat taxy, z pominięciem tych 40 kwadratów, które padają poza okrąg koła, wpisanego w ten czworobok taxy (I. strefa);
- b) 80 cn. w. a. przy przesyłaniu pomiędzy stacyami jednego kwadratu taxy a wszystkimi innymi stacyami leżącymi po za obrębem ad a) (II. strefa).

Pretis r. w.

87.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z d. 29 czerwca 1870, względem znizienia krajowej taryfy telegrafowej.

W dodatku do rozporządzenia z dnia 11 marca 1870 (Dz. u. p. Nr. 27) podaje się do wiadomości na zasadzie najwyższego postanowienia z dnia 2 marca 1870 i w porozumieniu z królewsko-węgierskiem ministerstwem rolnictwa, przemysłu i handlu, że od dnia 1 lipca 1870 przy obliczaniu należitości za korespondencje telegraficzne, które wymieniane będą pomiędzy stacyami telegrafowemi monarchii austriacko-węgierskiej, pierwsza strefa, w której należitość wynosi 40 centów, rozszerza się na mil 25.

Strefy wymierzają się w podobny sposób jak dla obrotu związkowego. Obacz odnośne powyższe rozporządzenie z tej samej daty.

Pretis r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXXIV. — Wydany i rozesłany dnia 20 lipca 1870.

88.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z d. 30 czerwca 1870.

względem upoważnienia c. k. pobocznego urzędu cłowego II klasy w Thomasdorf w Czechach do postępowania wywozowego z piwem.

Upoważnia się c. k. poboczny urząd celny II klasy w Thomasdorf w Czechach w myśl rozporządzeń ministeryalnych z dnia 14 lipca 1858, 30 listopada 1859, 23 sierpnia 1863 i 28 kwietnia 1869 (Dz. u. p. 1858 Nr. 114; 1859, Nr. 219; 1863, Nr. 73 i 1869, Nr. 54) do postępowania wywozowego z piwem, wywożouem za linią celną, z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego.

Holzgethan r. w.

89.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 15 lipca 1870,

względem przydzielenia gminy Mierotynek do okręgu sądu powiatowego w Rymarzowie w Morawii.

Na podstawie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868 Dz. u. p. Nr. 59 wyłącza się gminę Mierotynek z okręgu sądu powiatowego w Unczonie morawskim i sądu śledczego w Litowli i przydziela do sądu powiatowego w Rymarzowie, względnie do sądu śledczego w Sternberku.

Rozporządzenie to wchodzi w moc obowiązującą z dniem 15 sierpnia 1870.

Tschabuschnigg r. w.

90.**Rozporządzenie ministerstwa skarbu z d. 19 lipca 1870,
zabraniające wywozu koni.**

W skutek uchwały rady ministrów i w porozumieniu z królewsko-węgierskim ministerstwem, zabrania się wywóz koni na wszystkich granicach powszechnego austriacko-węgierskiego terytorium celnego.

Niniejszy zakaz wywozu wchodzi w moc obowiązującą z dniem w którym urzędy celne będą o nim zawiadomione.

Potocki r. w.**Holzgethan** r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXXV. — Wydany i rozesłany dnia 23 lipca 1870.

91.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z d. 21 lipca 1870,
zabraniające wywozu i przewozu broni, części składowych broni, amunicji i przedmiotów
amunicji jakiegokolwiek rodzaju.

W skutku uchwały Rady ministrów i w porozumieniu z ministerstwem królewsko-węgierskiem zabrania się wywozu i przewozu broni, części składowych broni, amunicji i przedmiotów amunicji jakiegokolwiek rodzaju na wszystkich granicach terytorjum celnego austriacko-węgierskiego.

Zakaz niniejszy wchodzi w moc obowiązującą z dniem, w którym urzędy celne będą o nim zawiadomione.

Potocki r. w.

Holzgethan r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXXVI. — Wydany i rozesłany dnia 29 lipca 1870.

92.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 24 lipca 1870,

względem ustanowienia expozytury głównego urzędu cłowego w dworcu kolei w Karłowarach i upoważnienia urzędów cłowych w Karłowarach, Chebie (Eger) i Voitersreith do zaprowadzenia w obrocie na kolejach żelaznych krótszego postępowania cłowego.

Z powodu mającego w krótee nastąpić otwarcia ruchu na przestrzeni kolei czeskiej północno zachodniej z Chebu do Karłowarów, ustanawia się w dworcu kolei w Karłowarach expozyturę tamtejszego głównego urzędu cłowego II klasy, która rozpocznie czynności z dniem otwarcia ruchu.

Główny urząd cłowy I klasy w Chebie i poboczny urząd cłowy I klasy w Voitersreith, które to oba urzędy ustanowione są w tamtejszych dworcach kolei, zostają upoważnione w ogólności do zaprowadzenia krótszego postępowania cłowego (w drodze opowiedzenia), w obrocie na kolejach żelaznych, według przepisu z dnia 18 września 1857 (Dz. u. p. Nr. 175) przyczem znoszą się zarządzone rozporządzeniem z dnia 19 listopada 1865 (Dz. u. p. Nr. 120) ograniczenia tego zaprowadzenia na przestrzeniach kolei Cheb-Asz, Cheb-Voitersreith i Voitersreith-Asz.

Podobne upoważnienie udziela się także głównemu urzędowi cłowemu II klasy w Karłowarach (względnie zaś expozyturze w tamtejszym dworcu kolei).

Holzgethan r. w.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 28 lipca 1870,

którem odnośnie do §. 14 ustawy zasadniczej o reprezentacji państwa z dnia 21 grudnia 1867 Dz. u. p. Nr. 141 zmienia się §. 14 statutów uprzywilejowanego austriackiego banku narodowego.

Upoważnia się uprzywilejowany austriacki bank narodowy, aby znajdujące się obecnie w jego posiadaniu wexle na targi zagraniczne do wysokości maksymalnej 33 milionów złotych zaliczył do potrzebnego według ustępu 2, §. 14 jego statutów (Dz. u. p. z r. 1868 Nr. 146) pokrycia metalem banknotów w obiegu będących.

Rozporządzenie to wchodzi w moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Wykonanie porucza się ministrowi skarbu.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.   Taaffe r. w.   Tschabuschnigg r. w.

Holzgethan r. w.   Petrinó r. w.   Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXXVII. — Wydany i rozestany dnia 30 lipca 1870.

94.

Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych sprawiedliwości i handlu z dnia 29 lipca 1870,

którem podają się do wiadomości zasady zachowywać się mające przez władze i przynależących do państwa pod względem handlu i żeglugi na morzu podczas wojny wybuchłej pomiędzy związkiem północno-niemieckim i państwami południowo-niemieckimi z jednej, a Francją z drugiej strony.

Z powodu wojny wybuchłej pomiędzy związkiem północno-niemieckim i państwami południowo-niemieckimi z jednej a Francją z drugiej strony, podają się niniejszem do wiadomości w skutku uchwały Rady ministrów, w porozumieniu z c. i k. ministerstwem spraw zewnętrznych i ministerstwem królewsko-węgierskiem następujące rozporządzenia, według których postępować mają tak wszystkie władze, jak i wszyscy przynależący do państwa.

1. Zabrania się przewozić na okrętach pod banderą austriacko-węgierską wojska państw wojujących, lub dowozić tym ostatnim przedmioty, które według powszechnego prawa narodów lub według szczegółowych, do powszechnej wiadomości podanych rozporządzeń odnośnych rządów zagranicznych mogą być uważane jako kontrabanda wojenna.

Na okręcie austriacko-węgierskim zostającym w komunikacji z owemi państwami, tylko tyle takich przedmiotów znajdować się może, ile niezbędnie potrzeba do własnego użytku, lub do własnej obrony.

Zawijanie do miejsc i portów, które jedno z wojujących mocarstw oblega, lub skutecznie blokuje, jest okrętom austriacko-węgierskim zabronione.

Kto przekracza powyższe zakazy, ten w razie prawnego przyaresztowania i konfiskaty nie może spodziewać się u rządu opieki.

2. Z wyjątkiem tego wypadku okręty handlowe austriacko-węgierskie mogą pomimo toczącej się wojny prowadzić bez ograniczenia handel z portami mocarstw wojujących, i tak samo okręty kupieckie państw wojujących mogą jak przedtem zawijać bez przeszkody do wszystkich portów krajowych, zatrzymywać się tam według upodobania, przesiębrać naprawy itd. jeżeli przytem zachowywać będą istniejące ustawy i rozporządzenia, i jeżeli zachowanie się ich będzie odpowiadało przepisom neutralności.

Co się tyczy przypuszczania zagranicznych okrętów wojennych do portów krajowych pozostają w mocy obowiązującej postanowienia rozporządzenia okólnikowego z dnia 28 maja

1866 (Dziennik rozporządzeń dla armii, zeszyt 16) i rozporządzenia okólnikowego z dnia 16 listopada 1866 (Dziennik rozporządzeń dla marynarki Nr. 38) i odnośne instrukcje.

3. W słusznem oczekiwaniu że mocarstwa wojujące będą należycie szanować handel neutralny i że zwykłe atrybucye stron wojujących będą wykonywane tylko z zachowaniem przepisów powszechnego prawa narodów, lub traktatów jeżeliby istniały, rozporządza się niniejszem, ażeby okręty kupieckie austriacko-węgierskie na otwartem morzu nie stawiały oporu w razie rewizyi ze strony zagranicznych okrętów wojennych, lecz przeciwnie aby bez trudności pokazywały papiery i dokumenta udawadniające przymiot neutralny okrętu, aby żadnego z nich nie wrzucały w morze, ani nie niszczyły a tem bardziej aby nie trzymały na pokładzie papierów fałszywych, lub podwójnych tajnych.

4. Gdyby okręt austriacko-węgierski pomimo zachowania powyższych przepisów był traktowany w sposób niewłaściwy, należy zawiadomić o tem niezwłocznie najbliższą austriacko-węgierską władzę konsularną lub inną, aby rząd mógł poczynić u państwa zagranicznego kroki potrzebne dla otrzymania wynagrodzenia i zadośćuczynienia, lub jeżeliby takie kroki były już przedsięwzięte przez okręt w niewłaściwy sposób traktowany, takowe wspierać.

5. Rozporządzenia te wchodzą w moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Potocki r. w. **Taaffe** r. w. **Tschabuschnigg** r. w. **Pretis** r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXXVIII. — Wydany i rozesłany dnia 31 lipca 1870.

95.

Patent cesarski z dnia 29 lipca 1870,

względem rozwiązania sejmu krajowego czeskiego i zarządzenia nowych wyborów.

**My Franciszek Józef Pierwszy,
z Bożej łaski Cesarz Austriacki;**

Król Węgier i Czech, Dalmaeyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy itd.; Arcyksiążę Austrii; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Saleburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę Górnego i Dolnego Szlaska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastali, Oświęcimia i Zatora, Cieszyna, Friulu, Dubrownika i Zadru; uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia Górnej i Dolnej Luzaeyi i na Istrii; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencyi, Sonnenbergu itd.; Pan Tryestu, Kottaru i na Marchii Windyjskiej. Wielki Wojewoda Województwa Serbskiego itd. itd. itd.

wiadomo czynimy:

Art. I. Sejm krajowy Naszego królestwa Czeskiego jest rozwiązany.

Art. II. Nowe wybory do tego sejmu krajowego mają być natychmiast zarządzone.

Dan w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu dnia 29 lipca tysiąc ośmset siedmdziesiątego, Naszego panowania dwudziestego drugiego roku.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Taaffe r. w.

Tschabuschnigg r. w.

Holzgethan r. w.

Petrinó r. w.

Stremayr r. w.

Patent cesarski z dnia 30 lipca 1870,

względem zwołania sejmów krajowych Czech, Dalmacyi, Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, Austrii poniżej i powyżej Anizy, Saleburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny, Morawii, Szląska, Tyrolu, Vorarlbergu, Istrii, Gorycyi i Gradyski, Tryestu z obwodem, tudzież względem zwołania Rady państwa.

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austriacki;

Krół Węgier i Czech, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy itd.; Arcyksiążę Austrii; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Saleburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświęcimia i Zatora, Cieszyna, Friulu, Dubrownika i Zadru; uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia Górnej i Dolnej Luzacyi i na Istrii; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencyi, Sonnenbergu itd.; Pan Tryestu, Kottaru i na Marchii Windyjskiej; Wielki Wojewoda Województwa Serbskiego itd. itd. itd.

wiadomo czynimy:

Groźne położenie w którym Europa się znajduje i brzemienna w skutki walka która w pobliżu Naszych granic wybuchła, wkładają na Nas obowiązek monarszy, abyśmy wszystkie ciała reprezentacyjne monarchii Naszej pieczy poruczonej w około Siebie zgromadzili.

Gdy więc w wykonaniu Naszych praw konstytucyjnych zwołujemy sejmy krajowe królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych, chcemy za pomocą wyborów do Rady państwa i delegacyi otoczyć się w jak najbliższym czasie prawnymi reprezentantami monarchii, których patryotycznego współdziałania zawsze zapewnionymi się poczytujemy.

Rozporządzamy zatem co następuje:

Art. I. Sejmy krajowe Dalmacyi, Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, Austrii poniżej i powyżej Anizy, Saleburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny, Morawii, Szląska, Tyrolu i Vorarlbergu, Istrii, Gorycyi i Gradyski, zwołuje się do prawnych miejsc zebrania na dzień 20 sierpnia 1870.

Sejm krajowy czeski zwołuje się na dzień 27 sierpnia 1870, a sejm krajowy Tryestu i jego obowodu na dzień 2 września 1870, obadwa do prawnych miejsc zebrania.

Art. II. Radę państwa zwołuje się na dzień 5 września 1870 do Naszego stołecznego i rezydencyonalnego miasta Wiednia.

Dan w Naszym stołecznem i rezydencyonalnym mieście Wiedniu dnia 30 lipca, tysiąc ośmset siedmdziesiątego, Naszego panowania dwudziestego drugiego roku.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Taaffe r. w.

Tschabusnigg r. w.

Holzgethan r. w.

Petrinó r. w.

Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXXIX. — Wydany i rozesłany dnia 9 sierpnia 1870.

97.

Dokument koncesyi z dnia 25 czerwca 1870,

dla kolei żelaznej z Pragi do Duchcowa (Dux) z linią boczną do Mostu (Brüx).

**My Franciszek Józef Pierwszy,
z Bożej łaski Cesarz Austriacki;**

Apostolski król Węgier, król Czech, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiążę Austrii; Wielki Książę Krakowa, Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny; Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, uksiążęcy Hrabia Habsburga i Tyrolu, itd. itd. itd.

Gdy Fryderyk Hrabia Thun Hohenstein, Rudolf Hrabia Chotek, Maurycy książę Lobkowitz, Ferdynand książę Kinsky, Henryk Jarosław Hrabia Clam Martinitz, Antoni Emanuel Komers, Juliusz Przhorsky, Józef Neswadba, Henryk Mikolecky, i Jan Paek podali prośbę o udzielenie im koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Pragi do Duchcowa z linią boczną do Mostu, widzimy się spowodowani ze względu na pożyteczność tego przedsięwzięcia dla ogółu, udzielić wspomnianym petentom niniejszą koncesyą na zasadzie ustawy o koncesyach na koleje żelazne 14 września 1854 (Dz. u. p. Nr. 238) i ustawy z dnia 13 kwietnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 56) jak następuje:

§. 1. Nadajemy koncesyonaryuszom prawo budowy i ruchu parowej kolei żelaznej z Pragi (Smichowa) do Duchcowa dla połączenia z koleją Uście nad Łabą (Aussig)-Cieplice i koleją Łosice-Duchców-Mikołów (Niklasberg) pod Duchcowem z linią boczną od pewnego punktu tej kolei do Mostu.

§. 2. Koncesyonaryusze zobowiązują się rozpocząć budowę kolei żelaznych w §. 1 wymienionych w przeciągu trzech miesięcy licząc od dnia dzisiejszego, a ukończyć ją w przeciągu następnych trzech lat i gotową kolej oddać na użytek publiczny.

Dopełnienie tego zobowiązania koncesyonaryusze winni zabezpieczyć złożeniem kaucyi w kwocie 300.000 złr. w walucie austryackiej.

Ta kwota kaucyjna winna być złożona w gotowiźnie albo w papierach giełdowych według wartości obiegowej która będzie zwrócona gdy zostanie udowodnionem że na budowę kolei niniejszem koncesyonowanej użyto odpowiednio najmniej cztery razy większej kwoty.

Akta i dokumenta z tego powodu spisać się mające, wolne są od opłat i stempli.

§. 3. Budowa i urządzenia ruchu tych kolei mają być wykonane według planów szczegółowych, przez ministerjum handlu zatwierdzonych.

W szczególności należy także przy budowie stósować się do wymagań jakie postawi ministerjum handlu, jakoteż do istniejących ogólnych przepisów budowniczych i policyjnych.

Pozwolenie na zmiany w planach budowy zastrzega się administracyi państwa.

Budowa ziemna kolei może być ograniczona na pokład pod jedną kolej.

Do wzniesienia budowy ziemnej pod drugą kolej, tudzież do położenia tejsze w miejscach, w których administracya państwa uzna tego potrzebę, koncesyonaryusze będą obowiązani dopiero wtedy, gdy w ciągu dwóch po sobie następujących lat, roczny przychód bruto z jednej mili przewyższy sumę 140.000 złr. srebrem.

Co do połączenia z innymi kolejami koncesyonaryusze winni zawrzeć ugodę z odnośnymi administracyami i przedłożyć takową ministerstwu do zatwierdzenia.

W braku porozumienia zastrzega się administracyi państwa prawo ustanowienia warunków co do wzajemnego używania wagonów sąsiednich kolei krajowych i co do łączenia linii z kolejami prowadzącemi z kopalni i innymi na własną potrzebę.

§. 4. W celu doprowadzenia do skutku kolei koncesyonowanej nadaje się koncesyonaryuszom prawo wywłaszczenia według postanowień odnośnych przepisów prawnych.

Ma być także przyznane koncesyonaryuszom podobne prawo w razie budowy kolei bocznych prowadzących do poszczególnych zakładów przemysłowych, jeżeli administracya państwa ze względu na interes publiczny uzna potrzebę budowy takich kolei.

§. 5. Przy budowie i ruchu kolei koncesyonowanej, winni koncesyonaryusze trzymać się osnowy niniejszego dokumentu koncesyi, jakoteż istniejących w tym względzie ustaw i rozporządzeń (mianowicie ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854 i regulaminu ruchu kolei żelaznych z dnia 16 listopada 1851 *), tudzież ustaw i rozporządzeń jakie w przyszłości mogą być wydane.

§. 6. W szczególności zaś, według przepisu §. 68 rzonego regulaminu ruchu kolei żelaznych, koncesyonaryusze winni przewozić bezpłatnie pocztę i służbę pocztową, przyczem administracya pocztowa ma prawo oznaczać dla pociągów odchodzących codziennie ze stacyi końcowych godzinę odjazdu i szybkość w każdym kierunku.

Ile razy do służby pocztowej potrzeba będzie więcej jak jednego ośmiokołowego, lub dwóch czterokołowych wagonów, koncesyonaryusze otrzymają za każdy następny wagon wynagrodzenie od mili według słuszności ułożyć się mające.

Jeżeli administracya pocztowa uzna potrzebę zaprowadzenia na kolei koncesyonowanej, poczty ruchomej, jaka istnieje już na innych kolejach austryackich, natenczas kon-

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1852. Nr. 1.

cesyonaryusze winni dostarczyć bezpłatnie i utrzymywać zamiast zwykłych ośmio- lub czterokołowych wagonów, potrzebne do tego celu wagony ośmio- lub czterokołowe, urządzone dla poczty ruchomej według wymagania administracji pocztowej.

Do pełnienia służby pocztowej ma być na żądanie administracji pocztowej wyznaczone bezpłatnie stósowne biuro w gmachu stacyi kolei żelaznej, a co się tyczy zaspokojenia innych potrzeb, jakieby się w tym celu okazały, będzie zawarta osobna umowa.

Koncesyonaryusze są nadto obowiązani przewozić i oddawać we właściwych stacyach, bez osobnego wynagrodzenia, przesyłki pocztowe, odchodzące bez asystencyi urzędników pocztowych lub sług, z wyjątkiem przesyłek wartościowych.

Korespondencye odnoszące się do zarządu kolei, prowadzone między dyrekeją kolei (radą zawiadowczą) a jej podrzędnymi organami, lub korespondencye tych ostatnich między sobą, mają być przewożone na odnośnych liniach kolei przez sług kolejowych.

§. 7. Koncesyonaryusze zobowiązują się pozwolić administracji telegrafów państwowych prowadzić linie telegraficzne wzdłuż kolei na swoim gruncie bez osobnego wynagrodzenia.

Administracya telegrafów winna jednak porozumieć się z koncesyonaryuszami co do miejsca na prowadzenie linii.

Nadto koncesyonaryusze winni wziąć na siebie bez osobnego wynagrodzenia czuwanie nad zbudowaną linią telegraficzną i polecić to służbie kolejowej.

Natomiast koncesyonaryusze mają prawo przymocować do pali telegrafów państwa, druty telegrafów ruchu.

Używanie telegrafów ruchu ogranicza się wyłącznie na korespondencye odnoszące się do ruchu kolei, jeżeli administracya państwa nie wyda osobnego rozporządzenia, dotyczącego depeszy państwowych, tudzież jeżeli nie zostanie zawarta umowa odnosząca się do depeszy prywatnych; używanie telegrafów ruchu zostaje przeto pod wpływem i nadzorem administracyi państwa.

§. 8. Wysokość cen jazdy i przewozu towarów poddaje się następującym ograniczeniom:

Taryfa maksymalna od mili austryackiej a mianowicie dla podróźnych, od osoby:

w pierwszej klasie	30	ct.	wal.	austr.
„ drugiej „	25	„	„	„
„ trzeciej „	15	„	„	„
„ czwartej „ (dla stojących)	9	„	„	„

Przy pociągach pospiesznych, które muszą się składać przynajmniej z wagonów I i II klasy, taryfy te mogą być podwyższone o 20 proc. pod warunkiem że chyżość tych pociągów pospiesznych nie będzie mniejsza niż chyżość przeciętna pociągów pospiesznych innych kolei austryackich.

Taryfa maksymalna dla towarów przy zwykłej szybkości od cetnara cłowego i mili:

I klasa	2	ct.	wal.	austr.
II „	2 ¹ / ₄	„	„	„
III „	3	„	„	„

Wyjątkowo wyznaczają się następujące ceny frachtu dla przedmiotów poniżej wymienionych, jeżeli wagony będą niemi zupełnie napełnione.

Od zboża i soli	1·5	centa
„ drzewa opałowego i do rżnięcia	1·2	„
„ koks, torfu prasowanego, żywie, brył żelaznych, kamieni wapiennych i budulcowych	1·0	„

Oprócz tego ustanawiają się następujące ceny frachtu dla węgla kamiennego jeżeli wagony będą nim całkiem napełnione:

Na odległości 1—5 mil	1	cent
„ „ 5—10 „	0·8	„
„ dalsze odległości	0·7	„

Jako opłata za ekspedycję pobierane będą przy wszelkich towarach 2 ct. od cetnara cłowego, w którą to kwotę jest już wliczona należytość za naładowanie i wyładowanie, tudzież asekuracya powszechna.

Jeżeli strona załatwia naładowanie i wyładowanie, natenczas tytułem opłaty za ekspedycję pobierane będzie tylko 1·5 ct. od cetnara cłowego.

Co się tyczy cen frachtu od innych przedmiotów, ustanowienia opłaty od składu, klasyfikacyi towarów i innych postanowień względem ruchu, tak postępować należy, aby odnośne ceny i postanowienia w żadnym względzie nie były wyższe i uciążliwsze niż na północnej kolei państwa.

Uregulowanie cen jazdy i frachtu w granicach powyżej ustanowionych, zostawia się koncesyonaryuszom.

Nie może tu jednak mieć miejsca osobiste przekładanie jednych nad drugich. Jeżeli zatem któremu z odsyłających lub przedsiębiorców przewozu przyzwala się pod pewnemi warunkami zniżenie cen przewozu lub inne ulgi, natenczas zniżenie to lub ulga winny być przyzwolone wszystkim odsyłającym lub przedsiębiorcom przewozu, którzy zgodzą się na te same warunki.

Wszelkie taryfy specjalne muszą być obwieszane publicznie.

Zresztą zastrzega się prawodawstwu moc uregulowania w każdym czasie postanowień taryfy jazdy i przewozu towarów; koncesyonaryusze winni poddać się takiemu uregulowaniu.

§. 9. Pozwala się aby ceny jazdy i przewozu towarów były obliczane i pobierane w krajowej monecie srebrnej, jednak w ten sposób, że należytość przypadająca z uwzględnieniem wartości obiegowej, winna być przyjmowaną także w walucie krajowej.

Redukcyja taryfy na walutę krajową ma się odbywać co miesiąc, na żądanie koncesyonaryuszów, jakoteż z rozporządzenia administracyi państwa według przeciętnego kursu srebra w ostatnim miesiącu, przyczem jednak bez zezwolenia koncesyonaryuszów nie może nastąpić zniżenie poniżej 5 proc. kursu przeciętnego.

§. 10. Transporta wojskowe winny być przewożone według taryfy niższej, a mianowicie według ugody zawartej w tym względzie, jakoteż co do ulg dla wojskowych, między ministerstwem wojny a dyrekcją kolei północnej Cesarza Ferdynanda pod dniem 18 czerwca 1868 *), której postanowienia mają stanowić integralną część składową niniejszego dokumentu koncesyi.

*) Rozporządzenia normalne c. k. dziennika rozporządzeń dla armii z roku 1868, zeszyt 21, Nr. 97.

Gdyby jednak ze wszystkimi lub z większą częścią kolei austriackich ułożone zostały, co do transportów wojskowych korzystniejsze dla państwa postanowienia, takowe mają obowiązywać także na kolei koncesyonowanej.

Postanowienia te winny być zastosowane także do straży skarbowej i straży bezpieczeństwa uorganizowanych na sposób wojskowy.

Koncesyonaryusze zobowiązują się zastosować na kolei koncesyonowanej ulgi dla podróżujących wojskowych przyzwolone ze strony wszystkich austriackich administracyi kolei a w szczególności ze strony rady zawiadowczej c. k. uprzyw. południowo-północno-niemieckiej kolei łączącej, stosownie do prawomocnego oświadczenia z dnia 17 grudnia 1866 (tudzież ze strony spółki kolei państwa stosownie do jej oświadczenia z d. 28 lipca 1867).

Koncesyonaryusze zobowiązują się przystąpić do zawartej przez spółkę austriackich kolei żelaznych ugody względem niesienia wzajemnej pomocy dostarczeniem środków przewozowych, przy przewozie większych transportów wojskowych, tudzież do przepisów organicznych i instrukcyi dla oddziałów kolei polowej.

§. 11. Urzędnicy państwa, oficyaliści i słudzy, którzy z polecenia władzy mającej nadzór nad administracją i ruchem kolei żelaznych, lub dla zabezpieczenia interesów państwa na zasadzie tej koncesyi lub w sprawach dochodów, używają kolei żelaznej i wykazują się poleceniem tej władzy, winni być przewożeni bezpłatnie wraz z pakunkiem podróżnym.

§. 12. W wypadkach nadwyzyczajnej drożyzny żywności w cesarstwie austriackiem, administracya państwa ma prawo zniżyć ceny przewozu tychże do połowy ceny maksymalnej.

§. 13. Koncesyonaryuszom nadaje się prawo zawiązania spółki akcyjnej i celem pozyskania potrzebnych fundusów, pozwala się im wydawać akcye i obligacye z prawem pierwszeństwa w kwocie najmniej 150 złr. srebrem, opiewające na okaziciela lub na imię, które na giełdach austriackich mogą być przedawane i urzędownie notowane.

Suma uzyskana za pomocą obligacyi z prawem pierwszeństwa nie może przewyższać trzech piątych części kapitału zakładowego.

Jeżeli obligacye z prawem pierwszeństwa będą wydawane w walucie zagranicznej, natenczas należy także uwidocznnić kwotę w walucie austriackiej.

Umorzenie obligacyi z prawem pierwszeństwa winno nastąpić przed umorzeniem akcyi.

§. 14. Koncesyonaryusze mają prawo ustanawiać ajencye w kraju i za granicą, tudzież urządzać środki przewozowe dla osób i towarów wodą i lądem z zachowaniem istniejących przepisów.

§. 15. Koncesyonaryusze zobowiązują się popierać jak najusilniej przyjście do skutku kolei bocznych prowadzących do kopalni węgla wzdłuż kolei głównej, a to w celu podniesienia wywozu węgla; względnie zaś zbudować takie koleje w drodze ugody zawartej z interesowanymi pod warunkiem oznaczenia ilości przewozu i dodatku do taryfy, podczas gdy ministerstwu handlu zastrzega się zatwierdzenie kierunku tych kolei i terminu budowy. Gdyby ugoda nie mogła przyjść do skutku, wówczas rozstrzygnie ministerstwo handlu, mając wzgląd na to, aby kwota na oprocentowanie i umorzenie kapitału zakładowego, wyłożonego na odnośną kolej boczna była zabezpieczona i dostateczna.

§. 16. Administracya państwa ma prawo przekonywać się, czy budowa kolei, tudzież urządzenie ruchu są wykonane we wszystkich częściach odpowiednio celowi i trwale, i zarządzić, aby błędy w tym względzie były powstrzymane, a względnie usunięte.

Administracya państwa, ma także prawo wglądać w administracyą za pośrednictwem wydelegowanego przez siebie organu.

Komisarz przez administracyą państwa ustanowiony ma także prawo znajdować się na posiedzeniach wydziału zawiadowczego, tudzież na walnych zgromadzeniach ile razy uzna to za stosowne i zawieszać wszelkie rozporządzenia szkodliwe interesowi państwa.

Za ustanowione niniejszem nadzorowanie przedsiębiorstwa budowy, koncesyonaryusze winni ze względu na połączony z temże ciężar czynności niszczać do skarbu państwa, roczne wynagrodzenie pauszalne, którego wysokość oznaczy administracya państwa, w stosunku odnośnych kwot opłacanych przez inne koleje krajowe.

Podobnie zobowiązują się koncesyonaryusze uwzględniać przy obieganiu się o posady służbowe szczególnie urzędników państwa którzy z powodu zmian w organizmie administracyjnym przejdą w stan rozporządzalności, jeżeli posiadają potrzebne uzdolnienie i odpowiedzą wymaganiom regulaminu służbowego przez koncesyonaryuszów ustanowić się mającego.

Koncesyonaryusze biorą także na siebie zobowiązanie, stosownie do rozporządzenia cesarskiego z dnia 19 grudnia 1853 uwzględniać szczególnie zgłaszających się o posady przy przedsiębiorstwie wysłużonych a uzdatnionych wojskowych, mianowicie zaś podoficerów którzy dobrze służyli, jakoteż co do nadawania posad służbowych podoficerom, przystąpić nieodwłocznie do postanowienia zapowiedzianej w tym względzie ustawy dla kolei subwencyonowanych.

Nadto zobowiązują się koncesyonaryusze dołożyć starania aby obowiązek ten był wyrażony w projekcie statutów spółki, ministerstwu spraw wewnętrznych przedłożyć się mającym.

§. 17. Państwo przyzwala kolei w §. 1 wspomnianej następujące ulgi:

- a) Uwolnienie od podatku dochodowego i uiszczania opłat stemplowych od kuponów, tudzież od wszelkiego podatku, jaki mocą przyszłych ustaw może być zaprowadzony, na przeciąg lat dwudziestu;
- b) uwolnienie od stempli i opłat przy wszystkich kontraktach, podaniach i innych dokumentach w celu pozyskania kapitału, tudzież w przedmiocie budowy i urządzenia kolei, aż do chwili otwarcia ruchu;
- c) uwolnienie od stempli i opłat pierwszej emisji akcji i obligacyi z prawem pierwszeństwa, jakoteż kwitów tymczasowych, tudzież od opłat za przeniesienie własności przy zakupie gruntów.

§. 18. Czas trwania koncesyi, z wyrzeczoną w §. 9 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ochroną przeciwko zakładaniu nowych kolei, ustanawia się na lat dziewięćdziesiąt, licząc od dnia otwarcia ruchu na całej linii i gaśnię po upływie tego czasu.

Koncesya gaśnię także, jeżeli ustanowiony w §. 2 termin rozpoczęcia, tudzież ukończenia budowy i otwarcia ruchu nie będzie dotrzymany, a przekroczenie terminu nie może być usprawiedliwione w myśl §. 11 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, mianowicie przesileniami politycznymi, lub finansowemi.

§. 19. Administracya państwa zastrzega sobie prawo, że po upływie trzydziestu lat od dnia wystawienia dokumentu koncesyi, może w każdym czasie odkupić koleją koncesyonowaną.

Dla oznaczenia ceny odkupu, obliczone będą roczne dochody czyste przedsiębiorstwa w ciągu siedmiu lat rzeczywiście odkup poprzedzających, z tego strącony będzie dochód czysty dwóch lat najniepomyślniejszych, i policzony będzie przeciętny czysty dochód pozostałych lat pięciu.

Ta kwota przeciętna która jednak nie może wynosić mniej niż piąty procent kapitału zakładowego wraz z ustanowioną kwotą amortyzacyjną, będzie wypłacana koncesyonaryuszom jako renta roczna w ratach półrocznych aż do upływu trwania koncesyi.

§. 20. Przy wygaśnięciu koncesyi i z dniem wygaśnięcia, państwo wchodzi bez wynagrodzenia w wolne od ciężarów posiadanie i w używanie kolei koncesyonowanej mianowicie gruntu, robót ziemnych i sztucznych, całej ziemnej i nadziemnej budowy kolei i wszystkich nieruchomości przynależności, jakoto: dworców, miejsc do ładowania i wyładowania, wszystkich budynków do ruchu kolei potrzebnych w miejscach odjazdu i przyjazdu, domów strażniczych wraz ze wszystkimi urządzeniami przy maszynach stałych, i wszystkimi nieruchomościami.

Co się tyczy ruchomości, jako to: lokomotyw, wagonów, maszyn ruchomych, narzędzi i innych urządzeń i materiałów o ile są potrzebne do utrzymania ruchu i do tego stosowne, przedmioty te przechodzą na rzecz państwa tylko za wypłatą wartości obopólnie przyjętej, lub na żądanie jednej z obu stron za wypłatą wartości szacunkowej, którą znawcy według przepisów sądowych obliczyć mają.

Na mocy odkupu kolei i z dniem tego odkupu, wchodzi państwo za wypłatą roczną obliczonej renty bez dalszego wynagrodzenia w posiadanie i używanie kolei obecnie koncesyonowanej ze wszystkimi powyżej wymienionemi, a do niej należącemi przedmiotami, tak ruchomemi jak i nieruchomemi.

Tak przy wygaśnięciu tej koncesyi, jakoteż przy odkupieniu kolei koncesyonaryusze zatrzymują własność utworzonego z własnych dochodów przedsiębiorstwa funduszu rezerwowego, ściągając się jeszcze mających aktywów, tudzież tych osobnych zakładów i budynków z własnego majątku wzniesionych lub nabytych, jakoto pieców do koksu i wapna, odlewni, fabryk maszyn i innych narzędzi, spichlerzy, doków, składów węgla i innych, do zbudowania lub nabycia których administracya państwa upoważniła ich z tym wyraźnym dodatkiem, że nie stanowią części składowej kolei żelaznej.

§. 21. Gdyby pomimo poprzedniczego ostrzeżenia, miało się powtarzać naruszanie lub niedopełnianie zobowiązań wskazanych dokumentem koncesyi lub ustawami, administracyi państwa przysługiwać będzie prawo, zarządzić odpowiednie ustawom środki zaradcze, a według okoliczności uznać koncesyę, nawet przed upływem trwania koncesyi, jako nieistniejącą.

Ostrzegając surowo aby nikt nie ważył się działać przeciwko postanowieniom tej koncesyi i nadając koncesyonaryuszom prawo domagania się u Naszych sądów wynagrodzenia udowodnionej szkody, udzielamy wszystkim władzom, do których to należy, wyraźny rozkaz, aby ściśle i troskliwie ezuwały nad koncesyą i wszystkimi w niej zawartemi postanowieniami.

W dowód czego wydajemy niniejszy list, opatrzony Naszą większą pieczęcią, w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu, dnia dwudziestego piątego czerwca w roku zbawienia tysiąc ośmset siedmdziesiątym, Naszego panowania dwudziestym drugim.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Holzgethan r. w.

Pretis r. w.

Dokument koncesyi z dnia 25 czerwca 1870,

na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Bielina przez dolinę Bielską do Uścia nad Łabą (Aussig).

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austriacki;

Apostolski król Węgier, król Czech, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiążę Austrii; Wielki Książę Krakowa; Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny; Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, itd. itd. itd.

Gdy Jan Liebig i sp. podali prośbę o udzielenie im koncesyi na budowę i ruch kolei żelaznej z Bielina przez dolinę Bielską do Uścia na Łabą, widzimy się spowodowani ze względu na pożyteczność tego przedsięwzięcia dla ogółu, udzielić wspomnianym petentom niniejszą koncesyą na zasadzie ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854 (Dz. u. p. Nr. 238) i ustawy z dnia 13 kwietnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 56) jak następuje:

§. 1. Nadajemy koncesyonaryuszom prawo budowy i ruchu parowej kolei żelaznej z Bielina łączącej się z projektowaną koleją Praga-Duchców przez dolinę Bielską do Uścia nad Łabą dla połączenia z północną koleją państwa, tudzież łączącej się z Łabą za pomocą kolei pociągowej a w danym razie dla połączenia z projektowaną koleją żelazną na prawym brzegu Łaby.

Rozstrzygnięcie w jaki sposób ta komunikacya a względnie połączenie ma być urządzone zastrzega się ministerstwu handlu.

§. 2. Koncesyonaryusze zobowiązują się rozpocząć budowę kolei żelaznej w §. 1 wymienionej w przeciągu trzech miesięcy licząc od dnia w którym pozwolenie na budowę całej linii wydane będzie, a ukończyć ją w ciągu następnych dwóch lat i gotową koleją oddać na użytek publiczny.

Dopełnienie tego zobowiązania koncesyonaryusze winni zabezpieczyć złożeniem kaucyi w kwocie pięćdziesiąt tysięcy złotych reńskich w walucie austriackiej.

Akta i dokumenta z tego powodu spisać się mające, wolne są od opłat i stempli.

§. 3. Budowa i urządzenia ruchu tej kolei mają być wykonane według planów szczegółowych, przez ministerjum handlu zatwierdzonych.

W szczególności należy także przy budowie stosować się do wymagań jakie postawi ministerjum handlu, jakoteż do istniejących ogólnych przepisów budowniczych i policyjnych.

Pozwolenie na zmiany w planach budowy zastrzega się administracyi państwa.

Budowa ziemna kolei może być ograniczona na pokład pod jedną koleją.

Do wzniesienia budowy ziemnej pod drugą koleją, tudzież położenia tejże w miejscach, w których administracya państwa uzna tego potrzebę, koncesyonaryusze będą obowiązani dopiero wtedy, gdy w ciągu dwóch po sobie następujących lat, roczny przychód brutto z jednej mili przewyższy sumę 140.000 złr. srebrem.

Co do połączenia linii z innymi kolejami, koncesyonaryusze winni zawrzeć ugodę z odnośnemi administracyami i przedłożyć takową ministerstwu do zatwierdzenia.

W braku porozumienia zastrzega się administracyi państwa prawo ustanowienia warunków co do wzajemnego używania wagonów sąsiednich kolei krajowych i co do łączenia linii z kolejami prowadzącemi z kopalni i innymi na własną potrzebę.

§. 4. W celu doprowadzenia do skutku kolei koncesyonowanej nadaje się koncesyonaryuszom prawo wywłaszczenia według postanowień odnośnych przepisów prawnych.

Ma być także przyznane koncesyonaryuszom podobne prawo w razie budowy kolei bocznych prowadzących do poszczególnych zakładów przemysłowych, jeżeli administracya państwa ze względu na interes publiczny uzna potrzebę budowy takich kolei.

§. 5. Przy budowie i ruchu kolei koncesyonowanej, winni koncesyonaryusze trzymać się osnowy niniejszego dokumentu koncesyi, jakoteż istniejących w tym względzie ustaw i rozporządzeń (mianowicie ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854 i regulaminu ruchu kolei żelaznych z dnia 16 listopada 1851 *), tudzież ustaw i rozporządzeń jakie w przyszłości mogą być wydane.

§. 6. W szczególności zaś, według przepisu §. 68 rzeczonego regulaminu ruchu żelaznych, koncesyonaryusze winni przewozić bezpłatnie pocztę i służbę pocztową.

Jeżeli administracya pocztowa uzna potrzebę zaprowadzenia na kolei koncesyonowanej kolei poczty ruchomej, jaka istnieje już na innych kolejach austriackich, natenczas koncesyonaryusze winni urządzać bezpłatnie i utrzymywać w wagonach pakunkowych miejsce odpowiednie potrzebie manipulacyi pocztowej.

Do pełnienia służby pocztowej ma być na żądanie administracyi pocztowej wyznaczony bezpłatnie stósowny pokój i izba na rekwizyta w gmachu stacyi kolei żelaznej, a co się tyczy zaspokojenia innych potrzeb, jakieby się w tym celu okazały, będzie zawarta osobna umowa.

Koncesyonaryusze są nadto obowiązani przewozić i oddawać we właściwych stacyach, bez osobnego wynagrodzenia, przesyłki pocztowe, odchodzące bez asystencyi urzędników pocztowych lub sług, z wyjątkiem przesyłek wartościowych.

Korespondencye odnoszące się do zarządu kolei, prowadzone między dyrekcją kolei (radą zawiadowczą) a jej podrzędnymi organami, lub korespondencye tych ostatnich między sobą, mają być przewożone na odnośnych liniach kolei przez sług kolejowych.

§. 7. Koncesyonaryusze zobowiązują się pozwolić administracyi telegrafów państwowych prowadzić linie telegraficzne wzdłuż kolei na swoim gruncie bez osobnego wynagrodzenia.

Administracya telegrafów winna jednak porozumieć się z koncesyonaryuszami co do miejsca na prowadzenie linii.

Nadto koncesyonaryusze winni wziąć na siebie bez wynagrodzenia czuwanie nad zbudowaną linią telegraficzną i polecić to służbie kolejowej.

Nadtomiast koncesyonaryusze mają prawo przymocować do pali telegrafów państwa, druty telegrafów ruchu.

Używanie telegrafów ruchu ogranicza się wyłącznie na korespondencye odnoszące się do ruchu kolei, jeżeli administracya państwa nie wyda osobnego rozporządzenia, dotyczącego depeszy państwowych, tudzież jeżeli nie zostanie zawarta umowa odnosząca się do depeszy prywatnych; używanie telegrafów ruchu zostaje przeto pod wpływem i nadzorem administracyi państwa.

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1852, Nr. 1.

§ 8. Wysokość cen jazdy i przewozu towarów poddaje się następującym ograniczeniom:

Taryfa maksymalna od mili austriackiej a mianowicie dla podróżnych, od osoby:

I w pierwszej klasie	30	ct.	wal.	austr.
II „drugiej „	25	„	„	„
III „ „	15	„	„	„
IV „ „ (dla stojących)	8	„	„	„

Taryfa maksymalna dla towarów przy zwykłej szybkości od cetnara cłowego i mili:

I klasa	2	ct.	wal.	austr.
II „	2 ¹ / ₂	„	„	„
III „	3	„	„	„

Wyjątkowo wyznaczają się następujące ceny frachtu dla przedmiotów poniżej wymienionych, jeżeli wagony będą niemi zupełnie napełnione:

Od zboża i soli	1·5	ct.	wal.	austr.
„ drzewa opałowego i do rżnięcia	1·2	„	„	„
„ węgla kamiennych, koksu, torfu prasowanego, żywicy, brył żelaznych, kamieni wapiennych i budulcowych	1·0	„	„	„

Jako opłata za ekspedycję pobierane będą przy wszelkich towarach 2 ct. od cetnara cłowego, w którą to kwotę jest już wliczona należność za naładowanie i wyładowanie, tudzież asekuracja powszechna.

Jeżeli strona załatwia naładowanie i wyładowanie natenczas tytułem opłaty na ekspedycję pobierane będzie tylko 1·5 ct. od cetnara cłowego.

Co się tyczy cen frachtu od innych przedmiotów, ustanowienia opłaty od składu, klasyfikacji towarów i innych postanowień względem ruchu, tak postępować należy, aby odnośne ceny i postanowienia w żadnym względzie nie były wyższe i uciążliwsze niż na północnej kolei państwa.

Uregulowanie cen jazdy i frachtu w granicach powyżej ustanowionych, zostawia się koncesyonaryuszom. Nie może tu jednak mieć miejsca osobiste przekładanie jednych nad drugich.

Jeżeli zatem któremu z odsyłających lub przedsiębiorców przewozu przyzwala się pod pewnymi warunkami zniżenie cen przewozu lub inne ulgi, natenczas zniżenie to lub ulga winny być przyzwolone wszystkim odsyłającym lub przedsiębiorcom przewozu, którzy zgodzą się na te same warunki.

Wszelkie taryfy specjalne muszą być obwieszane publicznie.

Zręsztą zastrzega się prawodawstwu moc uregulowania w każdym czasie postanowień taryfy jazdy i przewozu towarów; koncesyonaryusze winni poddać się takiemu uregulowaniu.

§ 9. Pozwala się aby ceny jazdy i przewozu towarów były obliczane i pobierane w krajowej monecie srebrnej, jednak w ten sposób, że należność przypadająca z uwzględnieniem wartości obiegowej, winna być przyjmowaną także w walucie krajowej.

Redukcya taryfy na walutę krajową ma się odbywać co miesiąc, na żądanie koncesyonaryuszów, jakoteż z rozporządzenia administracji państwa według przeciętnego kursu srebra w ostatnim miesiącu, przyczem jednak bez zezwolenia koncesyonaryuszów nie może nastąpić zniżenie poniżej 5 pre. kursu przeciętnego.

§ 10. Transporta wojskowe winny być przewożone według taryfy zniżonej, a mianowicie według ugody zawartej w tym względzie, jakoteż co do ulg dla podróżujących woj-

skowych, między ministerstwem wojny dla całego państwa a dyrekcją kolei północnej Cesarza Ferdynanda pod dniem 18 czerwca 1868 *), której postanowienia mają stanowić integralną część składową niniejszego dokumentu koncesyi.

Gdyby jednak ze wszystkimi lub z większą częścią kolei austryackich ułożone zostały, co do transportów wojskowych korzystniejsze dla państwa postanowienia, takowe mają obowiązywać także na kolei koncesyonowanej.

Postanowienia te winny być zastosowane także do straży skarbowej i straży bezpieczeństwa uorganizowanych na sposób wojskowy.

Koncesyonaryusze zobowiązują się przyjąć organiczne postanowienia i instrukcyę dla oddziałów kolei polowej, tudzież normy jakie w tym względzie kiedyś wydane być mogą, o ile takowe wejdą w zastosowanie na innych kolejach austryackich.

Koncesyonaryusze zobowiązują się przystąpić do zawartej przez spółki austryackich kolei żelaznych ugody względem niesienia wzajemnej pomocy dostarczenia środków przewozowych, przy przewozie większych transportów wojskowych.

§. 11. Urzędnicy państwa, oficyaliści sędzy, którzy z polecenia władzy mającej nadzór nad administracją i ruchem kolei żelaznych, lub dla zabezpieczenia interesów państwa na zasadzie tej koncesyi lub w sprawach dochodów, używają kolei żelaznej i wykażą się poleceniem tej władzy, winni być przewożeni bezpłatnie wraz z pakunkiem podróznym.

§. 12. W wypadkach nadzwyczajnej drożyzny żywności w cesarstwie austryackim, administracja państwa ma prawo zniżyć ceny przewozu tychże do połowy ceny maksymalnej.

§. 13. Koncesyonaryuszom nadaje się prawo zawiązania spółki akcyjnej i celem pozyskania potrzebnych funduszków, pozwala się im wydawać akcje i obligacye z prawem pierwszeństwa, opiekujące na okaziciela lub na imię w kwocie najmniej 150 złr., które na giełdach austryackich mogą być przedawane i urzędownie notowane.

Suma uzyskana za pomocą obligacyi z prawem pierwszeństwa nie może przewyższać trzech piątych części kapitału zakładowego.

Jeżeli obligacye z prawem pierwszeństwa będą wydawane w walucie zagranicznej, natenczas należy także uwidocznić kwotę w walucie austryackiej.

Umorzenie obligacyi z prawem pierwszeństwa, winno nastąpić przed umorzeniem akcji.

§. 14. Koncesyonaryusze mają prawo ustanawiać ajeneye w kraju i za granicą, tudzież urządzić środki przewozu dla osób i towarów wodą i lądem z zachowaniem istniejących przepisów.

§. 15. Koncesyonaryusze zobowiązują się popierać jak najusilniej przyjscie do skutku kolei bocznych prowadzących do kopalni węgla wzdłuż kolei głównej, a to w celu podniesienia wywozu węgla; względnie zaś zbudować takie koleje w drodze ugody zawartej z interesowanymi pod warunkiem oznaczenia ilości przewozu i dodatku do taryfy, podczas gdy ministerstwu handlu zastrzega się zatwierdzenie kierunku tych kolei i terminu budowy. Gdyby ugoda nie mogła przyjść do skutku, wówczas rozstrzygnie ministerstwo handlu, mając oraz wzgląd na to, aby kwota na oprocentowanie i umorzenie kapitału zakładowego, wyłożonego na odnośną kolej boczna, była zabezpieczona i dostateczna.

§. 16. Za prawne nadzorowanie przedsiębiorstwa budowy, ze względu na połączony z temże ciężar czynności koncesyonaryusze zobowiązują się uiszczać do skarbu państwa roczne wynagrodzenie pauszalne, którego wysokość oznaczy administracja państwa, w stosunku odnośnych kwot, opłacanych przez inne koleje krajowe.

Podobnie zobowiązują się koncesyonaryusze uwzględniać przy ubieganiu się o posady służbowe szczególnie urzędników państwa którzy z powodu zmian w organizmie admini-

*) Rozporządzenie normalne c. k. dziennika rozporządzeń dla armii z roku 1868, zeszyt 21, Nr. 97.

stracyjnym przejdą w stan rozporządzalności, jeżeli posiadają potrzebne uzdolnienie i odpowiedzą wymaganiom regulaminu służbowego przez koncesyonaryuszów ustanowić się mającego.

Koncesyonaryusze biorą także na siebie zobowiązanie, uwzględniać szczególnie zgłaszających się o posady przy przedsiębiorstwie wysłużonych a uzdatnionych wojskowych, mianowicie zaś podoficerów którzy dobrze służyli, jakoteż co do nadawania posad służbowych podoficerom przystąpić niezwłocznie do postanowień zapowiedzianej w tym względzie ustawy dla kolei subwencjonowanych.

Nadto zobowiązują się koncesyonaryusze dołożyć starania aby obowiązek ten był wyrażony w projekcie statutów spółki, ministerstwu spraw wewnętrznych przedłożyć się mającym.

§. 17. Państwo przyzwała kolei w §. 1 wspomnionej następujące ulgi:

- a) Uwolnienie od podatku dochodowego i uiszczania opłat stemplowych od kuponów, tudzież od wszelkiego podatku, jaki mocą przyszłych ustaw może być zaprowadzony, na przeciąg lat dwudziestu;
- b) uwolnienie od stempli i opłat przy wszystkich kontraktach, podaniach i innych dokumentach w celu pozyskania kapitału, tudzież w przedmiocie budowy i urządzenia kolei, aż do chwili otwarcia ruchu;
- c) uwolnienie od stempli i opłat pierwszej emisji akcyi i obligacyi z prawem pierwszeństwa, jakoteż kwitów tymczasowych, tudzież od opłat za przeniesienie własności przy zakupie gruntów.

§. 18. Czas trwania koncesyi, z wyrzeczoną w §. 9 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ochroną przeciwko zakładaniu nowych kolei, ustanawia się na lat dziewięćdziesiąt, licząc od dnia otwarcia ruchu na całej linii i gaśnię po upływie tego czasu.

Koncesya gaśnie także, jeżeli ustanowiony w §. 2 termin ukończenia budowy i otwarcia ruchu nie będzie dotrzymany, a przekroczenie terminu nie może być usprawiedliwione w myśl §. 11 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, mianowicie przesileniami politycznemi, lub finansowemi.

§. 19. Administracya państwa zastrzega sobie prawo, że po upływie trzydziestu lat od dnia wystawienia dokumentu koncesyi, może w każdym czasie odkupić kolej koncesyonowaną.

Dla oznaczenia ceny odkupu, obliczone będą roczne dochody czyste przedsiębiorstwa w ciągu siedmiu lat rzeczywiście odkup poprzedzających, z tego strącony będzie dochód czysty dwóch lat najniepomyślniejszych, i policzony będzie przeciętny czysty dochód pozostałych lat pięciu.

Ta kwota przeciętna która jednak nie może wynosić mniej niż piąty procent kapitału zakładowego wraz z ustanowioną kwotą amortyzacyjną, będzie wypłacana koncesyonaryuszom jako renta roczna w ratach półrocznych aż do upływu trwania koncesyi.

§. 20. Przy wygaśnięciu koncesyi i z dniem wygaśnięcia, państwo wchodzi bez wynagrodzenia w wolne od ciężarów posiadanie i w używanie kolei koncesyonowanej, mianowicie gruntu, robót ziemnych i sztucznych, całej ziemnej i nadziemnej budowy kolei i wszystkich nieruchomości przynależności, jakoto: dworców, miejsce do ładowania i wyładowania, wszystkich budynków do ruchu kolei potrzebnych w miejscach odjazdu i przyjazdu, domów strażniczych wraz ze wszystkiemi urządzeniami przy maszynach stałych, i wszystkiemi nieruchomościami.

Co się tyczy ruchomości, jako to: lokomotyw, wagonów, maszyn ruchomych, narzędzi i innych urządzeń i materyałów o ile są potrzebne do utrzymania ruchu i do tego stósowne,

przedmioty te przechodzą na rzecz państwa tylko za wypłatą wartości szacunkowej, obojnie przyjętej, lub na żądanie jednej ze stron za wypłatą wartości szacunkowej którą znawcy według przepisów sądowych obliczyć mają.

Na mocy odkupu kolei i z dniem tego odkupu, wchodzi państwo za wypłatą roczną obliczonej renty bez dalszego wynagrodzenia w posiadanie i używanie kolei obecnie koncesyonowanej ze wszystkimi powyżej wymienionemi, a tu należącemi przedmiotami, tak ruchomemi jak i nieruchomemi.

Tak przy wygaśnięciu tej koncesyi, jakoteż przy odkupieniu kolei koncesyonaryusze zatrzymują własność utworzonego z własnych dochodów przedsiębiorstwa funduszu rezerwowego, należących się mu aktywów, tudzież tych osobnych zakładów i budynków z własnego majątku wzniesionych lub nabytych, jakoto pieców do koksu i wapna, odlewni, fabryk maszyn i innych narzędzi, spichlerzy, doków, składów węgla i innych, do zbudowania lub nabycia których administracya państwa upoważniła go z tym wyraźnym dodatkiem, że nie stanowią części składowej kolei żelaznej.

§. 21. Gdyby pomimo poprzedniego ostrzeżenia, miało się powtarzać naruszanie lub niedopełnianie zobowiązań wskazanych dokumentem koncesyi lub ustawami, administracyi państwa przysługiwać będzie prawo, zarządzić odpowiednie ustawom środki zaradcze, a według okoliczności uznać koncesyę, nawet przed upływem trwania koncesyi, jako nieistniejącą.

Ostrzegając surowo aby nikt nie ważył się działać przeciwko postanowieniom tej koncesyi i nadając koncesyonaryuszom prawo domagania się u Naszych sądów wynagrodzenia udowodnionej szkody, udzielamy wszystkim władzom, do których to należy, wyraźny rozkaz, aby ściśle i troskliwie czuwały nad koncesyą i wszystkimi w niej zawartemi postanowieniami.

W dowód czego wydajemy niniejszy list, opatrzony Naszą większą pieczęcią, w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu, dnia dwudziestego piątego czerwca w roku zhabwienia tysiąc ośmset siedmdziesiątym, Naszego panowania dwudziestym drugim.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Holzgethan r. w.

Pretis r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

Zeszyt XL. — Wydany i rozesłany dnia 13 sierpnia 1870.

99.

Uгода z dnia 22 czerwca 1870,

między rządem ces. i król. a rządem związku północno-niemieckiego, względem zniesienia cła na Elbie.

(Zawarta w Wiedniu dnia 22 czerwca 1870 a wymieniona w obustronnych ratyfikacjach także dnia 26 czerwca.)

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Apostolski król Węgier, król Czech, Dalmaeyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryji i Illiryi; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Krakowa; Książę Lotaryngi, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny; Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Markgrabia Morawii, uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, itd. itd. itd.

Gdy pomiędzy Naszym pełnomocnikiem a pełnomocnikiem Najjaśniejszego króla pruskiego w imieniu związku północno-niemieckiego, zawartą i podpisaną została w Wiedniu dnia 22 czerwca 1870 z trzech artykułów złożona, a zniesienia celi na Elbie dotycząca ugoda, która słowo w słowo tak opiewa:

Najjaśniejszy Cesarz austryacki, król Czech itd. i Apostolski król Węgier itd. z jednej strony, a Najjaśniejszy król Pruski w imieniu związku północno-niemieckiego z drugiej strony, ożywieni życzeniem, podniesienia ruchu na Elbie zapomocą zniesienia ciężących na nim celi, rozkazali zagaić układy i do tego celu mianowali pełnomocnikami:

Jego cesarska i królewska apostolska Mość Swego rzeczywistego tajnego radcę, kancelerza państwa i ministra cesarskiego domu i spraw zewnętrznych itd. Fryderyka Ferdynanda Hrabiego Beusta,

Najjaśniejszy król pruski Swego generała majora i generała świty, nadwyczajnego posła i pełnomocnego ministra przy Jego cesarskiej i królewskiej Apostolskiej Mości itd. Hansa Lotara Schweinitza.

którzy po skutecznionem zawiadomieniu i wzajemnem uznaniu swoich pełnomocnictw ułożyli i zawarli ugode następującą.

Artykuł I.

Od 1-go lipca 1870 mogą być pobierane na Elbie od okrętów i ich ładunków, tudzież od tratw, tylko opłaty za używanie szczególnych zakładów, przeznaczonych do ułatwienia ruchu.

Artykuł II.

Ugoda pomiędzy Austryą, Prusami, Saksonią, Hanowerem, Danią, Meklenburg-Schwerinem, Anhalt-Dessau-Cöthen, Anhalt-Bernburg, Lubeką i Hamburgiem z dnia 4 kwietnia 1863 względem nowego uregulowania ceł na Elbie, zawieszona artykułem 14 tej ugody postanowienia istniejących dla żeglugi na Elbie traktatów i ugód, tudzież ugody pomiędzy Austryą, Prusami, Saksonią, Anhalt-Dessau-Cöthen, Anhalt-Bernburg i Hamburgiem z dnia 4 kwietnia 1863 względem zarządu i poboru wspólnego cła na Elbie w Wittenberge, wyjmują się z dniem 1 lipca 1870 z mocy obowiązującej.

Artykuł III.

Ugoda niniejsza będzie ratyfikowana, a dokumenta ratyfikacyi mają być wymienione w Wiedniu w przeciągu dni 10.

Wiedeń dnia 22 czerwca 1870.

Beust r. w.

Schweinitz r. w.

Tedy po zbadaniu wszystkich postanowień tej ugody zatwierdziłszy ją i przyzwolili, i przyrzekamy Naszem cesarskiem i królewskiem słowem za Siebie i Naszych następców, że ją w całej osnowie wiernie zachowywać będziemy i zachowywać każemy.

W dowód czego niniejszy dokument własnoręcznie podpisaliśmy i Naszą cesarską i królewską pieczęć na nim wycisnąć rozkazaliśmy.

Działo się w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu dnia 25 czerwca tysiąc ośmsetsiedmudziesiątego, Naszego panowania dwudziestego drugiego roku.

Franciszek Józef r. w.

Hr. **Beust** r. w.

Z najwyższego Jego ces. i król. Apostolskiej Mości:

Maxymilian Baron Gagern r. w.

c. i k. radca dworu i radca ministeryalny.

Powyzszą ugode ogłasza się niniejszem z tym dodatkiem iż takowa weszła w moc obowiązującą z dniem 1 lipca b. r.

Wiedeń, dnia 2 sierpnia 1870.

Potocki r. w.

Holzgethan r. w.

Pretis r. w.

100.

Dokument koncesyi z dnia 24 czerwca 1870.

na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Hetzendorfu do brzegu Dunaju pod Albern, łączącej się z koleją Cesarzowej Elżbiety.

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austriacki:

Apostolski król Węgier, król Czech, Dalmacyi, Kroatyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiążę Austrii; Wielki Książę Krakowa; Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny; Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, itd. itd. itd.

Gdy spółka akcyjna c. k. uprzywilejowanej kolei cesarzowej Elżbiety podała prośbę o udzielenie koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Hetzendorf do brzegu Dunaju pod Albern, łączącej się z koleją cesarzowej Elżbiety, widzimy się spowodowani ze względu na pożyteczność tego przedsięwzięcia dla ogółu udzielić wspomnianej spółce akcyjnej niniejszą koncesyą na zasadzie ustawy z dnia z dnia 13 kwietnia 1870 (Dz. ju. p. Nr. 56) o uwolnieniu nowych linii kolei żelaznych od podatków, jak następuje:

§. 1. Nadajemy spółce akcyjnej c. k. uprzyw. kolei cesarzowej Elżbiety prawo budowy i ruchu parowej kolei żelaznej z Hetzendorfu do brzegu Dunaju pod Albern przytykającej do kolei łączącej Penzing-Hetzendorf.

§. 2. Budowa i urządzenia ruchu tej kolei mają być wykonane według planów szczegółowych, przez ministerjum handlu zatwierdzonych.

W szczególności należy także przy budowie stosować się do wymagań jakie postawi ministerjum handlu, jakoteż do istniejących ogólnych przepisów budowniczych i policyjnych.

Pozwolenie na zmiany w planach budowy zastrzega się administracyi państwa jeżeli takowe w skutek rezultatu rewizyi technicznej, tudzież w skutek oględzin śladu, przedsięwzięć się mających przez komisję polityczną w myśl przepisu §. 6 ustawy o koncesyach na koleje żelazne okażą się potrzebnymi tak w interesie obrotu publicznego, jak dla zabezpieczenia trwałości kolei, tudzież dla zadość uczynienia postanowieniom prawnym.

Gdyby przy wykonaniu budowy okazało się że ze względów budowniczo-ekonomicznych lub ze względu na ruch, potrzebną lub pożądaną jest zmiana śladów kolei lub planów szczegółowych, która jednak niezmienna kierunku kolei oznaczonego w §. 1 i w obec śladu zatwierdzonego nie może w ogólności pogorszyć stosunków poziomu i kierunku, do zmiany takiej potrzeba uzyskać pozwolenie administracyi państwa.

Budowa ziemna kolei może być ograniczona na pokład pod jedną koleją.

Administracya państwa ma prawo domagać się wzniesienia budowy ziemnej pod drugą koleją, tudzież położenia tejże w miejscach, w których uzna tego potrzebę, jeżeli w ciągu dwóch po sobie następujących lat, roczny przychód brutto z jednej mili przewyższy sumę 160.000 złr. srebrem.

Względem użytkowania dworców kolei już istniejących lub koncesyonowanych w punktach zetknięcia kolei w §. 1 wspomnianej, jakoteż względem urządzenia służby ruchu w miejscach przejścia z jednej kolei na drugą, spółka kolei cesarskiej Elżbiety zobowiązuje się zawrzeć ugodę z interesowanymi administracyami kolei. Koszta budowy w razie potrzeby rozszerzenia budowli dworców obcych kolei winna ponieść spółka kolei cesarskiej Elżbiety.

W braku porozumienia zastrzega się administracyi państwa prawo ustanowienia warunków co do wzajemnego używania wagonów sąsiednich kolei krajowych i co do łączenia linii z kolejami prowadzącymi z kopalni i innymi na własną potrzebę.

§. 3. Spółka kolei cesarskiej Elżbiety zobowiązuje się rozpocząć budowę kolei koncesyonowanej w przeciągu dwóch miesięcy licząc od dnia dzisiejszego, ukończyć ją w przeciągu roku i gotową kolej oddać na użytek publiczny.

Pozwala się spółce kolei cesarskiej Elżbiety używać linii wspomnianej w §. 1 z początku tylko do przewozu towarów. Gdyby jednak następnie okazała się potrzeba użycia tej linii także do przewozu podróżnych, spółka kolei cesarskiej Elżbiety będzie obowiązana zaprowadzić na wspomnianej linii, na żądanie administracyi państwa przewóz podróżnych w sposobie i rozmiarach odpowiednich każdoczesnej potrzebie.

§. 4. W celu doprowadzenia do skutku kolei koncesyonowanej nadaje się spółce kolei cesarskiej Elżbiety prawo wyłączenia według postanowień odnośnych przepisów prawnych.

Ma być także przyznane koncesyonaryuszom podobne prawo w razie budowy kolei bocznych prowadzących do poszczególnych zakładów przemysłowych, jeżeli administracya państwa ze względu na interes publiczny uzna potrzebę budowy takich kolei.

§. 5. Przy budowie i ruchu kolei koncesyonowanej, winna spółka kolei cesarskiej Elżbiety trzymać się osnowy niniejszego dokumentu koncesyi, jakoteż istniejących w tym względzie ustaw i rozporządzeń (mianowicie ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854 (Dz. u. p. Nr. 238) i regulaminu ruchu kolei żelaznych z dnia 16 listopada 1851 (Dz. u. p. 1852 Nr. 1), tudzież ustaw i rozporządzeń jakie w przyszłości mogą być wydane.

§. 6. W szczególności zaś, według przepisu §. 68 rzeczonego regulaminu ruchu kolei żelaznych, spółka kolei cesarskiej Elżbiety winna przewozić bezpłatnie pocztę i służbę pocztową.

W razie zaprowadzenia przewozu podróżnych administracya pocztowa będzie miała prawo oznaczać dla pociągów odjeżdżających codziennie ze stacyi końcowych godzinę odjazdu i szybkość w każdym kierunku. Ile razy do służby pocztowej potrzeba będzie więcej jak jednego ośmiokołowego, lub dwóch czterokołowych wagonów, koncesyonaryusze otrzymają za każdy następny wagon wynagrodzenie od mili według słuszności ułożyć się mające.

Jeżeli administracya pocztowa uzna potrzebę zaprowadzenia na kolei koncesyonowanej, poczty ruchomej, jaka istnieje już na innych kolejach austriackich, natenczas spółka kolei cesarskiej Elżbiety winna dostarczyć bezpłatnie i utrzymywać zamiast zwykłych ośmio- lub czterokołowych wagonów, potrzebne do tego celu wagony ośmio- lub czterokołowe, urządzone dla poczty ruchomej według wymagania administracyi pocztowej.

Do pełnienia służby pocztowej w stacyach odbioru i wydawania listów ma być na żądanie administracyi pocztowej wyznaczone bezpłatnie stósowne biuro w gmachu stacyi kolei żelaznej, a co się tyczy zaspokojenia innych potrzeb, jakieby się w tym celu okazały, będzie zawarta osobna umowa.

Spółka kolei cesarskiej jest Elżbiety nadto obowiązana przewozić i oddawać we właściwych stacjach bez osobnego wynagrodzenia, przesyłki pocztowe, odchodzące bez asystencyi urzędników pocztowych lub sług, z wyjątkiem przesyłek wartościowych.

Korespondencye odnoszące się do zarządu kolei, prowadzone między dyrekcją kolei (radą zawiadowczą) a jej podrzędnymi organami, lub korespondencye tych ostatnich między sobą, mogą być przewożone na odnośnych liniach kolei przez sług kolejowych.

§. 7. Spółka kolei cesarskiej Elżbiety zobowiązuje się pozwolić administracyi telegrafów państwowych prowadzić linie telegraficzne wzdłuż kolei na swoim gruncie bez osobnego wynagrodzenia.

Administracya telegrafów winna jednak porozumieć się z koncesyonaryuszami co do miejsca na prowadzenie linii. Nadto administracya kolei winna wziąć na siebie bez osobnego wynagrodzenia czuwanie nad zbudowaną linią telegraficzną i polecić to służbie kolejowej.

Natomiast administracya kolei ma prawo przynocować do *pali telegrafów państwa druty telegrafów ruchu.

Używanie telegrafów ruchu ogranicza się wyłącznie na korespondencye odnoszące się do ruchu kolei, jeżeli administracya państwa nie wyda osobnego rozporządzenia, dotyczącego depeszy państwowych, tudzież jeżeli nie zostanie zawarta umowa odnosząca się do depeszy prywatnych; używanie telegrafów ruchu zostaje przeto pod wpływem i nadzorem administracyi państwa.

§. 8. Wysokość cen jazdy i przewozu towarów poddaje się następującym ograniczeniom:

Taryfa maksymalna od mili austriackiej a mianowicie w razie zaprowadzenia przewozu podróźnych, od osoby:

w pierwszej klasie	36	ct.	wal.	austr.
„ drugiej „	27	„	„	„
„ trzeciej „	18	„	„	„
„ czwartej „ (dla stojących)	12	„	„	„

Taryfa maksymalna dla towarów przy zwykłej szybkości od cetnara cłowego i mili: 3 ct. wal. austr.

Wyjątkowo wyznaczają się następujące ceny frachtu dla przedmiotów poniżej wymienionych, jeżeli wagony będą niemi zupełnie napełnione.

A. Od zboża i wyrobów młynarskich, soli drzewa budulcowego i do rznięcia, żelaza i wyrobów żelaznych, w ogólności 2½ ct.

B. Od węgla kamiennych, koksu, torfu prasowanego, żywicy, brył żelaznych, kamieni wapiennych i budulcowych 2 ct. wal. austr. od cetnara i mili.

Jako opłata za expedyceę pobierane będą przy wszelkich towarach 2 ct. od cetnara cłowego, w którą to kwotę jest już wliczona należytość za naładowanie i wyładowanie, tudzież asekuracya powszechna.

Jeżeli strona załatwia naładowanie i wyładowanie, natenczas tytułem opłaty za expedyceę pobierane będzie tylko 1½ ct. od cetnara cłowego.

Co się tyczy cen frachtu od innych przedmiotów, ustanowienia opłaty od składu, i innych postanowień względem ruchu, tak postępować należy, aby odnośne ceny i postanowie-

nia w żadnym względzie nie były wyższe i uciążliwsze niż na innych liniach kolei cesarskiej Elżbiety.

Uregulowanie cen jazdy i frachtu w granicach powyżej ustanowionych, zostawia się spółce kolei cesarskiej Elżbiety.

Nie może tu jednak mieć miejsca osobiste przekładanie jednych nad drugich.

Jeżeli zatem któremu z odsyłających lub przedsiębiorców przewozu przyzwała się pod pewnymi warunkami zniżenie cen przewozu lub inne ulgi, natenczas zniżenie to lub ulga winny być przyzwolone wszystkim odsyłającym lub przedsiębiorcom przewozu, którzy zgodzą się na te same warunki.

Wszelkie taryfy specjalne muszą być obwieszane publicznie.

Zresztą zastrzega się prawodawstwu moc uregulowania w każdym czasie postanowień taryfy jazdy i przewozu towarów; spółka kolejowa winna poddać się takiemu uregulowaniu.

Administracyi państwa w każdym razie wolno będzie zarządzić odpowiednie zniżenie cen jazdy i frachtu wraz z należyciami pobocznymi, jak tylko dochód czysty ostatnich dwóch lat wynosić będzie więcej niż dziesiąty procent.

§. 9. Pozwala się aby ceny jazdy i przewozu towarów były obliczane i pobierane w krajowej monecie srebrnej, jednak w ten sposób, że należność przypadająca z uwzględnieniem wartości obiegowej, winna być przyjmowaną także w walucie krajowej.

Redukcyja taryfy na walutę krajową ma się odbywać co miesiąc, na żądanie koncesyonaryuszów, jakoteż z rozporządzenia administracyi państwa według przeciętnego kursu srebra w ostatnim miesiącu, przyczem jednak bez zezwolenia koncesyonaryuszów nie może nastąpić zniżenie poniżej 5 pre. kursu przeciętnego.

§. 10. Transporta wojskowe winny być przewożone według taryfy zniżonej, a mianowicie według ugody zawartej w tym względzie, jakoteż co do ulg dla podrozujących wojskowych, między ministerstwem wojny a dyrekcją kolei północnej cesarza Ferdynanda pod dniem 18 czerwca 1868 *), której postanowienia mają stanowić integralną część składową niniejszego dokumentu koncesyi.

Gdyby jednak ze wszystkimi lub z większą częścią kolei austriackich ułożone zostały, co do transportów wojskowych korzystniejsze dla państwa postanowienia, takowe mają obowiązywać także na kolei koncesyonowanej.

Postanowienia te winny być zastosowane także do straży skarbowej i straży bezpieczeństwa uorganizowanych na sposób wojskowy.

§. 11. Urzędnicy państwa, oficyaliści i słudzy, którzy z polecenia władzy mającej nadzór nad administracją i ruchem kolei żelaznych, lub dla zabezpieczenia interesów państwa na zasadzie tej koncesyi lub w sprawach dochodów, używają kolei żelaznej i wykażą się poleceniem tej władzy, winni być przewożeni bezpłatnie wraz z pakunkiem podróznym.

§. 12. W wypadkach nadzwyczajnej drożyzny żywności w cesarstwie austriackim, administracyja państwa ma prawo zniżyć ceny przewozu tychże do połowy ceny maksymalnej.

§. 13. Spółce kolei cesarskiej Elżbiety nadaje się prawo celem pozyskania funduszów potrzebnych do budowy linii wspomnianej w §. 1 wydawać akcye i obligacye z pra-

*) Rozporządzenia normalne e. k. dziennika rozporządzeń dla armii z roku 1868, zeszyt 21, Nr. 97.

wem pierwszeństwa opiewające na okaziciela lub na imię, które na giełdach austryackich mogą być przedawane i urzędownie notowane.

Jeżeli obligacye z prawem pierwszeństwa będą wydawane w walucie zagranicznej, natenczas należy także uwidocznic kwotę w walucie austryackiej.

Umorzenie obligacyi z prawem pierwszeństwa winno nastąpić przed umorzeniem akcyi.

§. 14. Rachunki ruchu nowej linii wspomnianej §. 1 prowadzone będą oddzielnie od rachunków innych linii kolei cesarskiej Elżbety. Wydatki użyte wyłącznie na nową linią mogą być zapisane bezpośrednio na rachunek ruchu tejże linii.

Wspólne wydatki nowej linii i innych linii kolei cesarskiej Elżbety mają być rozdzielone w następujący sposób :

- a) Wydatki na dyrekcję i zarząd w stosunku liczby mil pociągowych przebytych na odnośnych liniach ;
- b) odpowiednie każdorazowej potrzebie uposażenie kas emerytalnej, prowizyjnej i na wsparcia, w stosunku płac i zasług wypłacanych na odnośnych liniach ;
- c) wydatki na reperacye, utrzymanie i uzupełnienie środków przewozowych w stosunku mil pociągowych przebytych na odnośnych liniach ;
- d) wydatki na dworzec w Penzingu w stosunku pociągów przychodzących i odchodzących z nowej linii a względnie kolei łączącej, mającej zetknięcie w Penzingu i pociągów głównej linii cesarskiej Elżbety.

§. 15. Państwo przyzwala kolei koncesyonowanej następujące ulgi :

- a) Uwolnienie od podatku dochodowego i uiszczania opłat stemplowych od kuponów, tudzież od wszelkiego podatku, jaki mocą przyszłych ustaw może być zaprowadzony, na przeciąg lat dwudziestu ;
- b) uwolnienie od stempli i opłat przy wszystkich kontraktach, podaniach i innych dokumentach w celu pozyskania kapitału, tudzież w przedmiocie budowy i urządzenia kolei, aż do chwili otwarcia ruchu ;
- c) uwolnienie od stempli i opłat pierwszej emisji akcyi i obligacyi z prawem pierwszeństwa, jakoteż kwitów tymczasowych, tudzież od opłat za przeniesienie własności przy zakupnie gruntów.

§. 16. Administracya państwa ma prawo przekonywać się, czy budowa kolei, tudzież urządzenie ruchu są wykonane we wszystkich częściach odpowiednio celowi i trwale, i zarządzić, aby błędy w tym względzie były powstrzymane, a względnie usunięte.

Administracya państwa, ma także prawo wglądać w administracyą za pośrednictwem wydelegowanego przez siebie organu.

Za ustanowione niniejszem nadzorowanie przedsiębiorstwa budowy, spółka kolei cesarskiej Elżbety winna ze względu na połączony z temże ciężar czynności uiszczać do skarbu państwa, roczne wynagrodzenie pauszalne, którego wysokość oznaczy administracya państwa.

§. 17. Czas trwania koncesyi, na linię wspomnianą w § 1 z wyrzeczoną w §. 9 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ochroną przeciwko zakładaniu nowych kolei, ustanawia się zgodnie z Art. IX. umowy z dnia 30 czerwca 1869 Dz. u. p. Nr. 122 na lat pięćdziesiąt, licząc od dnia otwarcia ruchu na nowych liniach kolei cesarskiej Elżbety stosownie do tej umowy wnieść się mających.

Po upływie tego czasu koncesya gaśnie.

Koncesya gaśnie także, jeżeli ustanowiony w §. 3 termin ukończenia budowy i otwarcia ruchu nie będzie dotrzymany, a przekroczenie terminu nie może być usprawiedliwione w myśl §. 11 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, mianowicie przesileniami politycznymi, lub finansowemi.

§. 18. Administracya państwa zastrzega sobie prawo, że po upływie trzydziestu lat od dnia otwarcia ruchu na całej koncesyonowanej kolei, może w każdym czasie odkupić niniejszą koncesyą a względnie kolej koncesyonowaną, za wynagrodzeniem w gotowiznie, spółce kolei cesarzowej Elżbiety uiścić się mającem.

Dla oznaczenia ceny odkupu, obliczone będą roczne dochody czyste linii koncesyonowanej w ciągu siedmiu lat rzeczywiście odkup poprzedzających, z tego strącony będzie dochód czysty dwóch lat najniepomyślniejszych, i policzony będzie przeciętny czysty dochód pozostałych lat pięciu.

Gdyby jednak obliczony tym sposobem czysty dochód przeciętny nie wynosił przynajmniej $5\frac{2}{10}$ pre. w srebrze nominalnego kapitału zakładowego, przez administracyę państwa pozwolonego, natenczas ta kwota minimalna przyjęta będzie jako dochód czysty, służyć mający za podstawę do obliczenia ceny odkupu.

Dochód czysty, na tych zasadach oznaczyć się mający, dwadzieścia razy wzięty, stanowi cenę odkupu.

Cyfra nominalnego kapitału zakładowego podlega przyzwoleniu ze strony administracyi państwa, do niej należą:

- a) koszta robót przygotowawczych i sporządzenia planów;
- b) koszta budowy i pierwszego urządzenia ruchu (t. j. aż do końca pierwszego roku ruchu po otwarciu ruchu na całej koncesyonowanej kolei), jakoteż wszelkie inne wydatki, jakie trzeba będzie ponieść koniecznie z powodu urządzenia i wprowadzenia w ruch kolei koncesyonowanej, oprócz kwoty wspomnianej już w punkcie a);
- c) pięćprocentowe odsetki od kwot kapitału w ciągu czasu budowy aż do otwarcia ruchu na całej koncesyonowanej kolei wpłacanych w miarę postępu budowy i urządzenia ruchu, po strąceniu czystego dochodu osiągniętego z częściowych przestrzeni kolei, jeżeliby ruch na tychże rozpoczął się pierwej, i odsetków od pieniędzy wpłaconych a nie zaraz użytych;
- d) koszta pozyskania funduszków, a względnie kwota przyzwolonej przez administracyę państwa, przeciętnej straty na kursie, przy ściąganiu funduszków w gotowiznie przy wydawaniu akcyi i obligacyi z prawem pierwszeństwa.

Jeżeli po upływie pierwszego roku ruchu, będą wzniesione nowe budowle, lub urządzenia ruchu będą pomnożone, natenczas koszta ztąd powstałe mogą być doliczone do kapitału zakładowego, jeżeli administracya państwa udzieliła pozwolenie na zamierzone nowe budowle lub na pomnożenie urządzeń ruchu a koszta należycie wykazane zostaną.

§. 19. Przy wygaśnięciu koncesyi i z dniem wygaśnięcia, państwo wchodzi bez wynagrodzenia w wolne od ciężarów posiadanie i w używanie kolei koncesyonowanej mianowicie gruntu, robót ziemnych i sztucznych, całej ziemnej i nadziemnej budowy kolei i wszystkich nieruchomych przynależności, jakoto: dworców, miejsc do ładowania i wyładowania, wszystkich budynków do ruchu kolei potrzebnych w miejscach odjazdu i przyjazdu, domów strażniczych wraz ze wszystkimi urządzeniami przy maszynach stałych, i wszystkimi nieruchomościami.

Co się tyczy ruchomości, jako to: lokomotyw, wagonów, maszyn ruchomych, narzędzi i innych urządzeń i materyałów o ile są potrzebne do utrzymania ruchu i do tego stosowne, z przedmiotów tych taka ilość, a względnie wartość ma przejść bezpłatnie na rzecz państwa, jaka odpowiada pierwszemu urządzeniu ruchu zawartemu w kapitale zakładowym.

Na mocy odkupu kolei i z dniem tego odkupu, wchodzi państwo za wypłatą ceny odkupu ustanowionej w §. 18 bez dalszego wynagrodzenia w posiadanie i używanie kolei obecnie koncesyonowanej ze wszystkimi powyżej wymienionemi, a tu należącemi przedmiotami, tak ruchomemi jak i nieruchomemi.

Tak przy wygaśnięciu tej koncesyi, jakoteż przy odkupieniu kolei spółka kolei cesarzowej Elżbiety zatrzymuje własność utworzonego z własnych dochodów przedsiębiorstwa funduszu rezerwowego, i ściągnąć się jeszcze mających aktywów, tudzież tych osobnych zakładów i budynków z własnego majątku wzniesionych lub nabytych, jakoto pieców do koksu i wapna, odlewni, fabryk maszyn i innych narzędzi, spichlerzy, doków, składów węgla i innych, do zbudowania lub nabywania których administracya państwa upoważniła ją z tym wyraźnym dodatkiem, że nie stanowią części składowej kolei żelaznej.

§. 20. Gdyby pomimo poprzedniego ostrzeżenia, miało się powtarzać naruszanie lub niedopełnianie zobowiązań wskazanych dokumentem koncesyi lub ustawami, administracyi państwa przysługiwać będzie prawo, zarządzić odpowiednie ustawom środki zaradcze, a według okoliczności uznać koncesyę, nawet przed upływem jej trwania jako wygasłą.

§. 21. Spółka kolei cesarzowej Elżbiety przyjmuje na siebie zobowiązanie, że przy obsadzeniu opróżnionych posad służbowych, będzie szczególnie uwzględniać podoficerów c. k. armii którzy dobrze służyli.

Ostrzegając surowo aby nikt nie ważył się działać przeciwko postanowieniom tej koncesyi i nadając spółce kolei cesarzowej Elżbiety prawo domagania się u Naszych sądów wynagrodzenia udowodnionej szkody, udzielamy wszystkim władzom, do których to należy, wyraźny rozkaz, aby ściśle i troskliwie czuwały nad koncesyą i wszystkimi w niej zawartymi postanowieniami.

W dowód czego wydajemy niniejszy list, opatrzony Naszą większą pieczęcią, w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu, dnia dwudziestego czwartego miesiąca czerwea w roku zbawienia tysiąc ośmset siedmdziesiątym, Naszego panowania dwudziestym drugim.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Holzgethan r. w.

Pretis r. w.

101.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 1870,

względem przydzielenia gmin Pittin, Hostetin, Szanów i Petrówka do okręgu sądu powiatowego w Brodzie węgierskim w Morawii.

Na podstawie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwea 1868, Dz. u. p. Nr. 59 wyłącza się gminy Pittin, Hostetin, Szanów i Petrówka z okręgu sądu powiatowego w Kloboukach (obwód Hradyski) i przydziela do okręgu sądu powiatowego w Brodzie (węgierskim).

Rozporządzenie to wchodzi w moc obowiązującą z dniem 15 września 1870.

Tschabuschnigg r. w.

102.**Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia
3 sierpnia 1870,**

względem przydzielenia gmin Hausdorf i Kunewald do okręgu sądu delegowanego miejskiego w Nowym Jiczynie a gmin miasteczko i wieś Pasków, tudzież Oppersdorf do okręgu sądu powiatowego w Mistku w Morawii.

Na podstawie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868 Dz. u. p. Nr. 59 wyłącza się gminy Hausdorf i Kunewald z okręgu sądu powiatowego w Fulneku, tudzież miasteczko i wieś Pasków jakoteż Oppersdorf z okręgu sądu powiatowego w Ostrawie Morawskiej, i przydziela dwie pierwsze do okręgu sądu delegowanego miejskiego w Nowym Jiczynie, a trzy ostatnie do okręgu sądu powiatowego w Mistku.

Rozporządzenie to wchodzi w moc obowiązującą z dniem 1-go października 1870.

Tschabuschnigg r. w.

103.**Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia
3 sierpnia 1870,**

względem przydzielenia gmin Górny Dubian, Tuleszyce i Czermakowice do okręgu sądu powiatowego w Krumłowie w Morawii.

Na podstawie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868 Dz. u. p. Nr. 59 wyłącza się gminy Górny Dubian, Tuleszyce i Czermakowice z okręgu sądu powiatowego w Hrottowicach i przydziela do okręgu sądu powiatowego w Krumłowie.

Rozporządzenie to wchodzi w moc obowiązującą z dniem 15 września 1870.

Tschabuschnigg r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XLI. — Wydany i rozesłany dnia 20 sierpnia 1870.

104.

Patent cesarski z dnia 19 sierpnia 1870,

względem zwołania sejmu krajowego Dalmacyi na dzień 25 sierpnia 1870.

My Franciszek Józef Pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austriacki;

Król Węgier i Czech, Dalmaeyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy itd.; Arcyksiążę Austrii; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Saleburga, Styryi, Karynty, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastali, Oświęcimia i Zatora, Cieszyna, Friulu, Dubrownika i Zadru; uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia Górnej i Dolnej Luzacyi i na Istrii; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencyi, Sonnenbergu itd.; Pan Tryestu, Kottaru i na Marchii Windyjskiej, Wielki Wojewoda Województwa Serbskiego itd. itd. itd.

wiadomo czynimy:

Sejm krajowy Dalmacyi, patentem Naszym z dnia 30 lipca b. r. zwołany na dzień 20 bieżącego miesiąca do prawnego miejsca zebrania, ma się zebrać dnia 25 bieżącego miesiąca.

Dan w Naszem głównem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu dnia 19 sierpnia tysiąc osmset siedmdziesiątego, Naszego panowania dwudziestego drugiego roku.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Taaffe r. w.

Tschabuschnigg r. w.

Holzgethan r. w.

Petrinó r. w.

Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XLII. — Wydany i rozesłany dnia 21 sierpnia 1870.

105.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 20 sierpnia 1870,

mocą którego wydaje się regulamin szkolny i naukowy dla ogólnych szkół ludowych.

Obowiązuje w krajach reprezentowanych w Radzie państwa, wyjąwszy królestwo Galicyi i Łodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i markgrabstwo istryjskie.

Na mocy §. 78 ustawy z dnia 14 maja 1869, Dz. u. p. Nr. 62, i po wysłuchaniu krajowych władz szkolnych, uznaję za stosowne wydać prowizorycznie następujący regulamin szkolny i naukowy dla ogólnych szkół ludowych, a to z zastrzeżeniem dalszych rozporządzeń, jakie w miarę doświadczenia i postępu szkół ludowych okażą się potrzebnymi, tudzież uwzględniając tę okoliczność, że poszczególne ustawy krajowe względem szkół ludowych jeszcze nie przysły do skutku.

Rozporządzenie to ma wejść w moc obowiązującą z początkiem roku szkolnego 1870/1.

Stremayr r. w.

Regulamin szkolny i naukowy

dla

ogólnych szkół ludowych.

I. O uczęszczaniu do szkoły.

§. 1. Dla dopilnowania, aby dzieci według przepisu uczęszczały do szkoły, władza szkolna miejscowa, (miejscowa rada szkolna) winna udzielić przewodniczącemu szkoły, na ośm dni przed rozpoczęciem się każdego roku szkolnego, wykaz wszystkich dzieci okręgu szkolnego, obowiązanych uczęszczać do szkoły. Co do konskrybowania i utrzymywania w naczności dzieci, obowiązanych uczęszczać do szkoły, władza szkolna krajowa (krajowa rada szkolna) wyda osobne przepisy.

Obowiązkiem jest rodziców lub ich zastępców, dzieci obowiązane uczęszczać do szkoły przyprowadzić w jednym z ostatnich trzech dni przed rozpoczęciem się roku szkolnego, dla wpisania ich w rejestr dzieci do szkoły uczęszczających (w metrykę szkolną). Uchybiających temi obowiązkami rodziców lub ich zastępców przewodniczący szkoły wymieni władzy szkolnej miejscowej, w celu przeprowadzenia prawnej czynności urzędowej.

§. 2. Dzieci są obowiązane uczęszczać do szkoły gdy ukończą szósty rok życia. Te, które przy rozpoczęciu się roku szkolnego są w wieku pomiędzy piątym a szóstym rokiem życia, mogą być przyjęte tylko za zezwoleniem władzy szkolnej miejscowej. Pozwolenie to może być udzielone tylko dzieciom fizycznie i umysłowo dojrzałym, i tylko wtedy, jeżeli tym sposobem nie przekroczy się przepisanej liczby uczniów.

§. 3. Żadne dziecko nie może bez powodów usprawiedliwiających opuszczać pewnych godzin lub dni na naukę szkolną przepisanych.

Nieobecność w szkole, w przeciągu ośmiu dni dostatecznie nie usprawiedliwiona, jeżeli jej przyczyna nie jest powszechnie wiadoma, będzie uważana jako nieusprawiedliwiona.

§. 4. Jako słuszne przyczyny usprawiedliwiające uważać należy w szczególności:

- a) chorobę dziecka;
- b) chorobę rodziców lub krewnych, jeżeli jest dowiedzionem, że ci potrzebują koniecznie aby ich dziecko pielęgnowało;
- c) stan powietrza, z powodu którego zdrowie dzieci mogłoby być narażone na niebezpieczeństwo;
- d) drogi trudne do przebycia.

§. 5. Jeżeli przyczyną nieuczęszczania do szkoły jest brak odzienia przy udowodnionem ubóstwie, władza szkolna miejscowa winna postarać się, aby ci, którzy są do tego prawnie obowiązani, natychmiast zaradzili potrzebie.

§. 6. Każdy nauczyciel winien ze swej strony wykazywać nieobecność uczniów i w tym celu codziennie wszelką nieobecność, tak usprawiedliwioną jak i nieusprawiedliwioną zapisywać dokładnie w dzienniku szkolnym. Przewodniczący szkoły przedkłada władzy szkolnej miejscowej wykaz nieobecności uczniów w terminie ustawą do rewizji wyznaczonym. W jaki sposób wykaz ten ma być przedkładanym, wskaże krajowa władza szkolna.

§. 7. Władza szkolna miejscowa ma niezwłocznie zbadać przyczyny nieobecności uczniów, o ile takowe są wątpliwe, i postąpi przeciwko opieszałym rodzicom lub ich zastępcom według przepisów prawnych.

II. O wyznaczeniu czasu do nauki.

§. 8. Rok szkolny trwa 46 tygodni. Zazwyczaj zaczyna się pomiędzy 1 września a 1 listopada.

Tam gdzie się znajdują szkoły średnie, nauka w szkołach ludowych rozpoczynać się ma jednocześnie, to jest w czasie dla tamtych do nauki wyznaczonym.

Dla wszystkich innych miejsc, czas rozpoczęcia i zakończenia nauki, wyznacza, z uwzględnieniem stosunków miejscowych i zatrudnienia mieszkańców, władza szkolna powiatowa (powiatowa rada szkolna), która z tych samych względów może także rozdzielić ferye główne, sześciotygodniowe na przeciąg całego roku.

Władza szkolna krajowa może zezwolić na wyjątki od powyższych postanowień co do rozpoczęcia roku szkolnego.

§. 9. Dni feryalne w ciągu roku szkolnego ustanawia krajowa władza szkolna.

§. 10. Nauka szkolna ma odbywać się we wszystkich dniach roku na ferye niewyznaczonych, a tylko w razie nadzwyczajnych okoliczności, władza szkolna miejscowa może wyznaczyć na ferye najwięcej jeszcze trzy dni w przeciągu roku szkolnego.

(Dodatek dla Tyrolu i Vorarlbergu: Ze względu na miejscowe i inne szczególne stosunki, władza szkolna krajowa może pozwolić na czasowe uwolnienie dzieci od obowiązku uczęszczania do szkoły w miesiącach letnich).

§. 11. W szkołach o kilku klasach nauka powinna być zwyczajnie całodniowa, tylko w szkołach jednoklasowych, w wypadku, o którym wspomina §. 45 niniejszego regulaminu, może być zaprowadzona nauka półdniowa.

W skutku uzasadnionych wniosków władzy szkolnej powiatowej, krajowa władza szkolna ma prawo pozwolić wyjątkowo także w innych wypadkach na zaprowadzenie nauki półdniowej.

§. 12. Czas rozpoczęcia i trwania nauki szkolnej w godzinach wcześniejszych lub późniejszych, jak tego rozmaite wymagają okoliczności, wyznacza władza szkolna miejscowa, uwzględniając jednak przepisaną liczbę godzin.

§. 13. Dzieci obowiązane są uczęszczać do szkoły aż do ukończenia czternastego roku życia.

Skrócenie czasu przepisanego na naukę szkolną, (zmniejszenie liczby godzin szkolnych w tygodniu, ograniczenie nauki na półrocze zimowe, zaprowadzenie wykładów wieczornych, lub niecodziennych albo w jaki inny odpowiedni sposób), może być dozwolone po wsiach tylko dla młodzieży w dwóch ostatnich latach nauki szkolnej. Bliższe orzeczenie w tym względzie przysługuje krajowej władzy szkolnej, z uwzględnieniem odnośnych życzeń i wniosków władz szkolnych miejscowych i powiatowych.

(Dodatek dla Gorycyi i Gradyski: W duchu tych postanowień rada szkolna krajowa wyda potrzebne rozporządzenie dla tych okręgów szkolnych, w których na mocy §. 21 ustawy krajowej względem zakładania szkół, dzieci obowiązane są uczęszczać do szkoły tylko aż do ukończenia dwunastego roku życia.

III. O wystąpieniu ze szkoły.

§. 14. Wyszedłszy z obowiązku uczęszczania do szkoły, dzieci, które według zdania przewodnika szkoły (w szkołach o kilku klasach według zdania konferencji nauczycielskiej) nabyły najpotrzebniejszych, przepisanych wiadomości (§. 21, ustęp 2 ustawy państwowej z dnia 14 maja 1869 względem szkół ludowych), i mają być uwolnione od obowiązku uczęszczania do szkoły, otrzymają świadectwo ukończonej nauki, za które nie składa się żadnej opłaty (taksy) pod jakimkolwiek tytułem. Gdyby takowego świadectwa odmówiono, rodzice lub ich zastępcy mają prawo prosić władzę szkolną powiatową o odbycie z uczniem egzaminu.

Świadectwo ukończonej nauki otrzymają także te dzieci, którym władza szkolna powiatowa, na mocy §. 21, ustępu 3 ustawy państwowej o szkołach ludowych, pozwoliła opuścić szkołę przed upływem lat obowiązujących.

§. 15. Dzieci, które nie uzyskają świadectwa ukończonej nauki obowiązane są uczęszczać do szkoły nawet po upływie lat obowiązujących.

Dzieci których stan umysłowy lub fizyczny po wyjściu z obowiązku uczęszczania do szkoły dowodnie okazuje, iż nie można się spodziewać aby cel szkoły ludowej osiągnęły, otrzymają świadectwo odbytej nauki, w którym wyraźnie odwołać się należy na niniejszy paragraf regulaminu szkolnego i naukowego.

§. 16. Dzieci pobierające naukę w domu, lub w zakładzie prywatnym któremu nie przysługują prawa instytutu publicznego, kończąc wiek obowiązujący do szkoły, winny poddać się egzaminowi w szkole publicznej, i wykazać się z tego władzy szkolnej powiatowej okręgu szkolnego w którym są konskrybowane (§. 1).

Za egzamin składa się takse w kwocie pięć złotych waluty austriackiej, którą egzaminatorowie i przewodniczący szkoły rozdziela pomiędzy siebie w równych częściach. W razie udowodnionego ubóstwa władza szkolna bezpośrednio przełożona nad szkołą, może uwolnić od tej taksy całkiem lub częściowo.

§. 17. Od obowiązku uzyskania świadectwa ukończonej nauki wyjętymi są dzieci które w wspomnionym przeciągu czasu uczęszczają do wyższej szkoły, jakoteż podlegające ułomnościom umysłowym lub ciężkim cielesnym, a które z tego powodu ustawa uwalnia czasowo lub nazawsze od obowiązku uczęszczania do szkoły publicznej.

§. 18. Świadectwo ukończonej nauki wystawia przewodniczący szkoły, w szkołach zaś o kilku klasach podpisuje takowe także nauczyciel najwyższej klasy.

Nazwiska dzieci wychodzących ze szkoły zapisują się w księdze którą władza szkolna miejscowa przechowuje, a zarazem notuje się wyjście ze szkoły w metryce szkolnej.

§. 19. W świadectwach ukończonej nauki wystawionych dla dzieci które uczęszczały do publicznej szkoły ludowej wyrazić należy prócz dokładnego rodoskazu ucznia:

- a) jak długo uczeń uczęszczał do szkoły;
- b) sąd o moralnem zachowaniu się i pilności wychodzącego ze szkoły;
- c) sąd o jego biegłości w poszczególnych przedmiotach naukowych;
- d) oświadczenie, że wymaganiom ustawy zostało zadosyć uczynionem i uczeń na tej zasadzie jest uwolnionym od obowiązku uczęszczania do szkoły.

W świadectwach uczniów prywatnych (§. 16) odpada wyszczególnienie jak długo uczeń uczęszczał do szkoły, tudzież sąd wspomniany pod b).

§. 20. Pilność w uczęszczaniu do szkoły klasyfikuje się słowami: bardzo pilnie, pilnie, mniej pilnie, niedbale; zachowanie moralne: zupełnie odpowiednie, odpowiednie, mniej odpowiednie; postęp w poszczególnych przedmiotach naukowych: bardzo dobrze, dobrze, miernie, niedostatecznie.

IV. 0 karności szkolnej.

§. 21. Wychowanie młodzieży ma na celu kształcenie otwartych, szlachetnych charakterów. Dla osiągnięcia tego celu nauczyciel powinien nieustannie mieć na względzie prawdziwie moralne zachowanie się młodzieży, budzić zamiłowanie obowiązków, jakoteż uczucie honoru, ducha społeczeńskiego, uczucia ludzkości, i miłości ojczyzny. Może i powinien używać w tym celu wszelkich środków, prawnie pozwolonych i przez pedagogię zaleconych.

§. 22. W szczególności należy nakłaniać każdego ucznia do schludności i porządku, do ścisłego posłuszeństwa i przyzwoitego zachowania się.

Schludność odnosi się nietylko do ciała i odzieży, lecz także do środków naukowych, sprzętów szkolnych, izby szkolnej i innych miejsc w domu szkolnym.

Dzieci których powierzchowność w skutek chorobliwego stanu wznieca obrzydzenie, lub których obecność w szkole każe się obawiać rozpowszechnienia choroby zaraźliwej, należy wydalic z szkoły i nieprzypuszczać dopóki ta przeszkoda nie będzie usunięta.

§. 23. Uczniowie powinni przychodzić do szkoły w czasie właściwym i nie wolno im oddalać się z izby szkolnej bez pozwolenia nauczyciela.

Po upływie pierwszych dwóch godzin nauki w którejkolwiek połowie dnia następuje pauza 15 minut trwająca, podczas której, jeżeli okoliczności są po temu, uczniowie mogą

oddalać się z izby szkolnej za pozwoleniem nauczyciela, klasami lub oddziałami. Zamiast tego, gdzie, lub gdy oddalenie się z izby szkolnej jest niemożliwym, można zaprowadzić ćwiczenia gymnastyczne według zasad gymnastyki domowej.

Dla dzieci dwóch najniższych klas wieku następuje pauza pięciominutowa już po pierwszej godzinie nauki.

§. 24. W zastosowaniu środków wychowawczych, szczególny wzgląd mieć należy na właściwości dziecka. W żadnym razie kary nie powinny szkodzić moralnemu uczuciu dziecka, ani jego zdrowiu. Kara cielesna jest bezwarunkowo wykluczona ze szkoły.

Jako środki karności służą w ogóle pochwała, nagroda z dodaniem premii w końcu roku; z drugiej strony przestroga, upomnienie, stanie w ławce lub przed ławkami, zatrzymanie w klasie pod odpowiednim dozorem (zawiadomiwszy o tem rodziców jeżeli można), stawienie dziecka przed konferencją nauczycieli (w szkołach jednoklasowych przed przewodniczącym miejscowej władzy szkolnej), nakoniec czasowe wydalenie.

Ostatnią karę może zarządzić władza szkolna miejscowa na wniosek przewodniczącego szkoły (w szkołach o kilku klasach na wniosek konferencji nauczycielskiej) tylko w wypadkach wyjątkowych, jeżeli pobyt dziecka w szkole zagraża w wysokim stopniu moralności współuczniów.

Co się tyczy dzieci wykluczonych ze szkoły wchodzą w zastosowanie postanowienia §. 20 ustawy państwowej o szkołach ludowych.

§. 25. Nauczyciel powinien mieć wzgląd także na zachowanie się dzieci po za szkołą, o ile może zwracać na to uwagę.

W razie samowolnej nieobecności dzieci w szkole należy zawiadomić natychmiast rodziców aby zaradzili złemu.

V. O obowiązkach nauczycieli.

§. 26. Nauczyciel obowiązany jest pełnić sumiennie ważny swój urząd, wykonywać ściśle wszelkie postanowienia ustaw i rozporządzeń, jakoteż polecenia władz zwierzchnich, wstrzymywać się od wszelkiego nadużywania szkoły, tudzież swego względem tejże stanowiska do agitacji politycznych, narodowościowych lub wyznaniowych, i mieć czujne oko na wszystkie dzieci jego pieczy powierzone.

W szkołach przy których jest kilku nauczycieli powinni ci zgodą swoją i wzajemnym szacunkiem jednać sobie zaufanie powszechne, dla przyczyniania się tym sposobem do dobra i podniesienia szkoły. Przewodniczącemu szkoły winni drudzy nauczyciele w sprawach urzędowych ściśle posłuszeństwo.

§. 27. Nauczycielowi nie wolno poruczać dzieciom do szkoły uczęszczającym czynności niedających się pogodzić z karnością szkolną, lub niezostających w żadnym związku z celem nauki.

§. 28. Wymierzając kary, nauczyciel powinien ciągle mieć przed oczyma swój obowiązek i swoją odpowiedzialność moralną. Środków do karania powinien używać oszczędnie i z wyrachowaniem.

§. 29. Nauczyciel powinien ile możności popierać potrzebny dla dobra nauki i wychowania stosunek z domem rodzicielskim i zgodne jego współdziałanie. W szczególności jeżeli uczniowie po kilkakrotnie przeciwko prawom szkolnym wykroczyli, winien porozumieć się z rodzicami lub ich zastępcami jakich środków karnych w przyszłości użyć wypadnie.

Nauczyciel baczyć powinien aby lokalności i sprzęty szkolne były zawsze czysto utrzymane; nadto nie powinien lokalności szkolnych w sposób ich przeznaczeniu przeciwny ani sam używać, ani tego komu innemu pozwalać.

Za uszkodzenia skutkiem swawoli będące, odpowiada sprawca. Ile razy okaże się potrzeba reperacyi lub pomnożenia sprzętów szkolnych, przewodniczący winien udać się o zarządzenie do władzy szkolnej miejscowej, a jeżeli ta nie zaradzi, do władzy szkolnej powiatowej.

§. 30. W szkołach jednoklasowych nauczyciel powinien przybywać do izby szkolnej na kwadrans przed rozpoczęciem nauki, zaczynać i kończyć naukę ściśle w godzinach wyznaczonych. W szkołach o kilku klasach konferencya nauczycieli zarządzi co potrzeba względem nadzoru nauczycielskiego nad dziećmi przed rozpoczęciem nauki. Bez legalnego uprawnienia, żaden nauczyciel nie może nauki przerywać, zawieszać lub skracać, i żadnych zgoła zmian przedsiębrać w czasie na naukę wyznaczonym.

W razie słabości, należy wcześniej zawiadomić, w szkołach jednoklasowych władzę szkolną miejscową, w szkołach o kilku klasach, przewodniczącego szkoły.

§. 31. Urlop do trzech dni w szkołach jednoklasowych może udzielić władza szkolna miejscowa, w szkołach o kilku klasach przewodniczący szkoły, o czym za każdym razem należy zawiadomić władzę szkolną powiatową. Dłuższy urlop tylko władza szkolna powiatowa udzielić może,

§. 32. Jeżeli nauczyciel chce złożyć posadę nauczycielską, natenczas, wyjąwszy gdyby był przeniesionym na inną posadę nauczycielską, winien podać prośbę o uwolnienie do władzy szkolnej miejscowej przynajmniej na kwartał pierwszej.

Jeżeli nauczyciel chce ustąpić przed końcem roku szkolnego, potrzebnem jest do tego pozwolenie krajowej władzy szkolnej.

W żadnym razie nauczyciel nie może upuszczać swojej posady w szkole dopóki stosownie do przepisów nie zostanie uwolnionym.

§. 33. W każdej szkole przewodniczący tejże jest odpowiedzialnym za utrzymanie w porządku ksiąg urzędowych jakie mogą być potrzebne, tudzież aktów, jako to: kroniki szkolnej, metryki szkolnej, dzienników i katalogów, księgi z wykazami tygodniowemi wziętych przedmiotów, protokołów konferencyi, spisu książek gratysowych otrzymanych i rozdanych itd. On także powinien przechowywać pieczęć urzędową. On prowadzi dokładny inwentarz posiadanych środków naukowych i sprzętów szkolnych, z końcem każdego roku szkolnego wyszczególnia ile w ciągu roku przybyło i wykaz ten przedkłada w odpisie władzy szkolnej miejscowej nadmienając oraz co jeszcze nabyć potrzeba.

Do inwentarza szkolnego należy także ustawa szkolna tudzież wychodzące rozporządzenia i przepisy dla szkół ludowych.

Wszystkie książki i akta powinny być uporządkowane według lat i przechowywane w archiwie szkolnem; w razie zmiany osób oddając je następcy urzędowemu, spisać należy protokół.

§. 34. Przewodniczący szkoły ma nadzór nad wewnętrznymi sprawami szkoły i niemi kieruje. W szczególności jego jest obowiązkiem mieć staranie aby ustawa szkolna była ściśle wykonywana.

O ile mu czas pozwoli powinien uczęszczać na godziny swoich współnauczycieli i współnauczycielek, i starać się o usunięcie nieporządków i nadużyć jeżeliby się zdarzały. Zmierającym do tego celu rozporządzeniom przewodniczącego, powinni nauczyciele być posłuszni. Jeżeli który z nauczycieli postrzeże, iż jakieś rozporządzenie tego rodzaju sprzeciwia się ustawie albo regulaminowi szkolnemu, lub szkodzi dobru szkoły, ma prawo a nawet obowiązek oznajmić o tem powiatowej władzy szkolnej.

§. 35. Zażalenia i życzenia z poza obrębu szkoły oznajmia przewodniczący szkoły odnośnym nauczycielom. Gdyby sprawa mogła stać się szkodliwą dla szkoły, powinien donieść o niej władzy szkolnej miejscowej.

§. 36. W razie przeszkodzenia którego z nauczycieli w szkołach o kilku klasach, przewodniczący powinien mieć staranie o dalszy tok nauki, gdy zaś można przewidywać że przeszkodzenie dłuższy czas trwać będzie, zawiadomia o tem powiatową władzę szkolną.

W szkołach jednoklasowych przewodniczący władzy szkolnej miejscowej zawiadamia natychmiast władzę szkolną powiatową.

VI. O konferencyi nauczycielskiej.

§. 37. W szkołach posiadających więcej sił nauczycielskich przewodniczący szkoły zwołuje regularnie co miesiąc konferencyę nauczycielską, odbywać się mającą w czasie nie przeznaczonym na naukę. Konferencyę nadzwyczajną zwołuje ile razy sam uzna naglącą potrzebę, lub gdy to dwóch członków ciała nauczycielskiego zaproponuje.

Członkami konferencyi są wszyscy nauczyciele, nauczyciele niżsi i pomocnicy. Ci ostatni mają głos uchwalający tylko wtedy gdy chodzi wyłącznie o przedmiot którego uczą albo o ich uczniów; w innych razach mają tylko głos doradczy.

§. 38. Celem konferencyi nauczycielskich w ogólności jest, aby nauczyciele mogli się porozumieć co do zasad nauki, karności i urządzeń szkolnych, tudzież co do stanu nauki, moralnego zachowania się uczniów i postępu dzieci, dalej celem ich jest osiągnięcie niezbędnej w każdej szkole zgodności i wspólności postępowania ze strony nauczycieli.

Na konferencyi nauczycielskiej mają być także rozbierane i uchwalane cele klas, które ze względu na miejscowe stosunki potrzebują zmiany, tudzież przeprowadzenie ogólnego planu naukowego, tok nauki dla każdego przedmiotu przez wszystkie klasy ściśle przestrzegać się mający, nareszcie zasady karności i kary cięższe wymierzać się mające. Jeżeli zajdzie potrzeba odstąpienia od przepisów powszechnych ustanowionych dla szkół ludowych w ogólności konferencya winna przedłożyć uchwały swoje za pośrednictwem powiatowej władzy szkolnej, władzy szkolnej krajowej do rozstrzygnięcia.

§. 39. Na konferencyi prezyduje przewodniczący szkoły a w razie jego nieobecności nauczyciel, którego on sam do tego wyznaczy. Jeżeli nie wyznaczy nikogo, natenczas przewodniczącym konferencyi będzie najstarszy w służbie.

Wszyscy członkowie ciała nauczycielskiego obowiązani są znajdować się na posiedzeniach; w razie przeszkody trzeba przewodniczącego zawiadomić. Członkowie konferencyi nauczycielskiej prowadzą po kolei protokół rozpraw, zawierający postawione wnioski i powzięte uchwały, który ma być przez wszystkich obecnych podpisany i złożony w archiwum.

§. 40. Uchwały zapadają prostą większością głosów, w razie równości głosów rozstrzyga głos prezydującego.

Członkowie mają prawo składać wota oddzielne i w danym razie żądać przesłania protokołu do władzy szkolnej powiatowej.

Przewodniczącemu przysługuje prawo wstrzymać wykonanie powziętej uchwały jeżeli takowa według jego zdania sprzeciwia się ustawie lub jest szkodliwą dla dobra szkoły. W tym razie jednak powinien postarać się natychmiast o rozstrzygnięcie władzy szkolnej powiatowej.

Każdy członek ciała nauczycielskiego obowiązany jest wypełniać ściśle w swoim zakresie działania uchwały powzięte na konferencyi nauczycielskiej.

VII. Podział klas.

§. 41. Szkoły ludowe przybierają nazwę od liczby klas, przy czem jednak nie liczą się klasy równorzędne; tak jest szkoła ludowa jednoklasowa, o dwóch klasach itd.

§. 42. Stósownie do liczby sił nauczycielskich uczniowie są albo wszyscy łącznie w jednej klasie, albo podzieleni na kilka klas.

Każda klasa, w której znajdują się dzieci rozmaitych stopni wieku i wykształcenia, rozpada się na kilka oddziałów.

§. 43. W szkołach o kilku klasach liczą się klasy od dołu do góry i nazywają się pierwsza, druga, trzecia klasa itd.

W podobny sposób przybierają nazwę rozmaite oddziały poszczególnych klas.

§. 44. Uczniowie dzielą się na klasy lub oddziały według stopnia swoich wiadomości, przyczem i wiek ich także odpowiednio uwzględniać należy.

Chłopców i dziewczęta po ukończeniu dwunastego roku życia należy, o ile to jest możebnem, uczyć oddzielnie. W szkołach o czterech i więcej klasach rozdział ten bezwzględnie przeprowadzonym być powinien.

§. 45. W szkołach jednoklasowych, jeżeli uczniów jest przeszło pięćdziesięciu, można ich podzielić na dwie grupy, z których każda w innej porze dnia naukę pobierać będzie. Wspólnie z grupą niższych stopni wieku uczyć się mają dziewczęta dwóch ostatnich stopni wieku.

§. 46. W szkołach o kilku klasach podział dzieci na klasy i oddziały stosownie do zachodzących okoliczności przedsięwzięcie ciało nauczycielskie (konferencya nauczycielska) i zaraz na początku roku szkolnego zawiadamia o tem władzę szkolną powiatową, za pośrednictwem władzy szkolnej miejscowej.

§. 47. W ciągu pierwszych lat czterech dzieci uczą się w szkole najmniej 18 a najwięcej 24 godzin tygodniowo, w następnych czterech latach nauki szkolnej zazwyczaj (§. 13) najmniej 24 a najwięcej 28 godzin.

W szkołach jednoklasowych w których nauka jest półdniowa, pierwsza grupa ma 12, druga 18 godzin tygodniowo.

§. 48. Przenoszenie dzień z jednej klasy do drugiej, tudzież w klasie z jednego oddziału do drugiego następuje zazwyczaj z końcem roku szkolnego.

Dzieci wyjątkowo w ciągu roku szkolnego przyjęte umieści przewodniczący szkoły na podstawie odbytego z nimi egzaminu w tej klasie lub tym oddziale, który nabytym już wiadomościom odpowiada.

§. 49. Jeżeli w klasie są uczniowie rozmaitego wieku, skutkiem czego potrzebnem jest ugrupowanie na oddziały, nauczyciel powinien starać się o odpowiednie celowi zatrudnienie oddziałów których bezpośrednio nie naucza. Stósownie zarządzane używanie uczniów do powtarzania z drugimi i przerabiania działów nauki już wykładanych przez nauczyciela, nie jest wykluczone jeżeli się odbywa w obecności i pod nadzorem nauczyciela w ten sposób, że jest tylko pomocą w nauczaniu pośredniem.

VIII. O zakresie nauki.

§. 50. Ustanowienie materiału dla nauki religii pozostawia się władzy kościelnej z utrzymaniem w mocy wydanych w tym względzie postanowień prawnych (§. 5 ustawy państwowej o szkołach ludowych); dopóki to nie nastąpi, trzymać się należy dotychczasowej praktyki.

Rozporządzenia władzy kościelnej względem ćwiczeń religijnych oznajmi władza szkolna powiatowa przewodniczącemu szkoły za pośrednictwem władzy szkolnej miejscowej. Gdyby co do rozmiarów tych ćwiczeń zachodziło nieporozumienie między władzą szkolną powiatową a władzą kościelną, natenczas władza szkolna krajowa w tym względzie rozstrzygnie.

Jest obowiązkiem szkoły aby przy ćwiczeniach religijnych zaprowadzonych w myśl §. 5 ustawy państwowej o szkołach ludowych, nauczyciele odnośnych wyznań nadzorowali uczniów pod względem dyscyplinarnym.

§. 51. Zakres nauki języka ma być następujący: Dokładne rozumienie tego co drudzy udzielają w języku ojczystym, zdolność ustnego i pisemnego wyrażania się poprawnie i płynnie; biegłość w czytaniu z czuciem tak drukowanego jak pisanego i dokładne rozumienie tego co się czyta, tak pod względem treści, jak i pod względem związku poszczególnych części. Przytem starać się należy o zaostrenie daru postrzegania, o jasność myśli i wzmocnienie pamięci.

Nauka języka zostaje w związku z nauką poglądu.

Ta zaczyna się oglądaniem, zgłębianiem i opisywaniem najbardziej znajomych przedmiotów w szkole, w domu i w otoczeniu. Od pierwszego początku szczególną zwracać należy uwagę na poprawność i dokładność w mówieniu, tudzież czystą wymowę.

Z uczniami wyższych stopni ćwiczenia te dalej prowadzić i rozszerzać należy. To, co w naturze i życiu jest dziecku bliskiem i zapomocą książki do czytania staje się zblizonem, ma być na drodze poglądu udzielonem.

Dla uczniów niższych stopni z nauką poglądu łączyć się mają formalne ćwiczenia w mówieniu, przyczem należy ich zapoznać z najważniejszymi formami słów. Gramatyki teoretycznej nie należy użyć jako osobnego przedmiotu, lecz w tych ćwiczeniach ma się ją pomieścić.

W nauce czytania uczniowie niższych stopni powinni dojść do czytania wyraźnie, z biegłością mechaniczną i odpowiednio myśli.

Ćwiczenia pisemne z uczniami niższych stopni ograniczają się na przyswojeniu pewnej wprawy w odpisywaniu metodycznie kierowanem słów i zdań. Ćwiczenia pisemne mają także i ten cel, aby uczeń trwale sobie przyswoił formy języka używane w ćwiczeniach gramatycznych. Przy wszelkich ćwiczeniach pisemnych szczególną zwracać należy baczość na ortografią i interpunkcją.

Tak samo wciągnięcie uczniów średnich i wyższych stopni aby czytali poprawnie co do dźwięku i myśli, wprawnie i w sposób okazujący iż rzecz rozumieją, należy także do najważniejszych zadań nauki języka.

Formalne ćwiczenia gramatyczne, które mają się odbywać ustnie i pisemnie obejmują dla uczniów tych stopni poznanie form zdania prostego, poznanie głównych i pobocznych części zdania, odmianę słów i słoworód.

Koniec nauki języka stanowi gramatyczne rozpatrywanie zdania w rozmaitych jego formach.

Ćwiczenia pisemne uczniów średnich stopni obejmują wypracowania na wzór powiastek lub opisów czytanych i mówionych. Uczniowie wyższych stopni wypracowywać mają listy i kompozycje według podanych pomysłów, odpowiednich pojęciu uczniów, i obznajomić ich należy z formą i własnościami najważniejszych układów pisemnych, potrzebnych w życiu obywatelskiem.

Ćwiczenia w deklamowaniu z pamięci wzorów prozy i poezji których jednak zrozumienie starannie wprzód ułatwić należy, mają być przedsiębrane z uczniami wszystkich stopni.

(Postanowienia dodatkowe dla Tyrolu, Czech, Morawii, Szląska, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny, Dalmacyi, Tryestu i Gorycyi z Gradyką :

Dla szkół, w których drugi język krajowy wchodzi w naukę (§. 6 ustawy państwowej o szkołach ludowych), władza szkolna krajowa wyda bliższe rozporządzenia co do zakresu tej nauki i jej przeprowadzenia.

§. 52. Zakresem nauki rachunków jest: oparte na poglądzie zgłębienie pojęcia liczb i stósunku liczb o ile takowe wchodzą w zakres życia zwyczajnego. Wprawa w rozwiązywaniu ustnie i pisemnie zadań rachunkowych zdarzających się w życiu praktycznym. Jeżeli osiągnięcie wprawy mechanicznej jest jednym z głównych zadań, którego przy nauce rachunków nie można spuszczać z oka, to z drugiej strony ogólne wykształcenie umysłowe, jako cel także uwzględniać należy.

Z uczniami wszystkich stopni odbywać trzeba ćwiczenia rachunkowe ustne i pisemne w odpowiednim związku.

Uczniowie niższych stopni powinni nauczyć się wszystkich głównych działań arytmetycznych z liczbami od 1 do 100.

Dla uczniów średnich stopni następują ćwiczenia z większymi liczbami. Dalej ułatwia się im poznanie systemu dziesiętnego liczb, i ćwiczy ich w rachowaniu liczbami wielorakimi i ułamkami dziesiętnymi.

Uczniów wyższych stopni ćwiczyć należy w rachowaniu ułamkami zwyczajnymi, następnie unaoecznić system miar, wag i monet krajowych i francuskich, i zastosować rachunki do potrzeb życia praktycznego.

Odpowiednio stosunkom miejscowym i przyszłemu powołaniu uczniów mają być głównie uwzględniane rachunki gospodarskie, przemysłowe lub proste kupieckie. Dziewczęta należy ćwiczyć szczególnie w rachunkach jakie zdarzają się w gospodarstwie domowym.

§. 53. Zadaniem nauki rysunku i nauki o figurach geometrycznych jest kształcić oko i rękę uczniów i wpoić im silnie jasne pojęcie i różnicę kształtów i rozmiarów; wprawa w przedstawieniu liniami proporcji przestrzeni, rysowanie przedmiotów ograniczonych płaszczyznami jakoteż liniami prostymi i krzywymi, zręczność w rysowaniu z natury prostych przedmiotów. Wybór przedmiotów do rysowania powinien odpowiadać potrzebom życia praktycznego.

Uczniowie niższych stopni rysują przedmioty proste podług wzorów nakreślonych na tablicy szkolnej. Dla uczniów średnich i wyższych stopni udziela się naukę rysunku w związku z nauką o figurach geometrycznych, wprawiając uczniów najprzód w kreśleniu odnośnych figur. Zdolniejszych uczniów należy ćwiczyć w rysowaniu prostszych ornamentów, planów i map. Oznaczenie jak daleko ma się dojść z nauką rysunków tak w ogóle jak w każdej klasie w szczególności, zostawia się nauczycielowi; winien on jednak zwrócić także należyłą uwagę na potrzeby dziewcząt pod względem nauki rysunku.

Nauka o figurach geometrycznych przeznaczona jest dla uczniów średnich i wyższych stopni. Poznać powinni: kąt, trójkąty, czworokąty i wielokąty, koło, elipsę, wielościan, ostrosłup, walec, ostrokągi i kulę. Obliczanie powierzchni i objętości kończy naukę.

§. 54. W zakresie nauki pisania leży: Wprawa w wyraźnym, szybkim i ile możności ładnym pisaniu językiem wykładowym, a względnie drugim językiem krajowym, w szkołach niemieckich także literami łacińskimi.

Od początku należy przyzwyczajać uczniów, aby wszystko co piszą, nie tylko pięknie, lecz także ortograficznie, poprawnie i dokładnie pisali.

Naukę pisania należy od początku wprowadzić w ścisły związek z innymi przedmiotami szkolnymi.

§. 55. Nauka przedmiotów realnych ma na celu najważniejsze wiadomości z nauk przyrodniczych, geografii i historii. Tu trzymać się należy tej zasady, że dla uczniów niższych i średnich stopni nauka ta łączy się z elementarzem i książkami do czytania, a dopiero uczniom wyższych stopni ma być wykładana oddzielnie.

§. 56. Nauka historii naturalnej powinna wzbudzić w uczniach zajęci: się naturą i przywiązanie do niej, obznajomić ich z najpowszechniejszymi ciałami przyrody, wdrożyć ich

do bystrego i dokładnego postuzogania, tudzież do opisywania cech przedmiotów wziętych pod oględziny. Szczególnie zwracać należy uwagę na przyrodę krajową, w szkołach zaś wiejskich na przedmioty przyrody odnoszące się do rolnictwa, (gospodarstwa polowego, ogrodnictwa, sadownictwa, kultury kwiatów, jedwabnictwa, pszczelnictwa i hodowli bydła). O ile to jest możebnem należy opierać naukę na oglądaniu samychże rzeczywistych ciał przyrody, gdy zaś to niewystarcza, używać rycin. Obznajomienie uczniów z systemem historii naturalnej nie jest zadaniem ogólnej szkoły ludowej.

Dla uczniów niższych stopni nauka historii naturalnej łączy się z nauką poglądu. Potrzeba obznajomić dzieci z pewną liczbą najważniejszych zwierząt i roślin ojczystych. Z tem należy połączyć odpowiednio naukę o ochronie zwierząt i roślin.

Dla uczniów średnich stopni książka do czytania służy za podstawę do nauki historii naturalnej.

W wyższych klasach wiadomości już przyswojone, mają być rozszerzane. Ciała odznaczające się charakterystyką pomiędzy najważniejszymi grupami wszystkich trzech królestw, mianowicie zaś ciała, które użytecznością lub szkodliwością, szerokiem zastosowaniem w rzemiosłach i sztukach lub wywieraniem przeważnego wpływu, odznaczają się w gospodarstwie przyrody, przedewszystkiem uwzględnione być powinny. Tu należy dalej nieco dokładniejsza znajomość człowieka, i wykład najważniejszych działów nauki o zachowaniu zdrowia.

Naukę historii naturalnej dopełnia najodpowiedniej ogród szkolny urządzony stósownie do miejsca i pór roku.

§. 57. Nauka fizyki ma na celu ułatwić poznanie i rozumienie najważniejszych zjawisk przyrody. Punkt wyjścia stanowią zjawiska przyrody i proste eksperymenta. Uczniom niższych stopni mówi się o najważniejszych zjawiskach przyrody przy nauce poglądu. Dla uczniów średnich stopni książka do czytania służy za podstawę, a samo czytanie nastęrcza sposobność omawiania i objaśniania powtarzających się najeczęściej zjawisk przyrody, tu należą: przybywanie i ubywanie ciepła (termometr), ciąg powietrza, ciśnienie powietrza (barometr, pompa), wiatr, rosa, szron, mgła, chmury, deszcz, śnieg, lód, palenie, ogrzewanie pomieszczeń.

Z uczniami wyższych stopni trzeba przejść wybór rozmaitych działów fizyki z uwzględnieniem ich pojęcia i starać się aby materyał ten dokładnie zrozumieli. Do wykładu fizyki przydać należy z chemii to, co jest koniecznie potrzebnem do zrozumienia najpospolitszych procesów chemicznych w życiu domowem, w rolnictwie i przemyśle.

§. 58. Zadaniem nauki geografii i historii jest aby z jednej strony zapomocą obznajomienia uczniów z ziemią ojczyzną i najważniejszymi przejściami Austrii i jej mieszkańców, wzbudzić w nich miłość ku swojej prowincyi i monarchii tudzież przywiązanie do cesarza i dynastyi, z drugiej zaś strony aby zapomocą zarysów nauki o świecie rozszerzyć widnokrąg umysłowy i uszlachetnić serce.

W zakresie nauki geografii leży: Przeglądowa znajomość fizycznych i topicznych, etnograficznych i politycznych stósunków prowincyi i monarchii, najważniejsze wiadomości o Europie i innych częściach świata z wyjaśnieniem właściwości ziemi; rozumienie pospolitych zjawisk, będących skutkiem kształtu, położenia i ruchu ziemi. Jako punkt wyjścia w tej nauce służy rozwijający się zwolna przed oczyma uczniów plan ich miejsca zamieszkania i jego okolicy; zarazem należy prowadzić uczniów powoli do dokładnego zrozumienia mapy.

Do zakresu nauki historii należy: Znajomość historii miejsca zamieszkania, prowincyi i monarchii tudzież najważniejszych wiadomości z historii powszechnej, mianowicie tych wypadków, które zostają w bliskim związku z historią ojczyzną, lub

wywarły ważny wpływ na rozwój ludzkości. Naukę tę, udziela się uczniom niższych stopni łącznie przy używaniu książek do czytania, a uczniom średnich stopni przy nauce geografii, głównie w formie biografii. W ostatnich latach nauczyciel powinien się starać o powtórzenie, zebranie w całość i chronologicznie uporządkowanie głównych ustępów tego, czego się uczniowie nauczyli.

W końcu należy obznajmić uczniów z głównymi zasadami konstytucyj ojezyskiej.

§. 59. Zadaniem nauki śpiewu jest obudzić zmysł muzyczny, dopomóc do wykształcenia dzieci pod względem estetycznym i uczuciowym i ożywić uczucie patrio-tyczne. W pierwszych latach ćwiczy się uczniów w śpiewaniu podług słuchu: głównym celem jest wyrobienie głosu i słuchu muzycznego. Uczniom wyższych stopni trzeba udzielać naukę śpiewu na zasadzie systemu nót. Pewną liczbę dobrych pieśni ludowych, które tak eo się tyczy tekstu jak i melodyi mogą i w przyszłości mieć wartość dla uczniów, należy wpajać im w pamięć.

§. 60. Ćwiczenia ciała mają głównie służyć do tego, aby młodzież rozwijając się, nabierała za ich pomocą siły, zręczności, pewności siebie, odwagi i zmysłu porządku, a zarazem przyczyniać się do utrzymania świeżości ciała i umysłu. Tu należą ćwiczenia na komendę i wolne, gry gymnastyczne, a dla uczniów wyższych stopni, ćwiczenia z przyrządami, jeżeli się takowe znajdują. Ze względu na płeć ćwiczenia ciała powinny być po części inne dla chłopców, a inne dla dziewcząt.

§. 61. Jeżeli władza szkolna miejscowa życzy sobie aby oprócz wymienionych przedmiotów jeszcze inne weszły w zakres nauk udzielanych w szkole ludowej, rozstrzygnie o tem władza szkolna krajowa. Odnośna jednak nauka może mieć miejsce tylko w zwyczajnych godzinach szkolnych.

§. 62. Poszczególne przedmioty naukowe nie powinny występować bez związku ze sobą, lecz wszystkie mają być uważane jako jednolity materiał służący do kształcenia uczniów, należy je zatem traktować we wzajemnym ze sobą związku.

Dla przedmiotów naukowych, w szkole ludowej udzielanych, nie przepisuje się żadnej określonej metody.

Nadzorcy szkolni powiatowi i krajowi mają jednak czuwać nad tem, aby unikano doświadczenia rozmaitych metod. Nauczycieli winni przyswoić sobie metody uznane w umiejętności i praktyce a przyjęte przez konferencję nauczycielską.

§. 63. W każdym powiecie rzeczą jest powiatowej konferencji nauczycielskiej ustanowić plan nauki w granicach przepisów prawnych, a gdy krajowa władza szkolna poda do wiadomości plany normalne, także z uwzględnieniem takowych i rozdzielić materiał naukowy na rozmaite klasy i oddziały. Przytem należy uwzględnić odpowiednio rozmaite kategorie szkół ludowych. Uchwały należy przedłożyć władzy szkolnej powiatowej do zatwierdzenia.

Plany nauk dla szkół praktycznych połączonych z zakładami do kształcenia nauczycieli ustanawiają ciała nauczycielskie tych zakładów i przekładają je do zatwierdzenia władzy szkolnej krajowej.

Każdy nauczyciel winien spełnić żądania ustanowione tym sposobem dla każdej klasy i każdego oddziału i za dotrzymanie zakresu klas i oddziałów jest odpowiedzialny nadzorcym władzom szkolnym.

Tak konferencje nauczycielskie jak i władze szkolne powinny pamiętać że ustanowione w §§. 51 do 60 zakresy nauki uważane są obecnie jako najszersze, które w ogólnej szkole ludowej osiągnięte być mają, takowe zatem w myśl §. 3 ustawy państwowej o szkołach ludowych mogą być w szkołach dwu- i jednoklasowych według potrzeby ścieśnione.

§. 64. Rozkład godzin proponuje w szkołach jednoklasowych nauczyciel, w szkołach o kilku klasach konferencja nauczycielska, poczem przedkłada się go władzy szkolnej po-

wiatowej, (w szkołach praktycznych przy zakładach do kształcenia nauczycieli władzy szkolnej krajowej) do zatwierdzenia.

Zatwierdzone rozkłady godzin powinny być w odnośnych izbach szkolnych wywieszone w miejscu widocznem.

IX. O egzaminach i świadectwach.

§. 65. Z końcem każdego roku szkolnego mogą się odbywać według zdania miejscowej władzy szkolnej, egzamina publiczne. Głównym ich celem jest obznajomić rodziców z działalnością szkoły i w szerszych kołach gminy szkolnej wzmocnić żywy dla spraw szkolnych współudział. Władza szkolna miejscowa winna porozumieć się z przewodniczącym szkoły co do sposobu i czasu odbycia egzaminu publicznego i donieść o tem władzy szkolnej powiatowej, która w czasie właściwym wyznaczy dzień egzaminu i ustanowi osobę do przewodniczenia temuż.

Zamiast egzaminów rocznych lub w związku z nimi mogą odbywać się uroczystości szkolne.

§. 66. Wydawanie świadectw w ogólnych szkołach ludowych ograniczyć należy na świadectwa ukończonej i odbytej nauki wspomniane w oddziale III niniejszego regulaminu szkolnego. Dopóki trwa obowiązek uczęszczania do szkoły, świadectwo szkolne (świadectwo uczęszczania), może być wystawione tylko na uzasadnioną prośbę rodziców lub ich zastępców; na takim świadectwie cel jego wyraźnie wymienionym być powinien.

O moralnem zachowaniu się i postępach dzieci należy jednak zawiadamiać rodziców lub ich zastępców pisemnie, cztery razy w ciągu każdego roku szkolnego (zawiadomienia szkolne).

§. 67. Te zawiadomienia szkolne powinny zawierać zdanie o uczęszczaniu do szkoły, zachowaniu się moralnem i postępach ucznia, a to słowami przepisanemi w §. 20.

§. 68. Rodzice obowiązani są stwierdzić podpisem, iż otrzymali od nauczyciela zawiadomienie szkolne. Gdyby tego potwierdzenia odmawiano, nauczyciel zażąda pomocy władzy szkolnej miejscowej.

§. 69. Egzamina z uczniami prywatnymi, dopóki ci znajdują się w wieku obowiązującym uczęszczać do szkoły, mogą być przedsiębrane w każdej publicznej szkole ludowej, tylko wyjątkowo, na uzasadnione żądanie rodziców lub ich zastępców; w wystawić się mającym świadectwie cel jego za każdym razem wyraźnie wymienionym być powinien.

Co do taksy egzaminacyjnej obowiązuje postanowienie zawarte w §. 16.

X. O środkach do uczenia i do uczenia się.

§. 70. Każda szkoła powinna być zupełnie zaopatrzona w potrzebne środki do uczenia i do uczenia się służące. Względem dostarczenia tychże przewodniczący szkoły winien zwrócić się do władzy, ustawą do tego powołanej.

§. 71. W każdej szkole powinny się znajdować według potrzeby przynajmniej następujące środki do uczenia:

- a) przyrządy do pierwszej nauki czytania;
- b) przyrząd unaoczniający do pierwszej nauki rachunków;
- c) ryciny do nauki poglądu;
- d) glob;
- e) po jednej mapie ściennej półkuli ziemskich, kraju rodzinnego, monarchii austriacko-węgierskiej i Palestyny;

- f) wzory do nauki rysunku;
- g) mały zbiór przedmiotów przyrody krajowej i prostych aparatów fizycznych;
- h) biblioteka szkolna.

§. 72. Środki do uczenia się które konferencya nauczycielska przeznaczy dla każdej klasy lub oddziału, powinny znajdować się w rękach wszystkich uczniów.

Oprócz potrzebnych książek szkolnych każde dziecko uczęszczające do szkoły powinno posiadać tabliczkę do pisania, a uczniowie wyższych stopni zeszyty do pisania i do rysunków według polecenia nauczyciela.

Książek szkolnych i innych środków naukowych powinni dzieciom dostarczyć rodzice lub ich zastępcy, w razie zaś udowodnionego ich ubóstwa, osoby do tego na mocy ustawy obowiązane.

XI. O szkołach robót ręcznych kobiecych i gospodarstwa domowego.

§. 73. W ogólnych szkołach ludowych koniecznymi przedmiotami naukowymi dla dziewcząt są ręczne roboty kobiece i nauka gospodarstwa domowego.

Władze szkolne powiatowe powinny zatem na wniosek lub po wysłuchaniu władz szkolnych miejscowych urządzić szkoły robót albo połączone z szkołami ludowymi albo od nich oddzielone.

W samoistnych szkołach dla dziewcząt, szkoła robót powinna zawsze stanowić osobny oddział.

Nauka w takowych powinna być udzielana poza obrębem czasu szkole ludowej w §. 47 na naukę wyznaczonego, przynajmniej przez sześć miesięcy w roku szkolnym.

§. 74. Liczbę godzin nauki w tygodniu wyznaczy władza szkolna powiatowa.

§. 75. Nauczycielka może nauczać najwięcej 40 uczennic jednocześnie. W razie większej liczby uczenie trzeba urządzić oddziały równorzędne.

§. 76. Władza szkolna powiatowa oznacza od którego kursu rocznego szkoły ludowej ma się rozpocząć naukę.

§. 77. Na żądanie rodziców lub ich zastępców władza szkolna miejscowa może udzielić uwolnienie od uczęszczania do szkoły robót, tym dziewczętom, których stosunki spodziewać się każą, że potrzebną tę naukę otrzymają na innej drodze.

§. 78. Nauka robót ręcznych ma obejmować:

Szycie, przedewszystkiem białe;

Cérowanie, tak pończoch, jak i wszelkich innych materyi;

Znaczenie bielizny;

Przykrwanie wszelkich robót do szycia w szkole wykonywanych.

Przedewszystkiem powinno być uwzględniane to, co jest niezbędnem w gospodarstwie obywatelskiem; roboty sztuczne dopiero wtedy mogą być udzielane, gdy uczennice nabędą potrzebnej wprawy w zwykłych robotach kobiecych.

Życzenia rodziców co się tyczy robót o tyle tylko mogą być uwzględniane, o ile się to nie sprzeciwia porządkowi szkolnemu i regulaminowi.

§. 79. Nauka gospodarstwa domowego ma obejmować:

- a) Wiadomości o materyach do pracy używanych, mianowicie co się tyczy ich pochodzenia, przyrządzenia i ceny;
- b) wiadomości o najważniejszych artykułach żywności, ich zakupnie i użyciu;
- c) wiadomości o pracy ręcznej, jej rozmaitych rodzajach i rozlicznem zastosowaniu;
- d) wiadomości o narzędziach i sprzętach potrzebnych w gospodarstwie domowem;
- e) wiadomości o pomieszkaniu ludzi i pielęgnowaniu chorych.

Przedmioty należące do zakresu nauki gospodarstwa domowego rozdzielić należy na wyższe kursa szkoły.

§. 80. Uczennice powinny przynosić z sobą narzędzia i materiały potrzebne do nauki. Jeżeli tego zamiedbują, należy skłonić rodziców lub ich zastępców za pośrednictwem władzy szkolnej miejscowej, aby dostarczyli czego niedostaje. Jeżeli zaś rodzice lub ich zastępcy nieuczynią zadosyć wezwaniu, władza szkolna miejscowa ma postarać się o zakupno na ich koszt.

Dla ubogich dostarczą co potrzeba osoby prawnie do tego obowiązane.

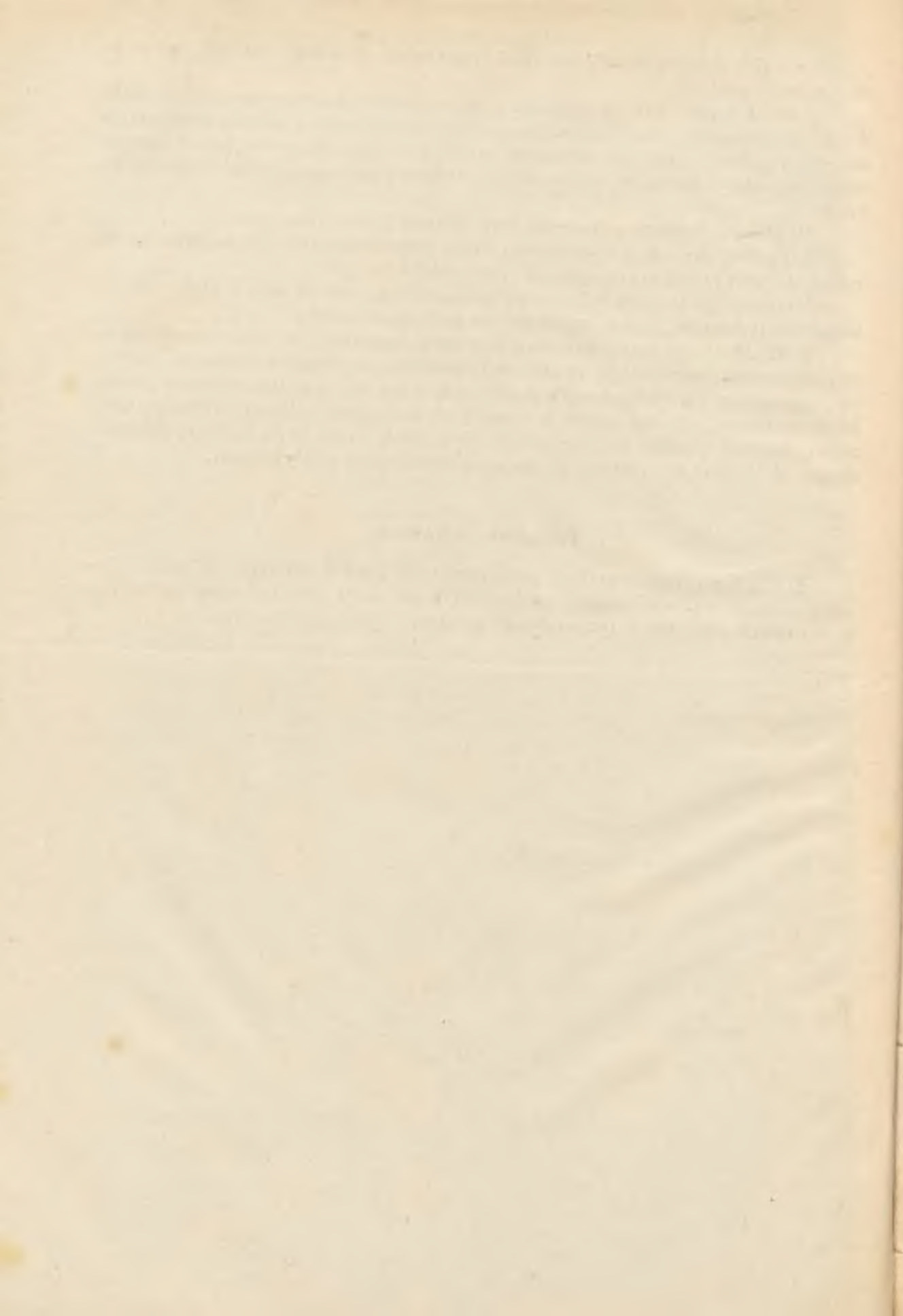
§. 81. Władzy szkolnej miejscowej wolno poruczyć komitetowi kobiecemu z grona członków gminy bezpośredni nadzór nad szkołą robót kobiecych.

Zadaniem tego komitetu będzie odwiedzać zakład od czasu do czasu i władzy szkolnej miejscowej przedkładać wnioski mające na celu podniesienie szkoły.

§. 82. Względem uczęszczania do szkoły robót, uwalniania uczennic, karności szkolnej, obowiązków nauczycielek, egzaminów i świadectw, obowiązują w ogólności postanowienia przepisane dla szkół ludowych. Jeżeli szkoła robót jest połączona ze szkołą ludową, natenczas ma brać udział w egzaminie rocznym lub uroczystości szkolnej, przyczem roboty ręczne uczennic powinny być wystawiane, aby je każdy mógł obejrzeć. Podobnie świadectwa takich szkół robót wydają się łącznie z świadectwami szkoły ludowej.

Postanowienie końcowe.

§. 83. Formularze rozmaitych pism urzędowych (metryk szkolnych, dzienników, katalogów, świadectw, zawiadomień szkolnych itd.) przepisuje szkołom władza szkolna krajowa i udziela potrzebne w tym względzie instrukcje.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XLIII. — Wydany i rozesłany dnia 27 sierpnia 1870.

106.

Patent cesarski z dnia 26 sierpnia 1870,

względem zwołania sejmu krajowego czeskiego na dzień 30 sierpnia 1870.

**My Franciszek Józef Pierwszy,
z Bożej łaski Cesarz Austriacki;**

Król Węgier i Czech, Dalmaeyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy itd.; Arcyksiążę Austrii; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Saleburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piaceney i Gwastali, Oświęcimia i Zatora, Cieszyna, Friulu, Dubrownika i Zadru; uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia Górnej i Dolnej Luzacyi i na Istrii; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencyi, Sonnenbergu itd.; Pan Tryestu, Kottaru i na Marchii Windyjskiej, Wielki Wojewoda Województwa Serbskiego itd. itd. itd.

wiadomo czynimy:

Sejm krajowy czeski, patentem Naszym z dnia 30 lipca zwołany na dzień 27 bieżącego miesiąca do prawnego miejsca zebrania, ma zebrać się dnia 30 bieżącego miesiąca.

Dan w Naszem głównem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu dnia 26 sierpnia tysiąc ósmset siedmdziesiątego, Naszego panowania dwudziestego drugiego roku.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Taaffe r. w.

Tschabuschnigg r. w.

Holzgethan r. w.

Petrinó r. w.

Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajow reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XLIV. — Wydany i rozesłany dnia 30 sierpnia 1870.

107.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z d. 27 sierpnia 1870,

względem wymiany papierowej monety zdawkowej i szóstaków z lat 1848 i 1849.

Odnośnie do obwieszczenia ministerstwa skarbu z dnia 5 września 1869 (Dz. u. p. 146) i z dnia 21 kwietnia 1870 (D. u. p. Nr. 62) podaje się do wiadomości, że od dnia 1 września 1870 papierowa moneta zdawkowa i szóstaki z lat 1848 i 1849, zamiast w c. k. centralnej kasie państwa, wymieniane będą w sposób dotychczasowy w c. k. głównej kasie krajowej w Wiedniu.

Holzgethan r. w.

108.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 29 sierpnia 1870,

którem odnośnie do §. 14 ustawy zasadniczej o reprezentacji państwa z dnia 21 grudnia 1867 (Dz. u. p. Nr. 141) ustanawia się ostateczny termin wymiany monety zdawkowej papierowej i monety zdawkowej srebrnej po 6 krajcarów m. k.

1. Moneta zdawkowa papierowa po dziesięć centów i moneta zdawkowa srebrna po sześć krajcarów m. k. z lat 1848 i 1849 będą wymieniane według dotychczasowej wartości obiegowej już tylko do dnia 30 września 1870 włącznie.

2. Po upływie tego terminu ustaje co do monety zdawkowej papierowej wszelki dalszy obowiązek wymiany, i takowa, zacząwszy od dnia 1 października 1870 jest nieważną.

Z resztą monety zdawkowej papierowej, do wymiany nie przedłożoną, postąpi się według Art. II ustawy z dnia 1 lipca 1868 (Dz. u. p. Nr. 84).

3. Zaczawszy od dnia 1 października 1870 monetę zdawkową srebrną po sześć krajearów m. k. z lat 1848 i 1849 przyjmować będą do wymiany c. k. główny urząd menniczy w Wiedniu i kasy zakupu złota i srebra w urzędach do cechowania w Lincu, Pradze, Krakowie, Lwowie, Gracu, Bregencyi i Tryeście lecz płacąc li tylko za wartość materyału srebra.

Zastrzega się jednak c. k. ministerstwu skarbu po upływie terminu ściągnięcia monety zdawkowej srebrnej po sześć krajearów m. k. ułożyć się z królewsko-węgierskiem ministerstwem skarbu co do wartości wymiennej tychże i wypłaty w banknotach.

Ta wartość wymienna będzie podana do wiadomości powszechnej.

4. Wykonanie tego rozporządzenia porucza się ministrowi skarbu.

Schönbrunn 29 sierpnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.   Taaffe r. w.   Tschabuschnigg r. w.
Holzgethan r. w.   Petrinó r. w.   Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

Zeszyt XLV. — Wydany i rozesłany dnia 3 września 1870.

109.

Dokument koncesyi z dnia 25 czerwca 1870,

na budowę i ruch parowej kolei żelaznej: a) z Nimburga do granicy państwa pod Deczynem (Tetschen) z linią boczną do Pragi; b) od granicy państwa pod Dolną Lipką (Niederlipka) do stósownego punktu kolei berneńsko-pragskiej pod Uściem nad Orlicą (Wildenschwert); c) z pewnego punktu linii wymienionej pod b) do północno-zachodniej kolei austriackiej pod Chlumcem; nakoniec d) z pewnego punktu linii wymienionej pod b) do stósownego punktu ramienia Pardubice Niemiecko Brodzkiego północno-zachodniej kolei austriackiej.

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austriacki;

Apostolski król Węgier, król Czech, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiążę Austrii; Wielki Książę Krakowa; Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny; Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, itd. itd. itd.

Gdy Hugo książę Thurn i Taxis, Franciszek Altgraf Salm-Reifferscheid, Ludwik Baron Haber, Fryderyk Schwarz i Jan Liebig i spółka podali prośbę o udzielenie im koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej: a) z Nimburga do granicy państwa pod Deczynem z linią boczną do Pragi; b) od granicy państwa pod Dolną Lipką do stósownego punktu kolei berneńsko-pragskiej pod Uściem nad Orlicą, wraz z ramionami i łączącymi tę linię z liniami północno-zachodniej kolei austriackiej, widzimy się spowodowani ze względu na pożyteczność tego przedsięwzięcia dla ogółu, udzielić wspomnianym petentom tę koncesyę na zasadzie ustawy z dnia 13 kwietnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 56) o uwolnieniu nowych linii kolei żelaznych od podatków, jak następuje:

§. 1. Nadajemy koncesyonaryuszom prawo budowy i ruchu parowej kolei żelaznej:

- a) z Nimburga do granicy państwa pod Deczynem, z linią boczną do Pragi;
- b) od granicy państwa pod Dolną Lipką do stósownego punktu kolei berneńsko-pragskiej pod Uściem nad Orlicą;

- c) od pewnego punktu linii wymienionej pod b) do północno zachodniej kolei austriackiej pod Chlumcem; nakoniec
- d) z pewnego punktu linii wymienionej pod b) do stósownego punktu ramienia Pardubice-Niemiecko Brodzkiego północno-zachodniej kolei austriackiej.

Gdyby rozpoczęta obecnie budowa ramion łączących linie a) i c) na Wielki Wosiek nie uczyniła zadość wymaganiom obrotu, natenczas koncesyonaryusze będą mieli prawo zbudować pomiędzy linią wosiecko-chlumecką a wosiecko-nimburgską krótsze ramię łączące.

Koncesyonaryusze zobowiązują się nadto połączyć na żądanie administracyi państwa linię pod a) wymienioną, od Mielnika, z koleją turnowsko-kralupsko-pragską pod Neratowicami na prawym brzegu Łaby, jakoteż przywieść do skutku pod Uściem nad Łabą połączenie z kolejami żelaznymi po lewym brzegu.

§. 2. Budowa i urządzenia ruchu tych kolei mają być wykonane według planów szczegółowych, przez ministerjum handlu zatwierdzonych.

W szczególności należy także przy budowie stosować się do wymagań jakie postawi ministerjum handlu, jakoteż do istniejących ogólnych przepisów budowniczych i policyjnych.

Pozwolenie na zmiany w planach budowy zastrzega się administracyi państwa jeżeli takowe w skutek rezultatu rewizyi technicznej, tudzież w skutek oględzin śladu, przedsięwziąć się mających przez komisję polityczną w myśl przepisu §. 6 ustawy o koncesyach na koleje żelazne okażą się potrzebnymi tak w interesie obrotu publicznego, jak dla zabezpieczenia trwałości kolei, tudzież dla zadość uczynienia postanowieniom prawnym.

Gdyby przy wykonaniu budowy okazało się że ze względów budowniczo-ekonomicznych lub ze względu na ruch, potrzebną lub pożądaną jest zmiana śladów kolei lub planów szczegółowych, która jednak niezmienia kierunku kolei oznaczonego w §. 1 i w obec śladu zatwierdzonego nie może w ogólności pogorszyć stosunków poziomu i kierunku, do zmiany takiej potrzeba uzyskać pozwolenie administracyi państwa.

Budowa ziemna sieci kolei może być ograniczona na pokład pod jedną kolej.

Administracya państwa ma prawo domagać się wzniesienia budowy ziemnej pod drugą kolej, tudzież położenia tejże w miejscach, w których uzna tego potrzebę, jeżeli w ciągu dwóch po sobie następujących lat, roczny przychód bruto z jednej mili przewyższy sumę 180.000 złr. srebrem.

Względem użytkowania dworców kolei już istniejących, jakoteż względem urządzenia służby ruchu w miejscach przejścia z jednej kolei na drugą, koncesyonaryusze zobowiązują się zawrzeć ugodę z interesowanymi administracyami kolei. Koszta budowy w razie potrzeby rozszerzenia dworców obcych kolei winni ponieść koncesyonaryusze.

Co do przedłużenia linii nimburgsko-deczyńskiej od granicy państwa do Saksonii, a względnie co do połączenia obustronnych kolei i służby ruchu, odnośne postanowienia zapadną dopiero przy zawarciu traktatu państwowego z rządem królesko-saskim, a koncesyonaryusze obowiązani są poddać się tym postanowieniom, jakoteż wynikającym ztąd obowiązkom. Zresztą przy zawieraniu i przy wykonaniu tego traktatu państwowego interes koncesyonaryuszów będzie ile możności przestrzegany. Co do połączenia z linią pruską prowadzącą z Średniolesia (Mittelwalde) aż do granicy państwa pod Dolną Lipką i co do służby ruchu w stacyi Średniolesie, odnośne postanowienia ułożone będą stósownie do traktatu państwowego z dnia 5 sierpnia 1867 (Dz. u. p. Nr. 128) przy zawarciu ugody pomiędzy obustronnymi administracyami kolei a koncesyonaryusze obowiązani są poddać się postanowieniom artykułów XIV do XVII włącznie wspomnionego traktatu państwowego, i powinnościom ztąd dla nich wynikającym.

Odnośna uгода ma być przedłożona administracyi państwa do zatwierdzenia.

W braku porozumienia zastrzega się administracyi państwa prawo ustanowienia warunków co do wzajemnego używania wagonów sąsiednich kolei krajowych i co do łączenia linii z kolejami prowadzaczemi z kopalni i innemi na własną potrzebę.

§. 3. Co do budowy linii koncesyonowanych koncesyonaryusze zobowiązują się a mianowicie: budowę linii Nimburg-Deczyn, wraz z linią boczną Lisa-Praga ukończyć w przeciągu lat czterech; budowę zaś linii Dolna Lipka-Uście nad Orlicą rozpocząć w przeciągu trzech miesięcy od dnia wystawienia dokumentu koncesyi i w myśl traktatu państwowego z dnia 5 sierpnia 1867 (Dz. u. p. Nr. 128) do czasu w którym ramię łączące pruskie w kierunku Kladzka (Glatz) wybudowane będzie, ukończyć — i gotowe linie kolejowe oddać na użytek publiczny.

Koncesyonaryusze są nadto obowiązani w przeciągu dwóch lat po otwarciu ruchu na linii Dolna Lipka-Uście nad Orlicą ukończyć i oddać na użytek publiczny podług własnego wyboru w każdym razie przynajmniej jedną z wymienionych w §. 1 pod *c)* i *d)* linii łączących kolej z północno zachodnią koleją austryacką, druga zaś linia łącząca ma być ukończona i oddana użytek publiczny w przeciągu lat czterech licząc od tego samego terminu, w przeciwnym razie koncesya na tę linię ma być uważana jako wygasła.

Dopełnienie tych zobowiązań koncesyonaryusze winni zabezpieczyć administracyi państwa złożeniem kaucyi w kwocie 300.000 zł. wal. austr.

Ta kwota kaucyjna winna być złożona w gotowiznie lub w papierach giełdowych według wartości obiegowej albo w wexlach wypłacalnych przez bank, lub też w asygnatach kasowych jednego z wiedeńskich instytutów bankowych i będzie zwrócona, gdy zostanie udowodnionem odpowiednie użycie sumy po 1,200.000 złr. na cele budowy z jednej strony linii Nimburg-Praga-Deczyn, z drugiej strony linii Dolna Lipka-Uście nad Orlicą tudzież jednej z linii łączących, wymienionych w §. 1 pod *c)* i *d)*.

Akta i dokumenta z tego powodu spisać się mające, wolne są od opłat i stempli.

§. 4. W celu doprowadzenia do skutku kolei koncesyonowanych nadaje się koncesyonaryuszom prawo wywłaszczenia według postanowień odnośnych przepisów prawnych.

Ma być także przyznane koncesyonaryuszom podobne prawo w razie budowy kolei bocznych prowadzących do poszczególnych zakładów przemysłowych, jeżeli administracya państwa ze względu na interes publiczny uzna potrzebę budowy takich kolei.

§. 5. Przy budowie i ruchu kolei koncesyonowanych, winni koncesyonaryusze trzymać się osnowy niniejszego dokumentu koncesyi, jakoteż istniejących w tym względzie ustaw i rozporządzeń (mianowicie ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854 *) i regulaminu ruchu kolei żelaznych z dnia 16 listopada 1851 **) tudzież ustaw i rozporządzeń jakie w przyszłości mogą być wydane.

§. 6. W szczególności zaś, według przepisu §. 68 rzezonego regulaminu ruchu kolei żelaznych, koncesyonaryusze winni przewozić bezpłatnie pocztę i służbę pocztową, przyczem administracya pocztowa ma prawo oznaczać dla pociągów odchodzących codziennie ze stacyi końcowych godzinę odjazdu i szybkość w każdym kierunku.

Ile razy do służby pocztowej potrzeba będzie więcej jak jednego ośmiokołowego, lub dwóch czterokołowych wagonów, koncesyonaryusze otrzymają za każdy następny wagon wynagrodzenie od mili według słuszności ułożyć się mające.

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1854, Nr. 238.

**) Dziennik ustaw państwa z roku 1852, Nr. 1.

Jeżeli administracya pocztowa uzna potrzebę zaprowadzenia na kolei koncesyjonowanej poczty ruchomej, jaka istnieje już na innych kolejach austriackich, natenczas koncesyonaryusze winni utrzymywać i naprawiać własnym kosztem potrzebne do tego celu wagony.

Do pełnienia służby pocztowej w stacyach odbioru i wydawania listów ma być wyznaczone bezpłatnie stósowny pokój i izba na sprzęty w gmachu kolei żelaznej, a co się tyczy zaspokojenia innych potrzeb, jakieby się w tym celu okazały, będzie zawarta osobna umowa.

Koncesyonaryusze są nadto obowiązani przewozić i oddawać we właściwych stacyach, bez osobnego wynagrodzenia, przesyłki pocztowe, odchodzące bez asystencyi urzędników pocztowych lub sług, z wyjątkiem przesyłek wartościowych.

Korespondencye odnoszące się do zarządu kolei, prowadzone między dyrekcją kolei (radą zawiadowczą) a jej podrzędnymi organami, lub korespondencye tych ostatnich między sobą, mają być przewożone na odnośnych liniach kolei przez sług kolejowych.

§. 7. Koncesyonaryusze zobowiązują się pozwolić administracyi telegrafów państwowych prowadzić linie telegraficzne wzdłuż kolei na swoim gruncie bez osobnego wynagrodzenia.

Administracya telegrafów winna jednak porozumieć się z koncesyonaryuszami co do miejsca na prowadzenie linii.

Nadto koncesyonaryusze winni wziąć na siebie bez osobnego wynagrodzenia czuwanie nad zbudowaną linią telegraficzną i polecić to służbie kolejowej.

Natomiast koncesyonaryusze mają prawo przymocować do pali telegrafów państwa druty telegrafów ruchu.

Używanie telegrafów ruchu ogranicza się wyłącznie na korespondencye odnoszące się do ruchu kolei, jeżeli administracya państwa nie wyda osobnego rozporządzenia, dotyczącego depeszy państwowych, tudzież jeżeli nie zostanie zawarta umowa odnosząca się do depeszy prywatnych; używanie telegrafów ruchu zostaje przeto pod wpływem i nadzorem administracyi państwa.

§. 8. Wysokość cen jazdy i przewozu towarów poddaje się następującym ograniczeniom:

Taryfa maksymalna od mili austriackiej a mianowicie dla podróżnych, od osoby:

w pierwszej klasie	36 ct. wal. austr.
„ drugiej „	27 „ „ „
„ trzeciej „	18 „ „ „
„ czwartej „ (dla stojących)	10 „ „ „

Przy pociągach pospiesznych, które muszą się składać przynajmniej z wagonów I i II klasy, taryfy te mogą być podwyższone o 20 proc. pod warunkiem że chyżość tych pociągów pospiesznych nie będzie mniejsza niż chyżość przeciętna pociągów pospiesznych innych kolei austriackich.

Taryfa maksymalna dla towarów przy zwykłej szybkości od cetnara cłowego i mili:

I klasa	1.95 ct. wal. austr.
II „	2.25 „ „ „
III „	3 „ „ „

Wyjątkowo wyznaczają się następujące ceny frachtu dla przedmiotów poniżej wymienionych, jeżeli wagony będą niemi zupełnie napełnione.

	Za pierwsze 10 mil	Za dalsze odległości.
Od zboża i soli	1·5 centa	1·4 centa
„ drzewa opałowego i do rznienia	1·2 „	1·0 „
„ koksu, torfu prasowanego, żywic, brył żelaznych, kamieni wapiennych i bu- duleowych	1·0 „	0·8 „

Jako opłata za ekspedycję pobierane będą przy wszelkich towarach 2 ct. od cetnara cłowego, w którą to kwotę jest już wliczona należytość za naładowanie i wyładowanie, tudzież asekuracja powszechna.

Jeżeli strona załatwia naładowanie i wyładowanie, natenczas tytułem opłaty za ekspedycję pobierane będzie tylko 1·5 ct. od cetnara cłowego.

Co się tyczy cen frachtu od innych przedmiotów, ustanowienia opłaty od składu, klasyfikacyi towarów i innych postanowień względem ruchu, tak postępować należy, aby odnośne ceny i postanowienia w żadnym względzie nie były wyższe i uciążliwsze niż na północno-zachodniej kolei austriackiej.

Na przestrzeni Średniolesie-Uście nad Orlicą i na linii łączącej tę kolej z ramieniem Pardubice-Niemiecko Brodzkiem północno-zachodniej kolei austriackiej koncesyonaryusze będą uprawnieni wziąć 1½ razową długość kolei za podstawę do obliczenia cen jazdy i przewozu, w którym to razie jednak należytość za ekspedycję doliczaną być nie może.

Uregulowanie cen jazdy i frachtu w granicach powyżej ustanowionych, zostawia się koncesyonaryuszom.

Nie może tu jednak mieć miejsca osobiste przekładanie jednych nad drugich. Jeżeli zatem któremu z odsyłających lub przedsiębiorców przewozu przyzwała się pod pewnemi warunkami zniżenie cen przewozu lub inne ulgi, natenczas zniżenie to lub ulga winny być przyzwolone wszystkim odsyłającym lub przedsiębiorcom przewozu, którzy zgodzą się na te same warunki.

Wszelkie taryfy specjalne muszą być obwieszczane publicznie.

Administracyi państwa przysługuje w każdym razie prawo odpowiedniego zniżenia cen jazdy i przewozu, tudzież opłat pobocznych gdy dochód czysty ostatnich dwóch lat więcej niż dziesiąty procent wynosić będzie.

Dalej postanawia się że we wzajemnym obrocie bezpośrednim z linii północno-zachodniej kolei austriackiej na linie niniejszem koncesyonowane i odwrotnie, odległości do wymiaru taryfy razem wzięte, a linie niniejszem koncesyonowane pod tym względem jako część składowa północno-zachodniej kolei austriackiej uważane będą.

§. 9. Pozwala się aby ceny jazdy i przewozu towarów były obliczane i pobierane w krajowej monecie srebrnej, jednak w ten sposób, że należytość przypadająca z uwzględnieniem wartości obiegowej, winna być przyjmowaną także w walucie krajowej.

Redukcyja taryfy na walutę krajową ma się odbywać co miesiąc, na żądanie koncesyonaryuszów, jakoteż z rozporządzenia administracyi państwa według przeciętnego kursu srebra w ostatnim miesiącu, przyczem jednak bez zezwolenia koncesyonaryuszów nie może nastąpić zniżenie poniżej 5 pre. kursu przeciętnego.

§. 10. Do transportów wojskowych mają być zastosowane odnośne postanowienia dokumentu koncesyi dla północno-zachodniej kolei austriackiej.

Postanowienia te winny być zastosowane także do straży skarbowej i straży bezpieczeństwa uorganizowanych na sposób wojskowy.

Koncesyonaryusze zobowiązują się zastosować na kolei koncesyonowanej ulgi dla podróżujących wojskowych przyzwolone ze strony wszystkich austriackich administracyi kolei.

Koncesyonaryusze zobowiązują się przystąpić do zawartej przez spółki austriackich kolei żelaznych ugody względem niesienia wzajemnej pomocy dostarczeniem środków przewozowych, przy przewozie większych transportów wojskowych, tudzież do przepisów organicznych i instrukcyi dla oddziałów kolei polowej.

§. 11. Urzędnicy państwa, oficyaliści i słudzy, którzy z polecenia władzy mającej nadzór nad administracją i ruchem kolei żelaznych, lub dla zabezpieczenia interesów państwa na zasadzie tej koncesyi lub w sprawach dochodów, używają kolei żelaznej i wykażą się poleceniem tej władzy, winni być przewożeni bezpłatnie wraz z pakunkiem podróznym.

§. 12. W wypadkach nadzwyczajnej drożyzny żywności w cesarstwie austriackim, administracya państwa ma prawo zniżyć ceny przewozu tychże do połowy ceny maksymalnej.

§. 13. Koncesyonaryuszom nadaje się prawo odstąpienia niniejszej koncesyi północno-zachodniej kolei austriackiej lub zawiązania osobnej spółki akcyjnej i celem pozyskania potrzebnych funduszków pozwala się im wydawać akcyje i obligacye z prawem pierwszeństwa opiewające na okaziciela lub na imię, które na giełdach austriackich mogą być przedawane i urzędownie notowane.

Suma uzyskana za pomocą obligacyi z prawem pierwszeństwa nie może przewyższać trzech piątych części kapitału zakładowego.

Jeżeli obligacye z prawem pierwszeństwa będą wydawane w walucie zagranicznej, natenczas należy także uwidocznic kwotę w walucie austriackiej.

Umorzenie obligacyi z prawem pierwszeństwa winno nastąpić przed umorzeniem akcyi.

Na wypadek połączenia kolei niniejszem koncesyonowanych z północno-zachodnią koleją austriacką wydatki wspólne mają być rozdzielone według następujących postanowień:

- a) Wydatki na dyrekcję i zarząd w stosunku dochodów ryczałtowych osiągniętych na poszczególnych grupach kolei;
- b) uposażenie funduszków pensyi, prowizyi i wsparć w stosunku płac i zasług wypłacanych na poszczególnych przestrzeniach kolei;
- c) wydatki na reperacye i utrzymanie środków ruchu, tudzież koszta transportu pociągów przechodzących bezpośrednio z północno-zachodniej kolei austriackiej na jedną z linii niniejszem koncesyonowanych i odwrotnie, w stosunku mil pociągowych przebytych na wszystkich liniach kolei;
- d) wydatki na dworce w Nimburgu, Chlumecu i na dworzec w zetknięciu linii Pardubice-Niemiecki Bród, w stosunku liczby pociągów utrzymujących ruch w tych dworcach.

Spółka wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki koncesyonaryuszów; statuta spółki winny być przedłożone administracyi państwa do zatwierdzenia.

§. 14. Koncesyonaryusze mają prawo ustanawiać ajencye w kraju i za granicą, tudzież urządzać środki przewozowe dla osób i towarów wodą i lądem z zachowaniem istniejących przepisów.

§. 15. Koncesyonaryusze zobowiązują się popierać jak najusilniej przyjscie do skutku kolei bocznych prowadzących do kopalni węgla wzdłuż kolei głównej, i w tym celu wejść w układy z interesowanymi

Za prawne nadzorowanie przedsiębiorstwa budowy, koncesyonaryusze winni ze względu na połączony z temże ciężar czynności uiszczać do skarbu państwa roczne wynagrodzenie pauszalne, którego wysokość oznaczy administracya państwa, w stosunku odnośnych kwot opłacanych przez inne koleje krajowe.

Podobnie zobowiązują się koncesyonarysze że zgłaszających się o posady przy przedsiębiorstwie a uzdolnionych do tego wysłużonych wojskowych, zwłaszcza podoficerów którzy dobrze służyli, w myśl rozporządzenia cesarskiego z dnia 19 grudnia 1853 szczególnie uwzględniać będą.

§. 17. Państwo przyzwała kolei koncesyonowanej następujące ulgi :

- a) Uwolnienie od podatku dochodowego i uiszczenia opłat stemplowych od kuponów, tudzież od wszelkiego podatku, jaki mocą przyszyłych ustaw może być zaprowadzony, na przeciąg lat trzydziestu ;
- b) uwolnienie od stempli i opłat przy wszystkich kontraktach, podaniach i innych dokumentach w celu pozyskania kapitału, tudzież w przedmiocie budowy i urządzenia kolei, aż do chwili otwarcia ruchu ;
- c) uwolnienie od stempli i opłat pierwszej emisji akcyi i obligacyi z prawem pierwszeństwa, jakoteż kwitów tymczasowych, tudzież od opłat za przeniesienie własności przy zakupnie gruntów.

§. 18. Rachunek budowy będzie zamknięty po otwarciu ruchu i całkowitem jej wybudowaniu według planów zatwierdzonych przez administracyę państwa, jednak z zastrzeżeniem uzupełnień dodatkowych.

W rachunku budowy będą policzone :

- a) koszta robót przygotowawczych i sporządzenia planów ;
- b) koszta ostatecznego wykończenia i urządzenia kolei, odsetki interkalarne od kapitału budowy, tudzież wszelkie inne wydatki, jakie trzeba będzie ponieść koniecznie z powodu urządzenia kolei i wprowadzenia jej w ruch ;
- c) koszta pozyskania funduszków, a względnie kwota przeciętnej straty na kursie przy ściąganiu funduszków w gotowiznie zapomocą akcyi i obligacyi z prawem pierwszeństwa.

§. 19. Administracya państwa ma prawo przekonywać się, czy budowa kolei, tudzież urządzenie ruchu są wykonane we wszystkich częściach odpowiednio celowi i trwale, i zarządzić, aby błędy w tym względzie były powstrzymane, a względnie usunięte.

Administracya państwa, ma także prawo wglądać w administracyę za pośrednictwem wydelegowanego przez siebie organu.

Komisarz przez administracyę państwa ustanowiony ma także prawo znajdować się na posiedzeniach wydziału zawiadowczego, tudzież na walnych zgromadzeniach ile razy uzna to za stosowne i zawieszać wszelkie rozporządzenia szkodliwe interesowi państwa.

§. 20. Czas trwania koncesyi, z wyrzeczoną w §. 9 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ochroną przeciwko zakładaniu nowych kolei, ustanawia się na lat dziesięćdziesiąt, licząc od dnia otwarcia ruchu na wszystkich niniejszem koncesyonowanych liniach kolei i gaśnie po upływie tego czasu.

Koncesya gaśnie także, jeżeli ustanowiony w §. 3 termin ukończenia budowy i otwarcia ruchu nie będzie dotrzymany, a przekroczenie terminu nie może być usprawiedliwione w myśl §. 11 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, mianowicie przesileniami politycznymi, lub finansowemi.

§. 21. Administracya państwa zastrzega sobie prawo, że po upływie trzydziestu lat od dnia wystawienia dokumentu koncesyi, może w każdym czasie odkupić kolej koncesyonowaną.

Dla oznaczenia ceny odkupu, obliczone będą roczne dochody czyste przedsiębiorstwa w ciągu siedmiu lat rzeczywiście odkup poprzedzających, z tego stracony będzie dochód czysty dwóch lat najniepomyślniejszych, i policzony będzie przeciętny czysty dochód pozostałych lat pięciu.

Ta kwota przeciętna będzie wypłacana koncesyonaryuszom jako renta roczna w ratach półrocznych aż do upływu trwania koncesyi.

§. 22. Przy wygaśnięciu koncesyi i z dniem wygaśnięcia, państwo wchodzi bez wynagrodzenia w wolne od ciężarów posiadanie i w używanie kolei koncesyonowanej, mianowicie gruntu, robót ziemnych i sztucznych, całej ziemnej i nadziemnej budowy kolei i wszystkich nieruchomych przynależności, jakoto: dworców, miejsc do ładowania i wyładowania, wszystkich budynków do ruchu kolei potrzebnych w miejscach odjazdu i przyjazdu, domów strażniczych wraz ze wszystkimi urządzeniami przy maszynach stałych, i wszystkimi nieruchomościami.

Co się tyczy ruchomości, jako to: lokomotyw, wagonów, maszyn ruchomych, narzędzi i innych urządzeń i materyałów o ile są potrzebne do utrzymania ruchu i do tego stosowne, z przedmiotów tych taka ilość, a względnie wartość ma przejść bezpłatnie na rzecz państwa, jaka odpowiada pierwszemu urządzeniu ruchu zawartemu w kapitale zakładowym.

Na mocy odkupu kolei i z dniem tego odkupu, wchodzi państwo za wypłatą roczną obliczonej renty bez dalszego wynagrodzenia w posiadanie i używanie kolei obecnie koncesyonowanej ze wszystkimi powyżej wymienionemi, a tu należącemi przedmiotami, tak ruchomemi jak i nieruchomemi.

Tak przy wygaśnięciu tej koncesyi, jakoteż przy odkupieniu kolei koncesyonaryusze zatrzymują własność utworzonego z własnych dochodów przedsiębiorstwa funduszu rezerwowego, i należących się mu aktywów, tudzież tych osobnych zakładów i budynków z własnego majątku wzniesionych lub nabytych, jakoto pieców do koksu i wapna, odlewni, fabryk maszyn i innych narzędzi, spichlerzy, doków, składów węgla i innych, do zbudowania lub nabycia których administracya państwa upoważniła ich z tym wyraźnym dodatkiem, że nie stanowią części składowej kolei żelaznej.

§. 23. Gdyby pomimo poprzedniczego ostrzeżenia, miało się powtarzać naruszanie lub niedopełnianie zobowiązań wskazanych dokumentem koncesyi lub ustawami, administracyi państwa przysługiwać będzie prawo, zarządzić odpowiednie ustawom środki zaradcze, a według okoliczności uznać koncesyę, nawet przed upływem jej trwania jako nieobowiązującą.

Ostrzegając surowo aby nikt nie ważył się działać przeciwko postanowieniom tej koncesyi i nadając koncesyonaryuszom prawo domagania się u Naszych sądów wynagrodzenia udowodnionej szkody, udzielamy wszystkim władzom, do których to należy, wyraźny rozkaz, aby ściśle i troskliwie czuwały nad koncesyą i wszystkimi w niej zawartemi postanowieniami.

W dowód czego wydajemy niniejszy list, opatrzony Naszą większą pieczęcią, w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu, dnia dwudziestego piątego miesiąca czerwca w roku zbawienia tysiąc ośmset siedmdziesiątym, Naszego panowania dwudziestym drugim.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Holzgethan r. w.

Pretis r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XLVI. — Wydany i rozesłany dnia 3 września 1870.

110.

Patent cesarski z dnia 2 września 1870,

względem zwołania Rady państwa na dzień 15 września 1870.

My Franciszek Józef Pierwszy,
z Bożej łaski Cesarz Austriacki;

Król Węgier i Czech, Dalmaeyi, Kroatyi, Sławonii, Galieyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy itd.; Areyksiążę Austryi; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Saleburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piaceney i Gwastali, Oświęcimia i Zatora, Cieszyna, Friulu, Dubrownika i Zadru; uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia Górnej i Dolnej Luzaeyi i na Istrii; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Brengenyi, Sonnenbergu itd.; Pan Tryestu, Kottaru i na Marchii Windyjskiej, Wielki Wojewoda Województwa Serbskiego itd. itd. itd.

wiadomo czynimy:

Rada państwa patentem Naszym z dnia 30 lipca b. r. zwołana na dzień 5 września bieżącego roku do Naszego stołecznego i rezydencyonalnego miasta Wiednia, ma się zebrać dnia 15 września 1870.

Dan w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu dnia 2 września tysiąc ósmset siedmdziesiątego, Naszego panowania dwudziestego drugiego roku.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Taaffe r. w.

Tschabusehnigg r. w.

Holzgethan r. w.

Petrinó r. w.

Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XLVII. — Wydany i rozesłany dnia 13 września 1870.

111.

Dokument koncesyi z dnia 21 kwietnia 1870,

na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Pilzny (Pilsen) do Brzezna (Priesen) [Chomutów, (Komotau)] wraz z liniami bocznymi na Żatec (Saaz) do Mostu (Brüx) i Duchcowa (Dux).

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Apostolski król Węgier, król Czech, Dalmacyi, Kroatyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Areyksiążę Austryi; Wielki Książę Krakowa, Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny; Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, itd. itd. itd.

Gdy Ryszard Książę Metternich-Winneburg, Antoni Stark, Jaromir Hrabia Czernin, Jan Hrabia Lazansky, Dr. Teodor Hassmann i Wilhelm Daniel podali prośbę o udzielenie im koncesyi na budowę i ruch kolei żelaznej z Pilzny do Brzezna (Chomutów) wraz z liniami bocznymi na Żatec do Mostu i Duchcowa, widzimy się spowodowani ze względu na pożyteczność tego przedsięwzięcia dla ogółu, udzielić wspomnianym petentom też koncesyą na zasadzie ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854 (Dz. u. p. Nr. 238) i ustawy z dnia 13 kwietnia 1870 Dz. u. p. Nr. 56) jak następuje:

Art. 1. Nadajemy koncesyonaryuszom prawo budowy i ruchu parowej kolei żelaznej z Pilzny do Brzezna (Chomutów) łączącej się z nowymi liniami c. k. uprzyw. kolei busztiehradzkiej, wraz z liniami bocznymi na Żatec, łączącemi się z c. k. uprzyw. koleją żelazną Uście nad Łabą-Cieplice, z jednej strony do Mostu, z drugiej do Duchcowa.

Art. 2. Koncesyonaryusze zobowiązują się przedłużyć na żądanie administracyi państwa kolej koncesyonowaną z Pilzny na Klatowy (Klattau) ku granicy czesko-bawarskiej do Eisenstein, jeżeli ze strony bawarskiej będzie zapewniona budowa linii z Deggendorf na Zwiesel do Eisenstein.

Bliższe warunki tego przedłużenia będą ustanowione wtenczas, gdy przyjdzie do wykonania budowy.

Art. 3. Koncesyonaryusze zobowiązują się rozpocząć budowę kolei żelaznych w §. 1 wymienionych w przeciągu trzech miesięcy licząc od dnia wystawienia tego dokumentu koncesyi, a ukończyć ją w przeciągu następnych trzech lat i gotową kolej oddać na użytek publiczny.

Dopełnienie tego zobowiązania koncesyonaryusze winni zabezpieczyć złożeniem kaucyi w kwocie 100.000 złr. w walucie austryackiej.

Ta kwota kaucyjna winna być złożona w gotowiznie albo w papierach giełdowych według wartości obiegowej albo w wexlach wypłacalnych przez bank i będzie zwrócona gdy zostanie udowodnionem że na budowę tej kolei użyto odpowiednio kwoty 400.000 złr.

Akta i dokumenta z tego powodu spisać się mające, wolne są od opłat i stempli.

Art. 4. Budowa i urządzenia ruchu tych kolei mają być wykonane według planów szczegółowych, przez ministerium handlu zatwierdzonych.

W szczególności należy także przy budowie stósować się do wymagań jakie postawi ministerium handlu, jakoteż do istniejących ogólnych przepisów budowniczych i policyjnych.

Pozwolenie na zmiany w planach budowy zastrzega się administracyi państwa.

Budowa ziemna kolei może być ograniczona na pokład pod jedną kolej.

Do wzniesienia budowy ziemnej pod drugą kolej, tudzież położenia tejże w miejscach, w których administracya państwa uzna tego potrzebę, koncesyonaryusze będą obowiązani dopiero wtedy, gdy w ciągu dwóch po sobie następujących lat, roczny przychód bruto z jednej mili przewyższy sumę 140.000 złr. srebrem.

Co do połączenia z innymi kolejami, koncesyonaryusze winni zawrzeć ugodę z odnośnemi administracyami i przedłożyć takową ministerstwu do zatwierdzenia.

W braku porozumienia zastrzega się administracyi państwa prawo ustanowienia warunków co do wzajemnego używania wagonów sąsiednich kolei krajowych i co do łączenia linii z kolejami prowadzącemi z kopalni i innymi na własną potrzebę.

Art. 5. W celu doprowadzenia do skutku kolei koncesyonowanej nadaje się koncesyonaryuszom prawo wywłaszczenia według postanowień odnośnych przepisów prawnych.

Ma być także przyznane koncesyonaryuszom podobne prawo w razie budowy kolei bocznych prowadzących do poszczególnych zakładów przemysłowych, jeżeli administracya państwa ze względu na interes publiczny uzna potrzebę budowy takich kolei.

Art. 6. Przy budowie i ruchu kolei koncesyonowanej, winni koncesyonaryusze trzymać się osnowy niniejszego dokumentu koncesyi, jakoteż istniejących w tym względzie ustaw i rozporządzeń (mianowicie ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854 i regulaminu ruchu kolei żelaznych z dnia 16 listopada 1851 *), tudzież ustaw i rozporządzeń jakie w przyszłości mogą być wydane.

Art. 7. W szczególności zaś, według przepisu §. 68 rzezonego regulaminu ruchu kolei żelaznych, koncesyonaryusze winni przewozić bezpłatnie pocztę i służbę pocztową, przyczem administracya pocztowa ma prawo oznaczyć dla pociągów odchodzących codziennie ze stacyi końcowych godzinę odjazdu i szybkość w każdym kierunku.

Ile razy do służby pocztowej potrzeba będzie więcej jak jednego ośmiokołowego, lub dwóch czterokołowych wagonów, koncesyonaryusze otrzymają za każdy następny wagon wynagrodzenie od mili według słuszności ułożyć się mające.

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1852, Nr. 1.

Jeżeli administracya pocztowa uzna potrzebę zaprowadzenia na kolei koncesyonowanej poczty ruchomej, jaka istnieje już na innych kolejach austryackich, natenczas koncesyonaryusze winni dostarczyć bezpłatnie i utrzymywać zamiast zwykłych ośmio- lub czterokołowych wagonów, potrzebne do tego celu wagony ośmio- lub czterokołowe, urządzone dla poczty ruchomej według wymagania administracyi pocztowej.

Do pełnienia służby pocztowej ma być na żądanie administracyi pocztowej wyznaczone bezpłatnie stósowne biuro w gmachu stacyi kolei żelaznej, a co się tyczy zaspokojenia innych potrzeb, jakieby się w tym celu okazały, będzie zawarta osobna umowa.

Koncesyonaryusze są nadto obowiązani przewozić i oddawać we właściwych stacyach, bez osobnego wynagrodzenia, przesyłki pocztowe, odchodzące bez asystencyi urzędników pocztowych lub sług, z wyjątkiem przesyłek wartościowych.

Korespondenecye odnoszące się do zarządu kolei, prowadzone między dyrekeyą kolei (radą zawiadowczą) a jej podrzędnymi organami, lub korespondenecye tych ostatnich między sobą, mają być przewożone na odnośnych liniach kolei przez sług kolejowych.

Art. 8. Koncesyonaryusze zobowiązują się pozwolić administracyi telegrafów państwowych prowadzić linie telegraficzne wzdłuż kolei na swoim gruncie bez osobnego wynagrodzenia.

Administracya telegrafów winna jednak porozumieć się z koncesyonaryuszami co do miejsca na prowadzenie linii.

Nadto koncesyonaryusze winni wziąć na siebie bez wynagrodzenia czuwanie nad zbudowaną linią telegraficzną i polecić to służbie kolejowej.

Natomiast koncesyonaryusze mają prawo przymocować do pali telegrafów państwa, druty telegrafów ruchu.

Używanie telegrafów ruchu ogranicza się wyłącznie na korespondenecye odnoszące się do ruchu kolei, jeżeli administracya państwa nie wyda osobnego rozporządzenia, dotyczącego depeszy państwowych, tudzież jeżeli nie zostanie zawarta umowa odnosząca się do depeszy prywatnych; używanie telegrafów ruchu zostaje przeto pod wpływem i nadzorem administracyi państwa.

Art. 9. Wysokość cen jazdy i przewozu towarów poddaje się następującym ograniczeniom:

Taryfa maksymalna od mili austryackiej a mianowicie dla podróżnych, od osoby:

w pierwszej klasie	30	ct.	wal.	austr.
„ drugiej „	25	„	„	„
„ trzeciej „	15	„	„	„

Gdyby się okazała potrzeba jeszcze dalszego zniżenia cen przewozu osób a koncesyonaryusze nie mogli udzielić odpowiednich ulg podróżnym III klasy, będą obowiązani zaprowadzić na wezwanie ministerstwa handlu IV klasę (dla stojących) z ceną 9 centów od mili.

Przy pociągach pospiesznych, które muszą się składać przynajmniej z wagonów I i II klasy, taryfy te mogą być podwyższone o 20 pre. pod warunkiem że chyżość tych pociągów pospiesznych nie będzie mniejsza niż chyżość przeciętna pociągów pospiesznych innych kolei austryackich.

Taryfa maksymalna dla towarów przy zwykłej szybkości od cetnara cłowego i mili:

I klasa	2	ct.	wal.	austr.
II „	2 ¹ / ₄	„	„	„
III „	3	„	„	„

Wyjątkowo wyznaczają się następujące ceny frachtu dla przedmiotów poniżej wymienionych, jeżeli wagony będą niemi zupełnie napełnione:

	Za pierwsze 10 mil	Na dalszą odległość
Od zboża i soli	1·5 ct.	1·4 ct.
„ drzewa opałowego i do rżnięcia	1·2 „	1·0 „
„ węgla kamiennych, koksu, torfu prasowanego, żywie, brył żelaznych, kamieni budulcowych i wapiennych	1·0 „	0·8 „

Jako opłata za ekspedycję pobierane będą przy wszelkich towarach 2 ct. od cetnara cłowego, w którą to kwotę jest już wliczona należność za naładowanie i wyładowanie, tudzież asekuracya powszechna.

Jeżeli strona załatwia naładowanie i wyładowanie natenczas tytułem opłaty na ekspedycję pobierane będzie tylko 1·5 ct. od cetnara cłowego.

Co się tyczy cen frachtu od innych przedmiotów, ustanowienia opłaty od składu, klasyfikacyi towarów i innych postanowień względem ruchu, tak postępować należy, aby odnośne ceny i postanowienia w żadnym względzie nie były wyższe i uciążliwsze niż na północnej kolei państwa.

Uregulowanie cen jazdy i frachtu w granicach powyżej ustanowionych, zostawia się koncesyonaryuszom.

Nie może tu jednak mieć miejsca osobiste przekładanie jednych nad drugich. Jeżeli zatem któremu z odsyłających lub przedsiębiorców przewozu przyzwała się pod pewnymi warunkami niżenie cen przewozu lub inne ulgi, natenczas niżenie to lub ulga winny być przyzwolone wszystkim odsyłającym lub przedsiębiorcom przewozu, którzy zgodzą się na te same warunki.

Wszelkie taryfy specjalne muszą być obwieszane publicznie.

Zresztą zastrzega się prawodawstwu moc uregulowania w każdym czasie postanowień taryfy jazdy i przewozu towarów; koncesyonaryusze winni poddać się takiemu uregulowaniu.

Art. 10. Pozwala się aby ceny jazdy i przewozu towarów były obliczane i pobierane w krajowej monecie srebrnej, jednak w ten sposób, że należność przypadająca z uwzględnieniem wartości obiegowej, winna być przyjmowaną także w walucie krajowej.

Redukcyja taryfy na walutę krajową ma się odbywać co miesiąc, na żądanie koncesyonaryuszów, jakoteż z rozporządzenia administracyi państwa według przeciętnego kursu srebra w ostatnim miesiącu, przyczem jednak bez zezwolenia koncesyonaryuszów nie może nastąpić niżenie poniżej 5 pre. kursu przeciętnego.

Art. 11. Transporta wojskowe winny być przewożone według taryfy niżonej, a mianowicie według ugody zawartej w tym względzie, jakoteż co do ulg dla podróżujących wojskowych, między ministerstwem wojny a dyrekcją kolei północnej cesarza Ferdynanda pod dniem 18 czerwieca 1868 *), której postanowienia mają stanowić integralną część składową niniejszego dokumentu koncesyi.

Gdyby jednak ze wszystkimi lub z większą częścią kolei austriackich ułożone zostały, co do transportów wojskowych korzystniejsze dla państwa postanowienia, takowe mają obowiązywać także na kolei koncesyonowanej.

Postanowienia te winny być zastosowane także do straży skarbowej i straży bezpieczeństwa uorganizowanych na sposób wojskowy.

*) Rozporządzenia normalne c. k. dziennika rozporządzeń dla armii z roku 1868, zeszyt 21, Nr. 97.

Koncesjonaryusze zobowiązują się zastosować na kolei koncesyonowanej ulgi dla podróżujących wojskowych przyzwolone ze strony wszystkich austriackich administracji kolei a w szczególności ze strony rady zawiadowczej c. k. uprzyw. południowo-północno-niemieckiej kolei łączącej, stosownie do prawomocnego oświadczenia z dnia 17 grudnia 1866 (tudzież ze strony spółki kolei państwa stósownie do jej oświadczenia z d. 28 lipca 1867).

Koncesjonaryusze zobowiązują się przystąpić do zawartej przez spółki austriackich kolei żelaznych ugody względem niesienia wzajemnej pomocy dostarczeniem środków przewozowych, przy przewozie większych transportów wojskowych, tudzież do przepisów organicznych i instrukcyi dla oddziałów kolei polowej.

Art. 12. Urzędnicy państwa, oficyaliści i słudzy, którzy z polecenia władzy mającej nadzór nad administracją i ruchem kolei żelaznych, lub dla zabezpieczenia interesów państwa na zasadzie tej koncesyi lub w sprawach dochodów, używają kolei żelaznej i wykażą się poleceniem tej władzy, winni być przewożeni bezpłatnie wraz z pakunkiem podróżnym.

Art. 13. W wypadkach nadzwyczajnej drożyzny żywności w cesarstwie austriackiem, administracja państwa ma prawo zniżyć ceny przewozu tychże do połowy ceny maksymalnej.

Art. 14. Koncesjonaryuszom nadaje się prawo zawiązania spółki akcyjnej i celem pozyskania potrzebnych funduszków, pozwala się im wydawać akcyje i obligacye z prawem pierwszeństwa w kwocie najmniej 150 zfr. srebrem, opiewające na okaziciela lub na imię, które na giełdach austriackich mogą być sprzedawane i urzędownie notowane.

Suma uzyskana za pomocą obligacyi z prawem pierwszeństwa nie może przewyższać trzech piątych części kapitału zakładowego.

Jeżeli obligacye z prawem pierwszeństwa będą wydawane w walucie zagranicznej, natenczas należy także uwidocznic kwotę w walucie austriackiej.

Umorzenie obligacyi z prawem pierwszeństwa winno nastąpić przed umorzeniem akcyi.

Art. 15. Koncesjonaryusze mają prawo ustanawiać ajencye w kraju i za granicą, tudzież urządzać środki przewozowe dla osób i towarów wodą i lądem z zachowaniem istniejących przepisów.

Art. 16. Koncesjonaryusze zobowiązują się popierać jak najusilniej przyjscie do skutku kolei bocznych prowadzących do kopalni węgla wzdłuż kolei głównej, a to w celu podniesienia wywozu węgla; względnie zaś zbudować takie koleje w drodze ugody zawartej z interesowanymi pod warunkiem oznaczenia ilości przewozu i dodatku do taryfy, podczas gdy ministerstwu handlu zastrzega się zatwierdzenie kierunku tych kolei i terminu budowy. Gdyby ugoda nie mogła przyjść do skutku, wówczas rozstrzygnie ministerstwo handlu, mając wzgląd na to, aby kwota na oprocentowanie i umorzenie kapitału zakładowego, wyłożonego na odnośną kolej boczna była zabezpieczona i dostateczna.

Art. 17. Administracja państwa ma prawo przekonywać się, czy budowa kolei, tudzież urządzenie ruchu są wykonane we wszystkich częściach odpowiednio celowi i trwale, i zarządzić, aby błędy w tym względzie były powstrzymane, a względnie usunięte.

Administracja państwa, ma także prawo wglądać w administrację za pośrednictwem wydelegowanego przez siebie organu.

Komisarz przez administracją państwa ustanowiony ma także prawo znajdować się na posiedzeniach wydziału zawiadowczego, tudzież na walnych zgromadzeniach ile razy uzna to za stósowne i zawieszać wszelkie rozporządzenia szkodliwe interesowi państwa.

Za ustanowione niniejszem nadzorowanie przedsiębiorstwa budowy, koncesjonaryusze winni ze względu na połączone z temże ciężar czynności niszczać do skarbu państwa, roczne wynagrodzenie pauszalne, którego wysokość oznaczy administracja państwa, w stosunku odnośnych kwot opłacanych przez inne koleje krajowe.

Art. 18. Podobnie zobowiązują się koncesyonaryusze uwzględniać przy ubieganiu się o posady służbowe szczególnie urzędników państwa którzy z powodu zmian w organizmie administracyjnym przejdą w stan rozporządzalności, jeżeli posiadają potrzebne uzdolnienie i odpowiedzą wymaganiom regulaminu służbowego przez koncesyonaryuszów ustanowić się mającego.

Koncesyonaryusze biorą także na siebie zobowiązanie, stósownie do rozporządzenia cesarskiego z dnia 19 grudnia 1853 uwzględniać szczególnie zgłaszających się o posady przy przedsiębiorstwie wysłużonych a uzdatnionych wojskowych, mianowicie zaś podoficerów którzy dobrze służyli, jakoteż co do nadawania posad służbowych podoficerom, przystąpić nieodwłocznie do postanowienia zapowiedzianej w tym względzie ustawy dla kolei subwenyonowanych.

Nadto zobowiązują się koncesyonaryusze dołożyć starania aby obowiązek ten był wyrażony w projekcie statutów spółki, ministerstwu spraw wewnętrznych przedłożyć się mającym.

Art. 19. Państwo przyzwala kolei w Art. 1 wspomnianej następujące ulgi:

- a) Uwolnienie od podatku dochodowego i uiszczania opłat stemplowych od kuponów, tudzież od wszelkiego podatku, jaki mocą przyszłych ustaw może być zaprowadzony, na przeciąg lat dwudziestu;
- b) uwolnienie od stempli i opłat przy wszystkich kontraktach, podaniach i innych dokumentach w celu pozyskania kapitału, tudzież w przedmiocie budowy i urzędzenia kolei, aż do chwili otwarcia ruchu;
- c) uwolnienie od stempli i opłat pierwszej emisji akcyi i obligacyi z prawem pierwszeństwa, jakoteż kwitów tymczasowych, tudzież od opłat za przeniesienie własności przy zakupie gruntów.

Art. 20. Czas trwania koncesyi, z wyrzeczoną w Art. 9 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ochroną przeciwko zakładaniu nowych kolei, ustanawia się na lat dziesięćdziesiąt, licząc od dnia otwarcia ruchu na całej linii i gaśnię po upływie tego czasu.

Koncesya gaśnię także, jeżeli ustanowiony w §. 3 termin rozpoczęcia, tudzież ukończenia budowy i otwarcia ruchu nie będzie dotrzymany, a przekroczenie terminu nie może być usprawiedliwione w myśl §. 11 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, mianowicie przesileniami politycznemi, lub finansowemi.

Art. 21. Administracya państwa zastrzega sobie prawo, że po upływie trzydziestu lat od dnia wystawienia dokumentu koncesyi, może w każdym czasie odkupić kolej koncesyonowaną.

Dla oznaczenia ceny odkupu, obliczone będą roczne dochody czyste przedsiębiorstwa w ciągu siedmiu lat rzeczywiście odkup poprzedzających, z tego strącony będzie dochód czysty dwóch lat najniepomyślniejszych, i policzony będzie przeciętny czysty dochód pozostałych lat pięciu.

Ta kwota przeciętna która jednak nie może wynosić mniej niż piąty procent kapitału zakładowego wraz z ustanowioną kwotą amortyzacyjną, będzie wypłacana koncesyonaryuszom jako renta roczna w ratach półrocznych aż do upływu trwania koncesyi.

Art. 22. Przy wygaśnięciu koncesyi i z dniem wygaśnięcia, państwo wchodzi bez wynagrodzenia w wolne od ciężarów posiadanie i w używanie kolei koncesyonowanej mianowicie gruntu, robót ziemnych i sztucznych, całej ziemnej i nadziemnej budowy kolei i wszystkich nieruchomości przynależności, jakoto: dworców, miejsce do ładowania i wyładowania, wszystkich budynków do ruchu kolei potrzebnych w miejscach odjazdu i przyjazdu, domów strażniczych wraz ze wszystkiemi urządzeniami przy maszynach stałych, i wszystkiemi nieruchomościami.

Co się tyczy ruchomości, jako to: lokomotyw, wagonów, maszyn ruchomych, narzędzi i innych urządzeń i materyałów o ile są potrzebne do utrzymania ruchu i do tego stosowne, przedmioty te przechodzą na rzecz państwa tylko za wypłatą wartości obopólnie przyjętej, lub na żądanie jednej z obu stron za wypłatą wartości szacunkowej, którą znawcy według przepisów sądowych obliczyć mają.

Na mocy odkupu kolei i z dniem tego odkupu, wchodzi państwo za wypłatą roczną obliczonej renty bez dalszego wynagrodzenia w posiadanie i używanie kolei obecnie koncesyonowanej ze wszystkimi powyżej wymienionemi, a tu należącemi przedmiotami, tak ruchomemi jak i nieruchomemi.

Tak przy wygaśnięciu tej koncesyi, jakoteż przy odkupieniu kolei koncesyonaryusze zatrzymują własność utworzonego z własnych dochodów przedsiębiorstwa funduszu rezerwowego, należących się mu aktywów, tudzież tych osobnych zakładów i budynków z własnego majątku wzniesionych lub nabytych, jakoto pieców do koksu i wapna, odlewni, fabryk maszyn i innych narzędzi, spichlerzy, doków, składów węgla i innych, do zbudowania lub nabycia których administracya państwa upoważniła go z tym wyraźnym dodatkiem, że nie stanowią części składowej kolei żelaznej.

§. 21. Gdyby pomimo poprzedniczego ostrzeżenia, miało się powtarzać naruszanie lub niedopełnianie zobowiązań wskazanych dokumentem koncesyi lub ustawami, administracyi państwa przysługiwać będzie prawo, zarządzić odpowiednie ustawom środki zaradcze, a według okoliczności uznać koncesyę, nawet przed upływem trwania koncesyi, jako nieistniejącą.

Ostrzegając surowo aby nikt nie ważył się działać przeciwko postanowieniom tej koncesyi i nadając koncesyonaryuszom prawo domagania się u Naszych sądów wynagrodzenia udowodnionej szkody, udzielamy wszystkim władzom, do których to należy, wyraźny rozkaz, aby ściśle i troskliwie czuwały nad koncesyą i wszystkimi w niej zawartemi postanowieniami.

W dowód czego wydajemy niniejszy list, opatrzony Naszą większą pieczęcią, w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu, dnia dwudziestego pierwszego kwietnia w roku zbawienia tysiąc ośmset siedmdziesiątym, Naszego panowania dwudziestym drugim.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Pretis r. w.

Distler r. w.

112.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z d. 20 sierpnia 1870,
względem upoważnienia pobocznego urzędu celnego II klasy w Schönbach w Czechach do postępowania wywozowego z piwem.

Upoważnia się e. k. poboczny urząd celny II klasy w Schönbach w Czechach w myśl rozporządzeń ministerjalnych z dnia 14 lipca 1858, 30 listopada 1859,

23 sierpnia 1863 i 28 kwietnia 1869 (Dz. u. p. 1858, Nr. 114, 1859, Nr. 219; 1863, Nr. 73 i 1869, Nr. 54) do postępowania wywozowego z piwem wywożonem za linią celną z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego.

Holzgethan r. w.

113.

Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych w porozumieniu z pełniącym obowiązki ministra handlu z dnia 27 sierpnia 1870,

skracające termin do wnoszenia rekursów przeciwko wyrokom władz krajowych względem wywłaszczenia z powodu budowy kolei żelaznych.

Termin do wnoszenia rekursów przeciwko wyrokom władz krajowych względem wywłaszczenia z powodu budowy kolei żelaznych, według rozporządzenia ministeryalnego z dnia 22 czerwca 1869 Dz. u. p. Nr. 116, cztery tygodnie wynosić mający, skraca się do dni 14.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Przeciwko wyrokom politycznej władzy krajowej wydanym przed tymże dniem, można jednak zakładać rekurs w terminie czterotygodniowym.

Taaffe r. w.

Pretis r. w.

114.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z d. 30 września 1870, dotyczące względów bezpieczeństwa zachowywać się mających przy budowie mostów żelaznych na kolejach żelaznych.

Na zasadzie postanowień regulaminu ruchu kolei żelaznych z dnia 16 listopada 1851 (Dz. u. p. 1852, Nr. 1) rozporządza się:

§. 1. Nim się przystąpi do budowy mostu żelaznego pod kolej żelazną, należy przedłożyć odnośny projekt budowy ministerstwu handlu do zatwierdzenia.

Przedłożenie to zawierać powinno:

- a) Plany i rysunki szczegółowe konstrukcyi żelaznej z wymienieniem materiału części składowych i ich wymiarów pozwalających obliczyć wytrzymałość;
- b) wykaz ciężaru własnego (normalnego obciążenia);
- c) teoretyczne umotywowanie wymiarów części składowych mających wpływ na wytrzymałość;
- d) przy mostach przeszło 20 metrów (10·5 sążni) w rozpięciu mających i przy mostach niezwykłego systemu, obliczenie największej elastycznej zmiany formy w konstrukcyi, powstającej za przypadkowym obciążeniem.

Wspomniane przedłożenie ma być podane w dwóch egzemplarzach. Jeden z nich pozostanie w rękach rządu, drugi zaś będzie zwrócony spółce z rezolucją.

§. 2. Obciążenie przypadkowe, mające obliczeniom służyć za podstawę, powinno być dla każdej pary szyn równo rozdzielone na każdy metr długości i to w miarę rozpięcia przynajmniej w następującym stosunku:

dla 3·1 stóp	113	cetnarów wiedeńskich	na stopę	dla 1 metra rozpięcia	20 tonów	na metr,
„ 6·3 „	85	„ „ „ „	„ „ „ „	2 „ „	15 „ „	„
„ 15·8 „	57	„ „ „ „	„ „ „ „	5 „ „	10 „ „	„
„ 63·3 „	28	„ „ „ „	„ „ „ „	20 „ „	5 „ „	„

„ 94·9 i więcej stóp 23 cetnarów wiedeńskich na stopę dla 30 i więcej metrów rozpięcia 4 tony na metr,

przyczem dla rozpięć pomiędzy temi przypadających, poczynić należy potrzebne interpolacje.

Jeżeli powyższe jednostajne obciążenie z innej przyczyny nie ma być powiększonym, należy w każdym razie wziąć w rachunek, że po każdej parze szyn przechodzi mają osie kół, obciążone wagą 13 tonów (232 cetnarów wiedeńskich).

Jeżeli belki podtrzymujące są nieprzerwane, należy mieć wzgląd na to, że równo rozłożony ciężar próbny może być podzielony na dwie (ale nie więcej części), i to tak, że np. drugie i czwarte pole mostu będą obciążone, podczas gdy trzy pola, obok lub pomiędzy niemi leżące, zostaną nieobciążone.

Na mostach których belki podtrzymujące mają przeszło 20 metrów (10·5 sążni) długości, należy osobnemi urządzeniami zapobiedz niebezpieczeństwu na wypadek wykolejenia; temi są: wzmocnienie pokładu z dylów ze względu na ciężar 6·500 kilogramów (116 cetnarów wiedeńskich) ze wszech miar w każdym punkcie wytrzymać się mający, zastosowanie podłużnych progów bezpieczeństwa, podwyższenie bocznych przestrzeni po nad powierzchnię szyn.

Pożądanem jest, aby podobne urządzenia znajdowały się i na mniejszych mostach.

§. 3. Biorąc za podstawę oznaczone w §. 2 obciążenie przypadkowe i ciężar własny konstrukcyi, nie należy używać przy ciągnięciu, ciśnieniu i posunięciu więcej żelaza kutego, niż 800 kilogramów na centimetr kwadratowy (99·1 cetnarów wiedeńskich na cal kwadratowy) użytecznej powierzchni przekroju (t. j. po strąceniu wymiarów dziur zaklepkowych itd.).

Przy obliczaniu oporu zaklepek liczbę tę należy zniżyć przynajmniej do 600 (74·3 cetnary) i dla tych części, które nie są dostatecznie zabezpieczone przeciwko skręceniu na bok, zniżyć według reguł wytrzymałości wygięcia.

Żelazo lane w ogólności a w szczególności w konstrukcyach wolno dźwigających, nie powinno być narażone na ciągnięcie. Osądzenie, ile może być narażeniem na ciśnienie, zastrzega się do każdego z osobna wypadku.

§. 4. Na kolejach po których jeżdżą niezwykle ciężkie lokomotywy, rząd może zastrzyć postanowienia zawarte w §§. 2 i 3.

Na kolejach wycyalnych z nienormalną szerokością szyn, w razie użycia stali lub żelaza w nadzwyczajnie dobrym gatunku, i w ogóle w wypadkach wyjątkowych, warunki wspomniane mogą być także złagodzone na prośbę interesowanych.

§. 5. Plany budowy które będą uznane jako nieodpowiednie, zostaną zwrócone do przerobienia z wymieniem co im niedostaje.

§. 6. Aby się przekonać czy budowa mostów żelaznych jest wykonana według przepisów, rząd zastrzega sobie nadzór nad budową i zarządzenie według swego zdania prób wytrzymałości użyć się mających sztuk żelaza na koszt spółki kolejowej. Dalej postanawia się że mosty takie przed otwarciem na nich ruchu kolejowego mają być przez komisję zbadane i wypróbowane. Do tego celu wysłany będzie ze strony ministerstwa handlu delegat, który porównawszy budowę z planem zatwierdzonym i odbywszy próbę, pozwoli otworzyć ruch na moście, lub zabroni tego aż do rozporządzenia wyższej władzy.

§. 7. Wypróbowanie mostów pod kolej żelazną odbywa się za pomocą obciążenia ich ciężarami nieruchomymi i ciężarami dającymi się toczyć.

Na mostach mających przeszło 20 metrów (63 stóp) w rozpięciu, użyć należy jako ciężaru nieruchomego, obciążenia jednostajnego, w §. 2 ustanowionego, w pełnej mierze, i zostawić je tak długo aż oddziaływanie dojdzie swojej granicy, to jest najmniej godzinę.

Dla wypróbowania podpięć pionowych skutecznie należy obciążenie i zdjęcie ciężaru ile możności tak, aby najprzód obciążona była wyłącznie jedna połowa, a potem druga połowa każdego pola mostu.

Dla wypróbowania belek podtrzymujących przedsięwziąć należy szereg obciążeń.

Dla wypróbowania filarów i leżących nad nimi punktów kolei należy obciążać jednocześnie dwa stykające się pola, jako to pierwsze i drugie, potem drugie i trzecie itd.

Dla wypróbowania środków pól należy tu obciążać wspólnie pierwsze i trzecie pole, potem trzecie i piąte itd. a nakoniec drugie i czwarte, czwarte i szóste itd. Jeżeli mosty mają dwie lub więcej par szyn, należy nadto obciążyć osobno każdą parę szyn w całej długości przyczem postępować należy jak w poprzednim wypadku, to jest obciążając zawsze po dwa stykające się pola.

Na mostach mających nie więcej jak 20 metrów w rozpięciu gdzie umieszczenie jednostajnego ciężaru próbnego w §. 2 wyznaczonego, napotyka na przeszkody materyalne, można jako ciężaru nieruchomego użyć lokomotywy, dodając jej tylko taki ciężar jednostajny, aby tym sposobem w środku belek powstał prawie taki sam moment całkowity, jaki odpowiada warunkom §. 2.

Obejmując do wypróbowania jednocześnie kilka mostów o jednakowem, nie więcej jak 10 metrów (32 stóp) wynoszącem rozpięciu, można zaniechać probowania wszystkich tych mostów, jeżeli się już okazały rezultata, które komisarz rządowy uzna jako dostatecznie przekonujące.

Pociągi przeznaczone do wypróbowania zapomocą ciężaru toczyć się dającego, powinny mieć przynajmniej podwójną długość pól, i składać się przynajmniej z dwóch najcięższych lokomotyw do ruchu odnośnej kolei używać się mających i z najcięższych wagonów towarowych, naładowanych. Po każdej parze szyn jechać należy najprzód powoli (z chyżością około 3 milową) a następnie tak prędko, jak tylko na to pozwala bezpieczeństwo z uwzględnieniem chwilowych stosunków miejscowych. Na mostach mających dwie pary szyn, wypróbować należy jednocześnie obie pary, zapomocą pociągów jadących równolegle w tym samym kierunku.

§. 8. O ile forma konstrukcyi zmieni się przy rozmaitych próbach w kierunku pionowym i poziomym należy zbadać jak najdokładniej i wyrazić w protokole próby. Odróżniać jednak potrzeba chwilowe wygięcia elastyczne od stałych zmian formy, jakie próby sprawić mogą.

§. 9. Koszta wypróbowania ponosi spółka kolei, jak niemniej koszta wszelkich wzmocnień i przebudowań, jeżeli takowe w skutek rezultatu wypróbowania okażą się potrzebnymi.

§. 10. Do mostów żelaznych obecnie ukończonych lub których budowa jest rozpoczęta, niniejsze rozporządzenie może być zastosowane w całej rozciągłości tylko za zgodą interesowanych.

**Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia
31 sierpnia 1870,**

względem zmian terytoryalnych okręgu niektórych sądów powiatowych w Arcyksięstwie
austriackiem poniżej Anizy.

Na zasadzie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868 Dz. u. p. Nr. 59, wyłącza się
gminy:

1. Eschenau, Jaudling i Jetzles z okręgu sądu powiatowego w Schrems;
2. Brand z okręgu sądu powiatowego w Litschau;
3. Grafenberg, Klein-Reinprechtsdorf, Wartberg i Stoitzendorf; tudzież
4. Strass, Elsarn i Widendorf z okręgu sądu powiatowego w Ravelsbach;
5. Roiten z okręgu sądu powiatowego w Gross-Gerungs;
6. Hadersdorf, Kamern i Engabrunn; tudzież
7. Heitzendorf z okręgu sądu powiatowego w Kirchbergu (na terytoryum wagram-
skim);
8. Neubau z okręgu sądu powiatowego w Wolkersdorf;
9. Gutenbrunn z okręgu sądu powiatowego w Atzenbrugg;
10. Karlstetten z okręgu sądu powiatowego z Herzogenburg;
11. Weikendorf i Dörfles z okręgu sądu powiatowego w Marchegg;
12. Eschenau i Traisen z okręgu sądu powiatowego w Hainfeld;
13. Inzersdorf n. ter. w. z okręgu sądu powiatowego w Mödlingu

i przydziela wymienione: pod 1 do okręgu sądu powiatowego w Waidhofen nad Thają;
pod 2 do tegoż w Schrems; pod 3 do tegoż Eggenburgu; pod 4 i 6 do tegoż w Lan-
genlois; pod 5 do tegoż w Zwettl; pod 7 do okręgu sądu delegowanego miejskiego
w Krems; pod 8 do okręgu sądu powiatowego w Mistelbachu; pod 9 do tegoż w Herzo-
genburgu; pod 10 do okręgu sądu delegowanego miejskiego w St. Pölten; pod 11 do
okręgu sądu powiatowego w Matzen; pod 12 do tegoż w Lilienfeld; pod 13 do tegoż
w Hitzing; względnie do okręgów sądów obwodowych i śledezych, które dla tychże sądów
są kompetentnemi.

Rozporządzenie to wchodzi w moc obowiązującą z dniem 20 października 1870.

Tschabuschnigg r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XLVIII. — Wydany i rozesłany dnia 27 września 1870.

116.

Rozporządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 10 września 1870,

podające do wiadomości przepisy względem egzaminów z kandydatami na nauczycieli gymnastyki w szkołach średnich i zakładach do kształcenia nauczycieli.

Artykuł I.

Uzdolnienie do nauczania.

Kto chce wykonywać urząd nauczyciela gymnastyki w szkole średniej lub zakładzie do kształcenia nauczycieli, winien postarać się o świadectwo uzdolnienia na nauczyciela i w tym celu złożyć egzamin przed komisją do tego celu ustanowioną.

Artykuł II.

Komisja egzaminacyjna.

Komisja ta będzie na teraz ustanowiona tylko w Wiedniu. Minister oświecenia mianuje przewodniczącego, jego zastępcę i kilku specjalnie wykształconych egzaminatorów członkami tej komisji, na przeciąg lat trzech, po upływie których albo inni, albo ci sami powtórnie zamianowani będą.

Artykuł III.

Podania o przypuszczenie do egzaminu.

- O przypuszczenie do egzaminu kandydaci mają prosić komisję pisemnie, i przy tem
1. skreślić swój życiorys i kolej swego wykształcenia;
  2. udowodnić że ukończyli szkołę średnią, lub zakład do kształcenia nauczycieli;
  3. wymienić w jakim języku nauczać będą.

W wypadkach godnych uwzględnienia, minister oświecenia, po wysłuchaniu zdania komisji egzaminacyjnej, uwalnia od wymagania zawartego w ustępie 2.

Względem przypuszczenia do egzaminu rozstrzyga przewodniczący. Kandydaci nie przypuszczeni mogą odwołać się do ministerstwa oświecenia.

Artykuł IV.**Egzamin.**

Celem egzaminu jest doświadczyć, czy kandydat posiada wymagane wykształcenie intelektualne, potrzebną wprawę w ćwiczeniach gymnastycznych, w szkole używanych. i racjonalną metodę nauczania.

Artykuł V.**Podział egzaminu.**

Egzamin dzieli się na teoretyczny i praktyczny, pierwszy zaś jest pisemny i ustny.

Przy egzaminie teoretycznym kandydat ma udowodnić:

1. dostateczny stopień wykształcenia ogólnego:

2. dokładną znajomość wszystkiego, co należy do gymnastyki, a mianowicie: ogólną znajomość historii rozwoju gymnastyki, znajomość zadania nauki gymnastyki i jej celów; znajomość nowszych systemów Jahn-Eiseleny i Spiesy, ogólną znajomość literatury gymnastycznej i dokładną znajomość gymnastycznego słownictwa, znajomość urządzenia przyborów do ćwiczeń pod względem technicznym, tudzież przysposobienia zakładów gymnastycznych;

3. znajomość ciała ludzkiego pod względem anatomicznym i fizyologicznym, a w szczególności:

- a) znajomość systemu kości jako podstawy aparatu do odbywania ruchu, kości czaszki, łączenia się kości w ogóle a stawów w szczególności;
- b) znajomość systemu ścięgnów, stosunku warstw, i działalności najważniejszych ścięgnów, tudzież ich ugrupowania według członków i ich ruchu;
- c) znajomość przyrządów oddechania i trawienia, najważniejszych zasad procesu wyżywienia i przetwarzania, jakoteż systemu naczyń krwionośnych i systemu nerwowego;
- d) znajomość nauki zdrowia (dietetyki), o ile znajduje zastosowanie przy ćwiczeniach gymnastycznych, mianowicie co się tyczy udzielenia pierwszej potrzebnej pomocy w razie skaleczenia się.

Artykuł VI.**Egzamin pisemny.**

Egzamin pisemny (klauzurowy) stanowi zadanie, które kandydat winien wypracować pod dozorem organu postanowionego przez komisję egzaminacyjną. Temat ma być wzięty z wiadomości przepisanych do egzaminu teoretycznego a jego wybór pozostawia się komisji egzaminacyjnej.

Wydając sąd o wypracowaniu pisemnem, należy mieć wzgląd nie tylko na jasność myśli i przedstawienie rzeczy, lecz także na poprawność stylu i biegłość.

Artykuł VII.**Egzamin ustny.**

Kandydat może być dopiero wtedy przypuszczony do egzaminu ustnego, gdy komisja egzaminacyjna uzna że wypracowanie klauzurowe jest dostateczne.

Artykuł VIII.**Egzamin praktyczny.**

Egzamin praktyczny odbywa z kandydatem jeden z członków komisji w zakładzie gymnastycznym.

Na egzaminie takim kandydat ma okazać, że posiada racjonalną metodę nauczania, tudzież biegłość w ćwiczeniach wolnych i gymnastyce z przyrządami.

Jeżeli kandydat chce uzyskać także kwalifikację do zakładów kształcenia nauczycielek, winien nadto udowodnić że zasady i właściwości gymnastyki dla dziewcząt są mu znajome.

Artykuł IX.

Świadectwo odbytego egzaminu.

Po odbyciu wszystkich części egzaminu komisya wydadę uchwałę i w osobnym protokole orzeka, z jakim skutkiem kandydat złożył egzamin.

Jeżeli kandydat złoży egzamin, wystawione mu będzie świadectwo, podpisane przez przewodniczącego i egzaminatorów, w którym należy zapisać dokładnie rodoskaz kandydata (nazwisko, miejsce urodzenia, odbyte nauki szkolne), tudzież rezultat poszczególnych części egzaminu a w końcu wyrazić dobitnie, czy ze względu na złożone dowody swojej biegłości, okazał się „uzdolnionym“, czyli też „znamięnicie uzdolnionym“ do nauczania gymnastyki.

Jeżeli kandydat jest także uzdolnionym do udzielania gymnastyki dziewczętom, należy wspomnieć o tem wyraźnie w świadectwie.

Artykuł X.

Odrzucenie.

Kandydaci którzy nie złożyli egzaminu będą zawiadomieni pisemnie o odrzuceniu i kiedy mogą ponowić egzamin. Wyznaczenie terminu należy do komisji.

Artykuł XI.

Ponowienie egzaminu.

Komisya może tylko raz pozwolić odrzuconemu kandydatowi ponowić egzamin. Pozwolenie dalszego ponowienia zastrzega się ministrowi oświecenia.

Artykuł XII.

Taxy.

Przed przystąpieniem do egzaminu kandydat winien złożyć w głównej dolno-austriackiej kasie krajowej taxę w kwocie 10 złr.

Ponawiając egzamin składa się taxę powtórnie.

Artykuł XIII.

Władza przełożona.

Komisya egzaminacyjna podlega bezpośrednio ministrowi oświecenia.

Artykuł XIV.

Regulamin czynności.

Przewodniczący a względnie jego zastępca ma załatwiać wszystkie czynności i kierować sprawami egzaminów.

Po upływie każdego roku przewodniczący składa ministrowi oświecenia wraz z protokołami sprawozdanie o rezultacie egzaminów, w którym mają być wymienione dokładnie czynności każdego z członków komisji przy udziale w egzaminach.

Artykuł XV.

Wynagrodzenie.

Za czynności przy egzaminach kandydatów nauczycielskich członkowie komisji pobierać będą stosowne wynagrodzenie.

Artykuł XVI.

Wejście w moc obowiązującą.

Niniejszy regulamin egzaminacyjny wchodzi w moc obowiązującą z rozpoczęciem roku szkolnego 1870/71.

Artykuł XVII.

Uwolnienie od egzaminu.

Minister oświecenia po wysłuchaniu zdania komisji egzaminacyjnej może uwolnić od egzaminu całkiem lub częściowo tych nauczycieli gymnastyki, którzy przynajmniej lat pięć udzielali samodzielnie z dobrym skutkiem praktycznej nauki gymnastyki, i dali przytem dowody szczególnego uzdolnienia do nauczania.

Artykuł XVIII.

Postanowienia przejściowe, ulgi.

Aż do początku roku szkolnego 1872/73 zostawia się zdaniu komisji egzaminacyjnej, w razie godnych uwzględnienia okoliczności, zniżyć wyjątkowo wymagania przepisane dla egzaminu teoretycznego, należy jednak wspomnieć o tem znizeniu w świadectwie odbytego egzaminu.

Przy podobnych okolicznościach i aż do wspomnianego terminu, przewodniczący może także przypuścić do egzaminu kandydata, który wykaże tylko taki stopień wykształcenia, jaki nabyć można w niższem lub realnem gymnazyum, albo w szkole realnej niższej.

Stremayr r. w.

117.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 11 września 1870,

mocą którego rozporządzenie z dnia 12 lipca 1869 względem zakładów do kształcenia nauczycieli i nauczycielek bez zmiany, rozporządzenia zaś z dnia 15 listopada 1869 względem egzaminów nauczycielskich do szkół ludowych i miejskich z kilku zmianami na margrabstwo Istrię rozciągniętem zostaje.

Obowiązujące dla margrabstwa Istrii.

Po wysłuchaniu krajowej rady szkolnej w Istrii, uznaję za stosowne rozciągnąć na margrabstwo Istrię od początku roku szkolnego 1870/1 rozporządzenie ministerjalne

z dnia 12 lipca 1869 (Dz. u. p. Nr. 131), względem zakładów do kształcenia nauczycieli i nauczycielek, bez zmiany, tudzież rozporządzenie ministeryalne z dnia 15 listopada 1869 (Dz. u. p. Nr. 168) zawierające postanowienia względem egzaminów nauczycielskich do szkół ludowych i miejskich z następującymi zmianami:

- a) Jest rzeczą krajowej władzy szkolnej istryjskiej stósownie do ustawy krajowej z dnia 4 kwietnia 1870 przedstawiać kandydatów na członków komisji egzaminacyjnej, których zamianowanie zastrzeżone jest w §. 1 rozporządzenia, ministrowi wyznań i oświecenia;
- b) na siedzibę komisji egzaminacyjnej (§. 2 rozporządzenia) wyznacza się także Rovigno;
- c) zamiast udowodnienia najmniej dwuletniej praktyki w służbie szkolnej, wymaganego w §. 7, lit. c) rozporządzenia, ma być żądane, stósownie do powyższej ustawy krajowej, udowodnienie praktyki trzyletniej.
- d) Miejsce przedmiotu do egzaminowania pod tytułem „język niemiecki“ (§. 19, 1, rozporządzenia) zajmie przedmiot do egzaminowania pod tytułem „język wykładowy“.

Zarazem uznają za stósowne rozporządzić, aby w myśl ustawy państwowej względem szkół ludowych świadectwa uzdolnienia na nauczycieli do szkół trywialnych i głównych, uzyskane dotychczas w zakładach do kształcenia nauczycieli w Istrii, uważane były przy obsadzaniu posad jako równe świadectwom uzdolnienia na nauczycieli do ogólnych szkół ludowych, a także świadectwa co do uzdolnienia na nauczycieli niższych do szkół trywialnych i głównych, jako równe świadectwom dojrzałości.

Stremayr r. w.

118.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 13 września 1870,

zaprowadzające od początku roku szkolnego 1871/72 w uniwersytetach w Wiedniu, Pradze, Krakowie, Lwowie, Gracu i Insbruku opłatę czesnego z góry.

Jego c. i k. apostolska Mość najwyższem postanowieniem z dnia 2 września 1870 raczył najmiłościwiej pozwolić, aby zaprowadzona rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 27 lutego 1853 (Dz. u. p. Nr. 37) dla słuchaczy nadzwyczajnych półroczna opłata czesnego z góry, rozciągnięta została od początku roku szkolnego 1871/2 z uchynieniem postanowień §. 35 przepisu tymczasowego z dnia 12 lipca 1850 (Dz. u. p. Nr. 310), na wszystkich uczniach uniwersyteckich królestw i krajów reprezentowanych w radzie państwa.

Zatem od początku roku szkolnego 1871/2 wszyscy słuchacze zwyczajni i nadzwyczajni, którzy już przy zapisie nie mogą wykazać się co do uzyskanego poprzednio uwolnienia, lub co do przysługującej im na mocy §. 14 powyższego tymczasowego przepisu, prawnej pretensyi do całkowitego uwolnienia od opłaty czesnego, winni zaraz przy zapisie złożyć czesne z góry za odnośne półrocze i za wszystkie kolegia na które się zapisują.

Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XLIX. — Wydany i rozesłany dnia 7 października 1870.

119.

Patent cesarski z dnia 5 października 1870,

względem zarządzenia bezpośredniego wyboru członków izby deputowanych, w liczbie przypadającej na królestwo czeskie.

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austriacki;

Król Węgier i Czech, Dalmacyi, Krocacji, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jeruzolimy itd.; Arcyksiążę Austrii; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Saleburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastali, Oświęcimia i Zatora, Cieszyna, Friulu, Dubrownika i Zadru; uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia Górnej i Dolnej Luzaeyi i na Istrii; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Brengencyi, Sonnenbergu itd.; Pan Tryestu, Kottaru i na Marchii Windyjskiej, Wielki Wojewoda Województwa Serbskiego itd. itd. itd.

w zastosowaniu §. 7 ustawy zasadniczej o reprezentacyi państwa uznajemy za stosowne rozporządzić co następuje:

Wybór członków izby deputowanych Rady państwa, w liczbie ustanowionej dla królestwa czeskiego w §. 6 tejże ustawy zasadniczej a przypadającej według dodatku do ordynacyi krajowej na wymienione tamże okręgi, miasta i korporacye, wykonać mają

bezpośrednio też okręgi, miasta i korporacje, i przeprowadzić go natychmiast według postanowień ustawy z dnia 29 czerwca 1868 Dz. u. p. Nr. 82.

Dan w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu dnia 5 października tysiąc ósmset siedmdziesiątego, Naszego panowania dwudziestego drugiego roku.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.   Taaffe r. w.   Tschabuschnigg r. w.
Holzgethan r. w.   Petrinó r. w.   Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt L. — Wydany i rozesłany dnia 7 października 1870.

120.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 25 września 1870,

względem dochodzenia ze strony c. k. jeneralnego urzędu probierczego zamożności rud i kruszców, tudzież przedsiębrania rozbiorów chemicznych dla stron.

Za dochodzenie zamożności rud i kruszców, tudzież za rozbiory chemiczne dla stron, przedsiębrać się mające w c. k. jeneralnym urzędzie probierczym, o ile na to pozwolą właściwe, obowiązkowe czynności tegoż urzędu, pobierane będą obecnie opłaty, według następującej taryfy, wchodzącej w moc obowiązującą z dniem 15 października 1870.

Taryfa

opłat które c. k. jeneralny urząd probierczy ma pobierać za dochodzenie zamożności rud i kruszców tudzież za dochodzenia rozbiorowe.

Liczba bie- żaca.		K w o t a w wal. austr.	
		złr.	et.
A. Dochodzenia zamożności rud i kruszców.			
1	Oznaczenie ilości ołowiu w rudach	2	. . . .
2	„ „ miedzi „ „	2	. . . .
3	„ „ żelaza „ „	2	. . . .
4	„ „ srebra „ związkach	1	. . . .
5	„ „ „ „ rudach i wytworach hutniczych	1	20
6	„ „ „ „ złota w związkach, tudzież ilości srebra	1	50
7	Oznaczenie ilości złota i srebra w rudach i wytworach hutniczych, a mianowicie: Zacząwszy od najmniejszej ilości srebra zawierającego złoto aż do 0·01 fta menniegego jeżeli ilość jego wynosi od 0·01 funta menniegego do	10	. . . .
	0·02 „ „	8	. . . .
	0·05 „ „	6	50
	0·10 „ „	5	. . . .
	0·20 „ „	4	. . . .
	0·40 „ „	3	. . . .
	„ „ „ „ „ 0·40 „ „ „ największej ilości	2	. . . .

Liczba bie- żąca		K w o t a w wal. austr.	
		złr.	ct.
8	Oznaczenie ilości rtęci w rudach zapomocą destylacyi	2	. . . . .
9	„ „ antymonu w rudach	3	. . . . .
10	„ „ bizmutu w rudach, suchą drogą	2	. . . . .
11	„ „ cynku w rudach	2	. . . . .
12	„ „ cynku w rudach, suchą drogą	2	. . . . .
13	„ „ kobaltu i niklu w rudach i wytworach hutniczych	5	. . . . .
14	„ „ nadniedokwasu manganu w braunsztynie	2	. . . . .
15	„ „ siarki w kruszczach zapomocą destylacyi	2	. . . . .
16	Dochodzenie zawartości miedzi w kamieniu prażonym (Lechprobe)	1	. . . . .
17	Dochodzenie materyałów palnych, a mianowicie:		
	a) oznaczenie ilości wody	1	. . . . .
	b) „ „ popiołu	1	. . . . .
	c) „ siły ogrzewalnej według Berthiera	2	. . . . .
	d) „ ilości koksu	1	. . . . .
	e) „ „ siarki	3	. . . . .
18	Oznaczenie ilości węgla i popiołu w graficie	5	. . . . .
	Za próby rozstrzygające spór i we wszystkich ważniejszych wypadkach, w których dochodzenie przedsięwzięcie 2 badaczów, ma się pobierać dwa razy tyle, ile według taryfy przypada, wyjąwszy gdy idzie o oznaczenie ilości czystego złota i srebra w towarach nadesłanych ze strony urzędów ceehownicznych w wypadkach spornych.		
		K w o t a w wal. austr.	
	B. Dochodzenia rozbirowe.		
1	Dochodzenie jakościowe związków pojedynczo złożonych	2 złr. do 5 złr.	
2	„ „ „ bardziej złożonych	5 złr. do 10 złr.	
3	Oznaczenie ilości pierwiastków i rozbiór związków pojedynczo złożonych	5 złr. do 10 złr.	
4	Rozbiór ilościowy w pojedynczo złożonych minerałach, rudach, wytworach hutniczych i związkach	10 złr. do 20 złr.	
5	Rozbiór ilościowy minerałów, rud, wytworów hutniczych i połączeń bardziej złożonych	20 złr. do 35 złr.	
6	Rozbiór ilościowy surowie solnych i melassy	15 złr. do 25 złr.	
7	„ „ żelaza i stali	25 złr. do 35 złr.	
8	Oznaczenie ilości węgla w żelazie i stali	8 złr.	
	Po ukończeniu rozbioru wystawia się dowód dochodzenia, w którym zwyczajnie wymienia się tylko znalezione części składowe i ich stosunek liczebny; gdyby żądano pisemnego wykładu metody i wymienienia wszystkich szczegółów, natenczas opłata ma być podwyższona o część trzecią.		

Holzgethan r. w.

Sprostowanie.

W regulaminie szkolnym i naukowym dla szkół ludowych, zawartym w zeszycie XLIII z dnia 21 sierpnia 1870 niniejszego wydania Dziennika ustaw państwa, zaszła omyłka druku na stronie 230, w przedostatnim wierszu paragrafu 61, gdzie zamiast: tylko w zwyczajnych godzinach szkolnych, powinno być: tylko nie w zwyczajnych godzinach szkolnych.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt LI. — Wydany i rozesłany dnia 13 października 1870.

121.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 5 października 1870,

względem wypłaty odsetków od obligacyi pożyczki loteryjnej z roku 1854 i 1860 po za obrębem Wiednia za kwitami wypłacać się mających.

Ministryum skarbu widzi się spowodowanem rozporządzić, że odsetki od obligacyi pożyczki loteryjnej z roku 1854 i 1860 za kwitem wypłacać się mające, czy to winkulowane na imię, czyli też złożone za kwitami w kasie długów państwa, podobnie jak to ma miejsce z opiewającemi na imię obligacyami jednolitego długu państwa, mogą być wypłacane na przyszłość nie tylko w c. k. kasie długu państwa w Wiedniu, lecz także, za poprzedniczem formalnem przekazaniem we wszystkich, w §. 4, ustęp *b)* i *c)* rozporządzenia z dnia 28 grudnia 1868 (Dz. u. p. Nr. 158) wymienionych kasach i urządach, zatem we wszystkich c. k. krajowych kasach głównych, z wyjątkiem wiedeńskiej, w c. k. urzędzie podatkowym i zbiorowym w Krakowie, tudzież w skutku przyzwolenia królewsko-węgierskiego ministerstwa skarbu, w królewsko-węgierskich kasach w Budzie, Preszburgu, Oedenburgu, Koszycach, Temeswarze, Zagrzebiu, Hermansztadzie i Klausenburgu, nakoniec we wszystkich c. k. i królewsko-węgierskich urządach podatkowych.

Holzgethan r. w.

122.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 6 października 1870,

zmieniające niektóre postanowienia przepisu o egzaminach kandydatów na nauczycieli przy zupełnych szkołach realnych.

§§. 2, 3, 5, 17, 18 i 21 rozporządzenia ministeryalnego z dnia 24 kwietnia 1853, Dz. u. p. Nr. 76, zmieniają się w skutku najwyższego upoważnienia w sposób następujący:

§. 2.

1. Aby być przypuszczonym do egzaminu, kandydat winien wystosować podanie do dyrekcji tej komisji egzaminacyjnej, przed którą zamysła składać egzamin. Do podania ma dołączyć:

- a) świadectwo odbytego z dobrym skutkiem egzaminu dojrzałości na jednym z gimnazyów, w razie, jeżeli zamierza złożyć egzamin dla uzyskania kwalifikacji na nauczyciela „języków“ lub „historyi“;
- b) dowód, że przez lat trzy odbywał nauki w uniwersytecie lub akademii technicznej jako słuchacz zwyczajny, i że
- c) jego zachowanie się pod względem moralnym w ciągu tych trzech lat było odpowiednie;
- d) jeżeli od ukończenia nauk upłynęło więcej niż rok, kandydat winien dołączyć świadectwo władzy publicznej co do swego zachowania się w ciągu tego czasu;
- e) życiorys swój, pisemnie skreślony, w którym głównie przedstawić należy koleje swego wykształcenia, kierunek i przedmioty swoich studyów specjalnych i zarazem oznajmić, do których przedmiotów i do którego języka wykładowego sądzi się być na nauczyciela uzdolnionym.

2. Jeżeli które z tych świadectw nie może być załączonem, lub przez komisję zostaje zakwestyonowanem, a jednak są dowody skutecznej działalności w zawodzie nauczycielskim, lub zachodzą inne okoliczności, które każą przypuszczać, że kandydat otrzymał gruntowne i prawidłowe wykształcenie, natenczas komisja egzaminacyjna winna sprawę przypuszczenia do egzaminu przedłożyć ministrowi oświecenia do rozstrzygnięcia, dołączając zarazem do zapytania swoją opinią.

§. 3.

Aby w ogóle osiągnąć uzdolnienie uzyskania posady przy szkołach realnych, winien kandydat:

1. Okazać za pomocą egzaminu gruntowną znajomość przedmiotów, do nauczania których w pierwszym rzędzie chce pozyskać uzdolnienie i

2. udowodnić zadowalniającą znajomość języka wykładowego.

Rezultat egzaminu w obu tych względach posłuży za wskazówkę, czy kandydat jest uzdolniony do udzielania nauki w całej szkole realnej, czy tylko w szkole realnej niższej. Komisja ma w tym względzie wydać sąd według swojego zdania, o ile przepis niniejszy nie zawiera wyraźnych prawideł i sąd ten winna wyrazić zawsze w świadectwie dokładnie i stanowczo.

§. 5.

Kto chce nabyć uzdolnienie na nauczyciela języka wykładowego w szkole realnej wyższej, winien poddać się jednocześnie egzaminowi nauczycielskiemu przynajmniej do szkoły realnej niższej, albo

- a) z drugiego języka krajowego, albo z języka francuskiego lub angielskiego, czem jednak pozyska tylko uzdolnienie do uzyskania posady przy takiej szkole realnej, w której uczą odnośnego drugiego języka, lub

- b) z geografii i historii, albo
- c) z fizyki, albo
- d) z historii naturalnej, albo
- e) z matematyki.

Uzdolnienie do nauczania geografii można pozyskać w związku z uzdolnieniem do nauczania fizyki, lub historii naturalnej. Natomiast uzdolnienie do nauczania historii będzie i na przyszłość zawisłem od pozyskania uzdolnienia do nauczania geografii.

Uzdolnienie jedynie do geografii i historii wystarcza tylko wtedy, gdy się rozciąga na szkołę realną wyższą i tylko do umieszczenia przy takowej. Jeżeli ogranicza się na szkołę realną niższą, winno z niem być połączone uzdolnienie do nauczania języka wykładowego.

Kto chce pozyskać uzdolnienie tylko do matematyki i nauk przyrodzonych, winien je udowodnić przynajmniej z dwóch w §. 4 wymienionych przedmiotów (*a* do *f*), a przynajmniej z jednego na szkołę realną wyższą.

§. 17.

Pod względem zadowalniającej znajomości języka wykładowego każdy kandydat winien udowodnić poprawność i biegłość w używaniu tegoż, jakoteż iż pojmuje najważniejsze prawidła gramatyczne.

§. 18.

Jeżeli w zgłoszeniu dopełnione są warunki wskazane w §. 2, komisya egzaminacyjna wyznacza wypracowania, a mianowicie:

1. Składający egzamin otrzyma dwa lub trzy zadania do wyrobienia w domu;

- a) do jednego z nich wybrać należy temat ogólnej, mianowicie dydaktycznej lub pedagogicznej treści, którego opracowanie nastręczy kandydatowi sposobność okazania, że dobrze pojął jak zachodzi stosunek między jego przedmiotem a zadaniem wykształcenia w ogóle i że dobrze obmyślił jak go ma traktować w nauce szkolnej.

Przewodniczący komisji egzaminacyjnej postanawia w każdym z osobna wypadku, który z egzaminatorów fachowych ma wyznaczyć zadanie pedagogiczno-dydaktyczne.

- b) Dalsze pytania winny być wybrane koniecznie z zakresu specjalnych studyów kandydata, i to tak, aby miał dostateczną sposobność okazania rozległości i gruntowności swojej nauki;
- c) do opracowania tych zadań będzie dozwolony składającemu egzamin czas trzech do czterech miesięcy. Tenże przy oddaniu wypracowań winien zarazem wymienić sumiennie źródła pomocnicze których używał do opracowania;
- d) jeżeli składający egzamin przedłoży razem ze swoim życiorysem jaką pracę swoje drukowaną, zostawia się zdaniu komisji egzaminacyjnej przyjąć takową zamiast jednego lub wszystkich wypracowań pisemnych i wydać sąd podług niej, lub też żądać dopełnienia wszystkich wymagań prawnych.

§. 21.

III. Egzamin ustny.

- a) rozciąga się na przedmioty które składający egzamin sobie obrał, i na wspomnianą w §. 17 znajomość języka wykładowego; ma on co do tych przedmiotów, z których składający egzamin robił już wypracowanie pisemne, być uzupełnieniem i potwierdzeniem pisemnego egzaminu;
- b) komisji egzaminacyjnej wolno przypuścić jednocześnie więcej niż jednego kandydata do składania egzaminu ustnego, ebciażby nie te same przedmioty naukowe szkół realnych stanowiły główne ich studyum; komisya nie może jednak egzaminować ustnie więcej niż trzech kandydatów jednocześnie.

Ostatnie ograniczenie nie odnosi się do wypracowań klauzurowych.

- c) Podczas egzaminu ustnego dyrektor komisji egzaminacyjnej winien być ciągle obecnym, a oprócz niego przynajmniej dwaj inni członkowie komisji.

Ma być spisany protokół całego ustnego egzaminu a mianowicie, jeżeli kilku jednocześnie są egzaminowani, co do każdego kandydata oddzielnie.

Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt LII. — Wydany i rozesłany dnia 25 października 1870.

123.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 13 października 1870,

którem wydaje się regulamin szkolny i naukowy dla ogólnych szkół ludowych w margrabstwie istryjskiem.

Po wysłuchaniu krajowej rady szkolnej istryjskiej, uznaję za stósowne zaprowadzić prowizorycznie od początku roku szkolnego 1870/71 także i w margrabstwie istryjskiem regulamin szkolny i naukowy dla ogólnych szkół ludowych, wydany rozporządzeniem mojem z dnia 20 sierpnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 105) ze zmianami, jakie są potrzebne z powodu iż w tym kraju prawny obowiązek uczęszczania do szkoły trwa lat sześć.

Co do szkół powtarzania, w kraju tym na mocy ustawy krajowej z dnia 4 kwietnia 1870 zaprowadzać się mających, uznaję za stósowne rozporządzić co następuje:

§. 1. Szkoły powtarzania mają być zaprowadzone wszędzie gdzie istnieją szkoły ludowe.

§. 2. Udzielanie nauki w szkole powtarzania jest obowiązkiem nauczyciela zamianowanego przy szkole ludowej. Jeżeli przy szkole jest kilku nauczycieli, natenczas władza szkolna powiatowa rozstrzygnie, którzy z nich mają wziąć na siebie to zadanie.

Jeżeli nauczyciel w skutku pełnienia obowiązków przy szkole powtarzania, ma udzielać więcej niż 30 godzin nauki na tydzień, natenczas za przewyższającą liczbę godzin osobno wynagradzanym będzie.

§. 3. Do szkoły powtarzania obowiązani są uczęszczać wszyscy chłopcy od 12 do 14 roku życia.

Na prośbę rodziców, w wypadkach godnych szczególnego uwzględnienia, władza szkolna powiatowa uwalnia od uczęszczania do szkoły powtarzania.

§. 4. Nauka powtarzania bywa udzielana trzy razy w tygodniu, w poniedziałek, środę i sobotę popołudniu, najmniej po dwie godziny (nie licząc nauki religii) i trwa od początku roku szkolnego do końca marca. Godziny wyznacza władza szkolna miejscowa, według szczególnych stosunków miejscowych.

§ 5. W samoistnych szkołach żeńskich ma być zaprowadzona niedzielna nauka powtarzenia dla dziewcząt od 12 do 14 roku życia, trwająca cały rok szkolny.

§. 6. Co do przyjmowania do szkół powtarzania, uwalniania i karności, obowiązują przepisy wydane dla ogólnych szkół ludowych.

§. 7. Celem szkoły powtarzania jest powtórzenie, uzupełnienie i rozszerzenie nauki pobieranej w szkole ludowej. Nauka w teje ma obejmować wszystkie przedmioty przepisane dla szkoły ludowej.

§. 8. Co do podziału na klasy, planów nauki i egzaminów wchodzi w zastosowanie postanowienia regulaminu szkolnego i naukowego.

Stremayr r. w.

124.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 14 października 1870,

względem npoważnienia expozytury głównego urzędu cłowego w dworcu kolei w Dziedzicach w Szląsku, do postępowania wywozowego z piwem.

Upoważnia się expozyturę głównego urzędu cłowego w dworcu kolei w Dziedzicach w Szląsku, w myśl rozporządzeń ministeryalnych z dnia 14 lipca 1858, 30 listopada 1859, 23 sierpnia 1863 i 28 kwietnia 1869 (Dz. u. p. 1858, Nr. 114; 1859, Nr. 219; 1863, N. 73; 1869, Nr. 54), do postępowania wywozowego z piwem, wywożonem za linią cłową z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego.

Holzgethan r. w.

125.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 14 października 1870,

względem przeniesienia puncerowni z Ybbs do Scheibbs.

Puncerownia, w skutku rozporządzenia ministerstwa skarbu z dnia 30 listopada 1866 (Dz. u. p. 1866 Nr. 149) dotychczas w Ybbs istniejąca, będzie przeniesiona od dnia 1 grudnia 1870, bez zmiany swego okręgu urzędowego, do Scheibbs, i połączona z tamtejszym urzędem podatkowym, używać zaś będzie jak dotychczas znaku urzędowego A₄.

Holzgethan r. w.

126.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 16 października 1870,

względem przeniesienia królewsko-węgierskiego pobocznego urzędu cłowego w Starej Moldowie do Bielobreska.

Stósownie do oznajmienia królewsko-węgierskiego ministerstwa skarbu z dnia 1 października 1870, L. 41.573, królewsko-węgierski poboczny urząd celny w Starej

Moldowie przeniesiony został w porozumieniu z królewsko-węgierskiem ministerstwem handlu tudzież c. i k. ministerstwem wojny dla całego państwa, do Biobreska, gdzie rozpocznie czynności swoje z dniem 1 listopada 1870.

Holzgethan r. w.

127.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 17 października 1870,

względem rozpoczęcia czynności urzędowych sądu powiatowego w Starym grodzie (Cittavecchia) w Dalmacyi.

Sąd powiatowy w Starym grodzie, ustanowiony rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 28 kwietnia 1870. Dz. u. p. Nr. 67, rozpocznie czynności swoje z dniem 1 grudnia 1870.

Tschabuschnigg r. w.

128.

Rozporządzenie ministrów spraw wewnętrznych, wyznań i sprawiedliwości z dnia 20 października 1870,

względem wewnętrznego urzędzenia i prowadzenia metryk urodzenia, zaślubin i zejścia dla osób nie należących do żadnego prawnie uznanego kościoła lub społeczności religijnej.

Na zasadzie §. 7 ustawy z dnia 9 kwietnia 1870, Dz. u. p. Nr. 51, rozporządza się względem wewnętrznego urzędzenia i prowadzenia metryk urodzenia, zaślubin i zejścia dla osób nienależących do żadnego prawnie uznanego kościoła, lub społeczności religijnej, co następuje:

§. 1.

Władze rządowe i gminne, do których na mocy §. 3 ustawy na wstępie powołanej, przynależy prowadzenie metryk urodzenia i zejścia dla osób, nie należących do żadnego prawnie uznanego kościoła, lub społeczności religijnej, winny trzymać się przy wewnętrznym urzędzeniu i prowadzeniu tychże metryk, jakoteż przy wystawianiu potwierżeń i świadectw, na podstawie tych metryk wydawać się mających, wszystkich owych przepisów, jakie istnieją dla władz prowadzących metryki uznanych kościołów i społeczności religijnych.

W miejscach, gdzie stosownie do owych przepisów, ma być w metryce wymienione wyznanie, należy umieścić wzmiankę „bez wyznania.“

§. 2.

Do zapisywania małżeństw między osobami nie należącymi do żadnego prawnie uznanego kościoła, lub społeczności religijnej, służy władzom w §. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 1870 wskazanym, ta sama metryka, którą w myśl ustawy z dnia 25 maja 1868, Dz. u. p. Nr. 47 i rozporządzenia ministeryalnego z dnia 1 lipca 1868, Dz. u. p. Nr. 80, prowadzi się dla zawieranych małżeństw cywilnych.

Podobnież zapowiedzi takich małżeństw winny być zapisywane w księdze zapowiedzi, prowadzić się mającej według wspomnianych przepisów.

§. 3.

Przy zapisywaniu do metryki (§. 2), jakoteż przy wystawianiu odnośnych potwierżeń i świadectw, zachowywać należy przepisy rozporządzenia ministeryalnego z dnia 1 lipca 1868, Dz. u. p. Nr. 80, z tą zmianą, że tam, gdzie według owych przepisów ma być wymienione wyznanie religijne, umieścić należy wzmiankę „bez wyznania“.

Taaffe r. w.

Stremayr r. w.

Tschabuschnigg r. w.

129.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 20 października 1870,

względem egzamina kandydatów na nauczycieli rysunku z wolnej ręki w szkołach średnich.

Komisya egzaminacyjna.

§. 1.

Uzdolnienie na nauczyciela rysunku z wolnej ręki w szkołach średnich, udowadnia się egzaminem, do odbywania którego powołane są naukowe komisye egzaminacyjne dla szkół realnych w Wiedniu i Pradze.

W miarę potrzeby, liczba członków tych komisji pomnożona będzie egzaminatorami, których minister oświecenia zamianuje na taki sam przeciąg czasu, jak innych członków komisji.

Egzaminatorowie tego przedmiotu stanowią osobny oddział komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół realnych, pod przewodnictwem dyrektora tej ostatniej.

Jeżeli egzaminatorowie ci nie są zarazem członkami innego oddziału tej komisji, mają znajdować się tylko na tych posiedzeniach, na których rozbierane są sprawy egzaminów dotyczących rysunku z wolnej ręki.

Zgłoszenie się do egzaminu.

§. 2.

Aby być przypuszczonym do egzaminu, kandydat winien wystosować podanie do dyrektora tej komisji egzaminacyjnej, przed którą zamysła składać egzamin. Do podania winien dołączyć:

- a) Pisemny życiorys swój (Curriculum vitae) z wyszczególnieniem kolei swego wykształcenia i studyów w swoim zawodzie, dodając oraz, jakiego języka wykładowego chce używać przy nauczaniu;
- b) świadectwo że ukończył z dobrym skutkiem gymnazyum niższe, lub szkołę realną niższą;
- c) świadectwo z odbytego przynajmniej trzyletniego kursu nauk w szkole sztuk pięknych;
- d) prace swego zawodu, w takich rozmiarach, aby z nich można było powziąć dokładny sąd o jego wykształceniu specjalnem.

Od uczynienia zadość powyższym wymaganiom uwolnić może tylko minister oświecenia, po wysłuchaniu zdania komisji egzaminacyjnej.

Przedmiot egzaminu i miara wymagań.

§. 3.

Pod względem ogólnego wykształcenia ma się żądać od kandydata:

- a) dostatecznej znajomości języka wykładowego, poprawności i biegłości w używaniu tegoż;
- b) wykształcenie dydaktyczno pedagogicznego w rozmiarach, dających rękojmię, że nauka rysunku będzie w szkole właściwie traktowaną;
- c) znajomości historii powszechnej i historii cywilizacyi, tudzież, i to szczególnie, znajomości nauki stylu;
- d) znajomości anatomii ciała ludzkiego, o ile ta jest potrzebną do narysowania figury człowieka;
- e) znajomości najważniejszych zasad geometryi wykreślnej, o ile ta daje się objaśnić na drodze empirycznej, zapomocą unaczajenia; z szczególnem zastosowaniem do konstrukcyi cieniów, tudzież perspektywy malarskiej, i o ile to jest potrzebnem do unaczajenia brył, przy nauce geometryi.

§. 4.

Pod względem specjalnego wykształcenia wymagać się ma od kandydata umiejętności i biegłości w rysowaniu ornamentów i postaci ludzkiej, tudzież, aby biegle i właściwie używał wszelkiego materiału do rysowania.

Kandydat ma udowodnić wykształcenie w swoim zawodzie:

- a) narysowaniem ornamentu płaskiego lub plastycznego, własnego pomysłu, w stylu wskazanym;
- b) wystudowanym rysunkiem podług statuy starożytnej i podług żywego modelu.

Jeżeli kandydat chce oraz okazać uzdolnienie do udzielania nauki modelowania, winien udowodnić biegłość artystyczną w wykonywaniu z gliny i wosku, tak ornamentów, jak i postaci ludzkiej.

§. 5.

Przyznaje się tylko uzdolnienie na nauczyciela szkół realnych wyższych, a nie nauczyciela niższego stopnia.

Forma egzaminu.

§. 6.

Każdy egzamin dzieli się na trzy części, te są: wypracowanie domowe, wypracowanie klauzurowe i egzamin ustny.

I. Wypracowanie domowe.

Jeżeli warunki postanowione w §. 2 zostaną dopełnione, składający egzamin otrzyma do wyrobienia w domu zadanie pisemne, do którego wybranym będzie temat treści dydaktycznej, lub pedagogicznej (§. 3, lit. b).

Wypracowanie, odnoszące się do zawodu kandydata, będzie zadane tylko wtedy, jeżeli prace które przedłoży (§. 2 lit. d), nie pozwalają powziąć pewnego sądu o jego wykształceniu w swoim zawodzie.

II. Wypracowanie klauzurowe.

Jeżeli wypracowanie domowe nie daje powodu do odrzucenia kandydata, tenże wezwany będzie do wypracowania klauzурowego.

Każdy kandydat ma wykonać dwa wypracowania klauzурowe, z których jedno odnosi się do rysunku geometrycznego, drugie do rysunku z wolnej ręki.

Jeżeli kandydat zamierza także złożyć egzamin z modelowania, winien wykonać trzecie wypracowanie klauzурowe, z dziedziny tej gałęzi sztuki.

Wypracowanie klauzурowe kandydat winien wykonać według poleceń dyrektora komisji egzaminacyjnej.

Co do dostarczenia środków naukowych, potrzebnych do wykonania wypracowań klauzурowych z rysunków wolnoręcznych, względnie z modelowania, jakoteż co do wyznaczenia odpowiedniego lokalu, dyrekcya komisji egzaminacyjnej winna w tym względzie porozumieć się z przełożonym szkoły sztuk pięknych, tego miejsca, w którym kandydat składa egzamin.

III. Egzamin ustny.

Do egzaminu ustnego kandydat tylko wtedy przypuszczonym będzie, jeżeli wypracowania klauzурowe wykonał odpowiednio. Tenże rozciągać się ma na przedmioty wymienione w §. 3.

Porządek czynności.

§. 7.

Co do kierownictwa komisji egzaminacyjnej, wypracowań domowych i klauzурowych, egzaminu ustnego, osądzenia robót i odpowiedzi kandydata, dalej co do rozstrzygnięcia o ogólnym rezultacie egzaminu, co do prowadzenia protokołów i wystawiania świadectw, jako też co do składania tax egzaminacyjnych, nakoniec co się tyczy roku próby, mają wejść w zastosowanie postanowienia, obowiązujące dla egzaminów z kandydatami na nauczycieli samoistnych szkół realnych.

Postanowienie przejściowe.

§. 8.

Kandydaci, którym uzdolnienie do nauczania rysunku z wolnej ręki w szkołach realnych wyższych, przyznanem już zostało według dotychczasowej praktyki, jeżeli chcą pozyskać uzdolnienie nauczycielskie według postanowień niniejszego przepisu, mogą poddać się egzaminowi uzupełniającemu. Egzamin ten ma jednak ograniczać się tylko na przedmioty wymienione w §. 3.

Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt LIII. — Wydany i rozesłany dnia 11 listopada 1870.

130.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 16 października 1870,

względem wydania nowych blankietów wekslowych stemplowanych.

Obowiązujące w królestwach i krajach reprezentowanych w radzie państwa.

W miejsce blankietów wekslowych, zaprowadzonych rozporządzeniem ministerstwa skarbu z dnia 7 marca 1860 (Dz. u. p. Nr. 62), będą sprzedawane od dnia 1 stycznia 1871 odmienne blankiety wekslowe stemplowane, wszelkich kategori.

Są one z białego papieru 11 cali 2 linie szerokiego, 4 cale wysokiego, i mającego w pośrodku napis „Wechsel“ jako znak wodny.

Przednia strona papieru, prawie aż po brzeg, jest zadrukowana delikatnemi, jednostajnie powtarzającemi się ozdobami, stanowiącemi tło, które na blankietach wekslowych z kwotami stemplowemi do jednego złotego jest szare, na blankietach od jednego złotego w górę, różowe.

W pośrodku tego kolorowego tła, jest okrągła, arabskimi otoczona tarcza, zawierająca w otoku słowa „Kreuzer“ a względnie „Gulden österreichischer Währung“, na blankietach wekslowych w języku włoskim słowa „Soldi“, względnie „Fiorini di Valuta Austriaca“, łacińskimi literami lapidarnemi.

W pośrodku tej tarczy jest cyfra arabska biała, wyrażająca odnośną kwotę należytości.

Po lewej stronie blankietu wekslowego znajduje się zawarta w podłużnym czworoboku, czarną barwą drukowana winieta, w której górnej części mieści się wizerunek głowy Najjaśniejszego Pana, patrzącej w lewo i otoczonej wieńcem wawrzynowym. W środku nad wieńcem wawrzynowym znajduje się korona cesarska.

Po obu stronach wieńca wawrzynowego umieszczone są figury, mianowicie po lewej postać Merkurego, z hełmem skrzydlatym na głowie, trzymającego w prawej ręce laskę wężem okręconą, a lewą, wieniec wawrzynowy.

Na prawo jest postać kobiety, trzymająca prawą ręką wieniec wawrzynowy, w lewej kądziel, przedstawiająca przemysł.

W dolnej części winiety znajduje się delikatna ozdoba z wieńcami kwiatów, na której stoją dwa gryfy, podpierające przednimi nogami cesarską tarczę herbowną a skrzydłami podstawę górnej części winiety.

Na obu zewnętrznych kończynach wieńców zawieszono dwa medaliony, w których znajduje się napis „Stempel“ — „Betrag“; dwa końce środkowe utrzymują tarczę podłużnie ząbkowaną, w której wydrukowana jest odnośna kwota należności stempłowej.

W środku blankietu wekslowego, poniżej tarczy okrągłej znajduje się pieczęć c. k. orła wyciśnięta wypukło.

Blankiety wekslowe stempłowane sprzedawane obecnie, przestaną zupełnie być używane z dniem 1 lutego 1871.

Zatem od dnia 1 lutego 1871 używanie blankietów wekslowych, wyjętych z użycia, będzie uważane tak, jak niedopełnienie prawnego obowiązku stempłowania i pociągnię za sobą skutki szkodliwe na zasadzie ustawy o należnościach.

Wyjęte z użycia i nieużyte blankiety wekslowe stempłowane, będą wymieniane z zachowaniem prawnych warunków i przepisów od dnia 1 stycznia do 30 kwietnia 1871 włącznie w urzędach sprzedaży stempli za nowe, stempłowane blankiety wekslowe.

Po dniu 30 kwietnia 1871 blankiety wekslowe z sprzedaży wyjęte, nie będą ani wymieniane, ani bonifikowane.

Holzgethan r. w.

131.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 27 października 1870,

względem skupienia urzędów cłowych królewsko-włoskiego w Zorzoi i c. k. austriackiego w Monte-Croce, w tem ostatniem miejscu.

Urząd cłowy królewsko-włoski w Zorzoi, w wenecjańskim, przeniesiony został do siedziby c. k. austriackiego pobocznego urzędu cłowego II klasy w Monte-Croce. Posiada on takie same atrybuty jak ten ostatni i rozpocznie tamże swoje czynności urzędowe z dniem 1 listopada 1870.

Holzgethan r. w.

132.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 7 listopada 1870, względem nadania pobocznemu urzędowi cłowemu II klasy w Obernbergu praw oclenia przysługujących pobocznemu urzędowi cłowemu I klasy.

Urzędowi cłowemu w Obernbergu, w Austrii powyżej Anizy, zamienionemu rozporządzeniem tutejszem z dnia 9 listopada 1867 (Dz. u. p. Nr. 136) na poboczny urząd cłowy II klasy, nadane zostało prawo oclenia przysługujące pobocznemu urzędowi cłowemu I klasy.

Holzgethan r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt LIV. — Wydany i rozesłany dnia 15 listopada 1870.

133.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 14 listopada 1870,

względem zniesienia rozporządzenia cesarskiego z dnia 25 października 1869, Dz. u. p. Nr. 162.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 25 października 1869, Dz. u. p. Nr. 162, którem każdorazowemu dowódcy wojskowych sił zbrojnych w powiecie kottarskim poruczoną była do samoistnego sprawowania zupełna władza wykonawcza w zakresie administracji politycznej i policyjnej, zostaje zniesione.

Schönbrunn, dnia 14 listopada 1870.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.   **Taaffe r. w.**   **Tschabuschnigg r. w.**
Holzgethan r. w.   **Petrinó r. w.**   **Stremayr r. w.**

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt LV. — Wydany i rozesłany dnia 24 listopada 1870.

134.

Obwieszczenie c. k. ministerstwa skarbu z dnia 22 listopada 1870,

względem ustanowienia wartości wymiennej w pieniądzach papierowych monety zdawkowej srebrnej po sześć krajcarów m. k. z lat 1848 i 1849 wywołanej z obiegu.

Na zasadzie rozporządzenia cesarskiego z dnia 29 sierpnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 108) ustanawia się w porozumieniu z królewsko-węgierskiem ministerstwem skarbu i aż do dalszego rozporządzenia, wartość wymienną w pieniądzach papierowych wywołanej z obiegu monety zdawkowej srebrnej po sześć krajcarów m. k. z lat 1848 i 1849, na ośm centów wal. austr. za każdą sztukę tej monety.

C. k. kasom i urzędom poleca się przyjmować od 1 grudnia 1870 te monety w powyższej wartości przy wypłatach, a nawet i w drodze wymiany, o ile na to pozwolą zapasy kasowe.

Stronom jednak wolno jest żądać i nadal wykupna tych monet w urzędach przeznaczonych do tego na mocy rozporządzenia cesarskiego wyżej powołanego za wypłatą wartości materyalnej srebra.

Holzgethan r. w.

Historical and Biographical

London: Printed by R. Taylor, in Strand, 1790.

Price 1s. 6d. per Volume.

1790

Volume I. The History of the
City of London, from the
Year 1700 to 1790.

The History of the City of London, from the Year 1700 to 1790. This volume contains a detailed account of the city's development, its political and social structure, and the lives of its inhabitants. It covers the reigns of Queen Anne, King George I, King George II, King George III, and King William IV. The author provides a comprehensive overview of the city's growth and its role in the British Empire.

By R. Taylor.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

Zeszyt LVI. — Wydany i rozesłany dnia 3 grudnia 1870.

135.

Dokument koncesyi z dnia 5 września 1870,

na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Chyrowa, w połączeniu z pierwszą węgiersko-galicyjską koleją łączącą, na Drohobycz do Stryja, z linią boczną z Drohobyczy do Borysławia.

My Franciszek Józef Pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Apostolski król Węgier, król Czech, Dalmacyi, Krocacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Krakowa; Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny; Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, itd. itd. itd.

Gdy Jan Hrabia Kraiński, Franciszek Hrabia Mycielski, Dr. Adolf Weiss, Jan Hrabia Dunin, Jan Hrabia Stadnicki, Inocenty Kowalski i Wilhelm Glaser podali prośbę o udzielenie im koncesyi na budowę i ruch parowej kolei żelaznej z Chyrowa na Drohobycz do Stryja, z linią boczną z Drohobyczy do Borysławia, widzimy się spowodowani ze względu na pożyteczność tego przedsięwzięcia dla ogółu, udzielić wspomnianym petentom tę koncesyę na zasadzie ustawy z dnia 13 kwietnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 56 ex 1870) o uwolnieniu nowych linii kolei żelaznych od podatków, jak następuje:

Art. 1. Nadajemy koncesyonaryuszem prawo budowy i ruchu parowej kolei żelaznej z Chyrowa, w połączeniu z pierwszą węgiersko-galicyjską koleją łączącą na Drohobycz do Stryja, z linią boczną z Drohobyczy do Borysławia.

Art. 2. Budowa i urządzenia ruchu tych kolei mają być wykonane według planów szczegółowych, przez ministerjum handlu zatwierdzonych.

W szczególności należy także przy budowie stosować się do wymagań jakie postawi ministerjum handlu, jakoteż do istniejących ogólnych przepisów budowniczych i policyjnych.

Pozwolenie na zmiany w planach budowy zastrzega się administracyi państwa jeżeli takowe w skutek rezultatu rewizyi technicznej, tudzież w skutek oględzin śladu, przedsięwzięć się mających przez komisję polityczną w myśl przepisu §. 6 ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854 *) okażą się potrzebnymi tak w interesie obrotu publicznego, jak dla zabezpieczenia trwałości kolei, tudzież dla zadość uczynienia postanowieniom prawnym.

Gdyby przy wykonaniu budowy okazało się, że ze względów budowniczno-ekonomicznych lub ze względu na ruch, potrzebną lub pożądaną jest zmiana śladów kolei lub planów szczegółowych, która jednak niezmienia kierunku kolei oznaczonego w Art. 1 i w obec śladu zatwierdzonego nie może w ogólności pogorszyć stosunków poziomemu i kierunkowi, do zmiany takiej potrzeba uzyskać pozwolenie administracyi państwa.

Budowa ziemna sieci kolei może być ograniczona na pokład pod jedną kolej, jednak już przy zakupnie gruntu do tego celu potrzebnego mają być zapewnione warunki nabycia gruntu w przyszłości na pokład pod drugą kolej.

Administracya państwa ma prawo domagać się wzniesienia budowy ziemnej pod drugą kolej, tudzież położenia tejże w miejscach, w których uzna tego potrzebę, jeżeli w ciągu dwóch po sobie następujących lat, roczny przychód bruto z jednej mili przewyższy sumę 140.000 złr. srebrem.

Względem użytkowania dworców kolei już istniejących lub koncesyonowanych w miejscach zetknięcia się ze swoją koleją, jakoteż względem urządzenia służby ruchu w miejscach przejścia z jednej kolei na drugą, koncesyonaryusze zobowiązują się zawrzeć ugodę z interesowanymi administracyami kolei. Koszta budowy w razie potrzeby rozszerzenia dworców obcych kolei winni ponieść koncesyonaryusze.

W braku porozumienia zastrzega się administracyi państwa prawo ustanowienia warunków co do wzajemnego używania wagonów sąsiednich kolei krajowych i co do łączenia linii z kolejami prowadzącymi z kopalni i innymi na własną potrzebę.

Art. 3. Koncesyonaryusze zobowiązują się rozpocząć budowę linii kolei z Chyrowa do Drohobyczy i linii bocznej z Drohobyczy do Borysławia w przeciągu czterech miesięcy po nadaniu koncesyi, ukończyć budowę najpóźniej w przeciągu roku po otwarciu ruchu na linii Przemyśl-Chyrow pierwszej węgiersko-galicyskiej kolei łączącej (jednak nie przed końcem roku 1873, i gotową kolej oddać na użytek publiczny.

Nadto koncesyonaryusze zobowiązują się ukończyć i oddać na użytek publiczny linię Drohobycz-Stryj w przeciągu roku licząc od tego terminu, w którym punkt połączenia w Stryju, za pomocą jednej z kolei w ruchu będących będzie także połączony z pewnym punktem kolei lwowsko-czerniowieckiej, lub z siecią kolei węgierskich.

Dopełnienie tych zobowiązań koncesyonaryusze winni zabezpieczyć administracyi państwa złożeniem kaucyi w kwocie 100.000 zł. wal. austr.

Ta kwota kaucyjna będzie zwrócona gdy zostanie udowodnionem, że użyto po 200.000 złr. na budowę tak linii Chyrow-Drohobycz, jakoteż linii Drohobycz-Stryj.

Akta i dokumenta z tego powodu spisać się mające, wolne są od opłat i stempli.

Art. 4. W celu doprowadzenia do skutku kolei koncesyonowanych nadaje się koncesyonaryuszom prawo wywłaszczenia według postanowień odnośnych przepisów prawnych.

Ma być także przyznane koncesyonaryuszom podobne prawo w razie budowy kolei bocznych prowadzących do poszczególnych zakładów przemysłowych, jeżeli administracya państwa ze względu na interes publiczny uzna potrzebę budowy takich kolei.

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1854, Nr. 233.

Art. 5. Przy budowie i ruchu kolei koncesyonowanych, winni koncesyonaryusze trzymać się osnowy niniejszego dokumentu koncesyi, jakoteż istniejących w tym względzie ustaw i rozporządzeń (mianowicie ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854 i regulaminu ruchu kolei żelaznych z dnia 16 listopada 1851 *) tudzież ustaw i rozporządzeń jakie w przyszłości mogą być wydane.

Art. 6. W szczególności zaś, według przepisu §. 68 rzezonego regulaminu ruchu kolei żelaznych, koncesyonaryusze winni przewozić bezpłatnie pocztę i służbę pocztową, przyczem administracya pocztowa ma prawo oznaczać dla pociągów odchodzących codziennie ze stacyi końcowych w Chyrowie i Drohobyczy, a względnie w Stryju godzinę odjazdu i szybkość w każdym kierunku.

Ile razy do służby pocztowej potrzeba będzie więcej jak jednego czterokołowego wagonu, koncesyonaryusze otrzymają za każdy następny wagon wynagrodzenie od mili według słuszności ułożyć się mające.

Jeżeli administracya pocztowa uzna potrzebę zaprowadzenia na kolei koncesyonowanej poczty ruchomej, jaka istnieje już na innych kolejach austriackich, natenczas koncesyonaryusze winni bezpłatnie dostarczyć i utrzymywać zamiast zwykłych czterokołowych wagonów, potrzebne do tego celu wagony ośmio- lub czterokołowe, urządzone dla poczty przenośnej według wymagania administracyi pocztowej.

Do pełnienia służby pocztowej w stacyach odbioru i wydawania listów ma być wyznaczone bezpłatnie stósowne bióro w gmachu kolei żelaznej składające się najwięcej z jednego pokoju i izby na sprzęty, a co się tyczy zaspokojenia innych potrzeb, jakieby się w tym celu okazały, będzie zawarta osobna umowa.

Koncesyonaryusze są nadto obowiązani przewozić i oddawać we właściwych stacyach, bez osobnego wynagrodzenia, przesyłki pocztowe, odchodzące bez asystencyi urzędników pocztowych lub sług, z wyjątkiem przesyłek wartościowych.

Korespondencye odnoszące się do zarządu kolei, prowadzone między dyrekcją kolei (radą zawiadowczą) a jej podrzędnymi organami, lub korespondencye tych ostatnich między sobą, mają być przewożone na odnośnych liniach kolei przez sług kolejowych.

Art. 7. Koncesyonaryusze zobowiązują się pozwolić administracyi telegrafów państwowych prowadzić linie telegraficzne wzdłuż kolei na swoim gruncie bez osobnego wynagrodzenia.

Administracya telegrafów winna jednak porozumieć się z koncesyonaryuszami co do miejsca na prowadzenie linii.

Nadto koncesyonaryusze winni wziąć na siebie bez osobnego wynagrodzenia czuwanie nad zbudowaną linią telegraficzną i polecić to służbie kolejowej.

Natomiast koncesyonaryusze mają prawo przymocować do pali telegrafów państwa druty telegrafów ruchu.

Używanie telegrafów ruchu ogranicza się wyłącznie na korespondencye odnoszące się do ruchu kolei, jeżeli administracya państwa nie wyda osobnego rozporządzenia, dotyczącego depeszy państwowych, tudzież jeżeli nie zostanie zawarta umowa odnosząca się do depeszy prywatnych; używanie telegrafów ruchu zostaje przeto pod wpływem i nadzorem administracyi państwa.

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1852, Nr. 1.

Art. 8. Wysokość cen jazdy i przewozu towarów poddaje się następującym ograniczeniom:

Taryfa maksymalna od mili austriackiej a mianowicie dla podróżnych, od osoby:

a) pociągami wyłącznie osobowymi:

w pierwszej klasie	36 ct. wal. austr.
„ drugiej „	27 „ „ „
„ trzeciej „	18 „ „ „

b) pociągami mieszanymi:

w pierwszej klasie	30 ct. wal. austr.
„ drugiej „	25 „ „ „
„ trzeciej „	15 „ „ „

Gdyby się okazała potrzeba jeszcze niższych cen przewozu osób, a koncesyonaryusze nie znajdowali się w możności odpowiedniego zniżenia dla podróżujących III klasą, natenczas będą obowiązani zaprowadzić na wezwanie ze strony ministerstwa handlu przy pociągach mieszanych IV klasę (dla stojących) z taryfą 10 centów od mili.

Taryfa maksymalna dla towarów przy zwykłej szybkości od cetnara cłowego i mili: 3 ct. wal. austr.

Wyjątkowo wyznaczają się następujące ceny frachtu dla przedmiotów poniżej wymienionych, jeżeli wagony będą niemi zupełnie napełnione:

a) Od zboża i ziarn strączkowych, wyrobów młynarskich, soli, drzewa opałowego i do rżnięcia, żelaza i wyrobów żelaznych, oleju ziemnego surowego i czyszczonego, tudzież wosku ziemnego $2\frac{3}{10}$ ct.;

b) Od węgla kamiennych, koksu, torfu prasowanego, kali i innych artykułów nawozowych, brył żelaznych, kamieni wapiennych i budulecowych 2 ct. wal. austr. od cetnara i mili.

Jako opłata za ekspedycję pobierane będą przy wszelkich towarach 2 ct. od cetnara cłowego, w którą to kwotę jest już wliczona należytość za naładowanie i wyładowanie, tudzież asekuracja powszechna.

Jeżeli strona załatwia naładowanie i wyładowanie, natenczas tytułem opłaty za ekspedycję pobierane będzie tylko 1 $\frac{5}{10}$ ct. od cetnara cłowego.

Co się tyczy cen frachtu od innych przedmiotów, ustanowienia opłaty od składu i innych postanowień względem ruchu, tak postępować należy, aby odnośne ceny i postanowienia w żadnym względzie nie były wyższe i uciążliwsze niż na północnej kolei państwa.

Uregulowanie cen jazdy i frachtu w granicach powyżej ustanowionych, zostawia się koncesyonaryuszom.

Nie może tu jednak mieć miejsca osobiste przekładanie jednych nad drugich.

Jeżeli zatem któremu z odsyłających lub przedsiębiorców przewozu przyzwala się pod pewnymi warunkami zniżenie cen przewozu lub inne ulgi, natenczas zniżenie to lub ulga winny być przyzwolone wszystkim odsyłającym lub przedsiębiorcom przewozu, którzy zgodzą się na te same warunki.

Wszelkie taryfy specjalne muszą być obwieszane publicznie.

Zresztą zastrzega się prawodawstwu moc uregulowania w każdym czasie postanowień taryfy jazdy i przewozu towarów; koncesyonaryusze winni poddać się takiemu uregulowaniu.

Administracyi państwa w każdym razie wolno będzie zarządzić odpowiednie niżenie cen jazdy i frachtu wraz z należyciami pobocznymi, jak tylko dochód czysty ostatnich dwóch lat wynosić będzie więcej niż dziesiąty procent.

Art. 9. Pozwala się aby ceny jazdy i przewozu towarów były obliczane i pobierane w krajowej monecie srebrnej, jednak w ten sposób, że należność przypadająca z uwzględnieniem wartości obiegowej, winna być przyjmowaną także w walucie krajowej.

Redukcya taryfy na walutę krajową ma się odbywać co miesiąc, na żądanie koncesyonaryuszów, jakoteż z rozporządzenia administracyi państwa według przeciętnego kursu srebra w ostatnim miesiącu, przyczem jednak bez zezwolenia koncesyonaryuszów nie może nastąpić niżenie poniżej 5 pre. kursu przeciętnego.

Art. 10. Transporta wojskowe winny być przewożone według taryfy niżonej, a mianowicie według ugody zawartej w tym względzie, między ministerstwem wojny a dyrekcją kolei północnej cesarza Ferdynanda pod dniem 18 czerwca 1868 *), której postanowienia mają stanowić integralną część składową niniejszego dokumentu koncesyi.

Gdyby jednak ze wszystkimi lub z większą częścią kolei austriackich ułożone zostały, co do transportów wojskowych korzystniejsze dla państwa postanowienia, takowe mają obowiązywać także na kolei koncesyonowanej.

Postanowienia te winny być zastosowane także do straży skarbowej i straży bezpieczeństwa uorganizowanych na sposób wojskowy.

Koncesyonaryusze zobowiązują się przystąpić do zawartej przez spółki austriackich kolei żelaznych ugody względem niesienia wzajemnej pomocy środkami przewozowemi, przy przewozie większych transportów wojskowych, tudzież do postanowień organicznych i przepisu służbowego dla oddziału polowej kolei żelaznej.

Art. 11. Urzędnicy państwa, oficyaliści i słudzy, którzy z polecenia władzy mającej nadzór nad administracją i ruchem kolei żelaznych, lub dla zabezpieczenia interesów państwa na zasadzie tej koncesyi lub w sprawach dochodów, używają kolei żelaznej i wykazują się poleceniem tej władzy, winni być przewożeni bezpłatnie wraz z pakunkiem podróжным.

Art. 12. W wypadkach nadzwyczajnej drożyzny żywności w cesarstwie austriackiem, administracya państwa ma prawo niżzyć ceny przewozu tychże do połowy ceny maksymalnej.

Art. 13. Koncesyonaryuszom nadaje się prawo zawiązania spółki akcyjnej i celem pozyskania potrzebnych funduszków, pozwala się im wydawać akcye i obligacye z prawem pierwszeństwa, opiekujące na okaziciela lub na imię, które na giełdach austriackich mogą być sprzedawane i urzędownie notowane.

Suma uzyskana za pomocą obligacyi z prawem pierwszeństwa nie może przewyższać trzech piątych części kapitału zakładowego.

Jeżeli obligacye z prawem pierwszeństwa będą wydawane w walucie zagranicznej, natenczas należy także uwidocznnić kwotę w walucie austriackiej.

Umorzenie obligacyi z prawem pierwszeństwa winno nastąpić przed umorzeniem akcyi.

Spółka wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki koncesyonaryuszów. Statuta spółki podlegają zatwierdzeniu ze strony administracyi państwa.

Art. 14. Koncesyonaryusze mają prawo ustanawiać ajencye w kraju i za granicą, tudzież urządzać środki przewozowe dla osób i towarów wodą i lądem z zachowaniem istniejących przepisów.

*) Rozporządzenie normalne c. k. dziennika rozporządzeń dla armii z r. 1868, Zeszyt 21. Nr. 97.

Art. 15. Państwo przyzwala kolei koncesyonowanej następujące ulgi :

- a) Uwolnienie od podatku dochodowego i uiszczania opłat stemplowych od kuponów, tudzież od wszelkiego podatku, jaki mocą przyszłych ustaw może być zaprowadzony, na przeciąg lat trzydziestu ;
- b) uwolnienie od stempli i opłat przy wszystkich kontraktach, podaniach i innych dokumentach w celu pozyskania kapitału, tudzież w przedmiocie budowy i urządzenia kolei, aż do chwili otwarcia ruchu ;
- c) uwolnienie od stempli i opłat pierwszej emisji akeyi i obligacyi z prawem pierwszeństwa, jakoteż kwitów tymczasowych, tudzież od opłat za przeniesienie własności przy zakupie gruntów.

Art. 16. Administracya państwa ma prawo przekonywać się, czy budowa kolei, tudzież urządzenie ruchu są wykonane we wszystkich częściach odpowiednio celowi i trwale, i zarządzić, aby błędy w tym względzie były powstrzymane, a względnie usunięte.

Administracya państwa, ma także prawo wglądać w administracyę za pośrednictwem wydelegowanego przez siebie organu.

Komisarz przez administracyę państwa ustanowiony ma także prawo znajdować się na posiedzeniach wydziału zawiadowczego, tudzież na walnych zgromadzeniach ile razy uzna to za stosowne i zawieszać wszelkie rozporządzenia szkodliwe interesowi państwa.

Za ustanowione niniejszem nadzorowanie przedsiębiorstwa budowy, koncesyonaryusze winni ze względu na połączony z temże ciężar czynności uiszczać do skarbu państwa roczne wynagrodzenie pauszalne, którego wysokość oznaczy administracya państwa, w stosunku odnośnych kwot opłacanych przez inne koleje krajowe.

Art. 17. Czas trwania koncesyi, z wyrzeczoną w §. 9 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, ochroną przeciwko zakładaniu nowych kolei, ustanawia się na lat dziewięćdziesiąt, licząc od dnia otwarcia ruchu na całej koncesyonowanej kolei i gaśnie po upływie tego czasu.

Koncesya gaśnie także, jeżeli ustanowiony w Art. 3 termin ukończenia budowy i otwarcia ruchu nie będzie dotrzymany, a przekroczenie terminu nie może być usprawiedliwione w myśl §. 11 lit. b) ustawy o koncesyach na koleje żelazne, mianowicie przesileniami politycznymi, lub finansowemi.

Art. 18. Administracya państwa zastrzega sobie prawo, że po upływie trzydziestu lat od dnia wystawienia dokumentu koncesyi, może w każdym czasie odkupić kolej koncesyonowaną.

Dla oznaczenia ceny odkupu, obliczone będą roczne dochody czyste przedsiębiorstwa w ciągu siedmiu lat rzeczywiście odkup poprzedzających, z tego stracony będzie dochód czysty dwóch lat najniepomyślniejszych, i policzony będzie przeciętny czysty dochód pozostałych lat pięciu.

Ta kwota przeciętna będzie wypłacana koncesyonaryuszom jako renta roczna w ratach półrocznych aż do upływu trwania koncesyi.

Art. 19. Przy wygaśnięciu koncesyi i z dniem wygaśnięcia, państwo wchodzi bez wynagrodzenia w wolne od ciężarów posiadanie i w używanie kolei koncesyonowanej, mianowicie gruntu, robót ziemnych i sztucznych, całej ziemnej i nadziemnej budowy kolei i wszystkich ruchomych przynależności, jakoto: dworców, miejsce do ładowania i wyładowania, wszystkich budynków do ruchu kolei potrzebnych w miejscach odjazdu i przyjazdu, domów strażniczych wraz ze wszystkimi urządzeniami przy maszynach stałych, i wszystkimi nieruchomościami.

Co się tyczy ruchomości, jako to: lokomotyw, wagonów, maszyn ruchomych, narzędzi i innych urządzeń i materiałów o ile są potrzebne do utrzymania ruchu i do tego stósowne, z przedmiotów tych taka ilość, a względnie wartość ma przejść bezpłatnie na rzecz państwa, jaka odpowiada pierwszemu urządzeniu ruchu zawartemu w kapitale zakładowym.

Na mocy odkupu kolei i z dniem tego odkupu, wchodzi państwo za wypłatą roczną obliczonej renty bez dalszego wynagrodzenia w posiadanie i używanie kolei obecnie koncesyonowanej ze wszystkimi powyżej wymienionemi, a tu należącemi przedmiotami, tak ruchomemi jak i nieruchomemi.

Tak przy wygaśnięciu tej koncesyi, jakoteż przy odkupieniu kolei koncesyonaryusze zatrzymują własność utworzonego z własnych dochodów przedsiębiorstwa funduszu rezerwowego, i należących się mu aktywów, tudzież tych osobnych zakładów i budynków z własnego majątku wzniesionych lub nabytych, jakoto pieców do koksu i wapna, odlewni, fabryk maszyn i innych narzędzi, spichlerzy, doków, składów węgla i innych, do zbudowania lub nabycia których administracya państwa upoważniła ich z tym wyraźnym dodatkiem, że nie stanowią części składowej kolei żelaznej.

Art. 20. Gdyby pomimo poprzedniego ostrzeżenia, miało się powtarzać naruszanie lub niedopełnianie zobowiązań wskazanych dokumentem koncesyi lub ustawami, administracyi państwa przysługiwać będzie prawo, zarządzić odpowiednio ustawom środki zaradcze, a według okoliczności uznać koncesyę, nawet przed upływem jej trwania, jako wygasłą.

Art. 21. Koncesyonaryusze przyjmują na siebie zobowiązanie, że przy obsadzaniu opróżnionych posad słuźbowych będą szczególnie uwzględniać podoficerów c. k. armii którzy dobrze słuźyli.

Ostrzegając surowo aby nikt nie ważył się działać przeciwko postanowieniom tej koncesyi i nadając koncesyonaryuszom prawo domagania się u Naszych sądów wynagrodzenia udowodnionej szkody, udzielamy wszystkim władzom, do których to należy, wyraźny rozkaz, aby ściśle i troskliwie czuwały nad koncesyą i wszystkimi w niej zawartemi postanowieniami.

W dowód czego wydajemy niniejszy list, opatrzony Naszą większą pieczęcią, w Naszem stołecznem i rezyduencyonalnem mieście Wiedniu, dnia piątego miesiąca września w roku zbawienia tysiąc ośmset siedmdziesiątym, Naszego panowania dwudziestym drugim.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Holzgethan r. w.

Pretis r. w.

136.**Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia
25 listopada 1870,**

względem założenia ekspozytury głównego urzędu cłowego wiedeńskiego w dworcu centralnym
c. k. uprzyw. austr. spółki kolei państwa.

W nowym dworcu centralnym c. k. uprzyw. austr. spółki kolei państwa w Wiedniu będzie założona ekspozytura głównego wiedeńskiego urzędu cłowego I klasy, której nadana będzie władza tegoż głównego urzędu cłowego wraz z upoważnieniem do zaprowadzenia skróconego postępowania cłowego (w drodze meldowania) przepisanego dla ruchu kolejowego rozporządzeniem z dnia 18 września 1857 (Dz. u. p. Nr. 175),

Ekspozytura ta rozpocznie czynności z dniem otwarcia ruchu na nowych liniach spółki kolei państwa.

Holzgethan r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt LVII. — Wydany i rozesłany dnia 3 grudnia 1870.

137.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 1 grudnia 1870,

którem wydają się postanowienia tymczasowe względem nadzoru miejscowego i powiatowego nad szkołami ludowymi w królestwie Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

W skutku upoważnienia otrzymanego najwyższem postanowieniem z dnia 28 listopada 1870 uznają za stosowne po wysłuchaniu galicyjskiej rady szkolnej krajowej i na zasadzie §§. 14 i 15 ustawy państwowej z dnia 25 maja 1868 (Dz. u. p. Nr. 48) wydać względem nadzoru miejscowego i powiatowego nad szkołami ludowymi w królestwie Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem następujące rozporządzenia, które pozostawać będą w mocy obowiązującej, dopóki odnośna ustawa krajowa nie przyjdzie do skutku.

I. Rada szkolna miejscowa.

§. 1. Szkoły ludowe, otrzymywane całkiem lub częściowo z funduszków państwowych, krajowych, powiatowych lub gminnych, zostają pod nadzorem rady szkolnej miejscowej.

§. 2. Jednej radzie szkolnej miejscowej może podlegać jedna lub kilka szkół znajdujących się w pewnej osadzie.

Za zezwoleniem rady szkolnej powiatowej może być nawet utworzona jedna rada szkolna miejscowa dla szkół kilku gmin.

§. 3. Rada szkolna miejscowa składa się z reprezentantów kościoła, szkoły i gminy. — Patronowi szkoły przysługuje prawo wstąpienia do rady szkolnej miejscowej jako członek, brania udziału w jej obradach i głosowania osobiście, lub za pośrednictwem zastępcy.

§. 4. Jako reprezentanci kościoła wchodzi do rady szkolnej miejscowej pasterze duchowni młodzieży szkolnej. Gdy jest dwóch lub więcej pasterzy duchownych tego samego wyznania, wyższa władza kościelna wskaże, który z nich ma wejść do rady szkolnej miejscowej.

Dla zabezpieczenia interesów religijnych izraelickiej młodzieży szkolnej, wejdzie w skład rady szkolnej miejscowej reprezentant, którego wyznaczy zwierzchność duchowna.

§. 5. Szkołę reprezentuje w radzie szkolnej miejscowej jej przewodniczący (nauczyciel, a jeżeli przy tej samej szkole jest kilku nauczycieli, dyrektor lub pierwszy nauczyciel).

Jeżeli radzie szkolnej miejscowej podlega kilka szkół, natenczas do rady szkolnej miejscowej wchodzi przewodniczący tej szkoły, która ma najwyższą rangę, gdy zaś szkoły mają równą rangę, ten z przewodniczących, który jest najstarszym w służbie. Jednak przewodniczący innych szkół biorą także udział, z głosem doradczym, w naradach rady szkolnej miejscowej, odnoszących się do ich własnego zakładu.

§. 6. Reprezentantów gminy wysyła do rady szkolnej miejscowej rada gminna. Jeżeli do gminy szkolnej kilka osad całkiem lub częściowo należy, natenczas przełożony tej gminy, w której jest szkoła, wzywa reprezentantów wszystkich tych, całkiem, lub częściowo do tej samej szkoły należących osad, aby pod jego przewodnictwem uskutecznił wybór.

W radzie szkolnej miejscowej zasiada najmniej dwóch, a najwięcej pięciu reprezentantów gminy; z powodu, iż każde wyznanie ma swoich reprezentantów w radzie szkolnej miejscowej, liczbę ich oznacza rada szkolna powiatowa. Będą także wybrani dwaj zastępcy reprezentantów gminy w radzie szkolnej miejscowej.

Wybór zapada bezwzględna większością głosów i obowiązuje na lat sześć. Co trzy lata występuje z rady szkolnej miejscowej połowa członków, jeżeli zaś liczba ich jest nieparzysta, występuje większa połowa. Wybór ponowny jest dozwolony.

§. 7. Wybieralnymi są wszyscy ci, którzy mają prawo być wybranymi do reprezentacji gminnej jednej z gmin przydzielonych do rady szkolnej miejscowej. Utrata tej wybieralności pociąga za sobą wykluczenie z rady szkolnej miejscowej.

Nieprzyjając wyboru do rady szkolnej miejscowej może tylko ten, kto by miał prawo nieprzyjając wyboru do reprezentacji gminnej, lub kto był członkiem rady szkolnej miejscowej w ciągu ostatnich lat sześciu. Nieusprawiedliwione odmówienie wstąpienia karać będzie rada szkolna powiatowa grzywną od 20 do 100 złr. na potrzeby szkoły użyć się mającą.

§. 8. Osady, w których istnieje kilka szkół, mogą być podzielone za zezwoleniem rady szkolnej powiatowej na kilka okręgów szkolnych. Dla każdej z tych sekeyi szkolnych utworzona będzie w tym razie osobna rada szkolna miejscowa z zachowaniem powyższych przepisów.

§. 9. Do rady szkolnej miejscowej należy nadzór nad ściśłem wypełnianiem ustaw szkolnych i rozporządzeń wyższych władz szkolnych.

W szczególności ma:

1. starać się, aby nauczycieli otrzymywali płacę w sposób należyty, w czasie właściwym i bez umniejszenia, odbierać zażalenia nauczycieli co do zatrzymywania lub nieregularnego uiszczania płacy, sprawdzać ich słuszność, i, jeżeliby pośrednictwo na drodze polubownej okazało się bezskutecznem, popierać te zażalenia u władz właściwych;

2. zarządzać funduszem szkolnym miejscowym, gdzie takowy istnieje, jakoteż majątkiem szkolnym, jeżeli dokumenta erekcyjne inaczej w tym względzie nie postanawiają;

3. mieć nadzór nad budynkiem szkolnym, gruntami szkolnymi i sprzętami szkolnymi i prowadzić stosowny inwentarz;

4. rozstrzygać co do uwalniania od opłaty szkolnej;

5. dostarczać dzieciom ubogim książek szkolnych i innych przedmiotów tytułem wsparcia, mieć staranie o dostarczenie i utrzymanie w dobrym stanie sprzętów szkolnych, potrzebnych środków naukowych i wszystkiego co do nauki może być potrzebnem;

6. Układać preliminarz roczny potrzeb szkolnych, jeżeli osobne organa nie są do tego przeznaczone; przekładać go reprezentacji gminnej i prowadzić rachunki co do otrzymanych funduszy;

7. przechowywać wszelkie papiery wartościowe. własnością szkoły będące, dokumenta, fasye itp.;

8. sporządzać corocznie wykaz dzieci obowiązanych uczęszczać do szkoły, porównywać go z wykazem dzieci do szkoły uczęszczających, który nauczyciel prowadzi i co tydzień ma przedkładać, rodziców i opiekunów zachęcać aby dzieci swoje posyłałi do szkoły, badać przytaczane w tym względzie usprawiedliwienia i przeciwko trwającym w nieusprawiedliwionej opieszałości i wstręcie prosić władz właściwych o pomoc;

9. wyznaczać czas nauki z zastosowaniem się do przepisanej liczby godzin;

10. nadzorować udzielanie przepisanej nauki;

11. nadzorować postępowanie nauczycieli, karność w szkołach, tudzież zachowywanie się młodzieży szkolnej po za szkołą;

12. wspierać ile możności nauczycieli pod względem wykonywania urzędu;

13. godzić ile możności zatargi nauczycieli pomiędzy sobą, i z gminą, lub z poszczególnymi członkami gminy (jeżeli stosunki szkolne są ich przyczyną), jak nie mniej z troskliwością i oględnością popierać w każdym względzie interes i powagę szkoły i nauczycieli;

14. udzielać wyjaśnienia i opinie reprezentacyi gminnej i władzom przełożonym, którym rada szkolna miejscowa ma także prawo przedkładać w każdym czasie swoje wnioski.

Rada szkolna miejscowa jest organem uchwalającym i nadzorczym, jej zaś przewodniczący, organem wykonawczym.

§. 10. Z zakresu działania władzy szkolnej miejscowej wyłączone są szkoły ćwiczeń praktycznych, zostające w związku z zakładami do kształcenia nauczycieli; jeżeli jednak są całkiem lub częściowo utrzymywane z funduszków gminnych, natenczas władza szkolna miejscowa rozciąga na nie działalność swoją przepisaną w §. 9 pod 1 do 7.

§. 11. Członkowie rady szkolnej miejscowej wybierają z pomiędzy siebie bezwzględną większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę na przeciąg lat trzech.

Dyrektorowie i nauczyciele szkół podlegających radzie szkolnej miejscowej nie mogą obejmować przewodnictwa.

Jeżeli tak przewodniczący jak i jego zastępca nie mogą pełnić swoich obowiązków, przewodniczy najstarszy z członków rady szkolnej miejscowej.

Rada szkolna miejscowa ma zawiadomić o swoim ukonstytuowaniu tak reprezentacyą gminną jak i radę szkolną powiatową.

§. 12. Rada szkolna miejscowa zbiera się na posiedzenie zwyczajne przynajmniej raz w miesiąc. Przewodniczący może jednak zwołać posiedzenie nadzwyczajne każdego czasu, a powinien to uczynić, ile razy dwóch członków tego zażąda.

§. 13. Rada szkolna miejscowa ma moc uchwalania, jeżeli jest obecnych przynajmniej trzech członków. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który ma także prawo wstrzymać wykonanie ustaw, według jego zdania przeciwnych ustawie lub interesowi szkoły, i przedłożyć radzie szkolnej powiatowej przedmiot sporny do rozstrzygnięcia.

Zażalenia przeciwko uchwałom i rozporządzeniom rady szkolnej miejscowej przekładają się radzie szkolnej powiatowej. Wnosić je należy do rady szkolnej miejscowej, i mają one moc wstrzymującą, jeżeli wniesienie nastąpiło w przeciągu 14 dni po oznajmieniu zakwestyonowanej rezolucyi.

§. 14. Żaden członek rady szkolnej miejscowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami dotyczącymi jego osobistych interesów.

§. 15. W wypadkach tak nagłych, że ani na najbliższe zwyczajne posiedzenie czekać, ani nadzwyczajnego zwołać nie podobna, przewodniczący może wydać rozporządzenie samodzielnie, winien jednak niezwłocznie a najpóźniej na najbliższym posiedzeniu postarać się o zatwierdzenie ze strony rady szkolnej miejscowej.

§. 16. Dla nadzorowania szkoły pod względem dydaktyczno pedagogicznym rada szkolna powiatowa zamianuje biegłego w tym zawodzie członka rady szkolnej miejscowej, miejscowym nadzorcą szkół.

Miejscowy nadzorca szkół winien zostawać z przewodniczącym szkoły w ciągłym porozumieniu. W razie różnicy zdań pomiędzy nimi, obu stronom przysługuje prawo przedłożyć radzie szkolnej powiatowej kwestyą sporną do rozstrzygnięcia.

W szkołach, przy których jest kilku nauczycieli, miejscowy nadzorca szkół ma prawo zasiadania na konferencyach nauczycielskich.

Jeżeli działalność rady szkolnej miejscowej rozciąga się na kilka szkół, natenczas do nadzorowania tychże pod względem dydaktyczno pedagogicznym można ustanowić dwóch miejscowych nadzorców szkół.

Inni członkowie rady szkolnej miejscowej mają prawo do wizytacyi szkół. Moe wydawania potrzebnych rozporządzeń nie przysługuje jednak żadnemu z osobna członkowi, lecz tylko całej korporacyi.

§. 17. Członkowie rady szkolnej miejscowej nie mają prawa żądać wynagrodzenia za swoje czynności.

Wydatki poniesione w gotowiznie będą im zwrócone z funduszków gminnych, któremi będą także opędzane niezbędne wydatki kancelaryjne.

§. 18. Pasterze duchowni zasiadający w radzie szkolnej miejscowej, prócz atrybucyi wspólnych wszystkim członkom rady szkolnej miejscowej, posiadają także prawo szczególne nadzorowania nauki religii w szkole, bez ukrócenia postanowień §. 2 ustawy państwowej z dnia 23 maja 1868 (Dz. u. p. Nr. 48).

§. 19. W razie opróżnienia posady nauczyciela rada szkolna miejscowa ma zarządzić niezwłocznie zastępstwo tymczasowe, a jednocześnie prosić radę szkolną powiatową o potwierdzenie rozporządzenia tymczasowego, tudzież o rozpisanie konkursu na posadę opróżnioną.

Po upływie terminu konkursowego osoby uprawnione wybierają nauczyciela z listy ukwalifikowanych kandydatów, którą rada szkolna powiatowa udzieli radzie szkolnej miejscowej. — O skutecznym wyborze rada szkolna miejscowa zawiadomi radę szkolną powiatową, poczem wybór będzie przedłożony radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

II. Rada szkolna powiatowa.

§. 20. Bezpośrednio wyższy nadzór nad szkołami ludowemi wykonuje rada szkolna powiatowa.

§. 21. Kraj dzieli się na 20 następujących powiatów szkolnych, obejmujących całe powiaty polityczne.

1. Powiat szkolny Kraków (powiaty polityczne: Chrzanów, Kraków, Wieliczka.)
2. Powiat szkolny Wadowice (powiaty polityczne: Wadowice, Biała, Żywiec, Myslenice.)
3. Powiat szkolny Bochnia (powiaty polityczne: Bochnia, Limanowa, Brzesko.)
4. Powiat szkolny Nowy Sącz (pow. polit.: Nowy Sącz, Grybów.)
5. „ „ Jasło (pow. polit.: Gorlice, Jasło, Krosno.)
6. „ „ Tarnów (pow. polit.: Tarnów, Pilzno, Mielec, Dąbrowa.)
7. „ „ Rzeszów (powiaty polityczne: Ropeczyce, Rzeszów, Kolbuszowa, Tarnobrzeg, Nisko.)
8. Powiat szkolny Sanok (pow. polit. Brzozów, Sanok, Lisko.)
9. „ „ Jarosław (pow. polit. Jarosław, Łańcut, Cieszanów.)
10. „ „ Przemyśl („ „ Bireza, Przemyśl, Mościska, Jaworów.)
11. „ „ Sambor („ „ Staremiasto, Sambor, Rudki, Drohobycz Turka.)
12. „ „ Stryj („ „ Stryj, Żydaczów, Dolina.)
13. „ „ Lwów („ „ Gródek, Lwów, Bóbrka.)
14. „ „ Brzeżany („ „ Podhajec, Brzeżany, Przemyślany, Rohatyn.)
15. „ „ Żółkiew („ „ Żółkiew, Rawa, Sokal.)
16. „ „ Złoczów („ „ Złoczów, Brody, Kamionka.)
17. „ „ Tarnopol („ „ Tarnopol, Zbaraż, Skafat, Trembowla, Husiatyn.)

18. Powiat szkolny Stanisławów (powiat polityczny Kałusz, Stanisławów, Bohorodczany, Nadwórna.)

19. Powiat szkolny Czortków (powiat polityczny Buczacz, Horodenka, Zaleszczyki, Borszczów, Czortków.)

20. Powiat szkolny Kołomyja (pow. polit. Kossów, Śniatyn, Kołomyja, Tłumacz.)

Każde z tych 20 miast, których nazwiska noszą powiaty szkolne, jest siedzibą rady szkolnej powiatowej. Miasta posiadające własny statut gminny mogą tworzyć osobne powiaty szkolne z osobnymi radami szkolnymi powiatowymi, — obecnie postanowienie to odnosi się tylko do miast Lwowa i Krakowa.

§. 22. Rada szkolna powiatowa składa się:

- a) z naczelnika politycznej władzy powiatowej, mającej siedzibę tam, gdzie i rada szkolna powiatowa, jako przewodniczącego;
- b) z duchownych, po jednym każdego wyznania, liczącego w powiecie szkolnym więcej niż 2000 wyznawców; mianuje ich odnośna wyższa władza kościelna; izraelskiego zwierzchnika religijnego wybierają przełożeni duchowni znajdujący się w powiecie szkolnym;
- c) z 2 biegłych w zawodzie nauczycielskim. Jednego z nich wybiera zgromadzenie nauczycieli całego powiatu szkolnego, jako drugi wchodzi dyrektor zakładu do kształcenia nauczycieli jeżeli takowy znajduje się w powiecie szkolnym, w braku zaś takowego, dyrektor szkoły średniej, znajdującej się w powiecie szkolnym, albo, jeżeli nie ma żadnej szkoły średniej, przewodniczący szkoły ludowej, którego rada szkolna krajowa do tego celu wyznaczy;
- d) z reprezentantów rad powiatowych znajdujących się w powiecie szkolnym, po jednym z każdej;
- e) z powiatowego inspektora szkół.

Zastępcę przewodniczącego wybiera rada szkolna powiatowa ze swego grona, bezwzględną większością głosów.

§. 23. Wybory reprezentantów stanu nauczycielskiego są ważne na lat trzy; duchowni pozostają na urzędzie dopóki ich mocodawcy nie odwołają.

§. 24. W miastach mających własny statut gminny, przepisy §. 22-go co do składu rady szkolnej powiatowej ulegają następującym zmianom:

- a) przewodniczącym jest burmistrz;
- b) każde wyznanie znajdujące się w mieście, prawnie uznane i liczące więcej niż 500 wyznawców ma w radzie szkolnej powiatowej swojego delegata;
- c) postanowienia §. 22-go lit. d) nie ma tutaj zastosowania, natomiast reprezentacya gminna wybiera ze swego grona, lub z grona wszystkich, którzy są wybieralnymi do reprezentacyi gminnej, dwóch członków rady szkolnej powiatowej. Utrata wybieralności do reprezentacyi gminnej pociąga za sobą wystąpienie z rady szkolnej powiatowej.

§. 25. Dla przestrzegania interesów religijnych tych mieszkańców powiatu, do wyznania których nie należy żaden z członków rady szkolnej powiatowej, wybiera ta ostatnia po jednym asesorze tego wyznania.

§. 26. Wszystkie zamianowania i wybory odbywające się w myśl §§. 22, 24 i 25 podlegają zatwierdzeniu ze strony rady szkolnej krajowej.

§. 27. Radzie szkolnej powiatowej przysługuje pod względem wszystkich publicznych szkół ludowych, zakładów prywatnych do tego rzędu należących i elementarnych szkół specjalnych, tudzież ochronek dla dzieci w całym powiecie, taki sam zakres działania, jaki według dawniejszych przepisów miały polityczne władze powiatowe i duchowni nadzorczy okręgów szkolnych.

W szczególności do nich należy:

1. Reprezentowanie interesów powiatu szkolnego na zewnątrz, ściśle utrzymywanie w naoczności stanu spraw szkolnych w powiecie, staranie aby prawnie ustanowiony porządek w sprawach szkolnych był zachowywany, wszelkie możliwe ulepszanie tegoż w ogólności a każdej szkoły w szczególności.

2. Staranie o publikacyą jakoteż o wykonanie ustaw i rozporządzeń wyższych władz szkolnych w sprawach szkół ludowych.

3. Prowadzenie układów względem uregulowania i rozszerzenia istniejących, tudzież względem zakładania nowych szkół, rozstrzyganie w pierwszej instancyi o przydzielaniu i wydzielaniu gmin pod względem szkół, nadzór zwierzchniczy nad budowlami szkolnymi, dostarczanie przedmiotów potrzebnych do lokalności szkolnych, sprawdzanie i potwierdzanie fasyi szkolnych.

4. Piecza nad miejscowymi funduszami szkolnymi i fundacyami szkołami, jeżeli inne organa nie są do tego przeznaczone, lub jeżeli czynność ta nie należy do wyższych władz; prowadzenie pertraktacyi względem subwencyonowania poszczególnych szkół z funduszków powiatowych i krajowych.

5. Opieka nad nauczycielami i szkołami pod względem ekonomicznym i policyjnym, rozstrzyganie w pierwszej instancyi zażaleń w sprawach dotacyi i płac na zaopatrzenie, jeżeli też płace na zaopatrzenie nie są uiszczane z funduszków rządowych lub krajowych; zatwierdzanie środków naukowych i preliminarzów szkolnych.

6. Przeprowadzenie środków przymusowych w wypadkach prawnie oznaczonych.

7. Obsadzanie tymczasowe opróżnionych przy szkołach posad słuźbowych, udział w obsadzaniu stałem tychże i w posuwaniu nauczycieli na wyższe stopnie płacy.

8. Rozpoznawanie przestępstw dyscyplinarnych ciała nauczycielskiego i innych niedostatków szkoły i rozstrzyganie w tym względzie w pierwszej instancyi, lub w razie potrzeby, stawianie wniosków do rady szkolnej krajowej.

9. Popieranie dalszego kształcenia nauczycieli, urządzenie powiatowych konferencyi nauczycielskich, nadzór nad bibliotekami szkolnymi i nauczycielskiemi.

10. Zarządzenia w celu ukonstytuowania miejscowych rad szkolnych, wyznaczenie okręgu i siedziby dla tychże, jakoteż popieranie ich działalności i nadzór nad nią.

11. Urządzenie nadzwyczajnych inspekyi nad szkołami.

12. Wyznaczanie po wysłuchaniu zdania miejscowej rady szkolnej odpowiedniego stosunkom miejscowym terminu przepisanych ferii w szkołach ludowych.

13. Udzielanie wyższym władzom szkolnym wyjaśnień, opinii, wniosków i peryodycznych sprawozdań szkolnych.

§. 28. Rada szkolna powiatowa zbiera się przynajmniej raz w miesiąc na naradę zwyczajną. — Przewodniczący może zwołać posiedzenie nadzwyczajne ile razy tego potrzeba, powinien zaś to uczynić na wniosek dwóch członków w przeciągu dni ośmiu.

Wszystkie sprawy o których trzeba rozstrzygnąć, wydać opinię, lub postawić wniosek, mają być traktowane gremialnie.

Rada szkolna powiatowa dla uregulowania swoich czynności urzędowych uchwali regulamin czynności, podlegający zatwierdzeniu ze strony rady szkolnej krajowej i określi bliżej kompetencyę wydziału wykonawczego.

§. 29. Uchwały mogą zapadać tylko wtedy, gdy większość członków jest obecną.

Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów; — w razie równości głosów rozstrzyga prezydujący, który zarazem ma prawo wstrzymać wykonanie uchwał według jego zdania przeciwnych ustawie i postarać się u rady szkolnej krajowej o rozstrzygnięcie w tym względzie, co niezwłocznie stać się powinno.

W obradach i głosowaniu nad sprawami dotyczącymi osobistego interesu jednego z członków, tenże członek udziału brać nie może.

Zażalenia przeciwko orzeczeniom rady szkolnej powiatowej podaje się do rady szkolnej krajowej.

Takowe wnoszą się do rady szkolnej powiatowej i mają moc wstrzymującą, jeżeli wnie-
sienie nastąpiło w przeciągu 14 dni po oznajmieniu zakwestyonowanego orzeczenia.

§. 30. W wypadkach naglących przewodniczący może wydać rozporządzenie bezpo-
średnio, nawet w sprawach, które gromialnie traktowane być powinny; winien jednak nie-
zwłocznie a najpóźniej na najbliższem posiedzeniu postarać się o przyzwolenie ze strony
rady szkolnej powiatowej.

§. 31. Dla każdego powiatu szkolnego ma być zamianowany tymczasowy powiatowy
inspektor szkół. Ci powiatowi inspektorowie szkół prowizorycznie zamianowani, mają być
wybierani zazwyczaj z pomiędzy nauczycieli.

Mianuje ich minister wyznań i oświecenia na podstawie terna, które układa rada
szkolna krajowa.

Nadzorowanie nauki religii pod względem dogmatycznym należy do wyższej władzy
kościelnej.

§. 32. Zadaniem powiatowego inspektora szkół jest przedsięwzięcie peryodycznych
wizytacji szkół.

Ma on prawo udzielać rady w przedmiotach dydaktyczno pedagogicznych, i jeżeli w tym
względzie spostrzeże niedostatki, zarządzać im natychmiast zapomocą ustnego polecenia; do
niego należy także przewodniczenie na powiatowych konferencyach nauczycielskich.

Powiatowy inspektor szkół przy zwiedzaniu przydzielonych mu szkół publicznych wi-
nien głównie zwracać uwagę:

1. na wykonywanie obowiązków służbowych ze strony miejscowego nadzorca szkół;
2. na zachowywanie przepisów prawnych przy przyjmowaniu i uwalnianiu dzieci;
3. na zdolność, pilność i w ogóle na zachowanie się nauczycieli pod względem służ-
bowym, tudzież na panującą w szkole karność, porządek i schludność;
4. na trzymanie się planu nauki, na metodę nauczania, na postępy i biegłość dzieci
w ogóle a w każdym przedmiocie w szczególności;
5. na zaprowadzone środki naukowe i pomocnicze, tudzież na wewnętrzne urządzenie
szkoły;

6. Na stosunki ekonomiczne szkoły, w szczególności zaś na płacę nauczycieli, punk-
tualność w uiszczaniu tejże, tudzież, czy nauczyciele mają jakie poboczne zajęcia.

Przy zwiedzaniu szkół i pensyonatów prywatnych, powiatowy inspektor szkół baezyć
powinien, czy takowe odpowiadają warunkom pod którymi zostały założone, i czy nie prze-
kraczają granicy swoich praw.

§. 33. Powiatowi inspektorowie szkół mają przedkładać radzie szkolnej powiatowej
sprawozdanie o swoich czynnościach urzędowych, przydając stosowne wnioski i oznajmiając,
jakie na miejscu udzielili polecenia. Sprawozdania te wraz z odnośnemi uchwałami mają być
przedkładane radzie szkolnej krajowej, która uwzględni je odpowiednio w sprawozdaniach
szkolnych, ministrowi wyznań i oświecenia przedkładać się mających.

§. 34. Asesorowie rady szkolnej powiatowej (§. 25) mają prawo zwiedzać szkoły
swego wyznania, znajdujące się w powiecie, dla przekonania się o ich stanie; być obecnymi
przy wizytacjach peryodycznych powiatowego inspektora szkół, zawiadamiać radę szkolną
powiatową o poczynionych spostrzeżeniach i przedstawiać jej wnioski, zmierzające do ulep-
szenia tychże szkół.

We wszystkich odnośnych kwestyach mają być w radzie szkolnej powiatowej wysłu-
chiwani, mogą brać udział w naradach tejże i głosować.

§. 35. Przedmioty nadechodzące do załatwienia przewodniczący rozdaje członkom do opracowania.

Potrzeby kancelaryjne zaspokaja władza powiatowa.

W miastach mających własny statut gminny reprezentacya gminna przyda władzy szkolnej powiatowej odpowiednią liczbę urzędników pomocniczych i będzie opędzać wydatki na potrzeby kancelaryjne z funduszków gminnych.

§. 36. Dopóki ta gałąź służbowa stale uregulowana nie będzie, powiatowi inspektorowie szkolni prowizorycznie zamianowani, jeżeli na posady powołani zostali z grona nauczycieli, lub urzędników rządowych, zatrzymają swoje płace i nadto pobierać będą z funduszków państwa dodatek ryczałtowy tytułem dyet po 400 złr. rocznie, tudzież pauszale na opędzenie kosztów podróży.

Lata służby na tej posadzie spędzone, będą im policzone do rzeczywistego czasu służby.

Osoby prywatne, powołane na powiatowych inspektorów szkół prowizorycznie zamianowanych pobierać będą z funduszków państwa po 400 złr. rocznie tytułem dyet, i oprócz dodatku na koszt podróży, osobne wynagrodzenie za doznany ubytek w dochodach.

Wymiar tego wynagrodzenia oznacza w każdym z osobna wypadku na wniosek rady szkolnej krajowej minister wyznań i oświecenia, do którego w podobny sposób należy także ustanawianie kwot ryczałtowych na koszt podróży powiatowych inspektorów szkół.

§. 37. W imieniu powiatowej rady szkolnej załatwia sprawy bieżące wydział wykonawczy rady szkolnej powiatowej.

Tenże składa się:

- a) z przewodniczącego;
- b) jego zastępcy, i
- c) powiatowego inspektora szkół.

Nieobecność jednego z powyższych 3 członków wydziału wykonawczego, jeżeli nie pochodzi z winy przewodniczącego, nie może wstrzymywać toku czynności wydziału.

§. 38. Przewodniczący rady szkolnej powiatowej ma prawo zwiedzać osobiście szkoły. Prawo to przysługuje także innym członkom rady szkolnej powiatowej a mianowicie reprezentantom rad powiatowych, gdy idzie o szkoły znajdujące się w ich powiatach, i duchownym gdy idzie o szkoły do których uczęszczają dzieci ich współwyznawców. Mogą oni zdawać sprawę swoim mocodawcom o poczynionych spestrzeżeniach, lecz nie wolno im dawać nauczycielom poleceń bezpośrednich.

§. 39. Rada szkolna powiatowa reguluje powiatowe konferencje nauczycielskie, i ma pieczę o ich powodzenie.

Postanowienie końcowe.

§. 40. Jednocześnie z uorganizowaniem rad szkolnych powiatowych znoszą się dotychczasowe okręgowe organa nadzorcze, tudzież dyceczalny nadzór szkół.

Stremayr r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt LVIII. — Wydany i rozesłany dnia 10 grudnia 1870.

138.

Ustawa z dnia 28 listopada 1870,

względem dalszego poboru podatków i opłat, tudzież opędzenia wydatków rządowych w czasie od dnia 1 stycznia do końca lutego 1871.

Za zgodą obu izb Rady państwa uznają za stosowne rozporządzić co następuje:

§. 1. Upoważnia się ministerstwo pobierać nadal w czasie od dnia 1 stycznia do końca lutego 1871 istniejące podatki stałe i niestałe, tudzież opłaty wraz z dodatkami, według ustaw o opodatkowaniu obecnie obowiązujących, a mianowicie dodatki do podatków stałych w wysokości ustanowionej ustawą finansową z dnia 12 kwietnia 1870, Dz. u. p. Nr. 52.

§. 2. Wydatki administracyjne w czasie od dnia 1 stycznia do końca lutego 1871 mają być opędzane w miarę potrzeby na rachunek kredytów, które ustawą finansową na rok 1871 w odnośnych rozdziałach i tytułach ustanowione być mają.

§. 3. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się ministrowi skarbu.

Gödöllő, dnia 28 listopada 1870.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.   Taaffe r. w.   Tschabuschnigg r. w.

Holzgethan r. w.   Petrinó r. w.   Stremayr r. w.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z d. 5 grudnia 1870,

względem postępowania przy wywozie gorących napojów spirytusowych za zwrotem podatku konsumcyjnego.

Dla zastąpienia ogólnym przepisem licznych rozporządzeń, regulujących postępowanie przy wywozie gorących napojów spirytusowych za linią celną z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego, a oraz w celu usunięcia kilku warunków, wywóz ten ściśniających, jakoteż, aby zaprowadzić zgodność w terminach zwrotu podatku konsumcyjnego i kredytowania podatku konsumcyjnego od gorących napojów spirytusowych, wydają się postanowienia następujące, które z dniem 1 stycznia 1871 mają wejść w moc obowiązującą w miejsce wspomnianych rozporządzeń.

1. Kto chce gorące napoje spirytusowe wywozić za linią celną z zastrzeżeniem zwrotu przepisanego podatku konsumcyjnego, potrzebuje do tego pozwolenia od powiatowej dyrekcji skarbowej (inspektora finansowego), w której okręgu urzędowym leży miejsce wysyłki.

Pozwolenie to daje się na przeciąg roku i nie może być odmówione nikomu, kto

- a) wyrabia gorące napoje spirytusowe jako przemysłowiec lub należy do klasy kupców w kraju osiadłych (nie wyłączając osób oddających się tylko handlowi komisowemu lub spedycyjnemu), dalej
- b) prowadzi zgodnie z przepisami książki handlowe i przemysłowe, i poddaje się obowiązki pozwalania organom finansowym oglądać jego książki i udawać się do jego magazynów, dla sprawdzenia ilości gorących napojów spirytusowych i porównania jej z książkami; nakoniec
- c) nie był karany ani za przemytnictwo, ani za ciężkie przestępstwo defraudacyjne przeciwko przepisom o postępowaniu podatkowym, lub uwolnionym od takowego tylko dla braku dowodów prawnych.

§. 2. Wywóz ma odbywać się przez urząd cłowy główny, lub taki poboczny, który wyjątkowo upoważniony został do potwierdzania wywozu gorących napojów spirytusowych.

3. Podatek konsumcyjny zwraca się tylko wtedy jeżeli ilość wywożona wynosi najmniej 1 wiadro dolno-austr.

Dla obliczenia kwoty zwrócić się mającej z tytułu podatku konsumcyjnego :

- a) mnoży się liczbę wiader w każdej beczce lub innem naczyniu zawartą, biorąc 40 miar na wiadro, przez liczbę stopni alkoholometru stustopniowego znalezionej przy temperaturze $+ 12^{\circ}$ Reaumura, opuszczając ułamki stopnia jeżeliby się znalazły;
- b) otrzymane tym sposobem iloczyny dla każdej beczki lub innego naczynia należącego do przesyłki dodaje się do siebie i
- c) sumę tę (sumę stopni alkoholu) mnoży się przez ustanowioną prawnie kwotę, zwrócić się mającą z podatku konsumcyjnego, od jednego wiadra i stopnia alkoholometru.

Wypadek przedstawi w centach kwotę zwrócić się mającego podatku konsumcyjnego.

4. Podatek konsumcyjny nie zwraca się w gotowiznie, lecz urząd cłowy przez który wywóz odbywa się, wystawia przekaz wolny od stempla, który właściciel może swobodnie przelewać (indosować) na kogo innego.

Wypłata przekazu następuje w 6 miesięcy, licząc od dnia wystawienia, w siedzibie powiatowej dyrekcji skarbowej, lub dyrekcji skarbowej, w której okręgu leży miejsce wysyłki. Kasa wypłacająca będzie wymieniona w pozwoleniu do wywozu (Liczba 1). Zresztą nawet przed upływem 6 miesięcy, kasa będzie przyjmować opiewający na nią przekaz przy opłacie tych kwot podatku od wódki, które mają być zapłacone w tejże kasie, lub w innej, leżącej w okręgu tej samej powiatowej dyrekcji skarbowej, lub dyrekcji skarbowej, a co do których, osoby do podatku obowiązane żądanych weksli w myśl ustawy z dnia 26 czerwca 1868 (Dz. u. p. Nr. 73), nie akceptowały.

5. Wysyłający, który uzyskał pozwolenie wywozu, winien o każdym zamierzonym wywozie gorących napojów spirytusowych zawiadomić znajdujący się w miejscu wysyłki urząd dochodów niestałych, lub oddział straży skarbowej, któremu miejsce to jest przydzielone do nadzorowania, przedkładając w dwóch egzemplarzach deklarację według załączonego wzoru (A), którego rubryki na stronie wewnętrznej dokładnie wypełnić należy.

6. Gorące napoje spirytusowe przeznaczone do wysłania mają być zazwyczaj dostawione do wspomnianego w powyższym ustępie (5) urzędu lub organu straży skarbowej. Powiatowa dyrekcja skarbowa (inspektor finansowy) może jednak uwolnić przesyłających od obowiązku dostawienia, a rewizya przesyłki, tudzież wyciśnięcie pieczęci urzędowej ze strony organów nadzorczych może odbyć się także w miejscu produkcji lub w magazynie. Gorące napoje spirytusowe powinny znajdować się w naczyniach urzędownie ocementowanych, dobrze zaopatrzonych i takich, aby pieczęć urzędowa bezpiecznie i trwale wyciśnięta być mogła, w przeciwnym bowiem razie wywóz z zastrzeżeniem zwrotu podatku nie może być dozwolonym.

7. Urząd dochodów niestałych, lub oddział straży skarbowej do którego podano ową deklaracją wywozu, rewiduje przesyłkę wewnątrz i zewnątrz, porównywa ją z szczegółami podanymi w deklaracji, wyciska pieczęć urzędową, potwierdza na obu egzemplarzach deklaracji, z których jeden doręcza się stronie a drugi odsyła do urzędu wywozowego, przedsięwzięcie czynności urzędowej w rubrykach 16 i 17, a w rubryce 11 wymienia kasę przeznaczoną do wypłaty przekazu (Liczba 4).

8. Przy przewozie przesyłki do urzędu wywozowego zachowywać należy przepisy o transportowaniu przekazanych nieocelonych towarów wchodowych.

9. Gorące płyny spirytusowe urzędownie opieczętowane mogą być pozostawione w kraju całkiem lub częściowo, w tym jednak razie należy dostawić przesyłkę do najbliższego urzędu dochodów niestałych, lub do najbliższego oddziału straży skarbowej dla zdjęcia pieczęci urzędowej i odebrania deklaracji, a względnie odpisania pozostawionej części.

10. Jeżeli przesyłka nadeszła do urzędu wywozowego w przeciągu czasu do deklaracji oznaczonego, jeżeli podczas transportowania przepisy w ustępie 8 wspomniane, były zachowane, jeżeli pieczęć urzędowa okaże się nienaruszoną i jeżeli rewizya stwierdzi zupełną zgodność przesyłki z deklaracją, natenczas urząd wywozowy potwierdza wywóz na obu egzemplarzach deklaracji, oblicza i zapisuje słowami kwotę która odsyłającemu jako zwrot się należy, i zatrzymuje jeden egzemplarz deklaracji jako dowód do rejestru dochodów.

Zarazem urząd wywozowy wystawia przekaz na zwrot podatku konsumcyjnego według załączonego formularza B, i to ściśle według zawartych w deklaracji szczegółów tak co do osoby która ma zapłatę odebrać, jak i co do kasy która ma wypłacić. Jeżeli kwota zwrócić się mającego podatku konsumcyjnego dochodzi lub przenosi sumę 1000 złr. natenczas, jeżeli odsyłający żąda tego w deklaracji, mogą być wystawione dwa przekazy a względnie i więcej, jednak każdy nie na mniejszą kwotę jak 500 złr.

Zależy także od przesyłającego oznaczyć, czy przekaz, a względnie przekazy częściowe mają być wydane wiozącemu towar, lub odesłane przesyłającemu.

Po wystawieniu przekazu urząd wywozowy zawiadamia o tem bezpośrednio ową kasę, na którą przekaz opiewa, powtarzając głównejsze daty przekazu i załączając drugi egzemplarz deklaracji.

Główne urzędy cłowe w obrębie terytorjum celnego ustanowione, które upoważnione są zastępować miejsce urzędów wywozowych wspomnianych w ustępie 2, mają także zastępować ich miejsce z zachowaniem podobnych ostrożności przy wywozie gorących płynów spirytusowych, wysyłanych kolejami żelaznymi lub okrętami parowymi w miejscu zamkniętem.

Jeżeli urzędy te są oraz urzędami przesyłającemi, natenczas, w razie złożenia gorących napojów spirytusowych w miejscu zamkniętem w obecności urzędu, wyciśnięcie piczeczki na każdej beczce lub naczyniu nie będzie miało miejsca.

12. Przekaz na zwrócić się mającą kwotę podatku konsumcyjnego wypłaca się ostatniemu właścicielowi (indosatowi) za pokwitowaniem (potwierdzeniem odbioru na odwrotnej stronie przekazu) i za zwrotem przekazu.

Aby przekaz mógł być przyjęty przed terminem wypłaty, jako gotowizna przy opłacie podatku od wódki, ostatnim właścicielem przekazu powinna być osoba obowiązana do opłaty tego podatku, lub też ostatni właściciel powinien wystawić przelew swego prawa na rzecz owej osoby.

Kasy na które przekazy opiewają mogą wypłacać takowe nawet w przeciągu jednego roku po dniu wypłatności jeżeli zresztą żadne nie zachodzą wątpliwości.

Holzgethan r. w.

Do liczby 37579 z roku 1870.

Wzór A.

1. Oddano dnia
2. Zapisano w księdze notat pod Nr. bieżącym
3. Sprawdzenie i porównanie deklaracji
z $\frac{\text{unikatem}}{\text{duplikatem}}$ tejże.

D e k l a r a c y a

względem gorących napojów spirytusowych przeznaczonych do wywozu z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego a to w skutku pozwolenia powiatowej dyrekcji skarbowej (inspektora finansowego) w . . . . . z dnia . . . . .
L . . . . .

Czas, w przeciągu którego przesyłka ma nadejść do urzędu wywozowego.

C. K.

. . . . . dnia . . . . . 18 . . . . .

Nazwisko odsyłającego lub frachtarza:

Podpisan . . . . . deklaruje c. k. . . . .
. . . . . wymienione
wewnątrz ilości . . . . .
do wywozu z zastrzeżeniem zwrotu podatku
konsumcyjnego.

. . . . . dnia . . . . . 18 . . . . .

Podpis.

Załatwienie

1. Oddano dnia
2. Rezultat dochodzenia ze strony urzędu
cłowego:
  - a) pod względem zamknięcia i naczyń;
  - b) pod względem rodzaju, ilości, ilości
alkoholu i sumy stopni alkoholu;
  - c) pod względem kwoty zwrócić się
mającego podatku konsumcyjnego.
3. Dowód wywozu za linią cłową:
  - a) bezpośrednio w obec urzędu;
  - b) z konwojem;
  - c) w przykomorku;
  - d) z da'szym konwojem.
4. Przekaz zapłaty wystawiony
dnia . . . . . L . . . . .

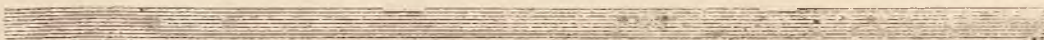

Do L. 37579 z roku 1870.

Wzór B.

Złotych

P r z e k a z

W sześć miesięcy od daty c. k. . . . .
 . . . . . w . . . . . ma wypłacić . . . . .
 na zlecenie . . . . .
 lub . . . . .
 sumę
 jako . . . . . zwrót podatku konsumcyjnego
 za . . . . . stopni alkoholu, które
 dnia . . . . . L . . . . . z tego urzędu wywiezione zostały.

Z c. k. . . . . w . . . . .

- Uwaga** 1. Przekaz mniejszy może być użyty w powyższej kasie jako gotowizna przy opłacie kwot podatku od wódki, co do których żaden weksel nie był akceptowanym.
2. Kwota na którą przekaz opiewa będzie wypłacona ostatniemu właścicielowi (indosatowi); za prawdziwość podpisów indosatów nie przyjmuje się odpowiedzialności.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt LIX. — Wydany i rozesłany dnia 15 grudnia 1870.

140.

Ustawa z dnia 3 grudnia 1870.

względem użycia kredytu pozwołonego dla wzięcia udziału ze strony skarbu państwa w trzeciej części kosztów projektowanej regulacji Dunaju na zbudowanie mostu na przekopie Dunaju w kierunku ulicy Taborstrasse.

Za zgodą obu izb Rady państwa uznają za stosowne rozporządzić co następuje :

§. 1. Kredyt dla wzięcia udziału ze strony skarbu państwa w trzeciej części kosztów projektowanej regulacji Dunaju, pozwołony §. 1-ym ustawy państwowej z dnia 8 lutego 1869. Dz. u. p. Nr. 20, może być użyty na zbudowanie mostu na przekopie Dunaju w kierunku ulicy Taborstrasse.

§. 2. Most zostaje własnością funduszu do regulacji Dunaju, na którym cięży także utrzymanie tegoż.

§. 3. Wykonanie tej ustawy porucza się ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Buda, dnia 3 grudnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Taaffe r. w.

Holzgethan r. w.

141.

Ustawa z dnia 6 grudnia 1870,

o zastosowaniu ustawy z dnia 27 marca 1869 (Dz. u. p. Nr. 42) w razie przedłużenia wspomnianego także terminu zgłoszenia.

Za zgodą obu izb Rady państwa uznają za stosowne rozporządzić co następuje:

§. 1. Postanowienia ustawy z dnia 27 marca 1869 (Dz. u. Nr. 42) względem zasad przy zgłaszaniu i przemianie praw hipotecznych w Tyrolu, mają obowiązywać także przy wszelkiem w drodze prawodawstwa krajowego uskutecznionem przedłużeniu pierwotnego terminu zgłoszenia.

§. 2. Ustawa ta, której wykonanie porucza się ministrom sprawiedliwości, skarbu i handlu, wchodzi w moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Buda, dnia 6 grudnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Holzgethan r. w.

Tschabuschnigg r. w.

Pretis r. w.

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt LX. — Wydany i rozesłany dnia 31 grudnia 1870.

142.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 1870,

względem wykonania wyroków sądowo-cywilnych zapadłych w sądach królewsko-bawarskich, tudzież dokumentów wystawionych w królestwie bawarskiem.

Ustawa o postępowaniu sądowo-cywilnem obowiązująca w królestwie bawarskiem od dnia 1 lipca 1869 stanowi:

Artykuł 823.

Wyroki sądów zagranicznych mogą być wykonane w królestwie, w braku osobnych traktatów państwowych tylko wtedy, gdy nabędą prawomocności i gdy sąd krajowy, będący według zasad powszechnych właściwym, uzna je jako wykonalne. Na mocy uznania wykonalności stają się wykonalnymi w całym królestwie.

Cudzoziemcy mogą prosić sąd krajowy o uznanie wykonalności wyroku zapadłego za granicą także przeciw cudzoziemcom, nawet wtedy, gdy odnośne zobowiązanie powstało za granicą.

Artykuł 824.

Prośbę o uznanie wykonalności wyroku zapadłego za granicą wnosi się w formie skargi.

Jeżeli pozwany czyni zarzuty przeciwko wyrokowi, natenczas ma o nich orzec sąd krajowy. Ten może przy tem uwzględnić wynikłości postępowania przeprowadzonego za granicą.

Jeżeli skazany jest krajowcem państwa w którym wyrok zapadł, natenczas obrona, odnosząca się do samej sprawy, tylko wtedy jest dopuszczalną, gdy się do tego odwołuje, że wyrok sprzeciwia się krajowej ustawie prohibicyjnej, lub nie da się pogodzić z publicznem prawem krajowem. Obrona taka ma być nawet z urzędu we wszystkich wypadkach uwzględniona.

Artykuł 825.

Dokumenta po za obrębem Bawaryi wystawione a nie będące wyrokami sądowemi, mogą być brane na uwagę, w braku osobnych traktatów państwowych tylko jako środki dowodowe.

Prawne postanowienia powyższe podają się do wiadomości na podstawie upoważnienia udzielonego najwyższem postanowieniem z dnia 17 grudnia 1870, a to w tym celu, aby sądy pod względem wykonania wyroków sądów królewsko-bawarskich i dokumentów wystawionych w królestwie bawarskiem postępowały ściśle według prawa wzajemności.

Tschabusnigg r. w.

143.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 22 grudnia 1870,

którem kawę w powiecie pogranicznym krainy Vorarlberg i w księstwie Liechtenstein poddaje się kontroli.

Ministerstwo skarbu w porozumieniu z ministerstwem handlu uznaje za stósowne rozporządzić, aby kontrola nad kawą, rozporządzeniem tutejszem z dnia 13 grudnia 1869 (Dz. u. p. Nr. 183) w powiecie pogranicznym krainy Vorarlberg i w księstwie Liechtenstein od dnia 1 stycznia 1870 na czas jednego roku ponownie zaprowadzona, istniała i w roku następnym, zaczawszy od dnia 1 stycznia 1871.

Holzgethan r. w.

Sprostowanie.

W rozporządzeniu ministerstwa skarbu z dnia 5 grudnia 1870 względem postępowania przy wywozie gorących napojów spirytusowych za zwrotem podatku konsumcyjnego, zamieszczonem w LVIII zeszytce Dz. u. p. Nr. 139, zaszła omyłka druku na str. 311, wzór B, Uwaga 1, wiersz 6 od dołu, gdzie zamiast Przekaz mniejszy powinno być: Przekaz niniejszy, co się niniejszem prostuje.